

B 10123

BIBLIOTHECA DE LEGISLATIUNE

COLLECȚIUNE

DE

LEGIURILE ROMÂNIEI

VECHI ȘI CELE NOU

CĂTE S'AŪ PROMULGAT DE LA 1 IANUARIE 1875 ȘI PÂNĂ LA
FINELE ANULUI 1885.

LEGI, PROCEDURE, REGULAMENTE,
TRATATE, CONVENȚIUNI, DECRETE, INSTRUCȚIUNI, FORMULARII, TARIFE,
TABLOURI, STATUTE, CONCESIUNI, ETC.

DIN LEGILE VECHI SUNT TRECUTE ACI :

Pravila lui Vasile Lupu, Pravila lui Mateiu Basarab, Pravila de la
Govora, Legile turce pentru proprietatea din Dobrogea.

DE

IOAN M. BUJOREANU

VOLUMUL III

BUCUREȘCI

TIPOGRAFIA ACADEMIEI ROMÂNE (LABORATORII ROMÂNÎ)

26, STRADA ACADEMIEI, 26.

1885.

POP

PRAVILA

CU

MATEIU BASARAB V.V.

DOMNUL TĚREI

(COMPLECTĂ CU CANONELE ECT.)

TIPĂRITĂ ÎN TĂRGOVIȘTE ÎN ANUL 1652.

INDIREPTAREA LEGIEI

CU DUMNEZEŪ

CARE ARE

TOTĂ JUDECĂTA ARHIERĚSCĂ ȘI IMPARATĚSCĂ

DE TOTE VINELE

PREOTEȘTI ȘI MIRENEȘTI

PRAVILA

A SFINȚILOR APOSTOLI, A CELE 7 SOBORE ȘI TOTE CELE NEMEASTNICE

Lângă acestea și ale Sf. Dascăli a țimei

VASILIE VEL, TIMOTHEI, NIKITA, NICOLAE,

THEOLOGIA DUMNEZEȘTELOR BOCOSLOVI,

scrise mai înainte și tocmită cu porunca și îndăptura Blagocestivului Imperat

KYR IOAN COMNINUL

de cuceritorul diacon al marelui Besearici lui D-zei și păzitor de pravili.

KYR ALEXIE ARISTINU.

Iară acum de întâi prepus tot depre Elinește pe limba Rumânescă cu nevoia și userdia și cu totă cheltueala a prea Sfântului de Hristos

KYR/STEFAN

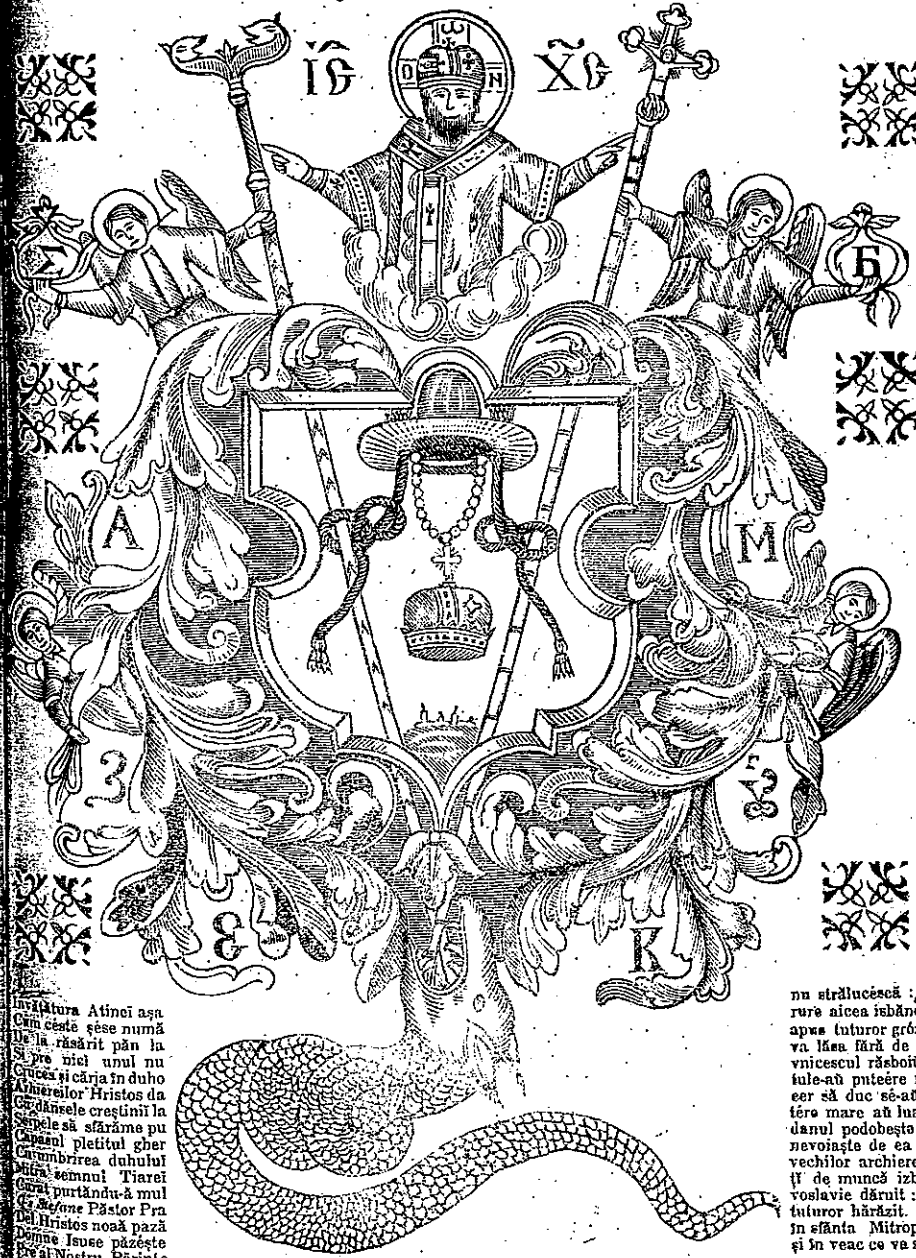
cu mila și Dumnezeii Mitropolit Târgoveștet, exarh plaiului și a totă Ungro-Vlahia.

IN TĂRGOVIȘTE,

IN TIPOGRAFIA PREA LUMINATULUI MEU DOMN IO MATEI VEOVOD BASARAB, IN SF. MITROPOLIE,
INCHINATĂ ÎNĂLTĂREI DOMNULUI NOSTRU IS. CHRISTOS.

Martie în 20, veceat 7160, al lui Christos 1652.

Semnele carele iaste dat de la Dumnezeu prea Sfinților Mitropolitii
Tării Ungrovlahiei.

În figura Atinei așa
Cum câte șese numă
De la rășnit pan la
Și pre nici unui nu
Cărua și căria în duho
A marelor Hristos da
Ge dănele creștunii la
Șapele să stărâpe pu
Cărua și pleitul gher
Cămbrirea duhului
Din semnul Tiarei
Cărua purtându-ă mul
Cărua Păstor Pra
Cărua Hristos noă pază
Cărua Isuse păzește
Cărua al Nostru Părinte

nu strălucescă
rurē aicea isbândescă.
apas tuturor grōzā.
va lăsa fără de pază.
vnicescul rășboiū tare :
tule-ah pntēre mare :
eer să duc se-ah dat :
tere mare ah luat.
danul podobeșta capul:
nevoiaște de ea vacul.
vechilor archierei :
îl de munco izbăvivei.
voșlavie dărūit :
tuturor hărăzit.
In sfânta Mitropolie.
și In veac ce va să fie.

Prea sfințitul și prea înțeleptul meu, și cu toate felurile de flori ale darului Duhului sfânt împodobit tocma apostolilor S. S. Stefan, Mitropolit al Tirgoviștei, Exarhul plaiului și a totă Ungro-Vlahia, cel ce e mai jos scris ca un fiu sufletesc și de nemica rob cu tot sufletul cere, rogă și prieaște totă sănătatea și buna petrecanie, de la unul în troiță Dumnezeu.

Mulți oameni socotesc pentru omul acela ce când se naște într-o cetate cu mulți oameni și vestit de în părinți de bună rudă și vestiți, ei zic că este vrednic și destoinic unul ca-aceia să fie laudat, și să se ciudescă și să se mire pentru moșia lui, și pentru înălțarea rudeniei lui. Ce unii ca acela greșesc fără seamă, și fără de socotelă chibzuesc pentru că bunătatea nu vine nici se trage duple moșneni și după strămoși, așijderea și răutatea, și viața cea rea, nu merge să vie să se pogore pe strănepoți, ce fleși cine de în lucrurile sale (după cuvântul stăpânului nostru) să se rușinează, sau se slăvește. Pentru că omul când ar fi să se tragă de părinți și de rudă, de oameni mari vestiți și îmbunătățiți, iară lucrurile lui să fie proște și fără de ispravă dă nimica și grozave, același atăta de mult i se cuvine bajocire și urgisire, și iarăși (improtivă) când răsare o odrasla de bună rudă și crește într'ensă prōstă, și dă nimica, de într'u niște oameni ôre-cum, și să se facă cu nevoia lui și cu multă socotință și luare aminte, minunată întru lucruri, și întru îndreptări, și să procopsescă întru bunătăți; atunci mai vartos se cade unul ca acela să fie laudat dăstoiniceste cum se cade de toți, și luminat să fie laudat. Cum se arată chiar și se vede la Blagorodia Ta, alesul meu de Dumnezeu cinstite Părinte prea înțelepte, Chirie, Chirie Stefiene Mitropolitul al Scaunului cetățef Tirgoviștei, Exarhul Plaiului și a totă Ungro-Vlahia, mi-rându-se de tine toți, văzându-te de într'un loc ca acela și sat de jios al Ungro-Vlahiei,

carele au crescut odraslă și stălpăre ca acesta, împodobită cu atâtea bunătăți și daruri. Acesta auzind și eu, mai micul, prostul și plecatul praj de supt piclōrele cinstite ale sfinției tale (O sfințe creștate!) de mulți Lachedemoniani voi cu totă inima, cu blagoslovenia și îndemnarea sfinției tale, a pre-pune acē stă în breptare de lege depre Limba El-linēscă, pre limba prōstă rumānescă, nu dōr dă în nevrednicia prostimii mele sau dă într'o învățătură învățat, fără numai căt m'am ispitit a linge pre din afară puținelă Gramatică și sintaxisul, ce cu totă mintea, înțelepția, arătarea, spunerea și îndreptarea a Cuviosu-lui întru ieromonah Chir Ignatie Petriți, și a lui Panteleimon Ligardia dascăli desevarșiți, amândoi de la Hio, vestiți și forte iscusii întru totă Dumnezeasca scriptură. Derept acela (O sfințe vārhule) pentru multul har de cucerire a nēlăstoiniciei mele, carele am cătră Sfinția ta (Măcar de nu sunt copți strugurii vișii mele) primēște truda și ostēnela, ca unui nedestoinic, primēște acest dar mic, cu multa prōstă a mea minte necuprins, primēște grādina cu florile raiului împodobită și sădila cu buna mirēsmă a darului Duhului sfânt, primēște ca cel puma de apă ce duse cel sărac la cel împărat, primēște și pre mine, blagoslovește ca eu ticălosul peste blagoslovenia și ertarea sfinției tale se dobândesc ertarea multelor mele fumedeni de păcate, iar pre sfinția ta aicea Domnul Dumnezeu să te păzescă în mulți ani să petreci pentru folosul turmei a lui Hristos carea 'ii e dată în semă, iară noă de bucurie și de veselie tuturor cari iți voi mihinele cu tot sufletul, iară acolo se te destoinicescă se dobândēști, Cēta Arhierescă, hora Dreptilor, hrana raiului, Bucuria ne spusă, carea ochiul n'au văzut, la inimă n'au intrat, după cum zice :

fericitul Pavel, se fie
Prea osșistivă vs : Ne Potrebni Rab
Danilă M. Pauonanū.

STEFAN

CU MILA LUÎ DUMNEZEU MITROPOLIT AL TÂRGOVIŞTEI, ESARHUL PLAIULUI
ŞI A TÔTĂ UNGRO-VLAHIA.

*Prea sfinţilor Arhiepiscopi, Mitropoliţi, Iubitorilor de Dumnezeu Episcopi, Egumenilor şi
Tuturor Părinţilor Duhovnici şi Protopopi hirotoniţi de Dumnezeu, pepe Mîna Arhi-
erescă; aşijderea şi a toate rânduealile cele de afară.
Săntătate şi Spasanie rogi şi priaşte.*

[*Tim. 3. Zak. 597*]. Tôtă scriptura care este
însufleţită de D-zeu (O pravoslavnicilor citi-
tori) forte este de folos, de învăţatură, de
îndreptare, de pedepsire pe dreptate, cum
grăeşte Dumnezeu Apostol, ca să potă fi
omul Dumnezeu desevăşit şi bine gătit spre
tot lucrul bun, pentru că mai vartos îndrep-
tează năravurile noastre cele sufleteşti, şi de în
locane le rădică către bunătăţi, şi ne pomesc
către învăţăturile cele ce plac lui Dumne-
zeu, şi ne învaţă se alegem binele de în rău;
şi răul de în bine. De în carea şi această Dum-
nezească îndreptare de Lege, canónele, zic,
a sfinţei şi Dumnezeştii Pravili, carele au
incolţit şi au răsărit şi s'au ijedrat (cum am
zice) dela intruparea şi înomenirea cuvântu-
lui pre lume, de când au strigat trâmbiţa
cea cu mult glas apostolăscă cu bunătatea
Darului şi se-au auzit în tótă lumea. Cinsti-
se-au, adausu-se-au, crescă, crescut-au şi s'a
lăţit, întărind Toxmélile Bisericii, care se fă-
cea pe vremi, până la sfântul şi a tótă lumea
şaptelea Sobor. Care în tot chipul şi în tot
felu au adunat pietre scumpe, de au tocmit
şi au făcut zidul Bisericii, căria au zis Mân-
tuirul Nostru, că uşile ei Iadul nu le va bi-
ri nici odată. [*Mateiu gl. 67*]. Pentru că după
Luminarea poruncii Mântuirului. Iar înşe-
lătorul carele scornise închinarea idolilor
drăceşti, el se vestezia, şi cumu' era firea
întru nefiinţă el se strica şi fugia ca şi în-
tunerecul de lumină, iară el hicleanul nu se
suferi se fiă hiruit, nici vru se şază în pace,
ci aducându'şi aminte de vesmântul său, în-
brăcăse în păgânii şi în perzetozi de ómeni,
şi iarăşi se nevoia se învingă si se biruescă
adeverinţa într'alt chip cu învăţături streine
şi înşelătoare, a doa óră se facă ca şi mai
nainte, ce nu putu Lupul, că rămase ca un
spurcat ruşinat rânjind pre. Cuvântul în za-

dar. Pentru că cum mai de grabă se adunară
Sobórá a tótă lumea, de împreună şi Name-
asnice de Dumnezeştii şi sfinţi Părinţi, de le
pădară şi stricară răutatea nebuliei lui. [*Ca-
rele sânt sóbórele a tótă lumea*]. Unile așa se
făcură: că cu porunca celora ce împărătea
pe acea vreme (iar mai ales cum am zice, cu
a sfântului Duh) se aduna de se făcea Sáb-
óre într'o cetate, turma Arhierescă carea
era supt tótă obastia greacă; iară cine nu
pulă să mērgă, e' își trimetea sol exarh al
lor şi ispravnicii în locul lor, şi așa cu tot
Soborul tocmia îndreptarea a blagocestivel
şi pravoslavniciei credinţe şi așa îngrădin-
du-se cu armele adeverinţei reutatea lor go-
nea. [*Care sânt namestnice*]. Iară altele se che-
mară neaméstnice; căce că să aduna Epis-
copii numai dintr'o eparhie la mările lor iară
nu era chemaţi tot din tótă lumea, şi nu se
făcea căutare de tóte Toxmélile; ci sau în-
tăria Toxmélile sobórelor celea ce se făcuse
mai înainte, sau surpa pe ereticii carii incolţia
să sãmene zizanii, sau căuta Canónele cele
ce era de buna tocmélă şi de folosul tuturor
Bisericilor Pravoslaviei. De aceia acestea tot
nu să nevoiră să desrădicineze şi se rumpă
numai seminele ale învăţăturei celor stră-
ine: ci încă şi Pravile, Canóne şi Legi au
făcut, ca să fie de folosul traiului ómenilor,
îndreptând Sfânta, a noastră viaţă, şi învăt-
ându-ne cu tare pază să păzim, petrecania nós-
tră cum place lui Dumnezeu şi Canónele.
Ca noi carii sântem Sfânta Turmă a lui Hris-
tos ca o Cetate tare să rămim pre munci-
torii îndoiţi şi ca o pasere prósta cu meşte-
şugurile lui să fie prins şi legat şi să se cu-
noscă ruşinat. Deintr'acesta chip apucă
înainte de să tocmi forte ales Dumnezeasca
propoveduire şi cu multe tării să întări şi
să întemeie Besericii. De acia Păstorii Sfinţei

Turme, oblicind meşteşugurile hicleiei lui
cu învăţatura cea adeverată şi cu bunătăţile
vitejii lor, îndaratnicia şi nevoinţa luptei lui
nu o băgară în semnă ca şi săgètele copilăresci.
Aşa userdie arătară pentru Cununi ce luară,
atâta petrecanie bună şi minunală arătară,
cât le era tótă nevoinţa pentru buna şi ade-
vărata cinste, căci că iubia să se lupte şi să
se bată pentru adeverinţa până la sânge.
Până la atâta userdie şi vitejie veniră
cât mulţi își urără trupurile şi răbdară intu-
nerice de muncă şi morţi pentru adeverinţă.
Şi încă aceştia Sfinţi iubitori de cinstea lui
Dumnezeu zăbréla blagocestiel, atâta biruiră
înselăciunile cât nu băga în semnă nici în dos
nici în faţă, frica lor. Drept aceia adunându-
să tot împreună cu aceste vitejii. Sfinţele şi
Dumnezeştiele Pravile cum le au fost suflând
şi ameninţând de sus porunca lui Dumnezeu,
până în zioa de astăzi aşa le fine şi le cu-
prinde şi le cinstéste Dumnezeiasca Biserică
a Pravoslaviei, Multe de în Dumnezeiasca e-
vanglie, pentru că şi acelea sânt adeverat
rădăcini de în isvorul ei, şi nu numai acéstea
ci încă şi câte Poslani osabi. de Sobóre, în-
trebări şi respunsuri s'au făcut de bogăţi
Bărbaţi Sfinţi care se afla pre acea vreme, că-
rora nu li se putusă ascunde bunătăţile. Drept
aceia şi acelea le mărturisiră şi le întăriră şi
Bisericii le deteră ca să lumineze întru tária
Pravoslaviei, ca Stéile pe tária Ceriului. [*Ai-
cea grăeşte pentru legea împărătescă*]. Aicea
s'au pus şi nişte învăţături şi lege din afară,
dă de mult făcută şi tocmită, şi gândesc că şi
aceia iaste tocmită cu îndreptarea Dumne-
zeiască cum ar fi o aflare şi un dar al lui
Dumnezeu, şi o alcătuire de obşte a Besericii
tocmită cu Porunca Năstăvnicilor şi îndrep-
tătorii vitejilor şi purtătorii de Dumnezeu
Bărbaţi, pentru îndreptarea a greşalelor ce-
lor de voie şi celor dă nevoie, şi de traiul
Blagostiv, carele duce pe pravoslavnicii şi
îndrepteză către viaţa cea nesfârşită. Drept
aceia Smerenia noastră adunat'am şi am străns
(cum am zis) tóte Canónele înpodobite cu
tótă frumuseţea şi învăţatura şi hotarale cele
tării carele sânt de spásania şi de tréba tu-
turor ómenilor, carele s'au făcut şi s'au tăl-
cuit cu bun nărap cum place lui Dumnezeu
şi de cum ne-au fost puterea, tóte la un loc
le-a cusut nevoindu-ne nimica a lăsa să fie
lipsă de ceva, şi nu numai acéstea. ci încă
şi cât au rămas de acei Dascăl nespuşă, şi noi
aducându-ne aminte le-am împlut şi le-am a-
dunat. Pare-ne că vor fi de tréba şi de drago-
ste sufletelor celor iubitoare de Dumnezeu, şi
carii vor ceţi nu li se va ură, că am pus tóte
lécurile de fie ce vină împărţite tóte pre
glăve prea lesne a le afla. De aceia am gândit
şi am socotit şi pentru pravila împărătescă
că va fi şi aceia de tréba acestii oblaşti şi mie-

şóre tării de tóte vinele cu catastihul ei de o-
sehi, ca să potă fi şi să dea câte ceva ajutor
şi ea Canónelor Sfinţilor Bărbaţi mărturisind
şi dând respuns mai tare şi mai vartos. Pá-
rinţii au pus numele răspunsurilor şi învă-
turilor lor Canon sau Pravila adecă numele
de la lemnul cela ce lucréză meşterii, carele
să chiamă îndreptariu. Când lucréză lemne
sau pietre fiind nodoroşe, strâmbe şi colţo-
roşe şi ne neatide, puind alme dreptariu le
tocmesc şi le netezesc, şi așa le alcătuesc una
cu alta. Pravila să chiamă şi alte meşteşu-
guri ale Meşterilor Dascăli. Adecă carii au
meşteşugul grammaticchia, filosofia şi vrăctui-
rea şi carii au meşteşugit cântarea, şi nu nu-
mai acelea ci încă şi cea ce au tocmi Le-
gea împărătescă pusule-au numele Pravile.
Mai sânt şi alte împărţiri tocméle şi hotare de
carele bine au socotit Ippocrat să le fie nu-
mele așa, adecă despărţind şi alegând şi în-
dreptând ce e stricat de alţii şi adunându-le
iară la a lor bună împreunare. Ce însă scrip-
turile altora cărora li s'au pus numele Pra-
vile acelea tot trebuie altora să se dea să le
caute. Iară respunsurile cele Blagocestive
Părinteşti, pusuli-s'au nume mai adeverat,
mai tocmit, mai alcătuit de cât tot, atât cât
şi pre cea. ce să plécă lor. e' îndreptă cătră
drepta credinţă şi i trage cătră viaţa cea ce
place lui Dumnezeu în tóte zilele fără rătăci-
re. De acuma trebuie iară a arăta şi a spune
pe rând de cât ne va fi puterea când, de cine
şi cum s'au isvodit şi au eşit la Lumină fieşi
ce pravila. Lumina piciorilor noastre, şi Lu-
mina carea este căilor noastre în traiul Lumii
aceştia. Ce însă ale Sfinţelor Sobórá şapte
a tótă lumea şi ale celor nameasnice şi a
bogăţi Părinţi Sfinţi ce au scris, lesne le v-
afla pre la începutul Sobórelor. Papii,
Patriarsii, Mitropoliţi, împăraţi, ispravnicii şi
asupra cui, iară aicea numai ce ni se cade a
spune pentru ale Sfinţilor Apostoli pe scurt.
Aşijderea şi pentru Pravila împărătescă de
unde au eşit şi pentru ce. Întăiu
s'au isvodit spre buna parte Pravilele adecă
Canóne pe numele Sfinţilor Apostoli, scrisă
fiind (cum ziseră unii) de Marele M-c. Cli-
ment căci că era următoriu Marelui Petru
aşijderea şi Dumnezeescului Pavel cum singur
povesteşte óre unde de dânsul carele au fost
Episcop la Roma. Al treilea, după învăţato-
rul Petru; Căci că Lin au luat Scauful şi să
incunună cu Cununa Mucenicilor în vremea
împărăţiei a lui Traian împărat, şi așa sóco-
tiră unii că le-au scris Climent, căci şi po-
meneşte numele pre urma Pravelelor cum
arată şi Dumnezeescul Luca la Deanie. Că nu
scrie nicăreia se se fi adunat toţi Sfinţii A-
postoli la un loc să le fie scrise obşte. Ci să
ştiţi că multă vreme locuind şi îndulcindu-să
împreună zisul-s'au de blagosloviţi Apostoli

să le izvodescă și să le scrie, că și poslania carea este cătră Ovréi, iară lui au zis de o au prepus pe limba Elinescă. Paremi că unii mai denainte vrême au fost socotind și s'au fost sfîind de pravelele lor pîn ce s'au adunat sfântul și a totă lumea Sobor a șaselea de au luat sēma tuturor pravilelor, carele făcuse Soborāle a totă lumea și Namestnicile, așj-derea și ale unor părinți cari au procopsit intru bunătăți și au făcut și ei hogate pravile. Ci mai întâi și mai inaintea tuturor au luat sēma ale acestora, adecă, ale Apostolilor; că zice acel Sft. Sobor : canōnele pre care sunt făcute pre numele Sft. și Slăvișilor Apostoli carele sunt primite și întărite și adevărate și date noă de St. Părinți, poruncim și noi să se fie întărite și adevărate, (finsă fără de paslanile și responsurile lui Climent) că intr'acelea multe taine, zizanii și gunōie de smintēlă au hăgat zlocostivii.

[Pentru pravilele împărătești, de unde s'au început și unde s'au tocmii]. Cade-șă a ști și de pravilele împărătești de unde s'au ijderat și eale, pentru că și eale le-am socotit a fi ca un ajutor celor-lalte, pentru aceea le-am lipit lăngă dănele. Intru Olimpiada de întâi cānd era cursul anilor Lumei 4808, atuncea împărăția la Roma : Romil. Iară după dānsul alți vre-o șase unul după altul lua scaunul, pînă ce trecură ani 244 de cānd se făcuse împărăția Cetățef. Iară Righiș cari tocmia cetățenii avānd putere a doa după împărat, ei cum socotea așa tocmia și indrepta pre cetățenii că încă nu era legea scrisă. Iară cānd fu intr'a 68 de olimbiade, atunci căzură asupra împărăției puterea omenilor celor de afară și așa goniră pre righiș de în mijloc și puseră oblăduirea a ipatilor, și atunci norodul Rimuluf se indrepta cu o lege sau mai vartos cum am zice cu un obicei rău fără de tocmelă. Iar așa pînă nu să umplușă 25 de ani, iar norodul alēsă 5 hărbași și pre dānsii oblăduia Appie Clapdie și așa poronciră lor se facă legi, iar ei adunară obiceiurile cele ce era pre lege ale rimleanelor, carele era rāpale, și mai alcătuiră multe și de în legea Elinilor de la Atina căți se lăuda că tin și au pre Solon și pre marele șarpe și pre lăngă acestea și căți zicea că au și tin tată pre Licurg și Mini : și alți în protiva acestora și așa alcătuiră XII Cărți de la acestea. Pentru că Solon și Licurg, povestesc că ei au scris legile mai ales ellenilor, însă unul Ateneanilor iar Licurg Lachedemoneanilor, ce însă Licurg fusesă de demult, tocmia intr'a 165 de ani de la Spargerea Troadei, iar Solon au făcut legi Ateneanilor intr'a 146 de Olimpiade scoțându-le de la șarpe fără de ucideri, și așa să indrepta Norodul cu acele cărți pînă ce se ținea cu puterea ipatelor și a Norodului. Pentru că în toți anii alegea Norodul doi hăr-

bași de bună rudă să fie dea tocmirea lucrurile cetățenești și voinicești și le punea numele ipatilor. Și așa acesta chipă al cetățef s'au tinut 364 de ani. Iară Gaie iarăși schimbă ipatia și puterea norodului de o făcu împărăție și crescāndă vremea petrecaniei tāmplase de creștea și vinele și judecāțiile cāt trebuia și să cădea să fie și să se facă legi cetățenilor în tot felul pre binile lor. Drept aceia după Gaie luă împărăția Sevast Avgust acela ce era și Cesar, nu lāsă să nu puie și să facă lege, ca și ceea ce era cu înțelepția mai bună din mulți ce încă de la toți întreba și iscodia și de Norod și de Voicniș, și ori cine zicea de la toți lāmuria, și ce'i parea și socotea că e de treabă îndată scria în cele cărți ce scrie mai sus. Deacia după multă vreme preurma lui Avgust, apucă împărăția Adrian, și acealea tōte iară le adună la un loc și ale altora a tuturor le scrisă deosebi și le făcu în 50 de cărți, adecă Grache, Dighestasim ce să zice le pusă numele Sābornic cum ar fi adunate de în multe. Iară cāte făcusă împărății el le scrisă deosebi și le făcu 12 Grane și le pusă numele Codicure, ce se zice tocmire împărătescă. Deacia nici așa nu era lesne să agungă legea, neputāndu-le cuprinde cu mintea de multe și lungi ce era, și mai vartos împărății cari să pusēsă după vremi lor ce li să pārusă ei adaosă în Codicurile lor de niște lucruri de ceea ce încă mai inaintea nu avusēsă lege. Nu numai acealea ce încă și pre limba Lātinească scrisă ascunzānd legile pînă acuma întărite vartos lipsindu-se de folosul lor ce nu putea să le înălțegă. Iară Iustinian înălțepul împărat multime de glazivne alēsă, carele era numai mai de trebă de lucrurile vremii și nu alēsă numai, ce și încă lăfimea cāt pulu o scurtă, și de două ori scose dintr'acele două cărți, adecă de în Codic și de în Dighestă dā prepuse pre limba Elinescă și așa tocmi legea cu niște tocmelile de întâi și pusă numele cărțef Instintuida. Iară tocmirea Dighestului cāt să alcătuisă pe scurt cum am zis pārusă unora a zice că pentru grābirea scurtārel, au lāsāt multe necrisce de în cele ce's mai de trebă. Drept aceia iarăși poronci de scriseră și pusāră acele supț ceea ce să chiamă Grache la sfāșitul tuturor granelor lipind lucrurile cele de trebă ce rămāsese mulți Dascāl cinstitul împărat la acētea cānd le-au prepus au strāns. Întāi un Stefan au tălcuit Dighesta iar Chiril pe scurt. Doroteii o au făcut pre tocmela mijlocie. Talieș censor prepusă Codic și lungă, iar Feodor Ermopolit mai pe scurtele. Anatolie și mai scurt. Iar Isidor mai pe scurt de cāt Talieș numa cel doi ce au izvodit mai prelung. Mai vru împărat încă de mai făcu niște tocmiri cu multă trudă de în

tocmelile cele vechi : 170 de Nearale și le puse deosebi că schimbă pentru nunte și legea pentru diatacse și pentru niște taine și altele asemenea acestora care le poroncise mai înainte marele Constandin, iară el pentru aceea mai cu milă le tocmi. Acele nearale le au prepus un Dascāl Tribunian forte Dascāl mare iară nu știu cum îl supāra Duhul necurat ci era mintea îndoită. Drept aceia cānd le scris-se el intorse-se neadeverite și îndoite cu gândul și cu socotina, drept aceia omenii cari avea pără și mergea să se judece cu aceea prinzare și îndoire rea pre mulți pierdea iară mai pre urmă de toți de pururea pomēnitul intru împărății Leu pre înțeleptul el făcu tōte alcătuirile una și cāte era puse rāsāpate tōte le împreună intr'una de în Dighestă și de în Codicure, multe și de la Istinuida și de dintr'ale lui Iustinian alēsă de le făcu 60 de cărți împreună cu un Savatie Marele Spatar și le alcătui în șese tocmiri și scosă de lepădă tōte vrājmașiile cele fără de trebă cele ce nu era nici de un folos, pentru că omenii cei mai depreurmă să îndreptară mai spre bine de cāt cei de mai înainte vreme cari făcusă multe legi. De aceia alcătuirea cuvintelor de în cele ce le alēsēsă forte bine le aseză, și cuvintele cele ce da răspuns de fie ce cuvânt lucru, și vină, el le adună dā le tocmi și le puse tōte la o Grană. Și au făcut și el 120 dā Nearale ce pānă acum acele nu se tin tōte. Drept aceia și Sinerenia Nōstră vāzānd o comōră ca acēsta ascunsă, și ca o grādină incuiatā, plină fiind de tōte Florile Darului duhului sfānt ale purtătorilor și însufleșitor de Dumnezeu Părinți Sfinți și al Lumei Dascāl și Luminatori, cari au umplut tōtā lumea de dulcea Blagoslovenie a Duhului; gāndiū zicānd : ce folos iaste de amāndouă să stea inchuete cum zice scriptura mai vartos aducāndu'mi aminte de cuvāntul Stāpānului meu Hristos pentru Sluga cea viclănă ce ascunse talantul în pāmānt, [Mateii. Glava 25] ziseiū să dau și eu ceva Domnului mieu de în cāte mi'au dat ca să nu mă arăt să zic că voesc numai folosul binelui mieu ce voiū cu tōtā inima ca Cerbul la izvōrele apelor [Psalmul 115.] să'mi put tōtā nādejde de pre maioa Cuvāntului Fiului lui Dumnezeu pre slāvita Dōmna a Nōstră Sfāntă nāscālōre de Dumnezeu și pentru ruga Sfāntului slāvitiului Apostol și intaiul mucenic Arhidiacon Stefan și marele Antonie, și Sfāntul Grigorie Decapoliș și Nicodin Mirotocelul ca să nu las comōră ascunsă nici grādină incuiatā : ce să zice capetele Dumnezeștilor Pravile, să le aducă și să le prefacă pe Elianiaste pre cuvinte proște Rumānești, și am făcut alegere din multe și hogate pravile trimetind pān și la împărătesca cetate la prea sfāntul nostru și a tōtā lumea Patri-

arh (că n'am vrut se scrii după cele tiparnice fiindu'mi tēmă că de cānd au încāput cărțile Pravoslaviei la mēna ereticilor, ei n'au lipsit a nu bāga cāte ceva Zizanii), pān ce am aflat la cinstitul nostru fiu sufletes Chir. Gh eor Caridi de la trikis carile au fost doi v. vis. scrisă cu mēna. Judecata tōtā Arherescă și lāngă dānsa și împărătescă cu tōte canōnele ale sfintelor Sābōre și Apostoli și a marelui Vasilie și altor Dumnezești și sfinți Părinți împreună cu Teologul Dumnezeștilor Bogoslovi scosă și tocmită cu Porunca și învățatura Blagocestivului împărat Chir Iōm Comninul cu mare și multă socotina, de Pravoslavnicul intru Dascāl Djacon și Pāzitorul de tōtā Pravila și canōnile Marei Bisericii Chir Alexie Rodinul și așa cu multă userdie și îndemnare o ani scos de întuneric la lumină și cu bună voie a Luminatului și Blagocestivului meu Domn Io Martef Voevod Basarab și cu tot sfatul Māriei sale cu Blagoslovenia Parintelui meu Paisie Patriarhul Ierusalimului și cu îndemnarea a doi frați iubitori de Dumnezeu și tocmāi slujitori al oblastiei Smereniei nōstre. Tipăritu-s'au ca să fie de folosul tuturor de obște ca o grādină plină de flori mirositoare ale raiului său ca un visticțiar de obște Bisericii.

Drept aceia să cade să le caute și să le fie vartos tot-deauna ceea ce sāt indreptătorii pravoslaviei ca se pōrte griji pentru sufletele turmelor să nu cum va să se alunece spre învățăturile străinilor. Așa de vartos se cade să se fie de ceea ce au rānduēlile Lumei acēstia de indreptare, că cu acēste învățători vei putea alege adevērița de înrāțăcierea străină și dreptatea de în strāmbāte, mai adevērată și mai alēsă de cāt Piatra Liđiel.

Acēsta pun lege și legătură și hotar, împărăților și Domnilor, Patriarșilor și Mitropoliților, Egumenilor și Cālugārilor, Popilor și Diaconilor, Boerilor și Bogăților, stāpānilor și slugilor celor ce oblăduesc și celor ce se oblăduesc Părinților și ficiorilor, hārbașilor și muerilor, insurașilor și celor neinsurași, celor posnici și celor ce nu se postesc, înțelepților și celor nedomeriți. Acēstea învātă și pre împăratul și pre Domnul să le fie și să le cinstēsă cu tōtā puterea, acēstea nu' lasă să se plece învățăturilor dobitocești mai vartos se cade se le aibă acestea iparși sau Voevozi, Mitropoliții și Episcōpi, pentru că lor mai multă socotina li-se cade se aibă și grijă se pōrte de împărăteștile și sfintele Biserici, ca să nu cumva să se arate ne dāstoinici la D-zeu, cātci n'au lācut pre voia lui, ce să vie la acēstea bunătăți se și împodobēsă bunāteia sufletului, ca și puterile ingeresți impregiurul lui D-zeu. Acēstia indreptări de lege cine'l va zice Vrāciuitōre de obște nu

cel de la Efes, sau altul fie-carele ce se tampa atunci la rand de intr'alt Arhieri.

Povesteste intr'o carte ce se cheama hronico a unui Dascal ce l'au chemat Scilicet ca s'au hirononit odata ore-care Stefan Protosinghel, fratele imp'aratalui Chir Leu inteleptul in loc de Patriarh de Mitropolitul de la Chesaria; drept aceia cel ce va se fie Patriarh de i s'ar tampa sa fie hirononit Arhieri sau Mitropolit sau Arhiepiscop sau Episcop; atunci alta hirononie pre densul nu sa face, fara numai ce'l dau minima, adeca vestea cea mare adeca dupa rânduiala Sfinților Arhieri scotul de in scaunul ce au fost si'l pun la mai naltul si marea scaun Patriarhesc al sfințel și marii Besereci alui Christos și după minima cea mare zice Patriarhul mulțemirea cum iaste obiceiul. [Zri]. Iară dacă sfârșaste atunci Iracilia toiagul Patriarșasc și'l dă în mâna Patriarhului și'l sârută Mâna, atunci l'ia, adeca l' scoțe pre in dverile oltarului și'l pune înaltul și Marele scaun Patriarșasc, deacia încep de cântă, Ton despotin che Arhiera imon, și blagoslovește pre totl pre călți se afla atunci acolo.

Pentru arhieri și alți preoți cari nu pomenesc pe Patriarhul.

Glava 7. [Soborul al II. Canonul 15]. A cincisprezecelea Canon al soborului d'antăii și de al doilea grăiește care Mitropolit sau Arhiepiscop sau preot ce se va afla la Eparhia Tarigradeanului sau la Stavropigie și nu pomenesc pe Patriarhul pre la Dumnezeeștile și sfințile Liturghii și la alte slujbe, cum e obiceiul: pre Arhieri și'l oprăscă dă Arhieri, pre popl de preoție fără numai de va fi Patriarhul eretic de va face cu îndrăznă căzanie și învățatură ereticăscă, atunci călți Arhieri și Preoți nu'l pomenesc, să n'ahă nici o pedepsă de aceata ce să aihă laudă și cinste ca și ceia ce se lepădă de Episcop mincinos și de dascal b'arțitorii și de impreunarea ereticilor. Iară și Patriarhul de se va afla în niscari greșale sau și în păcate niminea de in Arhieri și de in Preoți nu p'ote opri pomenirea lui să nu o zică până i se va face judecată, să'l oprăscă și să'l scōță săborul Arhieriilor, atunci după oprăla se curmă și pomenirea lui, adeca nu'l mai pomenesc.

Pentru cela ce va să fie arhieri sau preot sau diacon și va p'rivă pre d'aușii cine-va.

Glava 8. [Fotie patriarhul de la Tarigrad]. De va cleveți neștine cu vre o pără pre cela ce va să se hirononăscă sau Episcop sau alt cin preoțesc, adeca preot sau diacon atunce să nu se facă hirononie, ci numai întâi să se facă întrebare de acea pără înaintea părășului și naintea celui p'arăt de cuvintele celea ce

au zis părășul asupra celui ce va să se hirononăscă, De aceia de și va lăsa părășul p'arăt și și va întorce cuvintele, atunce Arhieriile carele va să facă hirononie să facă întrebare mare cu deadinsul in trei luni iscodind și de va afla vina celui ce va să ea darul Arhieriilor sau preoției in greșalele cele ce opresc de preoție atunce să nu'l hirononăscă; iară de se va afla fără de vină cel p'arăt sau înainte sau pre urma părășului adeca de fața sau pre urmă atunci să nu să oprăscă de hirononie, iară părășul de nu va arăta pără cu mărturiu drēptie și credinciose ce va fugi de la sfânta judecată a Arhieriilor, atunci acelaia de va fi preot să i ea popia, iară de va fi mirén să se afurisăscă așjiderea și Arhieriile de va hirononi pre acel p'arăt fără de întrebare și fără de iscodire, să i se ia arhieria, așjiderea și acelaia ce l'au hirononit.

Pentru cela ce ia arhieria sau preoția, sau alt dar bisericesc, sau cu galbeni, sau cu boiđri și pentru luarea banilor de popie și pentru preotul care ia dar la sfânta cuminăcătura.

Glava 9. [Sfinții Apostoli Glava 9]. Grăiaste canonul 29 al Sfinților Apostoli, ori cine să va face episcop, sau preot, sau diacon, sau alla, dar va lua cu galbeni, sau cu mulți, sau cu puțin, acelaia să i să ia episcopia și Arhieria lui și a preotului măcar diacon de va fi. Așjiderea și Arhieriile aceia carele va fi făcut hirononie să pață osanda aceia adeca să fie oprit de Arhierie. Și nu numai să le ea cinstea ci încă sa'l și oprăscă de sfânta cuminăcătura a creștinilor ca și Simon vrăjitorul dă mine Petru. Și iară ori fie care preot ce va vrea să se preoțăscă și va merge la boiarin mirén de'l va pune să grăiască Arhieriile ca pentru frica lui și pentru Boeria și puterea lui să ia darul bisericii, sau preoție, sau Arhierie, sau boerie, sau cinste sau biserică sau fie ce dar besericesc, unul ca acela să i să ia cinstea și să se afurisăscă încă și călți au fost la sfatul lui, iară de vor fi mirénți, să fie afurisiți și afară de beserică ca nește călcători de Dumnezăiasca, pravila. [Așjiderea Apostoli Glava 1].

Iară pentru luarea grăiaște apărătoriu de cieriuri, marele Vasilie i scrie cătră episcopul lui să nu cumva să ia galbeni și să facă hirononie, că apoi i va opri de episcopie. [Marele Vasilie]. In tr'acea scrie și pentru luarea de care iau Arhieriile până astăzi și zice să nu ja. Ci însă Dumnezăiescul Zonara povesteste de acest lucru pre amaruntul și zice așa: [Zonara Zri]. Că ceia ce vând darul Duhului Sfânt pre galbini, aceia fac așa pentru iubirea de argint care iubire de argint iaste rădăcină tuturor răutăților, și să cheamă închinare de Idoli, pentru că cinsteste mai mult pre Idoli de căl pre Dumnezău, și se închipuiește Iudei că

um el au vândut pe Christos pentru să dobândăscă galbeni: așjiderea și unii Arhieri vând cu a lor voie a doa vânzare pre Christos. carele s'au răstignit pentru noi, și așa se zice că se inchipuiește Iudei acei Arhieri cari vând darurile Duhului Sfânt pentru că și ținuturile carele se vor, cumpăra cu acei bani adeca nori și orase și sate, in ca:ele oblađuiesc sau țin norie cei hirononiti, și mâinile cele ce iau podurile, adeca cheltuiialele. acelea vor să se chame cheltuiialele lui Acheldam, că acesta Acheldam iaste cuvânt ovreesc, carele să tălcuiește elineste, satul săngelui, de carele scrie la Danie. aceata iaste intr'acel chip zice ca cum acest loc al satului săngelui, de se cumpără cu banii ceia ce vându Iuda pe Christos și decă se cumpără cu acei bani pus'a'i-se numele locul săngelui: intr'acel chip și banii ceia ce'l iau cei ce vând darul lui Dumnezău și nori și orase, adeca satele carele le in norie, care le cumpără preoții cei hirononiti, și dau galbeni, adeca intrări de intră la ceva, acelea vor se fie și vor să se chame prețul săngelui.

[Săbor al VI-lea, Canon 23]. Așjiderea și preoții cari cuminăcă pre creștin cu sfânta cuminăcătura, să nu ia nici să cēră plată nimic, nici mulță nici puțină pentru că trupul și săngele Domnului nostru Iis. Christ. sfântul și prea sfântul și neprețuitul nu se vinde, ci numai după Dumnezăiescul dar se dă. Iară dă să va arăta la vre un preot că i-a dat vre un om au bolnav au sănătos, și au luat vre un dar ceva pentru Dumnezăiasca Pricēștenie acelaia să i să ia popia, ca și Iudei și ca lui Simon vrăjitorul. Pentru că in munca focului de véc nu va sta departe de aceia ci a-prōpe, decă vreme ce a pōhit să facă cum au făcut aceia, adeca să vānză pre neprețuitul mărgăritariu Domnul nostru Iis. Ch. și Măntuitorul nostru.

Pentru preoți sau alții de in rîndul clirousului, de vor curvi sau de vor fura, sau de vor face jurămintă strîmb.

Glava 10. [Apostoli, Canon 25]. Canonul 25 al sfinților Apostoli zice: Episcopul sau preotul sau Diaconul, carele va curvi sau va fura, sau va jura strāmb, să nu mai facă Liturghie. Că zice pravila să nu pedepsești pe Preot de doă ori adeca să'l oprești de Liturghie și să'l afurisești, că'l ajunge osanda o-prēlei de Liturghie, de care l'au desgolit de cinstea și slava preoției, carea in frumsețea cereștile: pentru că Preoții măcar că să lipesc de preoție, iară așa de sf. pricēștenie nu să opresc

Pentru preotul carele va avea muiare și să va face arhierie, să se despartă de dānsa, și hirononia lui să se facă cu voia ei.

Glava 11. [Săbor al VI-lea, Canon XII].

Al do-spre-zēcelea canon, al săborului de a șasea grăiaște care preot are muiare și să va face Arhieri cel să se despartă de dānsa și mai mult cu dānsa să nu șeză, nici in chilia lui, nici intr'alt loc. Pentru că pur vină ōmenil de să smintesc de zic că să culcă cu dānsa trupēste ca și mai nainte: drept aceia pronesc. Dumnezăiesții p'arinti, dāparte să se dālunge să șază muiarea episcopului dā dānsul

[Iar acest sfânt săbor, Canon 48.] Și când va vrea să se facă adeca să se hirononăscă Arhieri sau fie cu voia muierei lui, de va vrea ea să se hirononăscă, atunce să se facă hirononia, iară de nu va vrea ea să nu să facă.

[Intrebare]. Dară mirénul pentru ce să face căluger fără voia muierei lui, iară cine va să se facă Arhieri fără de voia muierei nu să face?

[Răspuns]. Pentru că muierea călugărului are putere decă i se face hārbalul căluger, să se mărite neapărat, iară a arhierului nu p'ote să se mărite, pentru aceia trebuie să fie cu voia ei hirononia hārbatului ei. [Vezi și răspunsul imp'aratesc]. De aceata au făcut poruncă de pururea pomenitul imp'arăt Chir Isachie, Preotul zis mirén carele va avea muiere și va vrea să se facă arhierie, întâi să se voiască amādoi să se despartă unul de altul și să și facă zapis pentru tocmirea despărțirei a ei și a lui, atunce după despărțela muiarea lui să se facă călugăriță și să șază intr'o mănăstire după aceia să se hirononăscă și preotul Arhieri, ne-apărat.

Pentru episcop, și ce să cheamă episcopul, și cum i să cadă să fie volnic pre tōte lucrurile bisericii.

Glava 12. [Matei]. Episcopul iaste și se cheamă văzătoriu și purtătoriu de grijă tuturor creștinilor, cari sunt eparhia lui având voe deplin: adeca ca un Arhieri să facă preoți, diaconi, ipo-diaconi, citei, cântăreți, și călugări. Și să fie volnic preste tōte lucrurile Bisericēști. [Apostoli cap 41 și 38 Zri]. Că decă vremea ce au luat in chezișie sufletele ōmenilor cu cât mai mult încă să n'ahă voe și putere pre Biserică și pre lucrurile lor, și pre tōte îndreptările Bisericēști și cu voia lui să facă pentru preoții și pentru diaconi, milostenii săracilor și să aihă de la dānsii și Arhieriile câte ceva ca să i fie dă petrecanie și dă trēba lui. De aceia va acest canon a Sfinților Apostoli, Arhieriul să fie iubitoriu dā strein, iubitoriu de săraci, dā mișăi cum scrie Dumnezăiescul Pavel cătră Timotei.

[Postania I gl. 3]. De acia de va avea rudeni de pre săngile lui și va fi săraci să nu ia ce va avea beserică să dă a lor și să lase

beserică gôlă; ci să le dea să i miluiescă cum miluiește și pre mișel. [Zac. 283].

Pentru Arhiepiscop, ca să nu facă hirotonie, afară de eparhia lui, nici să hirotonescă pre nimenea, de într'altă norie străină.

Glava 13. [Apostoli can. 35.] La canonul 35 al sfinților Apostoli grăește: nici un Episcop să nu fie volnic să facă hirotonie afară de eparhia lui nici la alt locu' al bisericel' să se amestece, iară de va călca canonul acesta, să i se ia darul împreună cu cel ce l'au hirotonit.

[Săborul de Antiohia, Can. 13]. Episcopul în noria altui Arhiepiscop să nu hirotonescă, nici să facă Liturghie, fără de voia și fără de rugămintea Arhiepiscopului locului; iară de va îndrăzni să hirotonescă, să i se ia darul lui și celui ce s'au hirotonit.

Iară dacă va vrea Arhiepiscopul locului, atunci nu se pedepsește Arhiepiscopul cel străin carele au făcut hirotonie.

[Săbor I, Can. 16]. Ori care episcop, ce va lua de într'altă eparhie diacon să l' facă preot, sau îl va da vre o rânduelă fără de voia a episcopului preotului aceluia, sau a diaconului, neadevărâtă să i fie hirotonia, așijderea și citețului.

Pentru Arhiepiscop de să va lăsa scaunul lui și se va duce într'alt loc să se zăbovescă 6 luni.

Glava 14. [Săbor I și II, Canon 15]. A cincilea-spre-zece canon, ce să zice cel de întâiu și al doilea săbor zice: care Arhiepiscop nu și paște turma lui, ci o lasă de rămane și se duce într'alt loc, însă de va fi în slujba Patriarhului, câtă vreme va face să n' aibă nici o pedepsă, sau de nu va fi în slujba Patriarhului, ci va avea voe și putere de la Patriarhul să șază atâtă vreme afară de eparhia lui de scaunul lui, sau la închinarea mănăstirilor, sau la altă trebă, atunci iar nu se pedepsește, sau de va avea vre o hólă mare și va purcede de la scaunul lui, dă se va duce într'alt loc, ca să se tămăduiască, nici pentru acela nu se pedepsește; iară într'alt chip dă se va duce fără de voia Patriarhului, sau să nu fie holanav, sau într'alt loc să rămăie acolo și să șază, sau să imble de în loc în loc, până vor trece șase luni, poruncesc sfinții părinți ai acestui săbor sfânt, să fie Arhiepiscop oprit și să i se ia darul și să se facă în scaunul lui alt Arhiepiscop.

Pentru preotul carele n' are muiare să nu șază cu alta.

Glava 15. [Săbor I, Can. 3]. Al treilea Canon al săborului de întâiu grăiaște: Episcopul sau Preotul, sau diaconul, sau ipodiatonul sau alt cine-va de al chirosului de vor ținea vre-o muiare pre în casele lor și să nu fie blahoslovit pre lege acela să nu o

ție, măcar de va fi socotit să i și slujască, iară de va avea muiă, sau fată, sau soră, sau mătușă a tătina-său, sau soră a mănisa, pre această pravila nu apără. Iară de vor ținea muiare cum am zice afară de aceste obraz, care am zis mai sus, și l' va certa Arhiepiscopul să o gonescă, iară de nu o va lăsa dacă îl va certa întâiu și a doa oră: grăesc Dumnezeștii părinți și împărăteștile Nearale, unuia ca aceluia să i se ia darul.

[Vasilie Velichii]. Grăiaște marele Vasilie: Arhiepiscop și Clericul caril nu țiu mueri pre lege, caril își țiu curăția; acelora să le slujască volnicl iară nu mueri. Așjderea și preoții caril au mueri pre lege de vor ținea și slujnice, pre aceia pravila nu i apără.

[Săbor al VII Can 18]. Iară al optulespre-zece canon, al șaptelei Săbor grăiaște: că preoții și mirenii trebuie să fie fără de păcate, și căți n' au mueri, aceia să n' aibă nici slujnice, nici doic hrănitore, nici văduv, nici să ție pre alt cineva, iară cine va călca acestea, episcopului și preotului să i se ia darul, iar pre miren să l' afurisescă.

[Marele Vasile]. Scrie și marele Vasilie la o epistolie a lui către un preot anume Grigorje, ca să gonescă pre acea muiare bătrână carea o ținea în casa lui, iară de va îndrăzni să nu asculte să o gonescă, va să l' ia preoția de tot, acesta fiind așa, încă fiind preotul acela de optzeci de ani, și nu vru sfântul lui Dumnezeu Arhiepiscop să l' lase să o ție în casa lui: cu cât mai mult preotului tănăr să i slujescă mueri străine? [Zri]. Să nu dăm vină și scandal omenilor pentru Dumnezeu fraților.

Pentru păra episcopilor și a clericilor și caril se primesc la păra.

Glava 16. [Săbor al II Canon al 6-lea]. Nici odată nu încetěză vrăjmașii și lupătoriaiul nostru Satana să spurce cu păra și cu clevele traiurile omenilor celor bunil, și mai mult ale Arhiepiscopilor, drept aceia au poruncit. Dumnezeștii părinți, ai doilea Săbor la al șaselea canon al lor: tot omul cinstit, adecă cu viață bună și în bunățit, sau fără de cinst, adecă cu viață rea și spurcată, sau credincios, sau necredincios, sau și eretic, de va avea trebă cu Arhiepiscopul, sau pentru niscare lucruri imblătore sau neimblătore, [Lucruri imblătore se chiamă vite iar neimblătore se chiamă avuție] adecă pentru galben, sau pentru niscare haine, sau pentru alt ceva: unil ca aceia au voe să părăscă pe Arhiepiscopul la judecată, de vor avea ceva, să și caute de dreptate; iară de vor fi vinuitori lucrului Arhiepiscopului, adecă de va fi greșit, sau va fi curvit, sau va fi furat niscare lucruri de la beserică, sau va fi făcut Liturghie în noria altui Arhiepiscop, fără de sfatul și fără voia Arhiepiscopului al Eparhiei aceia, sau alt lucru ce va fi făcut, carele opresc de Arhiepiscop și vor

putea pentru acelea să l' scotă pe dreptate cum se cade, sau altă greșală carea il oprește să l' pedepsescă câtă-va vreme fără de cuminicătură iară să nu i se ia Arhiepiscopul. Cade-se judecătorilor, să ispitescă și să întrebe pre pără de vor fi mulți, sau preoți sau mirenil, să nu cum-va să fie pornit într'acastă păra pentru vre o răutate sau vrajbă cum am zice, când se va fi tămplat de va fi luat popia vre unul preot, sau va fi afurisit miren, sau pentru altă vrajbă va fi făcut acesta, atunci unil ca acestea nu să socotesca la păra episcopului, nici a Clericului, până se vor curăți de vinile călea ce s'au pedepsit, decia atunci să începă și să mērgă la păra, și în loc de mărturie, și atunci să facă zapis adecă să scrie păra părășului ce l' iaste vina care părăște, de acia de va arăta păra cu deșdusul cum poruncesce Dumnezeesca Pravila, cu cinci mărturii omeni drepti bunil și credincioși, atunci i se ia darul Arhiepiscopului, iară de nu va fi greșală dea luarea darului arhieric, atunci să i se facă pedepsă împotriya greșalii aceia, adecă oprit de preoție sau de archieria lui. Iară de nuși va putea da sēma părășul de câte au părăș pre arhierie, atunci să și paț cum au făcut, adecă de va fi preot să i se ia popia de tot, iară de va fi miren să se afurisescă, și să l' scotă afară de biserică lui Christos, și forte greu să l' canonescă.

Pentru cu ceia ce părăsc pe arhierie trebuie să fie nevinovați.

Glava 17. [Zonara]. Povestește Zonara la șapte-zece și trei de canone ale sfinților apostoli zicând: Că nu pōte fie ce om să părăscă pe Arhierie, fără numai ceia ce sunt nevinovați, adecă cu viață curată, credincioși, cinstiți, temători de Dumnezeu, să se ferescă de tōte răotățile: adecă să nu fie ucigași, nici spurcați, nici curvari, nici furi, nici cleveitoril, nici vrăjmași, nici să ia mită se părăscă, nici să se amestece să fie vrăjmași binelul, aceștea pot să și părăscă pe arhierie, pre acestea va și i suferă Pravila: iar pre cel necinstiți, și vrăjmași, și curvari, și caril pōrtă răotăți asemene acestora pre aceia nu i suferă.

[Săbor I Canonul 21]. Caril vor să părăscă pe arhierie, trebuie se întrebe să aște ce omeni sunt, și ce viață au, și ce lucruri: deci de vor fi cum am zis mai sus, bunil, și cinstiți: aceia să se primescă la păra și la mărturie. Iară de se vor afla de în cel răi cum am zis mai sus, nici într'un chip să nu li se bage în sēmă păra și mărturia lor.

Pentru căți arhierie trebuie se fie când judecă pre arhierie și căți la preot; și căți la diacon.

Glava 18. [Săborul de la Cartaghena ca-

nōmul 12]. Al doi-spre-zecelea canon al săborului de la Cartaghena grăiaște: Că la vina Arhierieului celuia ce l' vor pără trebuie se fie 12 Arhierie să judece păra arhierieului, iar mai puțin de 12 să nu fie: iar la păra Preotului trebuie se fie șase Arhierie, și fără de acestia și arhierie locului, să fie împreună cu dānsil, pre număr șapte, iară la păra diaconului se fie 3 arhierie. [Zri.] Arhiepiscopul Chiprului scōse pre Episcopul Iōn de la Amatoiu cu unspre-zece episcopi, iară prea sfințitul Patriarh Chir Luca strică această și nu suferi, căci n' au fost 12 Arhierie cum e porunca și învățatura pravilei.

Pentru arhierieul carele va să se judece, și i va trimete soborul odată, a doa oră, și a treia oră veste și nu va mērgă să se judece.

Glava 19. [Apostoli Can. 72]. Canonul 72 al sfinților Apostoli grăește: episcopul de va fi pără de omeni credincioși, atunci săborul nu judecă până nu va fi de față, ci să chiami pre acel Arhierie părăș acolo ca să auză călea ce vor grăi de dānsul. Deacia de va mărturisi căte au zis aceia părăș, de va fi vina dea i luarea Arhieria, atunci i-o ia; iară de se va lepăda și nu va spune, și l' vor vādi și vor mărturisi acele mărturii credincioșe că părăle acelea sunt adevărate, atunci i să ia darul. Că așa poruncesc Dumnezeștile pravile. Iară de l' vor chema și nu va mērgă la judecată, atunci trimiț doi arhierie ca de la fața a tot săborul, și l' chiamă să vie, iară de nu va veni iară trimițe pre alți doi arhierie și l' mai chiamă să vie să se judece, pentru călea pără ce l' părăsc, deci de nu va veni și l' vor porunci și a treia oră și nu va vrea să mērgă, atunci i se face ispravă de judecata lui, sau i se ia de tot Arhieria lui.

Pentru de se va afla arhierieul ve într'o pără pând nu i se va face judecata ml' scot de în scaun.

Glava 20. [Săborul Carthagei, Can. 86]. Canonul 86 al sfântului sobor de la Cartaghena grăiaște: de va fi să se afle Arhierieul în păra, nu pōte neștine să l' scotă din scaunul lui, pān nu se va face judecată asupra lui, decia de se va afla vinovat și strāmb, atunci se scōte de în scaun cu obārșenia judecății a săborului arhieresc.

Pentru cela ce părăște pre episcop întru multe lucruri protivnice, și apoi nu pōte să dea de față nici unil.

Glava 21. [Iară a aceluși sfânt Săbor, Can. 128]. Canonul 128 al sfântului săbor de la Cartaghena grăiaște: că de va pără neștine pre Arhierie de multe greșale, și apoi nu va putea se dea de față una dintr'acelea, atunci

nicl de cele lalte să nu să crexă, ci să'l gonească afară.

Pentru că lu judecătă nu se cade să aducă mărturie eretic nici necredincios, nici numai un credincios, ci doi sau trei creștini foarte credincioși, iar la pdră cinci.

Glava 22. [Apostolii, Canon 73]. Canonul 73 al sfinților apostoli grăiaște pentru mărturie: La păra Arhiereului, nici eretic, nici păgân să nu'l socotescă mărturie, și iară nici pre un om creștin numai, pentru că zice scriptura, de în gura a doă mărturii sau a trei stă tot graiul, cum am zice că la un lucru ce vor mărturisi doi, sau trei marturi, atunci iaste adevărat lucrul acela și isprăvit după mărturia mărturiilor acelora.

[Zonara]. Ereticul nu se socotește, nici îl bagă în samă nici la mărturie nici la pără, nici iară numai un om credincios. Iară de va fi o mărturie credinciosă și adevărată, mărturia lui iar să nu se creză, ci numai doi sau trei mărturii cum 'i cuvântul scripturei.

[Mirare Postonia 1, Glava 5, Zacon 286]. Scrie și sfințul Pavel cătră Timotei, păra ce iaste asupra omului preoțit să nu se primescă de nu vor fi doi sau trei mărturii. Iară acela Zonara zice: la păra Preoților de vor fi două mărturii cu viață bună și înbunătățit tot să nu se creză. Dumnezeescul Pavel grăiaște ca și mai sus: la păra preotului, să fie sau doi sau trei mărturii să mărturisescă. Iară acel Zonara zice: la păra preoților de vor fi doi mărturii credincioși și buni, mărturia lor nici cum să se bage în sémă.

[Deslegare]. Nu vă mirareți de acesta, pentru că Zonara nu stă împotriva lui sf. Pavel, ci să știți că una e socotela acesta, și iară să ascultați să vedeți cum o poveștește acel Valsamon.

Pentru Dumnezeescul Pavel ce scrie către ucenicul lui, la păra preoților zicând să nu se primescă la mărturie mai puțin, fără numai doi sau trei mărturii. Să știți că acesta nu o zice pentru vina luării darului, ci să știți că socotela acesta iaste pentru bani, adică pentru galbeni sau pentru haine, și grăiaște la povestea Canonului său la 75, acela Valsamon, mărturia zice a doi oameni ce vor mărturisi asupra Arhiereului de va fi pentrugalbeni ca o litră de aur, decia acei doi mărturii de vor fi drepti oameni buni și vor jura, atunci mărturia lor se bagă în sémă și să o fi adevărită. Iară de va fi lucrul pentru 50 de lire de aur, atunci mărturia acelor doi mărturii nu se bagă în sémă, ci numai se fie trei mărturii, iară de nu va fi lucrul despre aur ci pentru păra luării darului arhiereului aceleia, atunci trebuie se fie 5 mărturii, și pentru pără ca acesta se jure, și decă vor jura se bagă în sémă mărturia lor, decia să ia și

darul Arhiereului, [Zri] iară așa adevărat se fie acele 5 mărturii cum am zis mai sus. credincioși cu viață bună și drepti, iară de vor fi vrăjmași, sau cu viață rea și nedrepti atunci mărturia lor de tot nu se bagă în sémă.

Pentru părași să n'aducă mărturii casnice, nici rudenie.

Glava 23. [Soborul Cartaghenei. Can. 130 și 58]. Canonul 130 și 58 al sfinților săhori de la Cartaghenă zice: părași de vor aduce oameni mărturie de în casele lor sau rudenii, aceia să nu se bage în sémă la judecată.

Pentru ca mărturiile trebuie să fie foarte oameni credincioși și carii se opresc să nu mărturisescă și carii nu se opresc.

Glava 24. [Leu, și Constantin împărași]. Grăiaște legea împăratescă, adică Leu și Constantin, marturii carii vor să mărturisescă, trebuie se fie credincioși foarte și drepti, și fără vină, cum pentru niscare lucruri, halne sau bani, mutate sau nemutate, așidearea și pentru păra a obraze sfințite adică a Arhiereu sau a preot.

Călugărul prost de va mărturisi să nu se bage în sémă, că el a lăsat lumea și lumestile.

Preoții carii nu sunt în chipul călugăresc, de vor mărturisi să li se socotescă mărturia.

Carele se va năpăstui sau se va osindi la judecată sau pentru mărturie mincinosă, sau de'l va face de rușine judecătorul pentru altă răutate căci va fi clevețit pre cine-va, nici cela ce va lua galbeni să părăscă, sau să nu părăscă, nice curvarii, nici ucigașii, nici faharii, nici altul ce va fi făcut rușine fără de cale: mărturia a nici unuia de acestora nu se socotește la judecată, și de vor pără pre cine-va aceștia carii vor avea de aceste vini scrisi mai sus. nici păra lor să se asculte la judecată, nici în samă să se bage. De va fi cine va de doă-zece de ani, sau va fi surd, sau îndrăcit, sau slugă, sau curvarii, sau mitutel, nu pot mărturisi la judecată.

Mărturiile carele vor să mărturisescă, li se întrăbă de rând, adică de dreptatea ce au pentru lucrul bune ce fac și de credință, ce să zice, de va fi creștin și face bunătăți carele plac lui Dumnezeu, sau păgân iaste a creștin: și iară, petrece viață înbunătățită și Dumnezeescă, au ha?

Acesta trebuie judecătorului să vază și să ispitescă mărturiile, carele vor să vie la judecată să mărturisescă pentru tot lucrul cum își petrec viața lor, sau au bunătăți bune au rele:

Cuvintele mărturiilor se bag în sémă într'acest chip, nu ale celora ce au cuvinte dela mărturie, deaceia să se ducă să mărturisescă: ce mărturiile se întrăbă față către față.

Nu se bagă în sémă mărturia numai de într'auzire, fără numai când vor mărturisi pentru hotără și pentru împărțirea caselor, a viilor și a țarinilor.

Tatăl și feciorul de vor fi supt oblăduire; și doi frați de vor fi amândoi la un loc pot să mărturisescă la vre-un lucru și nu se apară căci că sânt de într'o casă.

Un om ce va fi de 14 ani, poate să mărturisescă la vre un lucru de galbeni, iară la păra Arhiereului, măcar de ar și ști. mărturia lui nu se bagă în sémă.

Episcopii mărturisesc și când iscălesc în carle pentru lucru.

Mărturiile carele vor mărturisi de nevoie sau de silă, sau pentru mită, acelea nu se bagă în sémă.

Carele se află pără, acela nu poate pre altul să părăscă.

Câte zile se zăhovesc mărturiile la o judecată, ori multe, ori puține, cheltuiala lor plătește cela ce 'i adus după porunca judecătorului.

Mărturiile carii își vor scrie iscăliturile în zapis pentru vre un lucru, deacia vre odată de va veni la judecată să fie lucrul acela, atunci acelea mărturii de nu vor vré de voie, ei să mărturisescă și de nevoie, pentru că sunt scrisi cu iscălitură în zapis.

Mărturiile carele vor să mărturisescă ori la pără, ori pentru galbeni și halne, trebuiaște cu jurământ să se întrăbe, știu au nu știu de acele lucrure.

Nu mărturiseste schilerul, adică vameșul, carele ține asupra lui lucrul Domnești cum-părate.

De va mărturisi cineva asupra vre unui om, acela nu poate iară și a doa oră să mărturisescă asupra lui, căci că i să arată a'l fi vrăjmas.

[Matei]. Trebuiaște mărturiilor întâi să facă jurământ, atunci să se întrebe de judecătorii pentru lucrul acela ce iaste și cum nu știu pentru care vină 'i-au chemat la judecată. Iară de vor fi mărturii multe, atunci judecătorul prinde cuvintele celor mai cinstii.

La lucrul Arhierești carele se judecă la judecată, de va fi pentru o litră de aur, doi mărturii credincioși să mărturisescă, și să bagă în sémă mărturia lor, iar de va fi pentru 50 de lire, atunci trei mărturii să mărturisescă, iară de va fi pără pentru lucrul Arhierești lui, cinci mărturii să fie credincioși și buni și cinstii să jure; deacia atunci după mărturia lor, se face judecata părel aceia, și scote pe Arhiereu, adică i să ia Arhieria. Așa au zis Valsamo mai sus.

[Zri]. Săracii nu mărturisesc. Săraci se chiamă, ceia ce nu le plătește bucatele lor carele au, 50 de galbeni.

[Armenopol]. Armenopol zice să fie mărturiile credincioși iară nu urgisiți.

Trebuie judecătorului să caute și să ispitescă pre fieșcare mărturie, de va fi cinstit și înbunătățit sau necinstit și rușinat, sau bogat sau sărac, și pentru săracia lui au venit să mărturisescă ca să dobândescă ceva, sau il iaste prieten despre vre-o parte. De, aceia, cand nu va fi mărturia, nici necinstit, nici sărac, nici vrăjmas, atunci mărturiseste și i se primeste mărturia lui, iară într'alt chip nu să bagă în sémă.

Nici eretic, nici ovreiu, nu mărturiseste asupra creștinului.

Pentru Preotul de va mărturisi strâmb sau va prinde tagă pe iscălitura lui.

Glava 25. [Iustinian împărat]. Preotul de va mărturisi strâmb, de niscare lucrul, adică de vie sau de moși, sau de case, sau de halne, sau de galbeni, se opreste de preotia lui 3 ani și să'l ducă să șază la Mănastire. Iară de va mărturisi asupra culva, ca să i se facă stricăciune la trupul omului, sau să'l piarză viața, sau de în trupul lui ceva, atunci să i se ia popia de tot. Așjderea se pedepesc și alți clirici de vor mărturisi strâmb.

[Legea] Iară de va iscăli Preotul veri la fie ce lucru ce va fi, și apoi pre urmă va prinde tagă de iscălitură, cum au iscălit rău, acelaia să i să ia popia.

[Săbor Cartaghenă Can. 13]. Așjderea și fie cine ce va prinde tagă de zapis, sau de iscălitura lui, să fie lipsit și gol de cinste ce va avé.

Iară pentru Preotul ce va mărturisi strâmb, au socotit niște Dumnezești părinți, cum să nu se oprescă acel Preot de popie, ci să i se ia popia de tot.

Pentru Preot sau Diacon de va fi să'i părăscă cine-va.

Glava 26. [Isprava Dumnezeștilor pravili]. Să știți că la pără preotului sau a diaconului vor și poruncesc Dumnezeștile Pravile, cum așa să se caute lucrurile lor. ca și la pără a Arhiereului, adică să fie și părași și mărturiile credincioși, și cinstii cum am scris mai sus. Atunci să se primescă și la pără și la mărturie: iară de vor fi cu vieță rea și mărturiile și părași, atunci să nu se bage în sémă nici păra părașilor, nici mărturia mărturiilor.

[Armenopol]. Și carele va cleveți și va pără pe Ar iereu, sau pre alt preot, și nu va putea să le dea de față, acela să plătescă la Dömmie 30 onghii de aur, căci că l'au clevețit pe nedreptate, sau să pață aceia patimă ce vrea se pață el.

Pentru Preot sau Episcop, sau alt sfințit ce 'i vor lua darul iară el va face liturghie.

Glava 27. [Apostolii Canon. 28]. Canonul

28 al sfinților Apostoli grăiaște : care episcop, sau preot, sau diacon, ce li se va fi luat darul și : i vor face liturghie, adevăc să le fie luat darul pentru niscare greșale adevărite și vor îndrăzni la liturghie să facă, unul ca acela să se gonască de tot și de în beserică lui Hs.

[Zonara]. Liturghia nu se zice numai jertva cea fără de sânge, ci totă slujba besericii, adevăc hotejunea, blagosloviarea cununiei, vecernie, utrănea, și altele toate câte se fac cu blagoslovenie vă naș.

Pentru judecata Patriarhului că nu se mai judecă a doa oară

Glava 28. [Matei]. Judecata Patriarhului nu se mai judecă, nici se caută la altă judecată pentru că judecata Patriarhului iaste începătură și cap tuturor judecăților besericești, că dela dănsul sunt judecățile bisericești, și la dănsul se întorc de se judecă. Drept aceia la altă judecată nu se judecă, nici de nimenea nu se caută, că aceia iaste începătură. Numai, ce se mai judecă aceia Duhovnicăște între patriarhul cu săborul.

Pentru Arhiereul carele îi iaste luat darul, are voie să mai chame a doa oară săborul să se mai judece de lucrul părei lui.

Glava 29. [Alexie împărat a lui Comnin]. Grăiaște hrisovul al împăratului deapurare pomenitul Chir Alexie al lui Comnin, și dă slobozire Arhiereului sau altui preot, căruia îi vor fi luat darul, să mai chame a doa oară Săborul să se mai judece lucrul părei lui, să vază drept s'au judecat au strămb.

Pentru Arhiereu de va fi luat darul vre unui Arhiereu și după aceia s'au aflat nevinovat, și de când s'au început a se luarea darul arhiereului și iară s'au iertat.

Glava 30. [Săbor Cartaghenie Canon 15]. Canonul 15 al Sfântului săbor de la Carthagea porunciaște că de vor fi luat darul vre unui Arhiereu, și apoi s'au făcut a doa judecată, și s'au aflat Arhiereul carele i s'au luat darul nevinovat, atunci judecătorii carii l'au judecat și i'au luat darul nu se pedepesc, însă adevărat de'l vor fi judecat după tocmela Dumnezească, și nu vor fi luat mită, nici au fost vrăjmași.

[Lega]. Călele de sunt judecate și tocmite rău, nici vremite nici pravilele nici obiceiul pe acelea nu pôte să le adevereze.

[Fotie Targradenul]. Iară pentru decând s'au început a se luarea darul Arhiereilor și iară a se erta, pre la bogate vremi și Săboră, și de bogași părinți aceia de multe ori s'au făcut ca de Sf. Atanasie și în vremea lui Marchel Episcopul de la Angira și Macarie, și pre la alți mulți, pentru rugămintea omenilor carii cerea și ruga pre Arhiereul lor. Făcutu-

s'au iară și în vremea lui Iracia sfântul Patriarh de la Alexandria, căruia îi fuse e Ispravnic Dionisie, și după acesta Maxim, iară după acela Teona, iară după aceștia sfinții sfeștino Mucenic Petru, carele opri pre Aria diaconul și l'împrăstie afară de tot de beserică. Acesta sfântul Petru muncitu-s'au în zilele lui Maximian împărat, și cu porunca lui capul l'au tăiat. Iară deacia Sfântul Ahila se făcu în locul lui următoriu, și luă Scaunul al lui sfinții sfeștino Mucenic Petru de la Alexandria. Deacia acest sfânt Patriarh Ahila de la Alexandria, primi pre acela, pre Aria, și l'ertă. Deacia nu l'numai iartă, ci încă l'făcu și preot, și l'puse să păzescă și Școala dascălia Alexandriei. Că și pre Evihii pre carele oprise și l'luase darul sf. Flavian : iară Alexandrenul și Antiohenul și Ierusalimlenul, ei îl priimără după mărtea lui sf. Flavian. Că Zlatoust carele fu scos de Feofil edinoslapanii fără de alți Patriarși, iară ei îl priimără pre Petre al Militului Episcop, luă l' darul Sf. Metodie, iară Patriarhul Fotie îl îndreptă și nu numai ce l'îndreptă ci încă l'făcu și Mitropolit Mitropoliei Sardiiei. Că și pre alți mulți pre carele scosese Sf. Ignatie pentru greșale, iară acela Sfântul Fotie pre aceia îl priimi, și pre alți mulți pre cari scosese sfântul Fotie, iar cel mai de sus sf. Ignatie priimea pre dănsul.

Pentru schimbarea arhiereilor, și pentru lepădări și pentru că se dă scaunul arhieresesc către alt arhiereu Eaargesc.

Glava 31. [Matei]. Schimbarea iaste, când ar lăsa vre un Arhiereu Mitropolia sa care o ține, și să ia alta, sau episcopul episcopica.

Iară canonul 16 al săborului de la Antiohia iartă să se facă schimbări Arhiereilor. de va fi mitropolit cu statul și cu voia Patriarhului, iară de va fi episcopie, cu voia și cu statul Mitropolitului al eparhiei aceia.

[Ior a lui]. Iară lepădare iaste și se chiamă care lasă Arhiereul, și scaunul, și arhieria.

Chiamă-se lepădare, și când lasă numai scaunul și l'ține Arhieria și se dă către dănsul alt scaun exarșesc, sau și se face adevărat Arhiereu într'insul.

[Zri]. În vremea lui Zimon împărat, lepădă-se de scaunul Patriarșesc. Martirie Patriarhul de la Antiohia, și era adunați toți omenii preoți și miréni, și zice, pentru neplecatul cliros și pentru ne smeritul om. Lepădă-mă zice de scaun, iar rânduiala Arhieriei mele, voiți să mi-o țiu curată și nesurpătată : și se lepădă de scaun, iar nu de arhierie.

[Săborul Antiochiei Canonul 16]. Dă se și exarșesc obraz alt scaun, cătră alt Arhiereu de'l va trebui, carele nu va avea scaun, sau de va și avea, și are voie în totă noria ca să ei păstoria și dascăl, adevăc ca și cel adevă-

rat Arhieriu al ei, iar sfântul scaun nu pôte să l'fie nici cum, nici pôte să hrononească într'acel scaun. Iară numai Arhieriu cel adevărit carele s'au hrononit într'insul. Deacia ose l' de acela, ce se zice de sfântul scaun, toate lucrurile Bisericești le face neapărat pre rânduie și pre tocmela Arhierie-că.

[Căuță de vezi respunsul Dumnezești pravile]. Iară de va îndrăzni de va face, această fără de lege și neomenie, adevăc să se sue pre sfântul scaun carele iaste străin și departe de dănsul, fără numai adevăratul lui Arhieriu cum am zis, carele iaste închinat numai lui iară nu altuia : unuia ca acelaia să i se ia darul Arhieriei lui, cum grăesc și poruncesc Dumnezeștile Pravile.

Pentru Episcopi și Preoți de nu vor pomeni pe Mitropolitul lor, și pentru greșalele preoților, că se cade să i canonesc Arhieriu.

Glava 32. [Săborul 1 și 2 canon 13]. Canonul 13 al săborului de întâiu și de al doilea grăiaște : care episcop, sau de în preoți, sau cineva de în diaconi, se va părăsi căci se va alla Mitropolitul lor în pără, și nu i se va fi făcut judecată și ispravă asupra lui, de nu l'vor pomeni la Dumnezeiasca Liturghie, și la alte slujbe, pre aceia au poruncit sfântul săbor să li se ia darul de tot.

[Simeon Soluneanu]. Și când va cădea preotul într'altă greșală, atunci se cade să se canonescă de Arhieriu, însă de se va face această greșală preotului, de nepază și de neștiință, sau și de lucrul vrăjmașului, atunci nu se face întrebare multă de greșala lui, ci să aibă și puținea iertăciune mai la vreme. Iară de se va fi făcut pentru lenea lui, atunci să plângă și să tănguiască cum l'este greșala și să ia îndepțare de la Arhieriu.

Pentru Anatema.

Glava 33. [Săborul 4, canon 7]. Anatema iaste despărțire de Dumnezeu, și împreunare și moștenire Satanei. Iară sfântul al patrulea și a totă lumea săbor, pentru Anatema grăiaște așa : nici un om credincios creștin să nu și zică Anatema, numai ce să zică ereticilor, și călugărilor carii lepădă chipul și nu vor să se mai întorcă : iară de vor veni spre pocăanie primăște l' și l'îmbrățișeze, pentru că Domnul nostru Iis. Chris. carele s'au pogorit de în ceriuri pentru spăsenia noastră, zice : n'am venit să chem drepti, ci păcătoșii la pocănie, și mare hucurie se face în ceriuri pentru un păcătoș ce se pocăiaște.

Pentru cela ce se afurisește drept sau nedrept de Arhierie.

Glava 34. [Simeon Soluneanu]. Un om ce se va afurisi drept sau nedrept de Arhieriu-lui, acela să nu cumva să nu bage în

sămă de tot afurisania, nici să se facă singur socolitor adinsă eluși, zicând că pe nedreplate s'au afurisit : ci să alerge cu totă dragostea și smerenia la Arhieriu lui, ca un rob să l'roge să l'iarte. Iară de nu l'va priimi, atunci să ia cu sine pre niscare omeni cucărni și preoți și miréni, că pentru ruga lor se tample iertăciune, iară de nu va vrea, însă de va fi episcop atunci să mērgă la Mitropolitul lui, iară de va fi Mitropolit atunci să mērgă la Patriarhul cerșând iertăciune să l'iarte, nu că dōră va să părăscă pre Arhieriu lui, că deca va priinde de veste să se intri-teze, și măcar căci că se va intrișta și pre dreptate : pentru că altă judecată este a lui Dumnezeu și alta a omenilor, și de va face așa, atunci și de la Dumnezeu și de la Patriarhul, sau și de la Mitropolitul va lua iertăciune.

[Zlatoust]. Grăiaște iară și Dumnezeescul Zlatoust : Când aști, zice, pre omul păcătoș, atunci tu nu l' scōte numai cât de la beserică ca să nu l' răpescă Satana, să l' dea iară în turmușul lui : ci l' chiamă singur de eluși, de cāia de o parte îl cōrtă, iară de alta l' rōgă ca să l' scoți de în rēu. Decāia de te va asculta bine să știi că ai dobândit sufletul lui, cum ai zis scriptura, că cine va întorče zice pre păcătoș de în rătăcita lui cale, acela isbăvește l' sufletul de mōrte și acopere mulțime de păcate.

Pentru Arhieriu de va opri preot, sau de va afurisi pre mirēn ca să ia mită, sau va închide biserică, sau pre alt preot sau sfințit, sau pre alt cineva, de va afurisi fără vină.

Glava 35. [Săbor 7, canon 4]. Canonul al patrulea, al șapteleu săbor grăiaște : care Arhieriu, pentru vrăjbă, sau patimă, sau pentru să ia galbeni, va opri vre un popă de Liturghie, sau va afurisi mirēn, sau va închide biserică, ca preotul să nu slujască și să se mārēscă Dumnezeu : acela să pață singur aceea, adevăc să pață el ce a făcut, ce se zice de va fi opri pre cineva, să fie el opri, de va fi afurisit, să fie el afurisit ; după cum zice David : să i se întorcă rătoatea lui la capul lui. [Psalm 7]. ca un călcătoriu de învătăturile lui Dumnezeu și de tocmirile Apostolilor.

[Petru Apostolul]. Grăiaște și Dumnezeescul Apostol Petru : Paște zice turma lui Dumnezeu, nu cu necăjire, ci cu voie Dumnezeiască și nu cu dobândă rea, ci cu bună voie, și să fiți isvōde turmelor vōstre, ca să faceți voia lui Dumnezeu, și de veți face așa, purta-veți de la Dumnezeu cununa cea neveștejită a slavei sale, iară de veți face împotrivă, bine să știți că în loc de cunună veți lua munca de vēc.

[Facel Apostolul]. Grăiește și Dumnezeescul

Pavel Apostol : cel nedrept, împărăția lui Dumnezeu nu vor putea moșteni.

[*Valsamon*]. Iar care preot va afurisi pre vre un creștin afară de lege fără de vină, acela Preot să fie în urgie și să se pedepsască, căci ați afurisit creștinul fără de vină.

[*Dionisie Areopaghitul*]. Grăiaște sfântul Dionisie Areopaghit la o poslanie a lui, că Dumnezeu nu ascultă zice pornirile cele dobitocești ale preoților.

[*Iustinian împăratul*]. Iară Nearoa a lui Iustinian împărat grăiaște : poruncim zice Arhiereilor, și preoților, să nu afurisescă pe nici un creștin, până nu va arăta vina lui, de acia de va fi și vor zice pravilele să se afurisescă : atunci unul ca acela să l'afurisescă.

[*Vezi*]. Iară de vor afurisi pre vre un creștin și nu l' va arăta vina lui, după cum zic pravilele, adecă de l' vor afurisi fără de arătarea vinei lui, atunci să mergă la alt Arhiereu mai mare să l' iarte, iară cela ce l' ați afurisit să se pedepsască : adecă să l' oprască de preoție Arhiereul cel mai mare că l' i va fi voia, și căci ați făcut pe nedreptate, pe dreptate să rabde și pedepsa.

[*Lea și Constantin împăratul*]. Poruncim Arhiereilor să nu despartă pe nimenea de sfânta Pricestenie fără vină, iara de vor face aceta fără vină și fără de arătare, acia să se oprască de sfânta Cuminecatură un an.

Pentru ceia ce se împreună cu cel afurisit.

Glava 36. [*Apostoli, canon 10*]. Canonul 10 al sfinților Apostoli grăiaște, carele se va ruga împreună cu omul cel ce iaste afurisit, atunce se afurisește și acela.

[*Greșale, Zonara*]. Pre cela ce l' afurisesc, pre acela pentru păcatul afurisesc, drept acia să cade să nu se împreune cu dânsul nimenea, căci că acela urgiseste pre Arhiereul carele l' ați afurisit și inchipuiaște și alta, că arată cum ar fi că l' ați afurisit Arhiereul rău, pentru acia se rogă împreună cu dânsul, și nu va să se despartă ca de un afurisit, drept acia zice pravila, carele va umbra sau se va inpriteni, sau va ceti, sau va cânta, sau în biserică, sau acasă l' cu afurisitul, să se afurisescă și acela.

Iară de va vorbi cine-va cu cel afurisit de aceta nu se pôte opri, ci numai se oprésece să nu se rōge împreună cu dânsul.

Pentru afurisitul cum se cunōște după mōrtea lui de unde s' ați afurisit.

Glava 37. [*Acēstea tōte de afurisanie s' ați aflat într' o carte a Sfinței Sofii de la Solun*]. Carele are poruncă sau catara : adecă blăstem, aceluia numai ce i se ține denainte trupul întreg.

Carle are anatēmă, acela se arată galben și degetele l' sgarcite.

Iară carele se arată negru, acela să știi că a afurisit de Arhiereu.

Iară carele se află alb, acela iaste afurisit de Dumnezeștile pravile.

Maș sus zice și arată pre afurisitul de unde s' ați afurisit; iară pentru afurisania preoților nici cum nu aduce aminte, ce va să fie aceta ?

Preoții să nu afurisescă pe nimenea fără voia arhiereului lor.

Glava 38. [*Mirare*]. Preoților nu li s' ați dat alt dar, fără numai să slujască Liturghie, să botēze și să blagoslovescă nunta, și alte împotriva acestora. [*Deslegarea Dumnezeștilor învătători*]. Iară a erta și afurisi s' ați dat Arhiereilor, că se asemănă chipului apostolilor, căroră Christos le ați dat aceta putere și le zise : câte veți lega pe pământ fi-vor legate și la ceruri, și iarăși zice : eu sunt lumina lumii, drept acia de în mijlocul Dumnezeștilor Apostoli, și ai următorilor lor, adecă al Arhiereilor, darul se dă la toți, cum se dă și lumina, drept acia preotul nu pôte afurisi pre nimenea fără voia Arhiereului său, că singur iaste Dascal, și Păstoriu, și purtătoriu de grijă a spāsienii omenilor lui Dumnezeu, drept acia lui i s' ați dat darul, iară cu puterea și cu isprăvnicia lui, afurisesc și iară păcatele și preoții.

[*Caută, o Preote*]. Iară care preot va afurisi pre vre un creștin fără voia Arhiereului său, acela va să dea sēmă Domnului nostru Iis. Chris. la a doa venire căce ați despărțit pre creștinul de slava lui Dumnezeu; că afurisania iaste despărțire de Dumnezeu.

[*Apostoli, canon 39*]. Grăiaște iară și canonul 39 al sfinților Apostoli, preoților zice nu s' ați dat să oprască, să canonească, sau să afurisescă pre cine vor vrea. și să deslege afurisanie, sau păcate, că aceta putere iaste dată Arhiereilor, iară nu preoților, și de nu vor avea voie de la dânsul, acēstea să facă nu pot. [*Zri*]. Ore vedeți că până nu ia voie preotul de la Arhiereu nu pôte afurisi; pentru acia și mai sus nu grăiaște pentru afurisania Preotului, să se cunōască și să se arate, și să se afle, cum se cunōște de Lege, și de Arhiereu, și de poruncă, și de blăstem, și de anatēmă, căci că n' are putere să afurisescă, cum serie mai sus după socotēla Apostolēscă.

[*Vezi*]. Ce însă preoții cari vor să lăcuiască cum place lui Christos, acia să facă afurisania cu puterea Arhiereului, că cum ați auzit cătu l' de mare taina afurisaniei, drept acia se cade Arhiereului să socotēscă forte cu deadinsul de lucrul cela ce va să facă afurisanie, pentru acia căutați de vedeți forte bine pentru acēstea.

[*Caută de vezi de acēstea tōte*]. Pre în bogate locuri unde nu se află Arhiereu, acolo fac

săbor Cliricii, ca niște ispravnici ce sunt Arhiereului lor, decia socotesc lucrul acela de care vor să facă afurisanie, și așa dau slobozie să se facă.

[*Protopopul*]. Iară pre alocurea pre unde nu e nici cum Arhiereu, acolo se socotēște lucrul acela de socotitoriū satelor, sau al orașelor al celuia loc sau ținut, sau de preot, sau de duhovnic, pentru care lucru și duhovnicul socotitori de locuri se chiamă; și așa fac și ei afurisanie.

[*Zlatousi*]. Grăiaște și Dumnezeescul Zlatoust, când se afurisește creștinul zice, atunci bine să știi că înbrățișeză predânsul Satana. Drept acia trebuie așteptă a socoti forte bine de lucrul afurisaniei, care va să se facă asupra creștinului, decia atunci să se afurisescă.

Pentru cei afurisiți, pre cari afurisește Arhiereul iară după mōrte se află trupurile lor deslegate.

Glava 39. [*Intrebare*]. Pre niște omeni ce l' afurisi pe dreptate cum se cade, și pre lege Arhiereul lor, ca pe niște călcători de Dumnezeiasca lege, și murind afurisiți iară nu vru- rā să ia ertăciune și l' îngropară, iară peste puțină vreme se află trupurile lor dezlegate, și dezodate ose de ose. O mare minune ! înfricoșat lucru iaste acesta adevărat și minunat; de vreme ce pre dânsul afurisi Arhiereul pre cale, și cum nu se aflară trupurile lor întregi, adecă nedezlegate și întregi, ca și altor afurisiți, care lucru se vede o minune mare și grōznică, că Domnul nostru Iis. Hs. zice : câte veți lega pre pământ legate sunt, iară de aceta iaste prea minune mare, pentru cela ce s' ați afurisi pre lege, și după mōrtea lui și se afle dezlegat trupul și mădulările ! Ce va să fie aceta ?

[*Răspuns*]. Să știi de aceta toți omenii și să vă îngroziți auzind povēstrea acestuia lucru și o ascultați.

[*Deslegarea a Dumnezeștilor Dascalii*]. Cela ce s' ați afurisit pe dreptate cum se cade și pre lege de Arhiereul lui, și după mōrte să se afle dezlegat, acela mai multă nădejde de spāsienie n' are, pentru că calcă Dumnezeștile invătători, și pentru căci nu se întorse să și vie la pocănie să ia ertăciune de la Arhiereul carele l' ați afurisit pentru acia se află dezlegat, pentru că unul ca acela mai mult n' are nădejde să ia ertăciune, pentru că s' ați făcut moșnean nesfărșitei munci a Iadului; iară ceia ce se află nedezlegat și întregi trupurile lor, acia cer ertăciune, ca să se izbăvescă de în legătura afurisaniei, că cum se află trupul legat pre pământ, așa iaste și sufletul legat și muncit în mâinile dracului; iară deacă ia trupul ertăciune și să deslegă de afurisanie, atunci cu puterea lui Dumnezeu, izbăvește-se și sufletul de în mânele dra-

cului și ia viața de veți, lumina fără seră, ceta dreptilor și bucuria nespusă.

Pentru mortul ce se va afla întreg trupul lui, și pâr neavând nimica.

Glava 40. Să știi și de aceta, că însă de se va afla în mormânt trup întreg și pâr neavând nemica, de aceta iaste socotēla și îndoire, că sau iaste afurisit sau ba, ci însă trebuie să scōtă trupul acela afară de în mormântul cela ce iaste, să l' bage într' alt mormânt curat nou, deacia dacă va trece bogată vreme, să l' caute, de se va afla deslegat acel trup întreg de bine, iară de se va afla nedezlegat să știi că iaste afurisit, și cēre, sau așteptă ertăciune; ca să se izbăvescă de legarea afurisaniei.

[*Caută de vezi aicea lucru minunat și te îngrozește*]. Să știi și de aceta, când se află omul afurisit, și i se citēște molitvele de ertăciune de la Arhiereu și nu se topēște trupul afurisitul; adecă de nu se va deslega de afurisanie, atunci să fiți adeveriți și să știi că nedreptate au luat, pentru acia nu se topēște nici se deslegă, până ce va întorče, sau să plătescă acia ce au luat fără dreptate, iară dacă va plăti, atunci va lua ertăciune și se va deslega.

Pentru Preotul cel va opri Arhiereul lui de liturghie, iară el va îndrăzni de va sluji.

Glava 41. [*Săborul Carthagenii, Canon 29*]. Canonul 29 al săborului de la Carthaghenă grăiaște : Că pre care preot va opri de Liturghie Arhiereul lui, sau pe drept sau nedrept, și până nu i se va lua sēma de lucrul lui, el va îndrăzni de va sluji, aceluia să i se ia darul, măcar de a fost oprit și fără de vină, pentru căci că el adins eluși și ați făcut socotēla judecării pentru care vrea să se judece.

Pentru Cliricii și Călugeri de vor face sfat sau insoțire asupra Arhiereului.

Glava 42. [*Săbor 4, Canonul 18*]. Canonul 18 al patrulea săbor grăiaște : care cliric sau căluger se va afla, să facă sfat, sau insoțire, sau să se facă ceta asupra Arhiereului lor, sau a săborului lor, acelora să li se ia darul.

[*Zonara*]. Sfătuirea iaste. când neștine asupra culva se sfătuesc să strice culva ceva, sau cinstea, sau viața, sau avuția, și se jură să nu cumva să trecă de într' acia tocmea a sfatului carea au tocmis, până vor face.

[*Valsamon*]. Sfătuire se chiamă și prietenia când o face omul cu jurământ.

Insoțirea iaste când se adună de se sfătuesc să facă cutare rēu.

[*Matei*]. Iar cete și afară de sobor se chiamă când se va afla vre un Arhiereu într' o vină de greșale, deacia i se ia darul de la săbor, iar ci nu bagă în sēmă acia, ci slujăște.

Deacia unii se osebesc de creștini și se duc de slujesc și citeasc deosebi, iară oprăla ce l'au oprit Arhieriei nu o lagă în sémă.

Pravile împărătești.

Pentru cea ce îndemni și ajută cuiva; sau îl sfătuesc spre rău, sau când va trimite pre altul să facă o răutate.

Glava 43. [Zac. 1.] Ce folos ar avé neștine când sfătuiască pre alt cine-va sau îl ajută, sau îl trimite să facă vre-o răutate?

[Zac. 2.] Când va îndemna neștine pre altul și l'întărită de l' mânia, sau l' învață să facă vre-o răutate, acela se chiamă sfătuitoriu răutățit.

[Zac. 3.] Ajută neștine cui-va să facă greșală, când dă bani, sau omeni, sau cai, sau arme, sau scări să fie de suit, sau alte lucruri de acenă trebă, pentru să facă greșală cum au socotit.

Iar mai vărtos îl ajută, când merge el singur cu capul seú de se împreună de bună voe să facă greșala împreună cu celălalt.

[Zac. 4.] Multe feluri de sfaturi sânt; asjideră și la ajutorii, de vreme ce sfatul se face numai cu cuvântul, iar ajutoriul se face și cu lucrul. Drept aceia, sfătuitoriul, cu ajutoriul nu se vor pedepsi amândoi într'un chip.

[Zac. 5.] Alta iaste când sfătuiască neștine pre altul se facă greșala, și alta iaste să trimiță să facă. Pentru căci că cela ce sfătuiască el socotește folosul celui ce l' sfătuiască, iar cel ce trimite să facă greșala, acela socotește numai folosul seú, iară nu socotește acelaia ce l' trimite. Drept aceia judecătoriul nu se cade să socotească cuvintele când să va face vre-o greșală, căci cum grăiaște cu cuvântul cela ce sfătuește, așa grăiește cu cuvântul și cela ce trimite; iară judecătoriul se cade să cerceteze, la carele au rămas folosul și dobânda ce au venit depre aceia greșală ca să pótă înțelege carele iaste adevărat și mai întâi vinovat. Încă mai iaste un lucru între sfătuitoriu și între trimițătoriu; pentru că cela ce sfătuește, nu rămâne datoriu celui ce l'au sfătuit, iară cela ce trimete pre altul să facă greșală, acela rămâne datoriu lui, ce să zice celui ce l' trimite.

Mai mare lucru iaste să trimiță pre cine-va să facă greșala, decât să l' sfătuești să facă. Pre cela ce l' vor cleveti, c'au trimis pre altul să facă o greșală, iară el de va arăta cum nu l'au trimis, ci numai ce l'au sfătuit să facă acel lucru, acela să fie slohod de păra ce l'au clevetit, întâi și de certare.

[Zac. 6.] Cela ce va zice cui-va vre unu prieten, să ucigă pre vre unu ce le va fi amânduror vrăjmași, atunci să cade să socotească și să cerceteze judecătoriul, acest cuvânt ce au zis,

să aște, sfat au fost au învățatură, au cuvânt de ascultare, să facă cum i-au zis și fără de voia lui, ce să zice să l' ucigă; carele se cunoste într'acesta chip, că de se va afla acela ce s'au îndemnat a merge spre ucidere, cum n'au făcut nici odată ucidere, și nici atunci n'ar fi făcut, de nu l'ar fi îndemnat acela atunci să chiamă că i-au dat învățatură, ce se zice i-au zis: pasă de ucidere pre cutare om el s'au dus și l'au ucis pre cuvântul celui om; iară de se va afla cum el l'au vrut ucidere și fără de zisa și îndemnarea celui; atunci acel cuvânt au fost numai de l'au sfătuit, iară de va fi isvod, cum de nu i-au vrut zice acela, s'au l'au vrut ucidere s'au ba; atunci judecătoriul crede că l'ar fi ucis, măcar de nu i-ar fi zis nimic.

Al doilea semn, pentru să cunoscă judecătoriul, pre cela ce l'au trimis să ucigă pre cea-lalt, să vază ore sfătuitu-l'au au zis i-au să mergă să l' ucigă și fără voia lui? care semn iaste acesta, pentru să cerceteze judecătoriul și să cunoscă pre cel ucis, căruia au fost mai mare vrăjmaș, căci că de va fi fost ucigătoriul, atunci acela îndemnat au fost numai sfat, iară de va fi fost cel ucis mai mare vrăjmaș celui ce l'au sfătuit, decât celui ce l'au ucis, atunci acela îndemnat au fost învățatură cum am zis mai sus, ce se zice ascultă tu cum zic eu, și fă cum te învăț, pasă de l' ucidere fără voia ta, eu voi da sémă, acesta se chiamă învățatură, și pre această învățatură au mers de l'au ucis.

Când nu va puté judecătoriul să cunoscă într'alt chip mai adevărat de acea îndemnat, sfătuit au fost au învățatură, atunci va munci pre sfătuitoriul să spue cu adevărat și să l' întrebé, sfătuitu-l'au sau învățatu-l'au să facă acea greșală?

Ce pedepse vor lua cea ce sfătuesc spre rău să facă cine-va.

Glava 11. [Zac. 1.] Cela ce va sfătui pre altul să facă vre o greșală, acela se va pedepsi cu acea pedepsă cum se va pedepsi și cela ce va face greșală.

[Zac. 2.] Cine va îndemna, sau va învăța, sau va sfătui pre altul să facă vre un lucru rău și vre o greșală, acela se va pedepsi ca și cel vinovat ce va face greșală.

[Zac. 3.] Cela ce va arăta cui-va folosul și dobânda ce va avea dacă va face vre-o greșală, și de l' va sfătui acela, și va face greșala, acela ce l'au sfătuit, se chiamă sfătuitoriu spre răutate și se va pedepsi cum am zis.

[Zac. 4.] Cela ce va lăuda vre un lucru rău și cu greșală, iară neștine auzind se va răni la inemă și nu se va lăsa până nu l' va face acel lucru, acesta se chiamă svétnic rău și se va pedepsi cum serie și mai sus.

[Zac. 5.] Când va grăi neștine cătră altul să va spune cum va să facă o răutate, și acela l' va răspunde de l' va zice, bine va fi așa să faci și să nu zăbovești ci să faci acest lucru, atunci acela ce l' sfătuiască spre rău să se pedepsască ca și cela ce va face acea greșală.

[Zac. 6.] Când va zice neștine, altuia ce va avea să ucigă pre cine-va: de vrei vrea să l' ucizi ucidere, acela nu se chiamă sfătuitoriu, ci cel ce va pedepsi, de vreme ce nu l'au vrut, nici se va pedepsi, de vreme ce nu l'au vrut ucidere, ci l'au zis de vrei vrea să l' ucizi, iată că nu l' îndemnă ci l' lasă în voia lui.

[Zac. 7.] Cei ce vor fi într'un gând, cu ceia ce vor face greșală, aceia să se pedepsască și cel ce nu pedepsă și cea ce n'au făcut ca și toți cu o pedepsă, căci că au fost într'una toți, cel ce au făcut, căci că au fost într'una toți, și acesta va fi când va fi și greșala mare, cum s'ar zice, când ar hicieni Domnia, sau locul unde lăcuiaște, sau alt lucru ca acesta; iară de va fi lucrul mai puțin, atunci de acea greșală nu se va pedepsi cela ce nu face ca cela ce face greșala.

[Zac. 8.] Cela ce va da niscare lucruri, de carele vor trebui celui ce va să facă vre o greșală, acela se va pedepsi tocma ca și cela ce au făcut greșala, ori mică, ori mare.

[Zac. 9.] Cela ce va sfătui pre altul să facă vre o greșală acela nu va lua numai aceea pedepsă ce se va da vinovatului, ci încă va plăti și pagubele lóte ce va păgubi și va pierde cela ce au pățit rău, și acesta va fi când se vor face acele pagube tot pentru acea greșală ce s'au făcut cu sfatul lui.

[Zac. 10.] Cela ce va sfătui pre altul sau îl va îndemna să fure, acela se va pedepsi ca un fur, însă cu adevărat când n'ar fi furat furul fără de sfatul și îndemnarea lui, iară de se va afla cum acel fur au fost învățat și de altă dată să fure, atunci cela ce l' va fi sfătuit nu se va pedepsi.

[Zac. 11.] Cela ce va sfătui pre altul să facă furtișag, acela să fie datoriu acel lucru ce s'au furat să l' dea, sau să l' plătescă stăpânului al cui au fost, măcar de nu l'ar fi furat el, ci numai pentru căci au sfătuit, să se facă acel furtișag. Aicea se cade judecătoriului să socotească, de l' va fi sfătuit acel svétnic, ce se zice să fure numai o sută de talere, iară el va fura două sute, și decă va fi așa, atunci svétnicul nu va plăti mai mult de acea sută de talere stăpânului, a cui vor fi fost banii, ci pre câtă sémă se va afla că l'au sfătuit.

[Zac. 12.] Când va sfătui neștine pre altul să facă vre o greșală, și el nu va face atunci și curând, ci va lăsa de va trece vreme multă, până va veni vreme de va face acel lucru; atunci tot într'un chip se vor pedepsi svétnicul cu furul.

[Zac. 13.] Cuvintele cele de sfat, acelea

mai mult se grăesc spre bine de cât spre rău. Și acesta se va face și se va crede, când între sfătuitori și între păgubași nu va fi fost nici o vrajbă mai denainte vreme, pentru căci că de vor fi avut mai de mult adins eiș vrajbă, atunci cuvintele cele de sfat, mai mult se vor soțoi spre rău de cât spre bine.

[Zac. 14.] Cela ce va sfătui pre altul să facă vre o greșală, și greșala să nu se facă, atunci svétnicul nu se va pedepsi. Și acesta va fi când greșala va fi micșoră, iară de va fi greșala mare cum s'ar zice, de hicienșug și de stricăciune spre Țară, sau spre Domnie, atunci svétnicul se va pedepsi tocma ca și când s'ar fi făcut acel lucru desăvârșit, și se va pedepsi ca și cela ce ar fi făcut acea greșală.

[Zac. 15.] Cela ce va sfătui pre altul să facă vre o greșală, iară apoi se va căi ce au făcut, și și va întorce sfatul într'alt chip, acela nu se va pedepsi, iară așa nu va putea fi numai cu atăta: ci trebuiaște să l' sfătuiască alt sfat, împotriva celui d'întăiu. Decia nici atăta nu ajunge, ci trebuie să adevăreze acel svétnic, cum nu va face acel om pre sfatul lui cum l'au fost sfătuit întâi, decia de nu va putea să l' facă să se părăsască de acel sfat ce l'au sfătuit întâi, atunci se cade să mărturisască de față să auză mulți hicienșugul ce au vrut să facă, și încă nu va fi destul nici de l'ar zice, fereste-te de cutare lucru, să nu l' faci, că vei păți rău, ci după aceia trebuie să spuie și omului celui ce va să l' facă rău și să l' păgubescă, și să l' spuie anume și omul și numele lui să se păzescă de dănsul, decia decă va face acesteia tóte ce am zis mai sus, atunci nu se va pedepsi svétnicul, măcar de ar și face celălalt greșala care l'au fost sfătuit, iară de nu va zice vre unele de această ce am zis și se va face și greșala, atunci se va pedepsi ca și cela ce va face greșala.

[Zac. 16.] Cela ce va da învățatură și va zice cui-va să facă cutare greșală, iară după aceea va zice, să nu faci, iară el tot va face; acela să se pedepsască numai el singur, iară cela ce l'au fost trimis întâi să nu se pedepsască, și la acesta lucru nu mai trebuiesc alte pedepse.

[Zac. 17.] Cela ce va sfătui pre altul să se învrăjhească cu cine-va, iară acela se va îndemna dentru sine, și va merge să l' ucigă, atunci svétnicul nu se va pedepsi ca un ucigătoriu, ci se va pedepsi după cum va fi voia judecătoriului.

[Zac. 18.] Cela ce va sfătui pre neștine să ucigă pre Consantiu, iară el va ucidere pre Ion, atunci svétnicul nu se va pedepsi ca un ucigătoriu.

[Zac. 19.] Cela ce va sfătui pre altul să facă vre o greșală, iară el va face greșala.

după cum l'au învățat, și de s'ar prileji să'l iarte judecătorul să nu'l pedepsescă pentru acea greșală: atunci nici sfântul nu se va pedepsi.

[Zac. 20]. Cea ce va sfătui pre altul să ucigă pre neștine iară el nu'l va numai ucide ci încă dintă il va munci, ce se zice fi va tăia nasul, sau îi va scoate ochii, sau într'alt chip il va sluti, după aceea il va și omori, atunci sfântul nu se va pedepsi într'un chip cu vinovatul, căci că vinovatului se cade să se pedepsescă cu omörte cumplită, iară sfântul numai ce'l vor tăia capul.

Semnele cu carele se cunöște vinovatul, de va fi greșit după sfatul și ajutorul ce'i va fi dat sfântul.

Glava 45. [Zac. 1] Întâi semn iaste cum vinovatul aü vrut face acea greșală și fără de sfatul ce'i aü dat, când va fi îngrozindu'l pre cea ce l'au vätămät; încă mai înainte de ce aü făcut greșala.

[Zac. 2]. Al doile semn, cum nu iaste făcută greșala cu sfatul nimănuil, ci singur vinovatul va fi făcut din voia lui, ales când va fi fost mai înainte de sfat, să fi avut amändoi vrajbă, ucigătorul și cu cel ucis.

[Zac. 3]. Al treile semn iaste, cum Par fi ucis și fără de sfatul nescut, când va fi fost gătind arme mai înainte de sfătuire.

[Zac. 4]. Al patrulea semn iaste, când mai înainte de sfat va zice cătră cine-va, eu voiș să ucig pre cutarele, și nu pöte fi într'alt chip.

[Zac. 5]. Al cincilea semn iaste, când va face greșala tärziu, trecând multă vreme după ce l'au fost sfătuit, pentru că atunci arată, cum aü făcut el greșala, iară nu pre îndemnarea sfântului: ci din singură voia lui.

Ce pedepsă vor lua ceia ce ajutoresc pre altul să facă greșală.

Glava 46. [Zac. 1]. Cea ce va da altuia arme, sau cai, sau bani, pentru să mörögă să ucigă pre altul, sau de va da scări sau luntii, pentru se facă vre un furtigaș, acela se va pedepsi ca un ucigător și ca un fur, pentru că se chiamă soție cu dișii.

[Zac. 2]. Și acesta va fi, când va da aceastăe ajutorul, știind cum le trebuesc aceia ömeni să facă lucru räu, iară de va da acele lucruri pentru alte tocméle bune, iară acela le va trebui spre alte lucruri reale, atunci sfântul nu se va pedepsi ca cel vinovat, iară mai de multe ori crede judecătorul cum a-célea dichise s'au dat pentru alte trebii, iară nu să facă lucruri ca célea reale.

[Zac. 3]. Și aceastăe se face de pururea la löte tocmélele.

[Zac. 4]. Cea ce și va zăloji casa lui la om ucigător, pentru să pue ucigaș acolo să pă-

zescă pe vrăjmașul lui, când va trece, iară să iasă înainte'i să ucigă; acela se va pedepsi ca și un ucigător.

[Zac. 5]. Cea ce va petrece pre cea ce mörögă să ucigă pre cineva, sau să facă răutate, și'l va petrece pentru să nu'l invăta iască cine-va mergând pre cale, acela să se pedepsescă ca și cel vinovat, însă când se greșală, sau când va fi mers in dedins pentru acesta lucru. Iară de'l va petrece ca un păcat de ar striga, iar încă când ar simti să tin, și mergând să va prileji într'acea greșală, atunci nu se va pedepsi, iară de va petrece pentru să facă acea greșală, și când se va făcut nu se va fi prilejit acolo de față, atunci iară nu se va pedepsi, că judecătorul nu crede cum să nu'l fie petrecut pentru acea greșală, ci mai mult pentru prietesugul, în când vor înleže că vor să facă vre unil de de nu vor fi și alte semne ca acelea, să facă pre judecătorul să creză, cum că pentru greșala l'au petrecut.

[Zac. 6]. Cea ce va arăta casa sau lăcașu cuiva, unde se va fi ascuns vrăjmașul, cum ca să mörögă să'l ucigă, sau va străjui, când va veni vrăjmașul lui să'l ucigă: acela să se pedepsescă tocmă ca și cel vinovat. Și acesta va fi, când ucigătorul n'ar fi ucis pre nime nea de nu'l ar fi arătat acela casa, sau n'ar fi străjuit, pentru căci de vreme ce ar fi și fără de aceastăe făcut acea greșală, acela ce l'au arătat casa sau va fi străjuit, atunci acela nu se va pedepsi ca acel ucigător, ci mai puțin, după voia judecătorului.

[Zac. 7]. Cea ce va ținea pre neștine cu cuvinte și'l va zăbovi, ca pentru să vie mai curând vrăjmașul lui să'l ucigă, acela să se pedepsescă ca și ucigătorul. Iară cându'l va zăbovi cu cuvinte, sau cu alte meștersuguri până'l va curvi altul cu muiarea: acela se va pedepsi ca și un păcurvariü. Intr'acesta chip și la alte greșale, și acesta se va face când se va afla că l'au zăbovit cu cuvintele lui într'adins. Iară de'l va fi zăbovit cu cuvinte fără nici o înșelăciune, și se va prileji atunci de va nemei vrăjmașul asupra lui și'l va ucide, atunci acela nu se va pedepsi nici cum.

[Zac. 8]. Cea ce va păzi hainele celuia ce se va duce să ucigă până va veni, acela să se pedepsescă ca și ucigătorul.

[Zac. 9]. Cea ce va duce niscare cărți vre unui om, fiind trimis de altul, pentru să facă vre o răutate, și de va ști și acela ce pörtă cărțile de acel lucru ce vor să facă, atunci, acela se va pedepsi ca și cel vinovat.

[Zac. 10] Atunci se va pedepsi cea ce va ajuta; la vre o greșală cu aceastăe pedepsă, cu care se va pedepsi și vinovatul, când ajutorul ce va da, iaste vină acel greșală. Pentru că de s'ar fi putut face acea greșală și fără de ajutorul aceluia, atunci ajutorul nu s'ar pedepsi cu pedepsă vinovatului, ci numai mai

puțin, pentru că de va fi mai micșoră, se va pedepsi mai puțin. Iară de va fi vina ce va face lucrul mare și cap, fără de carea n'ar fi putut să se facă acea greșală, atunci se va pedepsi tocmă ca și cel vinovat.

[Zac. 11]. Nu se cade neștine să smintescă omu se facă greșala, nici să spuie celuia ce vor să'l facă nevoie, nici să spuie în certă pen- că acela ce vor să'l facă pagubă, iară de ar cătea să și smintescă să nu se facă acea greșală: numai cu un glas, pöte, ce să zice nu- că de ar striga, iar încă când ar simti să se facă acea greșală, atunci ar fi și de bi- că lui, iară de nu o va sminti nu se va pedepsi.

[Zac. 12]. Stăpănuil, și Tatăl, și Domnuil, și Vlădica, li se cade în tot chipul sănevioiască, și strice fie-ce greșală să nu se cum-va facă, și vor înleže că vor să facă vre unil de cel mai mic, cumu'l feciorul, sau sluga sau zălugăruil. Așijderea iară și călugăruil și sluga, și feciorul, și năimitul li se cade când vor înleže că va să facă cine-va vre-o greșală și vre o răutate asupra Vlădicăil, sau a Domnuil, sau asupra Tatălul, sau a Stăpănuil, să spuie să se smintescă să nu se facă, sau să'l smintescă și el singur ori în ce chip vor putea, să nevoiască pentru să nu facă fieș cine după voia lui, și când va ști vre unul de aceștea ce am zis mai sus, că va să se facă vre o greșală și de nu va spune, atunci se va certa după voia judecătorului.

Pentru clericul de va înjura pe arhierul lui sau pre popa sau diaconul, și mirënul de va înjura pre preotul său il va bate.

Glava 47. [Apostoliü canonile 55, și 56]. Canonul 55 al sfinților Apostoliü grăește, care clericul va înjura sau va muștra pe Arhierul, pre acela să'l scöță de în cinste, căci că nu s'au dat nimănuil voe să înjure pre stăpănu său

iar care cleric va înjura pe Preot sau pe Diacon, să'l afurisescă.

[Întrebare] Dar pentru ce zic aceste Canóne, cine va înjura pe Arhieru să i se ia darul, iară cine va înjura pre Preot sau pre Diacon să se afurisescă?

[Zonara]. Arhierul iaste în locul lui Hrislos și capul trupulul besericii și cinstea lui iaste mai naltă și mai harnică de cât a preoților și a Diaconilor, că acestea de la Arhieru iau darul.

[Ruspans]. Pentru aceia carele înjură pe Arhieru i se ia darul, iară carele înjură pe Preot, sau pe Diacon, numai ce se afurisescă. Pentru că Arhierul iaste capul, iară Preoții și Diaconii sunt mâinile și picioarele trupului, iară trupul iaste Biserică lui Hrislos.

[Postnicul]. Iar care mirën va înjura pe

Preot pe dreptate sau pe nedreptate, pe acela să'l canonescă un an, iară de'l va bate cu lemn sau fără de lemn să'l canonescă tref ani, măcare de'l va erta preotul și vina, iară într'alt loc zice să i se taie mâna.

Pentru ceia ce vor sudui pre judecătorul sau pre ömenü cei domnești.

Glava 48. [Zac. 1]. Cea ce va sudui sau va ucide pre vre un judecătoriu sau pe vre o slugă a judecătoriuil pre care'l va fi trimis judecătoriuil să facă vre o slujbă, iară neștine il va învăli și nu'l va lăsa să și umple slujba după învățatura mai mareil său, aceastăe greșală iaste ca și când ar fi suduit pre Domnie.

[Zac. 2]. Cea ce va sudui sau va face vre o neves ömenilor celor Domnești, acela face greșală ca și cum ar sudui pre Domnuil său, după cumu'l scris mai sus.

[Zac. 3]. Cea ce nu se va pleca subt învățatura judecătoriuil, acela face greșala ca cum ar fi suduit pre Domnie.

[Zac. 4]. Tot omul iaste dator să spuie judecătoriuil pre cea ce nu va să asculte de dănsul și de învățatura lui cum il va judeca.

[Zac. 5]. Cea ce se va sfătui să ucigă pe vre un diregătorü de la vre un tärög, și de nu va fi apucat să facă mörte, acela să nu se pedepsescă ca cea ce suduiaste Domniä: ci numai să i se taie capul. Iară de se va sfătui să hilenescă sau să ucigă pre singur Domnuil acel Tärög, măcar de nu va fi făcut acel vičenșug: iară așa să se pedepsescă ca unul de ceia ce aü suduit Domnie.

[Zac. 6]. Cea ce va sudui pre omul cel Domnesc, sau într'alt chip de'l va vätămă nefiind în slujba Domnuil, acela nu se va pedepsi ca un muștrătorü de Domnie; acesta să înleze cum aceastăe vrajbă ce s'au apucat cu acel om Domnesc, nu s'au apucat de când aü fost cu slujbă Domnescă: ci aü fost mai de mult învrăjbiți; drept aceia l'au suduit; iară de se va afla cum să fie învrăjbiți de când a umblat cu slujbă Domnescă, și atunci nu l'a putut sudui, temându-se de pedepsire, iară după aceea l'a aflat singur fără de slujbă, deci l'a muștrat sau la vätămät într'alt chip, atunci iarăși ca un muștrătorü de Domnie se va pedepsi.

[Zac. 7]. De se va prileji vre un om Domnesc să imble cu slujbă, și de se va lega de altul drept, vrând să'l vätămă, iară acela nu se va da c'il va lovi, și i se va prileji mörte: atunci acela ce s'au sprijinit omia, să nu aibă nici o pedepsire ci să fie un viat mör.

[Zac. 8]. Cea ce va sudui, sau va vätămă pe vre un judecătorü, însă nu pentru căci döră nu'l a plăcut cum-va judecătoriuil lui, ci pentru vre o vrajbă ce aü fost având ei adins eiși, acela nu se va pedepsi ca un suduitorü

de Domnie, ci cu adevărat mai mult se va pedepsi pentru această sudalmă sau vătămare a judecătorului, de cât pre altul ce n'ar fi judecătoriu.

[Zac. 9]. Omenii cei Domnești, încă de-se vor prileji să fie zglovii, și vor face asuprele, și vor împresura săracii fără de știerea Domniei, pre unii ca aceia cine'i va sudui, acela nu se va pedepsi ca un suduitor de Domnie.

[Zac. 10]. Ceta ce nu va asculta de învățătura judecătorului, însă nu de cuvântul lui, ci când va mâna pre o slugă de'i va zice: acela să nu se pedepsască ca un suduitor de Domnie.

[Zac. 11]. Ceta ce va porni tot norodul, sau orașul, asupra judecătorului să'l scoță dintr'acel loc, de la acel scaun, sau măcar de ar fi și alt om Domnesc, când va face această, pentru căci va fi și judecătorul un mădulariu rău, atunci omul cel Domnesc nu se va pedepsi ca un muștrător de Domnie, iară de va face acesta pentru altă vină, atunci ca un suduitor de Domnie să se pedepsască.

Pentru cea ce vor sudui pre mări solii.

Glava 49. [Zac. 1.] Ceta ce va sudui solii cari merg dela o Domnie la alta sau intr'alt chip de'i va vătămă, acela din afară de pedepsirea ce dau pravilele cele mirenești, atunci să se afurisască după pravila besericii.

[Zac. 2]. Ceta ce va injura sau va vătămă pe solii, acela iaste ca și furul ce fură beserica.

[Zac. 3]. Ceta ce va sminti solii dupre cale viind, sau de le va lua cărțile ce aduc, acela iaste adevărat suduitor de Domnie, mai vartos când va face această, pentru să facă rușine Domnu-său, sau pentru să cunoască din cărți taina acelu Domn; iară de va face pentru să'i strice cinstea lui, sau și intr'alt chip pentru altă dobândă, atunce nu se va pedepsi ca un suduitor de Domnie, ci cu alte pedepse mari împotriva acestora.

[Zac. 4]. Carele va sudui sau va vătămă pre solii pentru vre-o vrajbă ce vor fi avut ei, adins eiși, iară nu pentru să facă necinstea Domnului celuia ce i-au trimis; încă și atunce ca un suduitor de Domnie, se va pedepsi.

[Zac. 5]. Ceta ce va sudui sau va vătămă pre solii cei urgisiți, acela cum ar sudui pre Domnie, așa să se pedepsască.

[Zac. 6]. Solul decă și va da solia, și'l vor da răspunsul și'l vor da și cărțile, și de nu va purcede, ci se va zăbovi intr'acel loc, de'l va sudui sau'l va vătămă cine-va, atunci acela nu se va pedepsi ca un suduitor de Domnie.

[Zac. 7]. Ceta ce va sudui sau va vătămă

pre sol. căci nu va fi umblat intr'acea solie cu credință și cu cinste cum să cade. acela iară nu se va pedepsi ca un suduitor de Domnie.

[Zac. 8]. Ceta ce va sudui sau va vătămă pe vre-un sol și nu'l va ști că iaste sol, acela să nu se pedepsască ca un suduitor de Domnie.

[Zac. 9]. Ceta ce va fura banii sau alt lucru, dela un judecătoriu ce iaste intr'un oras, acela să nu se pedepsască ca un suduitor de Domnie.

Pentru cea ce vor sudui pre mări solii ce se zice pre boiari.

Glava 50. [Zac. 1.] Ceta ce va sluji la un boiaren, și de'l va hidleni cu ceva, sau il va sudui, sau intr'alt chip de'l va vătămă, acela să se pedepsască ca un suduitor de Domnie.

[Zac. 2]. Ceta ce va jura cuiva să'l slujescă cu credință, și mai apot de'l va sudui, acela face greșală cum ar sudui pre Domnie.

Pentru Arhierul de va face liturgie singur.

Glava 51. [Simeon Solneamul]. Arhierul de va face liturgie singur fără preot și fără diacon, nu se apără, căci că el iaste izvorul sfinției preoției, și el dă acel dar altora pre in Duhul sfânt, de și slujește. Iară pentru cinstea și infrumșetarea și podoba Arhieriei trebuiaște să aibă preoții și diaconii. căci când slujăste Arhierul cu dânsii, ar duce chipul lui Hristos cu ucenicii lui [Faldamon]; iară de nu se vor afla preoții mulți și diaconii, încal un preot și un diacon, să nu lipsescă și mai vartos cand face hirotonie, că fără preot și fără diacon nu pôte stui să facă hirotonie, nici pôte să facă nici diacon, nici preot.

Pentru Odejiile Arhieresti cu care se imbracă Arhierul când slujăste ce inchipuesc una și alta.

Glava 52. [Pentru Stiharii]. Stiharii carele iaste alb, inchipuiaste strălucirea Dumnezeștii lumini iară rariile carele le are iaste sângele și apa carele curseră din Dumnezeșca costă a Domnului.

[Pentru Epitrahili]. Iară Epitrahilul iaste in chipul pânzii adevă a pomesealnicului cu carele legară pe Hristos de grumazi și'l trăgea legat să'l răstignescă.

[Pentru Poasă]. Iară Poasul carele să încinge, iaste bună frumusețere carea veni Hristos, carele iaste încins cu puterea Dumnezeirei.

[Pentru Rucavițe]. Iară Rucavițele sunt legăturile cu carele i legară de mâini când il duseră la Arhierul Caiafa.

[Foto pentru Bedenițe]. Iară Bedeniția iaste

ste pânza cu care șterse Hristos piciorile ucenicilor când le spălă piciorile la omonenie la-joi mari.

[Pentru sacos]. Sacosul iaste plășca cu carea purtară pe Hristos la grăzniecile patime ale lui, și și bătea joc de dânsul.

[Pentru Golpsul]. Iară golpsul carele iaste tot cu cruci, carele se chiamă (poli stavron) ce se zice multe cruci, acela inchipuiaste slava a totă lumea și puterea cinstitel cruci. Pentru care Cruce s'au biruit și se biruiaste in tot. césul marele vrăjmașul nostru și lup-tătorul de creștin diavol.

[Pentru Omofor]. Iară omoforul carele pune Arhierul, acela inchipuiaste oia cea perdută pentru care veni Domnul să o ia, pe carea o rățăcise marele Lup diavolul și o scose de in staul; iară Hristos aflând o-luă și o puse la umăr, și o duse de o puse in staul de unde au fost, ce să zice pre Adam in raiu, decia omoforul are și cruci, in chipul crucii carea purtă Hristos la umăr când il judecă Pilat să'l răstignescă.

[Pentru toiag]. Iară toiagul inchipuiaste trestia cu care scrise spășenia némului omenesc.

Și intr'alt chip se zice, toiagul se chiamă și toiag de păstorie cu carele paște turma lui Hristos.

Pentru ce să chiamă Patriarhul Bogonoset, și ce inchipuiaste Mantia lui, Léspezile, Răturile, Capasul și tundera capului și lumina.

Glava 53. Arhierul iaste bogonoset, pentru că iaste îmbrăcat cu darul Duhului sfânt, drept aceia il dă tuturor creștinilor intru toate sfințiile, ce se zice tocméle și rânduale, sau Arhierul, preoții și altele; iară îmbrăcămîntea Arhierului aceste inchipuesc:

[Pentru Mantie]. Mantie inchipuiaste darul cel acoperit, carele au venit de la Dumnezeu la dânsul de l' sfinți și l' acoperi, cum și scrie că tot darul deplin, de sus iaste, carele se pogăra de la tatăl cu lumina, și acel dar cuprînde tot trupul Arhierului, cum se arată și mantia de acoperă pre dânsul.

[Pentru Léspezile de la Mantie]. Léspezile, cele mari și cele mici, acelea arăduc chipul légei vechi și cei nouă, ca un Sol a doa legi in chipul lui Hs.

Iară léspezile cele de jos mici ce sânt alăturatea pôlelor lui, inchipuesc légea veché, ce se zice a lui Moisi.

Iară cele de la pept, acelea inchipuesc sânta Evanghelie, adevă légea noă.

Decia mai inchipuesc aceste léspezi, însă cele de jos (preaf de sean'zacona) adevă trecut umbra légi, iară cele de pre pept (blagodatii prisedeși) adevă bunățatea veni.

[Pentru Răuri]. Iară răurile carile sunt la anantie albe și roșii, cei albi albăta inchipu-

iasă inomenirea, adevă trupul nostru carele purtă Domnul pentru a noastră spășenie. Iară rușala inchipuiaste Dumnezeirea, că sânta Scriptură pre Dumneze're o chiamă Oc. Decia aceste răuri ce sunt la mantie inchipuesc și altă, căci că se obrășaste cuvântul biruitorului nostru Hs. pre Arhierel, ca. pe niște învățători adeveriți ai bisericel lui Hs. cum am zice: pentru că cineva crede intru mine, răuri vor isvori de in mașele lui ape vii, ce se zice darul Sântului Duh.

[Pentru Capas]. Iară Capasul, rătunzirea și obrășenia împrejur inchipuiaste obrășenia darului sfântului Duh, carele umbrăște creștetul lui.

[Pentru tundera capului]. Iară tundera carea se tunde Arhierul, și face cunună in cap, inchipuiaste cununa cea de spin carea puseră lui Hs. la infricoșatele patimii ale lui.

[Psalm 20] Iară a preotului inchipuiaste: pus-ai in capul lui cunună de pietre scumpe.

[Pentru Trichirie]. Iară trăchériile adevă făciel carea iaste la dânsul, inchipuiaste darul Arhieresc, carele l' dă pre la creștinii, la preoții și mireni. [Sfeșnicia, tar-rechiria inchipuiaste sf. Troiță]. Care Lumina inchipuiaste pre Hs. și pre Dumnezeștii Apostoli, cari Apostoli s'au chemat Lumina: lunei și pentru căci iaste Arhierul următoriu lui Hs. și Apostolilor, pentru aceia aprind făciil inaintea Arhierului.

Pentru numele lui Is. Hs. unde iaste semnat intru sfințitul trup al arhierului, și ce inchipuiaste când blagoslovesc cu amândouă mâinile lui.

Glava 54. [Întrebare]. Decă vréme ce am zis mai sus că Arhierul iaste bogonoset, și ține scaunul lui Dumnezeu aicea pre pământ, și celea ce pörtă inchipuesc Dumnezeirea a Domnului și Dumnezeului nostru Is. Hs. dară numele lui Is. Hs. unde iaste scris să'l arate pre sfântul lui trup decă vrémea ce iaste Arhierul chipul lui Is ?

Ascultă pentru acesta și vezi mai jos povéstea lui ce zice de dânsul.

Răspunsul Protopopului de la Nauplia Chir-Nicolae Preotul a lui Malcusu, carele au fost forte întelept.

[Caută aici de vezi]. Însă degetul al doilea al mâinii drepte carele iaste împreunat cu al treilea și stă drept, iară cel de al treilea puțin cam plecat, arată pe lucru și inchipuiaste pre Is. însă cel de al doilea carele stă drept să chiamă: I. iar al treilea deget, carele face chip puțintel cam plecat, acela se chiamă S. iață așa e numele lui Is., iară degetul cel de întâi carele iaste împreunat cu al patrulea deget și stă cel mare de întâi pre dânsul, inchipuesc acele două stihii lui H, căci că sunt

incruciate, iară al cincilea deget carele iaste și acela puțint plecat, acela închipuiaste S. Că decă vreme ce degetul cel de întâiu cu al patrulea să chiamă H, iată că și cel dea cincea, iaste S. Drept aceia acelea trei degete închipuesc Hs. și cum am scris mai sus, că al doile cu al treilea să chiamă Is. așijderea iară degetul cel de întâiu cu cel de a patra și cu cel dea cincea se chiamă Hs. Iată că e scris numele lui Is. Hs. intru sfânta mână a Arhierelui, și cum au dat Hs. darul și blagoslovenia Ucenicilor, așa și Arhierul o dă Preoților

[Gherman Tărigrădenul]. Și când vrea să se înalțe la ceriți atunci blagoslovi pe ucenicii lui cu amândouă mâinile sale, cum grăiaște Dumnezeiască și sfânta Evanghelie. rădicând mâinile sale, și 'i blagoslovi. [Luca Glc. 24, Zac. 114]. Deci și Arhierul când blagosloviește omenii Domnului cu amândouă mâinile, atunci răduce chipul marelui Arhierelui său Domnului nostru I. Hs. carele blagoslovi pe ucenicii săi cum am zis

Pentru arhierii, sau preot, de se vor schimnici sau unde se vor tunde fără de void.

Glava 55. [Din Sf. Beserică Sofia]. Canonul al doilea al Săborului de în beserica lui Dumnezeu Sofia grăiaște: Care Arhierii se va schimnici, iaste de în părințescul și învățătorăscă rânduială și merge în rândul fiului și al ucenicului, și mai mult nu obladuiaște, nici în scaun șade, nici păstoroste, numai ce 'l păstoresc alții pre dănsul. Căci că s'au făcut tatăl fiu, și dascalul ucenic, și stăpânul slugi; drept aceia zice acest sfânt Săbor, că Arhierul carele face acesta și se schimnică, să fie acela gol de Arhierie de tot.

[Pentru Ieromonah]. Iară Ieromonahul de se va schimnici, nu se părăsește de preoția lui, ci iară slujăște Liturghie, căci că n'are rânduiala Arhierescă ca Arhierul, pentru aceea acest Canon al acestui Sfânt săbor zice: decă va lua Dumnezeiască și ingeresca schimnicie, nu se apără a nu slui Liturghie.

[A Dumnezeieștilor. Dascalii]. Iară Arhierul de se va lăsa de Vlădicie în sila lui, sau preotul, poruncesc sfintele pravile, să nu se bage în sémă acea lăsarare atunci, și nici o adevărire să n'abia.

[Mihail Patriarh]. Iară sfântul Patriarh de la Tărigrad Chir Mihail cu sfântul lui Săbor, au poruncit și au lasat, tunderea zice carea se face în silă, iaste ca și când nu s'ar fi făcut nici o dată, așa au scotit.

[Armenopol]. Grăiaște și Armenopol, căte sunt de se fac de silă, acélea nu se bagă în sémă.

[Zri]. Drept aceia tot lucrul carele se face cu dășila, sau de frică, sau de altă protivni-

cie: acela n'are nici o putere, nici adevărare, nici se bagă în sémă.

Pentru Preotul carele se va afla în păcate, și omenii să fugă dela dănsul, și pentru să nu osăndescă Mirénul pre popa și pentru să nu osăndescă neștine, și pentru cinstea Preoților.

Glava 56. [Matei]. De va grăi neștine, pentru Arhierul, sau pentru Preot că au făcut și fac care păcate sunt mai rele, aceluia până nu se va face cu deadinsul ispită și întrebare de Săborul Arhieresc și să 'i ia darul, până atunci să nu se întorcă, nici să fugă nimine dela priceștenia lui, adecă dela Liturghie și dela slujba lui, și dela alte lucruri besericești.

[Zlatoust]. Grăiaște și Dumnezeescul Ioan Zlatoust: Mulți Preoți fiind păcătoși, aduc darure, adecă slujesc și nu se sfiește de dănsii Dumnezeu, ci Duhul sfânt sfiește darurile carele sunt nainte, și însă agetul se face trupul Domnului, și de în potiriu se face cinstitul sânge a Domnului [Coz. Zac. 149]: după glasul Măntuitorului: Luați de măncați că acesta e trupul meu, și beți de într'ensul toți că acesta iaste sângele miei al legii noă.

[Marele Atanasie]. Iară Marele Atanasie grăiaște: De vei ști pe Preot adevărat că curvește sau face alt păcat, să nu 'i întorc darul, adecă prescurile dela dănsul, nici să 'l osăndești că e păcătoș, căci că acéle prescuri nu le duct lui, ci lui Dumnezeu. Bine că iaste nedestoinic și păcătoș, iară prescurele 'l, adecă Liturghiea ta pentru dănsul se sue la ceri: iar el 'și va lua plata păcatelor lui în zioa judecării.

[Nichita Severoneanul]. Nu se cade nici se cuvine, nici cinste mirénului să osăndescă pe Preot, măcar de ar fi popa și păcătoș, nici ochii să 'i rădică să 'l vezl: numai să te depărtezi de dănsul 10 împistreale, însă că de și știm păcatele Preotului, iară taina inimii lui nu o știm; drept aceia trebuiește să avem totă smerenia la Preoți, măcar de iaste drept, măcar păcătoș. Că și el au judecatoriul drept cum vor face să le plătescă fieși căruia plata la gróznică zi a judecării. Si carii osăndesc pe Preoți, aceia să se canonescă forte tare și greu cum va părea sau va socoti Arhierul sau Duhovnicul.

[Zri]. Iară așa adevărat, vai de Preotul ce slujește nedăstoinic, că de nu se va lepăda să lase preoția, acela se face moșnen, nesfârșitei munci cu draci.

[Dumnezeiești Dascalii]. Tineți mintea drept, și cu tot sufletul (tu o creștine), intru creștineștile învățături, și cinstește cu cinste pre muma ta beserica, carea te au născut pre în Duhul sfânt, adecă pre în Dumnezeescul Bo-

tez, și pe Preoții ei cinstește 'l ca pe niște slugi al lui Hs. și ca pe niște omeni ce au tocmela ingerescă, ca să 'l cinstit de Dumnezeu, căci că cinstea Preoților la Hs. se socotește, că și omenii împăratului pentru dănsul se cinste; așa trebuie să se cinstească și Preoții pentru Hs.; iară căți nu cinste Preoții, aceia manie pre Hs., deacia și sfinția sa să sfiește și să manie pre dănsii.

[Antioh Pandepa]. Grăiaște și Antioh Pandepa: Episcopii, zice, să cinstească pe Preoții lor ca pe niște slugi al lui Hs. și ca pe niște omeni ce au tocmela ingerescă.

Pentru cartea sau zăpisul Arhierelui și după mörte să i se dea hainele sau unealtele.

Glava 57. [Armenopol]. Căte au avut Arhierul mai înainte până nu intrase la rânduiala Arhierii, acélea le dă unde 'l iaste voia, și le împarte la mörte și intru viața lui; iară căte au făcut decă s'au pus Arhierul, acélea sunt ale besericii, adecă ale Episcopiei, sau ale Mitropoliei, și pre acélea nu face zăpis, iară de să va fi tămplat să ia niscare lucruri dela părinții lui, sau dela unchi, sau dela surori, sau dela frați, sau și dela altă rudenie, acéstea la dănsii să împart și iaste volnic să le facă ce 'l e voia.

[Impăratul Ioan Duca]. Iară hrisovul al ăpurarea pomenitului împărat Ioan Duca grăiaște: După mörtea Arhierelui zice, să nu răpescă nimenile uncelele lui ori ce s'ar afla, ci numai naintea a tot clirosul să le ia Iconomul, (adecă Ispravnicul casii) pre zăpis sau cu scrisore, până a veni alt Arhierii să le ia dela dănsul.

Pentru vârsta hirotoniei Preoților, și care păcate apără de preoție.

Glava 58. [Ioan Posnicul]. Canonul 14 al șasului Săbăr grăiaște: când va să se facă cineva Preot, trebuie acela să fie de 30 de ani, iar diaconul de 25, și podiaconul de 20, iar citețul de 13.

Iară păcatele care apără de preoție sunt acéstea:

De 'l va strica alt copil, sau el copil fiind, va strica pre alt copil.

Sau va curvi cu muiare, sau cu voinic sau cu dobitoc.

Sau cu femeiaș afară de fire.

Sau de nu 'l va fi fost femeia fată când a luat'o.

Sau va fi fost logodit cu alta, sau femeia lui cu altul.

Sau va fi a doa nuntă.

Sau mai nainte de cununie a stricat pe logodita lui.

Sau au curvit muiarea lui.

Sau au făcut ucidere, de nevole, sau de voie.

Sau iaste fur să fie furat de în sfintele jărtfelnicului, sau alte lucruri dela alt cineva.

Sau să fie vrăjitorii să facă vrăji.

Sau să lege hărhatul cu muiarea să nu să împreune.

Sau se va fi lepădat vre-odată de Hs.

Sau va fi jurat strămb.

Sau va fi făcut alt păcat de mörte.

[Zri]. O, Arhierul lui Hs. se nu îndrăznești să 'l hirotonești Preot, că vei arde și tu și el; deacia amândurora vi se ia darul după judecata Dumnezeieștii legi; drept aceia fereste-te cătu 'l e puterea, și mai vartos ca să nu moștenești vecinicul foc, că dai preoția nedăstoinicilor.

[Marele Vasilie]. Iară dacă se va face cineva Preot și va căde vre într'unile de într'acéstea, i se ia darul Preoției de tot, după canonul 51 al Marelui Vasilie, iară a se priceștii cându 'l va fi voia nu se apără.

[Vez]. Iar de va fi fost neștine cocon mic și s'au amestecat cu altul în păcate, și i s'au slobozit curărea între cõpse numai, acela întâiu să se canonescă, deacia atunci să se facă Preot, însă de nu se va fi făcut păcatul deplin, să fie intrat mădularul în șezutul copilului: iar de va fi intrat într'ensul, să nu se facă preot. Bine că de au fost și copil și n'au cunoscut păcatul, [Caută de vez!] iară căci i s'au spart vasul, s'au făcut netrebnic și fără de folos preoției; drept aceia trupul lui nu pôle să se facă să fie de slujba preoției, deacia și copilul ce se zice la alt copil de 'și va băga mădularul, iară să apără de preoție.

Pentru podoba preoțescă ce închipuește.

Glava 59. Podoba Preotului, pentru aceia iaste Roșie sau Mohorătă, după graiul Proocului (carele face pre Ingerii săi duhuri și slugile sale foc arzătorii), iaste și plăscă imbrăcară pe Hs. la patimile lui, așijderea și preoții când sunt imbrăcați cu podoba Preoției, atunci arată că sunt slugi și ostași marelui Arhierelui său lui Hs. împăratului de vecie, și arăducă Preoții serafimilor, că în Dumnezeescul și simțitoriul cărbune Hs. intru sfântul jertfelnic, și cum au luat serafimul odinioră cel cărbune dă 'l dede Isaiel, așa și Preoții cu limbura cerescă pâine, sfântul Trup și Sângele Domnului nostru Is. Hs. și 'l dau omelor, iară Diaconii arăduc în chipul Ingerilor.

Pentru Preot carele va slui, și nu se va priceștii Dumnezeieștilor taine.

Glava 60. [Apostoli, can. 8]. Canonul al optulea al Sfinților Apostoli porunciește, care Episcop, sau Preot, sau Diacon, făcând Liturghie și nu se va priceștii Dumnezeieștilor Taine, acela să 'și spue vină, căci nu s'au pri-

ceștuit, deacia de va spune drept nu se pedepsește, iară de nu va vré să spuie, să se canonească, adecă se fie lipsit de preoție cătăva vremea pânăși va piânge greșala, căci că dă vină ômenilor de zic pentru dânsul căci au lăsat Sfintele, iaste pécătos, pentru aceia nu va să se priceștiuască.

Pentru cela ce va să se preoțescă mai înainte până nu ia femea.

Glava 61. [Apostoli, Canon. 26]. Canonul 26 al Sfinților Apostoli grăiaște: Carele va să se preoțescă neinsurat, ce se zice să nu ia femea, cela trebuie să se întrebe de va putea săși fie înțelepția întregă adecă să petrecă cu curăție, pre unul ca acela săl suferă și săl hirotonească, iară de nu va putea să se fie în curăție, întâiu săși ia femea fală pre lege, decia atunci după nuntă să i se facă și hirotomia pre rând, adecă Citeț, Ipodiacon, Diacon și Preot.

[Zri]. După hirotomie nu s'au dat altui nemănuș a se însura, fără numai citeților și căntăreților.

Pentru preotul ce va avea vrăjbă cu cineva și de va vârsa în zion ce va face liturghie.

Glava 62. [Nichifor Trigrădănu]. Preotul cu vrăjbă de va sluji Liturghie acela să fie deșert de Liturghie zile șapte, că grăiaște Evsevie, vai de Popa cela ce va avea vrăjbă cu cineva și va sluji mai înainte până nu se va împăca și va da blagoslovenie ômenilor.

[Zlatoust]. Grăiaște și Dumnezeescul Zlatoust: Preotul aducătoriu aminate de rău, acela nică dată nu duce lui Dumnezeu jertfă curată, și de va fi având răotata înema lui, iară dragoste curată să n'ahă: acela ce slujbă slujăste? și ce iaste când zice Mănavsem? și pentru ce rogă pre Dumnezeu pentru spăsenia lui și a ômenilor, căci că unul ca acela îndrăznělă la Dumnezeu n'are, căci că e călcător de învățăturile lui: drept aceia se va întorce Dumnezeu de jertfa lui ca și de a lui Cain, carele era piznă pe fratele său. Unul ca acela săși aducă aminte ce porunci Domnul: dăși vei aduce darul la jertfelnic, zice (adecă prescurileși), și acolo și vei aduce aminte, că fratele tēu creștinul are ceva cătră tine, atunci pasă întâiu de te împacă cu fratele tēu, și atunci și du darul tēu lui Dumnezeu, drept aceia și tu nu trēce porunca și învățatura biruitorului, ca să nu te osândești să te faci străin de slava lui.

[Zri]. Iară care Preot va face Liturghie, și să nu facă până mai înainte cu cela ce s'au învățat, pre acela vor Dumnezești Părinși să fie fără preoție patru-zeci de zile.

[Postnicul]. Care Preot va hora de beție în zion ce a slujit Liturghie, acela lipsit să fie de popie zile 40; iară de va hora a doa zi de

beție și să nușie făcut Liturghie, acela să fie lipsit de Liturghie zile 20.

Pentru preotul să nu sărute mort când va veni să slujăscă liturghie, nici deodă va face liturghie să nu sărute sfintele icone.

Glava 63. [Gherman Trigrădănu]. Preotul de va sărute mortul, nu pôte într'acea zi să facă Liturghie, pentru că va să sărute Dumnezeștile Taine, iară de va face acesta să fie lipsit de preoție 40 de zile; decia când slujăste și se priceștiuaste de Dumnezeștile și infricoșatele taini, și i se vâpsese buzile lui de Dumnezeasca Pricēstēnie, atunci decă frăștaște Liturghia, și se desbracă de odejdii, și iase afară. iconele să nu sărute, pentru că sunt buzile vâpsite de sfânta pricēstēnie cum am zis. Ci numai la icona lui Hs. să facă o metanie și alla la Pricēsta, atunci se întorce de blagoslovesște ômenii, și merge tot omul creștin pre acasăși în calea cu pace.

Pentru preotul de va sluji liturghie fără de antimis, sau nu va purta grija de biserică lui Dumnezeu, ci o va urgiși sau va arde eas sfânt al biserică.

Glava 64. [Postnicul]. Care preot va sluji Liturghie fără de antimis, acela să facă metanii 200. iară de va sluji în Beserică netrănosilă fără de antimis, să i se ia popia.

[Sobor de la Nichea]. Iară care preot nu va purta grije de Biserică lui, ci o va urgiși, și cu toată cinstea de nu o va curăți și de nu o va mătura; și de nu va cinști odăjdiele, acela să se pedepsească cu lipsa de preoția lui.

[Nichifor Trigrădănu]. Iară de se va fămpla de beție, sau de vre o lēne să lase foc la oltariu, sau afară în beserică, și va arde vre o carte, sau alt lucru sfânt, de carele se află în lăuntru în beserică, acela să fie lipsit de preoția lui un an, sau să ia alt canon cum va părea Arhierelui.

Pentru preotul de va fi vâdnătoriu sau prinătoriu de pasări, sau de va vrăji, sau va merge săl vrăjăscă, sau de va fi vâdnătoriu de altul adecă grăitoriu de rău.

Glava 65. [Postnicul]. Care preot iaste vâdnătoriu, sau prinde pasări, sauși va lăsa slujba carea iaste datoriu să aducă aminte lui Dumnezeu pentru spăsenia lui și a ômenilor, acela să fie lipsit trei luni de popia lui.

[Sobor la adichei, Can. 36]. Iară de va face vre într'un chip vrăji; acela să fie lipsit de preoția lui de tot.

[Grăitoriu de rău. Postnicul]. Iară de va fi vâdnătoriu de altul, însă de se va pocăi, să se lase, atunci să se canonească, iară de nu se va părăsi să se ia popia.

Pentru Preotul de nuși va citi cēsurile, și va face liturghie și de va face singur maslo.

Glava 66. [Postnicul]. Care preot nuși va citi cēsurile și va face Liturghie, acela are pécac, iară decă va face Liturghie, de le va ceti, iaste neîmpreunat pécacului.

[Simeon Solunēnu]. Iară Maslo singur nu pôte să facă, de nu vor fi și alți preoți, pentru că sfânta scriptură zice: să chemăm popil beserică, și învață să nu chemăm numai unul, drept aceea trebuie să păzim cu, dedinsul și cu frică legea și tocmele beserică. [Pro-rocul Isaia. Glava V. Zac. 57]. Ci cum nu pôte numai un Arhierēu să hirotonească pre alt Arhierēu singur căci că e fără de lege, așjiderea a un preot Maslo nu pôte singur să facă, ci tocma 7 preoți trebuie să fie, iară nu mai puțin, iară de să va fămpla vrēme să nu fie pre număr tocma 7 preoți, atunci trel tot să nu lipsescă.

Pentru Preotul de va muri fără de cuconi.

Glava 67. [Legea]. Care preot va muri, și cuconi nu'i vor rămânea, nică alți moștneți, acelaia să'i împarță avuția lui și tôte bucatele în trel părți, decia una să i se facă pentru suflet, pomană și milostenie, și alta să o dea preotesi de nu-se va mărita, iară a treia să o dea la beserică sau la Mitropolie, de va fi, sau Episcopie.

Pentru Preoți cu să nu judece pe arhierēul lor.

Glava 68. [Nichita de la Serron]. Nu s'au dat preoților, nică mirēnilor să judece pe Arhierēul lor, pentru că e cap și păstorii lor, dară acesta s'au dat Arhierēilor să caute și să judece pre preoți și pe ômenii lui.

[Grigorie Bogoslov]. Oile, ce se zice ômenii și ucenici, adecă preoții nu voireși să pașteși pre păstorii și învățătorii voștri, pre Arhierēul zic, că în loc de ucenici ce sunteți, iară voi veți să vă faceți dascăli, să judecați pre ceia ce au putere să vă judece, și să vă învețe.

[Pavel Apostolul]. Fieș carele în ce tocmele s'au chemat într'acea să și fie, ce se zice în rânduiala carea au chemat Dumnezeu pre fieși carele într'acea să și fie.

[Nichita Serron]. Nică Diaconi, nică Mirēni, nu pot să judece pre Popa, ca să nu cum-va să se urgișescă Dumnezeirea sau sfinția.

Pentru preoți și diaconi, carii nu vor pomeni pe arhierēul lor.

Glava 69. [Săborul 1 și al 2, Canon 13]. Canonul 13 al săborului de întâiu și de al doilea grăiaște: Care preot sau Diacon va zice că știe de Arhierēul lui, că se află în greșale, decia mai înainte până nu se va face săbor și judecată episcopului, va îndrăzni de va lăsa pomenirea lui; și nu l' va pomeni la

sfintele slujbe, și la alte slujbe, acelaia să i se ia darul preoției de tot.

Pentru că preoții sunt în chipul celor 70 de apostoli, iară arhierēii în locul celor 12; și nu numai căte dezlegă arhierēii sunt deslegate, ci căte dezlegă și pre cei ce au luat pe nedreptate.

Glava 70. [Simeon Solunēnu]. Simeon Prea sfântul Mitropolit de la Solun zice, că preoții au darul celor șapte zeci de Apostoli, iară Arhierēi, au ai celor doi-spre-zece: Cărora suflă Domnul și zice: Priimiți Duhul sfânt, cărora veți erta pécatele, ertate vor fi, cărora veți ținea, ținute vor fi; drept aceea lor li s'a dat darul Duhului sfânt, și unul după altul, iau acel dar al Arhierēi. Iară preoții n'au dar a erta pécatele, ca și cei șapte zeci ce n'au avut darul Duhului sfânt, să iarte pécatele.

[Zri]. Și nu numai căte vor deslega Arhierēii sunt deslegate, ci căte vor deslega și pre cei ce au luat ceva pe nedreptate, și ascultați carii sunt ceia ce au luat pe nedreptate.

[Zri]. Un om au intrat într'o casă și au furat niște unelte, sau într'alt chip, cum a năpăstuit pre cineva și i' au luat ceva pe nedreptate, decia s'au făcut afurisanie pentru acel furtisag sau pentru acea nedreptate, decia cela ce le-au furat nu l' a fost frică de Dumnezeu, nică de afurisanie, să întorcă uneltele călea ce au luat, și să ia ertăciune, ci s'au lăsat într'acea legătură a afurisaniei, și muri, și se află afurisit. Acum de acesta ce se face ca să se iarte? Ascultă, însă când se vor plăti furtisagurile care le-au furat, sau nedreptatea carea au luat, și se vor întorce la cei năpăstuiți, adecă la cei ce ale cui au fost, carele s'au fost afurisit pentru furtisagul sau pentru nedreptatea ceia ce a luat.

Pentru preoți și călugări ca să nu se amestece și să pörte grija de lucrurile și grijele mirenești, nici să vrăciuiască.

Glava 71. [Apostolii, Can. 6]. Canonul 6 al sfinților Apostoli poruncēște, ca nică episcopii, nică Preoții, nică Diaconii, nică Călugării să nu se amestece în lucrurile Mirenești nică săși lase biserică lui, sau slujba lui, și să neguțătorescă, iară de va fi într'acēsta, sau să se părăsescă, sau să i se ia darul că nu e vrēdnic Preoției. Pentru că minciuna se potrivēște cu jehuirea; iară de va fi călugăr se afurisește și se gonēște de la biserică lui Hs. până se va părăsi.

[Postnicul]. Iară preotul carele va vrăciui, sau va tăia vine, acela să fie lipsit de preoție zile 7, iară alți nvățători zic, zile 40, iară alții zic să se părăsescă sau să i se ia Darul.

Pentru toți sfinții, adevărat preotii de m'și vor ceti totă Pravila, adevărat slujba lor, și pentru de 7 ori în zi te lăudau-te Dōmne și carele sunt 7 laude.

Glava 72. [Postnicul]. Care Preot și va lăsa slujba Pravilei sale, adevărat vecernea și utrănea, și celea-1alte tōte, acela să se canonească câteva zile, pentru că grăiaște Dumnezeescul David, de 7 ori în zi te lăudau Dōmne. [Psalm 118].

[Simeon Solonenul]. Deci acele șapte laude datorii iaste Preotul să le zică zioa și noptea, intru citire și intru slavoslovie lui Dumnezeu, carele sunt acestea: cântarea de întâi iaste Polunoșnița, a doa Utrănia cu pravil cēs, a treia Treții cēs, a patra Șestii cēs, a cincea Diviatel cēs, a șasea Vecernea, a șaptea Pavecernița; iată acestea sunt celea 7 laude carele zice Dumnezeescul David: că de 7 ori în zi te lăudau Dōmne.

[Zri]. Acultați și povēstia lor pentru ce lucrul fac acestea.

[Pentru Polunoșniță]. Polunoșnița iaste cântarea pentru învișarea Măntuitorului, și a doa venire a lui, când va veni ginerile cu mare slavă.

[Pentru Utrēnie]. Iară cântarea Utrēnii iaste căci vine zioa și mulțumim celui ce a dat lumina, și au spari înșelătura întunērecului pentru aceia cu Utrēnia și cu Pravil cēs, se chiamă laudă intru începătura zilei și cu slavoslovie trimēsă lui Dumnezeu.

[Pentru al 3 cēs]. Iară cântarea a lui treții cēs, iaste pentru căci au venit Duhul sfânt și Dumnezeescii Apostoli, și decă luminează pre dānșii, apoi cu dānșii tōtă lumea.

[Pentru al 6 cēs]. Iară cântarea a lui Șestii cēs iaste pentru răstignirea măntuitorului, că intr'al șaselea cēs se răstigni și tāmădui, călcarea lui Adam, carea o au făcut intr'al șaselea cēs.

[Pentru al 9 cēs]. Iară cântarea lui Deveatii cēs, iaste pentru strigarea ce au strigat intr'al cēs Dōmnu nostru Is. Hs.: Tată, intru mânăle tale mi dai sufletul, și așa și dēte sufletul, și mōrtea Dōmnului pre mōrtea omōră, și pre cei de intru Iad izbăvi.

[Pentru vecernea]. Iară cântarea Vecernei, iaste de mulțămirea către Dumnezeu, pentru că am sosit către sfârșenia zilei, și încă pentru îngruparea Dōmnului Nostru, că sēră s'au îngrupat Prea sfântul sfinției sale Trup.

[Pentru Pavecerniță]. Iară cântarea Pavecerniții iaste căci că spre odihnă ne am așezat, și pentru căci iaste începătura nopții ne rugăm ca ne pace să adormim; și să înviem, adevărat că ne sculăm să vedem lumina.

Știi acuma carele sunt 7 laude și ce închi-puesc? Iară vai de preotul ceia ce nu va citi

acestea, însă ale ziliți și ale nopții, căci că socotēste pre dānsul Dumnezeu, ca pe un mori.

[Zri]. Iară jartva fără de sânge care se chiamă Dumnezeiasca Leturghie, pe tōte intrēce, căci că lucru adevărat iaste al Dōmnului și al sfinției sale. și însă celea șapte laude, carele mai sus datorii iaste tot creștinul să le zică, și preot și mirēn, iară Dumnezeiasca Leturghie alt nimine nu pōte să i slujască, fără numai Arhierul și Preotul.

Pentru mirēnul ce se va sfi a se cumineca de la preotul mirēn carele va avea preotēsă.

Glava 73. [Săborul de la Gangra, Can. 4]. Canonul 4 al sfântului săbor de la Gangra grăiaște: Preotul zice, carele va avea preotēsă și va sluji jertfa cea fără de sânge, iară neștine se va afla de se va sfi adinsă eluși pentru Preotul care are muiare, de nu se va piceștui sfințelor Taini de în mânăle lui, pre acei o Dumnezeescii părinți nu l canonesc ci l dau Anatemei. O groznică judecată. [Groznicie].

Pentru Preotul carele se va rușina a și cumineca preotēsă lui.

Glava 74. [Săbor 6 Can. 103]. Canonul 103 al șeselui săbor de la Trulla grăiaște: Preotul zice, de i va fi rușina a piceștui preotēsă lui Dumnezeescilor Taine, și va da potiriul către altul să o piceștuiască, a l opri pe acela popă câtă va vrēme nu lasă, numai ce i se ia popia de tot.

Pentru Preot de se va însura sau preotēsă, sau mirēnul cleric, a doa oră de se vor însura.

Glava 75. [Săborul Neochesaria, Can. 1]. Canonul 1 al săborului de la Neochesaria poruncēste: vre un om ce nu se va însura și se va face preot de june, iară apoi după Preoție va vrea să se însore, unul ca acela i se ia preoția de tot, iară de la biserică nu se gonēste.

Iară de va fi alt preot și i va muri preotēsă, și va rămēnea văduv, decia va vrea să ia altă muiare, ia-i se și lui preoția, iară de la biserică nici acela nu se gonēste.

[Lēgea]. Așjderea și preotēsă căria i va muri Popa; de nu va putea să se fie în curăția ei, de va vrea să se mărite, neapărată să fie.

Care se însoră de a doa oră, acela nu pōte fi cleric, adevărat mirēnul carele va lua a doa fāmea, și au fost Cleric, decia nu mai pōte fi cleric.

[Zri]. Socotēla se socotēste așa, că de se va însura a doa oră Clericul, de în cinste ce are nu se scōte, ci o ține și i are cinstea, și scaunul după rānduiala cinșii sale, iară decia intr'altă rānduială mai mare de acolo de unde iaste și se află a se sui mai sus nu pōte, după socotēla bisericēștilor, și împărăteștilor Dumnezeescilor pravili.

Pentru cela ce va să se preotēsă și va lua muiare sau văduv, sau slujnica; sau alta ce va fi având viața rea.

Glava 76. [Apostoli, Can. 18]. Canonul 18 al sfinților Apostoli grăiaște: cine va vrea să se facă Preot, și se va însura, de va lua fāmea văduv, sau curvă, sau rōbă, sau slujnică, sau cinghiasă, [Cinghiază se chiamă murele care cāntă pe la veselii cu tambura], acela nu pōte fi preot, că pravila va așa, cum iaste cu viață curată și îmbunătățit cela ce va să se facă preot, așa să fie și fāmeia lui, ce se zice curată și nespurcată.

Pentru cela ce se află în păcate, carele apără de preoție, iară el se va hirotoni.

Glava 77. [Nichita de la Irachia]. Carele va vrea să se facă Preot, de va tăcea să nu spuie păcatul carele au făcut, sau de voia lui va lăsa să nu ispovedēscă păcatul cela ce l apără de preoție, decia se va hirotoni preot, și după aceia îl va ispovedui, nimic nu l folosește hirotonia; ci să i se ia darul. căci că s'au făcut că nu l știe nimenilea păcatele lui.

[Teofil Alecană, Canon 1]. Iară care Arhierul va hirotoni pre acela, neștiind păcatul lui, atunci acesta Canon iartă pre Arhierul, să n'abă nici o pedēsă intru Arhieria sa.

Ia-i se darul celui ce se află în păcatele celea ce apără de preoție, iară el se hirotonēste.

[Săbor I. Canon 9]. Grăesc unii, că cum curățēză botezul pre om de tōte păcatele care le-a făcut mai nainte de botez, și să face noi, adevărat fără de păcate, așa și preoția, păcatele care le face omul mai nainte de preoție, le curățēză hirotonia.

[Valsamon]. Ci însă de acesta grăește Valsamon, și alēge tocmēla lucrului acestuia. Că acesta zice purtătorii de Dumnezeu părinți nu o au suferit nici cum, adevărat cum să iarte preoția păcatele ca botejunea, ci însă păcatele celor nebot-zăii, adevărat le curățēză, iară ceia ce vor să ia preoția de vor face păcate, sau mai nainte de hirotonie, sau după hirotonie, acelora li să ia darul de tot.

Pentru ovrei de se va boteza se face preot.

Glava 78. [Valsamon]. Auzit bine socotēla ce zice Valsamon, că botejunea curățēză tōte păcatele omului, ci daca vrēmea ce le curățēză, dar daca va veni un ovrei să se boteze, după socotēla povēștii lui, pōte să se facă Preot? Pōte, pentru că ori ce păcate va fi avut, le-au curățit botejunea, și nici o spurcăciune n'au lăsat intr'ansul; drept aceea ia Preoția neapărat. Iară dacă se va boteza, de va face păcate carele opresc de preoție, atunci nu pōte nici intr'un chip să se facă Preot.

Pentru Preotul de va ispovedi păcatul său de voe carele a făcut mai nainte de hirotonie.

Glava 79. [Săborul de la Neochesaria Can. 9]. Canonul 9 al săborului de la Neochesaria, poruncēste de acesta păcat al preotului mai nainte de preoție, și va ispovedi păcatul de a lui bună voe, fiindu i frică de D-zēu.

[Zri]. Preotul, zice, ce va curvi sau va face alt păcat, carele apără de Preoție, iară el s'au hirotoni, și după hirotonie i a părut rău și au zis intru sine, de va rămēnea intr'acesta va să se muncēscă în vecie, și se îndemnă de intru gând bun, și și ispovedi de voe păcatul său, ca să nu se muncēscă, de acesta poruncesc Dumnezeescii părinți al acelu sfânt săbor: Acel om zice carele și va ispovedi de buna voe păcatul, însă de slujbă să se părăsască, adevărat să nu mai facă Liturghie intru tōtă viața lui, iară alte Tocmēle ale Preoției să și le fie, ce se zice cu Preoții ședere adevărat să șază cu Preoții intru tocmēla rānduialii sale intru tōte lucrurile besericești. Și când se va tāmpla, să se sue de în rānduială în rānduială, după cinstea rānduialei sale, atunci când va vrea să se piceștuiască Dumnezeescilor Taini, să intre în lāuntru la jartvnic. Și cum am zis, tōte besericeștile să le facă, numai jertva cea fără de sânge, ce se zice Liturghia să nu slujască: Căci că o au lăsat de a lui voe, ca un nedăstoinic. Și această daruri besericești i s'au dat să le slujască și să le fie, căci și-au ispovedit păcatul de voe cum am zis mai sus, încă și pentru această de va arăta bunătate bună să facă lucruri ce plac lui Dumnezeu, iară de se va tāmpla de va cădea intru păcat, unul ca acela de tot se golēște și de acele daruri ce are. Și dacă va greși, de va și arăta smernie și cale bună și de ar face tōtă bunătatea bună să placă lui Dumnezeu și omēnilor: de aceia acele daruri mai mult nu pōte să le fie sau să le ia, numai ce l primesc în beserică ca pe un mirēn păcătos, carele se întorče de în rău și vine spre bine.

[Caută]. Inșă Preotul de va greși mai nainte de Preoție, și va greși și după Preoție, și nu se va ispovedi, nicise va vādi de față de acele păcate, pre acela nu pōte Arhierul să l apere de la Liturghie, nici de la alte slujbe bisericēști, ci i dă voe, sau să se părăsēcă de a slujirea, sau să slujescă; deacia el va da cuvânt și sēmă la infricoșata a doa venire, cătră dreptul și infricoșatul judecătorii Dōmnului Nostru Is. Hs. ca un nevrednic ce au slujit prea sfântul trup și sânge al Dōmnului Is. Hs. Iar de să va vādi păcatul lui că au greșit sau naintea hirotoniei sau după hirotonie cu adevărată arătare, adevărat de cinci mărturii credincioși însă să și jure. atunci i se ia darul

de tot, și se golște și de alte daruri cum scrie mai sus.

Pentru Diaconii de va curvi, saii până la sărutare va greși preotul saii diaconul.

Glava 80. [Săborul Neochesaria, Canon 10. Valsamon]. Canonul 10 al Săborului de la Neochesaria grăiește : De va curvi Diaconul atunci să și vie în loc de slugă.

Diaconul carele va ispovedi păcatul său, atunci de rânduiala diaconiei se dăsparte, iară în tocmăia slugii se vie, cum zice mai sus, arată să fie în slujba citirii.

[*Marele Vasiliu, Canon 66*]. Iară care Preot sau Diacon va veni până la sărutare, de va săruta muiare și și va spurca buzele, și și va ispovedi păcatul său, acela se oprște de Preoție călă-va vreme, carele iaste Preot sau Diacon, însă Preotul de Preoție, iară Diaconul de slujba Diaconiei, și numa să se amestece cu cel sfințit, însă Preotul cu Preoții, iară Diaconul cu Diaconii. Iară de vor greși greșale carele apără de preoție, atunci i se ia darul căruț de ar fi sau Preot sau Diacon.

Pentru muerea de va face copil și va năpăstui pre popa călă-ai făcut cu dănsul.

Intrebarea lui Constantin Episcopul către sfântul Mitropolit de la Iraclia, Chir Nichita.

Glava 81. Muiarea de va naște copilul și va zice că cutare Preot l-au făcut, de această ce se va face ? mare ciudă iaste fără vădine, să facă jurământ muiarea, și Preotului să i se ia darul.

Răspunsul sfântului Nichita de la Iraclia.

Vinile preotului carele va fi de a l' luarea darul său de a l' oprirea călă-va vreme, de l' va zice neștine asupra lui ce l' va fi voia, nu se bagă în semnă, nici i se ia darul, nici să l' oprască călă-va vreme, ci să l' arate păra cu Mărturi credincioșe, bune și cinstite cum vor Dumnezeștile Pravile, iară cuvântul muerii nici cum nu se crede, nici se bagă în semnă, de nu vor fi mărturi credincioșe, numa ce trebuie să puș sfințele odedii, călea ce poartă Preotul când slujăște, și însă de va vrea Preotul acela carele e părăt atunci le ia și se îmbracă și face Blagosloven Bog, decia atunci l' lasă întru Judecata lui Dumnezeu și nici l' lua darul, nici să l' oprști călă-va vreme.

Pentru de se va însura cine-va și se va preoti, iară însurarea se va afla fără de lege, și de clericul mirin de va avea femeie iară într'același chip.

Glava 82. [Săborul 6, Canon 26]. Canonul 26 al șasului Săbor grăiește : Preotul carele va

lua muiare, iadecă muiarea care a l' luat-o când a fost mirin, și se va afla rudă lui pre carea pe lege nu pte să o ia, acela preot să fie. Numai scaunul pre la Săbora cu alți preoți iară de dregătoria Preoției de tot să fie gol : și nu numai de Leturghie, ci și de toate slujbele bisericesti; numai scaunul să fie, cum am zis, iadecă să zăză în rând cu alți Preoți. Și această iertăciune s'au făcut și i s'au dat să zăză în rând, căci s'au făcut acel lucru al nuntel fără de lege, neștiind el, iară a blagoslovi vre o slujbă nu l' dau lui voe purtătorii de Dumnezeu Părinți, dar cumva să și blagoslovescă el pe altul ? când lui trebuie să poartă el grije pentru păcatele sale, că blagoslovenia iaste darul sfântului Duh și dare către alții, și unul ca acela nimic nu se amestecă, nici darului, nici Sfinției de la Duhul Sfânt pentru păcatul amestecării de sânge care l' au făcut, și decă vreme ce n'are dintr'acela dar cum va putea să dea altui om lucru care n'are ? cea ce are dă către alții și blagoslovenie și sfințenie, iară cea ce n'are cum va putea să dea ? Ce voiți mai zice nici pe ascuns nici de față să îndrăznescă a blagoslovi, nici să pricestuiască pe vre un om, că sosște lui numai șăderea în Scaunul Preoților, iară altă trebă bisericescă să nu slujască cum am zis mai sus, fără numai să se rōge lui Dumnezeu cu lacrăme să l' iarte fără de legea amestecării de sânge carea a l' făcut, și aceea nuntă fără de lege să se despartă, și el mai mult către fămea aceia să nu mărgă, decă de va face așa să nu se lipsescă de scaun, iară de nu se va despărți, nu numai de scaun să se lipsescă; ci încă cu aceea muiare fără de lege care a l' luat-o să fie afară de biserică lui Hs. până și vor veni spre pocănie să se despartă unul de altul, atunci să l' primescă, iară de nu vor suferi să se despartă unul de altul de voe, atunci să se despartă în sila Domnăscă, iadecă cu Judecată de afară.

[*Apostoli, Can. 19*]. Iară mirinul carele va fi fără de lege, acela cleric nu pte să fie.

[*Zonara*]. Carele ține muiare fără de lege nu numai de în cliros să se gonescă, ci încă și de la biserică, până se va despărți; și decă se va despărți să se canonescă ca un amestecătorii de sânge.

Pentru Preotul ce e oprit și despărțit de popie de i se va cădea să zică blagosloven bog naș, și boje uștedrini, și pentru de va sluji preot cu popa cela ce e oprit de leturghie.

Glava 83. [Intrebarea unui om Călugăr către Sf. Patriarh Nicolae]. Ore cade-să un Preot ce l' au luat darul pentru greșalele ce a făcut să zică : Blagosloven Bog naș și Boje Uștedrini sau Hristos istinil Bog naș, sau să cădăscă cu cădelnița, sau să se pricestuiască în lăuntru în Oltariu ?

Răspunsul Patriarhului Nicolae

Ba, ci numai în locul mirinilor să se puie să fie.

[*Apostoli, Can. 11*]. Iară Preotul carele va face Leturghie cu Popa cel oprit, și l' va ști, atunci se desparte și el de Preoția lui.

Pentru Preot de l' va curvi muiarea lui, saii a mirinului și va vrea să se preotescă : și de Preotăsa de se va apuca cu desila să o curvescă cine-va.

Glava 84. [Săborul Neochesariei, Canon 8]. Canonul 8 al sfântului Săbor de la Neochesaria poruncēște : de va curvi zice muiarea vre unul om, și se va vădi de față, unul ca acela întru slujba Preoției nu pte veni. Iară de se va hirotoni cine-va și după hirotonie va curvi muiarea lui, atunci să o lase, iară de va vrea să se asle cu dănsa: acela nu pte să aibă sau să ție nici un dar Preotesc.

[*Zonara*]. Muiarea omului mirin de va curvi și o vor vădi, de față, atunci acela nu pte să vie nici la o rânduială Preotescă.

[*Caută*]. Vădirea de față iaste să mărturisească cinci mărturi de acel lucru al curviei, și să jure, decia atunci să se lipsescă de darul Preoției unul ca acela. Iară de va fi bănuind că curvește femeia lui și nu se va vădi cu mărturi : unul ca acela se face Popă, pentru că l' aștia a curviei muerii lui nu s'au arătat. Iară de se va vedea și se va arăta adevărată și va vrea el să facă carte de despărțelă ca să se despartă de dănsa : atunci neapărat iară se face Popă, iară așa el adevărat altă muiare nu mai pte să ia, ci numai să trăiască singur în curție și în cinst. [*Zri*]. Iară de va fi Preot și va curvi Preotăsa lui, poruncesc Dumnezeștii Părinți de l' va fi voia să și ție Preoția, să se despartă de dănsa de tot. Iară de va vrea să o ție ca și mai nainte, atunci să desparte de rânduiala Preoției în care se află. Pentru că acea Preotăsa a lui ce a l' curvil, decă s'a spurcat iaste spurcată, pentru acea preotul ei, de se va amesteca cu ea, se face tot un trup, decia și el se amestecă întru spurcăciunea celuiia-lalt, și iaste spurcat; drept aceia nu pte veni să fie întru slujba bisericel.

[*Caută*]. Muiarea mirinului de va curvi, și el o va erta de greșală, acela are voe să și o ție.

[*Posnicul*]. Cum se caută și se alége cela ce va să fie Preot, ca să fie cu viață curată și îmbunătățită : așa să se caute și fămeia lui să fie cinstită și curată.

[*Leu și Constantin împărați*]. Iară de se va lămpla să se apuce cu desilela fămeia Preotului de vre un silnic, sau se va iobi, să fie robă, și o vor spurca și să facă păcate cu dănsa, să nu se despartă de dănsa, ci să o

ție ca și de întâiu neapărat, și Preotul acela de slujba Preoției lui nu se dăsparte, ci să și ție totă slujba Preoției fără de greșală, și nici un puternică să nu l' ție de rău, nici să l' apere : căci că păcatul preotăsei lui s'au făcut fără de voia ei, iadecă cu dășilea.

Pentru Arhierii carii vor primi preoți striini fără de cărți de pace și de ertăchune, și ce inchipuesc cărțile : și de preotul robii del vor primi fără de carte.

Glava 85. [Sfinții Apostoli, Canon 33]. Canonul 33 al Sfinților Apostoli poruncēște : care Preot va merge în eparchie străină și l' va primi Arhierie locului acelaia, și nu va avea carte de ertăciune, să fie despărțit de Arhierie, și acel Arhierie cel l' va primi.

[*Iar al lor, Canon 12*]. Iară de va fi neștine afurisit de Arhierie lui, și se va duce într'altă eparchie și l' va primi Arhierie locului acelaia, și acela să fie afurisit.

[*Săborul Laodichei, Canon 41*]. Nici un sfințit să nu înble într'altă eparchie fără de cărți de pace de la Episcopul său, nici se îndrăznescă a face altă slujbă bisericescă.

[*Săborul Antiochiei, Canon 8*]. Cărți de ertăciune nici un Preot n'are voe să dea altui Preot sau cleric, când nu e Arhierie lor; iară de va fi mort, atunci ia cărți de la Ispravnicul Arhierieului.

[*Caută*]. Inșă Ispravnicul locului, iadecă Protopopii și Părinții Duhovnicii, carii se chiamă și ei socotitori și Ispravnicii locului, au voe să dea cărți de pace, cum au și alte tocmēle pre lege.

[*Apostoli, Can. 12*]. Arhierieul de va primi pre Preotul despărțit de Popie de alt Arhierie, sau cleric și l' va erta de va sluji, acelaia să i se ia darul.

[*Mateiu*]. Iară pentru cartea de pace facem știre ce inchipuiaste. Când va să mērgă vr'un Preot sau cleric, într'altă Eparchie să slujască acolo, pentru aceia ia carte de la Arhierieul său, și cartea aceia mărturisește pre dănsul, că după rânduială s'a hirotonit cu darul Duhului Sfânt, după mărturia Duhovnicului său și a altor preoți carii pre dănsa au mărturisit, și arată Arhierieul cătră toți unde va mērga acel Preot cum de dănsul său înfrământat marēa dregătorie a Preoției curată și dăstoinică.

Iară cartea de slobozie iaste această, carea ia Preotul de la Arhierieul lui, ca să se ducă într'alt loc să slujască și să arată că cu voia Arhierieului său au eșit, iară nu de întru mintea lui, și cum nu iaste preot fără de minte, și are cutare boerie, [Cinste], și iaste bun creștin și Pravoslavnic, și mărturisește pre dănsul cartea ceia ce poartă a Arhierieului său, că de toate iaste dăstoinic Preoției să slujască lui Dumnezeu.

Iară cărțile de pace se chiamă cele două cărți ale Preotului, cea de Popie și cea de slobozie.

[Valsimon] Priimește iară Ahiereul pre Preotul fără de carte de pace și de slobozie, când se va fi prădată moșia Preotului, sau el va fi fost rob.

Pentru preoții cari iau camătă sau călugări sau mirreni.

Glava 86 [Apostoli, Canon 44]. Canonul 44 al sfinților Apostoli grăiaște: Episcopul sau Preotul, sau Diaconul, de va imprumuta pe vre un om cu niscare bani și va lua camătă: acela sau să se părăsescă sau să fie oprit de preoție.

[Marele Vasilie, Canon 14]. Și clericul carele va vrea să se facă Preot, și va lua camătă, acela întâi să se întrebe, vrea-va să sufere cea dobândă nedreptă carea nu luă camătă, să o dea săracilor? decia să se prinză cu zapis mai mult lucru fără de lege ca acela să nu facă: atunci de va fi curat de alte păcate carele apără de preoție, el să se hironescă.

[Postnicul]. Călugărul sau călugărița de vor lua camătă, acela să fie întru anatamă, până se vor părăsi de acel lucru rău și viclen.

[Marele Vasilie]. Mirrenul creștin de va vrea să ia camătă de la fratele său creștinul, acela să se afurisescă și să se lipsescă și de Dumnezeuasca pucéstenie până se va părăsi: atunci să se iarte și să se priimească la biserică

Pentru calpuzanii ceia ce fac bani răi, și pentru pedepsa lor.

Glava 87. [Zac. 1]. Mincinoșii ceia ce fac bani răi, aceia încă fac aceia gresală, ca și cum ar sudui pre împăratul și pre Domnul țării.

[Zac. 2]. Bani răi sunt de trei feluri: amestecătură, ce se zice aurul cel curat ce ar fi să fie, el îl spurcă și îl mestecă. Argintul așijderea, unul amestecă cu aramă, altul fac chiar de aramă, și numai căci îl spoesc de supra cu argint. Acesta e una. A doua de ar fi curați și o semă de bani, iar el fac mai mic de nu ajung la cumpănă: ci păgubesc omenii ceia ce i au. A treia așijderea se chiamă mincinoși, pentru căci că chipul și scriptura carea pune pre dinșii iaste mincinosă nu iaste făcua din sfat cu învățatura cuiva: ci pre furii ca un lucru rău, drept aceia de ar fi și curați cu nemic mestecați, și de ar fi și plin la cumpănă tot e un lucru mincinos, și se chiamă mincinos și soț furțagului.

[Zac. 3]. Bani răi sunt și drepti au patru lucruri pe împrejurul lor: întâi acela ce face bani să aibă putere și voe, de la împărăție, sau de la Domnul locului aceluia. Al doilea să se facă în loc vestit, cum ar fi în mijlocul târgului să vază toți. Al treilea să aibă chip și scriptură cinstită și frumôșă, iară să nu fie

făcută aceia scrisore în vre un chip grozav și de rușine. Al patrulea iarăși, să fie și la cumpănă deplin, nemic să nu lipsescă, cum iaste mai cu dreptate așa să fie.

[Zac. 4]. Ori cine va face bani mincinoși, ce se zice ori cine va fi calpuzan de va face bani răi în numele împăratului, și al Domnului aceluia loc, aceluia întâi să i se taie capul, după aceia să i arză trupul în foc, și câte bucate va avea toate să fie Domnești. Iară de te va afla că s'au făcut acea calpuzanie la vre un sat, sau și firg micșor, atunci numai să i se facă morie, iară bucatele să nu i le ia nimenile, nici să i arză.

[Zac. 5]. Casa aceia unde se vor face bani răi, să fie Domnescă, iară de se va afla că acea casă, au fost prinsă cu chirie, atunci trebuie să cerceteze judecătorii să vază, de vreme ce stăpânul acei case lăcuiaște aproape de acolea, atunci casa va fi tot Domnescă, de vreme ce judecătorii prepune cum să fie și el știind ore-ce, iară de se va afla, că acel om cu casa locuiaște departe de acolea: atunci casa nu va fi Domnescă.

[Zac. 6]. Întră de se va afla că acea casă este a vre uniu mueri sărace: atunci iară nu va fi Domnescă.

[Zac. 7]. Încă acea casă de se va afla că iaste a niscare cuconți săraci, iară nu va fi Domnescă, iară de se va afla că acel cuconț au vre un ispravnic pre toate bucatele lor, și va fi năemi el casa, atunci să prețuiaască casa cât va face și să plătescă tot el acel preț tot din bucatele lui.

[Zac. 8]. Măcar de ar face neștine bani cât de bun, galbeni lămurii de aur curat, sau talere, sau alt felii de bani să fie lămurii de argint curat, și să fie deplin și la cumpănă, ci cu acesteia cu toate nu va putea să incape în voia nemănu să fie pedepsit mai puțin, de cât ar fi făcut bani răi de în aur și de în argint rău, sau de aramă lămurită, sau cum ar fi mai răi: ci acela tot o pedepsire va să aibă, de vreme ce iaste fără de știrea împărăției sau a Domniei.

[Zac. 9]. Ori care ziltariu va mesteca aurul, sau argintul, cu alte lucruri fără de știrea stăpânului, ce se zice de va spurca lucrul și se va afla mincinos: cu alt cu nemica numai cu capul să plătescă.

[Zac. 10]. Ceia ce fac bani Domnești, și de vor îndrăzni să spurce aurul, sau argintul, pentru dobândă lor: aceia cu alt cu nemica nu vor plăti, ci numai cu capetele.

[Zac. 11]. Ori care diregătorii, va lăsa și nu va opri să nu imble banii cel răi: acela numai cu capul să plătescă.

[Zac. 12]. Cei ce va ști unde fac bani răi, și de nu va spune judecătorului: acela cu capul să plătescă.

[Zac. 13]. De se va scula o soție de a cal-

puzanilor, și va vâdi cătră judecătorii pre celea-lalte soții, atunci aceia vor peri toți pre dela lor, iară cea ce i-au vâdit să nu aibă nici o pedepsire. Iară de nu va fi soție să aibă dar de la judecătorii, iară de va fi rob să nu i dea alt dar, ci numai să i slobozescă să nu mai fie rob.

[Zac. 14]. Când va prinde judecătorii vre un calpuzan, trebuie să i cerceteze mai are soții, și cine le dă ajutorii de fac acel lucru, și ce i va spune să i creză.

[Zac. 15]. Sémnele și prepursorile, ajung la judecătorii, să arate pre calpuzan.

[Zac. 16]. Cei ce va spoi vre un fel de bani, fiind de aramă să arate că iaste de aur, sau de argint, sau de va spoi argintul să arate că iaste aur: pre acela să i omore.

Pentru ceia ce imbla cu bani răi, sau în tin la dinșii.

Glava 88. [Zac. 1]. Cei ce va cheltui sau va schimba bani răi și i va lua de la cea ce i face, știindu i și cunoscându i, că iaste calpuzan: acela să se pedepsescă ca și calpuzanul.

[Zac. 2]. Cei ce va ținea la dînsul bani răi, știind că sunt răi, acela să se pedepsescă după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 3]. Cei ce poartă și imbla cu bani răi, acela face prepus cum să fie și el soție cu calpuzanii: tot într'un chip se vor pedepsi.

[Zac. 4]. Pedepsirea celuia ce imbla cu bani răi, iaste mai mare când il vor ști c'au imblat de multe ori, și i s'au zis și n'au băgat sémă.

[Zac. 5]. Cei ce va cheltui niscare bani răi, și se va locmi cel ce i va lua, cum de vor fi răi să i întorcă: acela nu va avea pedepsire.

[Zac. 6]. Cei ce va cheltui bani răi, și dacă l vor prinde deși va pune chezaș, de la cine au luat acei bani, acela să nu aibă nici o pedepsire.

[Zac. 7]. Cei ce vor prinde imblând și cheltuind bani răi, de vor fi prea puțin, și de nu și va putea pune chezaș, aceluia să i se dea jurământ, de va jura cum nu ști c'au fost acei bani răi: atunci să fie în pace și nici o pedepsire să nu aibă.

Pravile împărătești

Pentru ceia ce găsesc vre o comoră pre locul și pre hotarul lor, sau pre hotarul bisericii, sau pre locul domnesc, a cui se va cădea să fie.

Glava 89. [Zac. 1]. Ori cine va putea, și va vrea să cercé pre locul lui, și pre hotarul lui cu munca lui, sau de se va nemeri așa fiește-cum, să se tample să găsescă vre o comoră: aceia să fie a lui, iară nu a altuia, și nimănu.

[Zac. 2]. Nu va putea nimenile să cercé pre loc striin pentru să găsescă comoră, fără de voia stăpânului aceluia loc, iară de va cerca, și de va găsi fără sfatului stăpânului celuia cu locul, așa numai din capul lui: atunci nu va rămânea să fie a lui, ci se va da celuia cu locul.

[Zac. 3]. De s'ar prileji să cumpere neștine un loc, sau un prilog, sau lază ce va fi, și de va găsi o comoră cea ce i-au cumpărat, atunci nu va putea să meșterguscă cea ce au vândut să zică că i-au înșelat de i-l au dat estin.

[Zac. 4]. Cei ce va merge de va cerca pre locul altuia, și va găsi comoră fără de știrea celuia cu locul, și de se va vâdi, aceluia necum să i lase ceva stăpânul locului dintr'aceia comoră: ci încă de i va duce la judecătorii, va avea și pedepsă, ori cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 5]. De se va prileji cui-va, nu cercând, ci așa de se va găsi o comoră pre un loc străin: atunci să fie și să împartă în două cu stăpânul locului.

[Zac. 6]. Acesta se socotește încă și când vor găsi niscare comoră pre loc Domnesc, sau pre loc călugăresc, ce se zice al besericii, pentru că jumătate de comoră iaste depurarea, a celuia ce o găsește, iară jumătate iaste a besericii, sau mai de multe ori Domnescă.

[Zac. 7]. De vreme ce va fi fiind neștine niște ocine striine și să hrănește cu dînsule, și de va găsi vre-o comoră acolo, aceea nu se va chema a stăpânului: ci a celuia ce o au găsit, cum s'ar zice: Petru au lăsat o ocină lui Pavel să i hrănescă atâția ani, iară mai apoi să o ia George că iaste fecior lui Petru, deci de se va afla că s'au găsit comoră la vremea ce ține Pavel acel loc, atunci să nu se chame a altuia: ci numai a lui Pavel.

[Zac. 8]. Iară de se va găsi iarăși vre-o comoră pre acel loc a lui Petru, ce l'au dat lui Pavel de se hrănește. atunci vor împărți în două comoră, Petru cu Pavel cea ce se hrănește acolea.

[Zac. 9]. De se va prileji culva vre uniu striin, să găsescă o comoră, pre acel loc ce se hrănește Pavel, atunci să împartă acel lucru cu Pavel, iară Petru să nu se amestece întru nemic.

[Zac. 10]. De se va prileji culva, să aibă pe mâna lui niscare ocine zălojite, și de va găsi el o comoră, atunci va împărți cu stăpânul locului, de vreme ce se chiamă c'au găsit ca și când ar fi într'un loc striin.

[Zac. 11]. Când va năemi ore cine un po-met, pentru să culgă pόμεle până la cutare vreme, iară acolea va găsi o comoră, atunci se chiamă c'au găsit aceea comoră ca și într'alt loc striin, deci vor împărți cu stăpânul

locului în două, deacia aceea jumătate a lui o va ținea și se va hrăni cu dânsa de pururea ca cu un lucru al său, iară cea-altă parte a stăpânului, și aceea o va ținea și se va hrăni cu dânsa până când se va împlea vremea pomelului, atunci decât se va împlea cea vreme, după cum le-au fost tocmela să fie acel loc cu chirie, iară când va da locul stăpânului: atunci să l' dea și partea lui ce i s'au venit jumătate din comoră.

[Zac. 12]. Cea ce va găsi comoră pre locul muierei lui ce l' vor fi dat' zestre, atunci să împartă în două cu muierea și. Iară de va prileji să se despartă: atunci să l' dea partea ei ce i se va veni din comoră.

[Zac. 13]. De va ținea neștine, niște ocine zălog pentru datorie, și de vor trece 30 de ani și nu le va rescumpăra, atunci de se va afla vremea comoră pre acei 30 de ani: atunci să fie totă aceluia ce au găsit, iară celuia cu ocina nemica să nu l' dea.

[Zac. 14]. Cea ce va găsi comoră cu vraji și cu draci: aceluia nemica să nu i se dea, ci să l' ia tot Domnia.

[Zac. 15]. Comoră să chiamă aur, argint, bani, cei vechi de demult, stăpânul al cui au fost să nu se știe cine au fost. Iară de nu vor fi lucruri vechi, și stăpânul acelor lucruri se va cunoște, și se va ști cine au fost: atunci cine va găsi acelea lucruri, nu se va chema că au găsit comoră.

[Zac. 16]. Cine va năemi o casă de va șede cu chirie, și într'acea casă va găsi niște bani ascunși și acei bani nu vor fi de mult vechi: atunci să vor chema al stăpânului, iară nu al celuia ce au găsit și șade cu chirie.

[Zac. 17]. Ori cine va ascunde comoră decât o va găsi, ca să nu dea nemica celuia ce i se vine: acela piarde și va și partea sa ce i se va veni.

[Zac. 18]. Acăstea toate ce scrie mai sus, au fost în zilele cele vechi, iară acum s'au părăsit acele obiceiuri.

[Zac. 19]. Iară comorile câte se găsesc toate le au Domnii, și numai ce dau câtă se îndură ore ce puțin lucru, celuia ce găsește, iară stăpânului celuia cu locul nu l' dau nemica.

Pentru Clirici de li se va cădea să între chezași.

Glava 90. [Apostoli, Can. 20]. Canonul 20 al sfinților Apostoli grăiaște: Cliricul zice de va intra chezaș: aceluia să i se ia darul. [Zonara]. Vre un mirén de va cumpăra lucrure Domnești, carele se chiamă vameș, iar Preotul va intra chezaș pentru dînsul, aceluia i se ia popia de tot. Iară de se va face chezaș, într'alt chip, ca pentru să dobândescă: și de aceea i se ia darul. Iară de se va afla vre-un om sărac datoriu, și vor vrea să l'

hage în temniță, iară preotul va lua l' în chizășie, de aceea nu se apără: ci încă are cinst de bine ce a făcut. Si într'alle lucrure bune, de va futra preotul chezaș, n'are nici o pedepsă pentru chizășuire.

Pentru Clirici ca să nu mergă la cărciumă, nici se fie cărciumă.

Glava 91. [Apostoli, Can. 51]. Canonul 51 al sfinților Apostoli grăiaște: care cliric se va arăta că merge la cărciumă să mănânce și să bea acolo: acela să se afurisescă.

[Zonara]. De se va tâmpla preotului a fi călătoriu, și nu va avea unde mănăa fără la cărciumă, și de nevoe într'alt loc, n'are unde se odihni: atunci i se iartă să mize acolo, și nemica să nu se pedepsescă.

[Săbor VI. Can. 9]. Si Cliricul să n' aibă prăvălie de vânzare de vin, carea se chiamă prost cărciumă. Că de vreme ce el se oprește să nu mergă la dânsa, dară încă să albă prăvălie ca aceia să slujască altor omeni? căruia slujba l' iaste numai să slujască împăratului și marelui Arhiereu, Domnului nostru Iisus Hristos. Inșă sau să se părăsescă de acăsta sau să i se ia darul. Iară prăvălia aceia ce o are de o va da altuia cu chirie: iaste ertat și nu se pedepsescă.

Pentru cei îndrăciți ca să nu fie clirici, și pentru preoții cari cad și leșină.

Glava 92. [Apostoli, Can. 77]. Canonul 77 al sfinților Apostoli grăiaște: De se va tâmpla cuiva a se îndrăci, acela să nu fie cliric, nici să se amestice să se rōge cu credincioșii până se va curăți de aceea hōla, de aceea de va fi dăstoinic se va face cliric.

[Zvi]. Acăsta ce zice să nu se amestece să se rōge cu credincioșii cel îndrăcit, iaste pentru acăsta vină, ca pentru să nu zică cuvânt rău și scârnav la beserică să spămeze și să smintescă glōta omenilor și să se curmeze slavoslavia, adevă slujba Domnului.

[Socotirea Dumnezeștilor pravili]. Iară pentru preotul carele leșină, și cade, poruncesc Dumnezeștile Pravile: Preot zice ca acela să slujască toate lucrurile preoțești și să le caute neapărat, și nici o apărare să n' aibă, numai de jertfa cea fără de sânge, ce să chiamă a Dumnezeștilor și sfinței Liturgii, să fie oprit și apărat de dînsa.

[A marei beserici]. Și de acăsta poruncesc numai Dumnezeștile pravile, ci și adevărata Marea Beserică așa ține după porunca Dumnezeștilor Legi, și dau slobozire preotului carele leșină, să slujască toate preoțeștile, ce se zice să blagoslovescă nunta, să botōze copii, să facă blagoslovenie la toate slujbele: numai cum grăiaște Pravila de Dumnezeșca Liturghie să se apere de tot.

Pentru că se fac popi și ceia ce nu sunt de rudd de preoție, așijderea și ceia ce se nasc de într'o fumeae curvă.

Glava 93. [Săborul VI. Canon 33]. Canonul 33 al șasului săbor poruncēște: Cea ce va să se facă popă, să nu l' cau l' ruda lui cine iaste, a de preot a de mirén, ci numai să cau l' pre acela ce va să ia dregătoria preoției. Pentru că acăsta numai Ovrēi ce o au avut osebit, că la el nu pot de altă rudă să se facă preoți: ci numai de ruda Levitescă, adevă preuțescă.

[Nichifor Tăbigrădenul]. Iară copii cari vor naște de în muiare curvă, sau de în cea cu a doa cununie, sau de în a treia, de vor arăta lucrure cinstite, și viață bună, și vor fi dăstoinici preoției, aceia se hirotonesc, iară nu se apără pentru păcatele părinților. Pentru că aceia au făcut păcatele și ei și-au luat canonul. Iară copii nici au greșit nici se canonesc.

Pentru de se va hirotoni Episcop sau altul de în rîndul preoției și va avea semn sau altă betejiune pe trup.

Glava 94. [Apostoli, Canon 75]. Canonul 75 al sfinților Apostoli grăiaște: Cine iaste cu un ochiu, sau ponivos, sau va avea semn, și va fi vrednic slujbei preoției, acela să l' facă, că rana trupului nu spurcă pre om, ci a sufletului.

[A lui Valsamon povēste la acestu Canon]. Iară omeni mirēni de vor avē patimă de hōla, și vor vrea să se facă preoți, iară de hōla ce au nu pot să slujască Dumnezeștile taîne, aceia preoți să nu se facă. Iară ceia ce pot să slujască, sau cu un ochiu sunt, sau schiop, sau într'alt chip betejiți, au poruncit să se facă preoți, pentru că de suflet trebuie să fie curați, iară nu de trup. Iară de vor fi sănătoși și vor lua preoția, și după hirotonie le va veni hōla, însă de nu l' va supăra hōla, ei să slujască, și așa că l' se află ce se zice cu hōla neapărat să și l' preoția să slujască lui Dumnezeu, pentru că propoveditorii de Dumnezeu Apostoli au socotit de au poruncit de acăsta zicând: ori cine va fi pentru hōla trupului acela de preoție să nu se apere. Iară de va fi hōla mare, cum am zice orb, sau surd, sau mut, sau i se va fi uscat mâna drēptă, sau de va avē altă hōla și nu va putea să slujască sfințele, acela să se părăsescă de Dumnezeșca Liturghie, iară de rânduiala preoției să nu se părăsescă, ci încă mai mult să se facă mila spre dînsul, ce se zice să și l' ție rânduiala scaunului preoției sale, după cinstea dregătoriei sale, și să aibă și ajutorii dela dînsii pentru traiul său.

Pentru Preotul de va blagoslovi nunta fără lege.

Glava 95. [Ligea]. Preotul carele va blagoslovi nunta fără de lege, sau nu de vârstă, ce se zice de nu va fi fost bărbatul de 14 ani, și muiarea de 12, aceluia să i se ia darul, adevărat de va fi știut popa că au fost nunta fără de lege, iară de nu va fi știut, ci au făcut fără știrea, sau de nebulie, atunci să nu i se ia darul, ci numai să se pedepsescă că lă va vreme.

Pentru preotul de se va spăla în ziua ce va vrea să slujască Liturghie, sau mirēnul ce va vrea să se cuminice și va merge la bac.

Glava 96. [Marco Patriarhul Alexandriei]. Preotul de se va spăla, sau va merge la bac, acela nu pōte să facă liturghie într'acea zi, nici are voe după Liturghie să se spēle, nici mirēnul de se va spăla sau va merge la bac nu pōte să i se dea Dumnezeștile taîne, iară deca se va priceștui, nici atunci nu pōte să mērgă să și lase sânge, nici preotul, nici mirēnul, fără numai de se va tâmpla hōla morții într'acea zi pătîmind pentru viața și.

Pentru preotul de l' va cură sânge de în nas, sau de în dinți când va vrea să slujască Liturghie.

Glava 97. [Postnicul]. Preotul care va vrea să slujască Liturghie, iară mai înainte de l' va cură sânge de în nas, să facă metanie 40, atunci să slujască, iară de l' va cură după Liturghie să facă metanie 100, iară sângele să sape grōpă să l' îngrōpe, sau să l' arunce în mare sau în riu, iară de l' va cură de în dinți să nu slujască Liturghie.

Pentru preotul de i se va tâmpla să se sdbldnēscă în ziua ce va să slujască Liturghie.

Glava 98. [Valsamon]. Preotul ce va vrea să slujască Liturghie, și l' va veni de l' va cură trupul în vis, și va ști că l' iaste acela lucru de pohtă muerescă, atunci să nu slujască, iară de se va face fără de pohtă însă despre Diavolul, atunci să și l' citescă slujba carea e de aceia smintelă, și molitvela de priceștenie, și să facă metanii 100, și să se spēle cu apă, și să se îmbrace în cămașă noă, adevă să se primenescă: deacia atunci să slujască Liturghie, adevăr de va fi nevoe, ce se zice de va fi praznic mare, sau altă zi alēasă de Liturghie, iară de va fi altă zi carea nu se praznuiaște, să nu slujască Liturghie.

Pentru preot să se ferescă de muiarea lui când va să slujască Liturghie.

Glava 99. [Săborul VI, Canon 13]. Canonul 13 al șasului săbor poruncēște: Preoții și Diaconii nu se opresc de amestecarea fimeilor sale, fără numai pre la zilele celea ce vor să slujască jertfa, cea fără de sânge, a-

dică sfânta Liturghie, atunci trebuie să se ție, pentru că vor să slujască unui curat, și fără de păcate Împăratului Împăraților, marelui Arhierelui și măntuitorii, singur Domnului nostru Iisus Hristos. Drept aceia trebuie într'aceia zi să se ferescă de pohta trupescă.

Pentru preoții cari și gonesc fămeile sale scotind pentru smerenia, sau să urască nunta cea pre lege, sau vinul, sau carnea.

Glava 100. [Apostolii, Can. 5]. Canonul 5 al sfinților Apostoli graiaște : care preot sau diacon, sau altul de în clericii, într'adinș pentru smerenia și va gonii fămeia, acela să se afuriscă până o va suferi să o ia, iară de se va lăsa într'acela gând și nu o va lua, aceleia să i se ia darul, că se arată de acesta carele și-a gonit fămeia că i iaste nunta necurată. Că zice Dumnezeuiasca scrisore că nunta e cinstită și patul nespurcat, pentru aceia i se ia darul de nu o va lua, pentru că și Hristos nunta cea de întâiu blagoslovi.

[Apostolii, Canon 53]. Iară de se va afla vre un preot, ca să se lăpede de nuntă, sau de carne, sau de vin, nu pentru ținerea, ci pentru urăciunea lor : acela sau să se îndrepteze sau să i se ia darul.

[Zonara]. Nunta carea e pre lege, beserica lui Dumnezeu nu o lepădă, nici i dă vr'o vină, ci o blagoslovește. Că și Domnul nostru Iisus Hristos nunta cea de întâiu blagoslovi în Canagalileului, și la dansa facu întâiu minune, adecă făcu apa vin. Drept aceea făcu pre omul și pre muiare. Iară pre ceia ce mănâncă carne și béu vin pre la poruncitele vremi carele au dat și au poruncit propeveditorii de Dumnezeu Apostoli și Dumnezeștii Părinți, pre aceia nu i uraște beserica, pentru că acelea sunt tôte bune pre la vremile lor, nici pre ceia ce le părăsesc pentru traiul nu i canonește, ci pentru acestea să ne ferim, de unii ca aceia de carii se feresc de acelea, și însă de vor fi făcând aceea pentru urăciunea, aceia bine să știe că hulesc spre zidurile lui Dumnezeu : drept aceea să li se ia darul, iară de vor fi miréni să se afuriscă, până se vor întorce să se pocăiască și să se îndrepteze. Iară de se vor părăsi de acestea pentru Dumnezeiasca tocmelă, și pentru smerenia, și pentru traiul vieții, pre aceia să nu i urgisască nimenia, căci că și mulți călugări, în bogăți ani au ținut, cari nici hrânză nici ouă au mâncat nici vin au băut.

Pentru muiavea carei și va lăsa bărbatul, sau bărbatul pre muiare și pentru urăciunea nuntii, și pentru muiarea carea nu va să se culce cu bărbatului.

Glava 101. [Săborul de la Cangra, Canon 12]. Canonul 12 al sfântului săbor de la

Gangra poruncște : care muiare va lăsa pre bărbatul ei și va fugi de la dînsul, fiindu i urată nunta, să fie anatema.

[Valsamon]. Binele nu e bine, când nu se face bine. Bună iaste curăția și ca să se ție neștine de împreunarea nuntii, adecă de inșurare, iară când iaste de împreunare cum grăin și marele Pavel, atunci să fie cu voia bărbatului și a fămeii, că muiarea nu oblađuiaște pre trupul ei, ci bărbatul. Iară de va lăsa fămeia pre bărbat fără de voia lui, sau bărbatul pre muiare fără de voia ei, și va sparge nunta sau unul sau altul, și va fugi de împreunarea legii carea s'au făcut amândoi un trup, și urască legea, aceia anatema să fie.

[Caută]. Iară de va lăsa unul pre altul, sau bărbatul sau muiarea și se va duce la viața călugărescă carea e toama ingerescă de se va face călugăr : acela n'are părtașie nice de o pedepsă căci că au mers într un mai bună cale.

[Săborul de la Laodichia]. Care muiare va fi măritată și se va socoti în viața ei să se ție de bărbatul ei, și nu va să se culce cu dînsul, iară el se va duce de va curvi, sau la muiare, sau la dobitoc, sau într'alt loc unde i va părea : acela păcat și acela canon și pedepsă nu e a bărbatului ci iaste a muerii.

Pentru sfintele vase, și de furarea sfintelor carele sunt ale besericii.

Glava 102. [Apostolii, Canon 70 și 71]. Canonul 72 al sfinților Apostoli graiaște : Cine va lua de la beserica vasul carele va fi sfințit, de argint, sau de aur, sau măhramă, sau pólă, și o va face de trebă afară de beserica, măcar de și nu iaste furarea sfintelor deplin, iară așa să știți că canonul acesta afuriscă pre unii ca aceia.

[Săborul I și II, Canonul 10]. Și iară ori fie cine ce va îndrăzni de va lua vre un lucru să fie de trebă lui, sau va da altuia să i slujască afară de biserică, adecă, sau măhramă, sau pólă, sau sfeșnic, sau discos, sau și alte asemenea acestora, și noi după canonul Apostolesc pre unii ca aceia dămu i afurisaniei.

Pentru ca să se judece toți clericii și călugării de arhierarul lor.

Glava 103. [Săborul IV, Canon 9]. Canonul 9 al sfinților Părinți a tótă lumea, a săborului al patrulea poruncște : care cleric către alt cleric de va avea vre o tocmelă ceva, sau călugăr, să nu cum-va să lase pre Arhierarul lor, și să se ducă la judecată mirenescă, pentru că aceia iaste urgisire și muștrare Arhierarului, ci întâiu să caute și să vază tocmela lor Arhierarul, sau de vor vrea amândoi părțile, adecă și unul și altul, de le

Pravile împărătești.

Pentru ceia ce injură, când li se va da pedepsă și când nu li se va da.

Glava 106. [Zac. 1]. Cella ce va injura pre un om, când nu va fi de față, acela se va pedepsi într'acela chip ca și când ar fi injuratul de față.

[Zac. 2]. Cella ce va injura și va ocără pre cel mort, acela să se pedepsască nu așa tare cum ar fi, când au fost viu.

[Zac. 3]. Cella ce și va rîde de altul, arătând mutăște, acela se va pedepsi ca și când l'ar fi injurat și ocărit cu cuvântul.

[Zac. 4]. Cella ce trimite pre altul să îndemne pre neștine să injure, și să ocărască pre cine-va, sau să l'pornească asupra cuiva, să l'injure, depurarea și cela se va certa ca și un injurătoriu.

[Zac. 5]. Încă se va certa ca un injurător, și cela ce se va învăța a tréce depurarea pre lângă casa vre unei mueri de cinstie, și va tréce de multe-ori tot cântând, acesta de l'și pare cuiva că iaste lucru micșor, iară așa acela se pedepsește și cu globă și cu alte pe depse trupești.

[Zac. 6]. Cella ce va injura pre cela ce l'au injurat, acela să se pedepsască ca un suduitoriu, iară așa pușintel mai ușor de cât cela ce l'au suduit întâiu.

[Zac. 7]. Cella ce va grăi omului cuvinte bune și le va grăi cu hiclesug de l' va batjocori adecă va grăi peste piezi, acela se va pedepsi ca un suduitoriu.

[Zac. 8]. Cella ce va grăi către altul, cuvinte sprânțare, cu meșterșug într'alt chip ca să nu se pricepă că și rîde, cum s'ar zice când va zice cuiva, că eu nu sunt fur, sau când va zice, mult îmi pare rău unde l'au făcut atăta rușine ca unul fur, și alte ca acestea, acela să se certe ca un suduitoriu.

[Zac. 9]. Când va grăi neștine către altul, cuvinte de sudalmă, și l' nu l'ar fi fost gândul să l'mustre, ce se zice ar zice în chip de glumă, acela să se certe ca un suduitoriu, pentru că depurarea crede judecătoriu, că și gluma iaste cu pizmă, și când glunnește, atunci și face ris de l'mustră ca să nu se pricepă că l'suduiaște, mai vărtos când va fi firea omului, și învățatura pre fie ce cuvânt tot să suduiască, sau când va fi neștine și țaran prost.

[Zac. 10]. Când va jura cela ce au suduit cum n'au suduit într'adinș pre neștine, atunci judecătoriu va socoti, de va fi acel om de prins cu acele cuvinte de le graiaște depurarea, și nu suduiaște pre nimeni, atunci potă că va crede judecătoriu jurământul lui. Iară de vor fi cuvinte de sudalmă, atunci nu i

va da Arhierarul voe, atunci să mERGă la judecată mirenescă, și pedepsă să n'aibă. Iară de nu vor băga în sEMă pe Arhierarul, ci se vor duce fără de știrea lui : atunci aceia să se canonească de dînsul, adecă de Arhierarul.

Pentru episcop și pentru alți clericii cari jOCă în harjet, în coince, în finte, sau se lepădă de numele lui Hristos.

Glava 104. [Apostolii, Canon 42]. Canonul 42 al sfinților Apostoli graiaște : Episcopul, sau Preotul, sau Diaconul, carele jOCă în tavlii și e beșiv, sau să se părăsescă sau să li se ia darul, tavliile se chiamă și coinacele și harjitele cele ce jOCă.

[Valsamon]. Altă pedepsă au episcopii, preoții, diaconii, și alți ipodiaconii, cântăreții, și citeții, și miréni. Însă pre Arhierarii, pre preoții, pre diaconii, canonul carele e mai sus zice să li se ia darul, iară pre ipodiaconii, cântăreții, și citeții, și pe miréni, pre ei afuriscă.

[Apostolii, Canon 62]. Iară care preot de frică, sau pentru muncă și mari patime, de se va lepăda de numele lui Hristos, unuia ca acela, să i se ia darul, și ca un mădular putred, să se tae de la bunul trup, adecă să se gonescă de la biserică lui Hristos, iară de se va pocăi : atunci să l'primescă ca pe un mirén prost.

Pentru preotul carele va zice de mânia lui să fie păgân sau alt mirén, sau de va blăstema, sau va huli preotul sau mirénul.

Glava 105. [Simeon Soluneni]. Într'un chip se judecă pentru cuvânt și într'alt chip pentru lucru, că fie ce preot carele de mânia va zice numai cu cuvântul, să fie păgân, adecă să iasă de în legea lui și n'au făcut așa, acela să se judece sau să se pedepsescă multă vreme cu lipsa de preoția lui, iară darul nu i se ia, căci că n'au obrăști lucrul, iară mirénul se canonește vărtos cu țarie de Arhierarul, sau cu învățatura duhovnicului cumu l' va părea [Zri]. Scriu Dumnezeștii părinți pentru chipul călugăresc, de va zice neștine numai cu cuvântul să se facă călugăr, și n'au ajuns să se facă, în ce s'au aflat într'aceiași iaste, așa să socotești și de acesta.

[Postnicul]. Iară preotul carele va blăstema și va huli spre Dumnezeu sau spre sfinți, acela să fie lipsit de preoția lui un an, și să ia și alt canon, post, și metanii, și alte asemenea cum va socoti Arhierarul său, iară de va blăstema și va huli și a doa oră, și vor mărturisă mărturii credincioșe, atunci fără de nici o ertăciune i se ia darul. Iară mirénul carele va blăstema și va huli, acela se canonește un an să nu se pricestuiască, să facă și post, metanii și milostenii.

crede jurământul, cîl va pedepsi ca pe un suduitoriu. și nu va băga în sémă jurământul lui.

[Zac. 11]. De va zice neștine altuia : tu ai barbă mare, de acesta trebuie judecătorului să socotescă, căci că iaste cuvînt ce se prinde și drept sudalmă și nu drept sudalmă, pentru că aceste cuvinte se chiamă ca niște izvode, și judecătorul mai bine crede cum să fie fără de sudalmă. Drept aceea nu se va pedepsi atunci acela ce auzis acélea cuvinte.

[Zac. 12]. Când nu va fi fost de mult vrajbă, între acela ce auzit, și între cel suduit, atunci cuvintele se socotesc mai spre gând bun de cât rău.

[Zac. 13]. Când va sudui neștine pre altul glumind amândoi, atunci acela nu se va pedepsi ca un suduitoriu.

[Zac. 14]. Căla ce va face niscare măscăriciunii, de să rîză cetașii lui : acela ca un suduitoriu se va pedepsi.

[Zac. 15]. Judecătorul carele va înjura sau va bate, pre acela ce va zice că nu i place judecata lui cum l-au judecat, și va merge de se va judeca la alt judecătoriu carele va fi mai mare de cât dînsul : acela să se cêrte ca un suduitoriu.

[Zac. 16]. De va fi neștine vre un om ca acela să aibă vre o meserere, și de va zice cuiva vre-un cuvînt de sudalmă, pentru să tocmescă pre ceia ce se cêrtă înaintea lui : acela nu se va pedepsi ca un suduitoriu.

[Zac. 17]. Dascălul carele și va bate ucenicul, acela nu se va pedepsi ca un suduitoriu; însă cîndu-l va bate cu măsură, și spre învățatură, și stă acest lucru după voia judecătorului, să judece bătaia ucenicului să vază fost-au cu măsură și spre învățatură, auzi nu va fi fost, pentru că de nu va fi cu măsură : atunci se va pedepsi ca un suduitoriu.

[Zac. 18]. De se va prileji vre unu filosof, sau vre unu cititor de stete, cînd va căuta în obrazul cuiva și de i va zice fur, atunci nu se va pedepsi ca un suduitoriu pentru căci că de l-au și zis fur, nu l-au zis pentru să l suduiască : ci pentru căci că l-au cunoscut cu meștersugul său cum iaste fur.

[Zac. 19]. Nu va pute feciorul, nici nepotul până la a opta spiță să cêră judecată să cêrte pre tatăl său, sau pre moșul său, și pre alte obraze ca acestea pentru căci l va fi suduit sau căci l-au bătut, căci că judecătoriu crede cum tatăl, și moșul și alții ca aceștia l-au muștrat și l-au bătut, spre învățatură, iar nu spre răutate.

[Zac. 20]. Acésta se socotește, cînd va fi bătaia și vătămarea cu măsură, căci că de vor trêce de măsură, atunci acela ce l-au bătut sau l-au vătămat, se va certa trupêște, și stă acesta lucru în voia judecătorului,

să leguiască să vază fost-au cu măsură, auzi n'au fost acea bătaie sau vătămatură.

[Zac. 21]. Feciorul ce l va bate tată-seu pe spre sēma măcar de ar fi și spre învățatură, atunci de va vrê pôte să facă pre tată-său și fără de voia lui, să l dea ce l va fi par-tea și să se despartă de dînsul.

[Zac. 22]. Tatăl pôte să îndemne pre judecătoriu să cêrte pre fiu-său, pentru sudalmă ce va fi suduit, măcar de ar fi sudalmă cît de micșoră.

[Zac. 23]. Domnul fără de certare și fără de cuvinte de sudalmă, pôte să îndrepteze pe robul său spre învățatură.

[Zac. 24]. Priatenul, și ruda, de va sudui pre priaten, sau pe ruda, atunci nu se socotește că l-au suduit cu gând rău, ca cum l-ar sudui vre-un striin.

[Zac. 25]. Căla ce va fi suduit pre cineva pentru pornirea mâniei, sau de în smintela limbii, acela să nu se cêrte ca un suduitoriu, iară așa se cade într'acel ceas ce auzit, să și tocmescă lucrul, și să se lase mai mic, părăndu-l rău ce auzit, și pocăința să fie de față, și să și cêră erlațiune înaintea tuturor : iară de va lipsi vre una dintr'acéstea, atunci certa-se-va ca un suduitoriu.

[Zac. 26]. Căla ce va muștra pre neștine iară cel suduit va priimi sudalmă, și va zice, eu am vrut de m'au suduit : atunci căla ce auzit suduit nu se va pedepsi, și acésta se socotește cînd va rămăne sudalma asupra obrazului celui suduit, iară de va trêce sudalma și la alt obraz, atunci acela de al treilea obraz pôte să mergă se părăscă la judecătoriu, și să l folosescă judecătoriu, cum s'ar zice, să înjure neștine pre vre un copil, iară sudalma nu rămăne asupra copilului, ci trêce la tată-său, atunci măcar că și priimêște copilul sudalma, iară tată-său pôte se mergă la judecată.

[Zac. 27]. Așijderea de va sudui neștine și pre muiarea cuiva, atunci sudalma trêce spre bărbatul ei, și de va sudui neștine pe vre-o slugă, atunci sudalma iară trêce la stăpănul său.

[Zac. 28]. Căla ce va sudui pre omul cel Domnesc, acela să chiamă cum auzit suduit pre Domn, și de ar și erta cel suduit, iară cînd iaste om Domnesc, Domnul nu l va erta ci l va pedepsi.

[Zac. 29]. Cînd va sudui neștine pre altul mult, iară el va făcea și va priimi sudalma, atunci de vrême ce va fi sudalmă mare și va fi și cu lucrul făcută, și cel suduit va fi și bătut la trup dintr'aceia sudalmă : atunci judecătoriu va pedepsi pre acela ce auzit suduit, măcar de ar și obicni cel înjurat sudalmă, căci că judecătoriu crede cum cel înjurat de frică zice că priimêște sudalma, iară nu cu adevărat.

[Zac. 30]. Căla ce va trimite pre alt-cineva să înjure pre altul, iară el nu l va injura : acela nu se va pedepsi ca un suduitoriu.

[Zac. 31]. Căla ce va zice cuiva : eu sunt mai de cinste de cât tine și mai boiaren, atunci acela se suduiaște, și să va pedepsi ca un suduitoriu, iară de i va zice : cinstit sunt și eu ca și tine, și boiaren ca și tine : atunci nu se va pedepsi ca un suduitoriu, de vrême ce nu ia nemică din cinstea lui, sau din boeria lui, și pêntr'aceia nu se va pedepsi ca un suduitoriu, iară de vrême ce acela ce va grăi acest cuvînt el va fi mai mic, de cât acela ce aude acest cuvînt : atunci se va pedepsi ca un suduitoriu. Iară așa acéstea tôte stău după voia judecătorului, să judece și să adevêreze să vază sunt acéste cuvinte de sudalmă, nu sunt.

[Zac. 32]. Un om ce ar fi în tótă vârsta, și va injura pre cine-va, cu multe sudalmă și în multe feluri, acela tot cu o judecată se va judeca, și cu o pedepsă se va certa pentru tôte. Iară căla ce va injura pre altul în multe vrême, și de multe ori, și cu multe feluri de sudalmă, acela se va pedepsi cu multe certări.

Pentru Sudalma cînd se vor chema mic și cînd se vor chema mare.

Glava 107. [Zac. 1]. De vrême ce am zis și mai sus, cum sudalmele se cêrtă după voia judecătorului, trebuie acum să spunem în ce chip se cade să fie voia judecătorului la lucrul ca acéstea, ce se zice la sudalmă. Că tótă sudalma se socotește în două chipuri, sau mare, sau mică, dăpre aceste lucruri ce stău pe înjurur, ce să zice, pentru vina dintru carea s'au scornit, și s'au făcut sudalma, spre obrazul celui suduit, să vază ce fel va fi, mare auzi mică, sau și locul în carele s'au făcut sudalma, sau în ce vrême, și altele ca acéstea, deci dintr'acéstea lucruri să ia sēma, să cunoscă carea e sudalmă mare și mică, și așa judecătorul pôte pre voia lui să cêrte, pre căla ce suduiaște.

[Zac. 2]. Sudalmași ocară mare iaste, cînd se face și cu lucrul într'acesta chip, cînd va tăia neștine barba altuia.

[Zac. 3]. Sudalma mare iaste, cînd va fi neștine dăruit cuiva vre un dar dinaintea a multii omeni, și încă l va fi făcut zapis să fie a lui să l fie, iară apoi să nu l dea.

[Zac. 4]. Încă se chiamă sudalmă mare și ocară, pentru carea și pierde feciorul moșia părinților săi.

[Zac. 5]. Cuvîntul cel de sudalmă mai rău înlărită pre om, de cât cînd l-au bate cu loag.

[Zac. 6]. Căla ce se atinge de trupul cuiva cu mînie, de l va împinge sau l va strînge, acéia încă se chiamă că l-au suduit sudalmă mare.

[Zac. 5]. Cînd și va sparge neștine hainele de mînie și va injura pre altul : atunci încă se chiamă că face acela sudalmă mare.

[Zac. 6]. Mai mare iaste sudalma cînd suduiesc mulți, de cât cînd ar sudui numai unul.

[Zac. 7]. Mai mare sudalmă se chiamă cînd va sudui neștine pre altul la vre un loc ca acela de cinste, unde vor fi mulți omeni strânsi, cum e în mijlocul țîrgului, sau la vre un praznic.

[Zac. 8]. Sudalma carea se va face în țîrg iaste mai mare de cât aceia ce s'ar face la sat.

[Zac. 9]. Mai mare iaste sudalma, cînd suduiaște neștine pre altul înaintea a omeni mulți, de cât cînd l-ar sudui să fie numai ei singuri.

[Zac. 10]. Căla ce va sudui pre neștine înaintea judecătorului, într'acel cês se va certa.

[Zac. 11]. Căla ce va sudui pre omul de Biserică, popă sau diacon, acela face mare sudalmă.

[Zac. 12]. Căla ce suduiaște pre boiarenul carele are boerie, acela se socotește în locul judecătorului, acela atunci face mare sudalmă.

[Zac. 13]. Căla ce suduiaște pre omul cel Domnesc, acela face mare sudalmă.

[Zac. 14]. Cînd va sudui neștine pe vre o muiaie, și cu acéa sudalmă înmicșorêzî cinstea acei fâmei, acela face sudalmă mare.

[Zac. 15]. Sudalma carea se va face în biserică, acéia iaste frôte mare.

[Zac. 16]. De va da neștine cuiva o palmă peste obraz, acéia nu se chiamă sudalmă mare; iară de va fi la un loc mare ca acela cum am zis mai sus, atunci iaste mare. Cum auzi fost odată un boiaren, carele fu scos și gonit din locul lui două luni, căci auzi dat numai o palmă în biserică, unu rob, al judecătoriu-lui aceluși loc, numai căci că l zisese : auzi nu ne vezi. Iară de se va prileji vre un om de jos să dea palmă vre unu boiaren, atunci acela face sudalmă mare.

[Zac. 17]. Căla ce va lovi pre altul cu pumnul, sau cu toagăul, sau cu luncă, sau cu nuia, sau cu altele ca acéstea, și de nu se va înfla sau de nu va face vîntătare, sau sânge, atunci acéa nu se chiamă sudalmă mare, fîră numai de se va face spre un obraz ca acela mare, sau de va fi lovit în biserică la vrêmea sfinței Leturghii, sau de se va prileji în curtea Domnescă, căci că și atunci se va chiama sudalmă mare.

[Zac. 18]. Căla ce va merge la casă altuia de l va sudui, acela încă face sudalmă mare.

Cînd va putea scîpa de certare căla ce injură ca să nu se cêrte ? că va scîpa numai cînd și ca da sēma cum cuvintele ce auzi zis de l-au muștrat sunt adevêrate.

Glava 108. [Zac. 1]. Căla ce va sudui pre altul, zicîndu-i cuvinte tot adevêrate pre cale

după cum va fi făcut : acela va șovăi cum va putea și va scăpa de certarea sudalmii.

[Zac. 2]. Ceta ce va zice vre unei mueri curvă, carea adevărat mai înainte va fi fost curvă, iară după aceea se va fi înțeleptit, și va fi atunci muiare cinstită : acela iară nu se va pedepsi.

[Zac. 3]. Ceta ce va zice cui-va că e afurisit sau copil, neștind pre cel afurisit că s'au erlat, și pre cela-alt' lau făcut adevărat fecior pre lege, acela iară nu se va certa ca un suduitorii.

[Zac. 4]. De va zice neștine cui-va hain, carele mai de mult adevărat va fi fost hain iară apoi 'l va fi erlat Domnul său, și 'l va fi priimit iarăși în cinstea dintăii, atunci acela de'l va fi zis hain căci au fost mai înainte vreme, ce se zice de'l va fi zis : tu ai fost hain, acela nu se va certa ca un suduitorii, iară de'l va zice dintr'acesta an, cum s'ar zice: tu eşti hain, atunci se va certa.

[Zac. 5]. Când va sudui neștine pre altul și 'l va ocări, atunci de va putea arăta cum cuvintele cele ce 'l-au zis de ocară sunt adevărate, pentru carele poate să ia și certare, atunci acela ce 'l-au suduit nu se va certa, cum s'ar zice de va zice neștine cui-va cum iaste fur, sau prea curvari, sau și altele ca acestea, și le va arăta cum sunt adevărate, atunci suduitorul nu se va certa, ci se va certa cel suduit. Iară de va zice neștine altuia sfrențite, sau gârbove, sau altele ca acestea, acela de ar și arăta acest lucru să fie adevărat, iară așa tot se va certa ceta ce va fi ocărit ca un suduitorii, pentru că nu se pot pedepsi nici o dată, stricații și betégi, și alții ca aceia.

[Zac. 6]. Când va sudui neștine pre altul pe dreptate, și pentru căci i se cade să 'l suduiască ca pe un vinovat, atunci acela nu se va certa. Iară de'l va sudui fără de vină, atunci ca un suduitorii se va pedepsi, măcar de ar fi și cum zice suduitorii adevărat, iară așa pentru firea și mintea lui cea rea tot să 'l cêrte.

[Zac. 7]. Ceta ce va arăta la judecată cum cutare mărturie ce mărturiseste împotriva lui nu iaste om de credință, și va injura pre mărturie înainte judecătorului, zicând că mărturia lui nu iaste bună, de vreme ce el iaste prea curvari și iaste mincinos și om cumu' mai rău, atunci de va arăta acestea cuvinte cum sunt adevărate, nu se va pedepsi ca un suduitorii, iară de nu va arăta, el se va certa ca un suduitorii ce face sudalmă mare.

[Zac. 8]. Ceta ce va da vre un răvaș la mâna Domniei, și scrie într'insul hulă și ocară împotriva cui-va, de vor fi aclele cuvinte adevărate și de față, atunci acela nu se va pedepsi, iară de nu vor fi adevărate, se va certa ca un suduitorii ce face sudalmă mare.

Pentru când va putea neștine să mērgă să se plângă la judecătorii și să părăscă pentru sudalma, ce va fi suduit neștine pre altul.

Glava 109. [Zac. 1]. Sudalma ce va sudui neștine, pre cocon mic, aceia se socoteste c'au suduit pre tată-său. Drept aceia pōte tată-său să mērgă la judecătorii să se plângă măcar de nu 'l-ar mâna fiu-său : ci numai ca pentru să se cêrte ceta ce va fi suduit pre fiu-său.

[Zac. 2]. Acesta se socoteste, când coconu, cel suduit încă nu va fi oșebit de tată-său, iară de'l va fi fecior de suflet, sau de'l va fi copil, atunci nu va putea să mērgă la judecătorii să și plângă sudalma feciorului său.

[Zac. 3]. Feciorul nu va putea nici odăia să părăscă la judecătorii pre ceta ce au suduit pre tată-său.

[Zac. 4]. Când va sudui neștine pre fecior, atunci nu va trece sudalma până la tată-său, decă nu va ști ceta ce suduiaște cum iaste tată-său viu.

[Zac. 5]. Sudalma robului, iaste sudalmă stăpănu-său. Drept aceia pōte stăpănu robului despre partea lui să facă pară la judecătorii pentru sudalma robului său, măcar de ar fi cât de micșoră sudalma, și acesta se socoteste, când 'l va sudui în pizma stăpănuului, pentru să 'l facă lui rușine, iară de v fi suduit pre rob pentru vina lui și nu se va atinge nemica de stăpănu : atunci nu se va pedepsi nici unul, nici altul.

[Zac. 6]. După voia judecătoriiului stă acest lucru, să socotescă acea sudalmă a robului, să vază ore atinge-se de stăpănu-său și nu se atinge.

[Zac. 7]. Bărbatul despre partea lui, pōte să părăscă la judecătorii pre ceta ce va fi suduit pre muiarea lui, așijderea și socrul pentru sudalma nurorii sale, și ginerile pentru sudalma logoditei sale, și încă pentru sudalma unei fete logodite, pōte să părăscă la judecătorii tatăl ei, și logodnicul ei, și încă și socru-său, de vreme ce sudalma ei, ce se zice a fetei, trece și până la dinșii la toți, și pōte fie-carele de acei omenii ai fetei tot câte unul să mērgă să părăscă la judecătorii, și să cêrte pre suduitor, și acesta se socoteste, când va fi ștind suduitorii pre aceștea pre toți cum au făcut acea tocmelă, și cum iaste fata logodită.

[Zac. 8]. Muiarea nu va putea să mērgă la judecătorii să părăscă pre ceta ce va fi suduit pre bărbatul ei, căci ceta sudalma bărbatului nu se chiamă sudalmă și spre muiarea lui.

[Zac. 9]. Ceta ce va sudui pe ispravnicul cuiva, aceia sudalmă nu se chiamă cum au suduit pre acela ce iaste ispravnic : ci pre stăpănu-său, fără numai când va sudui pe is-

pravnic și să fie el de față, sau de'l va sudui la vremea ceia când se va apuca să fie ispravnic, sau de'l va injura în pizma pentru să facă rușine stăpănu-său.

[Zac. 10]. Ceta ce va injura pre ucenic înainte dascalului, aceia se chiamă că injură pre dascalul său, drept aceea dascalul despre partea lui pōte mērgă să părăscă la judecătorii, să și izbândescă p-ntru sudalma lui ce va fi luat pentru ucenicul lui.

[Zac. 11]. Ceta ce și va sudui pre o rudă și, acela suduiaște pre tōte rudele sale, căci vor fi dintr'acel nēm, și atunci fie carele dintr'acel nēm, pōte să mērgă să părăscă la judecătorii, ca pentru să se cêrte trupēște suduitorul, iară așa nimenilea dintr'acel nēm nu va putea să rōge pe judecătorii cu banl ca să cêrte pre suduitorii pentru sudalma : ci numai el singur suduitorii pōte să facă acesta să se rōge să se plătescă cu banl.

[Zac. 12]. Ceta ce va injura pre om din clirosul besericeii, acela injură pre Vlădica și pre biserică, și atunci Vlădica pōtesă iarte greșala lui ce au făcut asupra Episcopului, și a clirosului, iară greșala ce au făcut suduind beserice de aceea nu'l va putea erta : ci se va certa ca un suduitorii.

[Zac. 13]. Ceta ce va injura pre călugăr, acela injură pre Egumenul lui și pre Mănăstire, și atunci pōte Egumenul și cu Mănăstirea să părăscă la judecătorii, fără numai de va fi călugărul dus pentru învățatura cărții cu voia Egumenului, pentru că atunci cine'l va injura nu injură pre Egumenul nici pre Mănăstire.

[Zac. 14]. Pōte călugărul să iarte pre ceta ce au injurat pre dānsul, iar nu pōte să iarte pre Egumenul și pre mănăstirea lui.

Când se va chema sudalmă, decă va zice neștine altuia minți, și când nu se va chema.

Glava 110. [Zac. 1]. Ceta ce va sudui pre cineva pentru căci 'l va fi suduit el întâi, acela nu se va certa, însă când va fi sudalma celuia dintăi mincinosă și nu va putea să o dea de față, iară sudalma celuia al doilea iaste adevărată, iară de va fi sudalma celui de întâi adevărată și celuia al doile mincinosă : atunci acela al doilea se va certa și nu va putea șovăi să zică că m'au suduit el întâi, de acia pentru aceea l'au suduit și ei.

[Zac. 2]. Ceta ce va sudui pre cine-va apesit după ce'l va fi suduit el, acela nu va putea șovăi să zică că 'l-au injurat, căci 'l-au injurat ceta lalt întâi : ci se va certa.

[Zac. 3]. Cine va injura pre cine-va zicându'l că bārfeste, atunci acel cuvânt ce 'l au zis că bārfeste de se va afla că iaste adevărat cum 'l-au zis, atunci acela nu se va certa ca un suduitorii, iară de va fi zis intru desert acest cuvânt și se va afla că iaste el vi-

novat, atunci acela ce au zis celuia că bārfeste, el se va certa ca un suduitor.

[Zac. 4]. Ceta ce va zice altuia, să mă erți că minți, acela se va certa și nu va putea scăpa cu acel cuvânt căci va fi zis, să mă erți.

[Zac. 5]. Când se vor prici doi omenii și va zice unul altuia niscare cuvinte rele asupra lui, cum să fie făcut niscare răoțai, iară ceta 'l va zice de față că bārfeste, de nu vor fi adevărate cuvintele cele de ocară ce 'l-au zis, atunci nu se va certa ceta ce 'l-au zis că bārfeste, iară de vor fi adevărate atunci ca un suduitorii se va certa.

[Zac. 6]. Ceta ce va zice altuia că bārfeste și 'l va da și o palmă, măcar de ar fi zis și minciunl cel lovit, iară așa cel ce 'l-au suduit se va certa pentru căci 'l-au lovit.

[Zac. 7]. Când va zice neștine altuia că bārfeste și el va fi grăind drept, atunci ceta ce au zis că bārfeste, iaste datorii între toți omenii să zică c'au bārfit el singur, iară nu ceta ce 'l-au zis el că bārfeste.

[Zac. 8]. Ceta ce va zice celuia ce'l va sudui că bārfeste, apesitlă după sudalmă, bārfestlă : acela se va certa ca un suduitorii.

Pentru ertarea sudalmii, cum și în ce chip trebuie să se facă.

Glava 111. [Zac. 1]. Sudalma se iartă une ori cu cuvântul, iară mai de multe ori se iartă și cu tăcutul.

[Zac. 2]. Sudalma se chiamă ertată, când se tocmesc amândoa părțile și se împacă și dau mâna unii cu alții. Și încă de mulțori fac întărire și cu jurământ.

[Zac. 3]. Incă se iartă sudalma și cu banl, iară așa ceta ce iartă pre ceta ce l'au suduit pentru căci 'l'au banl : acela iaste de ocară și de tōtă rușinea.

[Zac. 4]. Cu tăcerea se chiamă că se iartă sudalma, când cel suduit va face niște semnne ore carele, intru care lucru va putea cunoște cum dintru adăncul inimii lui arată cum să aibă prietenșug spre ceta ce l'au suduit : măcar de n'ar arăta nici cu cuvântul, iară semnnele ertăciunii sunt acestea, când va sudui neștine pre altul și el se va face a nu'l auzi și după aceea cât de apesit nu și va mai aduce aminte că 'l-au suduit și mai vartos când vor avea amestecătură împreună, sau de vor mērgă amândoi pre o cale, sau de vor mânca sau vor bea împreună, sau de vor zice bine a'li fi unii altuia, sau de se vor deslăta și vor glumi unul cu altul.

[Zac. 5]. Când se va prileji cel injurat și cu ceta ce 'l-au injurat să dea mâna amândoi, și să se sārute unul pre altul, cum e la Paști când fac Hs. vāscris, atunci acesta nu se va chema că s'au împăcat, fără numai de vor face acesta într'altă vreme.

[Zac. 6]. Ertată se va chema sudalma când va auzi cel înjurat cuvinte bune și de cinste, din gura celui ce l-a înjurat.

[Zac. 7]. Când va înjura neștine pre altul, și de se va atinge de trupul lui, cum s'ar zice să l'impingă sau să l'ție și să l'înjure, atunci nu se va putea erta cu aceste cuvinte ce scriu mai sus, ci trebuie cându l va erta, să l'erte cu cuvântul, și dinaintea a mulți oameni.

[Zac. 8]. Ceta ce va erta sudalma, celuia ce l-a muștrat ai cu cuvântul, ai cu tăcere, acela adevărat să știe că nu va mai putea să părăscă la judecată să l'facă izbândă pentru sudalma ce l-a muștrat; ci l'va face judecătoria cum i se cade, și l'va certa ca pe un vinovat cumu l va veni judecata pe pravila, cum dă învățatură pravila.

[Zac. 9]. Semele carele scriu mai sus, acela arată cum ai ertat cel înjurat pre ceta ce l-a înjurat mai înainte, până a nu intra acele cuvinte în urechile judecătoria lui; iară de l va erta după ce va fi înțeles judecătoria: atunci nu se chiamă ertată acea sudalma.

[Zac. 10]. Ceta ce va erta la bôla lui sudalma carea l va fi suduit neștine, acela de se va scula din bôla lui, atunci nu va putea să părăscă la judecată pre ceta ce l-a suduit să l'izbândescă pre dânsu.

Pentru cea ce grăesc de rău și muștră sau înjură pre domnul țarei, sau pre omenii beserice.

Glava 113. [Zac. 1]. Ceta ce va grăi rău de Domnul locului aceluia și l va injura cu mânie și cu tot dedinsul, într'acesta chip cât de ar putea iară face totă răotatea, pre unul ca acela se cade să l'erte, de vreme ce face lucrul ca acela împotriva Legii și a Pravilei, și nu se va certa numai ceta ce grăește rău de Domn de față de aud toți: ci încă și ceta ce va grăi cât de puțin și micșor cuvânt ce va fi de rușine, și de hulă asupra Domniei, și acela se va certa, de vreme ce se află un lucru mare la toate pravilele, pentru ceta ce va grăi cât de puțin cuvânt rău împotriva Domniei locului aceluia unde locuiește, de ar fi ori ce felu de om, veri fie mirăni, veri călugăr, veri fie ce om de în clisul Besericii.

[Zac. 2]. Ceta ce va sudui pre Vlădica sau pre Duhovnicul său, aceluia se cade să se certe.

[Zac. 3]. Sudalma ce va sudui neștine pre Vlădica, și de se va atinge și de Biserică, cu vre o hulă sau cu alt ceva lucru cu rușine, atunci singur Mitropolitul ce se zice Vlădica, se cade să l'erte pe suduitorii și să l'afurisească, iară de va fi suduit numai pre Vlădica, atunci vinovatul se va păra la judecătoria cel mirenesc, și acolo se va certa.

[Zac. 4]. Ori care dascal, făcând vre o învățatură în sfânta beserică, între tot norodul,

de va sudui sau va ocără pe vre un Vlădica, zicându l și pre nume, și arătându l de față și ocările lui, și lucrurile ce va fi făcut: acela se va certa încă de ar grăi și într'alt chip cu cuvinte acopenite, ce să zice cu tâlcuri ca: acela pentru să nu înțelegă toți, ci numai cel învățat acia să cunoască și să pricepă pre Vlădica și lucrurile lui, și atunci iarăși se va certa.

[Zac. 5]. Ceta ce va huli pre Patriarhul de față, sau și în taină, acela nu se va numai afurisi sau se va goni de în sfânta beserică și să rămăe și fără de cinste: ci încă și ca un eretic se va pedepsi.

[Zac. 6]. Ceta ce va sudui pre Domnul țarei, acela de va fi nebul, sau lipsit de minte sau hêt de băntură, sau de altă nebulie, acela nu se va certa, însă se cade să se arate lucrul și să se cunoască pre cuvinte ce va fi suduit, sau ce felu de chip va fi fost, sau ce felu de nebulie va fi fost având, sau de beție, iară de va fi într'alt chip atunci se va pedepsi forte.

[Zac. 7]. Certarea celui ce suduiește pre Domnul țarei, sau pre Vlădica, sau pre Duhovnicul care iaste ispravnicul lui: acia iaste după voia judecătoria lui.

[Zac. 8]. Nu pôte fie ce judecătoria, cum va fi voia lui, și cum l va părea lui, să certe pre ceta ce va sudui pre Domnul țarei: ci se cade să scrie carte să dea știre Domnului, cum și în ce chip l-a suduit, decia cumu l va da răspuns și învățatură, așa într'acesta chip să l'erte și să l'pedepsescă.

Pentru cea ce înjură și ocărăsc pre neștine cu scrisore.

Glava 113. [Zac. 1]. La capetele ce scriem mai sus, zis-am cum sudalma se face și cu scrisore, care sudalma cu scrisore se face așa, când va scrie neștine, și va pune și niscare cuvinte de ocără, și de sudalma împotriva cuiva, scriindu l și numele lui și multe cuvinte rele și sudalmă asupra lui, aceste ocări cu scrisore se fac în multe feluri, une ori scriu hârtii cu sudalmă și cu ocări asupra cuiva, și le aruncă pre ulițe, sau în mijlocul târgului, unde sunt mai mulți oameni, pentru să citescă mulți, și să înțelegă ocările lui, alții scriu și lipesc hârtii pre ziduri, sau pre părți pe unde trec omeni, alții cu meșterșug de nu scriu numele omului, ci scriu niscare semne ca acela, ce deca le aud toți înțeleg și cunosc pentru cine grăește și pre cine ocărăște.

[Zac. 2]. Ceta ce va face polojenii cu acela cu ocări și cu sudalmă asupra altuia, acela să i se taie capul, după cum zic mulți dascalii. Acesta se socotește și se face, când acele scrisori, și acele polojenii cu sudalmă și cu ocări vor fi tocmită cu viclesug ca acela

asupra cuiva ca să i se facă mörte aceluia: om, iară de nu vor fi așa rele și grozave, ci vor fi mai ușore așa ca în chip de glume: atunci ceta ce va fi făcut acel felu de scrisori, se va certa după cum va fi voia judecătoria lui, ce se zice cum va fi și omul acela ce ai făcut unele ca acela, și cum va fi cel suduit și ocărat vor socoti. deci ai l vor goni și l vor scoate din moșia lui, și l vor lua toate bucatele Domnești, sau l vor trimite la ocnă, sau va rămăne fără de cinste, care lucru iaste mai rău de toate că nu l crede nimenile ce grăiește, nici se crede necăirea mărturia lui nici iaste volnic să dea ce are cul va vrea, nici să facă zapis cuiva, nici să moștenescă ocina cuiva, și alte ca acetea. Sau iarăși pre unul ca acela, să l pörte pre ulițe prin tot târgul, sau să pată altă pedepsă, după cum va fi voia judecătoria lui, că are judecătoria depurarea putere la lucruri ca acetea să certe și cu mörte.

[Zac. 3]. Ceta ce va trimite pre altul să facă scrisori cu sudalmă, și cu ocări ca acela asupra cui va, sau de va sfătu pre altul, ca să facă acest lucru, acela să se certe tocma ca și ceta ce ar fi făcut el singur.

[Zac. 4]. Ceta ce va face scrisori cu ocări, și cu sudalmă asupra cui va, și va vrea apoi să șovăiască să zică cum l-a îndemnat cutarele, și acela l-a dat sfat de ai făcut acest lucru, iară el dintru sine n'ar fi făcut: atunci nimic nu l va folosi aceluia, ci se vor certa amândoi cu un felu de certare.

[Zac. 5]. Ceta ce va găsi vre o scrisore cu sudalmă sau cu ocări asupra cui va, și de nu o va sparge, sau să o arză, ci o va arăta prietenilor săi sau cui și va gasi: acela se va certa ca și ceta ce o va fi făcut fără numai de o va fi făcut vre un om de cinste și va fi scris cu dăscălie mare, de o va ținea și se va mira de acele cuvinte tocmită cu filosofie, iară așa nici acela lucru nu iaste ertat să l'facă, de vreme ce iaste scris acela cuvinte rele carele nu trebuesc să se arate între omeni.

[Zac. 6]. Ceta ce va scrie virșuri, sau va scoate cântece pentru ocara cui va: acela se va certa ca și ceta ce va scrie sudalmă și ocări cum scrie mai sus, împreună și cu ceta ce le va cânta acela cântece, sau alte ca acetea, acia toți cu o certare se vor certa.

[Zac. 7]. Ceta ce va unge ferestrelle sau ușa cui va cu scărână, sau cu fie-că grozăvie, făcându și răs de casa aceluia, acela să se certe ca și ceta-lalt.

[Zac. 8]. Ceta ce va spânzura la ușa cui va niscare corne sau alt ceva stăvr înpuțit: acela să se certe ca și ceta ce scrie mai sus.

[Zac. 9]. Ceta ce va lipi scrisore cea cu ocări la ușa, sau la ferestra vre unui om de cinste, sau de o va lipi la curtea Domnească,

sau la beserică, acela mai mult se va certa de cât ceta ce scrie mai sus.

[Zac. 10]. Ceta ce va zugrăvi chipuri de omeni cu rușine, și cu ocără asupra lor, și mai vărtos când le va pune la vre un loc să vază mulți: acela să se certe ca și ceta-lalt.

[Zac. 11]. Ceta ce va face răspuns scrisorii ce ai fost scrisă la dânsul cu sudalmă și cu ocără asupra lui, și măcar de n'ar adăoge alte cuvinte, ci numai de ar scrie cum câte ai scris sunt toate minciuni: atunci aceluia nu l vor folosi acela să pōtă scăpa de pedepsă: ci se va pedepsi ca și ceta ce scrie cartea: cu ocări și cu sudalmă.

[Zac. 12]. Ceta ce va vadi la judecătoria, pre ceta ce scrie carte cu ocără asupra cui va: acela va lua dar de la judecătoria, și l va judeca judecătoria cum se cade după cum va fi felul omului cel suduit, și în ce loc va fi suduit, sau în ce vreme.

Pentru omenii mirăni, în vreme de gonă, de i vor prinde și i vor face păgâni, iară apoi vor vrea să se preofescă.

Glava 114. [Săborul I. Can. 11]. Canonul 11 al săborului de întâi porunceste, niscare omeni zice în vremea gonei de i vor robi, și se vor lepăda de numele lui Hs., iară mai pe urmă se vor pocăi și vor vrea să se preofescă, acia să nu se hirotonescă, că dacă vreme ce după judecata sfinților și Dumnezeștilor pârini ei nu se preceștuesc, dară Preoți cum se vor hirotoni? acesta forte tare se apără de Dumnezeștile Pravile, și pōte de i va face popi neștiind Arhierul, iară după aceea de va afla de dânsii, atunci să li să ia darul, și să n'ajibă nici un folos pentru ce s'au hirotonit.

Pentru cea ce iută a doa hirotonie, și carii trebue să se hirotonescă a doa oră, și carii să se botze a doa oră, și pentru arhierul ceta ce i e luat darul de i se va cădea să facă hirotonie.

Glava 115. [Apostolii 67]. Canonul al 67 al sfinților Apostoli grăește: Episcopul, sau Preotul, și Diaconul, de se vor hirotoni de doa oră, atunci să i se ia darul și lui și celui ce l-a hirotonit, fără numai de i va fi hirotonia lui de eretic, că pre căi hirotonesc ereticii, toți sunt nehirotoniți, și pre căi botză sunt nebotezați, drept aceea va acesta canon căi se hirotonesc de eretici să nu l priinescă nici pre cei ce s'botezați de dânsii.

[Zonara]. Hironia ereticilor cleric nu face, nici hotezul lor pre cine hoteză nu face creștin, ci numai să se hirotonescă a doa oră fără de nici o nevoie ceta ce s'au hirotonit de dânsii, și să se botze a doa oră, cel ce s'au hotezat de dânsii.

[Răspunsul marel Biserică] Iar pentru căi

se hirotonesc de Arhiereu ce l iaste luat darul, porunci Patriarhul Tarigradului cu soborul, însă de vor fi știut ceia ce s'au hirotonit, că Arhiereul acela au fost fără de dar și el s'au hirotonit de dânsul, atunci să fi. și ei fără de dar, și decia să nu se mai hirotonescă de a doa oră.

[*Intrebarea lui Methodie Patriarhul*]. De se va hirotoni Preotul de Arhiereu ce l e luat darul, ore pôte să slujască cele preoțești au ba?

[*Răspunsul lui Teodor Studit*]. Nu pôte pomul pădurei plod bun face, așijderea și Arhiereul fără de dar nu pôte face popl. nicăit lucru Arhieresc, căci că Arhierie n'are, drept aceea decă vreme ce n'are Arhierie, preoție nu pôte da: Iară de va hirotoni pre cine-va acela e nehirotonit, și liturgie să nu slujasca nicl să facă nicl o rânduială preoțescă, căci că iaste mirean ca și mai nainte. Căci ca Arhiereul cel fără de dar n'are să dea darul prea sfântului Duh celuia ce l hirotoneste, pentru că s'au luat de la dânsul, căci au făcut rău și fără de lege, și au rămas numai că un călugăr prost, un om ce are un lucru el și dă căci că are, dar de nu va avea cum va da? așa să socotești și pentru Arhiereul ce l iaste luat darul.

Pentru ceta ce va să zidescă mânăstire sau beserică, acela să nu fie volnic să le obținiască, nicl fără de voia Arhierelui să le facă.

Glava 116. [*Săborul I și II Canonul 1*]. Canonul cel de întâi al soborului de întâi și de a doa oră zice, că curat lucru, cinstit, și bun, au socotit sfinții noștri Părinți a fi, să se facă Mânăstiri și Beserici iară în zioa de astăzi rău se vede și se lucrază, căci că unii oameni fac Mânăstiri și Beserici, decia și pun uneltele lor acolo, adecă inchinu și unelțile sau bucatele sau alt-ceva fie ce, deci acleia ce dau, nu le dau Mânăstirilor sau besericii, ci lui Dumnezeu, ci însă ei apoi vor iară să le obținiască. Drept aceea poronceste acest canon, ca niminea să nu zidescă Mânăstire fără de voia Arhierelui carele iaste întru eparhia lui locul acela, însă una ca să facă cum l obiceiul molitvă la temelie, și iară ca să scrie întru Cătășii totă isprava Mânăstirii, și să scrie într'ansul și lucrurile sau bucatele cu carele vor să trăiască călugării, carele va să dea ceta ce zidește Mânăstirea, și scriind acleia tôte, atunci să puie acel cătășii și hrisop la Mitropolie, sau la Episcopie, iară ceta ce dă bucatele acleia la Mânăstirea ce au zidit, carele le dă către Dumnezeu, și sunt ale lui Dumnezeu, va cănonul acesta și poronceste ca să nu mai aibă voe pre dânsile, nicl la Mânăstire, nicl egumen să se facă fără de voia Arhierelui,

lui, și nicl pre altul să pue: Ci tôte să fie în mâna și în voia Arhierelui, pentru că Arhierul are și ține pre pământ locul lui Dumnezeu.

De va inchina cine-va niscare lucruri la beserică, sau la mânăstire: și va vrea apoi să le ia îndărăt, și iară să se știe că lucrurile și bucatele și tôte ce are Mânăstirea și besericele sunt neschimbate și nemutate.

Glava 117. [*Gherman Tarigradului*]. Câte lucruri de ar da neștine la Beserică sau la Mânăstire, ori vie, grădiul, moșii, sau alte haine, mutare sau nemutate, mutare se chiamă dobitoce căci că se mută de imblă, iară nemutate se chiamă avuția căci că ia singură nu se pôte muta până nu o mută altul, acleia tôte lui Dumnezeu le-au dat, și sunt nemutate, și nescose, și nerădicate în vecie și niminea nu mai pôte decia să le scotă de acolo de unde s'au inchinat, iară de va îndrăzni ceta ce le-au pus, sau feciorii lui, sau altul de în rudenie, sau de în moșnenii lui să cêră să le ia să le instruize de la Beserica lui Dumnezeu, sau tôte sau o parte de într'ansile: acela să se despartă de beserica lui Hs. și să se canonescă ca furii de sfințe.

[*Lege*]. Iară pentru averile și dreptările ce s'pre lege și mai nainte vreme inchinare și date, Dumnezeiasca lege și pravila poronceste, că nicl multă vreme a anilor, nicl vécure le inchiid sau le opresc, ci forte tare și mai vartos trebue să stea nemișcate și nesupărate în vecie, pre socotință și pre judecată, să le ție mânăstirile și besericele, cum am zis mai sus, măcar de ar trêce și anii mulți și vremi.

Pentru bărbatul sau fâmea carii vor să mergă la chipul călugăresc, până în căd vreme trebue să se ispitescă, și fără de stareț să nu se tunză.

Glava 118. [*Săborul I și II Canonul 5*]. Canonul 5 al săborului de întâi și al doilea zice: de multe ori unii oameni, de scărba sau și de alte patimi, numai căt fără de veste se îmbracă întru Dumnezeescul și îngerescul chip, și se fac călugări. Decia nu pot să tărpscă osteneala și lucrul, carele vor să lucreze și să se ostenescă, ceia ce merg în ceta călugărilor: ci le pare rău și lepădă și călugăria, și și vin în tocmela lor cea de mai nainte, adecă mirenescă. Drept acleia porunci acest sfânt și a totă lumea săbor: ca pre niminea să nu facă călugăr fără de ispită, iscodire, căutare și cercetare, și ispită lor să se facă în trei ani, și cu haine mirenești, iară nu cu călugărești, deci de vor arăta lucruri bune și viață bună, atunci să ia chipul îngeresc, iară de nu se vor arăta în lucruri bune, ci vor vrea să iasă de

în mânăstire să se întorcă iarăși în lume, atunci acleia să n'ăibă nicl un canon.

[*Zri*]. Iară de se va afla cine-va întru mare bolă și va vrea să ia chipul, acela să nu se apercă pentru vrêmea carea n'au făcut să se ispitescă, adecă pentru cei trei ani.

[*Zri*]. Iară de se va afla un om smerit și va vrea să se călugărescă, și l vor mărturisii omenii mireni că iaste destoinic de călugărie: atunci să se ispitescă numai 6 luni deacia atunci să se tunză.

[*Titla 1, a Nearaolilor*]. Muirea carea va vrea să se călugărescă, și l iaste voia să și lase bărbatul, acleia să se ispitescă cu dea-dinsul trei luni, să nu cum-va să o fie bătut bărbatul, sau pre altul o au scărbit, deacia pentru frica, sau de mânia ei va să lase să se facă călugăria.

[*Semneză*]. Așijderea și alte fâmei carele vor să ia chipul, ispitescu-le și pre acleia 3 luni. Deci de vor putea petrece într'acea tocmelă Dumnezeiască, atunci se tund cu stareț și aibă al lor, carele va să le ție supt mâna sa, adecă starița, călugăria.

[*Caută*]. Iară cine va îndrăzni să tunză călugăr sau călugăriță fără de stareț, acleia să i se ia darul sau cinstea, căci au tuns dobitocește, iară ceta ce s'au tuns să se pue în mânăstire și subt mâna a mai mare, cu puterea și cu voia Arhierelui.

Pentru că nimenelea n'are putere să facă călugăr fără de voia Arhierescă, și pentru popa miren cu să nu facă călugăr.

Glava 119. [*Săborul 6, Canon, 40*]. Canonul 40 al șasului săbor grăiaște, fără de voia Arhierelui locului, niminea să nu tunză călugăr, iară ceta ce va să se călugărescă, măcar de va fi și de 10 ani să nu l gonescă, ci într'alt chip pre acela să nu l priimescă la viața călugărescă, fără numai după ispita și întrebarea Arhierelui, căci că n'au despărțit pre tot omul carele va fi de 10 ani, să se tunză acela fără ispită.

[*Nearaol lui Leu înțeleptul*]. Iară Nearaol împăratului Chir Leu înțeleptul poronceste, de 16 ani neapărat să se tunză ceta ce va să se facă călugăr după al optspre-zecelea canon al marelui Vasile.

[*Săborul de la Nicheu*]. Iară pentru popa miren ca să nu facă călugăr, tocmirea săborului de la Neochesaria grăiaște: Popa miren, zice, n'are voe nicl se cade, nicl e lucru cinstit, nicl se cuvine să facă călugăr. Pentru că un lucru ce n'are, cum va putea altul să l dea? el călugăr nu iaste, dar călugăr cum va putea să facă?

Pentru podoba călugărescă și a cămildpăii și ce inchipuiaste când zic călugării metanie, și pentru ce se chiamă călugării călugăr.

Glava 120. [*Dumnezeestii încâtătorii*]. Im-

băcămintele călugărilor sunt asemenea locuitorului de în pustie și Botezătorului Ioan, că era îmbrăcămintea lui de păr de cămilă și brăul de curea pre mizlocul lui, carele era haine de jale, iară mantia și tinderea ei, arată și inchipuiaste arepile înșierilor, că chipul călugărilor se chiamă chip îngeresc, iară cureoa, adecă brăul carele strânge trupul inchipuiaste mărtașă patimilor cu postul și cu ruga, și zice că stău vitejaște și înciși vartos împotriva patimilor și împotriva dracilor, deci brăul acela trebue să l aibă călugării de păr, iară unii l fac de curea.

[*Caută*]. Iară cămilavca inchipuiaste pentru măriă deșartă adecă slava cea deșartă carea aruncă înapoi, acleia inchipuiaste șteslavie sau măriă cea deșartă, și lepădărea lumii de carea s'au lepădat, și nu mai au alt nemica, nicl se mai amestecă în lucrurile lumice, nicl se mai amestecă în camilăveci mești, iară cele doă aripiore ale camilăveci carele vin dinainte, acleia inchipuesc, că altă nădejde nemișcă n'au, fără numai nădejdea lui Dumnezeu, ca să spăsescă pre dânsii, și și lasă la Dumnezeu hotarul vieții lor, cum am zice în mânia tale rânduiala mea, și către tine rădicaiu mi sufletul, ce se zice eu nu mai obținuesc pre sufletul meu, că a ta suflare iaste.

[*Ce este când zice călugărul metanie*]. Iară pentru metania să știți, că metania adecă când zic noă Preoții sau Călugării, metanie, atunci inchipuiaste că trebue să ne pocăim de aclele păcate ce am făcut ca niște oameni, pentru că nimenea nu e fără de păcate, fără numai unul Dumnezeu, carele păcate n'au făcut, nicl s'au aflat minciuni, nicl viclenie în gura lui, cum zice Dumnezeescul Apostol.

[*Zri*]. Iară pentru ce se chiamă Călugărul Călugăr, căci că singur cătră Dumnezeu grăiaște noptea și zioa

Pentru Ieromonah adecă popa călugăr și călugării, ca să nu gază în lume, și pentru care cini es de pre în Mânăstiri.

Glava 121. [*Mataii*]. Proști mireni decă se fac călugării și Ieromonahii, acleia n'au erțăciune nicl cum să se afle vreunul pre la biserică carele's în lume, numai ce să sază pre în mânăstiri unde s'au tuns. Pentru că besericele și noriile carele sunt în lume s'au dat să le ție popii mireni carii sunt al lumii, iară Ieromonahii care sunt în lume și slujesc pre la beserici, acleia sunt păgânii fără lege și afară de dreptate. Drept acleia porunci să se gonescă de în lume. Iară și ei și încă și ceia ce l primesc, și cății vor lua de la dânsii blagoslovenie sau sfinție, să fie afurisiți până se vor părasi.

[*Caută de vezi judecata împărătescă*]. Iară judecata împărătescă tocmela 29, a trêilea titlu a cărții Condăului dintăiu poronceste

asa : Popa călugăr, și călugărul prost de la mănăstirea lor zice să n'abia nici o slobozie să iasă și să meargă în lume, fără numai când trebuie mănăstirii și trimite pre dănsii soli sau în poslușanie ca să vază treba și lucrul mănăstirii, iară dacă'l vor obârși, iară să se întorcă degrabă la mănăstire, iară de va fi în lume cu mirénii aceia să fie afurisiți și ne priceștiți, și afară de beserica lui Hs. până se vor întorče la mănăstire, atunci să se iarte.

[Semneț să ști]. Inșă Dumnezeiții părinți al Săborului de 1-iu și de al 2-lea la al patrulea Canon al lor zic așa : că Arhierieul ca un oblăduitoriu, ce se zice ca un purtătoriu de grijă spăseniei omenilor Domnului, aceluia de va trebui intru eparchia lui de folosința și spăsenia creștinilor, și va ști vre într'o mănăstire. sau la vre o chilie pe vre un îmbunătățit om duhovnic, carele va putea să infolosască, și să spăsească sufletele omenilor de unu ca acela nu iaste nici o apărare a eși de în mănăstire și să meargă în lume, așijderea și cea ce'l priimesc n'au nici o greutate a afurisaniei. Deacia încă mai au slobozie Arhieriei și de acesta după socotela Dumnezeiții Pravile ca să aibă pre la besericile lor, adecă pre la Mitropolii, și pre la episcopii Ieromonah și călugări proști ca să slujască Arhierilor cum se cade și cum iaste cinstea Arhierescă, cum grăiaște Dumnezeescul și marele Vasilie.

[Postnicul]. Iară pentru vinile ce es călugerii de în mănăstiri și nu se canonesc sunt acestea : întâi de va fi egumenul eretic, a doa de va fi calea muerilor să trecă pre în mănăstire, a treia de vor învăța carte copii mirénii sau meștersug în mănăstire.

Pentru bolnavii carii se fac la mórtea lor călugări, și pentru călugărul carele nu și cîtește totă slujba și pravila lui

Glava 122. [Vaksamon]. De se va face negtine călugăr la sfârșenia vieții lui, acela intru un lucru el se socotește călugăr, iară intru altul nu se socotește, pentru că tundera călugărilor iaste al doilea botez, și de va trăi acel bolnav carele s'au făcut călugăr la mórtea lui, și va arăla pocanie și lucrure ce plac lui Dumnezeu ale Călugăriei de bine, iară de se va fi pristăvit acel bolnav dec'au luat chipul, atunci primeste pre dănsul Dumnezeu în loc de călugăr, ca și cum ar fi luat chipul când au fost sănătos, că sărutii sfinții și pre căți ia tundera călugăriei la sfârșenia vieții lor, și dupe cum zice Dumnezeescul glas, în chipul ce te vei afla când ai murit, într'aceia te priimesc, sau de vei fi avut preoție sau călugărie, sau mirén de vei fi fost.

[Caută să ști]. Zic unii că vor să se facă Călugări, și se lasă și de carne, iară apoi ei

n'au ajuns să ia chipul călugăriei. de aceia să ști că i-au primit Dumnezeu ca pe niște mirénii, căci că au vrut să se facă și nu s'au făcut.

[Postnicul]. Iară călugărul carele nu și cîtește césurile sale, și totă slujba sa. ca pe un mort 'l socotește Dumnezeu, și striin de cătră sfinția sa, însă se canonește cum va cătră duhovnicul lui.

Pentru Călugărul sau Călugărița de se vor însura, sau schimnicul sau neschimnicul de va curvi.

Glava 123. [Postnicul]. Călugărul sau călugărița de vor lepăda sântul chip și se vor însura. aceea nu se chiamă însurare, ci curvie, sau mai vartos a zice precurvie, pentru aceea să fie afară de beserica lui Hs. și afurisiți până și vor veni spre pocanie să se despartă după a șaselea canon al marelui Vasilie. iară de se vor tãmpla-a muri în păcat fără pocanie, și nu îngrcpați pe dănsii, nici să'i slujii, nici să'i pomenii, pentru că sunt striin de cătră creștini.

[Săborul 4. Canonul 16]. Iară canonul 16 al patrului săbor grăiaște : de se va tãmpla a fi acésta. să ia călugărul călugărița, totă puterea se dă Arhierelui locului să le facă ispravă să deslege păcatul și să'l ușureze în canon cum va înțelege. decu se vor despartii.

[Marele Vasilie]. Și canonul lor iaste ca al curvarilor, metanii, și post, și altele asemenea acestora. Decu iubirea de omeni și a vindecării se rógă. că darul ca acesta și puterea are Arhierelui de la Dumnezeu, câte de va deslega pre pãmânt. deslegate sunt și la cerii.

[Nichifor Trigrădenul]. Călugărul carele va lepăda sântul chip, și nu va vré să și vie intru pocanie să se îndrepteze, pre acela nici să'l bage în sémă cineva, nici să se amestece cu dănsul, nici să'l grăiască, ci numai tot să'l blasteme, și să'i zică anatema.

[Postnicul]. Călugărul schimnic, carele va curvi, acela să canonește ca un precurvariu, adică an 15, iară neschimnicul ca un curvariu, adică an 7.

Pentru cea ce hiclesc și calcă cinul îngeresc, ce se zice călugăresc, adecă pentru cea ce și lepădă călugăria.

Glava 124. [Zac. 1]. Hiclen și vrăjmaș cinului călugăresc să chiamă cela ce s'au făcut călugăr și nu de tot, ci numai ce-au fost imbrăcat hainile, iară după aceea va lepăda rasele și să va face iarăși mirén.

[Zac. 2]. Cela ce va eși de în mănăstire fără de voia și știrea egumenului, și de se va fi imbrăcat într'alte haine mirenești, și și va fi ascuns potcapocul și cămilavca, și al-

tele ca acestea, acela se chiamă hiclen și hain cinului și chipului călugăresc.

[Zac. 3]. Călugărițele care vor eși de în mănăstire și vor ambra pre în lume fără știrea Vlădicăi locului aceluia și acelea sunt ca și călugării.

[Zac. 4]. Cela ce și lepădă hainele călugărești, vrând să șovăiască să zică că ambă pentru învățatură ca un hiclen : acela să se afurisască.

[Zac. 5]. Popa și diaconul de se vor însura după ce le vor muri fãmeile. aceea sunt ca și cela ce lepădă călugăria, și fac prepus cum să fie eretic. Drept aceea trebuie să se ispitescă de va fi crezând cum are putere preotul sau diaconul să se însore, atunci ca pe un eretic să'l certe iară de nu va avé acesta gând atunci se va pedepsi numai ca și cela ce lepădă călugăria. Și iarăși deși va goni muiarea, și va pleca iarăși la beserică. atunci iară să'l socotească cu blândete și cu milă. Care lucru de nu va face de bună voia lui, atunci și cu sila și fără de voia lui beserica va să'l facă, și decă nu va vrea, atunci 'l vor băga în temniță, sau 'l vor închide intru mănăstire de va ședea intru totă viața lui.

[Zac. 6]. Călugărul de nu și va purta mantia în ehilieși sau când va merge la bae, sau și într'alt loc ascuns, acela nu se va certa, nici se va chiema ca cela ce lepădă hainele călugărești.

[Zac. 7]. Cela ce va scóte de în mănăstire pe vre unul de cea ce ispitesc să se facă călugăr : aceluia capul să i se taie.

[Zac. 8]. Cela ce va îndemna pre altul să lepede rasele : capui să i se taie.

[Zac. 9]. Cade-se în totă vrémea să primescă beserica pre cela ce va lepăda călugăria, iară așa adevărat nici odată nu va pute fi egumen, fără numai cându'l va blagoslovi Patriarhul.

[Zac. 10]. Călugărul, sau popa, sau diaconul de se va imbrăca cu haine mirenești când va merge pre un drum, aceea nu se chiamă c'au lepădat călugăria. nici se vor certa.

[Zac. 11]. Călugărul ce va eși de în mănăstire, și va lăcu la țară pentru să și hrănescă părinții, acela nu se chiamă că se lepădă de călugărie, decă nu'l va pute hrăni într'alt chip, și dacă va fi și cu voia mai marelui mănăstirei.

[Zac. 12]. Cela ce și va lăsa cinul său, și să va apuca de alt cin mai cu nevoe și mai cu grea petrecere, acela nu se va chiema că hiclesce mănăstirea și beserica. cum s'ar zice când se va face călugărul schimnic, sau sihastru în pustie.

Pentru pedepsu celor ce se lepădă de cinul îngeresc, ce se zice carii și lepădă călugăria, aceluia ce certare li se va da.

Glava 125. [Zac. 1]. Cela ce va hicleni cinul și chipul călugăresc, ce se zice va lepăda călugăria, de nu'l va fi fost cetite molitvele de călugărie. acela nu se va afurisi, iară de va fi purtând hainele ce se zice rasele cu molitve, atunci să'l afurisască, și de va fi un an într'acea afurisanie și nu se va întorče cătră mănăstire, atunci face prepus să fie eretic. Drept aceea să se ispitescă și să'l muncescă, și să'l certe ca pe un eretic, și remăne și fără cinste, și cela ce'l va strica ceva, pre acela nu'l va putea pără la judecătoriau nici i se prinde mărturia unde grăiaște : ci iarăși se afurisește, și de va sta cu pismă într'acea afurisanie, atunci să'l dea la judecătoriau cel mirenesc să'l certe.

[Zac. 2]. Când se va pocăi cela ce va fi lepădat călugăria, și de'l va primi Vlădica, sau Egumenul lui, acela de va fi avut cinste dela beserică ce se zice preoție, atunci nu va pute să se mai apuce de cinstea ce-au avut, doră numai cu voia și cu blagoslovenia Patriarhului.

[Zac. 3]. Totă averea celuia ce-au lepădat călugăria va rămănea la mănăstirea dela carea au fugit când și-au lepădat călugăria.

Pentru călugărița sau mirénă de vor fi supuitoare sau voatre.

Glava 126. [Joan Chitros]. De se va afla și se va mărturisi călugărița că iaste supuitoare, într'aceia cés să fie striină și gonită de la beserica lui Hs. și de în ceta călugărițelor, și scóasă de în mănăstire ca o partașă a satanei, și a tuturor agerilor lui. Că nu numai pre dănsa au perdit și s'au dat satanei, ci încă și pre alții mulți. Inșă Domnul nostru Is. Hs. adevărat iaste milosird, milostiv, și iubitoriu de omeni, și nu e nici un păcat carele va pute birui iubirea de omeni a lui Dumnezeu, drept aceea deși va veni spre pocanie, și se va întorče cu totă inima fără de nici o viclenie, și fără de pismă, atunci primeste-o și o canonește an 5 să nu se cuminece, sau și mai puțin după cumu'l veri vedea voia și cum va părea și Arhierieului. Iară de va fi mirénă an 3, iară de se va pocăi cu totă inema să se canonescă doi ani.

Pentru certarea supuitoariului cum și în ce chip se cade să fie.

Glava 127 [Zac. 1]. De vréme ce greșala supuitoariului, iaste mai rea decât greșala precurviei, și se cêrtă pre multe locuri cu multe feluri de pedepsa, după cum va fi obiceiul al fieș-cărui ținut.

[Zac. 2]. - O sémă de pravile. scriu să se

taie capul supuitoariului, mai ales când va ambula votrind de față de'l vor vedé toți, și nu odată ci depurarea.

[Zac. 3]. Altele pravile zic să gonescă pe votru, și să'l scotă dintr'acel oraș sau sat unde va fi făcând votria, altele zic să'l scotă de tot depre locul și depre Eparchia acelu judecătoria, cari vor fi de dănsul ascultători.

[Zac. 4]. Altele pravile zic, să'l certe dupe cum va fi voia judecătoria, ce se zice să'l bage în ocnă, sau să'l pörte pre ulițe cu pélea gólă și să'l bată.

[Zac. 5]. Din afară de aceste certări carele se dau supuitoariului, acélea depurarea încă se și mai adaug doă lucruri legiuite de ispravă, unul iaste când remâne fără de cinste, ce se zice de ocară și de rușinea cestii lumi, și deacia, n'are nici o credință nici într'un loc. A doilea, ori câte tocmele va face cu cineva, pentru fă-ce lucrul ce ar fi de dobândă lui, acélea nu sunt nici unele drept nemica: ci la judecată, toate sunt stricate și fără de ispravă, ca unu om de ocară, căruia nu'l ține nimenia în semă cuvântul ce grăiaște, ci iaste tot de rușine ori unde mérge.

[Zac. 6]. Cella ce va găsi pre muierea lui făcând précurvie, și va răbda greșala, și va lăcu iarași cu dănsa, măcar că se chiamă votru, iară acesta felu de votrie nu se va certa cu acest felu de pedepse ce am zis, căci că'l e destul și'l ajunge cât rămâne cu rușinea în obraz.

[Zac. 7]. Supuitoariul vre unei muieri cu bărbat sau a vre unei muieri de cinste, cătu'l vor prinde întâia dată, atunci să'l pörte pre ulițe și să'l bată cu piala gólă prin tot firgul, iară a doa oră să'l facă iarași așa, și să'l taie și nasul.

Caréle se chiamă votru sau supuitoariu, și când se va pedepsi.

Glava 128. [Zac. 1]. Votru, sau supuitoariu, se chiamă cela ce are muieră la casa lui de le ține pentru dobândă lui, carele și dau trupurile de le spurcă bărbatului cel răl și fără omenie pentru puțină dobândă pierzătoare de suflet.

[Zac. 2]. Nu numai cela ce are muieră sloboade de în casa lui se chiamă supuitoariu și votru, ci încă și cela ce și da robele și slujnicile de se desmiardă bărbatului cu dînsele pentru dobândă.

[Zac. 3]. Cella ce și va da roba să se desmiarde neștine cu dănsa pentru dobândă, acela și piarde puterea ce are asupra robei, și rămâne roba sloboadă, și mai vartos judecătoria să'l grăbescă, să o mărite, iară de nu o va mărita, cum mai curând, atunci să'l pedepsescă pre stăpân cu ocnă.

[Zac. 4]. Cella ce și va da fata, la vre-o

dascalită muiare pentru să o învețe carte sau și alt meștersug ceva, și încă și va da și plată să învețe, și va da și hrana ce'i va trebui, iară ea cu învățăturile ei céle réle o va îndemna și va tocmi pe vre un bărbat de o va răpi fără știrea părinților, atunci judecătoria să'l facă lége cum se cade, și să pedepsescă pre dascalită, să'l verse plumb topit în gură, să'l între pre grumazi la inimă, pentru că pre acélea mădulare au éșit de la inima ei toate îndemnăturile fetei, de au scărbit inima părinților.

[Zac. 5]. Nu se chiamă supuitoariu numai cela ce îndemnă muierile spre zburdăciune și spre poftă rea, ci încă și cela ce le înșală cu alte meștersuguri de le îndemnă spre curvie, cum s'ar zice, ambli negocătorind pre la casele muierilor, deci le da tot mai estin de cum e prețul, iară pre unile și dăruiaște, până apucă de le află șirea, decia le scote din minte de le supune supt cine'i iaste voia, și acésta face tot pentru dobândă lui.

[Zac. 6]. Supuitoariu se chiamă și cela ce îndemnă și înșală pre vre un cocon de'l spurcă cineva, și face cu dînșul sodomie, și da plată vre unu cetaș a lui, sau vre unu slujnic, drept acéa atunci de se va pute vadi cum s'au pângărit copilul, atunci adevarat supuitoariului numai să'l taie capul. Iară de se va tâmpla să nu'l lie spurcat de tot, atunci pe supuitoariu să'l isgonescă și să'l scotă de tot din totă eparhia judecătoria lui aceluia.

[Zac. 7]. Supuitoariu de față se chiamă cela ce și da voe muierii să curvescă pentru să ia el câte ceva dobândă ce va fi.

[Zac. 8]. Acéste trei semne ajung supuitoariului cel de față, deci întâi iaste unul când îndemnă cu cuvântul și cu lucrul pre muierea lui să précurvescă, iar a doilea să o șutilăscă până va pleca singur cu sine de se va da spre desmiardăciunea bărbatilor. Al treilea când va lua el ceva plată pentru acésta greșală.

[Zac. 9]. De va fi o fată copilă, și de se va îndemna pre poftă rea pentru cuvintele și îndemnăturile supuitoariului de se va împreuna cu vre un bărbat, măcar de ar și lipsi el într'acel cés, iară așa pentru cuvintele și îndemnăturile lui tot se va certa, pentru căci că cu îndemnăturile și tocmelele lui céle réle s'au făcut răotătea.

[Zac. 10]. Cella ce va face pre vre-o fată să greșască trupéste cu vre un bărbat, și va face acésta nu cu cuvinte dulci, ci cu dășila și fără voia ei, atunci acela nu se va pedepsi ca un supuitoariu ci ca un răpitori, cum vom spune mai jos.

[Zac. 11]. Cella ce va priimi în casa lui pre vre un supuitoariu sau de'l va lăsa să gază cu chirie să supue muieră în casa lui, acela și

va piarde casa și va fi Domnescă și'l vor pedepsi și cu glôbă după cum va fi voia judecătoria.

[Zac. 12]. Cella ce va sfătui sau va ajuta supuitoariului să supue, atunci acela se va pedepsi tocma ca și supuitoariul.

[Zac. 13]. Cella ce va fi cocon icșor sau fetișoră, și de vor votri cuiva, atunci nici acéstea nu vor putea rămânea fără de certare, numai ce se vor certa mai puțin decât cum ar fi marți.

[Zac. 14]. Nu se va pedepsi ca un supuitoariu cela ce va supune numai odată muiare străină, fiind din ruda lui sau altă muiare sloboadă, ci se va certa de va votri pre vre o muiare sloboadă de trei patru ori, sau de va votri muiare cu bărbat. Intâia dată se va pedepsi după cum va fi voia judecătoria, iară a doa oră i se va tăia capul, iară de și va supune muierea sau fata atunci dintâia dată i se va tăia capul.

[Zac. 15]. Nu se va certa ca un supuitoariu cela ce va supune muiare străină sau fără bărbat, însă de nu va lua plată, iară de va supune muiare cu bărbat, atunci se va pedepsi și acela și încă se va certa mai rău cându și va supune singur pre muierea lui.

Cella ce și va zălogi casa lui pentru să se facă într'ansa précurvie și amestecare de sânge, și alte feluri de curvie și de lucruri scdrnave cum nu se cade: acela să se certe în toate felurile.

Glava 129. [Zac. 1]. Ori cine și va zălogi casa pentru să se facă într'ansa curvie și alte toate felurile de lucruri réle cum nu se cade: acela se chiamă supuitoariu și votru și se va certa ca un supuitoariu și ca un précurvari, și ca unu din ceia ce face sânge amestecat, ce se zice ceia ce și curvesc cu rúdele și cu cuscrele, și cu cumetriele sau finele lor, acela se chiamă sânge amestecat: acela ver fie bărbat ver muiare: cu mörte să se certe.

[Zac. 2]. Cella ce și va zălogi casa, pentru să se facă într'ansa sânge amestecat sau sodomie, ce se zice curvie cu copil, pe acela să'l omóre ori cu ce mörte va li mai rea.

[Zac. 3]. În casa celui ce se vor face sfaturile réle, spre curvie și spre alte scărnavii ca acélea, sau și într'alt loc unde se vor face păcate: acela se va certa ca un supuitoariu, iară de nu se vor face păcatele deplin, ci numai cuvinte: atunci nu se va certa ca un supuitoariu, ci va lua altă pedepsă mai micșoră.

[Zac. 4]. Cella ce va năemi casă în chirie pentru să facă acolo răotăți și curvii, acela ca un votru să se pedepsescă.

[Zac. 5]. Acéstea pedepse se vor da nu numai celorla ce vor zălogi și vor năemi case pentru să se facă într'ansule curvii și alte păcate trupești, ci și alte locuri de odihnă ce

vor fi ori pre la vii ori pre la stupini, ori pre în pométe, ori pre alte primblări asemene acestora.

Pentru părinții ceia ce și vor supune fetele lor, céle ce sunt făcute de trupul lor.

Glava 130. [Zac. 1]. Supunerea carea se face cu voia părinților, acéa iaste mai rea, și lucru plin de rușine, și de mai mare ocară de cât ceia ce se face între striini, drept acéa ori care Tată ce și va supune fata lui, acela întâiu și piarde puterea cea părintescă, care au avut spre fie-să, drept acéa să aibă strănsore de la judecătoria, cum mai degrabă să'i dea toate zestrile ce i se vor veni de la tată-séu, și să se despartă de dănsul într'acésta chip ca și cum nu și'i ar fi mai fost nici odată fată. A doa. toate bucatele câte va avea să se ia toate să fie Domnești, până când va fi el viu, iară decă va muri, atunci vor fi ale celorla ce vor rămânea moșneni, însă de va fi având cineva. A triea să'l bage în ocnă în totă viața lui acolo să se chinuiască.

[Zac. 2]. Pravilele céste mai de curând dau învățătură tatălui celuia ce și va supune fata, să i se taie capul, așijderea să pată acésta pedepsă și frații ceia ce și vor supune surorile, sau măcar și pre alte rude ale lor, carele se trag de în sângele lor, care pedepsă se cade să se ție în semă la un păcat mare ca acesta, după cum se ține și la Pravila Rămălenilor până în zioa de astăzi, măcar că la unele locuri de ț și cértă cu Catarga în totă viața lor, sau într'atâtea ani, și i purta pre măgar despoiași bătădu'i pre în toate ulițele, iară pedepsă lor cea adevarată iaste mörtea.

[Zac. 3]. Muma ceia ce și va vinde fata pre ban, pentru să curvescă neștine cu dănsa, acéa să i se taie nasul, iară de se va afla că n'au făcut tocmeță să ia bani, ci numai ce se va fi plecat după vota fetei și, atunci se va pedepsi după voia judecătoria, iară de va fi căzut muma la o greșală mare ca acéa pentru vre o nevoie mare ca acéa, sau pentru vre o sărăcie, atunci nu se va pedepsi așa rău de vréme ce se va milostivi și judecătoria văzând sărăcia și nevoia ei.

[Zac. 4]. Părinții cari vor supune feciorii lor măcar de le-ar fi și copiii și de ar fi și vădui, acélorla nu le va folosi acéa, ci tot se vor pedepsi cu mörte.

[Zac. 5]. Nu vor putea să scape părinții să nu se pedepsescă, când vor zice că au făcut supunerea de nevoie pentru multă sărăcie, ci depurarea se vor certa. După acéa trebuie foarte să caute judecătoria și să socotescă, de va fi fost acea nevoie și acea sărăcie a părinților carea să nu se fie putut într'alt chip hrăni cu altă ceva meștersug, fără numai ca supunerea feciorilor lui, deci de va fi acésta așa, atunci sau se va mai milostivi judecătoria.

riul de'i va mai ușura, sau, mai rău se va întârita de'i va pedepsi mai rău.

[Zac. 6]. Acesta fel de certare se socotește când vor lua părinții bani pentru să dea feciorilor, iară de nu vor lua bani, atunci nu se socotește această certare, ci poate fi că se vor pedepsi într'alt chip după cum va fi voia judecătorului.

Pentru bărbații cari și vor supune muerile lor.

Glava 131. [Zac. 1]. Ori care bărbat va supune pre muiarea lui, aceluia să i să facă mortea, măcar numai odată, că Pravila pre unii ca aceștea supuitorii îi scote din totă eparhia, judecatorului, și altă dată'i poria pre toate ulițele țârgului dăspuiați pre măgari, și să fie cu fața spre coda măgarului, iar muiarea lui să tragă măgariul de dălogul căpestrului cu mâinile ei, și într'acesta chip să'i bată purtându'i pre în tot țârgul, alte date iarăși îi certă cu Caturga în totă viața lor.

[Zac. 2]. In voia și în puterea judecatorului să acest lucru să semuiască pedepsa morții, carea se cade să dea celuia ce și va, supune muiarea lui și mai vărtos când va arăta judecatorului vre o vină ca aceea a bărbatului, de intru carea se va fi îndemnat să cază într'această greșală mare a supunerii.

[Zac. 3]. Ceta ce și va supune muiarea pentru să ia bani, acela se va pedepsi rău forte, iară de o va supune pentru să nu ia bani, și atunci se va certa adevărat, iară nu așa rău ca cum ar fi luat bani.

[Zac. 4]. Ceta ce știe că'i curvește muiarea și el tot o ține în casă și să face a nu și nemica, și o lasă de face precurvie, atunci aceia se chiamă cum o ar supune ei: și se va pedepsi ca un supuitoriu.

[Zac. 5]. Ceta ce se face cum să culcă cu muiarea și, iară apoi lasă omeni strigoi de se culcă cu dânsa, acela se va certa după voia judecătorului.

[Zac. 6]. Ceta ce va ținea în casă pre ceta ce curvește cu muiarea lui: acela se va certa ca și un supuitoriu al muerii sale.

[Zac. 7]. Ceta ce și va lua muiare pre ceia ce o au pedepsit pentru precurvie, acela se chiamă adevărat supuitoriu, ce se zice fără de cinste, și rusinat, iară așa cu altă pedepsă nu se va certa.

[Zac. 8]. Ceta ce va ține în casă și de nevoe pre muiarea lui de va fi făcând precurvie, pentru căci se va fi temând de rudele ei, sau pentru căci'l vor face cu desială să o ție, atunci nu se chiamă acela așa într'acela felu, nici poate mimenile să'i zică supuitoriu, pentru că o ține de nevoe.

[Zac. 9]. Nu se chiamă supuitoriu ceta ce și ține în casă pre muiarea lui, carea face pre-

curvie, dacă nu o știe adevărat că curvește, ci numai ce are așa ore ce bănuială cum să o fie arătând semnele că face acela lucru.

[Zac. 10]. Numai răbdarea ce are bărbatului, ce se zice când face muiarea lui precurvie, și el răbdă nu zice nemica, acesta face de se chiamă supuitoriu, cum s'ar zice, când va avea acesta răbdare, pentru căce'i vine dobândă, iară de nu'i va fi venind nici o dobândă și o va ști că curvește și o ține așa în casă, atunci să se certe după voia judecătorului.

Pentru bucatele ce va avea călugărul, cum se cade să se împarță de nu va avea feciori sau de va și avea.

Glava 132. [Iustinian Impărat]. Un om ce se va face călugăr și va muri și feciori nu va fi avut, atunci ce va avea ale lui cade-se să le ia mănăstirea. Iară de va avea feciori să se împarță într'alătea părți căci feciori are, iară el încă să ia o parte ca a unui fecior, și aceia numai ca să trăiască până va fi deacia de va muri fără de zapis, partea ceia ce au luat ca și un fecior, moșteneste aceea mănăstirea, iară cele ce au luat feciorii lui, părțile lor, rămân ale lor, iară mănăstirea n'are trebă cu dânsile nemici.

Pentru tatăl ca să nu oprască fiului său partea de moșie, de se va face călugăr.

Glava 133. [Leii și Constantin Impărat]. Niminea de în părinți să nu îndrănescă așa să oprască feciorii lor cari vor să se facă călugări, sau de vor și merge la mănăstiri să'i scotă decolo, sau căci s'au făcut călugări să'i facă fără de moșie și fără de parte de în ce are: iară de vor vrea să facă acesta, atunci să se afurisească și de în beserica lui Hs. să se gonască, până se vor pocăi de vor de partea lor, adecă a feciorilor.

Pentru preoție și pentru chipul călugăresc carele iaste mai mare.

Glava 134. [Simeon Solunianul]. După rândul tocmeli este mai mare preoția decât chipul călugăresc. Pentru că lucrurile preoției sunt lucrurile lui Dumnezeu și fără de preoție, nu iasta neminea creștin, nici are sfinție, nici se împreună lui Dumnezeu. [Zri].

[Dionisie]. Iară mai mare iaste rânduiala călugărescă decât a popel mirén, cum grăiaste Dumnezeucul Dionisie, nu cu sfinția preoției, ci cu viața. Pentru că și călugărul de va fi și preot, adecă ieromonah, iaste mai mare de căl popa mirén, nu pentru Preoție cum am zis mai sus că aceia iaste lucrul lui Dumnezeu: ci pentru viața. Preotul depurarea blagoslovește și, sfințește, drept aceia și Dumnezeucul Antonie depurarea și pleca capul, adecă se închină pentru înălțimea

preoției, și nu numai Arhierelor se închina, ci tuturor preoților. Pentru aceea: fie și care preot carele are acestă rânduială mare a preoției, acela să petrecă sfințește și ca un sfânt, să lăcuiască, și mai vărtos să se nevoiască să petrecă ca și călugărul.

Pentru călugări și călugărite ca să nu se facă cumetri nici ieromonahul, adecă popa călugăr să nu cumune nunta.

Glava 135. [Petre prea înțeleptul Hartoflax al mării besericii]. Nu se cuvine, nici e lucru cinșit, nici primit, ca călugărul sau călugărița să primescă copil dăpre Sfântul hotez, adecă să se faca cumetri, sau să ție cunună la nunte, adecă să cumune. Iară de va îndrăzni cineva să facă acest lucru fără de cale, și de rușine, și fără de lege, să se canonescă cum va părea Arhieredul. Iară de va face acesta a doa oră să se gonască de în beserica lui Hs., ca un călcător de Dumnezeuștile Pravile.

[Postnicul]. Și ieromonahul, adecă popa călugăr, nuntă nu cumună, adecă nu blagoslovește. că și aceea iaste fără de lege și fără de cale, și nu se cuvine. Pre unul ca acela l'canonesc Dumnezeuștii părinți cu lipsa de preoția lui.

Pentru beserica în care nu se face slujbă 40 de zile și ce iaste beserica.

Glava 136. [Gherman Târgădenu]. De se va tâmpla vre într'o beserica să nu se facă slujbă 40 de zile, nu poate preotul să facă Liturhie să slujască într'ansa de nu va face întâi o sfeștenie, iară de va face slujbă, adecă Liturhie, să fie lipsit de popie 40 de zile, iară de nu va fi știut să fie ertat.

[Zri]. Că beserica iaste casa lui Dumnezeu, casă de rugă, adunare omenilor, trupul lui Hs., nevasta lui Dumnezeu, ceriu pământesc, în carele șade ceresca pâine, ce se zice prea Sfântul trup adevărat al Domnului nostru Iisus Hs., iaste și scaun împărătesc și Arhieresc, pre carele șade împăratul împărăților și marele Arhieret singur Hs. iaste și lina ballă a păcătoșilor, și slava dreptilor, iaste și scăpare, și pod, și laudă, și veselie, și bucurie, și părere de bine tuturor creștinilor. Și căți o caută și o iubesc cu totă inema și cu tot sufletul, aceia vor lua cunună de la Dumnezeu, și se vor face moșneni împărăției lui. Iară beserica se chiamă căci că chiamă și adună pre toți.

Pentru că șapte daruri sunt ale Duhului sfânt, și șapte taine ale besericii, și șapte buntăți mari, și șapte păcate de moarte.

Glava 137. [Isaia Proroc]. Darurile Duhului sfânt sunt șapte, cum grăiaste Isaia Prorocu, adecă: Duhul înțeleptiei, Duhul pri-

căperei, Duhul Sfatului, Duhul Tăriei, Duhul Credinții, Duhul Blagocestiei, Duhul al Fricii lui Dumnezeu.

Șapte taine ale Bisericii:

[Simeon Solunianul]. Botezul, Unsorea, adecă mirosela ce miruiască, Pricestenia, Preoția, Nunta de întâiu, Pocaania adecă Ispovedania, Sfântul Unt, adecă maslul.

Șapte buntăți mari:

Înțeleptia cu smerenie, Nemăria deșartă, Nestrânsorea, Postul, Curăția, Răbdarea îndelungată, și Îngăduirea.

Șapte păcate de moarte:

Lepădarea de lege, Nebunia, Trufia, Uciderea de voe, Amestecarea de sânge, Zăcerea hărbat cu hărbat, și stricarea de copil cea fără de lege.

Pentru să nu se îngrope mortul în lăuntru în biserică, nici să mute de în mormânt trupul omului, nici mltcar țârâna.

Glava 138. [Matei]. În lăuntru în beserica târnosită să nu îndrănescă cineva a îngropa trupuri de om, pentru că sunt acolo moște ale Mucenicilor adecă unde s'au pus, și în lăuntru ad primit și unsorea sfântului Mir.

Niminea de intru omeni să nu îndrănescă, intru sfânta beserica să îngrope mort.

[Leii și Constantin împărați]. In casa de rugă unde nu va fi târnosită adecă sfințită, acolo se îngropă trupurile omenilor morți, și pre în tinzile besericilor.

Și fără de poruncă Arhierescă să nu cumva să îndrănescă cineva să scotă trup de om de în mormânt, să'l ducă într'alt loc, adecă într'alt mormânt, nici alt ceva lucru, adecă sau marmură, sau stâlp, sau pietri, sau alt ceva.

Pentru că pre în beserici să nu se facă bături și mănăcări nici cărciume, nici rănzări pre în sfințele grădini.

Glava 139. [Săborul al VI, Canonul 72, și ceta de Laodichia, Canon 28]. Canonul 72 al șaselui Săbor și 28 al Săborului de la Laodichia așa poruncesc, să fie afurisiți căți aștern haine pre în beserici și facă mese băuturi și mănăcări în lăuntru că în tot locul unde se cântă și să slăvește Dumnezeu, și se slujaste prea sfântul trup al Domnului, acela se chiamă și iaste închinat loc Sfinției sale carele iaste beserica, și băuturi și mănăcări într'ansa nu se fac, ci numai Psalmi, Cântări, Slavoslovii, Vecernii, Litiia, adecă Rugi, Utrenii, Liturgi și cântări necurmate și neincetale, drept aceea să căutam să vedem mai sus afurisiația Dumnezeuștilor Părinți [Zri], și să ne depărte să nu fa-

cem mese pre în beserică, nici pre în sfințele grădini să nu se facă cărciumă, că sfințele grădini sunt acestea, adică : Curțile Bisericeilor, Grădinile, Casele, Cămarile, și totă curtea, adică unde iaste îngrădită sau zidită, și acestea sunt într'ensele în lăuntru, și acesta Canon nu oprêște numai Cărciumă să nu se facă acolo, ci încă nici altă neguțatorie. Drept aceia trebuie să păzim Dumnezeștile locuri ale besericilor cu multă smerenie, că zice Domnul nostru Is. Hs. pentru sfânta beserică, nu faceți casa Tatălui meu casă de neguțatorie, și cărvăsarie.

Pentru ca să nu bage dobitoac în beserică, nici să măe, nici să mănânce, nici să bea într'ansa.

Glava 140. [Săborul VI, Canonul 85]. Canonul 85 al șaseleui Săbor poruncêște, nici un om să nu bage dobitoac să măe în beserica lui Dumnezeu, fără numai de mare nevoie.

[Zonara]. Dăstoinică cinste iaste să aibă neștine frică și smerenie spre sfințele și cinștile locuri și tocmelă, pentru aceea nu iartă canonul acesta adică Pravila să bage dobitoac în beserică să măe, fără numai de mare nevoie, cum de s'ar tâmpla să fie iarnă, sau zăpadă, sau grindină, sau altă nevoie de tâlhar], atunci iaste ertat să bage dobitoac în beserică să măe, ca să nu măe afară să piară, și va păgubi omul al cui iaste, și se va scârbi, și de scârba va cădea în bolă și s' va nevoi viața lui neputând înbla să și sfârșescă calea în câtro o va vrea să mergă.

[Săborul de la Cartagina, Canonul 42]. Și pre în beserică nu s'au dat voie să se facă mese, nici episcopul, nici clericul, nici alt cine-va din creștini, iară de se va tâmpla de nevoie se vie omul de pre cale, și nu va avé alt loc să măe : atunci iaste ertat, să mănânce, și să bea, și să și dormă în beserică, de nu se va afla alt loc.

Pentru cum trebuie să boteze Preotul copilul mic.

Glava 141. [Caută de vezi tăloul Sfântului botez]. Când botezi copilul, trebuie să aibi scaldătoare, sau alt vas deosebă, și cu trei lumânări aprinse în chipul Sfintei Troițe. Deacia când vei să bagi Untul în scaldătoare, cum spune la tocmela slujbei, atunci ia tu Preote de în Untul carele ia-te în vas cu trei degete, și unge copilul cruciș, atunci să ia și Nasul de în Unt și să ungă copilul pre tôte mădulările, cum iaste tocmela tipicului, deacia decă l va unge el, ia tu Preote așa cum iaste gol, și stai drept căutând spre răsărit și tu și copilul și botezi în trei afundări. făcând semnul Crucii, zicând așa :

.. Boteză-se robul lui Dumnezeu (Im.) întru Numele Tatălui, Amin.

Și l pogori în scaldătoare, și l afunzi : adică l uzi de tot.

Iată așa e afundarea de întâi. Deacia iară stai puținel drept rădicând și copilul, deacia iară l pogori a doa oră în apă și l uzi asjiderea zicând :

Și al Fiului, amin.

Iată așa e a doa afundare.

Și deacia iară te rădică și stai drept, și l pogori a treia oră de l afunzi asjiderea zicând :

Și al sfântului Duh, amin.

Iată așa e a treia afundare.

Deacia l ia de în scaldatură și l nașului și zici molitvele, și faci totă slujba cum te învață rândul și tocmela tipicului și dai opustul.

Pentru Preoții carii boteză în trei părinți, în trei fiu, și în trei duhuri, și pentru cei ce nu boteză în trei afundări.

Glava 142. [Apostolii, Canonul 49]. Canonul 49, al sfinților Apostoli grăiaște : care episcop sau preot după tocmela Domnului de nu va boteza întru Tatăl și Fiul și Sfântul Duh, ci de va boteza în trei neîncepători, sau în trei fiu, sau în trei duhuri : aceuia să i se ia darul.

[Zonara]. Că beserica a lui a se închina unuia fără de începere Tatălui, pentru neviniuala, și unu Fiului pentru nespusa naștere, și unu mângăitor Duhul sfânt.

[Apostolii, Canonul 8]. Iară cine nu boteză în trei afundări ci întru una, aceuia să i se ia darul. Pentru că zice să fie trei afundări și trei scoteri. Iară cine va trece sau va călca acest canon, de va afunda în apă pre acela ce l boteză numai odată, și nu va zice chemarea Tatălui, și a Fiului și a Sfântului Duh, pre unii ca aceia le ia darul și i dă anamei. [Mateiu, Glava 28, Zac. 116]. Că n'au zis Hs. apostolilor. Botezați întru mōrtea mea, ci au zis botezați întru numele. Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. [Valcamon]. Grăiaște iară și Valsamon. căți boteză întru o afundare, aceia să l boteză a doa oră.

Pentru că copilul când l bagi în scaldătoare trebuie cu fața să caute spre răsărit

Glava 143. [Dumnezeștii Dascăli și învățători]. Copilul când îl botezi trebuie să caute cu fața către răsărit, în chipul Domnului Dumnezeului și Mântuitorului nostru Is. Hs. Căci când se răstigni pre răsărit căuta, iară nu spre apus, și spre răsărit noi creștinii ne închinăm : și raiul spre răsărit s'au sădit. Decă când vor să zică blestemul și lepădările la copil, spre apus să stea și să le zică, ca un loc ce iaste întunecat și grōznic, și decă vrēme ce apune sōrele la apus, întunec închi-

puiaște că de într'acolo iaste întunecul, iară răsăritul lumină închipuiaște, pentru că de la răsărit iaste lumina, adică sōrele strălucēză și luminează totă lumea, pentru aceia se chiamă răsăritul lumină.

Pentru ce închipuiaște când desfașă copilul.

Glava 144. [Cșfilin Patriarh Tăigradului]. Copilul când l dăsfășă de în scutcele lui, așa și altele cu câte e înfașat : închipuiesc desbrăcarea de omul cel vechiu și de viața cea de întâi, adică de călcarea lui Adam și de hainele de pèle, și de păcat, carele l dobândi călcarea lui Adam. Și arătă dăsfășarea și desbrăcarea aceia carea desbracă copilul de tot cu trupul, cum se desfașă și să desbracă de tot de acea urgisită viață a vechiului Adam.

Pentru ce închipuiaște întōrcrea care întore copilul spre apus.

Glava 145. [Iară a celui de sus] Iară întōrcerea carea întore copilul spre apus, ca să vază acea parte a apusului, și l sunt mâine în jos când se lepădă de Satana, atunci arată și cu chipul și cu gonirea mânilor cum se desparte și gonêște pre Satana de la dânsul. Deacia atunci întōrcându-se spre răsărit și și rădică mâinile în sus, arată adevărat că acela ce va să ia sfântul botez trebuia să gonescă de la dânsul răotatea cea întunecată, adică păcatul, și și starea carea stă nainte Dumnezeștii lumini, carea închipuiaște întōrcerea și starea către răsărit că se face moștănen curat Dumnezeștii lumini, și se face cu totul luminat. însă una căci au venit întru adevărata lumină a pricōrierii lui Dumnezeu, adică la dătătorul de lumină Hs. iară a doa că se dăsparte de păcate și vine de se face unul cu cuvântătoarele oi ale sfintei turme a lui Hs. și Dumnezeul nostru.

Pentru unsōrea.

Glava 146. [Iară a aceuia]. Iară unsōrea adică sfântul unt cu care unge copilul pe tot trupul, închipuiaște că se unge ca să fie gata spre sfințele palime, ca pentru purtătorul de palime Hs. să se lupte cu puterile cele protivitōre și vrăjmașe și să omōre cu botezul pe trupul acela carele se unge, ca să învie cu sufletul. Și iară arată împreună unsōrea aceia și luminarea sufletestii vieți. Deacia după această aduce l acela ce va să se boteze la scaldătoare, cum aducea și pre Hs. la grōpă. Iară pentru trei afundări într'apa scaldătoare și trei scoteri, arată întruparea și învierea Domnului cea de a treia zi. Pentru că cum fu Domnul întru inemă pământului trei zile și trei nopți, adică în mormânt, așa se închipuiesc și cei botezați pentru trei afundări și scoteri, cele trei zile și trei nopți de în grōpa Domnului. Pentru că cum l cel de întru nōp-

te de nu vede, iară acela ce iaste în zi pe trece întru lumină : așa iaste și întru afundări ca și întru nōple nu vede nemica acolo unde se boteză, iară decă l scōte el vede lumina zilei, făcându-se apa aceia la cel ce se boteză și grōpă trupescă și mumă sufletescă. Asjiderea și birutorul Hs. decă se boteză întru Iordan, eșind de în apă, atunci lumină întru dânsul duhul sfânt. [Zri]. Asjiderea și botezații se ung cu sfântul și marele mir pe trupul gol, iară cu duhul sufletul se sfințește și întâi se unge la frunte, pentru izbăvirea rușinei căcării lui Adam și ca să vază slava Domnului cu față descoperită cum scrie. După aceea se unge cu sfântul mir la urechi, ca să auză sufletestile cuvinte. Decia la nări; să mirōsescă cel botezat Dumnezeescul mir mirōsenia lui Hs. și el a doa oră se naște. Decia pre piept, ca îmbrăcându-se întru platoșa dreptății să bată vartos, și să stea împotriva vrăjmașului nostru, drac nevăzut, carele se bate cu noi.

Pentru ce ne botezăm întru numele sfintei troițe ?

Glava 147. [Iară a aceuia]. Botezăm-ne întru numele Tatălui, pentru că sfinția sa iaste începătura tuturor. Într'al Fiului pentru că iaste tocmitor zidirilor. Întru sfântul Duh pentru că iaste obăștoriu tuturor, adică obrăștaște și umple tōte. [Zri]. iară de va gândi cineva când ne botezăm întru numele Tatălui și al Fiului, și al sfântului Duh, și va amesteca pe cine-va cuvântul Apostolului carele zice : căți cu Hs. v'afi botezat, cu Hs. v'afi îmbrăcat, să știți de această cu numele sfintei Troițe iaste, căci că acesta nume adică Hs. închipuiaște pre Tatăl carele au uns, și pre Fiul carele s'au uns, iară unsōrea iaste Duhul. Drept aceia grăiaște apostolul, căți întru Hs. v'afi botezat, adică închipuiaște sfânta Troiță cum s'au zis mai sus. Deci se cade celor ce se boteză așa să se boteze, cum au poruncit Domnul la Evangēlie Apostolilor zicând : [Mateiu Glava 28, Zac. 116]. duceți-vă de propoveduiți în tōte limbele, botezându l cu numele Tatălui și al Fiului, și al sfântului Duh.

Pentru crucile coconului, și tunderea și scuticile cele noă cu carele l îmbracă ce închipuiesc ?

Glava 148. [Iară a aceuia]. Crucile carele pun la cocon, închipuiesc resignarea și pogōrrea; adică legarea patimelor trupești și ale lucrurilor lui : ca să omōram mădularele pre pământ și să înblăm întru deșarta viață.

[Zri]. Iară tunderea care tund pre cel botezat, aceia semnēză că se tocmēște și se scōtēște cel botezat; întru cuvântătōrea turmă a lui Hs. și l tunde în cap cruciș, ca și oia

când osemnează slăpănu, ca să cunoască că oia iaste a turmei lui Hs. iară nu a altui cuiva.

[Caută]. Iară scutecele carele se îmbracă de sănt albe și noua, acelea inchipuesc cum cela ce se botéză să îmbracă cu noul om, adecă cu Hs. cel înoit pre chipul celui ce l-au zidit după scriptură cum și scrie.

Pentru cîi ce se botéză cum trebuie să i ungi cu sfîntul marele mir, și scaldătorea ce inchipuiazte, și când trebuie să se boteze copilul.

Glava 149. [Săborul de la Laodichia, Canonul 48]. Canonul 48 al săborului de la Laodichia porunceste să ungi pre cel ce se botéză cu sfîntul și marele mir, căci că și acesta se face cu rugă și se sfințește cu chemarea sfîntului Duh. Și pre căli i ungi și i sfințești faci moșneni sfîntului Botez. Sfîntul mir are chipul ca și pecetea împăratului, de vor pecetui cu dănsa, nici un om nu îndrăznește să mērgă să se apropie acolo, pentru că cunosc că iaste împărătesc cel pecetluit de împărătesca pecete. Într'acesta chip știuși durerile cele viclene, pre cel uns cu marele mir și să depărtează de dănsul, decî cându i ungi cu sfîntul mir, zic: Pecetea dara Sfetago Duha amin, și altele.

[Casilin]. Iară scaldătorea are chipul grōpei a Biruitoriului și e pântecule cel sufletesc, din care ne naștem sufleteste, caril ne botēzăm întrānsa : și fi lui Dumnezeu după dar ne facem.

[Iōn Patriarhul de la Antiohia]. Iară copilul dacă va naște să se botēze la patru-zeci de zile de nu i va fi nevoe de mōrte, iară de i va fi nevoe, atunci să se botēze și într'acel cēs în carele s'au nāscut, iară așa să i spell.

Pentru coconii de va fi indoire de nu va ști botēzați sunt ai nu sunt botēzați

Glava 150. [Săborul VI, Canonul 82, și Cartaghena, Canonul 72]. Canonul 82 al șaselei săbor și 72 de la Cartaghena grăiaște, că un botez ne am învățat a ști după cum mărturiseste Dumnezeescul (simbol) a credinței : adecă Veru i va edinago Boga. Și pentru aceea Dumnezeesca botejune grăiaște Domnul, or i fie cine carele nu se va naște de în apă și cu duhul, acela nu va întra întru împărăția ceriurilor, decî de veme ce copii cel mic caril s'au robit, sau s'au tāmplat într'alt chip de i au aflat niscare creștin pre căi, sau pre într'alte locuri lepădați și i-au luat pentru spāsēnia sufletelor sale, și decia vor gāndi adins eiși : să sunt botēzați sau ba, iară acei copii nu știu de copilărie și de neobārșirea vārștilor lor, decî de acesta de nu se va afla cu dēdinsul mărturie cum adevărat s'au botēzat : poruncesc Dumnezeestil pārinți cum fără de nici o sifală și firică să se botēze, să nu cumva să se tāmple să nu

fie fost botēzați, să se lipsescă de o curăție sfîntă ca acesta, să rămāie afară de împărăția lui Dumnezeu : după socotința Domnului carea ai zis, că cine nu se va botēza acela întru împărăția ceriurilor nu mērgē.

Pentru copilul de se va afla la sfārșii să mōrd, și preotul va botēza, și de nu va apuca să zic cele molitve ce s'au lepădat de satana, nici molitvele cele-ialte dar ce va face de aceea, zicdelea după aceea de va trăi copilul ai ba ?

Glava 151. [Ilie Mitropolit Critschii]. Sfîntul Mitropolit de la Crit anume Ilie, adeverează acesta lucru și zice : că nu trebuie obārșite tele taine să zică cine-va că sunt neobārșite, căci că pentru aceea s'au obārșit și s'au botēzat după trei afundări și după chemarea a trei chipuri al Tatălui, și al Fiului, și al Sfîntului Duh, și pentru atcestora adecă a trei afundări i s'au făcut botezul deplin la cel botēzat, decia lepādare și molitve nu se mai zic. Pentru că lepādările și molitvele se zic la cel botēzat mai înainte de botez, adecă mai înainte de cele trei afundări ; iară după botez decia nici lepādări zic nici molitve, că nu se cade decă obārșesti Taina să zic cele ce sunt mai înainte de obrāșēnia Tainei. [Zri]. că nu aflăm acēstā poruncă nici la un sfānt canon. Iară decă se va botēza copilul cum am zis mai sus, și într'acel cēs nu va muri, atunci tu obārșesti și ceia laltā slujbā, carea iaste după botezul copilului, adecă zic molitva sfāntului mir și cele-ialte tōte.

Pentru preoții cari botēză copii agareanilor, sau priimesc pre dānsi cūmetri, sau priimesc jertza a ereticului, și pentru nepreoții cari botēză copii.

Glava 152. [Intrebare către Patriarhul Chir Luca]. De se va tāmpla să vie cătră credința noastră niscare copii caril mic s'au botēzat ai Agareanilor, mai botēza i vor ai numai să i ungi cu sfāntul mir ca cum ar fi botēzați ?

[Răspunsul lui]. Și săbornicește răspunsē și porunci, să se mai botēze zice, pentru că botezul, sau de în credința pārinților, sau de în credința celui ce se botēză, iaste darul de la Dumnezeu la dānsul, și are căldura și dragostea credinței și a lucrurilor celor bune. Iară copii Agareanilor pre cari botēză ca niște cocon. aceia nu știu ce se fac pre dānsii, și pārinții lor sunt fără credință : iară nu sint ca noi creștinii care botēzăm coconii noștri cu smerenie și cu credință adevărată, ca să dobāndescă Dumnezeiasca lumină, ce se zice a lui Hs. și a împărăției lui, iară ei ca pentru să nu riize și ca să nu pațā rāu cānd se taie ei în lēgea lor : și ca pentru să nu se impuțā trupurile lor, pentru aceia i botēză.

Iară acolo unde se botēză darul lui Dumnezeu la dānsii nu vine căci că iaste departe de dānsii : ci vine urgie și pre cel ce se botēză și pre cel ce botēză pre dānsul, adecă pe preotul cel i botēză, așjiderea și pre cūmātru carele i priimesște. Decî să știm de acēsta cătră călcare fac Dumnezeestilor pravile preoții ceia ce botēză copii Turcilor Agareanilor.

[Apostoli Canon 46]. Iară care preot va lua jertza ereticului sau a agareanului, sau va botēza copilul lui, sau pentru cūmetria copilului va priimi pre dānsul, sau nun la nuntā, acela iaste poruncesc să i se ia darul. Pentru că cine va avea părțāșie cu necredinciosul, sau ce amestecare are lumina cătră întunereci ?

[Mater]. Iară căli se vor botēza de popi nesfințiți, aceia a doua oră să se botēze. Popii cel nesfințiți se chiamă cari s'au hirotonit de Arhieretici eretici, așjiderea și de cel ce li s'au luat darul, cărora li i'au luat săborul Arhieresc pentru vini și greșale ce au avut.

Pentru că de nevoie botēzi i mirēnii, și pentru coconii creștinilor cari mor nebotēzați, unde mērg.

Glava 153. [Nichifor Tārigrdēnul]. De coconii nebotēzați. De se va afla neștine într'un loc pustii nefind în vrēme acolo pop, și să nevoiaște vre unul de într'aceia să mōrā nebotēzat. Iasă de se va tāmpla acolo diacon sau călugār, atunci să i botēze, iară de nu se va afla cineva de într'aceștea trebue să se botēze și de creștinii cari se vor afla acolo, iară de va fi tatā copilului singur, și alt creștin să nu se afe, atunci să i botēze și el că păcat n'are. adevărat cu apă, și de muiarea lui nu se desparte.

[Simson Solunēnul]. Nu numai de nevoe să se botēze copilul de om mirēn, ci încă acel mirēn și Dumnezeesca taină să i dea. adecă să i priceștuiască, și însă de va muri priimesște la Dumnezeu botēzat : și se socotește în ceata altor coconi botēzați, și se slujăște și se pomenēște cum e obiceiul, iară de nu va muri copilul ci va trăi, atunci să se botēze a doua oră de preot.

[Marele Atanasie]. Iară căli coconi ai creștinilor mor nebotēzați, așjiderea și ai pāgānilor ; aceia nici mērg întru împărăția Ceriurilor, nici în muncā ci numai la un loc luminos.

Pentru că indoit iaste omul și pentru că ceriurile sunt închise celor nebotēzați.

Glava 154. [Casilin Tārigrdēnul]. Iasă indoit iaste omul, de trup și de suflet, pentru aceia și Hs. indoit dāru omenilor tocmitrea botezului, însă apa se sfințește de preot

cu molitvele, și se ia întru curăția trupului, iară Duhul sfānt pentru credința cea curată, se pogorā de la Dumnezeu pre nevāzut, ci doā taine ai dat fiul lui Dumnezeu Hs. cătrā spāsēnia lumii, însă întâi iaste sfāntul botez, iară a doa iaste sfānta priceștenie, și însă sfānta priceștenie, inchipuiazte și adeverează patirile lui Hs., îngroparea și învieirea, iară sfāntul botez inchipuiazte și adeverează pogorārea lui Hs. în iad și eșirea. Acēstea taine dēde noā biruitoriul Hs. dintru care taine avem spāsēnia.

[Semnezi]. Iară când se botēză deschiduse ceriurile, carele închise Adam pentru neascultarea, și au fost tot închise până când au venit Domnul nostru Is. Hs., și dēde darul sfāntului botez în lume.

[Zri]. Alta să știți de acēsta că mai înainte de ce se botēză omul, ceriurile sunt închise pentru dānsul tot dēuna depurarea până când ce ia Sfāntul botez, iară decā se botēză îndatā se deschid, și Duhul Sfānt vine și umbrēște pre cel botēzat : și decia se chiamă fiu iubit a lui Dumnezeu, pentru că omul nu va dobāndi ceriurile de nu va lua botezul după cuvāntul Domnului unde zice : carele nu se va naște de în apă și cu Duhul, acela nu va întra la împărăția ceriurilor.

Pentru preotul de va botēza pre fiul său ca un preot, și de va blagoslovi nunta fiului său.

Glava 155. [Manoil marele Hartofiloc]. De se va tāmpla vre într'un loc a fi numai un preot, iară altul nu, sau de nevoe de va fi a muri, atunci acela botēză ca un preot pre copilul său, decia nu se desparte de preotēsa lui, căci că i-au priimit altul de în Sfāntul botez, și de acēsta nu apārā pravila, iară de i va lua de la scaldătore să se facā în loc de cūmātru, atunci se desparte de preotēsā, căci că ai făcut pre dānsa sorā sufletescā.

Și pōte să blagoslovēscā și nunta fiu-sēu cu altā nunā, dacă nu va fi alt preot în locul lui.

Pentru preotul că i se cade dēcu mādncā să nu botēze : ci să botēze mai înainte de Dumnezeiasca liturghie, și iară nici în postul mare să nu botēze.

Glava 156. [A postnicului]. Nu s'au dat vōe preoților, dacă vor mānca, și dacă vor bea să botēze, ci trebue mai înainte de liturgie ca să pōtā priceștui copilul, însă de nu i va fi nevoe, iară de i va fi nevoe, atunci trebue în cēs ce vor chema pe preot : atunci neapārāt să i botēze măcar nōptea de va fi măcar zioa.

[Zri]. Așjiderea și în postul cel mare nu se botēză copii, pentru că sānt zile de jale și zāciualā a tot anul, fără numai de va fi ne-

voe : atunci poți să l' botezi măcar de ar fi și în săptămâna cea mare.

Pentru preotul ca să nu boteze în casă, și pentru copilul de va muri nebotezat de lenea preotului sau a părinților.

Glava 157. [Săbătorul VI. Canonul 31]. Canonul 31 al sașelui Săbor; poruncște, nici cum în casă să nu se boteze copil, iară de-l va boteza, însă de va fi fost nevoe copilului de va hi vrut să moră : atunci popa nu se pedepsște, iară de va hi fost copilul sănătos, atunci se pedepsște acela preot cu oprirea de preoția lui cum va socoti Arhierul, iară alți învățători zic că se cade să i se ia darul.

[*Nichifor Târgigrădenul*]. Iară de se va afla la sfârșit să moră copilul, și vor chema pe preot să l' boteze, iară preotul se va lenevi, și copilul va muri nebotezat, atunci păcatul iaste al popii : și se canonește de acesta cum va socoti Arhierul lui, sau oprire de preoție sau alt canon. Iară de va muri nebotezat de lenea părinților : atunci se canonesc mai vărtos, adică trei ani să nu se cuminece, și peste toate zilele să mănânce sec, adică Lunea, Miercuria și Vinerea, și să facă în toate zilele metanii.

Pentru care păcate se iartă după moarte, pentru liturgiile, pentru rugă și pentru milostenii carele se fac pentru cei ce mor.

Glava 158. [Întrebarea către sfântul Dionisie Areopagitul]. Pentru acesta marele Dionisie au descoperit, că de vor fi micii păcatele omului, ce se zice ale mortului, atunci el ia în folosință pentru liturgiile și rugă și milosteniile carele se fac pentru dânsul, adică l' iartă, iară de vor fi grăle păcatele și mari atunci nu se iartă, că au închis Dumnezeu pörta raiului de dânsul și nu e folos de aceea. Drept aceea trebuie să purtăm grije de ale noastre suflete să facem lucruri bune carele plac lui Dumnezeu, până avem această viață a noastră trecătoare, și să nu așteptăm să ne fie păcatele neertate, că dacă vom muri nu se vor erța cu prescurile.

[*Răspunsul*]. Inșă după răspunsul al acestui Dumnezeu Dionisie, care răspunde la întrebarea de mai sus carea întrăbă cumum pare el se arată cum nu se iartă păcatele pentru Dumnezeieștile liturgiile, și pentru rugă și milostenii.

[*Dezlegarea*]. Ia caută de vezi mai jos alți dascăli ce zic, că liturgiile și milosteniile zic că pre toate păcatele iartă.

Pentru că nu numai morților sint de folos și de erțarea păcatelor Dumnezeieștile liturgiile, ci încă și viilor.

Glava 159. [Întrebarea lui Petre Patri-

arhul]. Ce pot liturgiile să folosescă sufletele lor păcătoșilor după moartea lor ?

[*Răspunsul lui Grigorie Papa de Roma*]. De vreme ce nu s' iartate păcatele omului carele more, foarte pot multe să ajute Dumnezeieștile liturgiile și să isbăvescă sufletele de în muncă, și ia ascultă să vezi, că de multe ori sufletele morților s' au arătat și au cerșut de la vii, să facă liturgiile pentru dănele ca să se isbăvescă de în muncă, cum au zis de acesta și Filices episcopul.

[*Grănică și minunată e acesta*]. Că era zice un preot odată ce avea bôlă, iară cându'l era nevoe de treba trupulu'l el mergea la baie și baia era pre locul lui. Iară când fu într'o zi merse acolo să se spele, iară acolo într'ansa află un om și nu'l cunoștea că nici odată nu'l văzuse, și veni de el trase cloșotele de în picioare, iară când vrea să se desbrace el îl ținea hainile, până ce eșia preotul afară de în căldura băii, și când vrea eșia atunci cu mare cinste și smerenie slujea preotului : și așa făcea de multe ori. Inșă preotul într'o zi vru să mergă la baie și gândi adins eluși și zise : omului celuia ce'mi slojaste cu atăta smerenie și dragoste, nu voiul să mergă deșert la dânsul, ci să' duc puțin dar, și așa luă două prescuri și se duse la baie : și dacă intră în lăuntru, iară află pre omul acela, și se apucă iară de sluji preotului cu totă cinstea cum era deprins, iară decă să inbăie preotul și vru să mergă, atunci el scose cele două prescuri și le dăde omului în loc de blagoslovenie, și pentru dragoste slujbei. Iară el scărbit cu lacrimi zise : o părinte sfinte căci dai mie aceste prescuri : că această pâine iaste sfântă și eă a o mănca nu poată, că pre mine pre carele vezi aici fost'am stăpân la această baie, și am făcut multe păcate într'ansa și pentru acele multe răutăți ale mele m'am osândit de mă muncesc aicea într'acesta loc unde am făcut păcatele. ci inșă părintele meu, de vei să'mi dai dar, acestea te rog să'mi faci prescurile acestea să le faci liturgie la Dumnezeu, și pentru păcatele mele să te rog, iară dacă vei face pentru mine liturgie, decă să vii, și de nu mă vei afla aicea să știu că 'ți s' au ascultat ruga către Dumnezeu și m' au scos de în muncă, și dacă zise cuvintele acestea preotului, peri de la el și nu se mai văzu. Atunci pricepu preotul că acela nu fu om, ci suflet. Decă acel preot decă auzi acesta se întristă cu mare întristare și plânsă foarte, și decă merse acasă și a doa zi inepu a' face liturgie 8 zile, iară decă făcu liturgiile duse-se la baie după cuvântul omului celuia și decă acolo nu'l mai află. De acesta pricepu popa că se isbăvi acela de în amară muncă, pentru Dumnezeieștile liturgiile, și merse în raiu unde se află dreptii creștini. Și de acesta mărturiseste acesta lucru. și așa

iaste adevărat. Că pentru Dumnezeieștile liturgiile se isbăvesc sufletele de întru mâinile dracului și merg în mâna lui Dumnezeu. Că sufletele păcătoșilor cum am zis mai sus cer de la vii liturgiile, și pentru semu poruncesc. că pentru acele Dumnezeiești sfinte liturgiile primesc păcătoșii isbăvire și slobozie deplin de păcatele carele au făcut într'această lume.

[*Caută de vezi minunata poveste, și pentru liturgiile ce se fac pentru cei vii ascultă și te îngrozeste*]. Un om se afla rob, și era cu lanțuri legat, iară femeia lui pre la zile de prasnice făcea liturgiile pentru hărbatul ei, și iară în zilele celea ce se făcea Dumnezeieștile liturgiile pentru hărbatul ei, într'acele zile i se deslega lanțurile cu carele era legat, și dacă se vrea obârși liturgia se afla iară legat cu lanțurile. Trecu câtăva vreme, decă omul acela se isbăvi de în robie și merse acasă și și p ovestia, că în cutare zi și în cutare se deslega lanțurile de la el, iară mularea lui cum auzi știa zilele în care făcuse liturgiile pentru dânsul. Și se infolosiri mic și inari, că în zilele cele ce făcea liturgiile într'acele zile se deslega și lanțurile de la hărbatul ei, și dacă auziră toți acesta prea slăvită minune, măriră pre Dumnezeu.

Pentru Liturgiile ce dau Preoților pentru sărdăcuste, pentru cei vii, și pentru cei morți.

Glava 160. [Dumnezeieștii învățători și Dascăli]. Un boiaru la Nicomidia se afla bolnav la nevoe de moarte, zise mueri lui să dea de într'avuția lui mișeilor și săracilor, și rohiu lui să' iarte, iară liturgiile zice popilor să nu dea, iară acel boiaru avé credință și smerenia către cuviosul Isaia, carele era preot vestit și puternic într' un buntăț, și rugându-se molitvei lui se isbăvi de bôlă, și se făcu sănătos ca și întâiu, iară decă se sculă merse la sfântul, și cumu'l văzu sfântul se umplu de bucurie și mări pre Dumnezeu, și decă se sărutară într' Hs. șezură : și l' întrăbă sfântul ce i-au fost făcut tămăduirei lui, dela carele au luat sănătate ? răspuse boiarul, cum rugău zice pre molitva ta cea sfântă, într'acel cés mă tămăduiu. Atunci zise sfântul către dânsul : fătul meu, da' ai preoților liturgiile pentru spănia sufletului ? el răspuse : ba cinstite părinte, că dea' și hi dat, nici un folos nu mi- ar fi făcut, numai ce aș hi pierdut acei bani. Atunci 'i zise cuviosul părinte : nu grăi așa fătul meu, căci la cov fratele Domnului, scrie la epistolia lui [Glava 5. Zaconul 57] : De va bolnăvi vre un om zice, atunci să chiamați preoții besericilor cari au îndrăsnire la Dumnezeu, să se rógé pentru acela : și Dumnezeu pentru rugăciunile preoților lui, va da sănătate bolnavului și l' va scula de în bôlă, și de va ave

și păcate omul pentru ruga și rugarea preoților le va ierta Dumnezeu. Acestea zise sfântul părinte către boiaru de l' învăță și l' îndreptă. Iară pentru necredința lui, zise l' sfântul de dăde unu preot bani ca să slujască pentru dânsul 40 de liturgiile, și cum dăde boiarul banii se dusă acasă și, și dacă să slujiră cele 40 de liturgiile într'o noapte se deșteptă boiarul, de în comnu' și l' fără de veste să deschisera ușile casei lui nedeschise de nimenia și văzu unde intrară voinici călări în chip de angeri și stătură 20 din a dréptia iară alți 20 de-a stânga lui. [*Vezi lucru ciudat !*] Boiarul cumu'l văzu de vederea aceea se îngrozii foarte, și zise către dânsii : giupăni mei, drept ce ați venit la casa unu păcătoș ? iară el răspuseră și ziseră : noi sintem 40 de liturgiile ale tale carele s' au făcut către iubitorul de ómeni Dumnezeu pentru tine, și ne-au trimes să te întimpinăm să mergi la beserică, și vino cu bucurie mare nu te spărea, că pentru mâinile preotului carele 'ți-au făcut 40 de liturgiile te- ai făcut pătaș, și te- ai împreunat la Dumnezeu să iai neapărat împărăția cerurilor, iară boiarul de într' sfântă descoperire carea văzu, aduse-și a minte de cuvintele sfântului Isaie și să infolosii zicând : că multă putere au liturgiile la Dumnezeu, carele se fac, că pentru dănele se iartă păcatele ómenilor, și dăde de într' avuția lui preoților ca să se pomenescă de dânsii pre la Dumnezeieștile și sfintele liturgiile : și să scôță cesturi meride pentru dânsul la Dumnezeiesca proscomidie.

[*Vezi minunată poveste dela otecnic pentru sărdăcuste morților*]. Povestesc la Otecnic, că un stareț preot Dumnezeu lui de sus, avé un poslușnic, și mic odată pre voe nu l' făcea, ci depurarea într' neascultare se afla. Zicea sfântul stareț al lui către dânsul : fătul meu, nu'mi pare rău căci nu faci pre voia mea, ci plâng și mă jeluesc de peirea sufletului tău, că știu adevărat pentru neascultare cea, vei să iai muncă de vecl, iară poslușnicul hătea și joc de cuvintele lui și tot nu l' mai părea rău să se părăsescă de neascultare, și să și vie într' ascultare.

[*Caută de vezi cu îndinsul și te îngrozeste*]. Preste puține zile muri poslușnicul, și pentru neascultarea merse l' sufletul în muncă. Iară sfântul stareț al lui cum avea îndrăsnire către Dumnezeu se rugă, să vază pre poslușnicul lui în ce loc al muncel se află : și Dumnezeu aciăș ascultă ruga starețului după cuvântul Dumnezeiescului David : face Dumnezeu voia celor ce lie frică de dânsul, și rugile lor ascultă, și văzu în vis acel blagoslovit stareț, și adevărat al lui Dumnezeu rob, riul cel de foc al muncii : și cura cu turburela multă și cu sunet mare și era într' ansul mulțime de ómeni, care n' avea măsură să

numere cinc-va; și era unii în riu până la mijlocul trupului, iar alții până la grumaz, iar acela ocaanicul care făcea neascultarea și piciorole și în mâinile și tot trupul lui era înlăuntrul într'adâncimea acelu riu de foc, și cumu'l văzu sfântul într'afata mare muncă muncindu-se, se întristă și plânse cu amar, deacia zise către dânsul: fătul meu ôre vezi în ce te aflu, nu pentru alt, ci numai căci n'ai avut ascultare, iată că te făcuși moștnean cu dracii focului de veți, și strigă așa de înlăuntrul riuului de foc cu mare glas: Părintele meu, părintele meu, de vei vrea poți să mă izbăvești și să mă scoți de într-acastă muncă ce mă muncesc, val de mine ocaanicul, val de mine ocaanicul! căci am avut neascultarea-mă muncesc în veți, ferice de ceia ce ai ascultarea. Decă se deșteaptă omul lui Dumnezeu starețul, și decă și făcu totă slujba lui după obicei, începu liturgia rugând pe Dumnezeu pentru spăsenia ocaanicului ucenic al lui și făcu Liturgie zile 20 în toate zilele, iară decă se umplură acestea 20 de Liturgii, rugă iară sfântul lui Dumnezeu ca să văză pre ucenicul lui unde se află, și așa văzu a doa ôra riuul de foc cu glôta a aceia muncă, și ucenicul lui până la mijlocul trupului muncindu-se, iară dela mijloc în sus era izbăvit, și cum văzu ucenicul pre starițul lui, strigă către dânsul cu mare glas: Prea cinstitul meu părinte! iată pentru sfintele tale molitve și rugă izbăvise de întru muncă jumătate de trupul meu, ci mă rog ajută-mi de tot, a mă izbăvi de tot trupul, să merg întru lumina de veți. Iară cucernicul stareț văzînd așa, mări pre Dumnezeu, atunci iară a doa zi începu a sluji Liturgie în toate zilele până se implură și cele-ialte 20 de Liturgii, și se implură 40. Iară decă se obrășiră, iară rugă sfântul pre Dumnezeu să văză de ucenicul lui izbăvitu-s'au de tot de întru muncă au ba, și așa văzu a treia ôra riuul de foc cu totă glôta aceia care văzuse și de celea ori: iară pre ucenicul lui acolo nu'l mai văzu, că eși pentru rugile și molitvele Sfântului de întru munca riuului de foc, și mersă în raiu în viața de veți. Iară sfântul stareț dăde slavă și mulțumire iubitorului de ômeni și mântuitorului de sufletele noastre Domnul Is. Hs. carele priimi jertvele sale ale Sfintelor Liturgii, și izbăvi pre ucenicul lui de în muncă.

Însă Liturgiile cum ați auzit mai sus, pot să sue sufletul omului tocma de dădăsuptul iadului la ceriū, și de întuneric întru lumina de veți, acestea auziți și înțelegeți cu dea-dinsul, de la iubitorul de ômeni Dumnezeu, a câte bunătăți se destoinesc ômenii pentru banii ceia ce dau la mânele preoților ca să facă Liturgii pentru dânsii.

[Zri]. Iară preoții cari iau aceia bani ca

să slujască Liturgii aceia nu se lenevesc sau să'l facă uitare. Ci cu dragoste și cu smerenie să le facă, că pentru cele ce nu slujesc Liturgie vor să dea sēmă în zioa de judecată, către neasupritoriul județ Domnul nostru Is. Hs.

[Caută o Popo de vezi]. Că în cēs. ce se dau banii în mâinile Preoților ca să'i facă Liturgie, aceea dare se scrie nevăzut de Dumnezeuștii Îngeri: și val de preoții carele nu va sluji acelea Liturgii, sau să nu scōtă meride, adecă proscomidie, pentru sufletul celuia ce'l plătește.

Pentru meridele sau cesturile celea ce scōtă popa la proscomidie ce sunt? și pentru muierii carele au bărbai eretici, sau păgâni: cādă-li-se-va să ducă prinose?

Glava 161. [Simeon Soluneanu]. Meridele sau cesturile, sînt în locul și în chipul celor ce duc prescurile în beserică, și se face împreunarea lor cu Hs. drept aceea căți fac păcate de față și nu se părăsesc de păcate, trebuie să nu le primiești prescurile nici cum. Nici ale muierilor carele au bărbai eretici și păgâni, măcar de ar fi credințioase și pravoslavnice, iară umanări de cēră și unt de lemn cînd aduc muierile acelea, tu primiește acelea întru nădejde de spăsenia lor, și fă paraclis și rugă pentru dănele, și le poruncește să dea și milostenie, iară Liturgii pentru dănele să nu faci, nici meride să scōți, nici Dumnezeuștilor taini să le pricețuești, fără numai la sfărșenia vieții lor, cînd vor muri, și atunci să faci maslo, și alte slujbe. Iară în vrēma vieții lor să le dea numai aghiasmă și anaforă, încă și acestea pe vremele să le ia, ca să se mărturisescă lucrul că sunt credințioase, și iau acelea pentru nădejdea și sfinția spăseniei lor, și mai mult ca să nu cază întru nepărăsirea păcatului, căci cî în-torc pe dănele de întru sfinție și de în credință, ca apoi să nu cumva să mergă de tot în peire să se păgănescă. să-și lépede légea.

Pentru ce lucru după mōrtea omului fac pomene a treia zi, și a noa zi, și patru-zecele, și cînd trebuie și se oprēște să nu se facă.

Glava 162. [Cuviosul și de Dumnezeuștii pōrtitorul Alexandru]. Cînd mōre omul atunci are slobozie sufletul doă zile și umbă cu ingerul aice jos pre lume unde'i iaste voia, deacia sufletul de multă dragoste a trupului căci s'au despărțit de dânsul, unele ori merge la casă aceia ce au fost întru viața lui, iară altele ori la mormânt unde'i iaste îngropat trupul, iară îmbunătățitul și dreptul suflet merge în locurile unde avea obiceiul de se ruga pentru spăsenie'si, și face doă zile pre pământ, iară a treia zi merge ingerul cu dânsul adică cu acela suflet la ceriū, și stă nain-

tea Grōsnecului Sczun, și se închină înaintea lui Dumnezeu, pentru aceia se face a treiu zi Liturgie și pomana pentru cel mort. Iară decă se închină lui Dumnezeu, cu porunca lui Dumnezeu merge cu ingerul de'i arată bogate lăcașuri frumoase ale sfinț lor și dreptilor cari au făcut voia lui Dumnezeu pre lume: acesteia toate le vede sufletul atunci, iară a noa zi merge de se închină lui Dumnezeu, pentru aceia se fac Leturghii și pomene a noa zi. Deacia iară îl ia ingerul și trece de'i arată raiul, și tōlă munca, și cele de dădăsubt și tōte muncile în 40 de zile, și iară merge după 40 de zile de se închină lui Dumnezeu, pentru aceia se fac Liturgii și pomene în 40 de zile, decia atunci după lucrurile cum au făcut dau loc de se ôdîmnește, până va veni Hs. să judecē lumea, să dea sau să plătească fiă cāruiă după lucrurile lui.

[Nichifor Tăigrădănu]. Iară de pomene să știți cînd se oprēce a nu se face. întăiu la cele 12 zile, în săptămāna cea de întăiu a sfântului și marelui post, în săptămāna cea mare, în săptămāna de după Paști și în duminecele Peati desetinii, și pre la praznicile cele mari pomene iară nu se fac, adecă colivi și sfēții Boje carele se fac pentru morți, iară decia peste an se pomenesc Creștinii cînd li e voia. Iară a se pomeni în taină cei morți la sfântul pomenic de aceia nu se oprēce nici în zioa de Paști.

Pentru sufletele dreptilor și ale păcătoșilor unde se află pînd în zioa de astăzi.

Glava 163. [Anastasiē de la marea Antiochie]. Nimenea de acēta n'au spus pre amăruntul și adevărat, ci însă de întru Dumnezeuștile cuvinte ale biruitorului nostru Domn Is. Hs. am adevărat, că sufletele cele drepte sunt cu sufletul sfântului și dreptului tălhar în raiu, așjiderea și Dumnezeescul Antonie învățătorul pustiei pentru locul sufletelor celor drepti așa au văzut cum sînt în raiu, așjiderea și purtătorul de Dumnezeu Pamvo: și alți bogăți de întru sfinț Părinți. Așjiderea și sfântul Ioan Leavistnicul așa zice, că tălharul decă zice cătră biruitorului Pomeanmia gospodin vă țarșivini, atunci tot raiul mōsteni, iar Dumnezeescul Solomon zice: sufletele dreptilor în mōna lui Dumnezeu, și nu se va atinge de dănele munca.

Iară pentru sufletele păcătoșilor tōtă légea véche și cēsă noua grăiaște: că se află întru legăturile iadului, ca și niște ômeni răi ce zac în temniță închiși, până li se face judecata vieții lor să ia mōrte, așa se află acolo în iad și sufletele păcătoșilor ca într'o temniță, până va veni prea dreptul și înfricoșatul Judecătorul la grōznica lui adoa venire să judece tōtă lumea, să dea sau să plătească fieși cui după lucrurile lui, [Psalm 144]. că grăiaște și Dumnezeescul David pentru păc-

toși: să se întōrcă zice păcătoșii în iad, arată adevărat să se întōrcă, sînt că sufletele păcătoșilor astăzi în iad sînt, pentru că nici dreptii n'au luat bunătățile nici păcătoșii munca, până la a doa venire a Domnului nostru Is Hs.

Pentru preoții carele sa sluji și se vor vârșă sfințele, sau i va cădea sveazda, și cînd sînt sfințele obârșite, și pentru prescurile proscomidite de le vor mânca cîni.

Glava 164. [Ioan Chitru]. De se va tāmpla cumva să se vése Sfințele mai nainte de văhodul cel mare, atunci preotul iară să facă a doua proscomidie, și obârșind deplin să zică și molitva preadalojeniei, deacia atunci să începă Dumnezeiască Liturgie de acolo de unde s'au tāmplat de s'au vârșat sfințele și să o obârșescă de tot: și să se pricețuască Dumnezeuștilor Taini și să facă otpust. Iară de se vor vârșă după văhodul cel mare întru scrisore acēta nu aflăm să se mai facă altă proscomidie. Iară de se va tāmpla să mănānce Dumnezeescul Agneță, șorece, sau altă jiganie, și preotul nu va védea, atunci trebuie să facă altă proscomidie, de va hi însă mai nainte de văhodul cel mare, iară preotul să se ispovedescă de păcatul lui la Arhiereul său, și Arhiereul să'l canonescă, iară nu să'l ia darul, și canonul lui iaste să'l oprēști cātăva vrēme de se va fi tāmplat să se facă acel lucru de lénea lui, iară de va hi nevoe de preot și se va tāmpla în postul cel mare, sau la Crăciun, sau la Boboteză sau alte zile mari ca să nu se oprēscă lucrul lui Dumnezeu: atunci să n'abă preotul canon de oprēla, ci numai post, milostenie, molitve și rugă. Iară Sfințele care se vor vârșă, cade-se preotului să le adune într'un vas curat și să le bage unde se spală dacă se va pricești Dumnezeescul Taini, sau într'alt loc sfînt să le acopere să nu se calce, sau să se tāmple într'alt chip, și de se va tāmpla a prinde acea spurcăciune carele a mănăcat Dumnezeescul Agneț atunci să'l îngrope în pământ.

[Semenz]. Iară de va cădea svezda de pre discos, să fie oprit de Liturgie, de a nu se pricești zile 40.

Sfintele sunt obârșite daca zice Preotul în taină acēta.

Isătoveri hleabă sei cistnoe tealo Hrista tvoego Amin.

A eje vāceși sei cistnoe crāve Hrista tvoego, Amin.

[Valsamon]. Preotul de va avea prescuri proscomidite, și nu le va pune întru bună pază să nu intre în lăuntru besericii cāni să le mănānce: atunci se pedepsēte popa acela cu oprire de preoția lui, că de le-ar fi păzit nu s'ar fi fost făcut păcatul acela.

Pentru cinstitile daruri de vor stricase, și preotului cum i se cade să aibă loc de spălat în oltar, și mirénul să nu intre în lăuntru.

Glava 165. [A postnicului]. De se va tâmpla să se strice Cinstitile Daruri, atâta cât să nu pôtă popa să le potrivască, acélea sfințe nicl să le arză, nicl să le arunce în apă, ci să bage vin dulce într'ânsele. și să le potrivască. [Gherman Têbrigrădénul]. La jertvelnic în lăuntru, trebue să aibă loc necălcăt într'o parte, să fie săpat și înfrumusețat ca să te spelli decă vei face Liturgie: și după spălare feréște să nu cază saū să pice afară de în spălatóre să se calce, c'apoi va fi mare muncă sufletului tău.

Și la jertvnic ómenii mirénii să nu între, nicl mueri mirene, iară călugărițe întră de curățéază.

Pentru anafora drept ce o iau creștinii, și pentru când se oftă cu muerile lor, să nu o ia, nicl icône să sărute.

Glava 166. [A Dumnezeștilor Dascăli]. Anafora s'au făcut și se dea într'acest chip. Pentru că mai înainte vréme se priceștia ómenii făcătórelor de viață taini dese, iară acuma s'au depărțat taina aceia Sfinșil, și se priceștuesc odată într'un an, și acésta socotintă și tocmelă s'au făcut de sfinșii părinți pentru mai mare cucerie și sfinție. Ca să se curățéze ómenii pre în sfințele zile ale marelui post cu ispodevania. Atunci să se priceștuiască de sfințele taini întru sfinție și curăție și ertarea păcatelor lor, și pentru că atunci se priceștia des Creștini de sfințele taine cum am zis. iară în zioa de astăzi iau anafora de în mâna preotului întru sfinție și blagoslovenie, ci decă vréme ce o iau creștinii în loc de Dumnezeiasca Pricestanie: pentru aceia se cade într'acea zi să se depărțéze de împreunarea trupescă a muerilor sale, deacia atunci să ia Anafora și să sărute sfințele Icóne. iară de va fi de în lucrul diavolului să se afle cineva cu muiarea lui în zi de praznic, acela să nu ia Anafora, nicl icône să sărute, nicl fâmeia lui. Că zice Dumnezeiasca Scriptură: céle curate să se dea curăților, și céle Sfințe Sfinșilor.

Pentru bolnavi de vor muri necumunicați pentru lenea preoșilor.

Glava 167. [A postnicului]. De va muri cineva nepriceștuit Dumnezeștilor taine pentru lenea lui, unul ca acela să se canonească: să facă pentru dânsul liturgi și milostenii, iară cel ce se vor afla mai mari ai casei, acéia să se canonească anii 2 să nu se priceștuiască, și să facă și metanii câte 100. iară de vor chema pre popa și nu va mérge acia'si, ci se va lenevi de va muri bolnavul neprice-

ștuit: acel popă să fie oprit de preoția lui 1 an. Trebue a ști când móre omul nepriceștuit, atunci să facă pentru dânsul liturgi doă zeci și patru.

Pentru cela ce e învârbîbit cu cineva, să nu'l priimești prescurele la Biserică, nicl să'l priceștuești, și de va muri cineva neertat și învârbîbit.

Glava 168. [A Postnicului]. Cine are vrajbă asupra cuiva, pre acela la biserică să nu'l priimești, nicl prescurile lui, până nu va face pace. Că ruga cătră acela se face blestem, că de ar face milostenii și alte multe lucruri bune, măcar și trupul să șîl dea în întru muncă pentru Dumnezeu: [Ingrozaste-te]. acélea Dumnezeu întru nimic nu le priméște, decă vréme ce n'are pace cu frate-său creștinul, și decă nu va să facă pace curată în vréme când va să se priceștuiască Dumnezeștilor taine, ci rămâne întru vrajbă. [Caută]. Feréște-te, o preote, să nu'l priceștuești că spată de amândoa părțile ascuțită bagl întru inima lui de't tae și sufletul și trupul, și tu, o preote, al păcatul de nu'l vei goni până va face pace, decă atunci să'l priméști.

[Caută]. Iar de va muri unul de dânsul fără ertăciune, atunci să facă cela ce trăiaște. canon 1 an, și să mérge și la mormântul lui zile 40, să zică: iartămă frate, și pre tine Dumnezeu să te iarte.

Pentru mirénii carii nu așteptă până se va obârși slujba besericeii ci fug afară.

Glava 169. [Apostolii, Canon 9]. Canonul 9 al sfinșilor apostoli grăiaște. fie-care mirén, saū hărbat saū muiare, ce va mérge la biserică, și vor fi la vecernie saū la utrenie, saū la liturgie, și nu va sta până se va obârși acéa slujbă ce se face, ci va eși afară: acela să se afurisască, iară de i se va tâmpla vre o primejdie saū nevoie: acela are ertăciune, iară carele nu va întreba pe preotul să'l dea voce, acela să nu îndrăznéscă să iasă de în biserică.

Pentru cela ce va să se priceștuiască, ca să nu se împreune cu muiarea lui, saū de se va tâmpla să se slăblănescă, în vis, și de va vârsa decă se va priceștui.

Glava 170. [Pavel Apostolul]. Nu s'au oprit hărbatul și muiarea de în amestecarea trupului lor, fără numai când vor să se apropie rugii sfinței priceștenii.

[Timotei Alexandrénul]. Nu s'au dat hărbatului și muerii să se priceștuiască Dumnezeștilor taini în zioa ceea ce se va afla trupéște, saū anafora să ia, saū sfințele Icóne să sărute.

[Diatagen al Apostolilor]. Trei zile trebue omului celuia ce va să se priceștuiască să nu

se împreune cu muiarea lui, și decă se va priceștui iarăși să se șie o zi.

[Dionisie, Atanasie, Timotei sfinșii patriarși de la Alexandria]. Iară de se va slăbăzni omul în zioa ceea ce va să se priceștuiască, atunci acea slăblăznă de va fi fost de pohtă mueréscă, să se depărțéze de sfântă priceștenie, iar de se va fi făcut de lucrul diavolesc ca să împedice pe Creștin de la Dumnezeasca priceștenie a Dumnezeștilor taini, atunci să se priceștuiască ca să nu se bucore acela vrăjmaș al nostru și pizmas, pentru că nu încetăză nicl o dată, ci tot déuna face primejdi ómenilor lui Hs., și mai vârtos pre la sfințele zile pre la carele să curățéază toți Creștinii de tóte păcatele, ca să se priceștuiască sfântului Trup și Sânge al Biruitorului.

[Caută]. Ci însă să auziți ce iaste pohta mueréscă, un om are multă dragoste și pohtă la o muiare, și mintea lui depurarea iaste la dânsa și la pohta ei, și de se va slăblăzni cu dânsa în vis, acela să nu se priceștuiască: căci că'l au fost mintea la dragostea ei. Pentru carea grăiaște Domnul, că cine caută cu pohtă spre muiare, iată curvie au făcut întru inima lui.

[A postnicului]. Iară pentru de va vârsa omul cela ce se va priceștui, de multă mănăcare și hăntură. saū beție, acela se canonește zile 40. în tóte zilele să facă câte 100 de metanii, și să zică și Pomilul mia Boje, iară de va fi vârsat de hólă, atunci să se canonească cu socotintă pre măsură.

Pentru de curé zi a săptămânei trebue să se pázescă muiarea și hărbatul de amestecarea trupescă.

Glava 171. [Dionisie, Atanasie și Timotei de la Alexandria]. Hărbatul și muiarea să nu se afle în pohtă trupescă, nicl Sămbăta. nicl Dumineca, că într'acéste 2 zile mai mult se face Dumnezeasca Liturgie, însă Sămbăta pentru sufletile pristăviților nostri: iară Dumineca pentru învierea Mătuitorului nostru Is. Hs., și acésta să fie de în tocmirea amânduror. adecă să fie voia și a hărbatului și a muerii.

Pentru muerile céle logodite, întru carele și pentru logodne, și pentru că logodna și făt-găduială iaste asemene nuntelor ce vor să fie.

Glava 172. [Săborul VI Canonul 94]. Canonul 94 al săsului săbor grăiaște: Cine va lua muiarea care va fi fost logodită cu alt hărbat, și va fi viț logoditorul ei, atunci să judece ca pre un précurvari și ea cu au luat

[Valsamon] Logodna și arvuna, povestesc tocmitorii de lége. adecă ceea ce au făcut pravilele, că și arvunele sunt asemenea nuntelor ce vor să fie, și se chiamă acea logodnă și

cea făt-găduială ca o nuntă deplin, iar unde nu s'au dat nicl logodnă, nicl legătură cruciș, nicl arvune, nicl au fost sărutare, ci numai legăturii carele se chiamă tocmire de nemica adecă legături cu scrisori: atunci de va lua al-tul pre acea femée, nu se chiamă précurvari, nicl se pedepséște ca cel précurvari.

Pentru logodne că se cade să fie hărbatul de 14 ani și feméa de 12.

Glava 173. [Nearaia împăratului Alecsie Comninel]. Blagoslovită iaste vrémea logodnei, și a nunței, când iaste hărbatul de 14 ani și muiarea de 12, iară mai înainte de 14 ani al hărbatului, și 12 al muerii, de se vor face logodnele și legăturile cruciș, și sărutările. acéstea logodne nici sunt nicl se chiamă adeverite, iară logodnele carele se fac în vrémea carea am zis, mai sus acélea nu se strică decă se fac cu socotintă, nicl la tocmirea zéstrelor se mai scrie socotintă decă înainte, iară însă logodna de la acea socotire, n'are putere de a colo, ci are dela sfințele molitve și de la ruga lui Dumnezeu, pentracea sînt nedespărțiți și nedezlegați, numai ce se despart carii se afliă cu vină întru fără lége, că cum se despart nuntele pentru vinele lor. așa și logodnele, iară câte logodne se fac în 11 ani și mai jos, acélea tocméle de tot a logodnei pre lége n'au, ci să face acésta ca să aibă nădejde într'aceia carii fac logodna aceia adecă tocméla nuntel.

Pentru Junele careleși va logodi muiarea și el va muri, apoi putéva, frate-său să o ia au ba?

Glava 174. [Intrebare]. Óre cine logoditu-s'au după o muiare și au murit mai înainte până nu s'au blagoslovit, și mai înainte de ce nu s'au amestecat cu dânsa, puté-va frate-său să o ia au ba?

[Răspunsul lui Valsamon]. Binele nu iaste bine, când nu se face pre bună cale și pre lége, ci însă vom zice: că logodna de se va fi făcut cum zice mai sus nearaia împăratului Comninel adecă cumu' obiceiul cu sfințele molitve, și să fie fost junele de 14 ani și fata de 12. atunci nu dá pravila să o ia fratele său, pentru că s'au făcut logodna pre lége, pentru că în tot lucrul iaste obârșită acésta nuntă, ca și cum ar fi fost blagoslovenie deplin.

[Vezi de tot]. Iară de va fi cum e de se ține obiceiul spre laturile răsăritului și ale amezăzi, mortul cu acésta muiare: atunci pôte, frate-său să o ia neapărat, iară obiceiul se chiamă, tocmirea zéstrelor, saū unde prind cuvânt, saū schimbă inel. saū fac scrisóre carele nu se va ținea de cuvânt să plătescă a-tăta galbeni. Decă acéstea zice légea și pravila, că sunt supțiri tocmiri, și sînt întru nemica. Iară de se va face molitvele și va hi între ei neajunsă vârsta: atunci sînt netari și fără de

lege, și acea citire a molitvelor nu se socotește, de această zic canoanele besericii și pravilele împărătești, că e fără de lege, adevărat așa se socotesc ea, și cum nu s'ar fi făcut.

Pentru o fată ce miimi molitve de logodnă cu ore care lön, iară căci nu era în vârsta creșterii, ea căută să se dăspărță.

Glava 175. [Intrebarea cătră sfântul Patriarh Nicolae]. O fată anume Irina, era de 12 ani, și luă molitvă de logodnă cu ore care lön, și să vesti că iaste această logodnă fără de lege. Dăcia vru să se despartă acesta Irina de lege, căci nu e logodna pre lege, pentru că era mic, și vrea să ia bărbat pre lege pre Teodor al doilea văr al acelu lön.

[Răspunsul al acelu Patriarh]. Iară sfântul patriarh cu sfântul lui săhor, răspuseră și porunciră, ca neapărat să fie. Pentru că logodna ce se făcuse era fără de lege pentru micșorarea a logoditului Irinii, drept aceia o deslegăm, căci s'au făcut rău și fără de lege, și dăm slobozenie acestii Irinii să ia pre lege bărbat al doilea văr al acelu lön.

Pentru cea ce va să se preoțească, și va muri logodita lui, sau era logodna afară de lege.

Glava 176. [Matei]. Bărbatul carele are curăție și bunătate să se facă preot și va muri logodita sau s'au dăspărțit de dansa, și va să se facă preot deca va lua altă muiare, păzeste-te o arhierieule, să nu hirotonești pre acela, căci că iaste a doa nuntă, și însă de va vrea să se preoțească june fără să nu ia muiare hirotonește. Iară de nu va putea să junescă ci va vrea să se însore : acela de va fi cleric să iai darul, iară de se va afla în rândul citețului, altă hirotonie să nu l hirotonești, numai să l lași să fie într'aceia.

[Vez]. Socotește acesta, de va fi fost logodna neocmită, adevărat afară de cum se cade pentru nevărta fetei, însă de va fi fost de 6 ani și mai mare, și va vrea cea ce o aulogodit să o lase, și să ia alta, acela iară nu pte fi preot, că i se socotește a doa nuntă, iară de va fi fost fata de 6 ani și mai jos când o a lăsat și au luat alta, atunci pte-se face preot. Insa acesta la mireni nu se ține, ci numai la ceia ce vor să se facă preoți.

Pentru arvunele logodnelor carele se fac, iară apoi o parte pare rău, și de va muri vre unul de in cei logoditi sau se va face călugăr, apoi și pentru sărutare.

Glava 177. [Armenopulo]. Logodna acesta tocmelă are, doi omeni se tocmesc să se însore și dau arvună, iară carele de într'amândoi se va lepăda, adevărat va para rău : acela să dea îndoi arvuna ce au luat, de va fi fost prețul arvunei galbeni 3 (g) să se dea 6, iară de va fi fost 10 atuncea să i se dea 20.

[Leu și Constantin împărați]. De se va fi logodit cineva, și va fi murit unul de într'amândoi, sau bărbatul sau muiarea, atunci nu mai ce se întorce arvuna la partea carele vie, iară nu îndoiță, iară de se va face călugăr vre unul de densi : atuncea și ia cineși arvuna care au dat, iară îndoiță arvuna nu se întorce, pentru că au mers intru mai bună cale.

De va fi sărutat bărbatul pe logodita lui în vremea logodni, dăcia s'au tamplet de au murit unul de dansii, atunci jumătate de dar se întorce înapoi la partea celui viu, iară de nu se va fi făcut sărutare, și de va muri bărbatul sau muiarea, atunci se întorce darul celui ce trăește. Iară de va fi dat muiarea bărbatului celui ce iaste el logodit vre un lucru ceva, și s'au întâmplat de au murit el sau ea, atunci darul acela să se întorcă înapoi al cui iaste, ori de se va fi făcut sărutare ori de nu se va fi fost făcut.

Pentru de câte vini desparte pre cei ce se logodesc.

Glava 178. [Matei 1]. De va fi fost logodna care nu e pre tocmelă, și cum nu s'au căzut, adevărat să fie fost copil mic.

[2]. De se va afla îngreacă de bărbat striin.

[3]. De se va afla că iaste de altă credință, sau păgân, sau eretic, ori bărbatul ori muiarea.

[4]. Mai marele locului adevărat Domnul, sau alt dregătoriu de va sili pre părintii bărbatului sau al fêmeii și va năcăji, iară ei nu vor vrea și vor face logodna de silă : aceia când vor afla vreme să se dezlege.

[5]. De se va face călugăr unul de într'amândoi.

[6]. Deslăgă-se logodna și când se va tample neștine de se va birui de dracul, și se va îndrăci bărbatul sau muiarea. [Nearuoa împăratului și inepelului Leu 111 și 112]. Ci însă de se va tample acesta mai înainte de logodnă sau și într'aceia zi, să se despartă iarte de se va face după aceia, atunci să așlepă bărbatul ani 3, iară muiarea pre bărbat ani 5, dăcia dacă vor trece 5 ani ai bărbatului sau trei ai muerii : atunci se va însura carele va fi sănătos, sau bărbatul, sau muiarea.

Pentru care vini se despart omenii casnici, ce se zice bărbat de femeie și.

Glava 179. [Zac. 1]. Casnicii se vor despart de fêmeile sale pentru precurvie, și iaste dat bărbatului să și lase muiarea când o va găsi făcând precurvie, asjiderea iaste dat și muerii să și lase bărbatul, când va corvi cu altă muiare măritată, sau fată, sau și altă muiare fie ce felii va fi.

[Zac. 2]. Cânduși va goni bărbatul muiarea din casă, sau de nu o va hrăni sau alte ca acestea și va face pentru carele ea va face

precurvie : atunci bărbatul ei nu va putea să se despartă să o lase. Iară așa mai vartos muiarea pentru aceste vini ce zisem, pte să ceară voe să se despartă.

[Zac. 3]. De va fi dat neștine voe muerii sale să facă precurvie, acela bărbat nu va mai putea să se despartă de dansa pentru precurvie ce au făcut, ci mai vartos muiarea pte să se despartă de dansul, pentru că acesta lucru se chiamă coduș si votru muerii sale, și acesta se socotește. fost'au cu voia muerii au fostu-ină silă ?

[Zac. 4]. Carele știe cum face muiarea lui precurvie și el ar avea putere să o smintescă, și nu o sminteste ci o lasă : acela iaste ca si cum ar da el singur putere și voe muerii lui să facă acel lucru de precurvie, și iaste ca și când o ar votri el singur.

[Zac. 5]. Când va face neștine pace cu muiarea sa, după ce o va fi prins făcând precurvie, atuncea acela nu va mai putea după aceea să mai părăscă pentru acea curvie să o despartă.

[Zac. 6]. Cineși va goni muiarea din casa lui, căci va fi făcut precurvie, atunci se cade să o hrănescă până când va arăta precurvia ei la judecătoriu și să se isprăvescă împărțala lor, iară de se va afla că va fi eșit muiarea cu voia ei până din afară de porța casei sale nefiind gonită de bărbatul ei : atunci nu va fi datoriu bărbatul să o hrănescă.

[Zac. 7]. De va fugi muiarea de la bărbat, pentru căci va fi având așa de față muerii curve de le va fi fiind : atunci are putere muiarea totă cheltuiala ce va fi de hrana ei să ceară de la bărbat, și tot venitul ce va fi strângându-se din zestrele ei.

[Zac. 8]. Precurvia de ar fi de față, de-ar fi pre ascuns, pentru care va goni bărbatul pre muiareși din casă, sau și muiarea de va fugi singură de bună voia ei, pre aceia de purtea pravila și sminteste : și nu l lasă să se împreune iarăși și să locuiască într'un loc, și mai vartos când va fi muiarea din afară de casa bărbatului ei și va naște cocon acolo, iară de nu se va putea descoperi acea precurvie până la 8 zile, sau bărbatul, sau muiarea pentru bărbat : atunci se îndemnă a locui într'un loc și a face pace.

[Zac. 9]. Când se va duce muiarea de la bărbat și căci că bărbatul ei ține de față curve în casa lui sau și afară de casa lui, și după aceia singură muiarea va vrea să locuiască cu bărbatului și de vreme ce se va fi făgăduit și el să lase curvele : atunci pravila dă voe să facă cum va vrea muiarea.

Cum și în ce chip iaste precurvia unuia și să se pte locui precurvia și aceluia-lalt, pentru când ai doră nu s'ar despart casnicii.

Glava 180. [Zac. 1]. Când să ispiteste ne-

știne cu beserica, ca pentru să se despartă de fâmeeși, căci va fi făcut muiarea lui precurvie, atunci de va arăta muiarea cum au făcut și bărbatul acest lucru de precurvie : atunci beserica nu l va împărți.

[Zac. 2]. Când va vrea bărbatul să se despartă de muiarea lui pentru precurvie ce va fi făcut, de va spune și muiarea cum au făcut și bărbatul sodomie : atunci nu se vor despartii, iară așa trebuie să arate muiarea cum au făcut sodomia deplin cumu l să fie. Iară de nu va arăta sodomia desăvârșită cum au fost păcatul : atunci nu se vor putea despartii.

[Zac. 3]. De vreme ce are neștine gând să se despartă de muiareși pentru precurvia ce au făcut, iară muiarea va arăta cum bărbatul ei are vre un eres, atunci beserica nu l va despartii : ci pocăindu-se amindoi, se va socoti greșala unuia să fie pentru a altuia, ce se zice să fie una drept alta.

[Zac. 4]. Aceste greșale ce am zis carele impart bărbat de fâmee iaste precurvia, sodomia, ereticia, ce acesteia trebuie să se arate la judecătoriu întregi și de față, iară de nu se vor arăta să vază toți : atunci ca și când nu s'ar fi făcut nici cum, și cum nuși s'ar fi dus pre la judecătoriu, și acesta, stă asupra judecătorului să se isprăvescă, însă să vază de vor fi mărturiile bune, sau de nu vor fi.

Când și în ce chip să desparte bărbatul de muiare, și pentru sodomie.

Glava 181. [Zac. 1]. Pte muiarea să cee voe de la beserica să se despartă de bărbat, când l va învăța devolul meștersugur lui cel spurcat și urât, ce se zice să nu se împreune cu femeia și cumu l în fire, ci afară de fire, deci atunci beserica l desparte până în puțină vreme, până doră s'ar pocăi bărbatul de acest păcat spurcat, ce se zice de sodomie.

[Zac. 2]. Iară de se va afla cum-acel bărbat ce face sodomie nu face numai cu muiarea lui, ci și cu alta streină, sau și cu alt obraz : atunci muiarea va cere voe de la beserica numa să se despartă.

[Zac. 3]. De se va afla cum nu se împreună bărbatul cu muiareși deplin cum e să fie, ci se varsă pe din afară, ce să zice printre cōpse, și atunci să se despartă.

[Zac. 4]. Desparte-se femeia de bărbat și bărbatul de femeie, nu numai când face bărbatul sodomie cu muiarea lui, sau și cu altă muiare, sau cu copil, sau muiarea lui de va face sodomie cu alt bărbat : ci încă și muiarea lui de se va împreuna trupeste cu altă muiare, cum se zice una cu alta, și se varsă una la alta, ce se zice aruncă sămânța, pentru că acesta iaste ca și sodomia, și atunci de va vrea bărbatul o va lăsa.

[Zac. 5]. Desparte-se muiarea de bărbat când va face muiarea niscare meștersuguri să

se potă freca să i se vërse sămânța, ca să se potă stămpăra de pohtă, ce se zice cu meșterșug de lemn, sau de hier, sau de sticlă sau de pânză, sau cu fie ce lucru ales de aceea trebă, pentru că cum de ar fi, aceia iaste tocma ca și sodomia.

[Zac. 6]. Nu se va despărți bărbatul de femeie, sau femeia de bărbat când vor face vărsare de sămânță ei singuri cu mâna lor.

[Zac. 7] Când se despart casnicii pentru aceste vini ce scrie mai sus, atunci se socoteste să fie până la o vreme, iară nu de totului tot!

Când se va despărți bărbatul de muiare și. sau muiarea de bărbat, pentru eres de va fi unul de ei eretici.

Glava 182. [Zac. 1]. Pentru eresurile bărbatului potă muiarea să și despărță bărbatul nu numai cu Beserica, ci și ea singură fără de voia nimănu potă să se despartă de dănsul, și mai vartos de o va fi el ispitit, sau de o va fi silit să o întorcă despre credința ei cea bună a Pravoslaviei spre eresurile lui.

[Zac. 2]. Nu se potă socoti din două lucruri unul. Ore carele va fi mai rău. eresurile, au precurvia? de vreme ce o parte are voe să se despartă cu beserica, că decă vremea celalalt obraz o au făcut precurvie; acum nu potă obrazul cela ce au făcut precurvia să zică ceia-lalte soția lui cum iaste eretic: ci se vor potrivi una cu alta, ce se zice eresurile cu precurvia, drept aceia se vor tocni să fie una pentru alta și să nu se despartă, iar decă vreme ce partea cea cu eresuri, de nu se va pocăi de tot și cu totul și să părăsească eresele, atunci nu se vor erta, ci se vor despărți, și pentru eres și pentru precurvie.

[Zac. 3]. Cela ce și va despărți muiarea pentru căci iaste eretică, acela nu potă să i oprască și zestrele, cum are voe să le oprască când o va găsi precurvind.

[Zac. 4]. Când se va tâmpla bărbat cu femeie, să fie amândoi eretici iar unul de dănsii se va întorče spre Pravoslavie și spre drepta credință creștină, iar celalalt obraz să rămăe tot eretic, atunci partea cea creștină potă să se împreune cu alt obraz creștin, și nunta cea dintăiu să se dezlege, iar de se va întorče spre credință un obraz și după aceia curând se va întorče și celalalt: atunci nunta acelora nu se va dezlega. ci iară va rămănea de vor fi tot împreună cum au fost.

[Zac. 5]. Iară când va trece după aceia cătăva vreme, și deacia după aceia de se va întorče cela obraz al doilea spre creștinătate, și și va cere soțul să locuiască cu dănsul: atunci judecătorul trebue să socotescă acest lucru forte bine, pentru căci că acest lucru potă să fie în multe chipuri.

[Zac. 6]. Dintăiu potă se prileji să fie într'a-

cest chip, ce se zice decă se va întorče bărbatul spre credința cea adevărată, mai apoi după multă vreme se va întorče și muiarea, și va găsi bărbatului și insurat luat muiare creștină, iară aceia ca o muiare ce au fost dintăiu va vrea să și ia bărbatul: atunci trebue să socotescă judecătorul de se va găsi că s'au cununat bărbatul cu muiarea cea creștină, mai apoi după ce s'au despărți de muiarea cea eretică, atunci nunta cea dintăiu rămăne deslegată, iară cea a doa ce au făcut cu creștina iaste întărită și judecătorul nu o va deslega, iară de se va afla cum s'au cununat bărbatul cu creștina mai înainte de ce s'au despărți de muiarea cea eretică cu judecata biserecel: atunci nunta dintăiu iaste stătătoare, iară nunta a doa o va deslega judecătorul, și va în demna pre bărbat să și ia muiarea cea dintăiu carea s'au întors cătră credința cea adevărată, cum au făcut și el singur.

[Zac. 7]. A doa de vreme ce obrazul cela ce s'au întors mai apoi va fi bărbatul și și va găsi muiarea măritată după bărbat creștin, și acela dintăiu ca un bărbat ce l'au fost o va cere, atunci trebue să caute judecătorul cum au făcut și cu cela bărbat ce scrie mai sus, iară de se va afla cum se cade bărbatului să ia pre muiarea lui carea o au întors spre credință, mai apoi trebue judecătorului forte mult să cerce, să nu se fie întors bărbatul acela cu înșelăciune, ce să zice să nu cumva să facă silă muierei să se întorcă la eresurile lor iarăși, sau pentru alte meșterșuguri, pentru că atunci nu va da judecătorul voe să o ia, nu pentru altă, ci numai pentru aceste prepururi: ci să fie cu bărbatul al doilea.

[Zac. 8]. A treia de vreme ce acel obraz ce s'au întors fie cine ar fi, au bărbatul au muiarea, de se va călugări, și mai apoi după călă-va vreme, de se va întorče și cela obraz de în eres spre credința cea bună și va găsi pre cel dintăiu călugării și l' va cere ca pre un soț să locuască cu dăns: atunci trebue să socotescă judecătorul de acel obraz, ca însă de se va fi călugării după ce se vor fi împărțit, cu beserica, ce se zice să fie dat mâna: atunci nu iaste loc de a se mai împreunarea, iară de se va fi călugării și să nu fie despărțit beserica, atunci va slobozi judecătorul să se deslege călugăria, și să se împreune unul cu alalt, însă de va vrea și obrazul cel călugării, iară de nu va vrea obrazul cel călugării să lase călugăria: atunci judecătorul să nu l'ay căci nict o silă.

[Zac. 9]. A patra obrazul cel călugării, de va fi stând pe vre-o stepenă ca aceia, de celea ce sunt dintru rinduiala besericii și să aibă asupra lui hirotonie sau molitve de preoție: atunci nu va mai putea să lepede călugăria măcar de ar și vrea, fără numai de nu va fi călugăr desăvârșit, iară de) vor

fi cilit numai molitva raselor: atunci nu are nict o smintelă, ci de va vrea potă să o lăpede.

Când se va despărți muiarea de bărbat pentru vrăjmășia bărbatului.

Glava 183. [Zac. 1]. Muiarea potă să ceră voie dela judecătorul besericii să se despartă de bărbatul ei când o va bate fără de samă și i va face rane cu arme.

[Zac. 2]. Încă potă muiarea singură cu voia ei fără de judecătoriu, să se despartă de bărbatul ei, când o va bate într'acesta chip, să vie lucrul să stea în cumpănă cum de n'ar fi fugit, o-ar fi ucis de tot, sau când o va bate în vre un chip ca acela să o facă să nu potă grăi cătră judecătoriu, să nuș' potă spune jalba să o despartă, iară de nu va fi fost bătăia așa tare, atunci să nu se potă despărți numai ia așa singură cu voia ei.

[Zacon]. Când va fugi vre o muiare de vrăjmășia bărbatului și pentru frica ce are ca se nu o omoră, atunci de va arăta aceiași într'aceia dată mare vrăjmășia a bărbatului și: atunci despărte legea, iară dacă nu va arăta într'acel ceas răutatea lui: atunci nu l' va despărți legea.

[Zac. 4]. Cela ce se va arăta cu vrăjmășie și cu grăză asupra muerii sale, acela nu se va numai despărți de dănsa: ci încă se va și certa după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 5]. Muiarea de răutatea bărbatului de va fugi dela dănsul și se va duce într'altă casă, atunci iaste datoriu bărbatul să o hrănescă și să i facă totă odihna; însă de nu va avea părinți, sau frați, și de va fi eșit singură cu voia ei.

[Zac. 6]. De va nebuni bărbatul atunci să se duspartă aceia casa, pentru căci că iaste cumpănă, să nu o cumva vatăme, sau să o și omore bărbatul pre muiare.

[Zac. 7]. Când va fi bărbatul învâțat depurarea a imbla tot beat, și să și bată muiarea tot în beție, atunci muiarea lui cu lege se va despărți.

[Zac. 8]. Nu numai pentru vrăjmășia și răutate ce are bărbatul asupra muerii și, de o va ucide, numai pentru aceia se vor despărți: ci și pentru cuvinte ce va grăi bărbatul sprăntare, și o va îngrozi în tot chipul de o va ucide de tot, pentru acesteia încă se vor despărți, încă mai vartos când o ar bate și mai ales când va fi om ca acela să i fie depurarea dragă sfada.

[Zac. 9]. De se va afla în mijlocul a bărbat, și a femeie, adecă între casnici, cum să fie vre-o vrajbă ca acela de morțe, cum s'ar socoti pentru niscare lucruri de prepus să și prepue adinsine care cum va, cu înșelăciune să nu omoră unul pre altul: atunci pravila despărte să nu lăcuască împreună, iară de

nu va fi vrajbă de morțe, ci va fi într'alt chip, atunci să nu se despartă.

[Zac. 10]. De n'ar avea bărbatul altă nict o vină, ci numai acesta vrăjmășie adecă când e iute și rău la mânia: atunci ajunge atăta să se despartă aceia casă, pentru căci că se zice cel rău, cela ce iaste o dată rău, acela depurarea va fi tot rău.

[Zac. 11]. Acesta lucru stă pre mâna judecătorului să oprască pre bărbatul cel vrăjmaș, carele se porneste asupra muerii sale pentru să se vége să nu cumva să o strice cu ceva, măcar de ar și face muiarea pre bărbat să se pornescă asupra ei, atunci trebue să și îngăduiască firii sau mănii.

[Zac. 12]. Încă se cade judecătorului să judece vina muerii să vază pentru ce au pornit pre bărbat cu mânia asupra ei, și atunci cumu l' va părea judecătorului, să i locmescă. însă de se va prinde bărbatul că se va lăsa și nu o va vătăma: iară de nu atunci să i împartă.

[Zac. 13]. Cela ce nu va lăsa pre muiare și să dormă într'un pat cu dănsul, acela se chiamă că de vrăjmășie nu o lasă, căci că iaste mănios pre dănsa.

[Zac. 14]. Celuia ce nu i plac bucatele ce i face muiarea, sau cămășile, și altele ca acesteia: acela se chiamă că are vrăjmășie pe dănsa.

[Zac. 15]. Cela ce și bagă muiarea în hiară, sau o va închide unde va ca într'o temniță, acela se chiamă că are vrăjmășie spre dănsa.

[Zac. 16]. De se va înțelge cum vre un chip dintru casnici, au de bărbat, au de muiare, de va să hienlescă pre soțul său cu otravă, sau cu altă ceva armă, sau farmece: aceia casă să se împartă cu știrea și cu voia judecătorului.

[Zac. 17]. Bărbatul cu femeia nu se despart numai când se va afla cum unul va să hienlescă pe altul: ci încă și când pun pre altul să facă acesta hicleșug.

[Zac. 18]. Când se va lăsa bărbatul mai mic, și se va prinde cu chizășie cum nu și va face muerii nict o răutate, și încă i va face zapis, atunci judecătorul să i o dea pre mână, însă când nu va fi vre-o bănuială la mijlocul lor, că măcar că s'au ei lăsat și mai vre o nevoie, mai ales de va fi vrajbă prea mare, pentru căci că atunci cu acea plecare, și de va avea și măcar ce chizășie, Pravila tot nu o dă.

[Zac. 19]. Împărțela acestor casnici, să socoteste până la o semă de vreme, până se va lăsa și se va mai domoli firea bărbatului cea iute și vrăjmașă.

[Zac. 20]. Măcar că și desparte pravila pre casnici pentru frica ce are muiarea despre

bărbat, ca să nu'i facă vre-o răotate. iară tot se cade să socotescă judecătorul această frică, fi-va cu cale să'i despartă au nu va fi, căci că o frică, cum ar fi un lucru de nemică, nu pôte să despartă casnicii.

Cum și în ce chip pôte să se arate vrăjmășia bărbatului și cu ce lucru.

Glava 184. [Zac. 1]. Trebuie să fie mărturiile, carele vor vrea să arate vrăjmășia bărbatului. să fie destoinici de a se crede-rea, să nu fie rudă, sau ômenii muierii, nici să fie de răs și de bajocară. ômenii de cari să nu'i bage nimenilea nici într'o sêmă.

[Zac. 2]. Vrăjmășia o arată vecinii omului, sau vêtea cum decă spun ômenii vaetile muierii și tipetile ce se aud de în casă : acelea nu vor putea arăta vrăjmășia bărbatului, nici ochii ei de vor fi vineți, sau obrazul de va fi înflă : acestea nu pot să arate vrăjmășia bărbatului, mărturii trebuiesc la lucru ca acesta, pentru să cunoscă tot adevărul.

[Zac. 3]. Mai mult crede judecătorul mărturiile, cari arată vrăjmășia bărbatului, de cât toți ceia ce grăiesc împotriva de zic că nu e așa, ce se zice cum nu e bărbatul cu vrăjmășie spre muiare, căci că la toate judecățile, mai adevărate sînt mărturiile carele zic că iaste așa, decăt ceia ce zic că nu e așa, adevărat ceia ce adevăreză mai de credință sînt decăt ceia ce tăgăduiesc.

Cînd și cum pôte bărbatul să și bată muiarea și în ce chip.

Glava 185. [Zac. 1]. Pôte să îndrepteze și să cêrte bărbatul pre muiare și pre lucrul adevărat și pre dreptate, iară nu cu înșelăciune și fără de cale. Și încă să o bată și cînd va fi cu vină, după deală ce va fi făcut, și atunci cu măsură să nu o prea trecă : și cu blîndete, iară nu cu vrăjmășie fără vină și fără ispravă.

[Zac. 2]. Doă lucruri sprijinesc pre bărbat, să nu se pedepsescă cîndu'i va bate muiarea. Intăi cînd o va fi bătut pre vina ei. A doa, cînd o va bate puținel pentru că de o va bate fără vină, sau cînd o va bate cu vrăjmășie, atunci se va pedepsi și mai virtos, însă cînd va fi vină micșoră, iară de va fi vina mare, ce se zice, de o va afla în vre un lucru de păcurvie, sau de o va găsi făcînd vre un viclesug de mörtea lui : atunci măcar cu ce vrăjmășie de o va bate, nu se va certa cu nemica de la judecătorii.

[Zac. 3]. Muiarea ce o bate bărbatul cu vrăjmășie și mult fără de măsură, aceia pôte să și cêră la judecătorii să se despartă. Iară așa se cade să fie despartă de la lege. Însă să socotescă de va fi fost bătaia așa de mare, și într'acela chip, cât să stea lucrul

în cumpănă dabia de va fi vie. Iară de va fi bătaia micșoră nu se vor despartă.

[Zac. 4]. Ceta ce va fi vrăjmăș și cumplit spre muiarea lui, bălîndu-o fără de vină sau o va bate cu vrăjmășie, pentru puținea vină, acela se va certa într'aceta chip : a decă să piarză a treia parte de darurile ce'i va fi dăruit muiarea, iară de nu'i va fi dat daruri, atunci se va certa să dea muierii lui a patra parte de cătu'i va fi zestre. Acesta iaste cînd nu vor mai trece zestrele de trei sute de galbeni, iară de vor fi zestrele mai multe : atunci i va da numai o sută de galbeni și zestrele, deacia măcar fie căt știe.

[Zac. 5]. Muiarea pôte să se despartă de bărbatul ei singură cu puterea ei, cînd o va bate des, și fără de vină, și dacă se vor despartă se cade să o hrănescă bărbatul și să o îmbrace cum se cade.

[Zac. 6]. Fără de măsură și cum nu se cade și cu vrăjmășie se chiamă bătaia cînd se face cu toiagul, iară mai vartos cînd se va sfarma lemnul, sau să facă cu dănsul rană să mērgă sângele, sau cînd o va șlovi cu lemnul în obraz, sau în cap, atunci depurarea se va certa bărbatul pentru vrăjmășia lui.

[Zac. 7]. Bărbatul pôte să și bată muiarea cu măsură pentru vina ei : măcar de ar avē și zapis să nu o bată.

[Zac. 8]. Nu să chiamă bărbatul vrăjmăș muierii sale de o va bate numai odată ; iară de o va bate depurarea și mai de multe ori fără de vină, atunci se zice că iaste cu vrăjmășie asupra ei.

[Zac. 9]. De și va bate neștine muiarea cu pumnul sau cu palma, aceia nu se chiamă că iaste cu vrăjmășie asupra ei, de o ar bate căt de mult și căt de des.

[Zac. 10]. Bărbatul pôte să și pue muiarea în sare, sau să o închiză, cum ar fi în temniță, numai pentru doă vini. una iaste cînd o va afla făcînd preacurvie, iară a doa, cînd o va găsi că'i face hicleșug să'i omöre, iară pentru alte vini nu va putea nici să o închiză nici să o bage în fiară.

Cînd va trebui să fie ômenii de credință chi-zași pentru bărbat și încă să facă și zapis muiării lui, să se primă cum să nu o vatăme cu ceva, nici cu un lucru.

Glava 186. [Zac. 1]. Cînd se va teme muiarea de vre o răotate să nu'i facă bărbatul, fiind ei om iute și mănios, atunci pôte să cêră dela judecătorii să'i facă bărbatul zapis, cu chizăsie ca aceia, să nu o vatăme cu ceva, iară mai virtos de se va fi dat singură vinovată pentru vre un lucru ceva, ce se zice de va fi făcut păcurvie.

[Zac. 2]. Despartă-se-va muiarea de bărbat nu numai pentru vrăjmășia lui : ci mai

vartos pentru vrăjmășia părinților, și a rudelor bărbatului, cînd se vor cumpăni să'i facă nevoe și să'i strice cu ceva.

[Zac. 3]. Nu ajunge, nici pôte să fie lucru de credință tocmeala ; și jurămîntul ce au făcut bărbatul să fie adevărat, cum nu'i va vatăma muiarea cu ceva, ci trebuie încă să și pue și niște chezași, ca să nu'i facă vre o răotate.

[Zac. 4]. Cînd nu va putē găsi bărbatul chezași să și pue pentru să nu și vatăme muiarea, acest lucru atunci stă în puterea judecătorului să socotescă să vază, cumu-li e vrajba, și să legiuiescă să vază putē-va a-ajunge să fie numai cu acel jurămînt ce-au făcut bărbatul au ba : atunci de nu va putea, să știe să'i despartă, sau să l-o dea iarăși.

[Zac. 5]. Cînd se va despartă muiarea de bărbatu'i, pentru frică vrăjmășiei lui, atunci cade-se judecătorului, să întărescă acest lucru nu numai cu zapis sau cu chezaș, ci încă trebuie să o pue la un loc ca acela cu credință. să șază acolo cu cheltuiala bărbatului, pănă se va alege ce cum va fi.

[Zac. 6]. Decă va da bărbatul credință ca aceia cu jurămînt și cu zapis, și cu chezaș, să nu și vatăme muiarea cu ceva, căci o va fi prins'o făcînd păcurvie, iară muiarea dacă va veni acasă și iarăși va face altă curvie : atunci bărbatul pôte să și facă totă răotatea, și să n'aihă nici o certare dela judecătorii ; și atunci nu se smintește nemica pentru cete tocmele cu legătura ce s'au făcut.

[Zac. 7]. Nu va putea muiarea să cee dela bărbat chizăsie sau alta pentru fie ce lucru să nu o vatăme, ci trebuie să fie vina mare, și frica ei așijderea, să aihă pentru ce să teme, atunci să cee credință, și acest lucru stă pre sēma judecătorului să judece acel lucru, și acea vină de carea să teme muiarea, să vază pôte să fie de chizăsie au ba.

[Zac. 8]. Măcar de șar pune bărbatul și chezaș să nu și vatăme muiarea, iară așa tot pôte să o bată cu măsură cîndu'i va fi vinovată, și să o drepteze pre voia lui, și de la judecată să n'aihă nici o certare.

[Zac. 9]. Dator iaste judecătorului să silescă pre muiare și să o îndemne să lăcuiescă cu bărbatul, însă cînd va canoște că bărbatul iaste gata să dea chizăsie cum să nu o vatăme, numai să socotescă să nu fie bărbatul forte vrăjmăș și să nu fie având adins eluși urăciune să și fie urăți pănă la mörte. Pentru că atunci judecătorul nu va îndemna să'i fimpreune, că acolea stă lucrul în cumpănă, să nu o cum-va omöră măcar de-ar da și chezaș, iară de va vrea muiarea să șază cu dănsul, atunci să o lase judecătorul după cum va fi voia ei.

Pentru de cote feluri de lucruri pôte bărbatul să și gonescă muiarea din casă cu puterea lui fără de lege și fără știrea judecătorului.

Glava 187. [Zac. 1]. Pentru păcurvia ce va face muiarea pôte bărbatul să o scotă și să o gonescă din casă singur cu puterea sa și mai vartos cînd va fi curvia de față și a-și măi vartos cînd va fi păcurvia pre ascuns și rătăt. Iară de va fi păcurvia nu pôte să o gonescă trebue arătare : atunci nu pôte să o gonescă din casă și fără de voia judecătorului.

[Zac. 2]. Măcar de ar și fi un martur destoinic și credincios să adevăreză păcurvia muiarei, iară așa tot nu pôte cu puterea sa el singur să o gonescă.

[Zac. 3]. Nu va putea muiarea cu voia ei să se despartă de bărbatu'i și să iasă din casă pentru păcurvia bărbatului ce va fi făcut. Și mai vartos cînd va fi lucrul pre ascuns și trebuie să o arate neștine, iară de scuns și trebuie de față, atunci pôte numai singur cu voia ei să se despartă de bărbat.

[Zac. 4]. Ceta ce și va goni muiarea din casă fără de vină, acela se va certa după voia judecătorului și'i va da toate zestrele și ce va fi dobănda zestrelor.

[Zac. 5]. Datori iaste bărbatul să hrănescă pe muiare dacă o va goni de în casă. Iară de se va afla să facă păcurvie într'acea vreme ce lipsește din casa bărbatului, atunci bărbatul nici va mai da nemica.

[Zac. 6]. De se va despartă muiarea de bărbat cu voia ei, iară bărbatul va arăta cum s'au despartit fără nici o vină, atunci nu s'au despartit fără să o hrănescă afară de iaste dator bărbatul să o hrănescă pentru casa lui, iară de se va fi despartit pentru vre o vină a bărbatului : atunci bărbatul va plăti totă cheltuiala ce va fi făcut pe hrana ei fiind afară de casă.

[Zac. 7]. Cînd va răspunde legea să fie muerea la închisore în temniță atăta vreme, atunci bărbatul nu iaste dator să o hrănescă, de vreme ce iaste la închisore pentru vina ei, ce se zice iaste eretică, ce se pedepsește cum i se cade, pănă se va întörce.

[Zac. 8]. Pôte bărbatul să se despartă de muiare, și muiarea așijderea de bărbat, cu voia lor și fără știrea judecătorului cînd un obraz va face îndemne și celui lalt să gresască.

[Zac. 9]. Cînd va da bărbatul bani cu cămătă și încă mai vartos cînd va prea asupri care cum-va să n'aihă voe să nu se despartă de dănsul ci încă iaste datore tot să se întörcă, și să lipsescă de la dănsul pănă cînd se va întörce de acest fel de gresală.

[Zac. 10]. De va face muiarea niscare far-mece carele se vor afla întru tot lucrul să fie de vatămare, atunci bărbatul iaste dato-

rii să se despartă de dansa singur cu voia lui, și fără știrea judecătorului.

[Zac. 11]. Muiarea ce se va duce de la bărbat și cu voia ei fără știrea bărbatului, aceia pôte să roge pe judecătorii să îndemne pe bărbat să o ia iarăși în casă și, iară de nu va vrea să o ia, atunci iaste datoriu să o hrănescă câtă vreme va lipsi din casa lui.

[Zac. 12]. Muiarea când nu se va pleca, nici va asculta de beserică, cându'i va zice să mērgă după bărbat și, carele o cere și o chiamă să mērgă a casă și, și să lăcuiască împreună, de vreme ce au fugit fără ispravă, sau de ad fost și cu vre-o vină, iară apoi bărbatul s'au întors despre acea greșală, atunci bărbatul are putere să mērgă cu judecătorul cel mirenesc să o ia și fără de voia ei, ce se zice cu desila.

[Zac. 13]. De va lua bărbatul pre muiare numai cu voia sa, ce se zice, să o apuce fără de veste cu arme, sau și fără de arme, și aceia iaste muiarea lui care au fost împreună cu dansa să fie un trup, și s'au despărțit de dansa fără vină sau și cu vină, ce au fost micșoră, atunci nu se va certa nimica, iară de va fi femeea numai logodită și încă nu se vor fi împreunat, iară el o va răpi și se va împreuna cu dansa : atunci se va certa puțin lucru cât va fi voia judecătorului.

[Zac. 14]. Desparte-se muiarea de bărbat cu voia ei și fără știrea judecătorului când va fi bărbatul ei eretic, și căci va meștersugui să aște vreme să o pōtă omorā sau să i facă altă răutate, sau căci nu o ține cum se cade, sau nu o hrănește bine, ce se zice nu i dā bucate să i fie de ajuns, sau nu i face haine.

Când iaste muiarea datore să imble după bărbat ori în cotro va mērgē.

Glava 188. [Zac. 1]. Când va fugi bărbatul de într'un oraș sau sat, pentru vre o greșală mare ce va fi făcut acolo, și se teme să nu i prinză judecătorul să i facă certare, atunci muiarea iaste datore să mērgă după dānsul ori unde va mērgē, și de ar fi și vinovat tot i se cade să mērgă după dānsul să se afle la nevoea lui.

[Zac. 2]. Bărbatul încă iaste datoriu să mērgă după muiare când va fugi de frica judecătorului pentru vre o greșală ce va fi făcut pe dreptate, iară de va fi vinovată într'alt chip să vie lucrul să se cērte pre vina ei, atunci să nu mērgă după dansa, că nu iaste bărbatul datoriu pentru vina muerii, cum iaste muiarea datore pentru vina bărbatului depurare să imble după dānsul ori unde ș'ar mērgē.

[Zac. 3]. Muiarea iaste datore se imble după bărbat, încă nu numai când va fi vinovat, ci și nevinovat, sau și pentru binele lui când va auzi că i se trece undeva meștersugul

mai bine, sau pentru greutățile și dăjdiile ce sunt într'acel loc, de se va duce aiurea să i fie mai bineșor, că acolo nu pōte terpi, sau și pentru alt lucru, iară numai când va cunoște că mērgē să facă vre o răutate, ce se zice furtașag, tâlhărie, și alte ca acestea : acolo nu iaste datore să mērgă.

[Zac. 4]. Când nu va vrea muiarea să imble după bărbat, ci va imbla cu șovăiale, una alta va găsi să se pōtă scāpa, zicānd că nu iaste obiceiul să imble muerile după bărbat, atunci nu i se vor prinde aceste șovăiale, ci numai ce i caută să mērgă după bărbat.

[Zac. 5]. Nu iaste datore muiarea să mērgă după bărbat, când va vrea să mērgă bărbatul să lăcuiască într'alt sat, dar acesta pentru ce? pentru că va cunoște ore ce niscare sēme rele ca acelea, cum bărbatul va să o hiclenescă să i facă vre o răutate, sau mergānd pre cale se va teme să nu o nēce unde va drept aceia nu va mērgē.

[Zac. 6]. Când se va tocni un om cu o femeie, și se va logodi, și i va zice să i aștepte până într'un an, și atunci să se cunune cu dansa, după aceia se va prileji până la acea vreme să purcēzā să iasā dintr'acel loc; atunci acea femeie adevăc logodnică, ea nu va fi datore să imble după logodnic.

[Zac. 7]. Când va fi bărbatul om rău sprātar și va imbla din loc în loc, și din sat în sat, și nici la un lucru nu va fi om de ispravă, și mai vartos când va veni lucrul pentru răutățile lui să i gonēscă și să l scōtā dintr'acel loc, atunci nu va fi muiarea datore să imble după dānsul, cum ș'ar zicc de se va afla că acel om s'au făcut om rău, dec'au luat și s'au cunumat cu acea femeie, iară de se va afla cum au fost om rău de cându'i au fost, atunci muiarea iaste datore să imble după bărbat ori unde va mērgē, pentru căci ea se chiamă că l'au știut cum iaste de mai nainte vreme.

[Zac. 8]. Când se va tocni un om cu muiarea sa dintr'alt logodna lor cum să n'abā voe bărbatul să i scōtā muiarea dela locul, și de la nașterea ei, iară după aceia se va prileji de va veni lucrul numai să iasā dintr'acel loc, ce se zice de se va holnāvi, și nu va putea să se tāmāduiascā într'acel loc, sau de va avea vrajbā cu omenii ei mai de frunte cari vor lācuī acolo, sau cu mai marii lui, sau cându'i va scōte judecătorii și i va goni din sat : atunci muiarea i se cade să imble după bărbat, iară să nu pōtā șovāi cu alte tocmele ce vor fi avut într'alt chip.

Pentru rānduialile spițelor nuntēi care aratā la a cōte spițe se fac insurābile, și la a cōte să nu se facē

Glava 189. [Matei]. Spițele nuntēi pentru

acesta le au zis spițe că cum e scara de se sue pre spiță și se pogorā așijderea iară pre spițe așa sint și rudenile, [O Arhiereuē cautā de socotește bine să nu mērgi în munca iadului]. Imparte-se în cinci tocmele și socotesc cinci împărțiri, pentru că de se vor naște de într'un tatā și de într'o muiā, se chiamă frați, sau de vor naște de într'un tatā și două muiāni, așijderea se chiamă frați, și n'are nimēnī a zice că nu mi-e frate, căci s'au nāscut de într'altā muiā, că un tatā i-au sāmānat, și iară de vor fi doi frați de într'o muiā, și doi tați, nu va putea zice nimenea că nu mi-e frate căci s'au nāscut de într'alt tatā ci cum se chiamă cei de sus frați adevērați așijderea sunt și cei de într'un tatā și două muiāni, sau de indoiti tați și o muiā, sau de într'un tatā și o muiā : aceștia toți cum am zis se chiamă frați adevēriți. Inși acești frați sunt a doa frați se chiamă veri premarți și sunt a patra spiță, decia copii care se nasc dintru cei doi frați se chiamă veri premarți și sunt a șasea spiță, decia al doilea veri de vor naște copil, aceia se chiamă al treilea veri, cari sunt spițe opt.

Pentru împărțirea rudeniei, și pentru rudenia de sange.

Glava 190. Rudenia se imparte în cinci rānduri :

Intā iaste de sange.
A doa iaste de cuscrie, adevāc de doā nemuri.

A treia este de al treilea rudenie, care iaste și acesta cuscrie de trei nemuri.

A patra iaste a sfāntului hotez.
A cincea iaste de în feciorii de suflet, carea se chiamă copilul carele ia neștine cu sfințele molitve, și i face adevērit al său ca și copii lui.

Deci rudenia de sange se imparte în trei : în sus, și în jos, și intru cei de laturī.

Cei de sus se chiamă tatā-meū, moșu-meū, strămoșu-meū, muma-mea, moșā-mea, și strămoșā-mea.
Iar cei de jos se chiamă coconii mei, nepoții mei, și strănepoții mei.

Cei de laturī sunt, căți nu s'au nāscut noā, nici de la noi s'au nāscut, ci sunt numai de la aceiași rudā de care suntem și noi, adevāc frate-meū Soru-mea, Vāru-meū, Vārā-mea Unchiu-meū, și Mātūșā-mea.

Pentru a șaptea spiță de sange. Cū să nu se facē.

Glava 191. [Matei]. A șaptea spiță de sange oprită iaste de tot să nu se facā pentru că nu lasā Pravila să ia neștine muiare pre fata al doilea vār al său, că mai nainte în vremea cea de demult de vrea întreba mai nainte

până nu se făcea nunta ei nu l lāsa să facā, ci numai l oprea, iarā de apuca să se facā nunta, atuncea l canonia și așa l lāsa, și nici o apărare dela besericā nu avea atunci.

[Legea]. Pentru că grāiaște pravila, nu pōte neștine să ia muiare pre fata al doilea vār al lui, s'au a doa vārā a lui căci cā i iaste nepōtā, deci de făcea cineva nuntā ca acesta pre ascuns, atunci l canonia.

[Cautā de vezi rāspunsul Patriarșesc]. A duserā amintede acesta lucru la Sāborul sfānt al sfāntului și a tōtā lumea Patriarh Chir al sfāntului și a tōtā lumea Patriarh Chir Luca, și de atunci tocni și porunci acel sfānt Patriarh cu Soborul lui, ca să nu se mai facā acea nuntā fără de lege ce să zice de sange, a șaptea spiță, deci de te va întreba cineva să nu cumva să lași să se facā, iar de se va face, despartī-o de tot ; și preotul care va blagoslovi aceia nuntā să i ia darul preoției lui de tot, iarā de l vor fi înșelat cu hiclenie și n'au știut, nu i lpa darul c'i canonēste cum se cade, decā vreme ce l'au înșelat, iarā cāți au tocmit de s'au făcut acea nuntā fără de lege : afurisaste l.

[Manoil Porfirogenitul împārāt]. Adevēratāu acestā judecatā patriarșascā și porunca împārātului Chir Manoil Porfirogenitul. Pentru aceia n'au lāsat pre nimenea să ia muiare pre fata al doilea vār al lui, pentru căci cā i iaste nepōtā cum am zis.

[Vezi și alt rāspuns Patriarșesc]. Așijderea și Patriarhul Alecsie cu sāborul au poruncit de acesta ca să nu se facā, și scrise și carte în anii 6546.

Pentru că cumu l friul la cal, așa iaste și pravila la noi creștinii, ci trebue să o pāzim bine, să facem cum grāiaște și cum poruncēște.

Pentru a opta spiță de sange ca să se facē adevāc să se împreune la a opta spiță decā va ajunge.

Glava 192. [Matei]. A opta spiță de sange se numārā așa : Tatā cāți copil de-ar face, toți doā spițe se chiamă, măcar de ar fi și multe nașteri. Adevāc tatā-meū au nāscut pre mine, și iaste o naștere, adevāc o spiță, nāscu și pe frate-meū și fac doā spițe. Cāte nașteri nasc, atātea spițe se socotesc. Adevāc tatā-meū au nāscut pre mine și e o naștere : iatā că e o spiță tatā-meū și eū. decia eū am nāscut pre fiul meū, iatā acum doā spițe cu tatā-meū. fiū-meū au nāscut pre nepotu-meū, iatā acum cā sunt trei nașteri și 3 spițe, nepotu-meū au nāscut pe strănepotu-meū, iatā patru nașteri și patru spițe.

Iarā tatā-meū nāscu pe frate-meū a doa naștere și iaste cātrā dānsul o spiță, iarā cātrā mine frate-sāu altā spiță : fac doā, decia frate-meū nāscu fiūi carele se chiamă nepotu-meū decia cātrā tatā-sāu adevāc fratele meū,

iaste o spiță, iară cătră mine unchiu-său a treia spiță, adecă nașterea mea, care m'am născut una, a frățini-meu doă, și a nepotu-meu trei, decia născuți și eu fiu și iată că iaste a patra naștere cu nepotu-meu, căci că fiu-meu cătră nepotu-meu, adecă vărul premare al lui sunt patru spițe.

Decia iară nepotu-meu feciorul frăține-meu născu fiu, sunt trei nașteri cătră frate-meu, iară cătră mine pat u nașteri și patru spițe, iară cătră fiu meu cinci spițe, iară cătră nepotu-meu al doilea văr al lui șase.

Decia iară nepotul frățini-meu născu o fată, carea iaste cătră frate-meu a patra spiță, iară cătră mine a cincia, iară cătră fiu-meu șase, iară cătră nepotu-meu șapte: iară cătră strănepotu-meu al treilea al ei văr, opt, și să ia acestă spiță a opta neapărat.

[*Caută aicea*]. Să știți că la spițele nuntelelor, cum se numără cele bărbătești așa și cele muerești. Pentru că de într'un tată s'au născut, iară nu iaste cum zic unii ce nu știți, că într'alt chip se socotește zice cele bărbătești și într'alt chip cele muerești, ci pravila puue de socotește cele muerești ca și cele bărbătești, și nu e nici o despărțelă de bărbătesc până la mueresc. Căci că Ion naște pre Dimitrie și pe Maria și și sunt Dimitrie cu sora Maria a doa spiță și copiii lor patru, și merg spițele pre rând până vin la opt, decia tocma atunceși vin la împreunarea nuntel ca și cum am arătat și am zis mai sus.

Pentru rudenia despre cuscrie, care iaste de doă nēmuri.

Glava 193. Spițele de sânge la socotelă sunt lesne, și iată că pre obiceiul le-am zis mai sus.

[*Matei*]. Iară spițele carele's de cuscrie sint anevoe, și mai cu pază, și mai cu socotelă le vom zice.

Drept aceia trebue să socotim bine ca să nu facem fără de lege să mergem în iad să ne muncim, să avem greutate de Hs. Dumnezeuul nostru la zioa de judecată adecă muncă în vecl. Pentru că nunta fără de lege aceia nu iaste nici se chiamă nuntă, numai ce se chiamă amestecare de sânge, și de nu se vor pocăi să se iarte, ei sunt ai muncii și al focului de vecl. Iară pre popa carele va blagoslovi aceia nuntă fără de lege, de va fi știut nunta că au fost fără de lege și o au blagoslovit, acelaia pravila'ia iară darul popiei, iară de nu va hi știut, numai ce se canoneste, și căți au tocmii de s'au făcut aceia nuntă fără de lege, pre aceia afuriseste'yi până vor face nevointă și tocmire să se despartă: Atunci vor lua canon și ertăcune.

Alta, câte pravila iartă acélea să și facem, iară de câte nu iartă să ne ferim să nu le fa-

cem, că apoi vom merge în iad de ne vom munci.

Iară dascălii cei de demult ertă până în șapte spițe, iară cei mai ineri adecă mai de încóce ei ertă și la a șasea, iară la a șaptea apărără, cele șase pentru căci nu au amestecare, iară la a șaptea căci au amestecare.

Și ia să ascultați, pravila apăra pe un bărbat a lua pre mumă și pre fată, nici pre moșă și pre nepotă, nici pre moșă și pre a doa nepotă, nici pre moșă, și a treia nepotă. Nici doă surori nu iau pre unul. Nici pre mătușa adevărată și pre nepotă. Nici pre mătușa mare și pre nepotă, nici pre mătușa mică și pre nepotă. Nici pre doă surori, nici pre doă vere primari, nici pre doă a doa vere un bărbat nu le pôte lua pre acéstea. Pentru că nu sunt șapte spițe precum socotesc unii, ci sunt numai șase. Pentru că bărbatul și muiera sint un trup și o spiță se socotés e. De acesta lucru s'au întrebat în zilele Nicolii Patriarhul, și se opri de dansul cu săborul, și se făcu și porunca împărătescă cum să nu se facă acea nuntă, pentru că câte nunte se fac despre cuscrie și se tocmesc la a șaptea spiță, acelea se iartă.

[*Sămneză să știți*]. Pentru că iaste sau o fire, sau o punere, însă firea iaste un om, iară punerea iaste cum am zice un om cu femeia lui ce e pre lege, care s'au alăturat întru împreunarea trupescă cum grăiaște scriplura: «și vor fi amândoi un trup», deci când iaste rudenia de pre sânge și de un nēm, acela om adevărat se chiamă unul. Iară când iaste despre cuscrie, adecă de doă nēmuri atunci iaste unul, lipsă și acésta nu iaste asēmenea ca despre sânge. Pentru aceia și spița care lasă de în cele opt apoi cu o spiță mai jos face nunta, și se face șapte spițe.

[*Vezi*]. Și acel bărbat ia pre fata al doalea vere a muierii lui.

Pentru numele unchiului, cum se imparte și să grăiaște în trei chipuri și pentru trei nēmuri.

Glava 194. Unchiu adevărat se chiamă fratele tătane-meu sau al mâni-meu.

Iară unchiu mare se chiamă fratele moșu-meu sau al moșă-meu.

Iară unchiu mic se chiamă vărul premare al tătane-meu sau al mâni-meu.

Deci acel frate al tătani-meu iaste cătră mine a treia spiță, iară fratele moșu-men sau al moșă-meu iaste a patra spiță. Iară vărul premare al tătani-meu sau al mâni-meu iaste către mine a cincea spiță.

Tatăl și feciorul pre mumă și pre fată nu o iau. Nici pre moșă și pre nepotă. Nici pre moșă și pre a doa nepotă. Nici pre moșă și pre a treia nepotă. Nici pot lua pre mătușă

și pre nepotă. Nici pre mătușă mare și pre nepotă. Nici pre doă veri primari.

Iară tatăl și fiul iau pre mătușă mică și pre nepotă. Iară pre doă al doalea vere nu iau. [*Intrebare*]. Dar pentru ce am dat slobozie tatăl și feciorul, să ia pre mătușă mică și pre nepotă, iară pre doă a doalea vere a se lua am oprit?

[*Răspunde*]. Căci că tatăl și fiul, mătușei și mică și nepotei carea ar lua, ei au loc tatăl și feciorul să se chame tatăl tată, și feciorul fecior, iară când ar lua pre doă a doalea vere, atunci se fac în loc de tată și de fil amândoi gineri, drept aceia nu lasă Pravila să se facă sau să fie, pentru că numele tatălui și al fiului nu se amestecă la, numele mătușii mică și nepotei, cum mai sus am zis: ci numai la cele doă a doalea vere, și la fiice nuntă ce se amestecă numele, nunta aceia nu se face: pentru că e fără de lege.

La mătușă mică și la nepotă, de va lua tatăl pre mătușă și feciorul pre nepotă atunci pôte fi, iară de va lua tatăl pre nepotă, atunci feciorul pre mătușă nu pôte să ia ca să nu se amestecă numele să se facă tatăl fiu și fiul tată.

Nici moșul și nepotul nu pot să ia pre moșă și pre nepotă, nici pre mumă și pre fată, nici pre moșă și pre a doa nepotă, nici pre doă surori, nici pre mătușă cea adevărată și pre nepotă.

Iară moșul și nepotul iau pre mătușă cea mare și pre nepotă, iau și pre mătușă mică și pre nepotă.

Moșul și nepotul nu iau pre doă vere primari. Nici moșul și al doalea nepot nu le iau ca să nu se socotescă și ei amândoi gineri.

Moșul și al doalea nepot iau pre moșă și pre a doa nepotă, iau și pre mătușă cea adevărată și pre nepotă.

Doi frați nu iau pre doă surori, nici pre doă vere primari.

Doi frați iau pre mătușă mică și pre nepotă iau și pre doă a doalea vere.

Doi frați pre mumă și pre fată nu iau, nici pre moșă și pre nepotă, nici pre moșă și pre a doa nepotă, nici pre mătușă mare și pre nepotă.

Unchiul și nepotul, iau pre mătușă și pre nepotă adevărat când va lua unchiul pre mătușă, și nepotul pre nepotă, acésta iaste ertat a fi; iară de se va tâmpla să ia unchiul pre nepotă, nepotul pre mătușă nu pôte să o ia, pentru că se amestecă numele și se face unchiul nepot, și nepotul unchiu.

[*Marele Vasilie*]. Că grăiaște Marele Vasilie că câte amestecă numele într'u spițe, acélea zice se chiamă fără de lege.

Și unchiul și nepotul iau pre doă vere primari.

Și doi veri primari, iau pre doă vere primari.

Să zicem și pentru trei nēmuri.

Trei nēmuri iaste iară acésta cuscria, care se face de trei nēmuri. Că alt nēm sunt eu, și altul muiera mea și frate-său, și altul muiera a fratelui muierii mele.

Deci de va muri muiera mea, atunci pocii să iau pre sora a muierii fratelui muierii mele. Iară pre muiera a fratelui muierii mele de va muri el, eu nu pot să o iau, ci numai frate-meu o va lua muiera.

De voiua avea strănepot și va muri, atunci pre muiera lui nu mi-o dă pravila să o iau muiera.

Frate-meu de va avea strănepot și va muri, iau eu pre acea muiera a strănepotului fratelui meu.

De va muri bărbatul mașehăi și de va muri și strănepotă-sa, pre bărbatul ei nu pôte să l ia.

De va muri muiera mea, iau pre muiera unchiului ei.

Iau și pre strănepotăa fratelui muierii mele.

Luai-am după soru-mea ginere adecă cumnatu-meu, adecă pre muiera fratelui cumnatu-meu, și voiua pre cumnata cumnatului.

Iară bărbatul fetei mele luo nevasta după frate-său și muri frate-său, pre muiera lui eu nu pocii să o iau, numai pre sora ei o iau neapărat.

Doi frați să aibă unul frate despre muiera, și altul sor despre muiera, aceia să ia la nuntă neapărat.

[*Leu și Arsenie Patriarh*]. Socotela sau adevărarea Patriarșilor, Leu și Arsenie grăiaște să ia doi frați pre cumnată și pre sora bărbatului nevestei.

Nepotă-mea fata frăține-meu are bărbat și de va muri ea, atunci eu și bărbatul ei luăm pre doă surori.

[*Mihail Patriarh*]. Iară socotela Patriarhului Mihail grăiaște, fata zice carea am de altă muiera și a muierii carea o fiu acuma și fata frăține-său adecă nepotă-sa iau pre doi frați.

[*Stipi Patriarh*]. Iară socotela Patriarhului Stipi porocnește: cum ginerile și fratele muierii să ia pre doă surori, așjiderea și pre doă vere primare.

Pentru feciorii de suflet și ai sfântului botez.

Glava 195. [*Matei*]. Fecioria de suflet o fac unii, căci nu nasc copii, sau zice multi nasc și mor; și rămân fără coconi, și de ciuda lor mișăil părinți, iau coconi străini și și l fac lor feciorii sufletești cu sfintele motive și le sunt aceia ca și feciorii cari s'au născut trupeste, și întru rudenie și întru mostenire, și întru spițe.

CRISTIAN
BLAJ

[Lege]. Drept aceia grăiaște pravila, că nu pot să iați fata moșului meu cea de suflet: pentru că e soră sufletescă tătăni-meu.

Pre fata fiu-meu celui sufletesc nu o voiți lua muiare. Nici feciorul cel sufletesc pre muiarea tatălui sufletesc. și altele.

[Neoraoa lui Leu înțeleptul]. Și niminea nu va putea să dea pe fiica sa feciorului său celui de suflet.

Într'altă vreme făcea feciorii de suflet fără molitve. Iară în zioa de astăzi când va cineva să ia fecior de suflet, el l' ia cu sfințele molitve și cu sfințele slujbe și sunt aceia cari ia feciorul întru tocmela părinților, iară feciorul se face adevărat fecior lor cari l' au luat ca și cum l' ar fi născut trupeste. Drept aceia de va avea neștine fecior trupesc și fecior sufletesc. nu pot să se împreune întru nuntă până la al optulea spiță.

Rudenția acei feciorie de suflet se numără și se socotește până la a opta spiță ca și a sfântului hotez. Numai spre cele ce se sue și spre cele ce se pogoră: adică spre părinți și spre feciori. iară nu întru cel de lături, cel de lături zicem pe frați și pe surori, cari n' au nici o rudenie, într'aceia rudenie sufletescă a acei feciorie de suflet, ca un om ce va vrea să ia pre un fecior de suflet. deacia apoi frate-său sau nepotu-său pot de o ia muiare.

Că și călugărițile și muerile cele ce se țin curate și iale și facu fecior de suflet, deci și acei copii cari se vor face feciorii de suflet, să aibă dela dănele pe dreptate și ei parte, fără de nici o judecată.

Pentru Sfântul Hotez.

[Matei]. Sfântul hotez iaste naștere Dumnezească și înnoire sufletului. și cine ia copilul de în sfântul hotez, acela se chiamă tată sufletesc aceluși copil ce au hotezat. și iaste mai mare la cel copil decât tată-său carele l' au născut trupeste. Deci cu închezășuirea sfântului duh se face tatăl copilului cel sufletesc frate tatălui său celui trupesc, și iaste cătră acel tată al copilului a doa spiță, căci că e frate. iară cătră copilul carele au hotezat iaste o spiță, și alți copii căți au hotezat el. o spiță sunt cătră dânsul. iară căți copii n' au hotezat, aceia sunt a treia spiță cătră acel cumătru sau naș, ca și copiii frăține-său. Pentru că cum am zis sunt frați sufletesti, iară copiii ai aceluși cumătru cu copiii cari au hotezat sunt a doa spiță. Pentru că acel tată adică cumătru sau naș pre acei copii l' au născut trupeste, iară pre acela-lăși sufleteste, adică de întru Dumnezească scaldătore, iară copiii cumătrului adică al nașului cari nu l' au hotezat cu copiii lui sunt a patra spiță ca copiii unor doi frați, cari se chiamă veri premari, așa și aceia, și pogorându-se aceștia copii, se socotesc ca și ru-

denia de pre sânge, și se opresc de împreunare întru nuntă până ce vin la a șaptea spiță: deacia la a opta se deslegă și fac nuntă neapărat.

[Săborul 6. Canon 53]. Grăiaște și canonul 53 al șasului săbor, că mai mare iaste rudenia sfântului hotez decât de sânge. Pentru aceea trebuie să păzim să căutăm și spițele până la opt, deacia atunci să se facă schimbare ca și de sânge. de se face la a opta. Pentru că de la canon și dela pravilă mai mare iaste rudenia a sfântului hotez decât depre sânge.

Pentru feciorii de suflet.

[Zvi]. Iară feciorii de suflet așa să se facă, cum zice mai sus ca și la sfântul hotez. Și acesta numai pre un obraz adică în sus și în jos: ce se zice întru tatăl și întru copii. iară nu întru frați și în surori, pre cari zice pravila că sunt de lături. Că acei frați și surori ai aceluși fecior de suflet, nu se amestecă într'aceia rudenie sufletescă, carea au făcut fratele lor cel trupesc, ci de vor vrea lua vor neapărat pre acei frați sufletesti ai fratelui lor.

Copila carea o voiți hoteza eu, pre aceia o va lua frate-meu sau nepotu-meu muiare. Iară eu voiți lua muiare pre sora feciorului meu de suflet.

Pentru doi copii ce l' va primi neștine dela sfântul hotez, de vor putea să se împreune întru nuntă și altele bogate de trebă pentru Dumnezeescul hotez.

Glava 196. [Simeon Solomeanul. Aceștia, toate pentru sfântul Hotez s' au întrebât în zilele prea sfântului Patriarh Chir Iosif, leat 781 șăzinul la Săbor cu pre sfinții Arhieri]. Doi omeni cari nu-și sunt nici o rudă, iară pre copiii lor un naș l' au primit de în sfântul hotez. Acuma copiii aceia nu se împreună întru nuntă până vor ajunge la a opta spiță. Pentru că sunt frați. Că un tată l' au născut sufleteste de în Dumnezească scaldătore pe în sfântul hotez.

Socră-meă au primit un copil de în sfântul hotez, și am primit și eu ginere-său alți copil, unul bărbătesc și altul mueresc, ore pută-se vor împreuna întru nuntă au ba? și ziseră că vor putea. Pentru că acei copii nici o rudenie nu-și sunt, nici despre hotez nici despre rudenia trupescă.

Muiarea mea de va fi primit un copil mueresc și eu altul bărbătesc, pută-vor să se împreune întru nuntă au ba? ei porunciră că nu vor putea.

Dar de voi avea feciori de trupul meu și voi hoteza și un copil, atunci ore pută-vor feciorul meu cel trupesc și cel sufletesc al meu să ia doa surori au ba? și porun-

că cum neapărat să se facă acea nuntă. Doi copii ce va hoteza un naș de, nu se vor apăra, ore pută-vor lua pre doa surori au ba? și porunciră, cum și. acea nuntă neapărat să se facă.

Ore cine se însură și luă muiare pre fata ore cul, și după vreme muri acea muiare a lui, și iară va să ia altă muiare pre care o au hotezat socru-său: și porunciră și de acesta că iaste oprire și nu pôte să fie.

Pentru robul ertat ca să nu ia pre stăpână-sa nici argații pre muerile stăpânilor lor.

Glava 197. [Matei]. Robul ertat nu va lua pre stăpână-sa, adică pre muiarea stăpânului sau după mörtea lui. Nici argatul, măcar de va vrea și muiarea, ca să-nu dea vină întru omeni, că încă viu fiind stăpânul său au umblat cu dânsa.

Pentru cel la nunte trebuie să căutăm ce e și cum se cade, și de va curvi sau de va spurca neștine pe vre o muiare.

Glava 198. [Legea și Pravila] Grăiaște Pravila, că trebuie să căutăm pre la nunte nu numai căci se cade: ci să căutăm de se și cuvine.

Socotela legii sau a pravilei zice așa, ca pre la nunte trebuie să căutăm să vedem acesta, adică un om va să ia muiare, ce se zice va să se facă o nuntă, și întru spițele rudeniei nu se împedică, drept aceia trebuie să căutăm să vedem de va fi bine cum se cade, ce să zice să nu fie bărbatul de 50 ani și muiarea de 12 sau de 15, sau muiarea de 50 și

bărbatul de 20, deci bine cum se cade și cinstit iaste așa, ca să fie bărbatul și muiarea în vârsta ce e pre lege cum grăesc Dumnezeestile pravile, iară cum nu se cade și afară de dreptate iaste cum e mai sus: să fie bărbatul bătrân și muiarea tânără, sau muiarea bătrână. și bărbatul tânăr: care lucru nu iaste numai cum nu se cade, ci încă e rușine, dosadă, imputare, și batjocură.

[Matei]. Iar care om va curvi cu vre o muiare, acela pre mașteha acei muiari ce au umblat cu dânsa nu o pôte lua muiare: ci va lua a doa vară a ei.

Pentru însurarea și ce iaste însurarea.

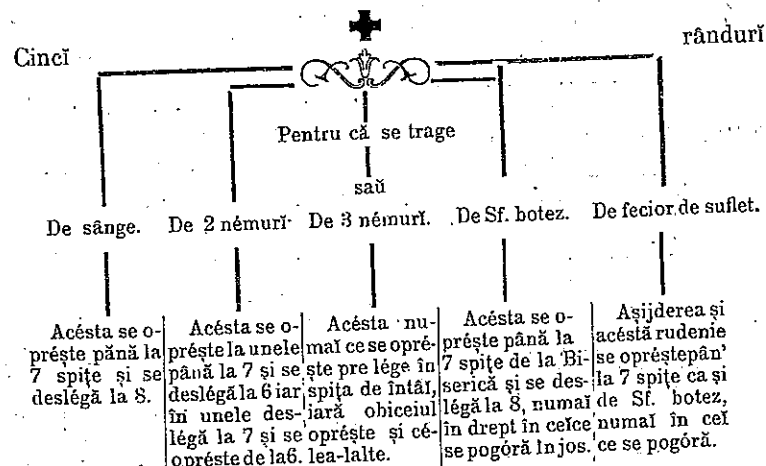
Însurarea se chiamă, că decă se împreună un om cu o muiare pe carea nici o au văzut, nici cu dânsa au vorbit, iară decă se cunună cu ea, atunci el o ia la casa lui, și lăcuiaște cu dânsa: adică șed amândoi într'o casă. Încă se mai chiamă însurarea, căci că se împreună și se fac amândoi un trup, după cum au zis Doimnul Nostru Is. Hs. cu molitve și cu cununie pre lege dela preot.

Cum trebuie să se facă însurarea.

Întâi trebuie să fie slohod despre toate rudeniile, ca să fie Taina, pre lege și sfântă.

A doa să se păzască cum se cade de vârstă, să nu fie bărbatul bătrân, și muiarea tânără, nici muiarea bătrână, și bărbatul tânăr: ci să fie amândoi părțile deopotrivă de ani, iară de va întrăce o parte mai mare, adică a bărbatului, atunci iaste bine, iar de va întrăce muiarea să fie de zile mai mare de bărbat: atunci forte iaste fără de cale.

Rudenția se împarte în cincii.

Rudenia de sânge se împarte în trei, în cei ce merg în sus, în cei ce merg în jos, și în cei de latură.

Cei de sus sînt, tată-meu, moșu-meu și strămoșu-meu.

Iară cei ce se pogoră sînt, fiu-meu, nepotu-meu, și al doilea nepot: i proci.

Iar cei de latură sînt: frate-meu, vărumeu și al doilea văr.

Și această rudenie se dezlăgă până la a opta spiță.

Scrisoarea sașii semnarea nuntelor.

(Spița 2). Nu poți neștine să ia pre soră-sa. Petru aș născuț.

Nu va fi. Gheorghe frați pe Maria

Nu poți să ia Gheorghe pe Maria că sînt a doua spiță.

(Spița 3). Petru

Nu va fi. Gheorghe frați Ioan. Irina.

Nu poți să ia Gheorghe pe Irina că 'e nepotă de frate, și iaste a treia spiță.

(Spița 4). Nicl pre vara premare a lui.

Petru
Nu va fi. Gheorghe frați Ioana. Toma veri premarl Maria.

(Spița 5). Nicl pre fata a vérei premare a lui

Petru
Nu va fi. Gheorghe frați Ioan. Toma veri premarl Maria. Irina.

(Spița 6). Nicl pre a doa vară a lui

Petru
Nu va fi. Gheorghe frați Ioana. Toma veri premarl Maria. Dimitrie al doilea veri Anna.

(Spița 7). Nicl pre fata al doa vară a lui

Petru
Nu va fi. Gheorghe frați Ioan. Toma veri premarl Teodora. Dimitrie al doilea veri Maria. Irina.

(Spița 8). Pote să ia a treia vară a lui neapărat.

Petru
Aicea va fi. Gheorghe frați Ioana. Toma veri premarl Teodora. Dimitrie al doilea veri Manuil. Alecsie al treilea veri Irina.

(Spița 9). Lua-va și pre nepota a doa vară a lui

Petru
Aicea va fi. Gheorghe frați Ioana. Toma veri premarl Maria. Dimitrie al doilea veri Teodora. Irina. Calea.

Ajunge până aice de rudenia sângelui.

De aicea se incepe și a doua semenție așa, adică cuscria.

(Spița 1). Nu va putea niminea să ia pre mamă și pre fată.

Petru Maria.
Nu va fi. Irina.

Petru aș ținut pre Maria și aș murit, și aș avut o fată a nume Irina, nu va putea Petru să ia pre Irina să 'i fie, muiare că 'e hiasiră și iaste 1 spiță.

(Spița 2). Nicl pre mătușă și pre nepotă.

Petru Maria.
Nu va fi. Irina. Calea.

(Spița 3). Nicl pre mătușă și pre a doa nepotă.

Petru Maria.
Nu va fi. Irina. Toma. Teodora.

(Spița 4). Nicl pre mătușă și pre a treia nepotă.

Petru Maria.
Nu va fi. Irina. Anna. Teodora. Calea.

(Spița 2). Nicl pre două surori nu poți să le ție.

Petru Maria surori și Teodora.
Nu va fi.

(Spița 3). Nicl pre mătușă cea adevărată și pre nepotă.

Petru Maria surori Teodora. Irina.
Nu va fi.

(Spița 4). Nicl pre doă vére premarl

Petru Maria vére premarl Teodora.
Nu va fi.

(Spița 5). Nicl pre mătușă mică și pre nepotă.

Petru Maria vére premarl Teodora. Irina.
Nu va fi.

(Spița 6). Nicl pre doă a doulea vére

Petru Maria a doălea vére Teodora.
Nu va fi.

[Zrr]. Oprit-aș beserica pre acela om să nu ia pre doă a doălea vară, pentru că nu 's șapte spițe ci șase. Pentru că bărbatul și muiarea o spiță se socotesc că sînt.

De această s'aș întrebat în zilele Patriarhului Nicolae și s'aș oprit de la beserica, și aș eșit zisă saș tocmelă și porunca de la împăratul Chesar Manuil, să nu se facă nicl odată această.

[Intr'alt chip] Petru cu doă a doălea vére cadé-i-se-va? dar cum să se cază, că nunta cea de întâi iaste bună și blagoslovită, iar a doa iaste forte fără de cale și forte fără de lége, numără măcar spițele că vei afla adevărat. Pentru că cum va putea un bărbat carele aș ținut odată pre al doălea vară și ceialalte fiindu' cumnată, iară acum să 'i fie bărbat, măcar de 'ar fi umrit bărbatul măcar de o ar fi lăsat.

(Spița 7). Ci va putea lua pre fata a doălea vară a muerii lui.

Petru Maria a doălea vére Teodora. Calea.
Va fi.

(Spița 2). Nu va putea tatăl și feciorul să ia pre mamă și pre fată.

Petru Maria Teodora.
Nu va fi. Ioan.

(Spița 3). Nicl pre moșă și pre nepotă.

Petru Maria Teodora. Anna.
Nu va fi. Ioan.

(Spița 4). Nicl pre mătușă și pre a doa nepotă.

Petru Maria
Nu va fi. Ioan Teodora. Anna. Calea.

(Spița 5). Nicl pre mătușă și pe a treia nepotă.

Petru Maria
Nu va fi. Ioan Teodora. Elena. Irina. Calea.

(Spița 3). Nicl tatăl și fiul pre doă surori.

Petru Maria surori Teodora.
Nu va fi. Ioan

(Spița 4). Nicl pre mătușă cea adevărată și pre nepotă.

Petru Maria surori Teodora. Irina.
Nu va fi. Ioan

(Spița 5). Nicl pre doă vére premarl

Petru Maria vére premarl Teodora.
Nu va fi. Ioan

(Spița 6). Puté-va lua tatăl și fiul pre mătușă mică și pre nepotă.

Petru Maria vére premare Anna. Irina.
Hiva Ioan

(Spița 7). Pre doă a doălea vére nu vor putea lua.

Petru Maria a doălea vére Elena.
Nu va fi. Ioan

Dar pentru ce am slobozit pre tată și pre fecior să ia pre mătușă mică și pre nepotă, iar pre doă a doălea vére 'am oprit a le lua?

Pentru că acel tatăl și fecior la mătușă cea mică și la nepotă, sînt în loc de tatăl și de fiu, iar la cele doă adoălea vére tatăl și feciorul se fac în loc de cumnați, și intr'acelea nu li se amestecă numele, iar intr'acesta se amestecă, deci în carele li se amestecă numele de rudenie intr'acelea e nunta fără de lége.

(Spița 5). Nicl tatăl și feciorul nu vor lua pre mătușă mare și nepotă.

Petru Maria surori Teodora. Irina. Anna.
Nu va fi. Ioan

(Spîța 3). Nicî moșul și nepotul pre mumă și pre fată.

Petru Maria.
Ioan Irina.
Nu va fi. Gheorghie

(Spîța 4). Nicî moșul și nepotul pre mōșă și pre nepōtă.

Petru Maria.
Nu va fi. Ioan Toma.
Gheorghie Irina.

(Spîța 5). Nicî pre mōșă și pre a doa nepōtă.

Petru Maria.
Nu va fi. Ioan Toma.
Gheorghie Irina.
Calea

(Spîța 4). Nicî moșul și nepotul pre doă surori.

Petru Maria surori Irina.
Nu va fi. Ioan
Gheorghie

(Spîța 5). Nicî moșul și nepotul pre mătușă cea adevărată și pre nepōtă.

Petru Maria surori Elena.
Nu va fi. Ioan Irina.
Gheorghie

(Spîța 6). Moșul și nepotul lua-vor pre mătușă cea mare și pre nepōtă.

Petru Maria surori Elena.
Aici va fi. Ioan Anna.
Gheorghie Teodora.

(Spîța 7). Putē-vor lua pre matusa cea mica si pre nepot.

Petru, Maria, vère premari Teodora
Aici va fi. Ioan Anna
Gheorghie

(Spîța 6). Moșul și nepotul nu vor putea lua pre doă vère premari.

Petru Maria vère premari. Elena.
Nu va fi. Ioan
Gheorghie

(Spîța 7). Nicî moșul și al doilea nepot, ca să nu se socotescă și ei cumnați.

Petru Maria vère premari. Elena.
Nu va fi. Ioan
Toma
Gheorghie

(Spîța 6). Moșul și al doilea nepot vor putea lua pre mōșă și pre a doa nepōtă.

Petru Maria
Fi-va. Ioan Toma
Gheorghie Irina
Calea

(Spîța 5). Moșul și al doilea nepot nu vor putea lua pre doă surori.

Petru Maria surori Teodora.
Nu va fi. Ioan
Gheorghie
Toma

(Spîța 6). Moșul și al doilea nepot vor putea lua pre mătușă cea adevărată și pre nepōtă.

Petru Maria surori Irina
Ioan Calea
Aici va fi. Gheorghie
Toma

(Spîța 4). Doi frați pe doă surori nu iaū.

Petru frați Ioan Maria surori Elena.
Nu va fi.

(Spîța 5). Nicî vor lua pre mătușă cea adevărată și pre nepōtă.

Petru frați Pavel Maria surori Teodora.
Nu va fi. Calea

(Spîța 6). Doi frați pre doă vère premari nu vor putea lua.

Petru frați Pavel Maria vère premari Calea.
Nu va fi.

(Spîța 7). Doi frați vor putea lua pre mătușă mică și pre nepōtă.

Petru frați Pavel Maria vère premari Elena.
Aici va fi. Calea

(Spîța 8). Doi frați iaū pre doă a doălea vère.

Fiva. Petru frați Pavel Maria a doălea vère Elena.

(Spîța 3). Doi frați pre mumă și pre fată nu vor putea lua.

Petru frați Pavel Teodora.
Nu va fi. Irina

(Spîța 4). Nicî pre mōșă și pre nepōtă nu vor lua.

Petru frați Pavel Elena
Nu va fi. Irina
Calea

(Spîța 5). Nicî pre mōșă și pre a doă nepōtă.

Petru frați Pavel Elena
Nu va fi. Irina
Teodora
Calea

(Spîța 6). Nicî vor lua pre mătușă mare și pre nepōtă.

Petru frați Pavel Maria surori Elena
Nu va fi. Teodora
Irina

Spîța 6. Unchiul și nepotul vor putea lua pre mătușă și pre nepōtă.

Petru frate Pavel Maria surori Irina
Fiva. Ioan Elena

Însă când va lua unchiul pre mătușă, și nepotul pre nepōtă pōte fi nunta; iar de va lua nepotul pre mătușă, atunci nu pōte unchiul să ia pre nepōtă pentru amestecarea numelor, căci ca se fac încurmezisare, iată cum vezi aicea mai jos.

(Spîța 5). Petru frați Pavel Maria surori Elena.

Nu va fi. Toma Irina

(Spîța 7). Unchiul și nepotul vor putea lua pre doă vère premari.

Petru frați Pavel Maria vère premari Elena.
Aici va fi. Toma

(Spîța 8). Și doi veri premari vor lua pre doă vère premare.

Petru văr premari Ioan Maria vère premari Calea
Aici va fi

Până aicea am scris și am socotit că va ajunge pentru a doa rudenie.

De aicea vom începe pentru a trei rudenie săi nēm, săi cūscrie, căci că o semînți, sînt ei, alta iasie muiărea mea, și fratele ei, și alta muiărea fratelui muerel mele, cum am zis și mai sus.

(Spîța 4). De va muri muiărea mea, voiū putea lua pre sora muerel fratelui muerel mele.

Petru Maria frați George Teodora surori Calea
Va fi.

(Spîța 3). Iată pre muiărea fratelui muerel mele nu voiū putea lua.

Petru Maria frați Gheorge Ana
Nu va fi.

(Spîța 4). Ci pre aceia o va putea lua frate-meū.

Petru frați Pavel Maria frați Gheorge Ana
Va fi.

(Spîța 1). Pre muiărea hiastrului meū nu voiū putea lua.

Petru Maria
Nu va fi. Ioan fecior de alt bărbat
Ana

(Spîța 4). Ci pre aceia o va putea lua frate-meū.

Petru frați Pavel Maria
Fiva. feciorul ei cest de jos
Ioan Calea

(Spîța 1). Nicî mașteha nu va putea să ia pre. cela ce au fost odinioră bărbat hiastrul sale.

Irina Gheorghie carele o-au făcut mai
nașle en altă muiărea.
Nu va fi. Teodora Ioan

(Spîța 3). Dacă mi va muri muiărea, voiū lua pre muiărea unchiului ei.

Ioan frați Gheorghie Anna
Fi-va Petre Mariea

(Spîța 3). Putē-voi lua și pre hiastra fratelui muerii mele.

Petru Maria frați Gheorge Anna
Aici va fi. Irina bărbat
ficut

(Spîța 4). Am cumnată după soru-mea, și eu voi putea lua pre muiarea frăține-său.

Petra frați Irina, Gheorghe frați Ioan Maria.

Va fi.

(Spîța 4). Iarăși bărbatul fetei mele a luat o nevastă, după un frate al lui, deci pre aceea nu voi putea lua.

Petru
Nu va fi. Irina Gheorghe frați Ioan Maria

(Spîța 5). Iară pre sora a aceea neapărat o voi lua.

Petru
Va fi. Irina Gheorghe frați Ioan Maria sora Calea.

(Spîța 6). Doi frați s'au însurat, deci unul are cumnat de pre nevastă și, altul are cumnat iară de pre nevastă și, aceea neapărat se vor putea lua.

Gheorghe frați Maria Petru frați Pavel Ana sora Calea
Va fi

(Spîța 5). Cumnatul și fratele nevestii vor lua pre doă surori.

Petru frați Maria Gheorghe Irina sora Anna.
Va fi

(Spîța 7). Cumnatul și fratele nevestii vor lua pre doă vere premari.

Petru frați Maria Gheorghe Irina vere premari Calea
Va fi

(Spîța 6). Pre fata lui Ioan, și pre nepoța muerii lui cel de întâi doi frați le pot lua neapărat.

Anna sora Irina Ioan Elena Gheorghe frați Dimitrie
Va fi. Irina Calea

(Spîța 6). Unchiul și ginerile de pre nepoța cea de întâi vor putea lua pre doă surori.

Dimitrie frați Ioan
Va fi și sora. Anna Nichita Irina sora Calea

Dec'au murit Anna nepoța-sa, atunci Nichita a luat pre Calea, iar Dimitrie pe Irina. Până aicea să socotește de cuscria carea e de a treia rudenie.

De aicea se începe pentru Sfântul botez.

Nu va putea neștine să ia pre ceia ce o a luat de întru sfântul Botez, nici pre mămă-sa, sau pre fată, încă nici fiu-său.

Și pentru cele ce merg în sus și cele ce să pogorâ în jos așa zicem, ca și de pre rudenie de sânge: iară despre cei ce sînt de latură nici cum, și cei de latură zicem pe frați și surorile nașilor, iară nu de cei ce se trag de în nași și de în fini.

[Caută de vezi bine]. Caută bine, că celea ce sunt de latură nu se apără întru rudenie de botez, și acesta o arată de în cele 10 răspunsuri ale sfântului Mitropolit de la Iraelia chir Nichita, care a făcut cătră iul itorul de Dumnezeu Episcop chir Constantin, și iaste așa.

Că o muiare văduvă anume Teodora avea o soră bună anume Maria, deci a născut doi coconi bărbați anume Gheorghe și Dimitrie: iară ea a botezat pre Constantin voinicul, deci va sora acei văduve anume Maria să ia pre fata lui Constantin după un ficior al ei? dezlegarea iaste acesta: Nu se apără Maria de fata lui Constantin, pre carele soru-sa l'au priimit de în sfântul botez după fiu-său să o ia: ci să se facă împreunare ca aceea. Iată și semnele cum scrie mai jos.

(Spîța 5).
Teodora sora Maria
Constantin

Fi-va Anna Gheorghe frați Dimitrie

De aice înainte caută de vezi și scrisoarea sfântului botez forte cu deadinsul.

(Spîța 2). Zaharia.
a născut | a botezat:
Nu va fi pe Gheorghe frați pe Irina.

(Spîța 3). Zaharia
a născut | a botezat:
Nu va fi Gheorghe frați Irina.
Anna

(Spîța 4). Zaharia
a născut | a botezat:
Nu va fi Gheorghe frați Irina
Dimitrie veri premari Anna

(Spîța 5). Zaharia
a născut | a botezat:
Nu va fi Gheorghe frați Irina
Dimitrie veri premari Anna.
Elena.

(Spîța 6). Zaharia
a născut | a botezat
Nu va fi Ioan
Gheorghe frați Antonie
Dimitrie veri premari Nicolae
a doilea veri Anna

(Spîța 7). Zaharia
a născut | a botezat
Nu va fi Nicolae
Gheorghe frați Antonie
Dimitrie veri premari Anna
Zaharia a doilea veri Teodora

(Spîța 8). Zaharia
a născut | a botezat
Aicéva fi Vasilie
Gheorghe frați Antonie
Dimitrie veri premari Anna
Zaharia a doilea veri Teodora
a treilea veri Maria

(Spîța 8). Zaharia
a născut | a botezat
Fiva Toma a doilea veri
Gheorghe frați Antonie
Dimitrie veri premari Anna
Teodora
Vasilie
Calea

Și de cele ce se sue în sus, și de cele ce se pogorâ în jos, de toate așa zicem, ca și de cele de sânge. Iară de cele de latură nici cum.

Însă cei de latură zicem pe frați și pre surorile nașilor, adevă e voi lua pe sora nașului meu, sau el pre soră-mea, sau eu pre nepoța-sa, sau el pre a mea.

Ci încă și eu și fiu-meu vom putea lua pre doă surori, încă și moșul și nepotul de pre sfântul botez așa vor putea lua.

Petru nași Pavel Maria sora Teodora

Pentru rudenie cununiei.

Iaste și altă rudenie de pre cununie, care se chiamă pre limbă prăstă, nașia-său finie și se apără numai de obrazele cumătrului și a nașului și de copii lor: iară de altă rudă neapărat iaste și blagoslovită, adevă a se împreuna.

Pentru nuntelo călea ce se apără și fără rudenie.

Glava 199. Tâmplă-se unele ori de întră-cestele cincî seminții de carele am zis, de se apără nunta a nu se face și fără de rudenie. Adevă cum am zice carele l'au bănuț că

nu curvit cu vre o muiare, iară de fată nu s'au vădit, pre aceea nu va putea să o ia muiare, nici pre maștă-sa, ci va lua pre a doă vară a ei neapărat.

Nici robul ertat pre muiarea maștăhului său după mörtea lui, căci că bănuț omeni de zic, că până a fost el viu. a fost umblat cu dănsa.

Nici robul nu vor putea să ia pre stăpănilor, ca să nu zică că mai înainte a fost umblat cu dănsa.

Cine se însoră fără de lege, pöte nunta aceea să se strice, și apoi să se mărite să ia pre altul, așijderea și bărbatul carele se va însura fără de lege.

Copiii cei adevărați nu se vrednicesc întru numele celor ce sunt copiii, nici să primescă să chiume pre acela tată adevărat.

În voe să fie celuia ce va vrea să ia pre sora cumătru-său, sau a fiu-său.

Nu va putea neștine să ia pre fata muerii lui carea o a lăsat, care fată s'au născut de într'alt bărbat apoi decă s'au despărțit.

Nu pöte neștine să ia pre logodita tătăne-său și a frăține-său măcar de nu s'ar fi făcut nici nunta lor.

Nu pöte neștine să și ia muiare pre fata ceia ce o a făcut cu curvie.

Pre sora carea e de în curvie nu va putea neștine să o ia.

Doi frați nu pot să se ia adins eiși, măcar de vor fi de un tată și doă mămăni, sau iară de o mămă și doi tați: pentru că sînt a doă spîța.

Căți se botéză de un naș, fiind nu toți ai unuia, aceea nu pot unil cătră alții să se ia sau să se amestece.

Carele și va boteza pe fiu-său, acela se desparte de fămeea și căci că o a făcut soră sufletescă.

Care om se va amestece adevă se va culca cu sócră-sa pentru căci va fi fost muiarea lui mititică, acela să se facă călugăr, iară muiarea carea a lăsat și ia de se va face călugăriță va avea plată mare, iară de va vrea să se mărite a doă oră nici cum nu se apără.

[Intrebarea Episcopului Constantin]. O fată a luat un bărbat și i s'au citit și molitvele de logodnă și cununie, și amândoi nu s'au culcat, iară bărbatul s'au culcat cu sócră-sa și o a îngrecat, de acesta ce se cade să facem?

[Răspunsul Nichitei Iraelenul]. Pentru acesta lucru vom răspunde: că bărbatul acela nu i se cade să fie muiare pre logodita lui, și de sócră-sa să se depărteze pentru obiceiul cel rău, ca să nu se mai fie de aceia.

Cărțile cele vechi vrea erta acesta, iară eu mai bine socotesc să lipsescă despre amândoă decă vremea ce nu s'au amestecat cu muiarea și, ci numai cu sócră-sa.

al Sfinților părinți, că nici cum aceia nuntă fără de lege nici odată să nu se facă, iară de va îndrăzni neștine și se va face nebagător sēma de Dumnezeasca lege și pravilă, de va veni într'aceia viață porcescă a patra nuntă; acela să fie afurisit și lipsit de totă slujba besēricel, și striin de tot de intrarea besēricel a lui Hs. până ce va face despărțire deplin de către aceia locuință și împreunare rea ce s' a făcut, decēia de se va despărți și și va veni într' pocaanie și se va întorče. [Postnicul]. primēște' iară. Canonul lui cum zice Dumnezeescul Postnic să' y fie an 8 să nu se pricestuiască și metanie și post și milostenie să facă, iară de nu se va întorče: atunci să fie striin de traiul creștinilor cum am zis.

[Marele Vasilie]. Nuntele carele se fac mai multe de trei, acelea nunte nu se chiamă, pentru că sint ca dōbitōcele și fără de lege și spurcați, și afară de în rindul creștinilor. Iară copii care vor naște de într'a patra nuntă, poruncesc Dumnezeēțiile Pravile' să nu se chienne adevărați tātānilor săi, nici să' moștenescă.

Pentru bogăși copii carii se chiamă adevărați, carii liresși, carii copiii și carii întunecați.

Glava 207. Când face neștine copil cu muiarea lui cea ce e blagoslovită pre lege, acela copil se chiamă adevărat.

Iară când țin: neștine muiare în casa lui neblagoslovită, și se culcă cu dānsa de față, de va face copil se chiamă hiresși.

Iară când se culcă cu muiare afară de casa lui, acela copil ce va face se chiamă copil.

Iară când va naște copi și niminea nu știe care tată l'au făcut, nici cela ce l'au sāmānat, acela se chiamă întunecat.

Pentru nunta fără de lege și canonul ei, și pentru cui ce țin posadnice.

Glava 208. [Leu și Constantin împărași]. Nunta cea fără de lege ce se va face, aceia de tot să o despărți și forte să' l' canonești.

[Marele Vasilie]. Iară canonul a acel nunte fără de lege decē se vor despărți, iaste ca și celor de amestecare de sange, adecă an 10 să nu se pricestuiască.

[A acelor împărași]. Și iară poruncim posadnice să nu țin nimenea în casa lui, nici într' alt loc, căci că nu se desparte păcat ca acela de curvie, ci e ca și curvia. Inșă de nu va fi având muiare și va vrea să se blagoslovescă cu dānsa de bine, iară de nu va fi vrēnică de dānsul, atunci acela să ia altă femeie cu blagoslovenie, iară pre cea-laltă să o gonescă de în casa lui.

[Nichifor Tărigrdēmu]. Cine țin posadnică și nu va nici să se blagoslovescă cu dānsa, nici să o lase, pre acela să nu' l' priimești în besērică, nici prinōsele lui, până ce

se va despărți de tot de dānsa, și decē se va despărți, priimește' l' neapărat, așijderă și darurile lui, iară așa să' l' canonești pentru păcatul lui.

Pentru cela ce se va cununa cu trei mueri și una de întrānsele să se aște fără de lege, ore pūtē va să ia alta.

Glava 209. [Intrebarea către Prea sfântul Patriarh Chir Ioasaf și către sfântul săbor leat 621. 1560]. De va lua neștine doă mueri pre lege, și va lua și a treia fără de lege și să se cunune cu trustrēle, și căci fu a treia fără pe lege o despărți besērică. Ore pōte unu' ca acela să se cunune cu altă muiare, decē vrēme ce au fost aceia fără de lege?

Răspuns.

Iară prea sfântul Patriarh cu săborul răspunse, neapărat să fie, după porunca Dumnezeēștii pravil' care zice, bărbatul și muiarea, cununia carea va fi fără de lege și se va cununa, ca și cum nu s' ar fi cununa așa se socotēște, că cēle fără de lege nu se socotesc nici se inadererăz, pentru că muiarea de va lua bărbat și se va afla fără de lege, sau bărbatul carele va lua muiare și se va afla fără de lege, pot de vor vrea fiesși carele de într'amāndoi să se despărță, și după despărțālă să se însōre sau să se mărite.

Pentru ceia ce se prind frați, ca să nu se facă.

Glava 210. [Matei]. Văzând Dumnezeēștii părinți cum mulți se făcea frați pre sfânta evangēlie, și de multe ori și cu molitvele prebēști, pentru care lucru se făcea frați deplin prin sfânta besērică, iară apoi mai pre urmă se lepăda de acea frăție carea făcuse pre sfânta evangēlie, și se însura de se împreuna într' nuntă, pentru aceia veni mare netocmire besēricel, deci văzând acēsta Dumnezeēștii părinți cum iaste lucru necinsti și cum nu se cade, au tātāt acēsta și o au oprit. Decēia tocmiră și porunciră, ca 'ma' mult altă dată să nu mai facă acea prindere de frăție, iară de va ajunge neștine să o facă, atunci să fie neadevărată și ca și când nu s' ar fi făcut nici odată, așa să se socolēscă, inșă ia neapărat fratele cel de cruce pe sora fratelul său cel de cruce muiare, ci inșă aceia că' l' se prind frați până în zioa de astăzi forte să se canonească, iară pre preotul carele le va citi molitvele și' l' prinde, pre acela poruncesc să se pedepsescă cu lipsa de preotia lui.

Pentru sange amestecat cu fel iaste, și ce fel de pedepsă li se va da celor ce vor juce și când se vor pedepsi ceia ce vor fi vinovați.

Glava 211. [Zac. 1]. Sāngele amestecat iaste un păcat și o greșālă mai rea și mai

cumplită decētă precurvia, și se chiamă sange amestecat când se va împreuna neștine, cu o muiare ca aceia cu carea nu se vor putea împreuna cu nuntă, după Pravila besēricel.

[Zac. 2]. Amestecarea de sange se face în doă chipuri: chipul de întâi iaste cu nuntă, când se va cununa neștine cu vre' o muiare, carea nu' l' o au dat pravila. Iară a doă iaste fără de nuntă ce se zice se împreună cu dānsa, încă mai 'nainte de cununie.

[Zac. 3]. Certarea sāngelui mestecat ce se face fără nuntă, iaste ca și precurvia, măcar că și zic alți dascali, cumi cela ce face sange amestecat să se pedepsescă cu mōrte, alți zic iarăși să se cērte după voia judecātorului iară cel mai mult și cel mai mari și mai credincioși dascali zic: de se va face sange amestecat, între obrazele ce vor sui și vor pogori până într' a doă spiță: atunci certarea lor iaste mōrtea, iară de se va face sange amestecat într' obrazele ce sunt mai sus d. a doă spiță, sau cu obraz ce stā de o parte: atunci certarea le iaste, după voia judecātorului, cum s' ar zice, că mestecātorul de sange s' au împreunat trupēste cu māmāsa, sau cu muma mālni-sa, carele sunt o brază de se sue în sus spre spiță din sus și a doă, sau cu fata sa, sau cu fata fētel sale, carele sunt și acēstea obraze carele pogorā în jos spre spiță de întâi și a doă: atunci se va omori. Iară de se va împreuna trupēste cu fata mātuse-sa, carele iaste obraz de stā de o parte ce se zice alătura, atunci se va certa după voia judecātorului.

[Zac. 4]. Când nu va fi singur sāngele amestecat, ci va fi împreunat și cu precurvie, sau cu silă, atunci răspunsul aceluia numai să' l' omōrā, cum s' ar zice, ori cine se va împreuna trupēste cu fata sa cea măritată, sau și nemăritată, și acela ce o prinde cu dēsila ce' să zice de' l' face silă și se împreună cu dānsa: acela n' are nici o nādējde de a mai fi viu.

[Zac. 5]. Muiarea ce se va împreuna trupēste cu vre' o rudă a ei, de va fi de cēle obraze ce se sue, sau de cēlea ce se pogorā până a doă spiță: aceia se va omori, iară de va fi de obrazele ce sint de latur' atunci se va certa după voia judecātorului.

[Zac. 6]. Mai cu milă se va certa muiarea de cāt bărbatul, la păcatul sāngelui amestecat, de vrēme ce iaste mai prōstă și mai lesne spre cādēre de cāt bărbatul.

[Zac. 7]. Cela ce va face mestecare de sange cu vre' o rudă a mueril sale, acela se va certa cu judecata, și decēia nu va mai putea să se culce cu muiarea lui.

[Zac. 8]. Sānge amestecat se chiamă nu numai când se va împreuna cu vre' o rudă a lui, carea pogorā de în sāngele lui, sau de în sāngele mueril lui, ci încă și când se va

impreuna cu vre' o rudă a lui cē' l' va fi de în sfântul botez.

[Zac. 9]. Deslēgă-se nuntă ce se va face între ruda cea de sfântul botez, și vor lua ore ce puțină certare, de vrēme ce va crēde judecātorul cum nu s' au știut.

[Zac. 10]. Cela ce se va însura și va lua muiare văduvă și va avea o fată cu hārbatul dintāi, de se va cumva împreuna trupēste cu fata muerel sale, acela face sange amestecat: și se va certa cu mōrte.

[Zac. 11]. Feciōrul de se va împreuna cu curva tātāne-sēu sau cu māstehāsa acela face sange amestecat și se va certa cu mōrte, măcar că zic unii că se va certa după cum va fi voia judecātorului.

[Zac. 12]. Tatā ce se va împreună trupēste cu muiarea feciōrului său, acela se va pedepsi cu o pedepsă mare, inșă numai nu i se va face mōrte.

[Zac. 13]. Fratele de se va împreuna cu sorā-sa, fără nici o nādējde se va omori.

[Zac. 14]. Cela ce se va împreuna trupēste cu fata frăține-sāu. sau a surori-sa, sau cu mātuse-sa, sau cu muiarea frăține-sāu, sau cu sora mueril și: acela tot sange amestecat face și se va certa după cum va fi voia judecātorului.

[Zac. 15]. Când se vor împreuna trupēste cu vre' o muiare tatāi cu feciōrul: atunci se face mestecare de sange, și se vor certa amāndoi cu mōrte.

[Zac. 16]. Din afară de acēste pedepse ce se pedepsēste mestecātorul de sange, încă' l' afurisēște și besērică.

Pentru mestecarea de sange carea se face cu nuntă.

Glava 212. [Zac. 1]. Numi carele face mestecarea de sange cu nuntă, acela nu se va pedepsi cu mōrte: ci numai după cum va fi voia judecātorului, ce se zice de va fi boiaren, numai cē' l' vor goni și' l' vor scōte de tot de în locul lui, și de în totā eparhia ce va fi supt māna acelu' judecātorid. Iară de va fi om de jos întâi să' l' batā, decēia să' l' isgonescă și pre acela, și acēsta trebuie să fie când nu vor ști cā' și sânt rudă și se vor împreuna cu nuntă. Iară de se va afla cum s' au știut, că sunt rudă s' au făcut nuntă, atunci să se cērte mai mult si mai cumplit' de cum ar fi făcut acēstā greșālă fără nuntă ce se zice curvie, decē vrēme ce n' au băgat în sēmā taina nuntel carea se face pentru besērică.

[Zac. 2]. Avuția amāndoror obrazelor cari vor face mestecare de sange: aceia să fie totā Domnescă. Iară de vor fi având coconți cu altă muiare, sau muiarea cu alt' bărbat dintāi încă mai înainte de ce se vor li împreunat: atunci avērea lor se va da acelor coconți, iară nu va fi pre sēma Domniel.

[Zac. 3]. Când se va face mestecare de sânge fără de nuntă, atunci mestecătorul cel de sânge, nu și va pierde averea, ci numai ce să va pedepsi.

[Zac. 4]. Mestecătorul de sânge nu va putea la moțea lui să și dea averea lui ori cui va vrea, măcar și cu zapis, căci că nu va fi lucrul slătătorii, că de se va arăta după moțte cum să fie fost mestecătorii de sânge: atunci se vor strica acelle tocmelē tōte, și avuția lui tōtā se va lua pre sēma Domniel.

[Zac. 5]. Darurile ce se vor dāruī unū] pre altul la nunta mestecătorilor de sânge, acellea nu vor fi intru nimica: ci se vor lua și acellea Domnești.

[Zac. 6]. Iară feciorii ce se vor naște de in mestecătorii cel de sânge, aceia nu vor putea moșteni averea părinților săi, nici vor putea nici intr'un chip să se facă să fie cum ar fi de in părinți cununați, și acēta va fi când se vor fi nāscut feciorii la vrēma ceia ce va fi mestecarea de sânge de față de vor vedea toți, și se vor ști și mestecătorii cei de sânge, și vor cunōțe și singurii greșala. Iară de se vor fi nāscut cōconi la vrēma încă până a nu se cunōște mestecătorii de sânge, cumi fac acēstā greșalā: atunci feciorii aceia sunt cum ar fi de in părinți cununați și vor putea moșteni tot ce vor fi avānd părinții.

[Zac. 7]. Nuntele ce se vor face de intru sânge amestecat, ce se zice de in cuscrii, sau de in seminții carele se pogōrā de intr'un sânge. sau de in cūmetrii, carele sânt de in sfântul hotez: acēstea nunte se vor despărți, cum am și mai zis, și nu vor putea acellea obraze după aceia să se mai căsătorēscā, nici cu alte obraze strīne.

[Zac. 8]. Tinerii și ceia ce vor fi încă micī de vārstā, de se va prileji să se însōre și să și ia vrē o rudā, aceia să nu se cērte cu moțte ci după voia judecătoriuului și cu multā milā, însă acēta va fi când se vor face mari să se despărți, și să nu mai facā acest lucru mestecare de sânge, pentru că de vor sta tot intr'acēstā înșelăciune: atunci se vor certa deplin că și ceia-lalți după voia judecătoriuului și fără nici o milā.

[Zac. 9]. Iară de vor apuca să nu se facā nunta carea va să fie cu sânge amestecat: atunci nu se vor certa, cum s'ar zice, de vor fi numai logodiți sau intr'alt chip legați cu cuvântul, și făcuți tocmelā: aceia să nu se cērte.

[Zac. 10]. Nu va putea fie ce felii de mestecătorii de sânge, să șovāiascā înaintea judecătoriuului să zică cum n'au știut mestecarea de sânge, fără numai de va fi țaran de cei nepricepuți și proști.

[Zac. 11]. Celui mestecătorii de sânge carele nu cunōște nici știe Pravila, aceluia nu

dă să aibā certare mare. Inșā nu celuia ce nu va cunōște nici un fel de pravilē: ci numai celuia ce nu va pricēpe.

[Zac. 12]. Pravila ceia ce nu o cunosc toți, cum s'ar zice, un om la moțtea lui de va lāsa învățaturā cu scrisōre, ca să mērgā fata lui să lācuiascā in casa cutāruī om, pentru care lucru acela să o hrānescā, și să i fie tōte bucatele, până va veni vrēme de va fi de vārstā de mārītāt. Drept aceia iaste pravilā cum să nu pōtā nici acela nici feciorul lui să o ia să i fie muiare pre aceia ce o au hrānit și o au crescut, acum aceștia de nu vor fi știut acēstā pravilā, și vor fi făcut acēstā greșalā, aicea va putea șovāi vinovatul să nu se cērte, iarā de va fi lucrul intr'alt chip. să știe și să cupōscā toți, atunci nu va putea șovāi vinovatul să zică cum n'au știut.

[Zac. 13]. Neștiința mestecătoriuului de sânge sprīnește pre vinovat de pedēpsa cea mare, iarā așa de nu tōte, și mai vārtoș sprīnește obrazul cela ce iaste credincios spre judecătorii, cum să nu fie știut, iarā se va certa cela-lalți obraz carele se șocōtește cum să fie știut, iarā de vor fi știut amāndoā obrazele smintēla lor, și ei tot s'au împreunāt: atunci amāndoā obrazele se vor certa după voia judecătoriuului.

[Zac. 13]. Rudenia carea se face după darul Sfântuluī Botez, de vrēme ce iaste o rudā, carea nu se pōte cunōște de tōte orile, drept aceea dēca se face mestecare de sânge intru acēste felii de obraze, atunci judecătoriuul crēde cum n'au știut, și nu se va certa nici cum, măcar de și zic o sumā de dascal cum se cade să se cērte depurarea, cătuși ar fi de micșōrā certarea, ce se zice cu hanț sau și cu altele.

[Zac. 14]. Cela ce va face nuntā cu smintēlā de sânge amestecat cu neștiința, acela in vrēme ce și va cunōște smintēlā, de se va despărți numai decāt, atunci nu se va certa nici de cum.

[Zac. 15]. Iară de se va fi făcu mestecarea de sânge fără de nuntā: atunci nu vor putea să șovāiascā să zică cum n'au știut: ce se vor tot certa.

[Zac. 16]. Muiarea pōte șovāi să zică că n'au știut smintēla nuntel sale, și nu se va certa nici cum. Inșā când va fi smintēla ei smintēlā de pravilā, iarā când va fi smintēla ei depe spre fire: atunci se va certa și ea.

[Zac. 17]. Cela ce va și smintēla rudeniēi și nu va băga in sēmā, ci tot va face el nuntā cu mestecare de sânge, acela de se va căi după aceia și de se va împārți de acea nuntā, atunci nu va folosi nemica acea cāință: ci se va certa după cum va fi voia judecătoriuului.

[Zac. 18]. Cela ce va lōa asupra lui jurāmīnt, cum n'au știut că iaste nunta cu smintēlā:

pre acela să i crēdem. Dar cându i vom putea crēde adevārat? când va avea vre un semn să arate adevārat cum n'au știut. Inșā nu avem alt mar' bun semn, de când vom vedea nuntā de față cu mare pohvalā in sfānta besericā, pentru că atunci arātā cum n'au știut, și crēdem atunci și jurāmāntul lui și nu se va certa. Iar de și va fi făcut nunta pre acuns in casa lui: atunci iaste semn cum au știut de smintēla lui, și atunci nici jurāmāntul nu i vom crēde, ci se va certa după voia judecătoriuului cu moțte după greșala lui, și după cum va fi și mestecarea cea de sânge, după cum și mai sus am dat cuvānt de învățaturā.

Urgie tocmilē asupra celor ce despart bărbatul de muiare și muiarea de bărbat, fără cuvānt de vinā, și pentru reponēie, cartea ceu de despărțelē ce inchipuiaste.

Glava 213. [Cautē de vezi]. Impreunārile cu porunca lui Dumnezeu să fac, și poruncin să nu se despartā fără de vinā, sau pentru să ia daruri, sau pentru altā dobāndā sau mitā. Iară cela ce se va face vinuitorii să despartā nunta cea ce e pre lege, fără cuvānt de vinā și fără dealā: acela se chiamā Antichrist: pentru că Hs. și Dumnezeul nostru poruncēste noā să lāsām pre tatāl nostru, și pre muma nōstrā, și să ne împreunām cu muerile nōstre, ca să fim cu dānșele un trup, și au pus lege singur Domnul ca omul să nu fie putērnīc a despărți pre bărbatul și pre muiarea fără de vinā. Iară carele va despărți fără de vinā numai pentru ca să ia mitā sau daruri: acela om nu iaste numai Salana, ci și Antihrist și călcătorii de lege, cum ar călea punerea de lege a lui Dumnezeu, și iaste vrājmaș și protivitorii poruncilor lui, carele va să cazā fără de vrēme de in cēstā viațā și va să se facā moștēn muncil de vēci.

Pentru că bărbatul trimēte carte de lāsāt muerii, și zēstrele ei dobāndēște, pentru cēste vinī de māt jos.

Repundium latinēste, iarā grecēste se chiamā Diazighion, iarā rumānește se chiamā cartea cea de despărțalā a bărbatulu și a muiarii.

Pentru despărțēlele nuntelor, și vinele muerii, de carele o desparte bărbatul, și dobāndēște zēstrele ei.

Glava 214. [1. Matei]. De va și muiarea că niscare omēni au vrājba pre împārātul, au pre Domnū; și nu va spune bărbatulu ei.

[2]. De se va vādi că au curvit și se va da de față cum poruncesc Dumnezeēstīle pravile, atunci trebuie să dea de față vādēla aceea cu mărturi forțe credincioșe.

[Leu și Constantin împārāți]. Și la aceea vādire adevārat preputere de curvie, va legea împārātēscā să fie cīncl mărturi, și să se jure cum au vāzut cu ochii lor curvia carea s'au făcut: deacia atunci să se crēzā.

[3]. De va invrājmași viața bărbatulu ei ori in cē chip ce va vrea să afe, sau de va hi știut pre alții carii vor fi invrājmașind viața lui și nu va spune bărbatulu său.

[4]. De se va spāla la baiā cu bărbāți strīni fără de voia bărbatulu ei, s'au intr'alt loc, sau va șede la băuturi cu dīnșii, adevāc pre la mēse de veselie.

[5]. De va mēnea afarā de casā fără de voia bărbatulu ei, la casā strīnā unde nu i vor fi rudeniile ei.

[6]. De va fi avānd bărbatul ei vre o hānuialā pre vecinu și i va zice să nu mērgā in casa aceluia: iarā ea va mērgē.

[7]. De va mērgē la vedērea jocurilor să privēscā fără de voia bărbatulu ei. Așjiderea iarāși de va mērgē la incurarea cailor să se uite unde alērgā.

Pentru cāndu și va piarde zēstrele muiarea carea va fi făcut preacurvie, și cānd nu le va piarde.

Glava 215. [Zac. 1]. Nu și va piarde numai zēstrele muiarea ceea ce va fi făcut preacurvie: ci încă și va piarde și darurile căle i-au fost dāruit bărbatul, și acellea tōte le va lua inapoi.

[Zac. 2]. Muiarea carea va face precurvie, și de va vrea să șovāiascā să zică cum bărbatul ei n'au făcut deplin carea au trebuit să facā cum face bărbatul cu femeia lui, sau de va zice că au fost nāslnic de o au fost bātānd fără de cale, sau va zice cum au făcut de sārācie, sau că nu o hrānește, atunci nu i va folosi nici una de acēstea: ci și va piarde zāstrele tōte, și le va lua bărbatul dēcā o va lāsa.

[Zac. 3]. Când se va afa să nu fie cununați muiarea cu bărbatul, ci vor lācuī așa fără de lege și vor putea să se despărți fiecānd, și de o va prinde bărbatul făcānd precurvie, iarā ea va vrea să șovāiascā să zică, cum au curvit, iarā n'au făcut precurvie, fiind fără de lege, și necununați cu bărbatul, iarā așa cu acēstea cu tōte judecătorii va judeca să și piarzā muiarea tōte zēstrele ce va fi avānd.

[Zac. 4]. Nu va putea bărbatul după ce va fi împārți de muiare, căci au fost necununați să o arate cum au fost făcānd precurvie la vrēma cānd au fost lācuind împreună pentru să i zēstrele: ci dēcā au fost voia să i ia zēstrele, au fost să arate la judecătorii cum i-au fost făcānd muiarea curvie mai înainte de ce s'au despărți până a nu isprāvi judecătoriuul împārțirea lor.

[Zac. 5]. Muierea ce și va pierde zestrele aceea nu va putea să și cêră de la bărbat măcar ceva să i dea de hrană, căci au făcut précurvie.

[Zac. 6]. Feciorul ceia ce va face précurvie, decă și va pierde zestrele, acela iaste datoriu să și hrănescă pe muma sa, însă de se va pârăsi de curvie și va șede cu cinste, iară de nu va petrece cu cinste, atunci nici feciorul nu iaste dator să o hrănescă.

[Zac. 7]. Când va face bărbatul précurvie, atunci el va despărți muierea și și va lua toate zestrele câte vor fi ale ei, așjiderea și ce i va fi dăruit bărbatul și toate ce i va fi făcut haîne și alte scule.

[Zac. 8]. Încă de nu va fi făcut bărbatul nici précurvie, ci va fi numai curvit cu o muiare slobodă, așa cum ar fi curvă : atunci muierea va dobândi tot ce i va fi dăruit bărbatul și toate haînele ce i va fi făcut și ale ei tot ce va fi având.

[Zac. 9]. Încă și cându și va ride bărbatul de muiere și, de va trage, și va sărputa înaintea ei fieșe ce mueri slujnice, sau alte mueri próste : atunci încă va dobândi muierea tot cum scrie și mai sus, și încă de va vrea pôte să se și despartă de dânsul.

[Zac. 10]. Când va pâră bărbatul pre muiare la judecătoria că face précurvie cu socotintă ca aceia ca să i ia zestrele, și alt tot ce va avea, atunci pôte și ea să i pârască pre dânsul cum face précurvie, și atunci nu și va pierde zestrele, iară așa măcar de ar putea să și arâte muierea lucrul bărbatului, dar ce folos ? căci ca se vor certa amândoi într'un chip de précurvari.

[Zac. 11]. Muierea văduvă cum se va împreuna cu vre un bărbat trupêste, aceea piarde și va zestrele toate și le vor lua Ispravnicii cari au lasat bărbatul să fie socotitorii casei și, și aceia va fi mai înainte de ce se va împlea anul de cându va fi murit bărbatul. Iară după ce i va trece anul, atunci de ar face și précurvie nu și va pierde zestrele : ci și va pierde numai darurile și haînele toate cătu i va fi făcut bărbatul, și aceste unête și bucate ce vor fi, nu se vor da ispravnicilor bărbatului, ci se vor lua toate și se vor da pre sêma Domniei.

[Zac. 12]. Bărbatul carele va fi rămas de muiere și, și de va curvi cu fie ce muiare, acela piarde și va toate darurile ce va fi avut de la femeie și carele i-au fost dat până au fost vie, încă și ce i va fi lăsat și după mórte.

[Zac. 13]. Ispravnicii mueri cel mórte, când vor vrea să cêră și să ia zestrele ei înapo de la bărbat, atunci acel bărbat de ar putea să arate cum muierea lui când au fost vie au fost făcând précurvie, atunci acela ar ține toate zestrele ei.

[Zac. 14]. Când se va scula o muiare vă-

duvă și și va cêre zestrele de la ispravnicii bărbatului ei celui mórte, iară ispravnicii vor arăta cum face précurvie pentru să i zestrele, atunci aceia trebuie să cerceteze judecătoria de se va afla să se fie jeliut bărbatul de acest lucru, când va fi fost muierea încă vie. atunci le va fi priimi mărtuciile cum să fie fost așa, iară de nu va fi jeliut bărbatul nici odată de muierea sa necum într'alt chip, ci nici scârba n'au avut împreună, atunci ori câte mărturii vor zice că au fost muierea rea, nici unul să nu creză judecătoria, nici să o judece muiare rea, nici să și piarză zestrele.

[Zac. 15]. De vrême ce va fi știind bărbatul că i curvește muierea cu alți, și i va fi și zis și s'au și jeliut de multe ori, iară așa cu aceștea cu toate au tăcut n'au avut ce mai face, nici au vrut să o pârască la judecătoria, ci o au ținut în casă ca pe o femeie și și s'au culcat cu dânsa : atunci nu mai pôte nici în viață necum după mórte să o pârască la judecătoria cum au făcut précurvie, nici pôte să i oprêscă zestrele nici alt nemica.

[Zac. 16]. Când va erla bărbatul précurvia mueri și ce va fi făcut, cu tocmelă ca aceea zicând de o va mai oblici că face acest lucru să o spue judecătoria : și atunci să și piarză zestrele.

[Zac. 17]. De vrême ce va ști bărbatul adevărat, cum face muierea lui précurvie, și el rabdă și o ține în casă și face, atunci semnăză lucrul cum o iartă au de voe au de nevoe, acela mai vârtos să se chame cođuș și votru mueri sale, fără numai când nu va și adevărat lucrul, ci și va prepune numai așa.

[Zac. 18]. De va făgădui bărbatul cu jurământ mueri lui cum de o va prinde făcând précurvie, nu o va duce la judecătoria, ci numai ce i va lua zestrele și o va lăsa, iară muierea de va face acel lucru : atunci acêstă tocmelă să stea adevărată, adecă să nu i zestrele, ci o va da pre mâna judecătoria de o va certa ca pe o précurvă, iară zestrele să nu i ia.

[Zac. 19]. Când nu va ști bărbatul că i face muierea précurvie, drept aceea nu face nici o iscusenie asupra ei : atunci nu se chiamă că o iartă pentru précurvie ce face.

[Zac. 20]. De vrême ce bărbatul va erla précurvia mueri lui, de vre o nevoe sau de vre o silă : atunci nu se chiamă cum să fie ertată.

[Zac. 21]. Când va pâră bărbatul pre muiere și la judecătoria cum iaste précurvă, zicând cum el singur i-au fost votru, atunci fi va lua zestrele, iară de nu va spune cum au votri'o el, iară muierea va arăta cum au fost el votru : atunci nu i va putea lua zestrele. Iară de nu va căuta judecătoria de zestre, ci numai să cêrte pre cel vinovat :

atunci va certa pre amândoi ca pe niște vinovați.

[Zac. 22]. De va fi viu tatăl mueri ceea ce va face précurvie, carele i-au dat zestrele, și carele va să moștenescă zestrele ei după mórtea mueri, atunci bărbatul nu va putea lua zestrele și să păgubescă pre tatăl mueri.

[Zac. 23]. Când se va afla neștine un striin, să inzestreze pe vre o muiare pentru sufletul lui și să o mărite cu tocmelă ca acêstă cum de va muri muierea, atunci să vie zestrele iară la mâna lui, atunci de va face ea précurvie, bărbatul ei nu va putea lua zestrele.

[Zac. 24]. Toate acêste chipuri ce scriu pentru paguba zestrelor, se socotêste să fie cum am zis, adecă când nu va avea muierea coconi, iară decă va avea muierea coconi, atunci ale coconilor vor fi zestrele ei, iară nu a altuia nemănu : ce se zice de vor fi coconi cu acel bărbat ce au luat zestrele, sau de va avea și alți coconi cu alt bărbat mai de întâi, tot aceia vor lua ce va fi.

[Zac. 25]. Cela ce se va cununa cu o muiare rea depurare rușinată și curvă, după aceea de va face aceia muiare și précurvie : atunci nu va putea bărbatul să i ia zestrele.

[Zac. 26]. Nu și va pierde muierea zestrele ei, de vrême ce nu vor arăta de față curvia ei deplin să vază toți. Judecătoria are putere să socotescă foarte bine, de vor fi mărturiile întregi, și adevărate, și foarte bune și credincioșe.

[Zac. 27]. Bărbatul ce și va pâră muierea la judecătoria cum au făcut précurvia, ca să i ia zestrele, atunci trebuie să vadescă foarte de față précurvia ei, ce se zice atăta să o arate adevărat cum iaste într'alt credință ca aceea, cum lumina sôrelui face zioa : iară de nu o va arăta așa de adevărat, atunci nu va lua nemica de într'acêle zestre, măcar muierea de se va și certa ce va, pentru niște prepusuri ôre carele ce va judecătoria să vază de la dânsa, cu acêstea cu toate de vrême ce nu se va arăta un lucru ales pentru aceia précurvie atunci bărbatul nu va lua nemica, de în zestrele mueri și.

Vinile bărbatului de carele i lasă muierea lui, și și ia zestrele ei și darurile carele i le-au dat pentru nuntă.

Glava 216. [A lui Armenopulo. 1]. De va grăi el sau va ști pre alți că grăesc de rău asupra împăratului sau a domnului, și nu va spune împăratului sau domnului, sau el singur sau să poruncescă cu alt cine va.

[2]. De i va învrăjmăși viața ei ori în ce chip va vrea să afle.

[3]. De i va învrăjmăși întreaga înțeleptie a ei, adecă curăția și va pune pre alți să o spurce sau o va da într'acêsta.

[4]. De și va prepune muierea înaintea judecătoria, sau într'alt loc că e curvă, și nu va putea cu mărturii credincioșe să dea de față curvia ei : atunci are voe muierea să i lase de va vrea ca pe un prepuitoriu al ei.

[5]. De va avea altă muiare în casa lui și va dormi cu dânsa, sau în sat, sau într'alt loc, și i va zice muierea lui, sau părinții ei, sau alt cine va odată și de doă ori să se depărteze, iară el nu va vrea să facă pârăsire de tot de cătră acea curvă : atunci l'lasă muierea lui.

Pentru aceste vini de sus nu se lipsêste bărbatul numai de darurile cête dinaintea nuntel și le ia muierea lui, așjiderea și de zestrele ei : ci încă și de în averea lui cât va fi, sau întreial a treia parte de darul cel de înaintea nuntel, atâtea să dea, și totă dăruirea de înaintea nuntel, și se pedepsêste bărbatul cu pedepsa ce vrea să pață muierea. Ci nici muierea fără de judecată nu pôte să și lase bărbatul, nici bărbatul pre muiare. Drept aceea carele va lua muierea cu bărbat până nu se va despărți cu judecată, acela précurvari se chiamă, măcar de au și fost muierea în gresală de despărțelă, sau și bărbatul de i se va hi căzut să se despartă. Ci însă fără de judecată și fără carte de despărțelă nu pôte să se despartă bărbatul și muierea.

[Sămnezé]. De acêsta numai la călugărie pôte să se facă, cum am zis să se despartă fără de judecată cum zic prăvilele, că atunci se deslêgă nuntele ce să zic se desparte și fără de carte de lăsat, când va lua chipul și se va face călugăr, sau bărbatul sau muierea.

Desparte-se nuntă, când bărbatul nu se află trupêste cu muierea lui.

Glava 217. [Matei]. Desparte-se nuntă și decă vor trece trei ani după ce se face nuntă, și nu pot să se amestece bărbatul cu muierea după cum fac ômenii, decă de va căuta muierea să se despartă de bărbatul ei, și el va mărturisi că adevărat nu pôte să se amestece cu dânsa, atunci se desparte muierea de acel bărbat al ei, și bărbatul de acea muiare a lui, și și ține bărbatul bucatele lui fără de pagubă și muierea zestrele ei numai, iară darurile dinaintea nuntel rămân la bărbat, și nu le ia muierea.

Despărțirea nuntel când bărbatul nu află pre muierea lui față curată.

Glava 218. [De în cartea Romaicu Titla 49]. De se va însura neștine și va lua muiare, pârându i că va fi fată, iară apoi să nu o afle față curată, atunci aciași să vadescă acêsta cu arătare sau cu mărturie descoperire adevărită de față, și nuntă ca aceia au poronci un Patrichie să se despartă, și muierea să nu se judece ca o curvă, ce se zice să nu se lipsască

de zestrele ei, pentru că au făcut păcatul mai înainte de ce au luat bărbat, iară de se va amesteca cu dânsa a doa oră, decia să nu o mai despartă ci să o ție.

Desparte-se nunta când se face neștine călugăr, iară muiarea lui să se mărite: iară el după vreme va să se facă Arhieru.

Glava 219. [A lui Armenopolu]. Slobozeste-se adecă desparte-se bărbatul de muiarea lui, sau muiarea de bărbatul ei, când va să se facă călugăr sau călugăriță, și fără de voia unul a altuia, și fără de nici o judecată: pentru că mai întru bună cale merge.

Pentru că zice pravila légra că poroncim să fie volnic a se face călugăr și a se despărți de nuntă, ori carele va vrea au bărbatul au muiarea, și să n'ahă nici o apărare, pentru că mai la bine merge, adecă întru petrecania și viața ce e tocma îngerilor, iară așa adevărat întâi să ia chipul acela ce va să se facă călugăr, decia atunci să fie volnic celalalt să se mărite sau să se însore, sau bărbatul sau muiarea, și carele de într'amândoi va rămănea întru cinul mirenilor, acela să zibă de la cela ce se va face călugăr ce va fi pe dreptate partea de moșie, carea vrea să o moștenescă după mörtea lui, ori bărbat de va hi ori muiare, pentru că și acela ca un mort se socotește.

[Matei]. Iară de se va tâmpla și se va face neștine călugăr, iară muiarea se va mărita, și după trecerea atăta vreme unul ca acela se va arăta că va putea hi harnic de Arhieru, pôte să se facă, și nu se oprște pentru însurarea muerii lui, căci au fost însurat.

Pentru muiarea deși va bate bărbatul că se desparte.

Glava 220. [Leu și Constantin împărași]. Muiarea deși va pune cu îndrăznire mâinile asupra bărbatului și, adecă să l' bată, sau de l' va scărbi și ia să hie grea să omoră copilul în pântecel ei să piarză bărbatul nădejdea coconului: atunci se desparte bărbatul de dânsa și ia pre altă muiare.

Pentru Bărbatul de va hi fur, se desparte de dânsul muiarea lui.

Glava 221. [Iară a acelora împărași]. De va hi viața bărbatului să tâlhărescă, adecă să fure și să prade, și să piarză, sau să sape morminte să ia haine, și de se va vădi de acăsta, atunci muiarea lui se desparte de bărbatului și, și ia și zestrele ei tôte și darurile cele dinaintea nuntel.

[Zri]. Socotește de judecata legii împărăteștii ce e mai sus, că nu zice pentru furtisagul beserecilor și a mormânturilor: ci de împreună iaste lucrul furtisagului, cum am zice, de va hi fur bărbatul sau muiarea, și se va vădi cu

mărturiș adevărate că au furat, sau ale beserecilor, sau ale normânturilor, sau bucate ale ômenilor: atunci se desparte.

Pentru omul rob sau muiarea robă că se desparte.

Glava 222. [Armenopolu]. Deslegă-se adecă desparte-se nunta și când se face rob bărbatul sau muiarea, și peste trel ani nu se va auzi nemica că iaste viu sau vie, unul sau altul fie carele dintr'amândoi carele s'au robit.

Pentru muiarea carea va fi fost robă și o vor hi spurcat, să nu o despartă bărbatul.

Glava 223. [De în Pravila de obște]. Porunceste tocmeirea legei, întru cartea șase-zeci titla a opta, glava 12, că muiarea care se va spurca de silnic, sau de prădătorii cari o vor robi și apoi va scăpa, sau se va slobozi și va veni la bărbatului și, aceia nu se cade să o dosădescă cine va, nici el să o gonescă, pentru că fără de voia ei i s'au făcut aceia și în silă, drept aceia va acesta canon să i se iarte muerii și să o ție bărbatului și iară să nu o despartă, decă vreme ce i s'au făcut în silă fără voia ei, și legea besericeii porunceste, muiarea carea se va spurca cu dânsa de păgani, aceea n'are nici un canon.

Pentru Bărbatul ce și va goni muiarea, și o vor spurca alții acela să nu o despartă.

Glava 224. [Zonara]. Bărbatul deși va goni muiarea afară de casa lui, și ea nu va avea ce face și unde va mânca, deacia va vrea să mergă la vre o rudă a ei, sau la alt credincios cunoscut prieten, iară pre cale se vor afla niscare ômeni făcători de rău și o vor fi spurcat cu dânsa, însă de acăsta muiarea nu se osăndeste nici se canoneste, nici să desparte de cătră bărbatul ei, pentru că vina carea o au spurcat au fost singurul bărbatul ei, carele o au goni afară de casa și tótă greimea și canonul curviei asupra lui se dă ca un vinovat păcatului, iară muiarea rămâne nevinovată, și întru curvie nu se canoneste nici ia altă pedepsă: numai ce locuiaște în casa bărbatului și împreună cu dânsul ca și mai înainte, un trup și stăpână casii și bucatelor lui.

Pentru bărbatul sau muiarea gubavă că se desparte.

Glava 225. [Leu și Constantin împărași]. Desparte-se bărbatul de muiare de va fi mișea sau gubavă, așijderea și muiarea se desparte de bărbatului de va fi mișel sau gubav.

Și de se va tâmpla să aihă acea bôla muiarea, și se va despărți, atunci bărbatul să pôte grijă de hrana ei până întru tótă viața ei ce va trăi.

Pentru rudenia sfântului botez se desparte.

Glava 226. [Matei]. Când va priimi neștine coconul său de la sfântul botez, adecă îl va boteza: atunci se desparte de muiare și căci că o au făcut soră sufletescă.

Pentru rudenia fecioriei de suflet că se desparte.

Glava 227. [Iară a celui de sus]. De va face neștine fecior de suflet pe ginere-său, atunci se desparte ginerile de fiu-sa, pentru că o au făcut soră sufletescă: drept aceia va lua altă muiare.

Pentru nunta ceu fără de lege că se desparte.

Glava 228. [Iară a celui de sus]. Muiarea carea va lua bărbat, și se va afla fără de lege, atunci pôte să se lase de dânsul, și să ia alt bărbat, așijderea și bărbatul pre muiare.

Pentru a patra însurare că se desparte.

Glava 229. [A Dumnezeștilor dascăli]. A patra însurare se desparte fără de nici o socotelă, pentru că e afară de lege, și aceia nuntă nu se chiamă ci viața porcescă, adecă cum se tăvăleşte porcul în tină și să întină și se impute, așijderea și acea a patra însurare ce se însoră omul.

Pentru nevirsta nuntel că și aceia se desparte.

Glava 230. [A Postnicului]. Nunta ceia ce nu e de virstă, aceea fără de nici o socotelă să se despartă, și nevirsta se chiamă când nu iaste bărbatul de patru-spre-zece ani și muiarea de doi-spre-zece: ci mai puțin.

Pentru bărbatul carele se va afla cu muiare și afară de fire că se desparte, și pentru canonul lui.

Glava 231. [Acăsta iaste scris la o Pravilă veche de la Ohrid]. Bărbatul de se va afla cu muiarea lui afară de fire, care lucru iaste afară de firea omenescă, acela să se despartă de întru alesul și hlagocestivul nēm al creștinilor, ca o amestecare rea și lucrul rușinat, și să se despartă de dânsul muiarea, fără de cuvântul nemănuși și să și ia tótă zestrele ei și darurile cele dinaintea nuntel, și de într'averea lui cât va fi a treia parte de darul nuntel denainte, atăta să ia.

[Postnicul și Grigorie Sokuneanul]. Carele va face cu muiarea lui afară de fire, acela preot să nu se facă, ci numai să se despartă de tot de dânsa, și decă se va despărți atunci să se canonescă cincisprezece ani să nu se cuminece.

Pentru bărbatul cu muiarea, cari vor fi vre unii de într'ânșii eretici se desparte

Glava 232. [Sântul Săbor]. Canonul 72

al sfântului săbor porunceste, că de va lua bărbatul pravoslavnic muiare eretică, sau pravoslavnică muiare să ia bărbat eretic, atunci să se despartă.

[Sântii părinși]. Iară de se va suferi partea ereticului să se întorcă de în eres, să se facă pravoslavnic, atunci să nu se despartă.

Pentru bărbatul carele va avea muiare să se îndrăcesc și va să o lase.

Glava 233. [Nearoa împăratului Leu înțeleptul 111 și 112]. De va avea neștine muiare carea se îndrăceste, acela să nu o despartă, numai ce să o aștepte ani trel, decia de se va tămădui, să o ție iar să nu o despartă, iară de nu se va izbăvi după acei trel ani de acea patimă a dracului: atunci să o lase și să ia alta.

Așijderea și muiarea de se va tâmpla să vie la bărbatul ei patimă ca aceea a dracului, trebuie să l' aștepte cincisprezece ani, iar decia decă se va afla tot într'aceia patimă, și nu se va izbăvi de dânsa, atunci să fie volnică muiarea să se despartă de bărbatul ei și să ia altul, iară de se va hi tâmplat să hie avut acea bôla sau bărbatul sau muiarea mai înainte de ce nu se făcuse nunta: atunci de grab să se despartă fără de nici o îndoire, și cum am zis mai sus așa să hie. ca bărbatul să aștepte pre muiare trel ani, și să o hrănescă și să pôte grijă de tămăduirea ei, că așa porunceste tocmeia 22, a patra titla a cărții 24. Așijderea și față și muiarea la bărbatul ei, iar a lua alt bărbat voe n'are cum au poruncit mai sus până ce se vor împla acei cincisprezece ani.

Pentru patima saii lovitura ce lovește pre om și cade jos de se bate saii se târăleşte și i merg spumele, cum se judece la adevărată muiarea beserică până astăzi.

Glava 234. [Caută de vezi răspunsul Patriarșesc]. La muma și stăpâna tuturor besericilor, ce se zice la adevărată mare beserică, aceea patimă a loviturilor așa se judecă și se socotește de al tuturor birutorii prea sfântul și a tótă lumea patriarh, și de Dumnezeescul și sfântul lui săbor, însă cum și muiarea de va hi avut acea patimă mai dinainte de ce nu se va hi fost hlagoslovit cu bărbatul ei, și se va mărturisi de mărturiș credincioșe: atunci degrab se desparte fără de nici o îndoire acel bărbat de către muiarea lui, și și ia altă muiare. Iară de va fi venit acea patimă muerii decă se va fi fost hlagoslovit cu bărbatul ei atunci să n'ahă nici o voe nici putere acel bărbat al ei să o despartă adecă să o lase, până întru tótă viața lui nici într'un chip. Drept aceia de se va tâmpla aceea patimă de lovitură să vie și la bărbat, așijderea și muiarea să n'ahă nici o voe să ia

alt bărbat până într-o viața aceluși bărbat al ei. Iară cum am zis mai sus de va fi fost avut acea patimă mai înainte de ce nu se blagoslovesc cu muiarea lui, atunci să aibă voie acea muiare a lui să se despartă de dansul fără de nici o îndoire, și să ia pre alt bărbat neoprită.

De se va tâmpla cuiva să se ducă într-un alt loc, și acolo să fie posednic, sau să nu trimiță muiării lui cheltuială de hrana vieții ei, acela să se despartă.

Glava 235. [Nichita Mitropolitul Iraeliei]. Muerii căria se va duce bărbatul de la dansa și va șede într-un alt loc, și acolo să ia posednică să fie, atunci acea muiare a lui n'are voie să ia alt bărbat, numai ce să-l aștepte trei ani să se întorcă la dansa, și acel bărbat să-l lase posednică, și să fie pre acea muiare pre lege, iară să nu o despartă, nici ea să nu se mărite a doa oră până va fi bărbatul ei viu iară dacă va muri, atunci să fie slohodă a se mărita cum zice Apostolul.

[Caută de vezi răspunsul Patriarșesc]. Inșă tocmela acesta așa s'a făcut cu judecata săborului, de Vlădica al tuturor prea sfântul și a toată lumea Patriarh Chir Dionisie, vă lăto 7062 meseța Fevruarie, căci când se tâmplă bărbatului să se ducă într-un alt loc și să se zăbovescă cinci ani de la casa lui, și nu-și va aduce aminte nemica de muiarea lui, sau să-l trimiță de cheltuiala hranei ei, sau carte, ci o va lăsa de tot fără de nici un ajutoriu, împreunare ca aceia să se despartă de tot fără de nici o opră și să fie volnică muiarea să-și ia alt bărbat pre lege. Deci de atunci acesta tocmela așa se judecă de adevărata marea beserică, și de toți sfinții Arhieriei. ca pe dreptate și pre lege ce iaste și se cade.

Pentru muiarea caria i se va duce bărbatul, sau se va face rob, sau se va duce la oște și se va face perit și eu va vrea să se mărite.

Glava 236. [Marele Vasilie Canonul 31]. Canonul 31 al Marelui Vasilie zice, muerii căria i se va duce bărbatul afară într-un alt cetate, sau oraș sau sat, să facă cale, sau la oște și se va face perit, și decia nu se va mai auzi de dansul ce s'a făcut, iară muiarea de nu va aștepta să auză mai adevărat de mărturia credincioasă să mărturisască pentru bărbatul ei murit-ău n'au murit și va vrea să se mărite să ia alt bărbat, aceia să se judece ca o curvă.

[Săbor. 6. Canon 14]. Inșă de se va tâmpla să călătorască neștine, sau se va duce la oște, și nu se va auzi de dansul că trăiaște, iară muiarea se va mărita, apoi el se va întorče la moșie și la casa și și va afla muiarea măritată după alt bărbat, atunci de va

vrea o va despărți de acel bărbat și o va lua ca o femeie a lui. decia nici bărbatul carele o aū luat, nici acea muiare care l'aū luat să pedepsesc, căci că n'aū știut că trăiaște și iaste viu.

Iară de se va tâmpla să nu vrea muiarea pre bărbatul cel de întâi. ci numai pre bărbatul cel de al doilea, atunci să nu o lași să ia pre acel bărbat al doilea, iară de nu va vrea să se despartă de voe, atunci să o despartă și fără de voia ei, și ca o curvă să o canonesc.

[Leu și Constantin împărați]. Numai acele mueri ce se iartă și nu se canonesc, carele decia și văd bărbatii lor cei de întâi, sau vor auzi că trăesc, într-unul cēs își lasă al doilea bărbat al lor, și merg într-un altă casă de sed până și vor dobândi bărbatii lor cei de întâi.

[Zri]. Iară muerile carele vor auzi că trăesc bărbatii lor, sau îi vor vedea că aū venit, și nu vor merge după dansii, ci vor să fie ceia bărbatii al doilea, iară nu pre cel de întâi pre lege: atuncie nici o ertăciune lor nu e nici aū, numai ce să canonesc ca niște curve.

[Armenopolu]. Bărbatul ce se va duce într-o călătorie, sau la oște, și nu va veni multă vreme, atunci căți ani se va zăbovi tot să-l aștepte muiarea, iară de nu va veni căți de la dansul, și va auzi că aū murit: atunci numai decă să nu ia alt bărbat, până nu se vor afla mărturia credincioasă să mărturisască cu jurământ pre Dumnezeuasca și Sfânta Evanghelie cum știu de acel om că aū murit, atunci să se facă zapis pre mărturia acelor mărturii și să-l fie pentru adevărta, decia să fie volnică muiarea să ia alt bărbat al doilea pre lege.

[Nearoa a lui Leu înțeleptul împărat]. Iară pentru cei robiți Nearoa lui Leu înțeleptul porunceste, muiarea să nu afe vinuală, pentru bărbatul ei carele se află în robie să ia alt bărbat, iară de va și lua alt bărbat: atunci să fie volnică bărbatul ei cel ce l' e pre lege, când va veni de în robie să o despartă de acel bărbat al doilea, să o ia: acel de întâi ca pe un mădular al lui.

[Matei]. Afară de vinile cele ce s'aū scris mai sus de va îndrăzni cineva să se despartă de muiarea lui și să ia alta, acela să se afurisască, și de la beserică să se gonască până ce se va întorče de o va lua.

Pentru bărbatii ce vor lua doi mueri, și pentru muerile celea ce când le vor lipsi bărbatii de acasă, iară iaste se vor mărita.

Glava 237. [Zac. 1]. Cea ce va lua doi mueri și se va cununa cu amândoa, ce se dice cu una într-un loc, cu alta într-un alt loc, si vor fi vie amândoa, acesta lucru după Pravilele celor împărați bătrâni vechi de demult, unora ca acelora li s'aū fost făcând mörte, iară

în véc de acum. se cërta după voia judecătorului, ce se zice sau să-l bage în ocnă, sau l' vor purta pre în fârg cu p'alea golă pre toate ulitele, și să i se ia toate bucatele să fie Domnești, pentru că nu i se mai cuvine să aibă bucate, de vreme ce s'aū perdut cinstea și iaste de ocară și de toată rușinea.

[Zac. 2]. Pre unele locuri pre unii ca acestia carii iau doi mueri, porții pre ulite cu p'alea golă șezând călare pre măgarii și tot bate cu doi furci ce torc muerile, așjiderea și pre mueri pre cele ce iau doi bărbatii iară le porță cu pieile gôle pre măgari. și le bat cu doa comănace, sau cu doa islice.

[Zac. 3]. Într-un chip se cërta muiarea ce va lua doi bărbatii ca și bărbatul ce ia doi mueri.

[Zac. 4]. Cea ce va avea doi mueri la vremea lui cându'i în toată vârsta: acela e judecat numai să fie de mörte.

[Zac. 5]. Cea ce se va cununa cu doi mueri și să fie amândoa vii, acela face prepus să fie eretic, drept aceia trebuie să-l întrebe, ce gând are spre taina cununii carea iaste de o ține beserică; și de se va găsi să fie eretic, atunci se va cërta cu mörte cumplită.

[Zac. 6]. Cea ce va lua doi mueri și amândoa jupănese, acela să se cërta după cum va fi voia judecătorului, ci inșă voia judecătorului atata se ține cătu'i va lua și viața.

[Zac. 7]. Nici un vlădică sau patriarh nu pöte nici într-un chip să slobozască pe vre un bărbat săși ia doi mueri, sau muiarea săși ia doi bărbatii.

[Zac. 8]. Muiarea care se va cununa cu un bărbat carele va avea și altă muiare vie, aceia de va putea arăta la judecătoriu cu hune și credincioase mărturii ca acelea, cum n'aū știut că are muiare aceia nu se va cërta: iară de nu vor arăta cu mărturii, atunci se vor cërta amândoi.

[Zac. 9]. Când se va afla cum n'aū știut muiarea că are bărbatul și altă muiare, iară după aceia se va arăta și muiarea cea dintăi, atunci de va putea arăta la judecătoriu cum ea n'aū știut cum el are și altă muiare, atunci pöte să-și ia zestrele ce'i va fi dat, și alt tot ce'i va fi dăruit. Iară de'i va fi dăruit și el ceva, atunci pöte să nu'i dea lui nemice de în ce va fi fost a lui. Iară de se va afla cum mărturiiile ei nu sint deplin nici adevărate, atunci cu dărrurile ce'i aū fost dat bărbatul va piarde și zestrele ei și așa vor fi toate Domnești, iară pre dansa o vor cërta împreună cu bărbatul.

[Zac. 10]. Când va lua muiarea al doilea bărbat socotind cum cel dintăi este mort, atunci de va putea arăta inaintea judecătoriu-lui cu mărturii ca acelea destoinice de a se crederea cum iară aū adevărit cu nedėje să fie mort, atunci nu se va cërta, iară de nu vor fi mărturiiile ömeni de credință, și va cu-

nöște judecătoriu-lui că imblă fără ispravă: atunci se va cërta muiarea.

[Zac. 11]. Töte Pravilele împăreștii, dau voe muerii să și ia al doilea bărbat, când va rămânea de bărbat, o sémă de vreme după cum s'aū tocmnit, cum s'ar zice dacă se va afla cum l'aū robit bărbatul. atunci să-l aștepte cinci ani, numărându-l de în ce vreme l'aū robit, iară de i se va fi dus bărbatul la oște, ce se zice să fie slujitoriu, pre acela să-l aștepte patru ani cum aū fost anii cei vechi de demult. Iară acum într-acest véc, scrie să aștepte zece ani.

[Zac. 12]. Cea ce aū fost singur (șitoriu marele împărat Iustinian, dă învățatură cum să naibă voe nici putere să se mai mărite după al doilea bărbat, măcar de ar aștepta căți ani de mult, decă nu va putea ales lucru să înțelegă de bărbatuși viu e aū mort, ci numai când va înțelegă forte adevărat: atunci va fi slohodă.

[Zac. 13]. Mörtea bărbatului se arată pre veste, când se aude viu e aū mort. Iară când se va auzi că iaste loc nu departe, atunci nu ajunge cu atăta să zică neștine cum aū auzit, ci să zică cum l'aū văzut cu ochii mort, atunci să creză.

[Zac. 14]. Când se va afla numai o mărturie să zică cum aū văzut pre bărbatul cutăria mort, atunci ajunge atăta să arate cum iaste acela mort, și atunci cu această mărturie pöte muiarea să se mărite săși ia și al doilea bărbat.

[Zac. 15]. Pöte muiarea să trimiță un om acolo unde l'aū fost bărbatul să întrebe de viu de mort, si cum va spune acela, judecătoriu-lui va crede și va da voe muerii să se mărite săși ia alt bărbat. Inșă trebuie să socotască judecătoriu-lui de va fi acel om ce aū trimis om ca acela să fie destoinic de a'l putea crederea.

Pentru cea ce se va afla cu söcră-sa și de canonul lor.

Glava 238. [Matei]. De se va afla cineva cu söcră-sa trupeste, adică să facă păcat cu muma logoditei lui, sau cu altă rućenie după trup a ei mai înainte de blagoslovenia logoditei lui, atunci să nu se facă aceea nünă. ci să se oprască. Iară decă se va fi blagoslovit cu femeia lui, atunci i va fi venit acel păcat de'l va fi făcut împreunare de sânge, atunci nunta să nu se despartă, ci numai să se canonescă ceia ce aū făcut amestecarea de sânge.

[Postnicul]. Iară canonul lor iaste anii 12, și l' vor tăia și mai puțin de vor vrea se facă post, metanii, și milostenie.

Pentru cea ceși va despărți muiarea de ritul sau de vina altei mueri.

Glava 239. [Matei]. Deși va despărți,

neştine muiarea, de vina alţi mueri au vădovă, au fată, atunci nu lasă pravila să ia muiare pre ceea ce au fost vină de ş'au despărţit muiarea lui pentru dansa.

Pentru curvie şi de canonul ei.

Glava 240. [Apostoli, Zac. 48]. Canonul al sfinţilor apostoli poruncşte, că cineşi va lepăda muiarea fără cuvânt de vină, adică să o gonască de în casa lui, atunci nu poate să ia alta, numai ce se afurisşte.

[Mateiu]. Carele se va vădi că au imblat cu o muiare, acela nu poate să o ia întru nuntă, adică să se blagoslovască cu dansa.

[Deslegare]. Un om au avut muiare, şi au imblat cu alta, deacia s'au lăsat de acea curvă, şi s'au ţinut pre muiarea lui cea blagoslovită, apoi nu s'au mănât multă vreme ci au murit muiarea lui cea blagoslovită, deacia el au vrut să ia pre cea ce imbla cu dansa mai nainte, iară sfinţi părinţi dec'au văzut așa oprit'au această cu totul şi tot nici cum să nu se facă, că măcar de s'au şi lăsat de dansa de tot şi s'au părăsit, iară până au fost muiarea lui vie el tot imblat cu dansa, pentru aceea nu poate această să facă nuntă, căci că iaste fără de lege.

[A lui Armenopolu]. Cine să va vădi întru curvie, măcar de nu va eşi de fată, acela nu poate să o ia muiare, că l'au hănuit omeni că au imblat cu dansa, ca să nu se adevăreze hănuiala să zică omeni că adevărat au imblat cu dansa pentru aceea o au luat muiare.

[Marele Vasilié]. Iară pentru canonul curviei zice Marele Vasilié, să nu se cuneece anî 15.

[Săborul Anchira]. Iară sfântul săbor dela Anchira, Canonul 20 poruncşte, pe precurvariul ca pre un curvariū să'l canoneşti, adică anî şapte.

[Canonul 20. Postnicul]. Iară Dumnezeescul patriarh postnicul poruncşte după 3 anî să se priceştuiască sfinţel priceštenii, iară așa adevărat să mănănce sec la noilea cés, şi metanî 250, iară de nu vor face această, atunci să fie în canonul de sus, care au zis purtătorii de Dumnezeu părinţi al săborului dela Anchira.

Pentru omul careleşi va afla muiarea curvind şi va ucide pre dansa şi pre curvariū sau o va ucide fără de vină, sau fără de voia lui.

Glava 241. [Leu şi Constantin împăraşi]. De,şi va afla neştine muiarea să facă păcate cu alt hărbat, adică să curvescă, însă de va ucide pre dansa, şi pre curvariū, acela nu se pedepeşte adevărat de'l va afla în lăuntru în casa lui, iară de'l va afla a-

fără de casa, şi'l va arăta cu mărturii credinciose, atunci se desparte de dansa, şi'l dohândeste şi zestrele cum zic pravilele.

Iară de o va ucide de voe necurvind, acela altă muiare să nu ia, numai ce să se canonească anî 20 să mănănce sec şi să nu se priceştuiască.

[Nichifor Trigrăddenu]. Iară de o va bate pentru vre o vină, şi pentru o mică lovitură va muri fără de voia lui. acela să se certe a treia parte de ucidere, deacia de va vrea se va însura, căci că s'au făcut fără de voia lui acea mörte.

Pentru ucidere şi câte feluri de ucideri sunt.

Glava 242. [Zac. 1]. De vreme ce vom să grăm şi pentru ucidere, ce se zice pentru mörte de om, întâi se cade să ştim, cum un felii de ucidere se chiamă grabnică, iară alta se chiamă apesititoare. Dec' cea grabnică se chiamă într'acesta chip, când cel ucis nu iaste ucidera a lui : ci au fost să ucigă pre altul, iară gaba au pripit de au ucis pre dansul în locul aceluia, ucidera cea mai apesititoare aşjiderea se chiamă, că au fost să ucigă pre dansul, iară el au ucis pre altul în locul lui : cum s'ar zice, că apesititoriul au pus vina lui asupra altuia, şi au ucis pre acela în locul lui.

[Zac. 2]. A doa se cade să ştim cum alt felii de ucidere se chiamă cu înşelăciune, când se tâmplă cum s'ar zice cu înşelăciune şi cu poftă de ucide unul pre altul. Altă ucidere se chiamă cu nesocotinţă, când cum s'ar zice, nu ar avea neştine nici cu gândul a gândi, nici cu inimă a pofti să facă ucidere, ci numai căci se va mân'a pre un om de'l va injura şi'l va bate, deacia dintr'acea hătaie i se va tâmpla mörte, atunci acea ucidere se chiamă pentru nesocotinţa lui că s'au nemeritii de i s'au prilejit mörtea de mâinile lui altă ucidere iaste iarăşi de se chiamă cu greşală într'acesta chip, când aruncă neştine într'un dobitoc, sau într'o pasăre cu o piatră, şi se nimereste de loveste pe vre un om şi'l ucide : această se chiamă ucidere cu greşală.

[Zac. 3]. A treia să ştim încă mai adevărat, în ce chip se chiamă mörte grabnică, când se va prileji doi omeni să se ia a se prici de în cuvinte pânăşi vor aduce aminte de vor pomeni de multe lucruri, dec' deintr'acELE cuvinte se va răni unul la inemă şi'l va birui mânia, şi'ntr'acEL ceas va sări asupra lui şi'l va ucide de tot într'acEL loc, iară deşi va mai îngădui firei într'acea dată, şi va mai socoti, şi fiind biruit de vrajbă se va apuca şi'l va ucide. această ucidere iaste mai rea de cât cea de întâi : această se chiamă mörte apesititoare, pentru că o face omul cu tot dedinsul.

[Zac. 4]. A patra să ştim cum ucide unul pre altul şi'l omoră cu fie ce fel de mörte,

au cu mâinile'l sugrumă, sau'l năduşaste îm-
presurându'l cu ceva până crapă, cum de multe-ori se prilejaste şi acestor coconj micşori, cându'l năduşesc în aşternut muerèle celea ce'l aplacă, sau cându'l va călca cu picioarele, sau'l va ucide cu pumnii poncişi în inimă până'l va omori, sau'l va bate cu capul de pârte până'l va omori : acestea toate face pentru să scape de certare cu înşelăciune, iară de se va vădi, atunci acela să se certe ca un ucigător.

Pentru pedepsa ucigătorilor de omeni ce li se cade după deala lor să li se facă.

Glava 243. [Zac. 1]. Pedepsa ucigătoriu-lui nu iaste alta fără numai mörtea, după cum scrie sfânta Scriptură cea vechiă şi cea nouă, şi după cum dau învăţătura pravilele.

[Zac. 2]. De ar fi neştine boiaren, sau de ar fi femeae, nemica nu se va folosi cu aceia să pötă scăpa de pedepsa uciderii : ci tot se va pedepsi boiarenul şi muiarea, decă vor face ucidera ca şi fiesi cine de în cei mai prosti omeni.

[Zac. 3]. Uciderea ce o va face muiarea sau robul, sau cel slobod, sau cunoscut, sau necunoscut, aceia depurarea tot într'un chip se vor pedepsi.

[Zac. 4]. Cella ce va ucide coconj micşor, acela se va pedepsi mai cu rea mörte, de cât acela ce ar fi ucis hărbat deplin.

[Zac. 5]. Cella ceşi va ucide fata în césul ce o va afla curvind cu cine-va, acela nu se va pedepsi ca un ucigătoriu.

[Zac. 6]. Cella ceşi va ucide muiarea în vreme când o va găsi curvind cu altul : acela nu se va pedepsi ca un ucigătoriu.

[Zac. 7]. Cella ce se va apăra de vrăjmaşul lui să nu'l ucigă, şi de va ucide el pre dansul, acela să n'ăibă nici o certare, mai vartos la vreme cându'l va vedea că vine asupra lui cu arme pentru să'l ia viaţa, iară de va putea să se sprijinască într'alt chip cunoscând că n'are putere să'l ucigă, iară el într'o pizmă totuşi'l va ucide, sau de'l va ucide într'altă dată, iară nu într'acela cés când venia asupra'i : atunci să aibă certare ca şi ucigătoriu.

[Zac. 8]. Cella ce va ucide pre cine-va cu greşală şi fără de voia lui, acela să nu se certe ca un ucigătoriu.

[Zac. 9]. Cella ce va vrea să scape dinaintea vrăjmaşului său, şi într'alt chip nu va putea, ci va arunca cu vre o piatră, iară vrăjmaşul se va pleca, piatra va nemei pre altul şi'l va ucide, atunci de vreme ce se va afla că'ntr'acEL loc n'au fost alţi omeni strănşi pe lângă acEL vrăjmaş, fără numai acela, atunci acela să n'ăibă nici o certare ca un ucigător. Iară de vor fi fost omeni mulţi strănşi prejuri acEL vrăjmaş şi el au aruncat cu piatră, atunci se va pedepsi.

[Zac. 10]. Cella ce va răni pre altul nu cu rană de mörte, iară el se va lenevi şi nu va păzi curând să se tămăduiască sau va fi făcut alt ceva împriativa ranei, au va fi răncat sau hăut, şi se va fi obrintit şi dintr'aceia i se va fi tâmplat de va fi murit, atunci cella ce l'au rănit nu se va certa ca un ucigătoriu, ci mai puţin, cum va socoti judecătoriu.

[Zac. 11]. Ori care boiaren va face mörte degrab ce se zice va omori pre cine-va întâia dată cât vor începe a se prici de în cuvinte, atunci de se va prileji acEL boiaren să fie de trébă, şi de folos acEL fărî, şi de va avea avuţie, atunci se va pedepsi cu banî mulţi, după cum va fi voia judecătoriu-lui, numai căci iaste om de trébă fărî, iară de nu va da banî preste doă trei zile, atunci să'l facă mörte şi aceluia; iară de va fi ucidera ce au făcut apesititoare, nu va sigrabnică, cum s'ar zice, decă se vor fi pricit il'va fi ucis peste vre o doă trei zile, sau de'l va fi cel ucis ceva rudă, sau'l va fi ucis cu înşelăciune, sau alta asemenea acestora : atunci nici într'un chip să nu se pedepească cu banî ci numai cu mörte pentru mörte. Aşjiderea şi când se va prileji de va face ucidere vre un boiaren, şi de nu va fi nici de o trébă fărî, acela de ar da căfi banî, tot nu se va putea răscumpăra, fără numai când ar da niscare banî să ajutorească la vre o nevoe a fărî. Iară care boiaren bogat, se va fi izhăvit cu banî de mörtea cea grabnică, şi apoi iarăşi va fi făcut al doilea rând iară aceea ucidere grabnică, acela nu s'ar putea mai plăti cu banî, măcar de ar scote ţara din cea ucidere grabnică, acela nu s'ar putea mai plăti cu banî, măcar de ar scote ţara din cea ucidere grabnică, acela nu s'ar putea plăti cu nemica să'l isbăvescă pre cella ce va fi făcut doă morţi grabnice, ci numai să i se dea pedepsă ca unui ucigătoriu, iară într'alt chip nu pöte fi.

[Zac. 12]. Când se va prileji vre un om de clirosul bisericii să facă ucidere grabnică, atunci acela se va pedepsi cu această, să'l ducă la o mănăstire departe, să aşadă acolo în totă viaţa lui, iară deşi vor prepune că va să fugă, atunci să'l închiză într'o fermiţă să zacă acolo până la mörte, iară acum drept ucidere grabnică de va face cine-va de în cliros, trimitu'l de'l bagă în Catargă, iară drept mörtea cea apesititoare, fac mörte drept mörte.

[Zac. 13]. Fie cine de în cliros pöte să şi dăruiască cinstea sa ori cu'l va vrea, carea au avut de la biserica, însă să facă această mai nainte de ce'l va aşandi judecătoriu spre mörte, şi mai nainte de ce'l va certa ca pe un ucigătoriu.

[Zac. 14]. Ucigătoriu încă fără de ce'l vor pedepsi cu mörte, iaste datoriu încă să şi plătescă rudelor celui ucis toate cheltuialie ce au făcut, cât au dat la vrăci, şi alte ce se vor fi păgubit pe ranele lui. Şi încă mai iaste datoriu să plătescă mörtea rudelor, ce se zice să plă-

tăscă pre zi câte-va zile înainte, pe cât va fi voia judecătorului. Dreptatea arată că ar fi trăit acel mori în lume, și încă iaste dator să hrănescă și coconul celui mort, și încă și pre ceia l'alți omeni ce va avea cari l-au fost el hrănind până au fost viu.

[Zac. 15]. Ucigătorul nu iaste datoriu nici cu o cheltuială, când va fi făcut uciderea în greșală, sau când va fi făcut ucidere pentru să scape de vrăjmașul lui ca să nu l'ucigă pre dânsul, fără numai de va fi ucis pre altul în locul vrăjmașului său, cum s'ar zice pre cela ce au intrat la mijloc să l'despartă, sau și cela ce au fost stând aproape lângă vrăjmaș.

[Zac. 16]. Căruia i se va tâmpla să s'ucigă pre tată-său pre acela în zilele cele vechi, întâi l'bătea cu vine de boi verzi foarte tare, decia atunci viu l'hăga într'un sac și într'acel sac hăga și un câne, și un cocoș, și o năpărcă, și o malmuță, decia l'arunca în mare, sau în apă cu toate cu acestea, însă de vrea fi aproape marea, iară de nu, el fi lepăda unde știa niște heri selbatice.

[Zac. 17]. Iară acumă l'lasă pre voia judecătorului de le dau morțe mată cumplită de cât altora, cum s'ar zice, întâi le taie mâna cea ce au ucis într'acel loc unde au ucis pe tată-său, decia l'legă de codele ca lor, și l'duc trăgându l'pre ulițe până la locul cel de pierzare, decia întâi fi taie capul, decia l'taie şuvițe, sau s'atr'alt chip după cum va socoti, iară nici într'un chip nu se cade să l'ingrôpe în pământ.

[Zac. 18]. Cela ce va ucide pre altul, carele au fost fiind moșiile cuiva într'acesta chip, ca să cază pre mâna lui, atunci de vreme ce se va arăta lucrul c'au făcut una ca acesta, atunci nici el, nici feciorul lui, nu vor încăpea să moștenescă acele ocine: ci rămâne moșia să fie Domnăscă, de vreme ce nu vor fi alți moșneni de într'aceea spiță care au fost ucigătorul.

[Zac. 19]. Ori cine s'ar va ucide muiarea, sau muiarea pre bărbat, atunci ucigătorul n'are nici o trébă la ocine, ci se vor da părinților, iară de nu vor fi părinți ai acelu ucis, atunci acelea ocine să le fie Domnia.

[Zac. 20]. De va lăsa cine-va bucatele și ocinele sale cu zapis vre unui om să fie toate ale lui după morțea muerii lui, sau a vre a unui cocon a lui, și decă va lua cela zapisul atunci ce l'va fi urit a aștepta, ci va omori pre ceia ce țin ocinile, ca să apuce mal curând el, atunci va piarde acela tot cât u' spune zapisul, și ocinele vor fi Domnești, iară pre acela de în afară de pagubă l'vor certa întru tot ca și pre un ucigătoriu.

[Zac. 21]. Când va fi un om bolnav, și va lăsa cuiva să moștenescă mult puțin ce va avea, și l'va face și zapis, iară acel moșnen nu va grijii de dânsul să l'aducă vre un vrăciū

hun, să l'păzescă când al d'or l'ar tărădui, ci va lăsa așa negrijit și nesocotit, și de va muri bolnavul, atunci acela s'ar va piarde mosteniirea, și vor fi toate bucatele și ocinile Domnești.

[Zac. 22]. De vreme ce ocinile ucigătorului se trag de în bătrân, ce se zice de la părinți, atunci coconul ucigătorului nu s'ar vor piarde ocinile carele li se vine de la moșnașă, nici vor putea să fie Domnești: ci se vor lua numai ocinile ce va fi dobândit ucigătorul.

[Zac. 23]. Cela ce va răni pre altul, și nu l'va omori acela nu s'ar va piarde moșia, și mal vartos când se va tâmpla după ce se va tărădui de acele răni, de l'va face și zapis și l'va lăsa pre urma lui să l'fie moșiile.

[Zac. 24]. Cela ce va omori muiarea, acela ce ca și cum s'ar omori pre tată-său.

[Zac. 25]. Ori cine s'ar va omori muiarea, acela s'ar va piarde tot venitul ce va fi având de ocinile ei, fără numai când o va găsi curvind cu altul, pentru căci că atunci nu va piarde nemica de în toate veniturile ei.

[Zac. 26]. Muiarea ce s'ar va omori bărbatul, acela nu numai ce s'ar va piarde veniturile cele ce va fi avut de la bărbat: ci încă și zestrele sale toate le va piarde că se vor lua Domnești.

[Zac. 27]. Când se va prileji un om casnic în viața lui să s'ar dăruiască averia sa femeii sale, sau femeia bărbatului său, acest dar se va adevăra după morțe, iară nu în viață, însă și morțea să le fie de în fire, iară nu de vre o nevoie.

[Zac. 28]. Cela ce nu va chiama vrăciū la bôla muerii lui, să l'cumpere de tot felul de vracevami și de alte de toate bucatele ce l'vor trebui, și de va muri: atunci de într'aceea bôla piarde-va bărbatul tot venitul ce va avea de pre ocinile muerii s'ar, sau măcar de l'ar fi și dăruit ce-va și aceia vor lua, sau și alt lucru ce va fi după obiceiul locului, cum s'ar zice ori ce ar avea.

[Zac. 29]. De se va prileji să nu se afe vrăciū acolo, atunci iaste datoriu bărbatul, să trimetă unde va găsi să l'aducă de va fi aproape, iară de va fi departe nemica nu e datoriu.

[Zac. 30]. Muiarea de nu va chiama vrăciū la bôla bărbatului, sau de nu l'va nici socoti, aceia nu piarde nemica de în venitul ei ce va avea dela bărbat.

Pentru cela ce s'ar va ucide pre tată-său sau pre mamă-să, aceia ce pedepsă li se cade să ia.

Glava 244. [Zac. 1]. Cela ce s'ar va ucide pre tată-său, și pre mamă-să, sau pre moșnașă, sau pre moșneșă, acela ce s'ar va ucide părinții, mal cumplită pedepsă să aibă de cât alți ucigători.

[Zac. 2]. Ucigătorul de părinți se chiamă și

cela ce s'ar va ucide feciorul, sau nepotul, sau de va lua neștine fecior de suflet, iară apoi să l'ucigă, sau el pre dânsul, acela se chiamă ucigătoriu de părinți, și se va pedepsi și acela ca și unit de aceia.

[Zac. 3]. Nu are nevoie nimenilea să s'ar omore feciorul măcar în ce greșală l'ar găsi, iară numai când i se va prileji care cumva: atunci să spue judecătorului.

[Zac. 4]. Cela ce va ucide pre vre un direcătoriu și judecătoriu al vre unui loc, acela ca și cel ce s'ar va ucide părinți se va pedepsi.

[Zac. 5]. Cela ce s'ar va icleni moșia și nașterea de unde a născut, acela mal cumplit să l'certe, de cât pre un ucigătoriu de părinți, de vreme ce se cade mal bine să s'ar ferescă și să s'ar socotescă neștine moșia, de cât părinții ce l'au născut.

[Zac. 6]. Ucigătorul de părinți se chiamă încă și cela ce s'ar ucide pe frate-său, sau pre soră-să. sau fie pre ce rudă a lui.

[Zac. 7]. Cela ce s'ar va ucide muiarea, acela se va certa mal cumplit de cum s'ar ucide pre mamă-să, așjiderea și muiarea ce s'ar va ucide bărbatul.

[Zac. 8]. Cela ce va ucide pre tată-său, sau pre mamă-să, și pentru să s'ar mal micșoreze certarea va zice c'au greșit într'o manie sau va zice că l'au ucis de frică, că s'au temut să nu ucigă tată-său pre dânsul, atunci să nu i se bage în sēmă nemica acesteia răspunsuri, măcar de ar zice că ar zice atunci tot să l'certe ca pe un ucigătoriu de părinți.

[Zac. 9]. Cela ce va otrăvi pre cela ce e închis în temniță, ca să nu vază când l'vor pedepsi și când l'vor chinui la locul cel de muncă, acela să se certe după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 10]. Cela ce va sfătui pre altul să fie ucigătoriu de părinți, atunci de se va face cum-va acea ucidere pre sfatul acelu om, acela să l'pedepsescă și pre dânsul ca și pre cela ce au făcut uciderea, ca pe niște ucigători de părinți.

[Zac. 11]. Vraciul carele va da otrăvă feciorului să otrăvescă pre tată-său, acela să i se facă morțe, să l'tae capul.

[Zac. 12]. Slugile carele vor umbra și în sus și în jos gătind trébe ca acelea réle, ca să se facă ucidere: pre aceia să l'pedepsescă ca și pre ucigătoriu de părinți.

[Zac. 13]. Cela ce va cumpăra otrăvă să dea tărăne-său, pre acela să l'certe ca pre un ucigătoriu al părintelui său, măcar că nu va fi putut nemeri să l'o dea. Iară de va fi altul strii cumpărat otrăvă și o va fi dat la vre un fecior al cuiva să dea tărăne-său: iară el nu se va fi putut meștersugui să l'o dea: atunci să se certe amândoi într'un chip, însă să nu l'omără, ci să le dea o pedepsă cumplită cum va socoti judecătorul.

[Zac. 14]. Ori-care fecior, sau slugă, sau fie cine va fi, de va ști și de va cunoște că vor să ucigă pre cine-va, au cu otrăvă au cu armă, au fie cu ce fel de morțe, și de nu va spune să smintescă acel lucru, acela ca un ucigătoriu de părinți să se certe, împreună cu ceia-l'alți cu toții cari au vrut sau a și făcut uciderea.

[Zac. 15]. Cela ce s'ar va trimite pre fiul său cel bolnav la casa unde zac calici și omeni bolnavi, acela s'ar va perde puterea cea părintăscă, carea au asupra fiilor, acela fiu de s'ar prileji să ucigă pre tată-său, acela atunci nu s'ar certa ca cela ce s'ar ucide pre tată-său, ci s'ar certa ca un ucigătoriu ce face ucidere grabnică.

[Zac. 16]. Așa într'acesta chip să pață și fiul cela ce va trimite pre tată-său în casa de mișăi bolnavi.

[Zac. 17]. Tatăl cela ce s'ar va ucide pre feciorul într'o vre o greșală mare care va fi făcut sau va fi vătămă pre tată-său, care vătămătură pôte să l'osebescă despre tată-său să n'aibă nemica parte de întru averea lui, cum s'ar zice de l'va fi bătut sau au fost locuind rău împreună, fără nici de o desmerdăciune, și alte multe ca acestea, atunci acela nu se va certa ca un ucigătoriu de părinți, ci se va certa ca acela ce face morțe grabnică.

[Zac. 18]. Tatăl carele s'ar va ucide feciorul când l'va prinde curvind cu maștehă-să: acela nu se va chema ucigătoriu de părinți: ci se va pedepsi ca cela ce face uciderea grabnică, iară de va fi având tatăl vre o muiare țitôre, și feciorul nu o va ști, nici o va cunoște, atunci de l'va găsi cu acela și va ucide pre feciorul: acela să se certe ca un ucigătoriu de părinți.

[Zac. 19]. Tatăl carele s'ar va ucide feciorul pentru ce s'ar va fi lepădat legea lui Hs., acela nu se va certa ca ucigătoriu cel de părinți.

[Zac. 20]. Cela ce s'ar va ucide pre tată-său pre carele l'vor fi scos și gonit de într'acel loc ce au fost locuitoriu, să socotescă că va fi făcut vre o nevoie și vre o răutate acelu loc, sau pentru altă vină mare, atunci să nu se certe ca un ucigătoriu de părinți, iară de se va afla că l'au gonit pentru lucru puțin: atunci să se certe ca un ucigătoriu de părinți.

[Zac. 21]. Când se va tâmpla ori bărbat ori fâmee, de s'ar vor impresura coconul lângă ei în așternut, pentru nesocotința lor, neavând grijă cum se cade de coconul lor: atunci aceia să se certe iară nu cu morțe, ci după voia judecătorului, iară de se va afla c'au făcut acest lucru într'adins cu înșelăciune, atunci ca un ucigătoriu de părinți să se certe.

[Zac. 22]. Acesta se socoteste și spre doici carele a pléca coconul micl.

[Zac. 23]. Când va fi neștine nebun și afară

de minte, și deși va ucide pre tată-său sau pre fiu-său, acelaia să nu i se dea nici un fel de certare, pentru căci că ajunge lui certare cât iaste, nebun și fără de minte,

[Zac. 24]. Căla ceși va ucide pre tată-său sau tatăl pre fiu-său, necunoscându-l, cum s'ar zice noptea, sau schimbat într'alte haine, sau într'o mestecătură de omeni mulți : atunci iarăși nu se va certa ca un ucigătoriu de părinti, iară așa se cade să arate adevărat judecătoriuului pentru să creză cu credință mare, cum că nu l'au cunoscut, decât vreme ce judecătoriuul nu crede, și de se va afla lucrul că nu e de crederea : atunci tot să se certe ca un ucigătoriu de părinti.

[Zac. 25]. Căla ceși va ucide pre fiu-său, pentru să scape dinaintea lui să nu l'ucigă : acela să nu se certe nici cu o certare, cum s'ar zice, învățânduși feciorul el l'bate cu măsură ca un lată : atunci de se va porni fiu-său, și va jucepe a l'ovi pre tată-său, atunci tatăl poate ucide pre fecior și într'acel cēs să l'omără, și să nu pată nicio răofate, iar de l' va fi prea trecând cu bătaia cu vrășmășie ca acela și cu arme : atunci poate fiul să se rădice asupra tatălui său, și atunci la acea bătae de va ucide unul pre altul, se vor certa ca niște ucigători, iară nu de părinti.

[Zac. 26]. Ori cineși va ucide feciorul carele va fi născut cu niscare sēmne sau pried grōznice ca acelea, cum ar fi cu capul ca de dobitoc, sau cu tot trupul, sau de tot cu trupul, să fie lucru ca acela nici de o trēbă, și cum e mai grozav, și cum să nu se pōtă socoti să fie om, acela ce l' va ucide atunci să n'aibă nici o certare. Iară așa trebuie să socotim pentru sēmne, adecă coconii cari nasc cu 6 degete, sau numai cu 4, sau când vor fi cu trei mână, sau cu trei piciorē, sau numai cu o mână, sau cu un picior, sau să l' fie mai mic degetile, pentru că atunci cu acea gresală, el pot să se hrănescă ca și alți omeni fără nici o smintelă.

[Zac. 27]. Ori cine va ascunde și va tăcea uciderea și mōrta tātāne-său sau a fiu-său, sau a muerii lui, sau muiarea a bărbatului, sau a frăține său, acela face prepus cum să fie știind, sau să fie și soție cu acei ucigători, drept aceea să i se dea strănsore să spue, iară de nu să i se dea muncă tare.

[Zac. 28]. Când se va afla neștine ucis în casă la muiareași, atunci să muncescă pre muiare și pre alți pre toți că l' au fost în casă ca să spue cine l'au ucis.

[Zac. 29]. Ori cineși va găsi fata sa cea de trup curvind cu cineva, atunci pōte să l' facă mōrte, iară însă să ucigă împreună cu dānsa și pre curvariul, și să n'aibă nici o certare.

[Zac. 30]. Așijderea de o va găsi că curvēște cu om de în chirosul besericii, iară pōte

să l'ucigă pre amāndoi și să nu se tēmă de afurisanie.

[Zac. 31]. Ori cineși va găsi fata grea de copil, acela pōte să o ucigă de tot și să nu i se dea certare de mōrte : ci să pată altă orece certare după cum va fi voia judecătoriuului.

[Zac. 32]. Tatăl curvei pōte să ucigă încă și pre soția curvariului fără nici o certare.

[Zac. 33]. Tatăl curvei pōte încă și pre fiu-său să l' trimetă să și ucigă pre soră-să când va curvi împreună cu curvariul, și pre soția lui de va avea, și să n'aibă nici o certare, iară de va face feciorul acest felii de ucidere fără de voia tātāne-său : atunci să se certe cu mōrte cumplită.

[Zac. 34]. Tatăl curvei încă pōte să și chieame și prietenii lui să se sfātuiască pentru să l'ucigă fata și pre curvariul, și pentru acest sfat nimenile nici o certare să n'aibă.

[Zac. 35]. Curvariul cându l' va găsi tatăl curvii de față curvind și va vrea să l'ucigă, iară curvariul va ucide pre dānsul, acela să se certe ca un ucigătoriu, de vreme ce pravila nu l' dă voe să stea împotriva tatălui curvei.

[Zac. 36]. Căla ce va curvi cu muiare cu bărbat, și de l' va găsi de față bărbatul vrând să l'ucigă, iară atunci va ucide curvariul pe bărbat, acela să se certe ca un ucigătoriu, de vreme ce nu s'au dat voe bărbatului să și ucigă muiarea, și curvariul cându l' va găsi cum s'au dat voe tatălui.

[Zac. 37]. Acetă putere o dă pravila tatălui curvei, când se vor tāmpla acetē lucruri, ce se zice cându l' va afla pre amāndoi într'un loc. Iară deși va ucide fata, iară curvariul va fugi, nu mai pōte decia după câte va zile să l' mai ucigă, iară de va fugi fata ucigând el pre curvar, atunci pōte și dup'aceea să o ucigă când o va găsi, măcar și în șase luni, măcar de-ar fugi și într'alt tārș sau oraș.

[Zac. 38]. Tatăl încă are voe să și ucigă fata când o va găsi curvind în casa sa unde lăcuiaște cu dānsa, sau în casa cumnatu-său iară de o va afla într'altă casă străină, atunci n'are voe să o omōre.

[Zac. 39]. Iară pōte adevărat de o va găsi curvind într'aceste două case ce am zis, iară de va fugi să se ascunză într'altă casă străină, și acolo o va găsi curvind : pōte să o ucigă fără nici o certare.

[Zac. 40]. Cineși va împărți fata de la sine și l' va da zēstrele tōte, și va lăcui singură de elu-și, atunci nu mai are putere decia să l' facă mōrte decă o va găsi curvind.

[Zac. 41]. Căla ce va avea tată viu, acela nu-și va putea omōri fata, decă o va găsi curvind, pentru că va avea certare.

[Zac. 42]. Căla ce va fi vestit de om rău, și va fi fost votru la vre o curvie unde-va, sau la alt lucru plin de rușine, acela nu-și

va putea ucide fata când o va găsi curvind, că va avea certare apoi.

[Zac. 43]. Acetă putere se dă când vor găsi pre curvariul de față curvind, fără nemic altă părere, ci singur cu acel lucru fără de rușine.

[Zac. 44]. Fără de rușine lucru se socotește, când se vor afla amāndoi în așternut gol cu peile, sau măcar și îmbrăcați, decă vor fi într'un așternut, sau când se vor găsi singuri într'o cameră, sau cându l' vor găsi sărutându-se, sau de o va ținea de țite, sau cânduși vor arăta unul altuia rușinele cele ascunse și acoperite, sau când vor vorbi lucruri fără de rușine, sau când vor ride fără de nici o desmerdăcune.

[Zac. 45]. Acetă putere ce are neștine să facă mōrte fără de certare, nu se tinde de parte, ci numai până la tată-său. De vreme ce nici moșu, nici frate, nici fiu nu pot să omōră pre omul său, cându l' vor găsi curvind, și să n'aibă certare.

[Zac. 46]. Căla ce vor merge se răpescă vre o fată, pre aceia se cade pre toți să l' omōre fără nici o certare, iară de în toți omenii fetei când vor găsi de față făcând acel lucru ce se zice când o vor răpi într'aceea dată au voe să l'ucigă, iară decă se va face lucrul, și vor trēce o zi doă decia n'au putere să l'ucigă, iară de l' vor ucide, atunci toți se vor certa cu mōrte.

[Zac. 47]. Căla ceși va ucide muiarea când o va prinde curvind într'acel cēs, împreună cu curvariul cu tot singuri făcând acel lucru, atunci se va certa bărbatul însă nu cu mōrte ci cum va socoti judecătoriuul și acetă iarăși de va fi fost curvariul om de folos de potrirea bărbatului, iară de va fi fost vre un om de jos, cum se zice țaran sau vre'un slugoi, sau vre un măscărici să nu ajungă la cinste de opotrivă cu bărbatul curvei, ci se fie mult mai prost și mai de nemica, și de l' va ucide bărbatul pre acela, atunci nemica nici o certare să n'aibă.

[Zac. 48]. Bărbatul carele va ucide om de în chirosul besericii, pre carele l' va prinde curvind cu muiareași, acela se va certa după cum va fi voia judecătoriuului.

[Zac. 49]. Căla ceși va omōri muiarea având cocon în sgău, și o va găsi de față curvind : acela se va certa după voia judecătoriuului cum s'ar zice pentru cocon.

[Zac. 50]. Pōte fie cine să și ucigă sluga sa, și și pre căla ce l' ține fecior de suflet, cându l' va găsi de față curvind cu muiarea lui, fără nici o certare, iară sluga sau feciorul cel de suflet n'au putere să ucigă pre stăpānu-său, măcar de l'ar găsi gol într'un așternut zăcându l' cu muiarea.

[Zac. 51]. Bărbatul curvei care o au prins cu cine-va, acela pōte să trimetă pre fiul său

la slugăși, sau și pre altul străin să l' plătescă să l'ucigă muiarea, împreună cu ihovniculuși cu cel mai prost, și ucigașii aceia tot să fie fără nici o certare.

[Zac. 52]. Bărbatul muiării curve pōte să și chieame pe fi și sē și pre alți străini să se sfātuiască pentru uciderea muiăriiși, și ori că l' vor fi într'acel sfat nimenca nici o certare nu va avea.

[Zac. 53]. Căla ce va ucide pre căla ce l' imblă cu muiarea și pre muiare, mai ales când se va prileji să fie boiaren singur mai marele lui, sau alt judecătoriu cine-va : acela nici o certare să n'aibă, însă acetă se socotește cându l' va fi făcut silă acel mueri, și va fi fost fără voia ei de va fi curvit : atunci boiarenul, sau și Domnul făcând silă cui-va, se schimbă de în spita cea de sus în cea de jos, și de în Domn se face rob, și de în boiaren rămâne ca sluga. Pentru aceea scrie cine l' va găsi curvind cu femeiași : acela să n'aibă nici o certare de l' va putea ucide.

[Zac. 54]. Bărbatul carele va avea muiare curvă, acela pōte să ucigă și pre muiare și pre căla ce curvēște cu dānsa cându l' va găsi de împreună amāndoi unul pre altul în casa lui, iară nu în casa străină, fără nu-și mai cându l' va găsi de față în casa sa și el vor scāpa dinaintea și vor da într'o casă străină, cum am și mai zis. sau și într'alt chip, cânduși va zice omul muerii : nu voiți se mai mergi în cutare casă sau în cutare, iară ea va merge și nu l' va asculta : atunci de l' va prinde în vre o casă de acetă, să l'ucigă și să l' omōră pre amāndoi, și pre ea și pre curvariul, și să n'aibă nici un felii de certare.

[Zac. 55]. Nu se va certa bărbatul curvei de o va omōri și pre dānsa împreună cu căla ce au curvit cu dānsa. Iară de va scāpa mucea au curvit cu dānsa, pōte să ucigă muiarea până va ucide pre curvariul : atunci ori când o va găsi atunci să o omōră, fără nu-și mai să nu fie făcut pace cu dānsa, că dacă va face pace, atunci nu iaste vreme de a o mai ucidera.

[Zac. 56]. Ori carele va fi fără de cinste și om plin de rușine și de tōtă ocara, pentru lucrurile lui cele rēle, sau igrisit și de la judecătoriu, de va fi acetă, atunci nu și va putea ucide muiarea când o va prinde curvă : că va fi apoi de certare.

[Zac. 57]. Căla ce va fi singur curvariul și va avea și alte mueri : acela nu va putea ucide pre curvariul carele va curvi cu muiarea lui, fără numai de l' va fi zis mai nainte să nu vorbescă cu muiarea lui. Pentru că atunci de l' va găsi, pōte să l'ucigă și să n'aibă nici o certare.

[Zac. 58]. Muiarea ceși va omōri bărbatul cându l' va găsi cu alta, și de va ucide și pre

muiare, ce se zice pre curvă, aceia nu se va certa, numai să' uciğă într'acel cės cându'l va găsı de față, iară nu altă dată.

[Zac. 59]. Ceta ce'st va omori feciorul cându'l va găsı curvind cu maștehă-sa, atunci se va certa acela, însă nu cu mörte: ci măi puțin după cum va fi voia judecătöriului.

[Zac. 60]. Feciorul n'are putere să uciğă pre tatul său cându'l va găsı curvind cu muiarea lui, pentru că se va pedepsi.

[Zac. 61]. Ceta ce va zice stăpānu-său de ar fi ce boiaren să nu' vorbescă cu muiarea, iară el tot va vorbi, de va face acēsta de doă de trei ori, atunci pöte să'l uciğă și să n'aihă nici o certare.

Pentru ceta ce vor ucide pre neștine cu înșelăciune, ce se zice cu otravă.

Glava 245. [Zac. 1]. Ori cine va omori pre altu cu otravă, acela se va certa măi rău decăt ceta ce face ucidere cu sabia, sau cu altă armă.

[Zac. 2]. Ceta ce va otrăvi pre cine-va nu numai l' vor pedepsi cu cumpłită certare: ci încă și cocodii lui ce vor rămānea pre urmă vor fi neputérnici, fără nici o cinste, și rușinați inaintea tuturor.

[Zac. 3]. Pravila ceea ce cęrtă pre uciğătöriü, nu iaste acēsta singură și pentru ceta ce omöră cu otravă, cęcăci aceia cu otravă măi cumpłit se vor certa decăt ceta ce se cęrtă pentru mörte grabnică.

[Zac. 4]. Ceta ce se ispitēște să otrăvescă pre cine-va, și nu va putea, aș cęcă nu s'ai putut lipi să y-o dea, au n'au fost făcută bine, ci-au fost slabă de nu l'au priimit: acela să se cęrte, iară așa nu cu mörte. Acesta obi-cēiü iaste de curānd in pravilele cęste măi noă. Iară măi de demult in zilele cęle vechi măcar de nu l'au vrut nici otrăvi: atunci tot l'au fost tăind capul.

[Zac. 5]. Ori cine va avea otravă de o va fi făcānd, sau o va fi vānzānd, și de se va prileji să otrăvescā pre cine-va: acela să se cęrte după cum va fi voia judecătöriului.

[Zac. 6]. Ceta ce va cumpāra otravă, acela să se cęrte după cum va fi voia judecătöriului pętr'aceea, însă de nu o vor fi încă dat să o bea cine-va, fără numai ceta ce au fost cumpārānd de va fi vraci, decı va vrea să o cęrce cu erbi ca acēlea, cu meștersugul lui, să vază putē va face iarbă ca aceia să hiruiascā puterea otravei, ce se zice să dea iarbă celui otrăvit să nu l'prinză otrava.

[Zac. 7]. Ceta ce va vinde otravă omului necunoscut, sau nebulului, sau vre unei curve, acela să se cęrte, iară nu cu mörte.

[Zac. 8]. Otrăvire iaste un lucru förte cu nevoe să o arate neștine. Drept aceia judecătöriul de vrēme ce va vedea cum mărturiile

și sēmnele nu se pot crēde, nici ajung să pötă arāta, atunci vine lucrul la muncă, iară măi vārtos se cade să muncescā pre om la uciderea cea cu otravă, decăt la alte morți și uciderei ce se fac.

Prepusurile și bānulēle otravei de unde se iau, să se pötă crēde.

[Zac. 9]. Muiarea imblätöre rău și curvă face prepusuri și bānuiale asupra ei, cum să'st fie otrăvit bārbatul.

[Zac. 10]. Ceta ce astēptă să moștenescă ocinile și avuția cuiva, acela face prepus și bānuiālă cum să fie otrăvit pre aceea rudă a lui. Iară așa acest prepus nu se pöte lipi să fie cānd se vor fi prea iubind unul pre altul, și vor fi avānd viațā stätăföre și bună intr'acēstä lume, până va fi fost viü.

[Zac. 11]. Ceta ce va fi cumpārat otravă, acela face prepus cum să fie otrăvit el pre cel mort: măi vārtos cānd se va tögādui că nu o au cumpārat.

[Zac. 12]. Ceta ce va găti niște bucate sau bāntură și le va găti furis, ce se zice pre ascuns, acela face prepus cum să dea altui cuiva să se otrăvescā.

[Zac. 13]. Cine pörtă la dānsul otravă, acela face prepus că au otrăvit el pre neștine.

[Zac. 14]. Cine pisēză otravă in piulițe, acela face prepus că va să dea sau au dat cuiva.

[Zac. 15]. Cine va îngropa pe mort, carele va fi otrăvit și nu va socoti töte lucrurile și obi-cēiurile, carele s'au apucat intr'acel loc de se fac: acela face prepus cum să'l fie el otrăvit.

[Zac. 16]. Ceta ce va îngropa pre cel mort otrăvit, încă fiind cald, și nu'l va lāsa nici să se racescă: acela face prepus cum să'l fie el otrăvit.

[Zac. 17]. Ceta ce ascunde horiturile omului celui bolnav, și nu le arată la vraci să le vază: acela face prepus cum să'l fie otrăvit el pre bolnav.

[Zac. 18]. Ceta ce nu va vrea să mănānce din bucatele carele au gätit el singur, și cându'l vor zice că sint otrăvite: acela face prepus de otrăvit.

[Zac. 19]. Ceta ce nu'st va face voia rea după mörtea celui otrăvit, ci'f va pārea că iaste vesel: acela face prepus cum să'l fie el otrăvit.

[Zac. 20]. Ceta ce nu pune nevointă să socotescā pre cel bolnav, ce se zice pre cel otrăvit. Cum l'au fost socotind și la alte bōle: acela face prepus cum să'l fie el otrăvit.

[Zac. 21]. Face prepus încă și ceta ce'l pomenēște cel otrăvit, și să'l dea vina lui zicānd că l'au otrăvit el.

[Zac. 22]. Vrājmașul celui otrăvit, face prepus să'l fie otrăvit el.

Pentru ceta ce ucig pre altii ca să pötă scäpa să nu' ucigă pre dānsii.

Glava 246. [Zac. 1]. Ceta ce ucide pre omul ceta ce vine asupra lui să'l uciğă, acela nu se va certa nicl cum, iară de va mērgē neștine, să uciğă pre cine-va, iară acela'l va timpina și va ucide pre dānsul, atunci să nu se chame că l'au ucis neștine: ci să zicā că s'au ucis singur.

[Zac. 2]. Ori cine va fi vrānd să uciğă pre altu in beserică, iară ceta lalt va ucide pre dānsul in beserică, atunci nicl cum să nu se cęrte uciğătöriul, nicl pentru loc cęcă au fost sfānt s'au făcut acolea ucidere.

[Zac. 3]. Beserică nu se spurcă de sānge ce s'au vārsat pe dreptate: ci s'au vrut spurca cānd s'au vrut vārsa pentru nedreptate și cu nāpaste lucru.

[Zac. 4]. Ori-care fată, sau și vāduvă curată și de cinstē, de va ucide pre ceta ce va să'l faci silā și va să'l strice fetia, sau să o rușinēze, aceia nu se va certa nicl cu un feliiu de cęrtari. Inșä de'l va ucide intr'acel ceas ce au vrut să'l faci silā, iară nu altă dată.

[Zac. 5]. Pre ceta ce face silā feteli, pöte și frate-säu și tatăl feteli să'l omörā, inșä intr'aceea vrēme cându'l va face silā.

[Zac. 6]. Uciderea ce face neștine de frica altuia pętr'u să'st scöțā capul din māna lui: acela să n'aihă certare, ce se zice cānd va arāta uciğătöriul la judecătöriü, cum s'au spāriat că'l va ucide acela pre dānsul, atunci de va arāta adevārat lucru, și cu sēmne ca acēlea ca să pötă crēde judecătöriul cum spalma lui au fost adevārală și deplinā cum au spus, de va fi mers asupra'l cu armele göle, sau cu soșii multe nu ca altā dată, cu omeni ca aceia gata de ucidere sau cu alți ceas acēstea, pętr'u că de se va afla că sēmnele nu sunt adevārare cu credințā, să pötă crēde de acea spalma, atunci va certa, și și nu'l va crēde judecătöriul că l'au ucis pętr'u să scape dipaintea lui.

[Zac. 7]. Ceta ce va ucide pre ceta ce'l ingrozēste că'l va ucide. acela nu se va certa. Acēsta iaste cānd omul ceta ce'l ingrozēste să'l uciğă, face sēmne in töte feliurile, și'l amerințā și aduce să'l lovescā, sau cānd se va gāsı in chip ca acela mānios sau heat, sau la vre un loc ca acela pustiü să pötă face ucidere.

[Zac. 8]. Care muiare va apuca sabia bārbatului'st sau cuțit. sau altă armă ce va fi pus bārbatul supț patu'st, pętr'u să'st uciğă muiarea, iară de'l va ucide muiarea pre dānsul: atunci să n'aihă nici o certare.

[Zac. 9]. Ceta ce va rāni pre altu, sau de'l va lovi măcar numai odatā cu un toiag, atunci pöte să'l uciğă de tot cel rānit sau cel bätut fără nici o certare, pętr'u că ceta ce

lovēște odatā pre acela arată sēmnele să mai dea și a doa örā; decı nu se cade să'l aș-dea țępte neștine, fără numai cānd se va prileji să dea inlāi cu armă, au cu toiag, atunci să nu mai aștępte a doa örā ci să și dea dosul să fugā, pętr'u că de va alerģa atunci cel rānit, sau cel bätut după dānsul și'l va ucide: atunci se va certa ca și un uciğătöriü.

[Zac. 10]. Un om de va fi incins cu arme, și de va da cuiva o palmă numai, atunci ucide'l va de tot cel cu palma, și nu se va certa, fără numai de'l va fi suduit și'l va fi ocārit măi inainte de palmă.

[Zac. 11]. Ceta ce va ucide pre ceta ce au fost făcut pace cu dānsul, de se va afla că au alerģat după dānsul, sau au dat asupra lui să'l lovescā, sau de'l va fi ingrozit cu sabia smulțā, și de se va spālmānta ceta-lalt și'l va ucide: acela nu se va certa nēlalt și'l va ucide: acela nu se va certa nēlalt mic, de vrēme ce n'au stricat acela pacea, ci ceta ce au venit asupra lui de l'au ingrozit cu sabia gölā.

[Zac. 12]. Ceta ce va lovi cu toiag sau cu palma pre ceta ce'l va sudui cu cuvāntul, acela să se cęrte după voia judecătöriului, fără numai ceta ce va fi lovit de va fi boiaren, iară ceta ce va fi suduit va fi om de jos, că boiarenul ceta ce au lovit intru nemicā nu se cęrtă.

[Zac. 13]. Nu va putea nimenile să se pue in price, sau să stea impotiva judecătöriului, de se va afla că face măcat și ceva asuprelā.

[Zac. 14]. Feciorul nu va putea să se sue impotiva tātāne-säu nici a frăține-säu celui măi mare, nicl a dascalu-säu, nicl muiarea bārbatului său, nicl călugār a egumenului său, nicl robul sau nāemitul a stăpānului său. Drept aceia cānd va bate tatăl pre fecior, sau fratele cel măi mare, sau dascalul pre saü ucenic, sau bārbatul pre muiare, sau egumēnic, sau bārbatul pre rob sau nul pre călugār, sau stăpānul pre rob sau pre nāemit, cându'l vor bate cu măsurā și pre vinā: atunci se cade să se plece, inșä de se va afla că acei măi mari trec pe spre măsurā și'st es din obi-cēiü de'l bat depururā și förte cumpłit, și vine lucru de stā in cumpānā de mörte să și'l uciğă de tot, nu ceta cu toiag sau cu biciü ci cu arme göle: atunci cel măi micl vor putea sta impotiva celor măi mari, si de se va templa vre una ca aceia: atunci pot să'i uciğă și de tot și să n'aihā nicl o certare.

[Zac. 15]. Ceta ce va incöpe, inlāl a sudui, și a ocāri, și a se sfādi, și a se prici, și de va ucide pre ceta ce'l stā impotivā de se sfādēște cu dānsul: acela nu va putea zice măi apoi cum l'au ucis pętr'u să scape dipaintea lui să nu'l uciğă: ci se va certa cu un uciğătöriü.

[Zac. 16]. Tot omul se cade să fugā de

cela ce'l suduiaște, pentru să lipsescă să nu vie lucrul să se facă ucide, cum s'ar zice, când vezi vrăjmașul de departe: că vine și de vezi putea fugi ca să'i sprijinești viața.

[Zac. 17]. Cela ce cunoște că iaste datoriu să brodescă cinstea altuia, aceluia se cade să fugă dinaintea cându'l va vedea că vine suduind; ca să lipsescă de vina uciderii.

[Zac. 18]. Cela ce ar putea să fugă dinaintea celui ce începe a sudui, iară nu va să fugă, atunci de se va prileji a uciderea unul pre altu, ca să scape de cela-lalt cu viață, atunci acea ucidere să se certe după voia judecătorului iară nu cu moarte.

[Zac. 19]. Nu iaste datoriu omul să fugă de cuvintele cele de sudalmă când va cunoște că de va fugi, atunci mai rău va fi, și mai rău l va vătămă cela ce'l suduiaște.

[Zac. 20]. Cela ce iaste foarte gras, și cela ce iaste foarte slab și mărșav, sau altul ce nu și se pôte de loc clăti să fugă sau să alerge, acela nu iaste vinovat să fugă de cela ce să scoolă asupra lui cu cuvinte de sudalmă, că atunci ar fi mai rău, că l'ar goni vrăjmașul și l'ar ajunge și l'ar ucide de l'ar omori.

[Zac. 21]. Cela ce va fi boiaren sau slujitoriu, acela nu iaste vinovat să fugă dinaintea celui ce vine spre dânsul suduindu'l, pentru că de va fugi i va fi mai mare rușinea.

[Zac. 22]. Cela ce va ucide pre altu vrând să ucigă pre cela ce l'au suduit: acela nu se va certa, măcar de ar zice altii că se va certa.

[Zac. 23]. Cela ce va ucide pre cela ce va intra la mijloc să'l împarță, vrând să ucigă pre vrăjmașul lui, acela nu se va certa.

[Zac. 24]. Cela ce va sprijini pre doi vrăjmași pentru să'l împarță când se vor bate amândoi, și va da de l' va răni unul de într'ănsii, iară el se va scula de va ucide pre cela ce l'au rănit și l' va omori: acela nu va avea nici o certare.

[Zac. 25]. Sprijinitoriu pôte să ucigă și să fie fără de certare, pre cela ce au început sfada și au făcut asuprelă, ce se zice au căzut năpaste, căci au izbăvit din mâna lui pre cel drept. Însă acesta să fie când nu l va putea izbăvi într'alt chip fără numai cu ucidere.

[Zac. 26]. Iară de se va prileji sprijinitoriu să ucigă pre cel drept cine voiaște să scape dinaintea celui ce l' cade năpaste, pre carele nevoiaște și el să'l sprijinască să nu l ucigă, părăndu'l degrab că iaste acela carele au început sfada, carele ar fi pe dreptate să se ucigă, atunci acela de vreme ce au greșit de au ucis pre cel drept: acela să se certe după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 27]. Cela ce va ucide pre cela ce alérgă să ucigă, și de ar ucide încă și pre soția lui: acela nici o certare să n' aiă.

[Zac. 28]. Cela ce va ucide vre un om, vrând să ucigă pre alt cine va, ce se zice pre vrăjmașul său, și acel vrăjmaș și ucigătoriu iaste cela ce au scos întâi sabia pentru să se bată, aicea se socotește că acela au început sfada, iară nu să'l bată pentru să scape dinaintea: atunci acela să se certe după voia judecătorului, măcar de ar și zice altii să se certe cu moarte.

[Zac. 29]. Cela ce va ucide pe sprijinitoriu cu iuselăciune, ce se zice când nu l'ar ucide nici pentru vre o greșală sau pentru căci au vrut să ucigă pe vrăjmașu'l, ci numai într'adins: atunci și acela se va omori.

[Zac. 30]. Tot omul are putere să se bată cu vrăjmașul cela ce vine asupra lui, să'l ucigă sau să'l ia bucatele, și de va vedea nevoia cum într'alt chip nu iaste puțință să scape dinaintea lui fără numai cu moarte: atunci cel drept de nu va putea scăpa într'alt chip; el să'l ucigă de tot pre cela ce l' cade năpaste, și nici o certare nu va avea. Acesta se socotește și la bucate într'acesta chip să și păzescă și bucatele.

Pentru ceea ce ucig pre fur cându'l vor prinde furând de față.

Glava 247. [Zac. 1]. Cela ce va ucide furul cându'l va găsi furându'l bucatele, acela nu se va certa, însă de se va afla că au sărit asupra stăpânului cu bucatele, s'au fost de a'l uciderea, acesta se socotește când nu va putea într'alt chip să și scotă bucatele dela acel fur fără numai cu moarte.

[Zac. 2]. Pôte neștine să și strângă prietenii, vecinii, și alții străini cu arme să'i caute și să și apere bucatele fără nici o certare.

[Zac. 3]. Cine va avea la dânsul vre un lucru străin, și vor veni să'l fure: atunci pôte să ucigă pre furii fără nici o smintelă, ce se zice fără nici o certare, măcar că iaste acel lucru și străin.

[Zac. 4]. Tot omul pôte să și ia bucatele de la cela ce i le ține și i le păzeste, măcar de s'ar fi pus și chezas, cum să l'ea bucatele tote de față, la vremea când s'au tocmii, iară cela cu bucatele tot iaste volnic ori unde și va găsi bucatele, tot să și le ia fie ce vreme va fi.

[Zac. 5]. Pôte fie cine să ucigă fără certare pre cela ce se gătește să'l fure, ce se zice văzându'l că pune scară să se sue, sau sapă pre supt casă, sau sparge pârtețele.

[Zac. 6]. Nu are voie furul să se bată cu cela ce l' găsește furând, ce se zice cu păgubașul, nici să se sprijinască să nu l ucigă, căci l'au furat sau au venit să'l fure.

[Zac. 7]. Furul cel de noapte acela nu pôte nimenile să'l ucigă când va sta de se va arăta, fără numai când se va apuca de războt: atunci l' vor ucide fără nici o certare.

[Zac. 8]. Tălharii cei de drum și furii, pre

aceia de l' va putea fie cine i va ucide fără certare și încă și pre cel ce fac noptea pagube la semănturi sau la țarine.

[Zac. 9]. Cine va ascunde funi, sau alte legături, la niscare fereștri pentru să se sue furul când va veni, sau și pentru să se slobozescă jos: acela să nu se certe.

[Zac. 10]. Pentru să și păzescă neștine bucatele are voie să ucigă pre fur, însă când acela lucru va plăti mult, cum s'ar zice mai mult decât doi galbeni, iară de nu va plăti lucrul atăta, atunci nu va putea ucide pre fur, fără numai când se va apuca de războt de nu se va da să'l prinza pre furul celui lucru puțințel, sau și fără de acesta cându'l va găsi deoschi imblând pentru furțisagul: atunci iarăși l va ucide și nu va avea certare, măcar de n'ar plăti furțisagul nici doi galbeni.

[Zac. 11]. Păzinduși fie cine bucatele, acela n'are voie să pôte să stea împotriva sau să se bată cu omeni ca aceia de folos, cărora se cade lui să li se plătească, și să l cinstescă, numai de nu și va da bucatele unora ca acestora, ci de s'ar pune și în price cu dânsii, iară să nu i vațame cu ceva nici să suduiașcă pre unii ca aceia: ci li se plătească depurarea și cinsteste.

[Zac. 12]. Nu pôte nimenile să ucigă furul cându'l pôte să l lege și să l aducă la judecătoriu.

[Zac. 13]. Nu pôte nimenile să ucigă furul când va fugi și va lepăda furțisagul ce va fi furat și se va duce deșert.

[Zac. 14]. Ori cine va ucide fur ziua sau noptea, acela nu se va certa. Acesta se socotește când îndată va striga furul pre omenii lui să și ajute, sau pre vecinii lui, sau pre prietenii lui, iară de nu va striga pre unii ca aceia și l va ucide: atunci să se certe.

[Zac. 15]. Nu e volnic nimenile să ucigă furul nici ziua nici noptea cându'l va cunoște cine iaste, și când pôte pe dreptate să și ia bucatele înapoi și să l certe, fără numai când s'ar fi furul schimbat hainele să nu l cunoască nici să fie nimenile mărturie să arate lucrul la judecătoriu, pentru că atunci pôte să l ucigă și să n' aiă certare. Și ucigătoriu încă se prinde și se crede zicând că nu s'au vrut putea într'alt chip scote bucatele de la fur de nu l'au vrut ucide să l omorâ.

[Zac. 16]. Fie cine iaste volnic să se certe și să se bată pentru să izbăvescă nu numai pre sine de nevoe și de peire, ci încă și pre rudele lui și pe prietenii lui, și încă și pe vrăjmașii lui de l vor chema de nu l vor chema, măcar de ar fi cine ar fi, măcar de ar fi jidov tot e un vrăjmaș ca alalt, și de ar fi luat și banii să l scotă capul de nevoe.

[Zac. 17]. Bărbatul are voie să ucigă pre cela ce va fi făcut vre o răutate muerii lui.

[Zac. 18]. Măcar că are fie cine voce să aju-

torască pre cel asuprit, și unde va vedea că stău cu războii asupra lui să l scotă capul, și să l izbăvescă de moarte, iară acest lucru nu iaste nimănu dat cu vre o silă cum să fie datoriu să facă acest ajutor. De multe ori și cu cuvântul pôte se ajutorască neștine pre altul până l va izbăvi de vrăjmașul carele l face asuprelă, dar nu iaste nimenile datoriu deșila să l facă să facă acesta, și de vreme ce va fi om străin, iară nu de ruda lui și de sângele lui ce se zice frate.

[Zac. 19]. Feciorul iaste datoriu să ajute tătâne-său când va vedea că stău cu războii asupra lui, să l izbăvescă de moarte.

[Zac. 20]. Slujitoriu iaste datoriu să ajute căpitanului său.

[Zac. 21]. Robul cel cumpărat, iaste datoriu să ajute Domnului său.

[Zac. 22]. Năemitul stăpânului său.

[Zac. 23]. Muiarea bărbatului ei.

[Zac. 24]. Cel de loc judecătorului lor.

[Zac. 25]. Țară se cade să și păzescă și să și priiască și să acopere de asuprele pre omenii pământului său.

[Zac. 26]. Cella ce și va incuia ușa casei lui pentru să nu intre cel asuprit să scape de mâna asupritorului, acela să se certe după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 27]. Când se va prileji de va fi un cocon micșor și slab, și va veni asupra lui vre un bărbat mare și mai tare la tote puterile decât acela: atunci iaste volnic să se bată cel mai mic și mai slab cu mai mare arme, decât cum sint ale celui ce vine asupra lui, iară de se va afla că cela ce vine asupra lui, și începe el sfada iaste mai micșor decât dânsul și mai slab: atunci n'are putere cel mai mare și mai tare să scotă mai mare armă să se bată cu cela-lalt sau și tocma, pentru că de se va tampla de va ucide mai mare, și de se va tampla de va ucide pre cel micșor și slab, atunci se va certa, măcar de ar fi și început războiul cel micșor și slab.

[Zac. 28]. Când se va prileji unui om de l vor birui, bătându-se la războii, sau și într'alt chip, și gonindu'l vrăjmașul lui, de se va prileji acel vrăjmaș al lui să cază jos la pământ, și de l va vătămă acolo jos la pământ, fiind căzut, atunci se va certa de la judecătoriu după vătămarea ce l va fi făcut.

[Zac. 29]. Cella ce va ucide pre cela ce alérgă după dânsul să l facă moarte când fugia, cum s'ar zice, bătându-se au dat să l logia, cum s'ar zice, bătându-se au dat să l lovia, cum s'ar zice, bătându-se au dat să l lovia, și n'au nimerit bine, ci l'au căutat numai a da dos și au început a fugi, iară cela-lalt l'au ajuns și l'au omorât: acela se va certa după voia judecătorului, însă să socotească judecătoriu dară de va fi fugând pentru să și mai dobândescă ajutoriu, și să se întorcă să l omore, atunci de l va omori

acela ce'l goneste, nu se va certa, sau si intr'alt chip cand se va prileji, cela ce fuge sa fie om de jos, iară cela ce'l goneste sa fie boiaren, atunci pote sa uciga boiarenul pre cel mai mic ce fuge, si sa n'aiba nici o certare.

[Zac. 30]. Când se va acolisi un om de altul, nefindul' cela nici cu o deală, așa numai într'o piznă va vrea sa'l ucigă, iară cela încă nu se va da, și se va sprijini cum va putea deacia bătându-se ei amândoi, va cunoște cel asupra căl' va ucide asupritorul, văzând el că nu iaste puțință să'și isbăvescă viața intr'alt chip, și' va ucide: atunci trebuie să arate la judecătoriu cu mărturie, cum acel ucis a început inițial sfada, și cum nu' a fost vinovat, ci de mare nevoie l-au ucis ca să scape de mörte, că într'alt chip nu era vreme să poți scäpa de acel vrăjmas fără numai cu mörte: atunci de se va afla cum acele mărturii ce arată acest lucru sunt ömeni de jos și proști, să nu se crezä, ci să cërte pre ucigătorul. Iară de vor fi mărturiile ömeni buni și vestiți de credință: atunci să se crezä și să nu se pedepsescä.

Pentru ranele cele de mörte și pentru cele ce nu vor fi de mörte, cum se vor cunoște.

Glava 248. [Zac. 1]. Ranele unele sînt de mörte, carele sînt și de nevoie îndemnătoare spre mörte, mai vartos aceste rane ce se ating de inimă, sau de creierii capului, altele iarăși sînt mai departe ci acelea nu sînt de mörte: ci se vindecă mai pre lesne, cumu's la stinghi și la pulpele picidorelor, așijderea și la mână, acestea încă de sînt vre unele și cu grije pentru lăcomia și poftele cele rele, când va face cum nu se cade cela ce va fi ränit, care lucru măcar că sînt și de a nu îndemna spre cumpene de mörte, iară tot trebuie cu socotință, fără numai de se vor prileji ranele să fie la piept sau la grumaz și altele ca aceste.

[Zac. 2]. Cela ce va rani pre altul, și' va face rană de mörte, și de i se va prileji mörte: dintr'acea ränitură: atunci vor vedea tot cum a murit de acea rană, și' vor certa pre acela ca și pre un ucigătoriu, măcar de ar muri după aceia cât de tärziu după câte-va zile, sau de nu va fi mers nici la vraci să se vrăciuiască, sau măcar de va fi dat și pre vraci rău să' fie smintit, sau de se va fi și smintit el singur cu multe lucruri fără de ispravă cu mäsări, häuturi și altele asemenea acestora: ucigătorul tot se va certa ca un vinovat.

[Zac. 3]. Cela ce va rani pre altul și' va face rană nu de mörte, iară după aceia pentru destule neputințe i se va tämpla mörte atunci nu va putea crede judecătorul, cum să' fie mörtea dintr'acea rană, drept aceia

acela nu se cade să se cërte ca un ucigătoriu ci după cum va fi voia judecătorului, pentru că acela sau a murit pentru vina vraciului sau pentru nesocotința lui, ce se zice pentru lăcomia lui, și pentru poftele trupului cu nesocotința lui, și mai vartos când va muri cänder, preste puținze zile după ce l'au ränit.

[Zac. 4]. Cela ce a ränit pre altul, cu rană ca aceia să vie lucrul să stea la cumpănă de mörte, acela se chiamă că a murit de acea rană, și se va certa ucigătorul acela cu mörte, măcar de s'ar găsi greșala și a celui ränit, pentru mäsarea lui cea fără de mäsura, ce se zice mäsări și häuturi, sau și pentru nemeșteșugul vraciului.

[Zac. 5]. Cela ce va rani pre altul cu rană ca aceia, să nu se cunoșcă ce felii de rană iaste, și de i se va tämpla mörte de acea rană, acela nu se va chema să fie mort de rană, mai ales când nu se va fi päzit nici va fi chemat vraci să' l' vazä, sau de ar fi și chemat, el nu va fi ascultat cumu' va fi invätat, sau de se va fi smintit singur cu nesocotința lui, slobozindu-se la bucate și la häuturi, aceste löte se cade să le arate cela ce l'au ränit, cu mărturie ca aceia cum a făcut löte aceste greșale ce sînt mai sus scrise și atunci nu se va certa așa cumplit ca un ucigătoriu, iară de nu va aräta unele ca aceste cum am zis și mai sus: atunci certa-se-va cu mörte ca un ucigătoriu.

Când se va pedepsi cela ce a ränit pre altul și când nu se va pedepsi.

Glava 249. [Zac. 1]. Când se va afla că acel ränit n'au vrut să chame vraci, sau de ar fi și chemat, și nu l'au chemat la vreme, ci s'au intärziat preste câte-va zile: atunci smintela morții va fi despre cel ränit.

[Zac. 2]. De va găsi că cel ränit nu ascultä cumu' l'invätä vraciul și de se va prileji să mörä de acea rană: atunci vina morții'și iaste el singur, iară nu rana.

[Zac. 3]. De se va fi cel ränit împreunat cu muiare trupeste, atunci vina morții nu e de rană: ci iaste pentru nesocotința lui.

[Zac. 4]. De va fi cel ränit mäsare niscare bucate grele și va fi häut niscare häutură carea cum-va, sau de va fi umblat în sörä, sau în vânt la räckälä: atunci nu' e mörtea de rană.

[Zac. 5]. Când cel ränit va să se tämăduiască cu descantice și cu farmece, atunci el singur iaste vinovat morții'și, fără numai de va fi rana de cele de mörte, și vracii se vor fi pärsäit, zicänd că nu se va tämădui, atunci de nevoie de va chema și sermecätöre, sau descantätöre, nu se socoteste să fie făcut așa greșälä mare, pentru să poți șoväi cela ce l'au ränit, atunci să nu se cërte cu mörte.

[Zac. 6]. De va fi mărturisit cel ränit la mörtea lui, cum nu e mörtea de acea rană, ci' iaste pentru nesocotința și bepaza lui, atunci nu vom putea crede, așijderea nu vom crede nici când va zice că e mörtea de acea rană.

[Zac. 7]. Când va zice vraciul că iaste rana de mörte sau nu de mörte, atunci' vom crede, mai vartos când se va afla că vraciul este dascal, cum le zice acestora doftori: atunci să crede și mai bine de cât ar fi altul mai prost härbiarü sau descantätörü.

[Zac. 8]. Când va zice vraciul cum cutare armä, n'au făcut rană de mörte, iară mărturiile vor zice că ränile de mörte, atunci mai crede-se-va vraciul de cât mărturiile.

[Zac. 9]. Ori ce va zice vraciul vom crede pentru rană, măcar de nu s'ar jura, sau de ar fi vraciul și jidov, sau și de altä lege: atunci vom crede mai mult.

[Zac. 10]. Când se va prileji să nu fie vracii toți într'un cuvânt, ci unii să zică că rana iaste de mörte, iară alții să zică că nu iaste de mörte: atunci vom crede pre cei mai mulți, sau pre cei mai buni, sau pre cei destoinici, iară nu pre alții.

[Zac. 11]. Iară când vor fi tot unii ca alaltii, amändoa părțile, și la tot meșteșugul se vor potrivi într'o fire și într'un cumpät: atunci judecătorul va căuta și va socoti mädulariul cel ränit, deci de va fi mädulariul de cele mari ce ohläduesc pre löte mädularile, atunci va crede pre cei ce zic că iaste rană de mörte, iară de va fi mädulariul din celea mai mici atunci va crede pre cea-laltä parte de vraci, carü zic că rana nu e de mörte.

Pentru cela ce și face mörte, sau därbat, sau muiare.

Glava 250. [A Postnicului]. Carele și va face mörte de voce, pre acela să nu' l' slujască nici să' l' pomenescä, căci că s'au dat de voce sufletul satanü ca și luda iscar'ot, iară de și va fi eșit afarä de minte acela ce a luat acea mörte, atunci să se slujască și să se pomenescä, cum zice prea sfätul Timotei Alecsandränul. Iară de va fi omorit de impușinarea sufletului säu, adecä de frică sau de scärbä, sau de häsäul ömenilor, sau intr'alt chip s'au omorit, acela să nu se slujască, nici să se facä rugä pentru dänsul, sau priinos.

Pentru fata de o va silä neștine să' strice fetia, sau mäcar și cu voia ei.

Glava 251. [Apostolii Canonul 66]. Canonul 66 al sfintilor apostoli gräiaște, cine aü spurcat muiarea sau fața cu deslä, insä de va fi fost logoditä cu cineva, acela să se pedepsescä ca un präcurvariü, iarä de nu va fi fost logoditä, atunci să o ia muiare

mäcar de va fi și säracä, mäcar și de rudä de nu va fi de potriiva lui.

[Matei] Cine se va împreuna cu muiarea fatä cu voia ei și pärintii ei să nu știe, iarä după aceia vor prinde de veste, atunci de va vrea să o ia, cela ce l'au stricat fetia și vor suferi și pärintii, atunci să se facä nunta. Iară de nu vor vrea pärintii, vre unii de intr'amändoa părțile și de se va împäca cela ce o aü stricat, atuncea să' l' deä o liträ de aur fetii, iarä de va fi särac să deä jumätate de bucatele lui, iarä de va fi särac de tot și nu va avea nemica, atunci sä' l' batä și sä' l' tunzä, și sä' l' gonescä.

[Nearoa a lui Atanasie Patriarhul Alecsandria]. Iară Nearoa Patriarhului dela Alecsandria Chir Atanasie, așa porunceste, nu iarea carea și va lepäda cinstea: și mai vartos de va fi fatä și se va culca cu cine-va sau se va fi tämplat de o va fi apucat cu deasilä: acela să se pedepsescä cum zic Pravilile, și pedepsä acelaia iaste după cum scrie cartea a 20, a șapte-spre-zecea title in zacealo 81 și zice așa: să i se tae nasul și sä dea ceia ce o aü stricat a treia parte de in bucatele lui, iarä de va fi fost cu voia muerii nesilindu-o nimenea, atunci sä o tunzä și sä o dea de rușine, și sä plätescä și glöbä Domniei.

Pentru ceia ce fac silä fetelor de le stricä fetia, öre ce fetii de pedepsä vor avea?

Glava 252. [Zac. 1]. Cela ce va face silä vre unii fete, și' va strica fetia, acela de va fi bogat să'și piarzä jumätate de in totä avuția lui cât va avea, iarä de va fi särac atunci sä' l' batä și sä' l' gonescä din locul lui.

[Zac. 2]. Cela ce va face silä a muiare vädüvä, acela se va certa cu bani, după destoinicia celui obraz.

[Zac. 3]. Cela ce va face silä vre unei fete ce l' o vor fi dat pärintii să o hränescä, sau la mörte o vor fi läsat pre mäna lui să o gräjescä, și să o päzescä de ce l' vor fi trébele: acela și va piarde tot ce va avea și sä' l' scötä sä' l' gonescä de in locul lui.

[Zac. 4]. Robul sau näemitul, sau sluga de va face silä fetii stäpänu-säu: atunci sä' l' arzä in foc de viu, iarä de va fi fost cu voia fetii atunci sä' l' facä mörte și ei.

[Zac. 5]. Cela ce va face silä vre unii fete, sau vre unei mueri vädüvä, și de va fi cu arme și cu soști, acelaia sä i se facä mörte, iarä de va fi fost fără arme, atunci să se cërte după cum va socoti judecătorul.

[Zac. 6]. Öre când nu se va certa cu mörte cela ce va face silä vre uniea? numai atunci când nu o va muta de in casa ei, sau de in casa pärintilor ei intr'alt loc.

[Zac. 7]. Ori cine-va face silä la fatä nicșörä încă sä nu fie de 12 ani, acela se va

certa mai rău de când ar fi fost fata mare de vârstă.

[Zac. 8]. Ceia ce fac silă fetei celor mici și încă nu de vârstă, o semă de pravile pre cei bogăți și gonea, și scotea de în tot locul, iară pre cei mai mici și trimetea la ocnă până când era voia judecătoriaului.

[Zac. 9]. Un felu de pravile zic să se certe după voia judecătoriaului, alte zic să'i trimiță la ocnă, alte zic să li se facă morțe.

[Zac. 10]. Iară ceaste pravile împărătești ce sint mai noă, carele se va omori vinovatul, iară de va fi fost cu dezmerdăciune, și cu sburdăciuni, și cu dări, și cu fâgăduințe, și fără nici de o nevoe, atunci se va certa vinovatul după cum va fi voia judecătoriaului.

[Zac. 11]. Muiarea carea i se va face silă cu voia ei, unii zic să se certe, alții zic să nu se certe, iară alte pravile împărătești zic de va fi muiarea văduvă se va certa după voia judecătoriaului, iară de va fi fată, nu se va certa nici cam.

[Zac. 12]. Cela ce va sili fata sau pe vre o muiare fie ce felu va fi, acela se va judeca cu judecata Besericel, ce se zice se afurisește, și i se dă canon, și se judecă iară și de judecătoriaul cel mirenesc, ce se zice se certy cu morțe, sau și într'alt chip, cum e voia judecătoriaului.

[Zac. 13]. Cela ce va fi om de în clirosul Besericel, și de va sili vre o muiare sau vre o fată, pre acela să'i nevoiască Episcopul, să inzeztreze fata, iară de va fi miren, atunci să'i nevoiască judecătoriaul acelu loc să o inzeztreze.

[Zac. 14]. Cela ce va face silă muerii celui ce'i va fi lăsat ceva drept suflet la morțe lui, acela se va certa după voia judecătoriaului, și și va piarde acel lucru ce'i au fost dat.

[Zac. 15]. Coconii carii vor naște de în muiarea ce i se va fi făcut silă, aceea nu vor moșteni nemica de în averea mune-sa.

[Zac. 16]. Cela ce se va fi pedepsit odată, sau de doă ori, după cum va fi fost voia judecătoriaului și el nu se va fi pocăit, ci iară va fi făcut silă și alția, atunci se va certa cu morțe.

[Zac. 17]. Cela ce au făcut silă, de va fi om de în clirosul Besericel, acela se va certa după voia judecătoriaului, și une ori se va globi cu bani, alte ori se lepădă de tot de meseria și, iară une-ori se oprște de Beserică, iară după acestea după toate se cade tot să inzeztreze fata. Atăta voe veghiată au acești omeni de în clirosul Besericel, cât nu se bat la judecătoria, nici se portă pre ulițe când fac vre o greșală pentru să nu facă rușine cinului Besericel.

[Zac. 18]. Cela ce va face silă muerii vă-

dăvă, acela de va fi om de în cliros, atunci se va inchide într'o mănăstire, sau într'o temniță de va șede până când va fi voia judecătoriaului.

[Zac. 19]. Cela ce va sili vre o fată, și după aceea cu voia ei o va lua de o va ținea în casă de i va fi ca o curvă, acela nu se va certa nici cum cu Pravilele cele împărătești, ci numai de la Beserică.

[Zac. 20]. Muiarea care i se va face silă, și după aceea de se va face curvă, aceea nu va putea să și certy zestrele de la cela ce'i au făcut silă.

[Zac. 21]. Ori care muiare, după ce o va sili cine-va, iară ea se va învăța de se va împreuna de multe ori cu acela. aceea nu si chiamă fără de cinste, nici rușinată, pentru că i ajunge că au fost de întâi muiare de cinste, iară sila ce'i au făcut de întâia dată aceea biruieste și si prisosește, drept aceea pote să murgă la judecătoria și și certy zestrele.

[Zac. 22]. Căci va certa judecătoriaul pre cine-va pentru căci se va fi făcut silă vre unii mueri, trebuie întâi să cerceteze bine ca să vază dar de va fi fost muiarea de cinste, pentru că de va fi fost de ocară, și muiarea rea și curvă, atunci nu se va certa nemica cela ce i-au făcut silă.

[Zac. 23]. Cela ce va face silă vre unii fete ca să o ia să'i fie muiare, acela de va grăbi să se cunune cu dinsa, nu se va certa nemica.

[Zac. 24]. Certarea carea se dă în vecul de acum celui ce va face silă vre unii mueri, aceea iaste după voia judecătoriaului, și cum va vrea judecătoriaul așa i va certa.

Când iaste dator cel ce va face silă vre unii fete să o inzeztreze, și când o va lua să'i fie muiare.

Glava 253. [Zac. 1]. Cela ce va face silă vre unii fete, acela de o va inzeztra și se va cununa cu dinsa să'i fie fimee, atunci nu se va certa nemica, iară de nu va vrea să o ia muiare, atunci judecătoriaul cel mirenesc certa-i va după voia lui, și i va sili să o inzeztreze. Iară judecătoriaul besericel i va afurisi, până când se va pocăi și va face canonul.

[Zac. 2]. De nu vor vrea părinții fetei să o dea după cela ce i-au făcut silă, atunci nu va putea judecătoriaul să i facă cu sila să o dea, ci numai ce'i va sili să o inzeztreze acel vinovat.

[Zac. 3]. Zestrele ce se cade să dea cela ce au făcut silă fetei cei asuprite, trebuie să fie după destoinicia fetei, și după averea silnicului, și acesta stă pre seama judecătoriaului să răspundă, ce se zice numărul și cât va fi zestreala multă au puțină.

[Zac. 4]. Cela ce va face silă vre unii fete, și el va fi sărac și nu va putea da zestrele

[Zac. 2]. Arată-se cum s'au stricat fetia fetei pre sânge ce se va arăta pre hainile ei, și pre iia fetei.

[Zac. 3]. Când va vrea să arate fata cum au fost fată curată la vrmea când s'au împreunat cu bărbatul, atunci de va jura cum au fost fată întrégă o vom crede, și acesta încă când vor mărturisi și vecinii, cum au știut de fată curată, și s'au pretrecut viața cu cinste, iară de va fi avut veste rea, și vecinii nu o vor fi știind nici într'o cinste: atunci nu i vom crede nici jurământul.

[Zac. 4]. Vestea când se va auzi că cutăriaea i-au stricat fetia cutarele, atunci nu iaste această arătare la judecătoria, cum acela să'i fi stricat fetia adevărat, iară așa face prepus, și bănuială mare forte.

[Zac. 5]. Mărturiile de în casa fetei, acelea nu vor putea arăta cum s'au făcut silă fetei, ci vor da numai prepus și bănuială.

[Zac. 6]. Când va mărturisi moșa cum iaste fată întrégă, atunci o vom crede, și acesta încă când va fi muiare ca aceea de cinste

moșă, și de o va fi văzut că iaste fată, și o va fi socolit bine cum iaste întrégă, și o au pipăit cu mâinile, și încă de ar fi mai fost cu moșă doă mueri destoinice de a se crederea, și învățate bine la acest meșteșug.

Pentru stricarea copilelor, și pentru canonul bărbatului.

Glava 255. [A lui Armenopol]. Cine va strica vre-o copilă mai înainte până nu va ajunge la vârsta ei pre lege, aceluia să i se taie nasul, și jumătate de haine și de bucatele lui să le dea acei fete ce o au stricat.

[A posnicului]. Când nu iaste muiarea de 12 ani și mai mare, ci mai mică de atăta, atunci se canonește cela ce au stricat ani 12, să nu se cuminece, sau și cu mai scăderea cum va parea sau cum va socoti Arhierul sau duhovnicul.

Pentru călugăriță de o va apuca cine-va cu dasila, sau copila de stăpănu-său, sau altă muiare de cine-va.

Glava 256. [Nichifor Tărigrădenu]. De va apuca cine-va călugărița cu desila, sau slujnica de stăpănu-său, sau altă muiare de vre-un om, și se va arăta viața ei cea de întâi bună și curată, acela 40 de zile să se certe sau 1 an să nu se cuminece, iară de i va fi fost viața ei cea de întâi mai dinainte vrmea rea, atunci să se canonească ca o curvă, adecă ani 6.

[Marele Vasilie, canon 49]. Pre slujnica cea apucată cu dasila de stăpănu-său, aceea să nu se canonească, iară de se va fi făcut cu voia ei, atunci ca o curvă să se canonească.

cum se cade: atunci să i porțe pre în tâng cu pielea gollă, și să i bată pre în toate ulițele, decia să i scotă să i gonescă de în totă eparhia acelu judecătoriaul.

[Zac. 5]. De va fi neștine casnic, și va face silă vre unii fete, și apoi căci are muiare nu pote să o ia să'i fie muiare, atunci judecătoriaul, să i silescă să o inzeztreze, iară pre dânsul să i certe cum i va fi voia.

[Zac. 6]. De se va prileji să se împartă nunta care s'au făcut cu fata care i-au făcut silă, atunci zestrele ce i-au fost dat când i-au făcut silă, acelea nu se vor mai întorce la dânsul: ci le va lua fata, și după viața ei încă și cea ce vor moșteni averea ei.

[Zac. 7]. Când va dăruia fata zestrele sale aceluia ce i-au făcut silă, se chiamă atunci că i le-au dăruit, iară așa trebuie judecătoriaul să socotească și să cerceteze forte bine să nu cum-va fie făcând acest lucru de vre o frică să și dăruiască fata zestrele, sau cu altă înșelăciune a cuiva, pentru că atunci nu va folosi darul acela: ci se va nevoi să o inzeztreze e.

[Zac. 8]. Când vor fi părinții fetei vii, atunci nici într'o semă de chip nu va putea fata să și dăruiască zestrele celuia ce i-au făcut silă.

[Zac. 9]. Când va sta lucrul în cumpănă, cum de și va dăruia fata zestrele va vrea să se facă să i curvă, atunci judecătoriaul, sileste pre vinovat să o inzeztreze, și să o și măriie cum mai degrabă.

[Zac. 10]. Când se va face silă fetei cu voia ei, ce se zice când va vrea și ea, și va pofti să se împreune cu bărbat, atunci judecătoriaul pentru să răspundă pe dreptate, pentru rândul zestrelor, trebuie să cerceteze cum au fost aceea voe a fetei, să vază cândăi dor se va fi îndemnat fata după multe lingușale și fâgăduiale ce i va fi fâgăduit, și încă i va fi și dăruit, până o va fi pornit spre împreunare, atunci silitorul se nevoiasțe numai să o inzeztreze, iară de va fi mers fata singură la bărbat de i va fi ispitit, până i va fi găsit nechemată de nimeni: atunci vinovatul nu o va inzeztra. Și iară și de va fi priimit fata fără atăta cuvinte, numai că i va fi zis o dată, atunci judecătoriaul cel mirenesc nu va îndemna pre cela ce i-au făcut silă, să o inzeztreze. Iară judecătoriaul besericel de nu o va inzeztra atunci i va afurisi.

[Zac. 11]. Zestrele se cade să le dea silitorul fetei la vrmea când se va mărita, iară să nu i dea mai înainte.

În ce chip se va putea arăta cum să se fie făcut silă fetei-cărei fete.

Glava 254. [Zac. 1]. Cu glasul și cu țipetele ce va striga când i va face silă bărbatul cine va fi, pre carele să auză vecinii, și cea ce vor trece pe drum, și să mărturisească, atunci se va arăta cum i s'au făcut silă fetei.

Pentru ce certare se va da celuia ce va răpi muiarea călugăriță.

Glava 257. [Zac. 1]. Ceta ce va răpi călugăriță dela mănăstire, acela nu se va numai omori : ci încă și bucatele lui toate se vor da la mănăstire, dela carea au răpit-o.

[Zac. 2]. Călugărița carea se va răpi dela mănăstire, pre aceia o vor pune de va lacui la alta mănăstire, și acolea să o păzescă forte cu pază mare.

[Zac. 3]. Ceta ce va răpi vre o muiare călugăriță, sau alt obraz ce va fi făgăduit lui Dumnezeu, și va fi zănd înăuntru în mănăstire, și de o va răpi cu voia ei, iară el nu se va afla să o fie îndemnat sau sfătuit, sau să i fie dăruit ceva să o momescă. sau să i fie făgăduit niscare lucruri sau bani : acela măcar să nu fie făcut nici una de acestea, tot se va certa cu mörte, și nici un lucru nu pöte să i ajute să nu și piarză viața.

[Zac. 4]. Ceta ce va apuca vre o muiare mirnă dela mănăstire : și acela se va certa cu mörte.

[Zac. 5]. Pravila împărătescă iaste tuturor, cum ori cine va face pace cu obrazul cel asuprit la fie ce greșală : atunci ceta ce au asuprit, nu se va certa așa cumplit. Iară la această greșală a răpitului, această pravilă nu se ține în seamă, pentru căci obrazul cel asuprit iaste Dumnezeu carele de întâi se asuprește cu răpitul a nevêstei lui călugăriței. Deci cu Dumnezeu cine iaste destoinic să încă pace? drept aceia nici un lucru nu pöte ajuta răpitorului călugăriței să nu și piarză viața.

Pentru ceia ce fac curvie cu călugărițe, acest fel de greșale se chiamă cîmînește ierosilia.

Glava 258. [Zac. 1]. Ierosilia iaste de multe feluri : decî toate feliurile de greșale cu câte se atinge omul de beserică, toate acelea se chiamă ierosili, iară aicea la tocmela acesti Pravile, această ierosilie se înțelge într'acesta chip, adecă un mirnă sau fie și grămatic, ce se zice om din cinul besericii, sau fie și preotit, de se va prileji să se împreune trupêste cu vre-o călugăriță, care iaste depurura supt închisorea Mănăstirii, sau și dinafară de mănăstire, sau când se va împreuna trupêste cu vre o muiare mirnă în beserică, sau să se împreune cu vre o muiare ce se va fi făgăduit să fie călugăriță.

[Zac. 2]. Tot omul ce va face Ierosilie, acela cu cumplită mörte se va pedepsi.

[Zac. 3]. Ceta ce va face acest lucru Ierosilie, acela face deodată trei păcate mari de cele de mörte. Întâi sânge amestecat, a doa face precurvie, a treia face furtisag, pentru că tot creștinul sau prilejit de are pre călugăriță adevărată soră sufletescă, decî cine o va rușina, veri cu voia veri fără voia ei, acela rușineză adevărat pe soră-sa, drept aceia iată

ce se chiamă că au făcut sânge amestecat. Și iarăși călugărița se chiamă nevasta lui Dumnezeu, carea iaste cununată cu Dumnezeu, decî cine se împreună cu dânsa, acela se împreună cu muiare cu bărbat. drept aceia iată că face precurvie, aici sint doă păcate mari de mörte. A treia, călugărița se chiamă și iaste vas de beserică, decî cine o va înstreina de în beserică, și o va spurca, acela iată că face Ierosilie. Și Ierosilos se chiamă mai chiar, fur de beserică, drept aceia acela se chiamă că au furat acel vas de beserică, și iată cu un păcat face trei păcate de cele mari de mörte cum scrie mai sus. Drept aceia aceluia alta n'au ce i face, numai ce i pöte fi că i vor omori numai cu o mörte.

[Zac. 4]. Ceta ce se va împreuna trupêste cu călugăriță, acela altă certare nu pöte să i mai dea, fără numai o mörte, și să i se ia tot ce va avea să se dea Mănăstirei de unde iaste călugărița.

[Zac. 5]. Ori care călugăriță, de va vrea ea singură cu voia ei să se împreune cu vre-un bărbat trupêste, pre aceia să o ducă la altă mănăstire să o închiză acolo, și forte să fie în pază tare, cândă i cu canon, cu post, cu rugădor s'ar putea ceva infolosi, și să fie și celorlalte învățături bună, ca să aibă frică să se témă, iară altă certare trupêscă nu va avea pentru vini ca aceste, întâi pentru căci că ea nu iaste nici atată vinovat, cum iaste vinovat bărbatul, de vrême ce aceia șade la Mănăstire, și nu se duce se cerce pe nimeni-lea, cum e bărbatul de merge de o momêste, și o prilește. A doa puține călugărițe se fac de bună voia lor, iară mai multe se fac cu deasila și cu înșelături, sau mai multe și de nevoie, drept aceia judecătorul să fie cu milă spre dânsule.

[Zac. 6]. Ceta ce se va însura de va lua muiare călugăriță, acea nuntă nu e destul că iaste de ris și de baļjocură și urată tuturor : ci încă se pedepsêste și cu mörte.

[Zac. 7]. Feciori cari se vor naște de în călugăriță, aceia sint copili, și nu vor moșteni nimica de în averea mâne-sa.

[Zac. 8]. Ceta ce se va împreuna cu muiare care încă nu va fi călugăriță, ci numai ce va fi purtând hainele, acela la atată se va certa ca și când ar fi călugăriță de tot de ispravă.

[Zac. 9]. Ceta ce se va împreuna cu slujnicile călugărițelor carele sint dinafară de mănăstire, acela nu se va certa ca ceta ce se împreună cu călugăriță, ci se va certa după voia judecătorului cu un curvariu.

[Zac. 10]. Nu vor putea părinți nici rudele călugăriței să facă pace cu ceta ce se va fi împreunat trupêste cu călugărița lor, iară de ar face și pace, atunci vinovatul nu și va fo-

losi nemica cu acesta pace : ci tot se va pedepsi cu mörte.

[Zac. 11]. Ceta ce va săruta călugăriță, acela se va certa după cum va vrea judecătorul, iară nu cu mörte.

Pentru răpiri și certare se cade să se dea răpitorilor.

Glava 259. [Zac. 1]. Răpitori să chiamă ceia ce vor apuca de vor răpi muiarea cuiva cea de cinste deși vor rade de dânsa, sau vre o fată coconă, sau văduvă, sau călugăriță, sau vre un copil, când vor lua pre fecaril cu deasila, și i vor duce de într'acel loc unde le va fi voia de se vor mesteca trupêste.

[Zac. 2]. Certarea răpitorilor iaste numai mörte.

[Zac. 3]. Ceta ce va răpi pe vre-o muiare, acela nu se va certa numai cu mörte, ci încă și va piarde și bucatele, că le va da judecătorul muereii cei răpîte de va fi muiarea mirnă, iară de va fi călugăriță, atunci va da judecătorul putere să se hrănescă cu venitul ce va fi de în acele bucate în totă viața ei, și încă și după mörtea ei. le va da judecătorul toate acele bucate la Mănăstirea dela care au răpit-o.

[Zac. 4]. Nu se va numai omori răpitorul, nici și va pierde numai bucatele, ci încă și ceia ce i-au sfătuit să răpescă sau i-au dat ajutoriu să răpescă, și aceia se vor omori, și și vor piarde și bucatele, iară de i vor fi numai sfătuit, iară nu vor fi ajutat la vrême răpirii, atunci i vor numai omori, iară bucatele nu și vor piarde.

[Zac. 5]. Bucatele răpitorului toate se vor da muerii ceia ce o au răpit, măcar că au fost numai cum ar fi neguțată nunta între dânsii.

[Zac. 6]. Părinți, frați, rudele, stăpânii muerii, toți aceștia pot să ucigă de tot pre răpitori, și să n'auă nici unul nici o certare, și încă nu numai pre răpitori ci și pre soțiile lor, și pre ceia ce le vor fi într'ajutor, însă numai când i vor găsi făcând acel lucru, ce se zice când vor răpi, iară nu altă dată.

[Zac. 7]. Ceta ce va răpi copilă pentru sburdăciunea trupului, acela să pată ca și ceia ce scrie mai sus, pre acela cine l va ucide să fie ucis și nici o certare să nu aibă.

[Zac. 8]. Nu va scăpa răpitorul să nu se certe, zicând că au răpit muiare pentru să se cunune cu dânsa, ci tot se va certa.

[Zac. 9]. Nunta ce se va face după ce s'au răpit, aceea nu e bună, ci iaste un lucru așa cum nu s'ar fi fost după cum dau învățături Pravilele împărătești, pentru că Pravila Besericii iartă acest felu de nunte, când nu vor avea și altă smintelă fără de răpirea.

[Zac. 10]. Ceta ce va apuca, ce se zice va răpi pe vre o muiare care va fi făgăduită altui bărbat, acela nici cum să nu se pöta cununa cu dânsa, iară încă nici cu alta, nici cu una nu pöte să se mai cunune acela răpitoriu.

[Zac. 11]. Când va răpi neștine vre o femeie și iarăși o va lăsa de se va întorce la părinți și acasă și, și atunci de se va însura și să se cunune cu dânsa, aceea nuntă va fi bună, și nu se va certa ca un răpitoriu. Iară de o va fi răpit, și se va fi cununat, aceea nuntă nu e bună de nemica, că se va certa ca un răpitoriu.

[Zac. 12]. Certarea răpitorilor iaste nu numai spre ceta ce răpêste fată coconă, ci încă și spre ceta ce răpêste muiare cu bărbat, sau și despărțită de bărbat, sau văduvă, sau robă, sau fată de suflet, veri bogală, veri săracă, veri cinstită, veri fără cinste, tot într'un chip și cu o certare se vor certa.

[Zac. 13]. Ori care rob, sau năemit, sau slugoiu de va răpi vre o femeie, acela nu se va certa numai cu mörte: ci încă i vor și arde în foc.

[Zac. 14]. Nu numai răpitoriu se va certa, ci încă și cine l'au sfătuit, și ceia ce i vor fi ajutat și ceia ce i vor fi poslușit la aceea trebă la răpit, și aceia se vor certa toți într'un chip ca și răpitoriu.

[Zac. 15]. Ori cine va ascunde răpitoriu în casa lui când va răpi muiarea, acela ca un răpitoriu se va certa, și acela iară numai nu și va piarde bucatele.

[Zac. 16]. Ori care muiare va răpi pe vre un bărbat pentru dezmierdăciunea ei, aceea ca un răpitoriu se va certa și ea, de vrême ce nu iaste la judecătoriu alt nemica, fără tot o certare: celuia ce răpêste fie bărbat fie femeie.

[Zac. 17]. Muiarea carea va răpi pre altă muiare pentru sburdăciunea trupului, aceea ca un răpitoriu se va certa.

[Zac. 18]. Ceta ce va răpi copilă, acela ca un răpitoriu se va certa.

[Zac. 19]. Ceta ce va răpi pe vre un copil, nu pentru dezmierdăciunea trupului, ci să l ducă cu sine în vre o cale, sau la ôste, acela să se certe după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 20]. Ori cine va răpi coconă tinără, carea nu va fi încă de vârsta de bărbat, și de i va strica fetia, acela să se certe cu cumplită mörte ce se zice mai rău decăt pre răpitoriu, măcar că zic o semă de dascal, cum de va fi fata mică. atunci răpitoriu să se certe cu ocnă, și toate bucatele lui să se dea fêit acei stricate.

[Zac. 21]. Ceta ce va strica fetia vre unei cocone tinere, carea nu va fi încă de vârstă, măcar că nu o au răpit de într'un loc într-

altă parte, iară tot ca pe un răpitoriu să'l cêrte.

[Zac. 22]. Ceta ce va răpi vre o muiare și după aceea o va mărita după alt bărbat, a-cela cu unele ca acestea nu va putea șovăi, ci tot se va certa ca un răpitoriu.

[Zac. 23]. Răpitoriul iaste datoriu să inzeșteze pre muiarea carea a răpit, după puterea lui, și după puterea și destoinicia muerel. Așjiderea și judecătoriuul se cade să'l îndemne să o inzeșteze după destoinicia amânduror.

[Zac. 24]. Ori care răpitoriu nu va primi legea cumu'l va judeca judecătoriuul, ci va alerga la alt judecătoriu mai mare, nădejduindu-se de altă ispravă mai bună, atunci aceea ispravă a doa n'are nici o tărie.

[Zac. 25]. Mai mare iaste răpirea când va fi cu soșii multe, și cu multe felii de arme, și căci să răpește fată de mare boiaren, și atunci judecătoriuul va certa mai mult decum ar fi răpirea mai mică.

[Zac. 26]. Răpitoriul să cêrtă fie în ce loc unde'l vor prinde, cum s'ar zice un om ce va răpi vre o muiare de cînste, de în cetate de în Trigoviște și o va duce la Brașov în țara Ungurască, sau la Moldova, după aceea de se va prileji să'l prinză aice supt ținutul Trigoviștii, atunci acela se va pedepsi de la Domnul Muntenesc. iară de se va prinde supt ținutul Brașovului sau a Moldovei, iară se va pedepsi dela biruitoriul loculu' aceluia, și atunci nici Domnul de în țara Muntenescă nu i se cade să'l trimetă acolo de va fi un-gur, sau sas, sau moldoven răpitoriul la județul de la Brașov sau la Moldova, nici oblauditoriul acelu' loc spre Domnul țarei Muntenesci decă va fi muntén, numai ce se cade să adevêreze judecătoriuul, cu mărturi' ômeni de credință, cum iaste răpitoriul, și atunci se va pedepsi și nu'l va mai trimete aiurea. iară de vor scrie cărți Domniei unul la altul, și să'l cêră ca pe niște ômeni de loc: atunci iaste dator Domnul acela supt care biruire s'au prins răpitoriul să'l trimetă cătră celalăt.

[Zac. 27]. Tôte greșalele până în cinci ani se săvârșesc, cum s'ar zice ori ce felii de greșală de va greși neștine, și de nu'l va părănimile la judecătoriu până în cinci ani, nu mai pôte nimenile deacia să'l părăscă de în 5 ani înainte, iară numai răpitul nu se pôte sfârși în cinci ani, ci după zece ani, încă și mai mult pôte fie-cine pre răpitoriul să'l părăscă, și așa să se pedepsescă ca un răpitoriul.

[Zac. 28]. Răpitoriul de se va ascunde în beserică pentru să nu'l pôtă lua judecătoriuul, ră așa de în beserică totu'l va prinde și'l scôte de'l va certa cum i se cade.

[Zac. 29]. Răpitura cea adevărată se cade

să aibă aceste două sêmne. Întâi să rădice muiarea de într'un loc să o ducă într'alt loc, a doa să'i facă silă spre cînstea ei, iară de va lipsi una de într'aceste două lucruri, atunci nu iaste răpirea deplină.

[Zac. 30]. Ceta ce va răpi muiarea de în casa părinților ei și să o ducă la casa'și după ce se va fi culcat cu dânsa, acela nu se va certa.

[Zac. 31]. Ceta ce va răpi pre muiare în ainte de ce se va culca cu dânsa, iară el 'l-au fost gândul să se facă călugăriță, măcar că o aș și măritat părinții, iară acela tot se va certa ca un răpitoriul, iară de se va fi răpit cu voia ei, vrând pentru să lăcuiască cu bărbat, atunci nu se va certa, fără numai de o va fi răpit fără de voia ei, și cându'l va fi făcut silă, atunci pentru sila ce a făcut se va certa după voia judecătoriuului.

[Zac. 32]. Nu va putea șovăi răpitorul, zicând că iaste mic de zile, de nu'l e vrémé-încă de înurat, ci tot se va certa și așa, iară așa mai puținel.

[Zac. 33]. Nunta ce se va face între obrazul cel răpitoriul, și al cel răpîte, atunci șovăiaște răpitoriul și scapă să nu se omóre, iară așa numai ce'și piarde bucatele și le va lua muiarea să fie ale ei, iară sfêtnici și ajutorii răpitoriului nu se vor putea mân-tui așa, ci se vor certa după cum va fi voia judecătoriuului, și acesta se zice pentru ceia ce vor fi ajutat la răpit, iară nu pentru ceia ce a ajutat după ce s'au răpit, ce se zice ceia ce'l vor fi priimit în casele lor și'l vor fi ocrotit pre răpitoriul.

[Zac. 34]. Răpitoriul depurarea se va certa ver'i fie cu voia muerii ver'i nu fie. De ar fi cu voia muerii, pôte fi că nu s'ar certa răpitoriul cu mörte, iară dacă nu va vrea muiarea și se va fi răpit cu sila: atunci se va certa cu mörte.

[Zac. 35]. Răpitoriul de se va prileji să răpescă călugăriță, și pentru să scape de pedepsă vieții lui, va vrea să arate cum a fost cu voia ei de s'au răpit, aceluia nu'l va folosi nemica voia ei, ci numai ce se va pedepsi cu mörte.

[Zac. 36]. Când va mărturisi muiarea singură de va zice cum s'au răpit cu voia ei, că să scape răpitoriul de pedepsă mörții, atunci se cade să cerceteze bine judecătoriuul să nu fie tocmela sau învățatura părinților răpitoriului, sau a rudelor lui, cu dare și cu multe meșteșuguri, de vor fi plecat muiarea să zică acest cuvânt, cum iaste cu voia ei, dec'i să socotescă tot lucrul pre amăruntul, deacia de se va afla cum sint aceste meșteșuguri, atunci răpitoriul numai ce'și va piarde viața iară de se va afla cum muiarea grăiaște dela ea neîndemnată de niminile, atunci răpitoriul se va certa după voia judecătoriuului.

[Zac. 37]. De se va afla cum să fie dat vre un răpitoriul banii mulți muerii înainte de ce a răpit'o pentru să o plece să fie cu voia ei, și să mărturisească cum s'au răpit cu voia ei, atunci trebuie să socotescă judecătoriuul afară de ceia ce 'l-au dat să nu'l fie făgăduit și alții, pentru că de'l va fi făgăduit și alții, atunci piarde'și va viața, iară de nu'l va fi făgăduit alt nemica, atunci se va certa după voia judecătoriuului.

[Zac. 38]. De vor vrea părinții fetei, și de vor îndemna pre răpitoriul să le răpescă fata și fata nu va vrea: atunci se va certa răpitoriul cu mörte.

[Zac. 39]. Când se vor iubi amândoi, răpitoriul cu fata cea răpită, și neputând într'alt chip să se împreune, iară pentru dragostea ce a la mijlocul lor se vor sfătui să se răpescă, atunci cum zic o sêmă de dascal, nu se va certa răpitoriul, de vrême ce iaste cum ar fi un lucru cum ar fi turbat de dragoste, iară alții și mai mulți, și mai credincioși dascal zic, cum să se cêrte cu certare ușoră după cum va fi voia judecătoriuului.

[Zac. 40]. Când vor răpi pre o muiare, și răpitoriul vor fi cu sfatul și știrea ei, și ea nu va vrea să'l facă silă spre cînstea ei, iară răpitoriul o va silii, și se va culca cu dânsa fără voia ei: atunci pentru răpirea nu se va omori, iară pentru ce a făcut silă i se va tăia capul.

[Zac. 41]. Cândva arăla răpitoriul cum nici cum să nu fie tocmiti cu femeia când a răpit'o, ci încă vor fi și cununat împreună: atunci nu vor lua nici o certare.

[Zac. 42]. Muiarea măcar de ar și vrea saș și cu sfatul și cu știrea ei, s'ar răpi și să'și strice și fetia, atunci, cu acestea cu tôte, muiarea nu se va certa nici cum: numai răpitoriul se cêrtă după voia judecătoriuului.

[Zac. 43]. Trebuie răpitoriul să arate judecătoriuului cu mărturi' aceia ômeni de credință, sau și cu gura muerii, cum muiarea a vrut cu voia ei să se răpescă, și atunci se va izbăvi răpitoriul de mörte pentru că de nu va pune tot lucrul să fie de față să cunoscă toți înaintea judecătoriuului, alta nu va fi ci numai ce'și va perde viața.

[Zac. 44]. Când va avea răpitoriul mărturi' mulți să mărturisească cum a răpit pre muiare cu voia ei, iară muiarea va avea mărturii cum a răpit'o cu sila, atunci judecătoriuul va crede mai mult pre mărturiile muerii de ar fi numai doi, de cât pre cei mulți mărturii ai bărbatului.

[Zac. 45]. Iară de nu vor avea mărturi', nici o parte nici alta, atunci să arate răpitoriul sêmne ca acelea cu tărie ca să se pôtă crede cum s'au făcut răpirea cu voia ei, iară sêmnele ce vor să arate sunt acestea: întâi cum muiarea iubea foarte pre răpitoriul, a doa

cum aș trimis de l'au chemat să mergă să o găsescă, a treia cum la vrêmea răpirii n'au strigat să'l vie cineva ajutoriul, a patra cum o aș găsit cu haine frumoșe îmbrăcate fiind gata, și atunci dacă va avea aceste sêmne, nu se va certa cu mörte, măcar de ar și zice ea cu gura ei cum a răpit'o cu sila, iară de nu va avea mărturi' muiarea saș sêmne să arate acesta lucru, atunci nu o va putea crede judecătoriuul.

[Zac. 46]. Când va mărturisi muiarea singură cu gura ei cum mainte de ce s'au răpit aș fost făcută nunta adinsă ei'și, atunci de va afla judecătoriuul că face această mărturie de în puterea ei, sau supt ascultarea părinților ei, atunci o va crede judecătoriuul. Iară de va fi în casă și supt puterea bărbatului: atunci nu o va crede.

Aicea scriem să se știe ce pedepsă se va da celuia ce răpêște muiare curvă.

Glava 260. [Zac. 1] Nu se va certa ca un răpitoriul ceta ce va răpi pe vre o muiare curvă, ci se va certa după voia judecătoriuului.

[Zac. 2]. Pravilele carele dau certare până la mörte celora ce răpesc mueri cu deasilă, acelea se socotesc când e la muiare de cînste, sau să fie slobodă sau măritată, sau fată cocônă.

[Zac. 3]. Răpitoriul pentru să fugă de pedepsă vieții lui, va arăta la judecătoriu cum această muiare mainte de răpit, aș curvit cu altul, și iaste curvă, atunci judecătoriuul trebuie să caute de va fi fost acea curvie la arătare de față, atunci nu se va certa răpitoriul, iară de va fi pre ascuns și vecinii vor zice că iaste muiare bună: atunci răpitoriul își va piarde viața.

[Zac. 4]. Ceta ce va răpi muiare curvă cu voia ei: acela nu se va certa nici cum.

[Zac. 5]. Ceta ce va răpi vre o muiare de cînste, socotind cu asuprelă cum să fie curvă acela nu'și va piarde viața: ci se va certa după voia judecătoriuului.

[Zac. 6]. Ceta ce va răpi muiare curvă, carea se va fi întors de în petrecerea ei cea rea și se va fi cununat cu vre un bărbat cu lege; atunci trebuie să cerceteze judecătoriuul de se va afla că acea curvă decă s'au cununat s'au petrecut viața cu cînste, atunci și după pre răpitoriul, iară de va fi curvind și după ce s'au cununat iarăși: atunci nu'și va piarde viața ci se va certa după voia judecătoriuului.

[Zac. 7]. Curva se cunoște pre locul ce locuiaște și pre haine ce pörtă, de se va fi pocăit de curvie aș ba, dec'i ori cine va răpi curvă pocăită acela certase va cu mörte.

[Zac. 8]. Când zicem că ceta ce va răpi curvă nu se va certa, acesta se socoteste numai cum că nu'și va perde viața, iară într'alt chip tot se va certa după voia judecătoriuului.

[Zac. 9]. Ori cine va răpi muiare curvă și o va ține în casă cu sila, de aceea vor număra zece zile, de când au luat-o și o ține în casă și, deci acela de nu va da la domnie 200 de talere bătute: atunci i se va tăia o mână.

[Zac. 10]. Cea ce va răpi muiare curvă, și de va fi și cu alte soții lângă sine încă zece omeni într'armați, acela i se va tăia capul, sau cum învață și alți dascăli, să se cêrte cum va fi voia judecătoriaului măcar că această voe a judecătoriaului se ținde cum am și mai zis pre multe locuri până la mörte, și mai vartos când se va răpi fără frica lui Dumnezeu și fără rușine de omeni.

[Zac. 11]. Cel ce va răpi pre vre o muiare de cinst și să o porțe din loc în loc, iară să nu se împreune cu dânsa trupêste, atunci se cade să caute judecătoriaul și să ia sêma binisor, și de va afla adevărat cum pentru căci s'au căit ce au făcut, pentru aceia nu s'au împreunat cu dânsa, acela nu se va certa cu mörte ci după voia judecătoriaului. Iară de se va afla că nu s'au împreunat pentru altă smintêlă ce au avut: atunci se va pedepsi cu mörte.

[Zac. 12]. Cea ce va mërge în vre o casă pentru să răpescă pe vre o muiare, iar nu o au răpit, de această trebuie să cerceteze judecătoriaul, deci de nu o va fi răpit, iară așa dintru sine, căci se va fi căit ce va să facă și va fi fugit deacolea, acela nu se va certa cu mörte. Iară de se va afla că nu o au răpit pentru că nu o au găsit acolea, sau când vor, fi alergat omeni mulți de nu o vor fi lăsat sau și pentru altă smintêlă: atunci va certa judecătoriaul pre acela cu mörte ca și când o ar fi răpit.

[Zac. 13]. Cea ce se ispitêste să răpescă călugărița măcar de nu o ar nici răpi, acela totuși va pârde viața, ca și când o ar răpi și de i va zice măcar un cuvânt: ești de în mânăstire și eu te voi lua să'mi fi muiare, și mă voi cununa cu tine: și numai pentru atâta și va pierde viața.

[Zac. 14]. Tote pravilele împreună învață de tôte greșalele, cum cea ce nu va face încă de tot greșala și deplin, acela nu va lua certare deplin, ci numai ce'l va certa mai puțin după voia judecătoriaului, așa într'această chip iaste și greșala răpirii, ce se zice când se va face răpirea la muiare de cinst sau la fată, sau la muiare cu bărbat, sau la văduv, și de nu se va face greșala de tot de ispravă la acest felii de femei: atunci răpitorul nu se va pedepsi cu mörte, ci mai puțin după voia judecătoriaului, iară de va răpi călugărița, atunci nemica nu'l va folosi. Cum zice pravila a altora a tuturor de altele să nu se omöră, iară numai de se va ispiți să răpescă călugărița, și de nu o ar nici

răpi tot se va certa cu mörte, ca și cum o ar fi răpit adevărat.

Pentru muiarea care rămâne văduv, și va să se mărite în anul acela.

Glava 261. [Leu și Constantin împărați]. Muerii căria i va muri bărbatul, aceea nu e jalea 1 an. Iară de i va zice Impăratul sau Domnul, atunci pôte mai înainte până ce n'au trecut acel an de jale să se mărite.

[A lui Armenopolu]. Pentru doă vini s'au întărit a fi anul de jale unul, ca să nu se mărite muiarea într'ansul, însă una, ca să nu se tample muiarea grea, iară a doa căci iaste datore pentru cinstea bărbatului ei să jălêscă. Acesta de multe ori se află la Dumnezeuștile canone de spune, că încă muierea care nu umple anul cel de jale, ci se mărită de ia alt bărbat, aceea are și certare sau pedepsă.

Pentru muiarea carea va rămânea văduv și se va mărita, că nu ia de în bucatele bărbatului ei nimic, fără numai de la copii de vor muri, așijderea și bărbatul.

Glava 262. [Neurađa a lui Leu înțeleptul]. Nearoa a doa a lui Chir Leu înțeleptul așa zice: această punere de lege așa o au locmit împărăția mea. Când va uita muiarea pre bărbatul ei, și nu va cinsti împreunarea carea s'au împreunat cu dânsul de s'au făcut un trup: ci va vrea să se mărite, atunci aceea să n'ahă nici odată nimic de într'ale bărbatului ei, nici să dobândescă darurile cele dinaintea nuntel sau alte daruri.

Muiarea carea va lua al doilea bărbat, măcar de va fi făcut zapis și de la copii ei care i-au făcut cu bărbatul cel de întâi: și i va fi lăsat vre un lucru ceva, atunci neapărat il ia.

Muiarea carea va lua al doilea bărbat, și va fi având copii cu bărbatul de întâi au fete au cocoini, și se va tample să möră vre unul de întrânsii, atunci partea lui să în parte tuturor fraților lui, și ia și aceea numai a lor parte atâta cum ar lua un copil al ei frații celui mort.

[Sennésu]. Acesta să o chibzuești a face și pentru bărbat când vine la a doa nuntă.

Pentru muiarea măritată care va avea niscare haine, unelte, și nu va spune unde le-au aflat.

Glava 263. [A lui Armenopolu]. Muiarea de va avea niscare haine, sau alte scule și lucruri, și murindul bărbatului nu va spune cu mărturie credincioșe unde le-au aflat, și de unde le are, și de unde le-au adus, arătă-se lucrul ca o mărturie adevărată. Că ea o stăpână a casei ce au fost, le are de în

sculele și bucatele bărbatului său. Drept aceea să fie ale copiilor aceea câștigare și moștenire a celui bărbat al ei de o dișioră, să le ție ca pe niște bucate ale lor, sau de va și trăi bărbatul și se vor afla acele haine și scule la mâinile ei, atunci de va vrea i le ia bărbatul.

Pentru muiarea carea va rămânea văduv și nu se va mărita, ce va lua de în bucatele bărbatului ei? așijderea și bărbatul.

Glava 264. [Armenopolu]. Cării mueri va muri bărbatul, și a doa oră nu se va mărita, aceea să aibă trêhă să și ție darurile cele dinaintea nuntel și tôte zêstrele ei, iară de în bucatele bărbatului ei să aibă parte atâta cât ar avea un copil al ei, și cu acelea să fie volnică să facă ce i va fi voea. Numai a treia parte de în bucatele ei aceea să o păzescă pentru copii și.

[Sennésu]. Așijderea și bărbatul carele nu se va insura a doa oră, așa să aibă de în bucatele muiării lui parte ca și un copil.

Pentru prețuirea zêstrelor și neprețuire, și pentru zêsterea de afară.

Glava 265. [Mateiu]. Zêstrile prețuite pre bărbat rămân de sint, ori de vor muri dobitocele muerii carele s'au dat zêstre, ori de va fi sricat, și va fi ponosit hainele și, prețuirea deplin întörce bărbatul îndărăt, iară zêstrele carea nu iaste prețuită, la muiare iaste și dohânda și paguba.

[Armenopolu]. Bărbatul de va fi luat zêstre casă, sau vie, sau alt lucru, și s'au prețuit cum i-au fost prețul, decia acel bărbat va fi făcut cheltuială de au dres și au crescut și au zidit acela lucru, atunci trebuie să dea prețul acelu lucru cum s'au prețuit când l'au luat, iară celalalt lucru cum l'au dres și l'au făcut atunci rămâne la dânsul, iară de se va face pagubă în acel lucru ce au luat, atunci el iaste datoriu să o plătescă.

[Leu și Constantin împărați]. Dobânda și paguba zêstrelor care au luat bărbatul, la dânsul vin.

[Mateiu]. Bărbatul de va fi și sărac, zêstrele care au luat o plătește.

[Armenopolu]. Câte lucruri se vor cumpăra de în zêstrele muerii, acelea în zêstrele ei sint.

[Leu și Constantin și Vasile împărați]. Iară zêstrile cele de afară nu sint ale bărbatului, ci de le va srica bărbatul, și însă muiarea le va fi hărăzit, atunci moștenil nu le cer, iară de le va fi sricat fără de știră muerii, atunci tôte întregi să le dea îndărăt, sau el sau moștenil lui. Pentru că și la zêstrele de afară are muiarea putere ca și la zêstrele ei.

[Iară a acelu împărați]. Fie ce muiare la

zêstrele ei cea de afară, și la veniturile ei carele vin de la rudenii, pôte să obläduescă, și să hărăzescă, și să dea, fiindu i măcar viu și bărbatul, iară pe zêstrele ei pân' va trăi bărbatul ei n'are trêhă cu dânsle să le obläduiască.

Muiarea se prețuiaște de tot imprumuttoriu sau datornicul și de va intra muiarea chezaș pentru bărbatul ei.

Glava 266. Muiarea are prețuire de tot omul căruia i iaste datoriu bărbatul, ca ea să și ia întâiu zêstrele ei.

[Leu și Constantin împărați]. O muiare s'au măritat, și s'au luat zêstre la casa bărbatului ei, decia se tample bărbatului ei răutate și pagubă, și căzu în datorie, sau Domnescă sau la alt fie ce om, decia el muri. De această poruncêste această pravilă împărătescă ca să nu fie volnic nici unul de în datornic să ia vre un lucru ceva de în casa mortului, până nu și va lua întâi muiarea zêstrile, atunci ce va rămânea să ia fieș care datornic după datoria bărbatului ei, adevă de nu l va a-junge bucatele pentru tôte datoria carele au dat mult, acela să ia mai mult de cât cela ce au imprumutat mai puțin, așijderea și cel mai puțin mai puțin să ia.

[Mateiu]. Și care muiare va vrea să scrie în carte unelte ei, pentru datoria bărbatului ei, sau și ea să intre chezașă, acesta nici o putere, nici o adevărută n'are, nici se bagă în sêmă măcar de o va face odată, de doă și de multe ori, și sau de se va face chezaș la datorie Domnescă, sau la alt cineva, tot nu se cunôște acea prinsore, pentru că așa iaste ca și cum nu s'ar fi făcut nici odată cartea și lucru ca acela. Iară însă adevărat de se va arăta de față cum galbenii aceia ce s'au imprumutat s'au dat pentru trêba ace mueri, atunci plătește ea.

Pentru bărbatul carele va face cheltuială la bôla muerii lui și la mörte.

Glava 267. [Iară a acelu]. De se va afla muiarea cui va în bôla, și va face bărbatul cheltuială la bôla ei, decia ea va muri, și va face cheltuială și la îngroparea ei: și va cêre să ia de la socru-său carele au moștenit zêstrele fii-sa. De această poruncêste această Pravilă, însă câte au cheltuit la bôla muerii lui, să nu ia de într'acelea nemica pentru că un trup au fost cu dânsa, iară câte au cheltuit la îngroparea ei, acelea să le ia de la socru-său carele au luat și au ținut zêstrele.

Pentru prețuirea zêstrelor de întâi și de a doa.

Glava 268. [Leu și Constantin împărați]. Un om au luat o muiare, și decia au murit, au luat a doa, și au luat și cu muiarea cea

casa feciorilor, iară blestemul lor dezrădăci-
neză și temeete. Fie-ți milă de Tată-tău și de
Mumă-ta la bătrânețele lor, ca să te izbăvești
de tot răul : și în vreme de scârbă 'ți va veni
bucurie, și cum se topște ghița de sôre, așa
vor peri păcatele tale. Că blestemat iaste de
Domnul carele va urgisi, și urziște pre Tată-
său și pre Mumă-sa.

[*A lui Solomon*]. Grăiaște și Solomon de în
Duhul sfânt : fiule zice cinștește pre Tată-
tău și pre Mumă-ta, ca să 'ți fie bine, și iară ;
cine va grăi cuvânt de rău, adecă va mostra
pre Tată sau pre Mumă cu morțe să moră :
ce se zice care copil va grăi de rău adecă va
baļocori pre Tată-său și pre Mumă-sa acela
rea morțe va să moră, care Tată și Mumă au,
sau în locul făcătorului al Domnului și Dum-
nezeului și Mântuitorului Nostru Is. Hs. în-
tr'acastă lume, numai ce să se ferescă tot
copilul sau feciorul, și să iubescă pre Tată-
său și pre Mumă-sa, ca să nu ia urgie de la
Dumnezeu și munca de vecl, și ca să nu se
mustre și să se injure și să se baļocorescă și
el de feciorii lui.

[*Postnicul*]. Ori cine 'și va iubi sau 'și va
socoti pre feciorii lui ca niște brăniți de altul,
pre unul să 'l blasteme și de altul să se roge
adecă să 'l hlagoslovescă, și pre unul să ur-
gisescă iară pre altul să îndrăgescă : și nu va
impărți sau nu va da bucatele sau părțile lor
tutur tocmă, acela ca un urătoriu de feciorii
să nu se pricestuiască Dumnezeștilor taine
până ce se va îndrepta.

*Vinile carele fac pre feciori fără de moște-
nire de în bucatele părinților lor, și pentru
feciorul carele se va însura fără de voea tă-
tâne-său.*

Glava 284. [*Armenopolu*]. Poruncim tutu-
ror părinților : Părinți, Mumăni, Moși, Moșe
ca Feciorii și Fetele lor, la tocmela de vremea
mortii lor, să nu 'l urgisescă de în partea lor
cea dréptă, din carea li se cuvine să le dea,
nici să 'l facă fără de moștenire de la buca-
tele lor, fără de vinile ce's mai jos scrise. [*Ve-
deți vinile*]. Căci că pentru aceste vini ce se
zice fac pe feciorii lor fără moștenire de în
bucatele lor.

[1]. Cine va rădica mâna pre părinții lui
și 'l va bate, sau va zice lor mostrare cum nu
se cade, sau întru greșală și va dosădi : a-
decă va bănui că greșesc, sau viața lor va
vrăjmăsi ca să 'l omoră.

[2]. De se va afla trupéste întru păcat cu
maștea lui, sau cu posanica Tătâne-său.

[3]. De se va face părași asupra Părinților
lui, și pentru acea păra și cleveire vor că-
dea în grea pagubă.

[4]. De se vor afla Părinții zăcând în hólă
în multă vreme, sau vor fi în sărăcie și în
slăbiciune, și feciorii se vor lepăda de dănsii

și nu le vor ajuta, nici vor purta grijă de
dănsii și să 'l cheme Părinții, iară ei să nu
mergă la dănsii.

[5]. De se va tâmpla să se părăscă Părinții
lor de cine-va, și vor chema pe feciorii lor
partea bărbătescă să între chezași, sau pen-
tru obraz, sau pentru han : adecă pentru
datoria lor și ei nu vor vrea.

[6]. De va fi vrut Tată să facă tocmelă sau
carte ca să 'l fie după morțe, iară de în fe-
ciorii lui îl vor fi oprit și înfruntat, iară după
aceia de va putea să facă acea tocmelă : atunci
e volnic pentru acea vină să 'l facă fără de
moștenire.

[7]. Cine va vrea de în cei părinți ce's ziși
să 'l înzestreze fata lui, sau nepota după cum
'l va fi puterea, iară ea nu va vrea ci va
mêrge în cale rea.

[8]. Cine se va afla lânged sau cu hólă de
în cei părinți ce's ziși, și feciorii lui, sau de
nu va avea feciori sau altă rudenie a lui,
carii vor vrea să moștenescă, de nu vor purta
grijă cu totul de dănsul, să 'l izbăvescă și să 'l
tămăduiască, acela e volnic să nu le lase
nimica la tocmela cea de morțe a lui, iară de
se va tâmpla altui cuiva sau al lui sau striin,
să 'l ia la casa lui : și va purta grijă cu ne-
voință de tămăduiala lui, și 'l va socoti până
la sfârșitul lui, atunci acela să 'l moștenescă,
ori a lui de va fi ori striin.

[*Leu și Constantin împărați*]. Feciorul de
va avea Tată, și va lua muiare fără voia și
sfatul Tătâne-său : acela să n'abia de în bu-
nătățile Tătâne-său, nemica, numai ce să fie
fără de moștenire, iară de va muri și 'l vor
rămânea feciori, aceia feciori cer moștenire
de la Moșul-său și iaă, iară nu și mumă-sa.

*Pentru tocmela sau cartea ce se face ca să fie
și după morțe, și de căți ani sint volnici
feciorii și fetele să facă acea tocmelă, și
câte mărturii să fie, și pentru frații de
vor fi bucatele lor neimpărțite, și pentru co-
dichel adecă zapis, sau răvășel.*

Glava 285. [*Matei*]. Tocmela sau cartea
iaste dréptă sfătuire a omului care va să facă
la morțea lui ispravă întru bucatele lui și le
imparte cum va.

[*Zri*]. Cela ce'va să facă tocmelă, sau carte
aceluia trebuie să 'l fie mințea intrégă și sănă-
tôsă, iar nu trupul.

Voinicul deca va implea 14 ani să facă
tocmelă, sau carte, iară fata deca va implea
12 ani.

Tocmela și cartea cea de pe urmă strică
pe cea de întâi.

Socotește-se tocmela și cartea cea nescrisă
adecă fără de scrisore, când se află împreună
șapte mărturii, și vor arăta tocmitul lui sfat.
Iară de va fi la un loc unde nu se vor afla

șapte mărturii, atunci potu-se socoti și cinc
omeni de vor fi buni.

[*Leu și Constantin împărați*]. De vor avea
niscare bucate frații, fiind mulți sau puțin,
ale tătâne-său sau ale mame-sa, și va vrea să
le împărță și nu le va fi ajuns părți, atunci
să ia cineși părțicoa ce i se va veni. Iară de
va vrea vre unul de dănsii să facă (tocmelă
sau carte) nu se opréste pentru aceea, pentru
că numai pre partea lui ce i se va tâmpla
pre aceea face, iară nu și pre ale fraților.

De se va tâmpla muiarea grecoasă carea
se va spăla la hae, și va muri acolo înlăun-
tru, și va face tocmelă nescrisă înaintea a
noă mueri, și aceea se socotește.

De va fi neștine într'un loc și va face o
tocmelă și se va afla până în trei mărturii și
aceea să fie adevărată.

Scriitorul cărței bine mărturiséște de
dănsa.

[*Pentru Codichel sau Răvășel*]. De va face
neștine carte, și va lăsa niscare bucate sau
fie ce, carele vrea să scrie într'aceea, sau alt
lucru, iară apoi își va aduce aminte șaltele
bogate : atunci scrie altă carte, și ia călea ce
aă lăsat de nu le-aă scris în cartea cea de
întăi, atunci aceia ce aă scris mai pe urmă
se chiamă Catașișel sau Răvășel.

Osebește-se Cartea de răvășel, căci că în
Carte și moștenin și nemoștenin fără de nici o
încurmezășare se scrie, și Legata, adecă cui
ce se cade să ia de în bucatele lui, adecă ce
se lasă pentru sufletul celui bolnav pomene
și ce va fi, și slobozire, și înainte tocmire și
și pre urmă tocmire, iară în Catașișel adecă
în Răvășel nici unile de acestea.

[*Socotește de vezi*]. Înainte tocmire iaste,
tocmirea moștenirii de întăi, ce se zice spița
cea de întăi a moșteninilor.

Pre urmă tocmire iaste, schimbarea de in-
tru obladuirea moșteninului de întăi întru altă
moștenire : cum am zice, să fie cutarele moș-
nen, iară de nu va fi să fie altul.

În catașișelul sau răvășelul cela ce face
mai pe urmă de tocmelă, adecă de cartea
ce 'l făcută întăi, și e pusă la vre un prié-
ten să stea și scoți de într'aceea o parte și
o hărăzești altuia, ca să fie pentru sufletul
și pentru poména bolnavului sau a mortului
cu scrisore și cu mărturii.

Atunci acea tocmelă adecă catașișel sau
răvășel pôte sta și să créde pre cinc mărturii
omeni buni.

*Pentru cartea lucrurilor celorla ce sint supuș
la un loc, și pentru legata, adecă dările ce
dă omul ca să stea la un loc.*

Glava 286. [*Leu și Constantin împărați*].
Célea ce sint supuse la un loc, acélea se
pun întru câștigările lor, și câștigările se
chiamă célea ce face neștine de în munca

lui, adecă de în călătorie, sau de în mește-
sug, sau de în simbrie, sau de în voiniciti.
Iară de se va tâmpla să dea părinții cătră
fecior niscare bucate când călătoréste, sau
vor face cheltuială ca să 'l pue la cinste unde
va avea dobândă, pre acélea el nu pôte să
facă carte, ci numai să le îndreptéze cătră
dănsii. Iară întru célea ce aă dobândit el cu
a lui trudă și nevoie, are putere sau voe pre
dănsule să facă ce va vrea, adecă să 'l toc-
mescă cum 'l va fi voia.

[*Armenopolu*]. Legata sau isprava iaste
tot lucrul, carele deca móre neștine atunci
el lasă ori ce 'l iaste voia cătră alt om, nu că
lasă aceia pre cuvânt de moștenire adecă să
fie al lui, ci pentru arătarea prieteniei, și
cine va lua aceia, acela are să pomenescă
mortul cela ce 'l aă lăsat.

[*Iară a celui*]. De 'și va da un om casa
cuiva să o ție, sau să șază într'ansa, de se
va tâmpla să arză, atunci va lua locul cela
ce 'l aă lăsat ca să fie într'ansa ispravnic.

[*Leu și Constantin împărați*]. De se va da o
parte de bucate cuiva ca să fie ispravnic pre
dănsule, acela ce le moștenéște trebuie sau să
dea partea bucatelor sau prețul lor, iară bu-
catele care nu sint despărțite, atunci de tóte
orile și în tot locul numai ce se dá prețul ce
plătesc.

*Pentru ispravnici și pentru vârsta micilor și
mai măriceilor feciori sau coconi.*

Glava 287. [*Armenopolu*]. Ispravnicul iaste
cel ce se dá și se pune de iaste ispravnic copii-
lor mici : ce se zice carele încă nu iaste pre
lége în vârsta lui deplină, care ispravnic să
șază cu dănsii și să ție bucatele lor și să le
păzescă bine, până ce 'și vor veni copiii aceia
în vârsta ce e pre lége, acela e Ispravnicul.

De va muri neștine și 'l vor rămânea copii
mici necrescuți, și ispravnic lor nu va lăsa,
atunci se dau lor ispravnici de la Domn.

De va muri o muiare, încă viu fiind bărbă-
tul ei, iaste volnică să pue și să lase ispravnic
fiu-său.

[*Matei*]. De vor fura ispravnicul bucatele
copiilor celor necrescuți, aceia indoit să le
plătescă.

[*Săborul 4. Canon 3*]. Episcopii, preoții și
călugării și ei se pot face ispravnicii copiilor
celor necrescuți.

[*Armenopolu*]. Necrescuți se chiamă până
în 14 ani partea bărbătescă, iară muierscă
până în 12, și până atunci se grijesc de is-
pravnicii.

Iară crescuți se zic de la 14 ani până la
doă-zecl și cincii.

Pentru unéte sau zdłoge.

Glava 288. [*Iară a celui de sus*]. Unétele

sau zăloge sînt un lucru care dă neștine către alt om să le păzescă și să le ție.
 Și carele și dă unelte așa și zălogul, acela de l'e voia să fie adevărat lucrul lui, el să ia scrisore de la omul cela ce l'au dat uneltele și zălogele și încă nu numai scrisore, ci să chame și mărturi cinstite și hune să fie.
 [Mateiu]. De va piarde acelu unelte sau zăloge cela ce le-au luat, ori de gona furilor au a silnicilor, atunci nici el nici moștenil lui le plătesc, însă adevărat cela ce au ținut uneltele sau zălogele de nu va fi făcut vre o înșelăciune sau vrăjmășie, sau de se vor fi tocmiți pentru acelu ca de vor peri să fie pagubă și perite.

Pentru răspunsul său judecata judecătorilor celor aleși.

Glava 289. [Armenopolu]. Socotința sau judecata judecătorilor celor aleși iaste adevărată pre ce s'au făcut acea judecată. Socotința sau judecata judecătorilor celor aleși nu se judecă la altă judecată.

Pentru tocmiri.

Glava 290. [Armenopolu]. Tota tocmirea ce se tocmeste omul unul cu altul pre un lucru, și cu scrisore și fără scrisore, să fie adevărată.

[Mateiu]. Cate tocmiri sînt făcute fără violenție, și nici stați împotriva judecăților, aceea se socotesc.

[Legea]. Tocmela când se tocmesc de voe acelea închi și așază lucrurile sau tocmelile părinților celor ce stați împotriva și mai mult acel lucr și tocmela la judecată nu merge.

[Neavoaia lui Leu înțeleptul]. Tota tocmirea ce se va face; și va fi și scrisă închipuirea crucei a Mântuitorului sau a sîntei Troițe, crezută și adevărată să fie, pentru adevărarea mărturiilor caril's intr'ansa.

[Armenopolu]. Tocmirile cele fără de lege, nu se socotesc, adecă tocmirea carea se face fără de lege, nici trebuie nici are nici o putere.

Pentru doi soții unul de intr'amândoi de va prinde pre altul soție, fără de voia celui-lalt.

Glava 291. [Zacon]. Petru și Pavel, cum am zice s'au tocmiți amândoi și s'au făcut soții să negoțitorască, iară apoi Pavel au prins soție pre alt om anume Ioan fără de sfatul lui Petru, și cere Pavel ca să fie soț și Ioan intru soțierea carea au avut cu Petru: de acelu zice Pravila și poruncește, că soția soțului meu, nu'mi iaste soț mie, însă Petre cu Ioan n'au făcut nici o înșoțire, nici s'au supus să fie soție lui; dar decu nu l'au făcut soție cum pôte să fie? cum am zice Pa-

vel numai ce iaste soție cu Ioan, iară Petru nu: și totă dobanda sau paguba carea va face Pavel cu Ioan numai a lor amăduroare iaste, iară nu iaste și a lui Petru.

Pentru jurămant.

Glava 292. [Leu și Constantin împărați]. Jurămantul are puterea judecăților, și cine suferă pre părăsul lui să facă jurămant, pre acela pune judecătorul, și deacia nu mă pôte să stea sau să grăiască împotriva către dănsul, căci că au suferit de au făcut jurămant.

De va avea neștine trebă cu cineva, sau altul, sau judecătorul va da lui să facă jurămant: atunci acolo intr'acel ces tae judecata daca va jura.

[Neavoaia lui Leu înțeleptul]. Grăiaște si Neavoaia 104 a lui Leu înțeleptul, și dă voe ca să se caute lucrul celui ce au jurat, ca să nu fie jurat strâmb.

[Armenopolu]. La copilul carele nu iaste în vârsta lui deplină, aceluia jurămant nu i se dă.

[Mateiu]. Jurămantul iaste cavant, carele pentru dănsul se crede adevărat.

[Leu și Constantin împărați]. Cine se jură ori despre vre o parte ce l'vor cere să facă sau fără de judecată, și va jura, iară după aceea se va arăta că au jurat strâmb, aceluia să l' taie limba: așjiderea și mărturiilor caril' vor jura strâmb.

Iară alte Pravile sau legi zic, să se taie mâna celui ce va jura strâmb.

[De bogăți învâțători]. Omenilor răi ce se zice căroră nu le e frică de Dumnezeu, jurămantul lor pre apă s'ă l' scrii.

Cine va jura pre Dumnezeu strâmb, acela să nu gîndescă c'ă l' va uita.

De jurămant să fugi, măcar de vei vrea să juri și drept.

[Grigorie]. Cine se jură strâmb, de Dumnezeu se lepădă.

[Bogostov]. Ferice iaste de cela ce nu se jură ori drept, ori strâmb.

Pentru feciorii ce să hrînescă pe părinții lor.

Glava 293. [Armenopolu]. Feciorii se nevoesc să hrînescă pre părinții lor de vor fi săraci, iară a plăți datorii nu se nevoesc, nici feciorii pentru părinți, nici părinții pentru feciori, așjiderea și părinții se nevoesc a hrîni pre feciorii lor, iară nu se nevoesc a plăti datorie pentru dănsii.

Pentru plugarii de va ara vre o țarină fără de voia celui ce a cui iaste.

Glava 294. [Iustinian împărat]. De va merge vre un plugariu la vre o țarină, fără de știrea și voia aceluia ce iaste țarina de o va ara și o va semăna: acela să nu ia ne-

mica aci o au arat sau o au semănat, ci să l' piară și sămănta ce au semănat.

Pentru cela ce va lua boui să lucreze fie ce și va muri și pentru mōra căria cum'i cură apa.

Glava 295. [Iară a celui]. De va lua neștine boui vre unul om ca să are și va muri boui, atunci să ceară judecătorul, ca înse de va fi murit dobitocul în locul cela ce l'au luat omul ca să lucreze cu dănsul, atunci cela ce l'au luat să nu plătescă nemica, iară de l' va fi dus intr'alt loc și au arat și au murit, atunci s'ă l' plătescă.

[Tomujde]. De va fi o mōră și l' va cură apa și va strica țarine sau viș, atunci cela ce a cui iaste mōră să drēgă și să facă să nu strice viile sau țarinele, iară de nu să oprēscă sau să strice mōra să nu imble.

Pentru plugari [Vina de întăi].

Glava 296. [Zac. 1]. Cade-se ca tot plugariul s'ă l' are și s'ă l' lucreze pământul cu dreptate; iară să nu cum-va îndrăznescă a eși de în hotarul lui să apuce hotarul al vecinului său.

[Zac. 2]. De va eși neștine de în hotarul lui, și va micșora hotarul vecinului său, de va face acelu la vrēma plugului cându'si ară pământul, acela s'ă l' piarăză lucrul și ostenēla ce va fi făcut acolo, iară de va fi schimbat hotarul, când s'ă l' sămănat sămănta, atunci s'ă l' piarăză și sămănta și arătura, și totă rōda ce va face acel pământ ce au sămănat pre loc străib, pentru că au călcat hotarul altuia.

[Zac. 3]. Ori cine de în plugari, de va intra în pământul altuia de l' va ara sau l' va și semăna, și nu va fi întrebat pre stăpānul pământului, aceluia dăm învâțătură să nu ia nemica dintr'acel pământ, nici pentru munca lui, nici pentru arătura, nici din rōda ce va face, și încă necum alt, ci nici sămănta ce au aruncat acolo nici acelu să nu aibă voe să o ia.

[Zac. 4]. De se vor tocmi doi plugari s'ă l' schimbe pământurile mainte de vrēma semănăturēi, iară după acelu unul de dănsii va vrea să întōrcă, atunci de va fi apucat celalalt să fie semănat pământul, nu vor putea întōrci, iară de nu va fi semănat nici unul, atunci pot să strice acelu tocmelă. Iară de se va prileji cela ce va să strice tocmelă să nu fie arat, iară cela-lalt va fi arat, atunci s'ă are și cela-lalt, și decă va ara să întōrcă s'ă l' ia cine'si pământul, și să fie o tocmelă stricată.

[Zac. 5]. De se vor tocmi doi plugari să schimbe niște păpānturi, veri noă, veri vechi, și de se va afla unul de dănsii să fie luat unul mai mic pământ și mai prost, atunci acelu să se socotescă s'ă l' mai dea și dintr'alt pământ să fie tocmă; iară de le va fi fost

tocmă așa precum va fi, atunci să nu mai dea nemica.

[Zac. 6]. De se vor tocmi doi plugari să schimbe niscare pământuri dinaintea a doi sau a trei mărturi și tocmela lor s'au grăit să fie stătătoare, atunci acelu tocmelă să stea întregă și adevărată, și neclintită.

[Zac. 7]. Un plugari ore carele de se va prileji să aibă a se pări cu cineva pentru vre un pământ semănat, și nu va întreba întâi la judecătoriu să vază cumu l' va merge legea, ci va merge la pământ fără ști ea celuia ce l'au semănat, și fără știrea judecătorului locului aceluia, și se va apuca de va seceră, acela măcar de l' s'ar și veni să fie a lui pe dreptate, iară să nu i se dea nemica, iară de va fi și părăt la judecătoriu, și de l' va fi făcut judecătoriu carte să ție el, atunci decă se va afla că au părăt pe strâmb, și n'au avut el trebă: acela de rōda ce va fi strins să întōrcă inapoi de doă ori pre cât va fi luat.

[Zac. 8]. Ori cine se va afla că au tăia pădure, sau au săpat de au făcut curătură pre locul altuia, și apoi de l' va fi lucrut sau l' va fi semănat: de aceluia dăm învâțătură să nu ia nemica de intr'acelu rōdă.

[Zac. 9]. De se va fi prilejit cuiva s'ă l' împartă vre un lucru sau vre un loc adins ei'si cum s'ar zice, să sape sau să cosescă unde-va, sau alt lucru ce va să facă la vre un loc unde-va, acela să fie volnic să strice acelu tocmelă și acelu împartelă.

[Zac. 10]. Doă sate de vor avea certy pentru hotarul, sau pentru pământuri, atunci acolo trebuie să socotescă județele să facă dreptate, să dea acel loc pentru carele se privesc, acela s'ă l' dea celoră ce se va afla că l'au ținut mai multă vrēma, fără numai când va fi hotar bătrân ținerea cea veche acelu biruiaște, cum s'ar zice, cum se va afla c'au ținut cel de vēc, așa să rămāe neclintită.

[Zac. 11]. De va lua neștine vre-un pământ de la vre-un om sărac s'ă l' are, și se vor fi tocmiți să le fie în parte, acelu tocmelă să stea pe loc, iar de se vor fi tocmiți s'ă l' și samene, atunci iară să fie tocmela adevărată.

[Zac. 12]. De se va tocmi vre-un lucrătoriu, și de va lua asupra lui să lucreze o vie, și va lua și arvună de la stăpān și va începe a lucra, iară după acelu se va căi ce au făcut și o va părăsi dea lucrarea: de acelu dăm învâțătură, unul ca acela să plătescă stăpānului cât va fi fost prețul viei, iară viea totă să fie a stăpānului cum s'au fost.

[Zac. 13]. De se va apuca neștine de vre o curătură striniă părăsită; să fie mărcinōsă și plină de pădure, de acelu, de vrēme ce se va afla că iaste a altui lucrătoriu, atunci pentru truda ce va fi pus acolo de o va fi cu-

răit, trei ani să se hrănescă cu rōda ei, iară decia să fie iarăși a stăpânului a cărui a fost mai de mult.

[Zac. 14]. Un om 6re cine decă va sărăci și va slăbi de nu va mai putea să 'și lucreze viea sa curățura, sau ală ocină ce va avea, sau când va fugi de se va înstrăina, atunci acea ocină să fie pre sēma Domniei, sau a stăpânului a cui va fi locul, aceia să o fie și să ia rōda ce va fi. Iară de se va întorcede acel om și va veni la locu'și, atunci să nu albă nimenile trēbă cu ocinele lui, nici să i să ceae ală nemica, ci să fie în pace.

[Zac. 15]. Țăranul decă va fugi de în sat și 'i vor rămănea pământurile, sau viile, sau curățurile, atunci ceia ce se vor hrăni de într'acelea, aceia să aibă a' i plăti dajdea și tōte răotășile câte's preste an, cum au fost plătiind și el când au fost de față, iară de nu vor vrea să plătescă, pre cât vor lua ei de într'acelui fugit, atunci de doă ori pre cât au luat să dea judecătorului.

[Zac. 16]. Ceia ce vor lua ocine pentru datorii, și mai vartos pentru camăta, atunci de vreme ce se va arăta c'au măncaț rōdă de într'acēle ocine mai mult de șapte ani, atunci să socotēscă judecătorul tot venitul ce va fi fost de'ntr'aceia ocină, deci jumătate de în tot să numere și să facă să fie capete, să se ișureze de în datorie.

[Zac. 17]. Mergând neștine pre un drum, și va afla vre un dobitoc de va fi unde va vătămăț și mort, atunci fiindu' i milă va spune stăpānu-său, iară stăpānul boului 'și va prepuce pre cela ce 'i-au spus, c'au ucis el dobitocul, atunci aceia de nevoe să jure pentru vătămățurā, iară de mōrtea dobitocului nimenilea nu se judecă.

[Zac. 18]. Când va fugi țăranul de la locul și de la stăpānul său, atunci nimenilea necăirea să nu' i primēscă, iară de' l va și priimi de o dată, atunci de grabă să' i întorcă înapoi la satul lui de unde iaste, iară de va fi având vre o trēbă ca aceia cu dānsul, aceia ce l'au priimit, atunci să aibă a'și spune trēba cātră Domnul al celui sat, iară de va meșteșugui într'alt chip, și va călca pravila acēsta, atunci să plătescă la Domnie 12 lire de argint : și 24 de lire boiarenului celui ce al cui va fi țăranul, și într'acēsta chip să aibă îndemnare dela Domnie să întorcă țăranul să' i ducă de unde au fost, iară ei să rămāe cu tōtā paguba și cheltuiala.

[Zac. 19]. De va lua neștine dela altul bou să are cu dānsul, și va muri bou, atunci să socotēscă judeșele de se va afla c'au murit bou într'acel lucru ce l'au fost dobândit să lucreze cu dānsul, atunci să nu aibă nici o pagubă, iară de va fi murit într'alt lucru atunci să plătescă bou deplin.

[Zac. 20]. De va lua neștine vre-un dobitoc,

cal sau bou, fără de știrea stăpānului al cui iaste, și se va duce în vre-o cale unde va vrea, atunci ce va fi plata ce se zice chiria să' i plătescă îndoit, iară de se va prileji să mōră pre cale : atunci să' i dea doă vite drept una, ori ce felu' de dobitoc va fi.

Pentru ceia ce vor împărți rōda ce vor fi să măncaț în parte.

Glava 297. [Zac. 21]. Un plugariu ce va fi sămānat semāta lui în pământ străin, și va fi cheltuit tōtā cheltuiala lui, aceia de va îndrāzni să'și care snopi' fără de știrea celui cu pământul, atunci ca un fur să' i piarză tōtā rōda de pre acel pământ.

[Zac. 22]. Partea celui ce samānă pre locul altuia de va fi samānă lui, și cu tōtā cheltuiala, atunci sint a lui noă snopi, iară aceia ce au dat pământul un snop, iară cela ce va împărți într'alt chip, aceia iaste blāstemat de Dumnezeu.

Pentru ceia ce samānă în parte, aceluia cum li se cade să împărți

Glava 298. [Zac. 23]. De va lua vre-un plugariu pământ străin să samene, și se vor tocni să împarță în doă cu stăpānul, și decă va veni vremea de nu va lucra pământul bine cum se cade, ci va semāna așa fiete cum, a cela să nu ia nemica de în rōda ce va face acel pământ, pentru că cu minciunile lui au înșelat pre stăpānul pământului.

[Zac. 24]. De va fi luat cineva vre un lucrătoriu vre o vie dela vre un om sărac, casă o lucreze și se împarță vinul în doă, și aceia de nu se va nevoi să lucreze tōte lucrurile la vremea lor, ci o va numāingāla, sau de o va lāsa dezgrādītā, aceia să'și piarză munca și să nu ia nemica de în rōda viei.

[Zac. 25]. Plugariul cela ce va lua pământ în parte de la vre un om sărac, iară mai nainte de ce va veni vremea lucrului se va părăsi, și va porunci omului celui cu pământul cum nu pōte să lucreze, iară el se va lenevi și va lāsa pământul nelucrat, atunci să n'aibă nici o pagubă cela ce au fost nāemit pământul.

[Zac. 26]. Plugariul carele va lua pământ în parte dela cineva ce va fi dus în vre o cale, și el se va părăsi, și nu' l va lucra, aceia să plătescă îndoit rōda pământului.

Pentru furțișagul. [Vina a doă].

Glava 299. [Zac. 27]. De se va afla vre un lucrătoriu de vii la vremea când se sapă viile, atunci să fie furat vre o sapă, sau vre un hărăleț, sau ternocop, și decă va trēce vremea sapatului se va vādi lucrul, atunci să plătescă afița zile, câte au fost trecute de când au furat el sapa, într'acēsta chip va plăti și cela ce va fura sēcere la vremea secerișului, sau cușii la vremea tăiatului viilor, sau săcurea

când tae omul lemne în pădure, și altele ca acēstea.

[Zac. 28]. De va fura neștine clopot de la dobitoc dela fie ce felu' de dobitoc, și de se va vādi : atunci să' i bată ca pe un fur, iară de se va prileji să' i piare și acel dobitoc : atunci să aibă a' i plăti cela ce au furat clopotul.

[Zac. 29]. De se va afla vre un viariu sau vre un grādinariu să fie furānd la locul ce păzēste el : aceia să'și piarză simbria și să fie bătut ca un fur.

[Zac. 30]. De se va găsi vre un păstoriu de ot să fie inulgānd oile stăpānu-său furuși, și de va fi vānzind laptele : aceia să'și piarză simbria, și să fie bătut forte.

[Zac. 31]. De va fura neștine prilogul sau miriștea altuia. aceia să 'i-o plătescă îndoit.

[Zac. 32]. De va fura neștine cal, sau bou. aceia să' i plătescă de doă ori și să fie bătut forte, și să plătescă și trēpādul dobitocului, cât il va fi purtat.

[Zac. 33]. Cela ce va fi vrut să fure bou de în cirēdă și va fi gonit pre vācariu, și fiind cirēda fără păstoriu vor fi dat niscare, gadine de vor fi sricat și alte vite : atunci aceluia să i se scōtā ochii să fie orb.

[Zac. 34]. Cela ce va fura snopi, sau va freca spice la vremea de sēcere, pre acela de' l vor princa să' i bată și i ia hainele tōte ce ce va fi fost atunci îmbrācat.

[Zac. 35]. Ceia ce vor intra în vie, sau în pomēt pentru să mănānce numai pōme : aceia să nu se cērte, iară de se va arāta lucrul cum au mers să fure, atunci să' i bată și să le ia și hainele.

[Zac. 36]. Ceia ce vor fura plug sau her de plug, sau jug, și de se vor găsi : atunci să socotēscă de în ce zi s'au furat până în ce zi s'au gāsit, deci să plătescă pe zi câte 12 aspri carii fac 2 costande de argint, sau cât se va da unu' om ce lucrezā pre zi.

[Zac. 37]. Ceia ce vor fura carul altuia, sau de' l vor arde. aceia să plătescă doă prețuri.

[Zac. 38]. De vor fi într'un sat niște 6meni furi și de' i vor prinde cu furțișag, atunci pre aceia să' i bată ca pe niște furi, și să întorcā tot celuia ce' l vor fi furat. Iară de vor fura și a doă orā, atunci să' i bată și să întorcā doă prețuri celuia cu paguba, iară de vor fura și a treia orā, atunci să le scōtā ochii lor să' i orbēscā.

[Zac. 39]. Cela ce va imbla de va fura nōp-tea bucate, sau alte bāturi : aceluia să' i fie certarea ca și altor furi.

Pentru păstorii ce se zice vācarii și boiarii carii pase cirēzile. [Vina a treia].

Glava 300. [Zac. 40]. Vācariul sau boiariul,

de se va lua în cirēda lui vre o vitā strinā dela plug, și se va amesteca cu alte vite, și dupā aceia se va tāmpla acea vitā de o vor strica gadinile, atunci să arate stăpānului semnul acei vite perite și decă se va cunōște, nu va avea nici o certare.

[Zac. 41]. Un vācariu de va lua asupra lui un bou să' i pască și de' l va piarde într'aceia zi ce l'au luat, atunci de va spune stăpānului într'aceia zi zicānd iatā cā până în cutare loc 'i-am vāzut bou și până în cutare, decia nu' i știu ce s'au făcut, de va zice așa nu va plăti bou, iară de nu' l va fi dat știrea într'aceia zi, atunci va plăti bou.

[Zac. 42]. Vācariul de va lua dimineța bou dela plugariu, iară bou nu se va ține în cerēdā cu alte vite, ci se va împărți și va intra în niscare pāin, sau în vii, sau în alt ceva și va face pagubā : atunci să plătescă vācariul paguba, iar simbria să se dea să nu se o'preșcā.

[Zac. 43]. Vācariul de va lua bou dela plugariu să' i pască și de va peri bou, atunci să jure vācariul pe numele lui Dumnezeu cum n'au făcut el vr'un meșteșug și cum nu știe el nemica de peirea boului, decia să fie în pace să nu albă nici o pagubā.

[Zac. 44]. De va lua vācariul dimineța bou dela plugariu și va fi bou sānātos de nu va avea nici o vātāmāturā, iară sēra se va afla bou au cu piciorul frānt, au cu cornul sārīt, au de vre un ochiū orbit, sau și aiurea vātāmāț, atunci să jure vācarul cum n'au făcut el vre un viclēșug, și cum nu știe nemica de vātāmarea boului, decia să fie în pace.

[Zac. 45]. De vreme ce va jura vācariul cā cum nu știe de peirea boului, nici de vātāmātura lui, iară apoi se va vādi și se va arāta cu doș sau cu trei mārțurii 6meni de credință cum au jurat strāmb, atunci aceluia să i se tae limba, și să plătescă paguba celuia cu bou.

[Zac. 46]. Vācariul carele va arunca cu toiagul cela ce paste vacile, și va vātāma vre o vilā, au 'i va frānge piciorul, au 'i va vātāma ochiul, atunci aceia nu va fi firā de pagubā : ci va plăti paguba stăpānului, iară de o va lovi cu piatrā, atunci nu va plăti pagubā.

Pentru paguba ce fac dobitocēle. [Vina a patra].

Glava 301. [Zac. 47]. De va afla neștine un dobitoc în vie sau în țarina cu pānea, sau într'alt loc, și va fi făcānd pagubā, și nu va spune stăpānului al cui iaste bou de vreme ce are alē cēre paguba ce 'i-au făcut atunci, și de va ucide acea vilā sau 'i va frānge piciorcle, sau o va orbi : atuncea să' i dea dobitoc pentru dobitoc.

[Zac. 48]. Când se va prileji vre un dobi-

toc să'i fie a făta și va paște pre locul altuia, iară acela cu locul nu'l va îngădui, o va goni de grabă de o va osteni, sau de o va lovi cu ceva, și dintr'acea osteneală sau lovitură se va prileji de va lepăda : atunci neîngăduitoriul să plătescă vita.

[Zac. 49]. Când va găsi neștine un dobitoc făcând pagubă unde va vre un loc, și deca'l va găsi nu'l va mărturisi domnu-său ci'l va tăia urechile, sau cōda, sau 'l va orbi, atunci să nu'l mai ia stăpănu-său, ci să'l dea alt bou sănătos.

[Zac. 50]. De va afla neștine rămătorii, sau dulău, sau și alt dobitoc, stricând și făcând pagubă la locul lui, și de odată va spune stăpănu-său, și'l va slobozi, iară el va face și al doilea rând iarăși așa, și de se va prileji și până a treia oră să'l tot facă pagubă, și de'l va tăia cōda, sau de'l va și ucide : atunci să nu aibă nici o nevoe.

[Zac. 51]. De va intra dobitocul în vie, sau în pomet și va cădea în vre o gropă, sau se va împăra în gard și va muri, atunci să n'aibă nici o nevoe cea cu via, sau cu pometul.

[Zac. 52]. Ori ce felii de dobitoc vrând să sae, peste gard la vie, sau la pomet, și de se va împăra : atunci să n'aibă nici o pagubă cea cu gardul.

[Zac. 53]. De va ucide cine va vre un dobitoc căci i va fi făcut vre o pagubă odată sau și de două ori, și nu va fi spus stăpănu-său să plătescă paguba : aceluia dăm învățatură să plătescă acel dobitoc, cea ce l'a'n ucis.

[Zac. 54]. De se va prileji vre un viarui să aște în via lui vre un dobitoc făcând pagubă, și nu va merge să spuie degrabă celuia cu bou, ci vrând să'l scoată 'l va ucide de va muri, sau 'l va frânge vre un picior, sau 'l va repezi de se va împăra în gard, atunci acela să plătescă bou deplin.

*Pentru pagube, ce se vor face în țarină.
[Vina a cincia].*

Glava 302. [Zac. 55]. De va seceră neștine în țarină și'l va strânge snopii, și vor fi pre lângă pământul lui alte pământuri nesecerate, iară el va aduce niscare dobitoc de'l va băga în țarină, și va strica cuiva pâinea, spicele sau snopii ; pre acela să'l bată cu 30 de toaige, și să plătescă totă paguba ce va fi făcut dobitocul lui.

[Zac. 56]. De și va culge neștine vicia, și vor rămănea alalte vii neculce ale vecinilor lui, iară el va aduce dobitocul său să pască la viea lui, și vor face pagubă la viea cuiva : acela încă să aibă certarea celuia-lalt, 30 de toaige, și să plătescă paguba ce va fi făcut, după cum scrie Pravila.

[Zac. 57]. Ceia ce vor avea obruce, au vėdre,

sau alle măsurii hiclene mai mică de cât cum a fost obiceiul de vėc ; pre aceia forte să n'acerte cu bătae, ca pe niște păgăni, și omeni necredincioși ce sint.

Pentru ucidera dobitocelor. [Vina a șesca].

Glava 303. [Zac. 58]. Când va tăia un om niscare lemne în pădure, sau va dărâma a niscare dobitoce, și va cădea asupra vre unu dobitoc și'l va omorâ : acela să dea suflet drept suflet.

[Zac. 59]. De va dărâma neștine în pădure tăind ramurile de în copaci și cu nesocotința, lui va scăpa săcurea de în mână, și se va prileji de va lovi vre o vită și o va omorâ fără de voia lui, acela să dea vită drept vită.

[Zac. 60]. Când va mēge neștine să și aducă niște dobitoc de în câmp și i se va prileji să ia și niște dobitoce striine împreună cu ale lui, decia el le va goni și nu le va putea despărți, ci le va aduce până la casa lui, și acolo nu le va strânge să le închiză cu ale lui, ci le va lăsa pustii, atunci de se va prileji să piară acele dobitoce, sau să le mănănce lupii, acela să le plătescă, să dea dobitoc pentru dobitoc, iară de va fi spus stăpănu'l celuia cu dobitocul, și'l va fi arătat și locul unde le-au lăsat, zicând că n'au putut să le aducă, atunci să fie în pace fără nici de o pagubă.

[Zac. 61]. Cea ce va întinde lașuri, sau va îngropa curse pentru se vinēze jigăni, lupi, sau vulpi, sau epuri, sau și altele, și de se va prileji să se prinză vre un dobitoc dumestic, și de va și muri acolea, acela să fie un dobitoc mort, și cea cu lașurile să n'aibă nici o pagubă. Acēsta se socotește mai vartos când va întinde neștine curse la vre o vie, sau la vre un pomet, sau la alte ceva pentru să prinză pre cari strică rōda sau alte bucate.

Pentru luptarea a dobitocelor și pentru vătămarea lor.

Glava 304. [Zac. 62]. Când vor paște niște vite striine împreună la un loc și va începe una de intr'ânsele a se hui, ca să întărele pre vre una să se lupte, deci împungându-se acele două vite, și de se vor mesteca și alte vite, și luptându-se iale acolo, se va prileji de se vor vătăma vre unele, sau doră vor și omorâ pe vre una, atunci acea pagubă să o plătescă stăpănu'l dobitocului celuia ce au început sfada, așjiderea de se va prileji vre un om acolo, și umblând el învăluindu-se să le despărță, de'l vor vătăma și pre dānsul, sau de și va piarde ceva, atunci totă paguba și aceluia să o plătescă cea cu bou.

[Zac. 63]. Când va veni un dobitoc buindu-se spre altul, iară cea nu'l va da cale ci va sta improvită, și de'l va birui pre cea ce vine

asupra lui, atunci nici o lege să n'aibă celalalt bou, iară de va birui cel de întâi pre acela lalt, și'l va strica, atunci stăpănu'l celuia să mērgă la judecatoriū și să'l facă legea să'l dea bou cel ce l'au împuns de l'au stricat, iară de nu'l va plăcea acela, atunci să i se facă plată după cum va fi fost dobitocul lui.

[Zac. 64]. Când se va prileji să se sfădescă doi căini, iară stăpănu'l unuia va lovi pre celalalt, au cu lemn, au cu piatră, au fie cu ce armă, și de'l va vătăma, atunci să plătescă celuia cu cămile după cum se vor putea tocmi ei amândoi.

[Zac. 65]. De va avea neștine un căine tare și dărz, și va mânca pre toți căinii, și de se va apuca de vre un căine mai slab, și'l va birui, iară stăpănu'l său va sta de va privi și nu'l va despărți, ci încă'l va amuța de'l va semeți, atunci de va vătăma pre cel slab, sau de'l va și omorâ, să plătescă totă paguba celuia cu căinele și să'l dea și zece toaige.

[Zac. 66]. De va ucide neștine căinele păstoresc ce se zice dulău de turmă de oi, și de va lăcea și nu va mărturisi, și de se va prileji să dea lupii în oi, și atunci se va vadi cea ce au ucis cămile, atunci să plătescă totă paguba câtă se va fi făcut în turmă cea ce au ucis cămile, și să plătescă și prețul dulăului.

[Zac. 67]. Cea ce va omorâ căinii de turmă cu otravă, aceluia să'l dea o sută de toaige și să dea două prețuri, pre cât va fi plătind dulăul stăpănu'l celuia cu dulău, iară de va fi făcut vre o pagubă în turmă, atunci să o plătescă totă cea ce va fi ucis cămile, căci au omorât pre paznicul turmei, însă de se va mărturisi cum acel căine au fost tare și s'au fost luptând cu tōte gadinile, iară de se va afla că au fost vre un căine prost și de nici o trebă atunci numai să'l bată, și să plătescă îndoit prețul căinelui.

[Zac. 68]. Ori cine de va strica dobitocul altuia măcar de 'l-ar fi fost și vinoval, și de se va vadi : atunci să plătescă paguba celuia cu dobitocul.

Pravila pentru pomi. [Vina a șaptea].

Glava 305. [Zac. 69]. De va păzi un om un pom, și'l va crește de'l va face mare de rōdă, într'un loc neîmpărțit, iară după aceea se va prileji de se vor împărți acel omeni, și de se va veni acel pom în partea celuia ce nu l'au făcut, atunci să n'aibă nici o trebă cea ce i s'au venit în partea lui, ci să'l ție tot cea ce l'au crescut, iară de nu va putea suferi stăpănu'l cea cu locul, atunci se'l dea pom drept pom într'alt loc.

[Zac. 70]. De va sta un pom într'o margine de vie a unui om, și cu ramurile lui va face umbra altui vit ce e lângă a lui, ce se zice viel

vecinu-său, de acēsta dăm învățatură stăpănu'l cea cu pomul să și taie ramurile pomului cēlea ce fac smântēlă vecinului.

[Zac. 71]. Când va avea neștine pără cu altul, pentru niscare tufe de vie, sau pentru vre un pom, și cunoscând el cumu'l vine judecata, iară într'acea se va scula singur de mitea lui fără putere de la judecatoriū și va tăia acēle tufe, sau alt pom ce va fi : aceluia dăm învățatură să i se taie mânăile, sau să'l plătescă prețul acet pagube.

[Zac. 72]. Acela ce va tăia vie roditore, sau și saduri : aceluia să'l taie mânăile, și să plătescă și paguba, ce se zice prețul cât va face.

[Zac. 73]. Ceia ce vor tăia pomii, și mai vartos vicia, aceia să se certe ca niște tâhari.

[Zac. 74]. Pomul de va fi bătrân, sau uscat acela nu se chēmă pom, așjiderea și pădurețul carele nu va fi prisădit sau aluit, acela nu se chiamă pom : cine va tăia unii ca aceia să n'aibă certarea.

[Zac. 75]. Socotește și acēsta, că nu se certe numai cea ce taie pomul cu mâna lui ci și cea ce învală sau îndemnă pre altul să taie pomii, și aceluia îndoită să'l fie certarea.

Aicea scriem pentru arsuri și pentru tōte felurile de părjole. [Vina a opta].

Glava 306. [Zac. 76]. De va lăsa neștine părjol în pometul lui ca să'l curățescă, sau în vie, sau în fanețe, sau în livezi, și de va sări focul de acolea și va arde casa cui va sau a-ria, sau via, acela nu iaste vinoval, și să n'aibă certare : fără numai când va vedea că iaste vint mare și va lăsa atunci părjol : atunci se va certa.

[Zac. 77]. Cea ce va slobozi părjol în pădure striină și de vor arde niscare pomi : pe acela să'l pecetluiască în mână și să plătescă paguba îndoită.

[Zac. 78]. Cea ce va arde gardul viel pe acela să'l pecetluiască în mână, și să'l bată și să plătescă îndoit prețul gardului.

[Zac. 79]. Ceia ce vor aprinde casa omului, sau aria cu pāne, sau aria cu fanul în piznă, pentru să și răscumpere despre vre un vrăzmaș ce'l va fi făcut vre o răutate : pre unii ca aceia să'l arză în foc.

[Zac. 80]. Ceia ce vor pune foc la grajd sau la alt loc unde va sta fanul sau paele, acelora să li se tae mânăile.

Aicea scriem pentru ndemiți. [Vina a nou].

Glava 307. [Zac. 81]. Năemitul unu om, de va strica dobitocul cui va, bou, sau vacă, sau oic, sau rămătorii, de le va ucide și le va beli în pădure sau sic în ce loc pustiu : a-

tunc stăpânul aceluia să plătească totă paguba.

[Zac. 82]. Năemitul de va vrea să fure noptea, și se va scula de va scote oile de în satul, și de vor da gadinile întrânsele și le vor strica : atunc acela să l' spânzure ca pe un tâlhar și ucigătoriu.

[Zac. 83]. De va avea un om năemit, și va umbra furând noptea de multe ori, sau de va goni turma sau cirêda cu l' va : de acesta dăm invătătură, să se cêrte și stăpânul și să plătească ori ce va peri, pentru că au cunoscut vinile lui și n'au spus.

[Zac. 84]. De va da neștine vre un dobitoc la vre un păstoriu boeres să l' pască fără știrea stăpânului, iară păstoriul va piarde acel dobitoc, sau l' va vinde sau l' va strica într'alt chip : acela să fie slohod și nici o certare să n'ahă nici el nici stăpânului.

[Zac. 85]. De se va prileji păstoriul cu l' va să ia niscare ori să pască ori în ce feliu de locmêlă, și să fie cu știrea stăpânului, și de va mânca păstoriul acêle vite, sau de le va piarde : de acesta dăm invătătură stăpânului aceluia păstoriu, să plătească totă paguba aceluia cu oile.

Pentru ceia ce vor zidi, sau vor răsădi pe locul altuia. [Vina a zăca].

Glava 308. [Zac. 86]. De se va prileji vre un om sărac să și facă casă, sau să răsădească vie pe locul altuia, să se apuce să facă tot de în țelină, după aceia cu vrême de va veni stăpânul locului : atunc să n'ahă voe să răsăpescă casa omului sau via să o scotă de în rădăcină să o lèpede, ci să socotescă să i dea loc drept loc, unde l' va plăcea lui, iară de nu va vrea, cela ce au făcut casa, sau via : atunc tot să i dea loc drept loc, și să ahă voe cela cu locul să răsăpescă casa și via să o lèpede de pre locul lui, și să și ție locul.

[Zac. 87]. Cela ce va zidi sau va răsădi pe pământ striin, sau va semăna, sau va face fie ce lucru fără de știrea stăpânului aceluia cu locul, de acesta dăm invătătură, acêlea bucate să n'ahă trêbă cu dânsule cela ce au muncit acolea : ci să și piarză totă ostenețea, și necum alta, ci cheltuiala încă să nu și ia.

[Zac. 88]. Cela ce răsădește pomi pe pământul altuia, sau altuiaște : acela cu acel pământ și piarde și prisădirile, și alte tôte ce va răsădi.

[Zac. 89]. Ceia ce vor răsăpi casele altora fără de voia judecătorului, pentru să și drêgă ale lor case, sau de vor strica garduri de la vii pentru să și drêgă ale lor vii : acelora să li se taie mâinile.

[Zac. 90]. De va face neștine casă pe loc

striin, și va fi tot lemnu al lui, și totă cheltuiala : de acesta dăm invătătură cela ce va oblișdui acêl pământ, acela să oblișduiască și casa, după pravila ce zice ca să fie biruitorii, cel mai de sus celor mai de jos, deci stăpânul aceluia pământ depurarea să fie biruitoriu, asupra acei case, cu tôte namesiile ei, pentru că nu pôte cela ce au zidit casa să se pârască la judecătoriu pentru cheltuiala ce va fi făcut.

Aicea scriem pentru mori. [Vina 11].

Glava 309. [Zac. 91]. De se va prileji neștine să fie lăcutoriu într'un sat, și de va cunoște vre un loc ca acela bun de móră, și într'acel sat vor fi toți megiași, și acêl loc va fi a tot satul, iară el va apuca mainte de toți de va ține acêl loc, și va face móră, iară apoi deca va sfârși móră se vor scula toți de vor striga asupra lui zicând căci au făcut ei móră pe locul lor și nu l' au întrebât : de această dăm invătătură, ca să întorcă cu toți totă acea cheltuială ce va fi făcut, și să încape toți împreună să ție frățeste acea móră cu tot venitul ce va fi.

[Zac. 92]. Când se vor scula niște megiași de și vor împărți locul cât vor avea în vre un sat, și după aceea în partea unuia de se va găsi un loc de móră, și se va nevoi de va face móră : atunc nu vor putea să zică nemica ceia-lalți megiași căci au făcut móră.

[Zac. 93]. De se va prileji apa morii să inêce niscare pământuri sau moși, sau vii, sau pomete, atunc să plătească paguba stăpânului morii, iară de nu să stea oprită móră.

[Zac. 94]. De va avea neștine niște pământuri în țarină, și se va îndrepta apa morii pentru acêle pământuri : atunc are putere cela cu pământurile să oprêscă apa să nu lase să trêcă pre locul lui, sau cum va vrea așa să facă.

Pentru cela ce va lua cal cu chirie sau cu năemie și l' va încêrcă sau il va împovăra greș.

Glava 310. [Leu și Constantin împărat]. Cine va năemi cal și l' va împovăra, de l' va prea încărcă mai mult de cumu l' va fi locmêla, și l' va beteji, aceluia i se judecă he-tejala.

[Armenopolu]. De va năemi cine va cal să mêrgă în cutare loc, iară el apoi se va duce într'altă parte și se va tâmpla de va muri calul, atunc să l' plătească, pentru că nu s'au dus acolo unde au zis, ci au schimbat călătoria, iară de se va duce la locul unde au zis, și se va tâmpla de se va beteji calul, sau l' va piarde, atunc cela ce l' au năemit să fie fără de pagubă, adecă să nu l' plătească adevărat de nu va fi fost făcut vre o hilenie și zăhavă.

Pentru cela ce va lua vie sau țarină să o lucreze în parte, și pentru cela ce face cheltuială la un lucru striin.

Glava 311. [Justinian împărat]. Lucrătoarea de pământ de va lua o țarină să o semene, și nu o va ara bine sau nu va lucra bine, numai ce va arunca sămânța desupra țarinii, acela să nu ia nemica de în plodul acela se va eși.

[Lară a lui]. De va lua neștine o vie în parte, și o va săpa, și apoi iară de o va săpa a doa ori, și va face tot lucrul ce trebuie viet, și cum i se va cădea nu o va cercui, plivă, glădi : acela să nu ia ce va eși de în plodul viet nemica.

Și cine va zidi sau va sădi, sau va semăna, sau va face alt ceva pe loc striin acela să n'ahă nici o voe pre acela lucru să l' oblișduiască, ci încă să și piarză și cheltuiala ce au chelluit.

Pentru socotela zilei, și pentru Dumnezeu este paști, și pentru postul sfinților apostoli câte zile sânt, și pentru în câte săptămâni și câte zile are.

Glava 312. Zioa se socotește de la al șaptelea cês de nopte, până la al șaselea cês al ceia-lalle nopți.

Iară Sfințele Paști ale noastre Creștinilor, să și ții că se sue până în 25 de zile de ale lui Aprilie, și se pogoră până în 22 zile de ale lui mai, și se pogoră până în 22 zile de ale lui mai, și se pogoră până în 22 zile de ale lui mai, și se pogoră până în 22 zile de ale lui mai.

[Mateiu]. Și câte zile sânt de în zioa Sfințelor Paști, până în doa zile a lui mai, a lăta zile iaste și postul Sfințelor Apostoli.

Anul are zile 365 și cêsuri 6, carele fac săptămâni 52 și când iaste visectos, atunc are zile 366.

Pentru care zile să chiamă calande, none și idi.

Glava 313. [Zonara]. Calande, se chiamă cele zece zile ale lunii de întâi, None se chiamă cele doăzeci de zile, iară Idi, se chiamă cele trefzeci.

Pentru 24 de sloce ale buchitor cêie grecești cine le-au aflat.

Glava 314. [Zri]. Să și ții că prea întelepțel Palamid au aflat 16 slove, carele sânt acestea : a, b, c, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n, o, p, q, r, s.

Iară după dânsul au adaos Cadmos Omilic încă și alte tref slove. a, b, x. Drept aceia în mulți ani au ținut și au avut acêste noă spre zece, decia începătorii nevând v, vana și zicé l' Pisalida, și alte multe cuvinte.

După aceea Simonid de la Hio au adaos dua slove. u și o.

Decia Epiharhos saracnus, au adaos și el tref slove : z, ψ, z.

Și așa s'au împlut 24 de Slove ale Buchilor.

[Chiril sântul și Meftodie frate-său episcop Morapschiei după săborul 6, lét 44, în erênca a lui Mihail împărat grecesc și muma sa Teodora și Boris Craiul bulgăresc și Rastifa Domnul Moravului și Costel Domnul Blatesc ot somdamira 6363]. Gramatica o au izvodit întâi un Ellin anume Promoteu iară în Roma o au dus un om ore carele anume Crates Maleotes, când l'au trimes împăratul Atal, într'al doilea și al treilea război Punicese.

Iară buchile sloveneste le-au făcut singur St. Constantin, carele s'au chemat într'u cinul Călugăresc Chiril Filosoful, el le-au făcut, și cărțile au prepus de pe grecește în puțină vrême și ani.

Pentru câte mile sânt în ostrôcele cêie mari, ale mării a tôte lumea.

Glava 315. Măsura Chiprului împrejur, sânt mile 690.

Iară împrejurul Critului sânt mile 692. Iară la Evvia, adecă la Evrip mile 450. Iară la Sichelia, adecă la Tiplia 670. Iară la Sardo, adecă la Sardonio 690. Iară la Vretania, adecă la Anglita 500. Iară la Lesvu ce se zice la Mitilin 260. La Hiu, adecă la Sacáz 130. La Rodu 130. La Peloponisu, adecă la Morea mile 730.

Pentru câte munți mari sânt și cumu s' numele lor.

Glava 316. Întâi Alvarios. 2 Casion, 3 Tavros, 4 Atalios, 5 Olimbul, 6 Araratul, pre carele gezu corabia în vrêmea potopului, 7 Zinos, 8 Lufos, 9 Chirneos, 10 Chilară, 11 Ermonios, 12 Armonos, așa li se chiamă numele acestora munți.

Îndreptarea Legii

și cum că Arhierilor s'au dat voe și biagoslovenic să înmulțescă și să împuținêze canônele, și pentru ceia ce să pocăescă să nu întredă nici să se lèpede dânsii a nu l' priimi.

Glava 317. [Săborul 1, Canon 12]. Canonul 12 al săborului de întâi și al doilea dela Anchira și a cincea, Arhierilor da voia să înmulțescă și să împuținêze păcatele : adecă canonul păcatelor ômenilor, asjiderea să vază și viața cum petrec și trăesc în lume, ori rău, ori cu întregă întelepție, și așa să numere și să socotescă canonul lor.

[Săborul dela Cartaghena, Canonul 6]. Ceia ce se pocăesc și și spun gândurile lor să l' priimiți, a dezlega și a lega păcatele ômenilor Arhierilor s'au dat acêsta volnică, că ar-

duc chipul Apostolilor, cărora Hs. le dăde puterea și le zise : Câte de vești lega pre pământ, legate vor fi și în ceriul, și câte de vești erta pre pământ erte și lăstate țvor fi și în ceriul. [Matei 7, 116].

[Apostolii, Canon 52]. Și ori carele de intru cel sfințit, Arhieru sau Preot; carele nu va priimi nici l va lua în brațe pre cela ce se întorce de în păcat, ci l va goni, aceluia să i se ia darul, că scârbeste pre Hs. carele au zis : Bucurie mare se face la ceriul pentru un păcătos ce se pocăiaște. Și pentru spăsania păcătoșilor s'au pogorât de în ceriul și s'au intrupat și nici un păcat nu iaste carele să pôtă birui milosirdia carea are Dumnezeu asupra ômenilor.

Pentru Preotul de va ispovedui fără de voia Arhierului său, sau se va împla vre o nevoie del vor chiema la vre o un bolnav și nu va merge să l ispovedescă.

Glava 318. [Săborul dela Cartaghen, Canonul 43]. Canonul 43 al Sfântului Săbor de la Cartaghen porunceste, ori fie ce Preot, carele va îndrăzni fără de carte ce se chiamă Daltirie a Arhierului al aceluși ținut de unde va fi, să priimescă gândurile și ispovedania, să l ispovedescă, unul ca acela se canonește să se pedepsescă multă vreme cu oprirea de preoția lui ca un călcător de Dumnezeștele Pravile, pentru că nu numai pre dânsul ce s'au pierdut, ci și câți s'au ispovedit la dânsul neispovediți sânt, și câte au dezlegat sau au legat neindreptate sânt.

[Postnicul]. De se va tâmpla la nevoie, ca să fie neșine bolnav, și va fi nevoie și acolo Duhovnic nu se va afla, atunci unul ca acela priimește l gândurile adecă ispovedania, iară del vor chema, și nu va merge, și va muri omul neispovduit acela Preot să se canonească trel ani.

Pentru că se dă și Preoților mireni și Ieromonășilor să fie duhovnici, și ce să chiamă duhovnicul, și duhovnicul de va spune cuiva păcatul celui ce se ispovedește.

Glava 319. [Valsamon]. Grăiaște Valsamon la tăcul Apostoles la 72 de Canone. Că și Preoții, adecă Ieromonăși, și Popii mireni priimesc gândurile adecă ispoveduesc, și iară păcatele, cu isprava și puterea Arhierului.

[Dumnezeestii Părinți]. Iară Duhovnic va să se chiasc iscoditoriul care iscodeste lucrurile sufletești carele are omul. Carele sânt ascunse și nearătate, și întru suflet și întru inimă se află.

Deci de va lua darul la Ispovedanie, acela să fie oprit de slujba Duhovniciei câtă va vreme.

[Postnicul]. Duhovnicul de va spune păca-

tele celor ce l se ispovedesc acela să aibă canon, cu oprirea de preoția lui trel ani.

Iară alți învățători zic și poruncesc, să fie luat darul de tot, și de darul Preoției și al Duhovniciei, numai acesta să aibă ca să se cuminece Dumnezeestii Pricesteni.

[Legea împărătească]. Iară cetățesca lege zice, să i se scotă limba pe căfă, și să l o tragă până ce va muri.

Iară cela ce va să fie Duhovnic, trebuie să fie mai mare de patru-zeci de ani.

Pentru bolnavi de vor fi mâncat să se pricețuiască, și pentru cei canoniști, de le va fi la mörte să se cuminece.

Glava 320. [Nichifor Tarigrădenul]. Sfântul Nichifor Patriarhul de la Tarigrad zice, de va mânca bolnavul carele se află întru nevoie de mörte, atunci să se cuminece Dumnezeestilor taine, și să nu se aperse căci au mâncat într'acea zi.

[Soborul 1, Canonul 13]. Iară de vor fi vre unii canoniști ca să nu se cuminece, și le va sosi căsul mörții, atunci să se pricețuiască neapărat, ca să nu se lipsescă de sfințenie ca acea. Iară de se vor tãmadui și se vor scula, atunci iară se fie întru porunciți ani să nu se cuminece.

Pentru de câți ani se cade a se ispovedi partea bărbătească și muerescă, și cum se cade tuturor să ne pocăim și preoții și mirenii.

Glava 321. [Ioan Chitru]. Sfântul Ioan Chitru porunceste că copii partea bărbătească după 14 ani să se ispovedescă la Părinții Duhovnici de păcatele lor, iară partea muerescă după 12.

[Simeon Soluneanul]. Și tuturor ne trebuie să ne pocăim, Arhieru, Episcopi, Popi, Călugări, Călugărițe, Bărbați, Muerile, Mirenii, și nici unul să nu se despartă sau să fugă de pocăanie, și dela ispovedanie, pentru că toți greșim ori cu cuvântul, ori cu lucrul, ori cu vederea, ori cu gândurile, ci trebuie să ne pocăim. [Matei gla. 3. Zac. 5]. Pentru că și Măntuitoriul nostru zice, și al lui Botezătoriu Ioan Dumnezeescul Preditec : Pocăiți-vă că se apropie împărăția cerurilor. Și David [Psalm. 144] : aproape e, zice, tuturor celor ce chiamă pre dânsul. Deci grăesc eu tare, și strig tuturor cu mine, pentru darul Măntuitoriului nostru să ne pocăim ca să ne spăsim, că și sfinților și mirenilor de trebă le iaste ispovedania și pocăania, și mărturiseste de acesta Apostolul. Ispoveduiți-vă unul altuia greșalile și vă rugați unul pentru altul ca să vă tãmaduiți [Ioan, Glava 5. Zac. 57]. De într'acesta arată Apostolul că trebuiaște să se răscumpere tot omul de ceea ce au greșit, că nimenea nu iaste fără de păcate, fără numai singur Domnul nostru Is. Hs. ca-

tele fără de păcate s'au intrupat și sfințește s'au născut : și au trăit și au murit pentru toți izbăvitoriul, și dac'au în vis trăiaște și iaste singur fiind fără de păcate.

Pentru câți se ispovedesc de a lor bună voie cum li se cade să se canonească.

Glava 322. [Nichifor Tarigrădenul]. De și va ispovedi omul păcatele cu tot sufletul de în bună voe a lui, atunci datoriu iaste Duhovnicul să facă ranelor a acelora, ușoră vindecare, și canonul cu carele va vrea să canonească să l împartă în trel, însă o parte să o pue spre milosirdia de ômenii alui Dumnezeu, că nimenea nu e fără de păcate, fără numai singur Domnul carele au răscumpărat pie noi cu cinstitul lui sânge de în mâinile diavolului, și au izbăvit pre noi, iară cu a doă parte să canonească pre acela ce au făcut păcatele, după putere și după voia lui, iară a treia să o ia Duhovnicul, ca cela ce are putere dela Arhieru să deslege și să lege după cum zice nemincinosa gură a Domnului nostru Is. Hs.

Pentru cea ce se lepădă de Hs. de voe sau de nevoie.

Glava 323. [Marle Vasiliu]. Carele se va lepăda de Hs. de voe nenevoi de niminea, acela numai la mörtea lui să se cuminece, iară de se va fi lepădat de multe nevoi și munci, carele n'au putut să le rabde : acela 8 ani să nu se cuminece.

Iară însă Beserica de acela până în ziua de astazi așa ține. Adecă această tocimire a prea sfântului Patriarh al Tarigradului Chir Metodie.

Și iaste așa :

Insă de va fi fost acela copil, pre carele l'au luat și s'au lepădat de lege și, adecă de Hs. sau de frica sa, sau de nepricēpere, sau de neștiință, iară decă s'au venit și s'au făcut deplin întru vârsta lui, și s'au adus aminte de pravoslavnică credință a lui Hs., carea ținea părinții lui, și se va întorce cu tot sufletul spre sfința Beserica întru pocăanie și ispovedanie, atunci să l citescă molitvele de înșelăciune și de curăție în șapte zile, iară a opta să se spēle și să se ungă cu sfințitul Mir ca și la cel ce se boteză, și atunci să l îmbrace cu haine noă, și așa să se pricețuiască Dumnezeestilor Taine, și decă se va pricețui atunci într'alte opt zile să nu lipsescă nimica dela căta Beserici ca și cel botezat.

[Vezi bine de tot]. Iară de va fi fost voinic cela ce s'au lepădat, însă de se va fi lepădat de Hs., atunci să se facă pre dânsul milă adecă milosirdie. Deacia să postescă doă săracuste, și să păzescă la sfința Beserica, întru molitve și posturi și rugă, și decă

se vor implea cele 2 săracuste, atunci să l citescă molitvele de curăție 8 zile, și să zică în toate zilele Gospori pomilui o sută de ori, și după aceea să se spēle preste tot și așa să l ungă cu sfințitul și marele Mir : și să se facă Liturghie ca să se pricețuiască Dumnezeestilor Taini, și să păzescă la Beserica și la Liturghie 8 zile.

Iară de se va fi lepădat de Hs. de voe fără de nici o nevoie, acela are canon grōznic și mare, iară pentru iubirea de ômeni a lui Dumnezeu și pentru ertăciunea lui să se postescă de carne 2 ani și de oao, și de brânză și de vin de va putea, și să zică Gospori pomilui în zi 200 de ori.

Iară de nu va putea să facă acestea de sus atunci închină l și l tocmește mai întru bun lucru în care va putea. Iară de va fi neputernic, el să facă după cum l va fi puterea lui, și decă va implea acei doi ani, mai înainte de 8 zile să l citescă Molitvele de ertăciune, și așa să se pricețuiască și să se facă cum am scris mai sus, ori hîrbat ori muiare, numai carele va fi în vârstă deplin.

Și să zică aceste Molitve, către acela ce se întornă iară la lege și.

Починад помоланка

Пракедиз еси господи и праша есан твоа, не ко по сьгрѣшение Нашу сътворих еси намъ Преславноице ко законѣди твоа слави прѣддохомъ смьрти, салме яко миаосрѣдъ и благоднъ вѣднй съкровение Наше яко адкако есть, и яко позрѣ смьрти Крѣностъ Наша, Смиаосрѣдса на нас еспасти благоколи твоа създаниа образъ праити, и смьрти принажишамса призои твоого образа, яко избавих еси насъ еси смьртнѣи, и показал еси намъ нѣтъ Гласниа твоаи съкрѣтъи азъ оумъ Божественное Переждение, и еспаени твоого Благодатнъ късикиамаъ твоа самотрение, и моланъ са и манаъ дѣламъ въ второе твоа пришествие вно же хонени едннѣи живнѣи и смьртнѣи, и вздати коасждо по дѣломъ его, помѣни милости твоа яко отъ екако есть, и презри, человекѣска наша сьгрѣшнѣи, прости намъ нежеко погрѣшнѣи воане и неволне, въ развѣтъ и въ неразвѣтъ, нежеко ко человекѣс еке живнѣи вѣти и несьгрѣшнѣи ни едннѣи день выветъ живнѣи его чистѣ. Кто ко похваитса чистѣ нактѣи сърдце, или кто дерзнетъ чистѣ вѣти сърдннѣи ; отъ вѣи ко наи въ слокъ или дѣломъ, сьгрѣшнѣи мѣх прѣдъ твою, и сьтранишнѣи твоа слави надѣламъ оправдатса на страшиа твоаи есдѣ, не отъ дѣка правдъ, не ко сътворѣомъ что благо на земаи : изъ отъ екры истиннѣи, и еже на тѣкъ исповѣданнѣи, еке ко вѣдати та правдъ несьвѣршнѣи, и познати твоа дерзавъ корнѣи несьвѣршнѣи : и видѣхомъ и испокѣсѣмъ и крѣрѣмъ. яко Ты еси ннѣ отъ несьнѣи ни еке вѣти приеах еси насъ, и отпаднѣи миаосрѣ, и сьгрѣшнѣи приеаи нѣ отъ смьрти животворѣи,

и аномитисе Господи Боже Нашъ, елика съзрѣхши-
хомъ прѣдъ тобою яко пактоносци, и къ мѣстѣ
прѣклячюще, и козвѣннѣ обложеннѣ, аще къ сядѣхъ
или дѣлахомъ или помыслихомъ, самъ яко блзгъ
и чюдотворювецъ, и аниостникъ Кладника, ослани,
остани, презри и прости : съзрѣхшиа Наша и не
вклѣхши ни же вкниди съ рабама твояма изъ сѣдъ,
яко не оправдатеа прѣдъ тобою вксамъ живихъ.
яко ти еси динъ, съзрѣхшиа, и приималаа къ
щиса, и текъ слакъ възсаламакъ Оубъ и Синаъ и
сѣктомъ АСХъ, Намъ и вквѣда и вккѣни вк-
комъ.

După aceia să zică și acești Psalmi 50 și
37 și 102, iar după Psalmi să zică Molitva
acesta.

Господи помилуйса

[40]. Владико Господи Боже Нашъ, иже Ка-
ча Царствіа твоего Петръ Крѣпкомъ Иностро-
ломъ Сѣршалъ еси, и на немъ святисе твою
Црковъ основахъ еси, и даровахъ, еси еси снаъ
твояма даромъ, еки казати и разрѣшати на
земаи. Селиши насъ на икъ иже недостойнкъ аномла-
правтиса о ствѣршии инкѣхшиа твояма ракъ, и
бдники аниости твоя на немъ спасаяа Синовоюхъ
на та. Ты ко ревахъ еси Господи Сетнаи Кого-
носпихъ твоихъ Пророкъ : обратитиса къ мѣстѣ и
обращеа къ блзгъ, яко нехощи си съмѣрти грѣши-
никъ, иже обратитиса и живъ быти еси самъ
ско чюдотворювецъ, и еси раба твоего отъ преест-
тна нѣти възвращающаго, и преекѣи отъ те-
бѣ ствѣршии не отвращаеа, иже къ аниости
посѣти иже шдѣротъ призови. яко Ты еси каю-
щиса Богъ, и на та обрашчющиа са Спасъ :
и текъ слакъ възсаламакъ, съ кепчачамакъ ти Оу-
цама, и прѣкѣтмакъ и блзгмакъ и зикотворящи-
амакъ ти АСХомъ, Намъ и вквѣда и вккѣни вк-
комъ.

Și se face otpust cum se cade.

Pentru de în ce vârstă se socotesc la Dumne-
zeii păcatele omului.

Glava 324. [Anastasia a Dumnezeștii ce-
lții Antiohia]. Sfințit părinți și alți învăța-
tori zic, că după cum e mîntea și înțelepciun-
ea omului așa se socotște, sau de în 12
ani sau de 11 ani înainte. Pentru că vei afla
copil de 12 ani, de vor avea mîntea mai multă
de cât emul acela ce iaste de 50 de ani, și iară
vei afla omeni de 25 ani și de 30 și mai sus,
de vor fi având puțină mîntea, și mai puțină
de cât copilul acela, ci însă Dumnezeu nu so-
cotște pre ceia ce fac păcate pre ani carii
ați : ci după cum e mîntea și înțelepția omu-
lul cum am zis.

Pentru omul păcătos, carele va face un lucru
bun, putea-va lua ertăciune de toate păcatele
lui ați ba.

Glava 325. [Tomjed]. De acesta zice că e
adevărul, pentru că și cea curvă anume Ra-

ava, carea puimi pre iscădele ale lui Hs. Na-
vin, ia să spăsi, și tâlharul se spăsi pentru
credința, și curva cu lacrimleși, și alți
mulți păcătoși, carii au făcut lucruri bune
toți s'a spăsi.

Pentru de va face un tâlharul o sută de u-
cideri, decia să'l prinză să'l taie capul, pōt-
fi izbăvit de uciderile ce s'au făcut de toa-
ați ba.

Glava 326. [Dumnezeștii învâțitor]. De
acésele de toate vom zice, că numai o uci-
dere ați implut, adecă ați plătit, iară cele-
lalte 99 în vécul ce va să fie : adecă la adba
venire a Domnului nostru Is. Hs. atunci va
să aibă n'și darea sēma de dănscele.

Pentru Duhovnic cum i se cade să aibă loc cin-
stii și sfânti pentru ceia ce i se ispovedesc și
ce să zică către dănsii, și pentru ceia ce
sufere de în canonul lor, și pentru ceia ce
nu sufer a finea.

Glava 327. [Simon Solunēnū]. Duhov-
nicul trebuie să aibă loc cinstii și sfânti, în-
tru carele va să ispovedescă omenii, și să ia
pre cela ce va să i se ispovedescă cu curată
față și lină și blândă și cu Dumnezească
frică, iară nu cu vre o față înăhnită, sau în-
greoială, sau chip rău : ci cu bucurie multă
să mērgă cu cela ce va să i se ispovedescă
la ael sfânt loc, cum trebuie iscusiilor Du-
hovnicii să facă.

Când va Duhovnicul să ispovedescă pre
vre un om, acésele cuvinte trebuie să zică că
tre dănsul.

[Postnicul]. Caută bine fătul meu că Hs.
stă desupra ta, așteplându'i ispovedania, și
să nu'i fie rușine sau să te temi de mine să
ascunzi ceva de în păcatele carele ai făcut,
ci cu îndrăznire și de întru tot sufletul și i-
nima să le spu, ca să ia ertăciune și bla-
goslovenie dela Domnul nostru Is. Hs. Iară
de vei ascunde ceva de într'asele atunci tu
vei să aibă păcat indoi Ci te păzește decă
vrēme ce ai venit la vracii să te tămădu-
ești, să nu te duci netămăduit fără vindecare,
și va să'i fie păcat ție iară nu mie, și așa'i
întrebă una și alta. Întă de va fi făcut vre
unul de cele 7 păcate de mōrte, carele sunt
acésele :

Lepădarea de lege.

Fără nedējdea de către Dumnezeu, carele
să chiamă oțeeania.

Prea înălțarea, adică trufia.

Uciderea de voe.

Amestecarea de sange.

Zăcerea cu bărbat unul cu altul.

Și fără de legea spurcarea sau stricarea de
copii.

Așijderea și pentru alte păcate, și auzind
cuvintele lui și păcatele carele sint, dă'i ca-

non cum zic Pravilele Dumnezeștilor pă-
rinții, și cum vei vedea bunătatea și voia lui
cea bună.

[Marele Vasilie]. Și căți sufer a finea can-
onul lor grăiaște Marele Vasilie la 83 de
canōne ale lui, și nu să priceștuesc zic, pre
acea să'i ții și feciori de Duhovnicie. Iară ceia
ce nu suferă a finea canonul lor, nu lăsa nici
pre aceia a se duce fără tămăduire, ci'i în-
vață întâi și a doa oră, decia de vor asculta
de bine, iară de vor rămāne întru nepocāintă,
și nu vor vrea să se întōrcă de tot [Semnēzē]
atunci tu lasă păcatul să fie asupra lor. Și să
știț așa să ții păcatele celor ce ție se ispo-
vedesc ca cum ar fi și ale tale, și așa să albi
grija a darea sēma Domnului nostru lui Is.
Hs, la a doa grōznică a lui venire.

[Apostolilor, Can. 52]. Iară căți nu sufer a
finea nemic să facă în canonul carele le
dai, și vor eși dela tine fără vindecare, însă
de se vor întōrc și vor veni întru pocāanie,
și se vor pleca să facă canonul lor, primēște'i
și'i cuprinde în brațe. Că Domnul nostru
zice : N'am venit să chem drepti, ci păcă-
toși întru pocāanie, iară de nu vor vrea, a-
tunci ei vor purta greolatea păcatelor sale
în zioa judecāții. Numai ce ești datorii să'i
învești cât vei putea, și să faci vindecare spre
dănsii, când ai doră vei putea să'i faci să te
asculle.

[Postnicul]. Când se va afla om smerit, și
voiaște să facă în toate zilele cumu'i va fi pu-
tērea melanii, atunci pogōră 1 an mai jos
de în măsura părții carea i' ai dat să nu se
priceștuasă.

[Caută de vezi acésele fōrte bine o Duhov-
nicul]. Iară de va vrea să facă milostenie
după cumu'i va fi putērea, atunci i' erți și
alt an.

Și de va posti Miercurea și Vinerea după
socotința și porunca Dumnezeștilor Apos-
toli, erți iarăși și alt an.

Iară de va vrea să ție Lunea să nu mă-
nānce carne, și alt an iară să lași.

Iară de va fi omul acela mai jos de 30
de ani, iară să lași și alt an.

Iară de va fi mai jos de 20, mai puțin se
canonește.

Iară de va vrea să se pocāiască după pă-
cat, și va vrea să se facă Călugăr, atunci doă
părți ale păcatelor lui să'i canonești iară
alta să i-o erți.

Iară de va vrea să mērgă în obște, atunci
jumătate de canonul păcatelor lui să'i erți.

Iară de nu va vrea ispoveditul să facă de
în cele de sus carea am zis, atunci el să im-
ple tocmal porunciții ani al păcatelor lui.

[Zri] Și Duhovnicul i se cade să vază
pre omul ați lānar de iaste ați bătrān, ați tare,
ați slāb, și locul și obrazul care ați făcut pă-
catul, și de va fi făcut de multe bucate sau

de beție, sau învățată o ați avut și o ați îm-
prouat, sau de frică se va fi făcut, sau de
silă, sau de sūrācie, acésele trebuie să vază
duhovnicul și să socotescă, că tinărul de va
greși are canon mai ușor decât cel bătrān
cum am zis. Așijderea și alte păcate toate ați
bogate : drept aceia trebuie să le ispitescă
cum s'au făcut, și atunci să le facă canonul
lor după cum se cade, și după cumu'i voia
omului.

[Marele Vasilie, Canon. 70]. Și de va face
și tocmelă să imputineze canonul păcatelor,
ca cela ce are putere a lega, și a dezlega,
n'are nici un canon, nici osādă, nici osādă,
că povestēște și zice cătrā noi Dumnezeșca
scriptură, ceia ce se ispovedesc cu durērea
inemi și a sufletului, într'acel cēs vine spre
dănsii iubirea de omeni a lui Dumnezeu și
iaș ertăciune și se fac moștneți împărăției
Ceriului.

Pentru vrăji și fermecătorie, și pentru ceia
ce merg pe la vrăjitori și pentru ceia ce
pōrtă baera.

Glava 328. [Marele Vasilie Can. 65]. Ca-
nonul 65 al Marelui Vasilie poruncēște, că
vrăjitoriul și cela ce varsă cēră, sau plumb,
cositoriu, sau carele lēgă bărbatul și muia-
rea să nu se împreune, sau va face alt fe-
liu de vrăjicie, acela ani 20 să nu se cumi-
nece.

Și să știți că pre aceia chiamă vrăjitori,
carii chiamă dracii și fac vrăjile, pre voile
cēlea ce vor intru stricāciunea omenilor.

[Caută de vezi bine de acēșii socotēții]. Încă
și ceia ce aduc vrăjitori în casele lor să le
scōtă vrăji, sau carii citesc stēlele, sau ca
să învețe ceva ce nu știu, sau se duc la
vrăjitori, sau la vrăjitoare : aceia 5 ani să
nu se priceștuasă.

[Săborul de la Anchira, Canon. 21]. Așij-
derea și cel ce pōrtă baera sau norocul cesta,
ce zic omeni că are noroc omul, sau vor
cāuta de vor socoti zioa în carea s'au nās-
cut bună iaste ați rea, aceia să se canonească
ani 5.

Pentru Malachia, uleed cineși bate mādula-
riul în mână, și pentru curvie, și pentru
cela ce se culcă cu fānce nebotecāții.

Glava 329. [Postnicul]. Căți vin la acest
lucru de fac Malachie, aceia să mănānce sec
zile 40 și să facă în toate zilele câte 100 de
melanii, iară de nu vor putea să mănānce
sec, atunci să nu se priceștuasă 1 an, și
să facă în toate zilele câte 100 de melanii
sau 50.

Iară de se va face Malachia între dīnșii a-
tunci să mănānce sec 80 de zile, sau să nu
se priceștuasă ani 2 și să facă în toate zilele
melanii câte 50.

Iară de va fi cineva de în partea și rândul sfinției, și mai înainte de luarea preoției va cădea într'acel păcat al Malachiei acela întâi să se canonească. decia să se hirotonesească.

Iară dacă se va face preot va face fără de minte, să fie lipsit de preoție un an, iară de o va face cu minte după aceea, atunci să fie lipsit de preoția lui de tot.

Iară de va face acosta călugărul, canonul lui iaste să mănânce sec zile 60 și să facă metanii în zi câte 80.

Și câte muier se împreună cu bărbații a decă cu cineva și nu vor fi făcând lucrul păcatului de tot, acelea să se canonească în cel canon de mai sus al malachiei.

Și ori cine va curvi zice Dumnezeescul Grigorie ostrovénul ani 9 să nu se cuminece.

Iară Marele Vasilie zice 7.

Iară Dumnezeescul Patriarh Postnicul poruncéște după 2 ani să se cuminece, adevărat de va vrea să mănânce sec până la 9 cés, și să facă în zi și metanii 250. Iară de nu va vrea, atunci să nu se cuminece, cum poruncesc mai sus Dumnezeescii Părinți.

Iară cine va curvi cu muiare nebotezată: acela 5 ani să nu se cuminece, și să se postescă și să facă milostenie și metanii.

Pentru amestecarea de sânge.

Glava 330. Carele se va împreuna cu soru-sa într'acel păcate, cari vor fi de un tată și de o mună, 20 ani să nu se cuminece.

[De în canoanele Marelii Vasilie]. De se va afla neștine cu norusa, sau la sócrăsa, sau la muma sócrei, ani 11

Iar la varăsa premare ani 10.

Iar la a doa vară, ani 9.

Iar la cumătrăsa, ani 11.

Iar la înăsa carea iaste fată sufletescă, ani 20.

Iar la muiarea frăținesău ani 11.

Așijderea și cela ce se va afla cu doă surori.

Așijderea și muiarea carea se va afla cu doi frați.

Iar de să va afla neștine cu maștehăsa, ani 12.

Ci zice Dumnezeescul Patriarh Postnicul, canonul al acelor păcate ale mestecării de sânge după vrerea ómenilor face canonul lor cu carele vei să i canonești ori greu, ori ușor, cum îți-e voea.

Pentru muiarea care se află într'u mueria ei.

Glava 331. [Postnicul]. Muiarea care se află într'u mueria ei, după obiceiul firii muerestii, aceia nu se pôte priceștui Dumnezeescilor Taini, până ce se va curăți, nici întră în Beserică până în 7 zile nici se împreună cu bărbatul și până ce se va curăți.

Iară de se va afla în beserică și i va veni a fi

se slobozi firea și se va pricepe și va eși afară într'acel cés, atunci nu se canonește, iară de se va pricepe și i va fi rușine de nu va eși afară, ci va lua anafora, atunci se canonește.

Pentru cela ce zace cu bărbat și face cu dobitoic.

Glava 332. [Grigorie Nischi]. Al treilea canon al lui sfântul Grigorie Ostrovénul, poruncéște cela ce va face acéstă grozăvie a zăcerii cu bărbat, ani 18 să nu se cuminece.

Iară Marele Vasilie zice ani 15.

[Postnicul] Iară Dumnezeescul Patriarh Postnicul, poruncéște ani 3 și după trei să se cuminece, adevărat de va suferi să postescă, până la al 9 cés și să mănânce sec, și să facă și câte 200 de metanii, iară de nu va vrea să facă acest canon, să nu se cuminece 15 ani, după socotința de sus a marelui Vasilie.

[Marele Vasilie]. Iară spurcătorul de vită ani 15 să nu se cuminece.

Pentru sodomie ori ce feliit va fi și câte felii de sodomie sint, și ce feliit de certare li să dă.

Glava 333. [Zac. 1]. De vrème ce am zis și am scris pentru cea ce fac silă fételor celor ce sint cocóne, și muiarelor vădu și altele, acuma să și stăm tot pre aceia cale să spunem și pentru cea ce vor face silă la cocóni cruzi mici de i vor spurca, care păcat se chiamă pe spre fire. Acest lucru pe spre fire se face în trei chipuri, întâi când se împreună neștine trupéște cu mună-sa carea l'au născut, sau cu fată-si, sau cu soră-sa, deci acest păcat se chiamă sânge amestecat, al doilea când se împreună neștine pe spre fire cu vre un dobitoic fie ce feliu va fi, a treia când se împreună neștine cu sie ce obraz parte bărbălescă, care lucru mai pre scurt se chiamă sodomie: pentru care lucru vom să arătăm cuvânt răspuns într'acesta chip.

[Zac. 2]. Sodomiéni nu se cériță numai cu mörte, ci și după mörte trupurile lor le bagă în foc de le ard.

[Zac. 3]. Omenii cei vechi de demult și Elinii pre cea ce i-au fost certând cu o muncă mare, pre cari făcea acéstă grozăvie, ce se zice sodomia, și după aceia i-au fost omorând.

[Zac. 4]. Acesta feliu sodomieni se chiamă și sint fără de cinste, și mai înainte încă până a i ocări înaintea judecătorului.

[Zac. 5]. Sodomiéni mai înainte încă până nu i vor rușina înaintea judecătorului, nu sint volnici cu avuția lor la mörtea lor, să o dea cul vor vrea. Iară de va lăsa neștine cul va averea lui la mörte și de ar face și zapisi, și după aceia se va arăta lucrul cum a fost sodomien, atunci stricase-vor acélea tocinele și se vor sparge acélea zapise, cum nu și s'ar fi făcut, și averea lui totă va fi domăscă.

[Zac. 6]. Cela ce va face silă vre unui copil, pôte acela să i ucigă de tot, și nu va avea nici o certare de la judecătoriu.

[Zac. 7]. După pravila împărătescă nu va putea nimenile să fie ispravnic vre unui sodomien nici la un lucru, nici la judecătoriu nu va îndrăzni să grăiască pentru sodomien. Acesta se socoléște când va fi greșala lui arătată de față înaintea judecătorului, iară de nu va fi arătată greșala: atunci fie cine ar putea grăi pentru dănsul să isprăvescă ce va trebui la judecătoriu.

[Zac. 8]. De se va afla neștine de în clironul Besericii să fie sodomien, acela se va sărăci de tóte, după cum scrie Pravila Beserecii, de tot binele ce va fi având de la beserică se va lipsi, și i vor opri de la Beserică și i vor duce de i vor închide într'o mănăstire departe, și mai vartos i vor lepăda de tot și cu totul de în cinstea lui, și atunci se va da pre mână judecătorului celui mirenesc, să i cérie cu mörte, ce se zice să i tae capul, și acesta se va face când se va afla c'au făcut sodomie numai odată și deplin. Iară de nu va fi făcut desăvârșit ci va fi făcut numai vârsare pe din afară pintre cõpse: atunci nu i se va tăia capul, ci se va certa într'alt chip după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 9]. Cela ce se chiamă că face sodomie, acela ia și certarea. Dară nu se chiamă că face sodomie numai cela ce se împreună trupéște cu partea bărbătescă, ce se zice cu copil, ci și cela ce se împreună cu muiarea pe spre fire.

[Zac. 10]. Cela ce se va împreună singur cu muiarea lui, într'alt chip, iară nu cumu i obiceiul muerilor, aceluia răspunsul lui iaste de ispravă să i facă mörte, și nu i va folosi de ar cât șovăi, de vrème ce iaste mai grea acésta greșală, când se împreună omul pe spre fire cu femeia lui de cât cu strină.

[Zac. 11]. Sodomién se chiamă încă și cela ce face vârsare cu mâna lui, iară de i va vedea cineva și de i va prinde, atunci nu se va certa cu mörte ci numai cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 12]. Ori care muiare va meștesugi de va merge la altă muiare ca un bărbat cu meștesuguri ca acelea cum am scris și mai sus, și frecându-se iale acolo de va arunca sămânța una la altă, ce se zice de vor face acel lucru desăvârșit, să se stâmpere de postă: atunci pre amândoă să le omöră, iară de nu vor face lucrul deplin, atunci se vor certa mai ușor după voia judecătorului.

[Zac. 13]. De se vor afla frecându-se doă muier una pre alta, însă fără nici un meștesug până când se vor slobozi amândoă: și acelea se vor certa după voia judecătorului.

[Zac. 14]. Care muiare va face în loc de bărbat cu vre un copil, acela să i facă mörte

ca unui sodomlence, alți dascăli zic să se cérie după voia judecătorului.

[Zac. 15]. Nu va putea judecătoriu nici într'un chip să mai micșoreze certarea carea se dă la sodomie, ci depurarea le va tăia capetele și i va arde în foc, numai să socoléască judecătoriu când va fi lucrul desăvârșit ce se zice în lăuntru, atunci să i și piarză, iară când va fi din afară: atunci să i cérie după voia lui cum am scris și mai sus.

[Zac. 16]. Ori care sodomien va face sodomie cu copil sau și alt obraz parte bărbătescă: aceluia să i facă mörte și să i arză în foc.

[Zac. 17]. Cela ce se va împreuna cu vre o muiare pe spre fire dormind în somn, și c'au va fi muiarea rudă de în sângele lui, și ia dacă se va deștepla va striga: atunci acela să se cérie ca un răpitoriu, ce se zice să i se tae capul.

[Zac. 18]. Sodomia nu naște rod, drept aceea nu se smintéște, să se facă nuntă din rodul sodomienului.

[Zac. 19]. Greșala sodomiei se judecă de la două judecăți, judecătoriu besericii i aforisésește, iară judecătoriu cel mirenesc face i mörte, și după mörte trupul lui i arde în foc.

[Zac. 20]. Cela ce va săruta copilă cu rămnă: acela să se cérie după voia judecătorului.

[Zac. 21]. Greșala sodomiei se arată cu semnne, și cu înțelesuri.

[Zac. 22]. Arată-se încă și cu mărturiu, cari vor zice cum au văzut pre sodomien apucatu-se de copil, și vrea să i întórcă cu fața în jos cu deasila, și ei au auzit vâefându-se și au alergat de l'au scos: și altele ca acéstea.

[Zac. 23]. Țipetele și strigarea copilului iaste de față semn cum i-au făcut silă,

[Zac. 24]. Când va dormi neștine într'un pat cu copil tânăr, atunci face prepus mare cum iaste adevărat sodomien.

[Zac. 25]. Când va fi cămașa copilului cu sânge, atunci iaste de față semn de sodomie.

[Zac. 26]. Să prinză neștine copilul cu desila c'au sărute: acela face prepus cum iaste acela sodomien, fără numai când va fi copilul mai jos de zece ani.

[Zac. 27]. Ajută forțe mult la arătarea sodomiei, vêtea celui vinovat ce i vor zice că iaste sodomien.

[Zac. 28]. Mõșa și vraciu, aceia pot să mărturisescă, de vrème ce vor fi văzut copilul, și de vor cunoște făcut'au sodomie au bã.

[Zac. 29]. Cuvântul copilului nu va arăta la judecătoriu greșala sodomiei: iară așa face mare prepus cum să fie vinovat.

[Zac. 30]. Certarea sodomiei pôte judecătoriu să o mai micșoreze când se va face în

tre coconi micșori, cari nu vor fi încă de vârstă.

[Zac. 37]. Când va păși copilul acestă pacoste sodomia, atunci de i se va fi făcut silă atunci nu se va cerla.

Pentru ceia ce vor face cureii cu dobitoace, acolora ce certare li se va da.

Glava 334. [Zac. 1]. Bărbații carele se va împreuna cu dobitoc parte fămeiască, sau muiarea carea se va împreuna cu dobitoc parte bărbătescă: celora întâi li se tae capetele, după ceia se ard în foc cu acel dobitoc împreună, cu carele se va fi împreunat.

Pentru ucidevea.

Glava 335. [Marele Vasilie]. Canonul 55 al Marelui Vasilie poruncște, că cine ucide de voia sa acela an 20 să nu se cuminece.

Iară de va ucide de nevoe an 10. [Postnicul]. Iară Dumnezeucul Patriarh Postnicul grăiaște în 3 ani, adevărat de va vrea să mănânce sec, și după al 9 ceas și să facă și metanie câte trei sute în zi.

[Zri]. Iară cea ce ucide în răshoiu sau în tâlhărie an 3 ani, unde se cuminece, adevărat de i vor veni asupra cu sabii, iară de nu va fi venit tâlhăriu cu săbiu, ci numai ca să fure, iară el putând să fugă și n'au fugit ci au scos sabia sau arma de au ucis pre tâlhăriu: acela să se canonescă ca un ucigaș.

Pentru cleric sau mirin, de vor bate sau va loci pe vre un om și va muri, și c'î sfințiți adevă căți au rândul preoției de vor bate pre cineva.

Glava 336. [Apostolii Canonul 65]. Canonul 65 al Sfinților Apostoli poruncște: Care cleric în mânie sau sfadă va lovi pre cineva, și de acea lovire va muri, acela se lipsște de preoția lui de tot fără de nici o ertăciune, iară de va face acesta mirinul: atunci acela să se afurisescă și să se canonescă ca un ucigaș.

Și iară ori care Episcop, sau Preot, sau Diacon, va bate pre om carele ar stricat ceva, ori credincios ori necredincios, acela să fie lipsit de darul său. Că de i va strica ție preote mirinul, tu să l vadești iară să nu l bați. Ci de acesta Domnul nu ne-au învățat așa, ci zic că de te va lovi cineva preste falca drăptă, tu să întorci și cea stângă, și cul vor lua hainele, el să și scotă și cămașa să i-o dea, și aceste sunt poruncile Domnului: și trebue să se păzescă tôte, mai vartos preoții. ca să se facă chipuire și începătură întru bine omenilor celor mirin.

Aice scriem, cine ce certare vor lua, cari se vor găsi acolea de față, unde se va fi făcută vre o sfadă fiind cu arme, și se va tâmpla de se va face ucidere.

Glava 337. [Zac. 1]. De se va afla neștine

de față unde se va face ucidere, mai vartos lîind cu arme, atunci trebue să cerceteze judecătorul să vază și se afle au doră pentru venirea aceluia se va fi blăznit, și se va fi spăriat cel ucis și se va fi lăsat de i vor fi ucis, de se va afla acest lucru să fie adevărat, atunci se va certa toama ca și cela ce va fi făcut uciderea și mai vartos cândul va fi știut mai de mult cum iaste ucigătorii și mai mult pentru aceia se va fi îngrozit deca' va fi văzut acolea de față, iară de se va fi numai tâmplat acolea, și nu va fi știut nemica cum va să se facă ucidere, și căci au mers el acolea nimica n'au făcut: atunci nu se va certa.

[Zac. 2]. Cea ce se va găsi la un loc de față cu arme unde se va tâmpla ucidere, acela se va certa ca și ucigătorul, sau de va fi mers cu ucigătorul după ucidere, de i va fi fost soție până la lăcașul lui, măcar de n'ar fi făcut altă nemica, căci au fost acolo de față.

[Zac. 3]. Cea ce va sfătu pe ucigătorii să nu facă ucidere, iară când se va afla acolo de față, unde se va face uciderea, și nu va nevoi de ce va putea să i dispară să nu se facă ucidere: acela să se certe toama ca și cela ce va fi făcut uciderea.

Semnele cu cîrile se cînoste cel cu arme ce s'au prilejit acolo la sfadă, ore într'adins au mers, acolea au tâmplatu-s'au fără velt.

Glava 338. [Zac. 1]. De se va afla neștine acolea de față cu arme unde se va face ucidere, și judecătorul nu va putea așa lesne să cunoscă într'adins au mers, au tâmplatu-s'au de s'au nemerit acolea, atunci se cade să fie îngăduitorii și cu milă, și să creză că s'au găsit acolo de față neștiind nemica că se va face ucidere: drept: aceia nici cum nu se va certa acela.

[Zac. 2]. De se va afla la judecătorii mai mult de două semne, să se arate cum acela ce s'au găsit acolea la ucidere, au fost mers într'adins să ajute de va trebui: atunci l va certa ca pe un fur, iară de nu se va găsi semn nici cum, atunci să l slobozescă; iară de vor fi numai două semne, atunci să l muncescă să spue adevărat, iară de va fi numai un semn, atunci să i dea jurământ să mărturisescă cum va ști că iaste mai adevărat.

[Zac. 3]. Un om cu arme când ar putea face să lipsescă dela acel loc unde s'ar face ucidere, iară el nu va să lipsescă: atunci face semn cum s'au găsit acolea de față într'adins drept aceia să se certe ca un ucigătorii.

[Zac. 4]. Când va fi neștine cu armă și va face semn, cum s'au tâmplat la acea ucidere, iară n'au mers într'adins, și încă la acea vreme ve arăta cum lipsște de la acel loc, acela tot se va certa, de se va afla că acea ucidere s'au făcut puțin mai apoi de ce au

lipsit el, și încă când se va fi lucurat căci se va fi făcut, acea ucidere.

[Zac. 5]. Ucigătorul de va fi om striin, carele nu va fi cunoscut nici odată pre acel om cu arme, carele s'au găsit acolea de față la acea ucidere: atunci nu se va certa.

Cela ce se va prileji la vre o ucidere și va fi cu arme și va nevoi să i împartă, și să i facă să se împace, acela deca nu va putea nu se va certa nici cum.

[Zac. 6]. Când se va afla neștine la vre o ucidere fără arme, iară armele va fi dat la altul să i le fie, pentru să potă sovi să zică c'au fost fără arme, atunci trebue să cerceteze judecătorul, de se va afla cum cela ce au fi-nul armele au stătut aproape de dânsul, ca de i vor trebui să fie îndemănă a le apuca; atunci l vor certa ca pe un ucigătorii, iară de va afla cum cela ce au ținut armele, au stătut departe: atunci va sovi și nu se va certa.

[Zac. 8]. Când se va prileji neștine cu arme să nemerescă la un loc după ce se va fi început sfada, și mai vartos de va merge după ce se va fi făcut și uciderea, și după ce se va fi rănit, și el nu va fi nemica rănit la acea ucidere, sau să fie zărvit ceva: atunci nu va avea nici o certare. Sau iarăși de va fi mers mai apoi și va fi ceva mestecat, și va fi zărvit acolo la acea ucidere, acela nu se va certa ca un ucigătorii ci atăta se va certa pre cătă zarvă și greșală va fi făcut, după voia judecătorului.

Certarea și pedepsa carea vor lua ceia ce vor ajuta vinovatului, după ce va face greșala.

Glava 339. [Zac. 1]. Cea ce va petrece pre cel vinovat după ce va face greșala, pentru să și potă scăpa capul, acela se va certa după voia judecătorului, însă nu ca cel vinovat. Iară de i va petrece pentru să nu l prinză omenii cei Domnești, cari vor fi trimiși într'adins să l prinză: atunci se va certa cu mörte.

[Zac. 2]. Muiarea carea și va ajuta bărbatul celui ce va fi vinovat, după ce se va fi făcut greșala, pentru să nu l omöră; aceia nu se va certa nici într'un chip.

[Zac. 3]. Cea ce va petrece pe cel vinovat, după ce va face greșala, și de i va petrece puțin lucră până i va arăta acela, și va fi fără arme: acela nu se va certa nici cum.

[Zac. 4]. Cea ce va petrece pre ucigătorii după ce va face uciderea, neștiindu l că iaste ucigătorii, nici cum au ucis; atunci într'aceia dată, nu se va certa nici cum.

[Zac. 5]. Cea ce va petrece pe vre un vinovat după ce va face vre o răotăte: acela se va certa ca și cel vinovat, măcar că zic o semă de dascăl cum să nu se certe, ci numai după voia judecătorului. Iară de i va fi petrecut mai târziu peste câte va zile: atunci nu se va certa.

[Zac. 6]. Cea ce va ști că au făcut vre o răotăte, și după ce au făcut acea răotăte i-au năemit calul lui sau i va fi dat să fugă să scape de certare: acela să se certe după voia judecătorului.

[Zac. 7]. Cea ce va ascunde furul său fie ce vinovat, după ce va fi făcut vre o răotăte pentru să nu l prinză păgubașii, sau omenii cei domnești, sau de i va da cale de fugă: acela să se certe după voia judecătorului, măcar că zic unii să se certe ca și vinovatul.

[Zac. 8]. Cea ce va ascunde trupul omului celui ucis, ca să nu să ivescă: acela să se certe ca și ucigătorii.

[Zac. 9]. Cea ce va primi sau va ascunde lucrul furat, atunci de se va găsi cum au știut că iaste de furtișag, acela se va certa după voia judecătorului, iară de nu va fi știut, atunci nu se va certa iară de va fi lucrul împărechiat știut-au n'au știut: atunci crede judecătorul să nu fie știut.

[Zac. 10]. Cea ce va lăuda pe cel vinovat, și de va zice bine au făcut de au făcut acesta, de acesta dăm învățătură, de va fi greșala ce au făcut, greșală de cele mari ce sint de cap, atunci se va certa mai mult decât cel vinovat. Și acesta se va face, când va fi lăudat pre cel vinovat mai înainte de ce va fi făcut greșala, iară de i va fi lăudat după ce au făcut greșala: atunci se va certa toama ca și cel vinovat. Iară de nu va fi greșala carea au făcut de în cele mari, și de va lăuda înainte de ce va fi făcut greșala: atunci nu va lua mai multă certare, ci ca și cel vinovat.

[Zac. 11]. Cea ce se va fâgădui celui vinovat, după ce va face greșala să i ajute la ceva, și de i va da ceva ajutorii: atunci acela se va certa toama ca și cel vinovat.

[Zac. 12]. Cea ce va petrece pre cel vinovat, pentru să potă scăpa, sau să l facă cale să fugă, sau să i intr'alt chip cumva, să l ajutorească; acela face prepus cum și el iaste soție cu dânsul la greșala care au făcut cel vinovat, drept aceea să l muncescă să spue cu dreptul, fără numai de nu va fi ajutat atunci într'acel cés ce au făcut răotătea, ci mai târziu peste câte va zile, sau fără numai când se va arăta de pre alte semne, cum acela va fi știut ore ce de acea greșală, sau iară numai de va fi fost rudă vinovatului, cela ce i-au ajutat, drept aceea să chiamă că i-au ajutat pentru că i au fost omul lui, iară n' i-au fost soție la greșală.

[Zac. 13]. Cea ce va petrece pe cel vinovat, după ce va face greșala, și de i va petrece puțin lucră până i va arăta acela, și va fi fără arme: acela nu se va certa nici cum.

[Zac. 14]. Cea ce va petrece pre ucigătorii după ce va face uciderea, neștiindu l că iaste ucigătorii, nici cum au ucis; atunci într'aceia dată, nu se va certa nici cum.

[Zac. 15]. Cea ce va petrece pe vre un vinovat după ce va face vre o răotăte: acela se va certa ca și cel vinovat, măcar că zic o semă de dascăl cum să nu se certe, ci numai după voia judecătorului. Iară de i va fi petrecut mai târziu peste câte va zile: atunci nu se va certa.

Aicea scriem pentru certarea și pedepsa carea vor lua ceia ce primesc pre în casele lor fur și tâlhari.

Glava 340. [Zac. 1]. Cea ce va primi în casa lui fur sau tâlhăriu cu lucruri de furti-

șag, acela se va certa ca și furul, iară de va primi numai pre om, sau numai furțișagul numai așa singur, acela se va certa după voia judecătorului.

[Zac. 2.] Ceta ce va primi în casa lui tâlhariu de drum, pre acela ca pe un tâlhariu să'l certe cu moarte.

[Zac. 3.] Tot omul iaste datoriu dacă va prinde tâlhariu să'l dea pre mâna judecătorului; și de va ști neștine pe vre un tâlhariu unde-va și de nu'l va spune judecătorului și pre acela, sau de va lua dela dansul ceva bani sau alte lucruri, și de'l va slobozi cându'l va ținea legat: acela să se certe ca un tâlhariu.

[Zac. 4.] Ceta ce va primi în casa lui tâlhariu, acela se va certa nu numai cându'l va primi în casă: ci încă de'l va și ascunde, sau l va petrece și'l va fi soție să nu'l învâlujască cine-va, atunci se va certa ca și tâlhariu, iară de'l va fi numai ascuns, atunci nu se va certa ca un tâlhariu, ci după voia judecătorului.

[Zac. 5.] Ceta ce va primi lucru de furțișag, ce se zice, numai furțișagul, de va primi de multe ori, căci va fi legat prietenșug cu jurământ cu furul acela, ca furul să fure, iară celălalt să ascunză în casa lui: atunci acela ca pe un fur să'l spânzure, fie cine ar fi, fie bărbat fie muiare.

[Zac. 6.] Ceta ce va primi bani sau alte lucruri de furat, de la vieun om slujitoriu sau și într'alt chip ce va fi având pre mâna lui bani Domnești, sau alte lucruri: pre acela'l vor certa ca și pre un fur.

[Zac. 7.] Ceta ce va primi furțișag în casa lui, și de nu va ști, acela să nu se certe.

[Zac. 8.] Atunci se va certa ca un fur ceta ce va primi lucru de furat în casa lui, când va lua ceva pentru să ascunză, sau să dobândescă ceva de într'ansela.

Aicea scriem pentru ce certare va lua ceta ce dă putere și învățătură cuiva, să mergă să facă vre o răutate cuiva.

Glava 341. [Zac. 1.] Când dă neștine putere altuia să mergă să facă vre o greșală, acela lucru se face în multe chipuri, pentru căci ca se face și cu cuvinte de învățătură, cum s'ar zice învăță într'acesta chip, pasă zice să ucizi pre cutare om, sau să bați pre cutarele, încă se face acesta lucru și cu cuvinte de rugămintă, cum s'ar zice, rogu-te să scoți pre cutarele de în cutare meserere, sau altele ca acestea.

[Zac. 2.] Ceta ce va zice cuiva de ași avé cine-va să ucigă pre cutarele, forte i-ași mulțemi, sau de va zice de ași putea face în vre un chip să găsească cine-va vre un om, sau și doi să ucigă pre cutarele, cu le ași plăti forte bine, și încă i-ași și dărui, acela

dă putere și trimite pre acel om să facă aceea ucidere: drept aceea ca un ucigătoriu se va pedepsi.

[Zac. 3.] Ceta ce va zice către slugă și, sau năemit ce va fi, rusine mi iaste și ocară și răutate ca acesta ce mi au făcut cutare om, nu trebuie să lăsam să nu ne rescumpărăm, acela s'au dat putere slugii și cu aceste cuvinte ca să mergă sluga și să se nevoiască să facă aceea greșală, drept aceea se va certa pentru aceea greșală, că ce'l va fi făcut sluga, aceea iaste ca și când ar fi făcut el singur.

[Zac. 4.] Ceta ce'l va fi dat neștine o palmă peste obraz, sau un pumn, și de va zice către cineva, cutarele m'au suduit și m'au bătut tot peste obraz, și m'au făcut atata rusine, deci te rog să mă rescumperi de pre dansul, sau și alte cuvinte ca acestea de'l va zice, pentru să'l poți îndemna să i izbândescă, iară acela se va scula și'l va ucide, atunci ceta ce l'au îndemnat și l'au trimis nu se va certa ca un ucigătoriu, pentru că drept o palmă și drept un pumn ce va da neștine altuia nu se cade să se certe sau să și rescumpe cu ucidere, că acela de alla l'au rugat și i'au zis să i facă răscumpărare drept palmă, și drept pumn, iară nu ucidere, drept aceea atunci numai singur ceta ce va fi făcut uciderea se va certa ca un ucigătoriu.

[Zac. 5.] Când nu se vor putea alge cuvintele să se știe putere i'au dat când l'au trimis, au învățătură, cum s'ar zice, aceea putere și cea învățătură spre bine l'au fost învățat au spre rău, atunci scrie să se mai creză cum să fie fost mai mult spre bine decât spre rău.

[Zac. 6.] Ceta ce va zice către cineva de veși să ucizi pre cutarele ucide'l, atunci nu se chiamă că l'au trimis el să'l ucigă, pentru că asupra lui au lăsat puterea să facă cumu'l va fi voia.

[Zac. 7.] Ceta ce va zice cuiva pasă de într'ebă pe Andrei de va vrea să i zică să mergă să ucizi pre Ioan, și deca va vrea el ucide'l, atunci ceta ce l'au trimis Andrei și ucigătoriu: tot într'un chip se vor certa ca niște ucigători.

[Zac. 8.] Ceta ce și va zice slugii: să nu te văz înaintea ochilor mei până nu voiți auzi ca'l făcut ceva vre un lucru ca acela, pentru să mi poți răscumpăra răutatea și rusinea ce ne-au făcut cutarele, și atunci de va merge sluga și'l va ucide, trebuie să cerce judecătoriu să vază ore ce fel de răutate i'au făcut, și cu l'au făcut slugii au stăpănu-său? pentru să se știe căruia dintre acel doi, sau de va fi fost vre o răutate mare ca aceea, să fie lucrul în cumpănă de moarte pentru că de va fi fost într'alt chip lucru

de nemica, atunci cum se va certa sluga ce au ucis, așa se va certa și ceta ce l'au trimis, deci de va fi făcut răutate stăpănu-lui, și va fi lucrul puțin, și de va fi și omul de jos și micșor, atunci iaste semn cum i'au fost gândul stăpănu-lui să'l ucigă când s'au trimis sluga, drept aceea într'un chip ce va certa sluga ce au ucis, ca și stăpănu ce l'au trimis, iară de va fi făcut aceea răutate slugii, atunci arată semnele cum stăpănu când au trimis pre slugă, n'au avut gând că'l va ucide, ci s'au gândit că numai să'l va sudui, sau i va face altă nevoie înpotrivă ce le va fi făcut și acela, drept aceea nu se va certa stăpănu cu moarte ca sluga carea va fi făcut uciderea: ci se va certa după voia judecătorului.

[Zac. 9.] Stăpănu carele va da putere slugii și să ucigă pre cineva și nu'l va auzi nimenile cându'l va învăța. pentru că i va șopti la ureche, și el se va duce și va ucide pe vrăjmașul stăpănu-său, aicea trebuie să cerceteze acela judecătoriu, năiu când i au dat ceea putere să mergă să ucigă n'au auzit nimenile? a doa cel ucis de'i va fi fost stăpănu-său cu vrăjmașie de moarte, a treia de va fi grăbit cum i'a zis stăpănu-său, pentru căci că atunci va crede judecătoriu cum stăpănu au dat putere slugii și să'l ucigă, și atunci va certa pre stăpănu slugii ca și pre un ucigătoriu, iară da va lipsi vre una de acestea ce zicem mai sus: atunci crede judecătoriu cum să nu'l fie dat stăpănu putere într'acesta chip ca să'l ucigă, drept aceea nu'l va certa ca pe un ucigătoriu, ci numai după cum va fi voia judecătorului, și acesta se va face când va da stăpănu putere slugii și pre ascuns, ce se zice i va șopti la ureche, iară de'l va fi dat această putere unu ispravnic al lui, pentru să imble să i parască la judecătoriu pre acel vrăjmaș al lui, și să nevoiască să'l omora, atunci să socotește lucrul că i au dat putere să imble să i facă răscumpărare, pentru răutate ce'l va fi făcut, după cum va alege judecătoriu, iară de se va grăbi, și și va rescumpăra el singur fără de judecătoriu, ce se zice va ucide singur cu mâna lui: se va certa ca și un ucigătoriu.

[Zac. 10.] Ceta ce va zice slugii sale, ia i un toiaș și să nu mai vii la această casă, până nu mi vei face izbândă pentru rusine ce mi au făcut cutarele, sau și cu alte cuvinte de'l va grăi să'l poți îndemna spre răscumpărare, și încă mai virtos cându'l va zice de multe ori, să și i ia toiașul, atunci sluga de va merge, și va ucide pre acela, stăpănu slugii carele l'au trimis nu se va certa ca un ucigătoriu: ci numai după voia judecătorului, de vreme ce'l va fi zis numai să și i ia toiașul, că aicea arată semnul, cum să i fie zis să'l bată iară să nu'l ucigă.

[Zac. 11.] Feciorul sau sluga, sau ruda, sau prietenul, de va ucide pre cel ce va fi făcut vre o răutate tatălui, sau stăpănu-lui, sau rudei, sau prietenului, acela nu se va chema să fie făcut aceea ucidere cu puterea tatălui, sau a stăpănu-lui sau a rudei, sau a prietenului: drept aceea tatăl, stăpănu, ruda, prietenul, lor s'au făcut răutate și sudalma pentru aceea nu se vor certa ca niște ucigători, și acesta va fi când feciorul, sluga, ruda, prietenul vor fi omeni buni, și vor avea veste de omeni buni, și încă când și vor avea veste de omeni buni, și vor fi făcut răscumpărarea atunci și curând, vor fi făcut aceea vătămare ce cum va fi, neavând vreme să se sfătuiască cu cel scândaliș și vătămaș, ce se zice cu cel suduiș, iară de vor fi omeni răi, feciorul, sluga, stăpănu, ruda, prietenul, și vor avea veste de răi, și de vor fi făcut uciderea târziu preste câte-va zile după sfadă, atunci iaste semn cum cel suduiș au știut de tocmela uciderii și n'au nevoit să nu se facă, drept aceea se va certa tatăl, stăpănu, ruda, prietenul, carii s'au suduit ca și feciorul și sluga și ruda și prietenul, carii au făcut uciderea, și acesta va fi adevă să nu se certe ucigătorii cel suduiș, cum s'ar zice tatăl, când l vor fi suduit certându-se de în cuvinte adins ei și, iară nu pentru vre un lucru ce au avut să ia sau să dea unul altuia, pentru că de va sudui neștine pre tatăl cuiva pentru niscare lucruri, iară feciorul se va scula de va ucide pre ceta ce au suduit pre tată-său, ca să dobândescă aicea lucruri tată-său, și uciderea s'au făcut cele lucruri tată-său: atunci iaste semn cum să fie știut și tată-său, drept aceea și tatăl și feciorul ca niște ucigători se vor certa, acestea toate așa se socotesc și pentru slugă spre stăpănu, și pentru rudă spre rudă, și pentru prieten spre prieten, încă de se va afla că feciorul la uciderea celuia ce au suduit pre tată-său de va fi făcut cheltuială, atunci iaste semn cum și tatăl și alții au știut de ceea ucidere, și drept aceea ca niște ucigători se vor certa. încă se va certa tatăl ca un ucigătoriu, când va fi început el a sudui întâi pre ceta ce l'au suduit, sau l'au într'alt chip vătămat, iară feciorul lui l'au ucis de au murit pre sudui fecioriu. iară de nu va fi tatăl început sfada, ci singur suduitoriu: atunci se va certa numai feciorul, așijderea vor fi și ceia-laltă când va ucide feciorul pre ceta ce va fi suduit pre tată-său, și de va părea rău tată-său, atunci iaste cum n'au fost cu voia lui uciderea, iară de se va bucura tatăl pentru căci au ucis feciorul lui pre ceta ce l'au suduit: atunci iaste semn cum să fi fost cu știrea lui, drept aceea ca niște ucigători amândoi se vor certa.

[Zac. 12.] Când va fi lucrul împărechiat, ore știutau și fostu cu voia lui au n'au fost, ce se zice, tatăl, stăpănu, ruda, prietenul, cum va să ucigă pre suduitoriu, feciorul, sluga,

ruda, prietenul : atunci judecătorul de va avea niște semnne ore carele cum să fie știut, iară semnnele vor fi mici: atunci să'l muncescă să spue cu dreptul iară de nu vor fi semnne nici cum : atunci ajunge să'l puie numai să jure.

[Zac. 13]. Datoriū iaste fată, stăpănul, ruda, prietenul, să nevoiască în tot chipul să smințescă să nu se pótă face ucideri de la fecior, de la slugă, de la rudă și de la prieten, iară de nu vor putea face nici într'un chip să smințescă să nu se facă ucidere : atunci de se va face, nu se vor certa ca ucigători, ci după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 14]. Sluga judecătorului de va bate pre cea ce va zice că légea carea legiuiaște acest judecătoriu nu'mi place, drept aceia voiū să merg la alt judecătoriu, aceia iaste semn cum să'l fie hătut cu voia judecătorului.

[Zac. 15]. Cella ce va trimite pre altul să facă vr'o greșală, și acela va mērgē și va ace : atunci aceia amāndoi se vor certa după certarea acei greșale.

[Zac. 16]. Aceia carū vor trimite să facă vre o greșală la vre un loc, și de vor fi într'acel loc ómenī mulți, și acei trimiși iarăși vor fi mulți : atunci de va fi greșala mare, atunci fără nici de un felū de șovăiale, toți căți vor fi se vor certa de la judecătoriu, după cuta va fi și greșala, pentru greșală de cele mari cu mōrte, iară de nu va face greșală de cele mari, atunci va cerceta judecătorul carele dintr'aceia va fi mai cap, și carele va fi inceput întâi greșala, și cela ce va fi trimis întâi să se facă greșala : și atunci pre aceia va certa cu mōrte, iară pre ceia-laltū vor certa după voia judecătorului.

[Zac. 17]. Cella ce va zice acolo unde vor fi strānși niște ómenī mulți, de ași putea găsi pre cine va să'mi ucigā pre cutarele, sau să facă cutare greșală, da' ași atātea bani, iar ore carele dintr'aceia ómenī ar mērgē și ar face acea greșală : atunci amāndoi se vor certa după cum va fi greșala, de vrēme ce se chiamā că l'au trāmis.

[Zac. 18]. Cella ce va trimite pre alt om să facă vre o greșală, acela nu se va certa : al mult de cât l'au invāțat să facă ori ce felū de greșală când l'au trimis, iară acel trimis de va face mai mult de cum l'au fost invāțatura : atunci acela singur se va certa pentru cel mai mult ce au făcut.

[Zac. 18]. Cella ce va trimite pre neștine să facă cui va răotate, iară după aceia iarăși să facă împreună chip să zică să nu facă, iară acela tot să și facă pre cuvāntul de întâi : atunci se va certa el singur, iară nu cela ce l'au trimis.

[Zac. 19]. Celuia ce'l vor da invāțaturā să facă vre o greșală, și el va priimi să facă, iară după aceia să zică celuia ce l'au trimis, nu voiū face acea greșală ce m'ai invāțat

să fac, iară după aceia iarăși să mērgā să o facă : atunci acela singur se va certa dupe cum va fi munca acei greșale, iară cela ce l'au trimis nici cum nu se va certa.

[Zac. 20]. Cella ce va trimite cum s'ar zice, pre Ioan să ucigā pre Petru, iar Petru va ucide pre Ioan, atunci cela ce l'au trimis nu se va certa ca un ucigătoriu, ci numai după voia judecătorului.

[Zac. 21]. Cella ce va trimite pre Costea să ucigā pre Ioan, iară el nu va ucide pre Ioan ci va ucide pre Pavel : atunci cela ce l'au trimis nu se va certa.

[Zac. 22]. Cel trimis când va face arātare cum nu e vinovat la greșala ce l'au pārat, și de va fi acea mārurie să arate numai singur pre dānsul : atunci acela ce l'au trimis să facă greșala, nu va fi slobod de acea greșală ce l'au pārat cu māruriile ce aratā celuia-lalt, iară de va da rāspuns cel pārat pentru amāndoi : atunci vor fi amāndoi slobozī.

[Zac. 23]. De va slobozī judecătoriu pre cel vinovat carele au făcut greșala, atunci nu se va chema pentru aceia slobod, și cela ce l'au trimis să facă greșala, așijderca de va slobozī și pre cela ce l'au trimis, atunci iară nu se va chema slobod și cela ce au făcut greșala.

[Zac. 24]. Carele va putea face vre o greșală de carele iartā și slobozesc praviliile, cum s'ar zice să și ucigā fata când va face preacurvie, iară el să trimetā pre altul striin, să o ucigā : atunci nici unul nici altul nu se vor certa pentru uciderea ce'l au făcut.

[Zac. 25]. Cella ce va trimite pre altul să facă preacurvie, acela nu se va certa ca un preacurvariū : ci așa mai pre ușorā certare i se va da.

[Zac. 26]. Ori care cocon ce va fi încă nu de vārstā, carele se va găsi tot supt ascultarea pārinților, de va trimite vre unul să fie mārurie mincinōsā atunci pentru căci iaste încă nu de vārstā tānār, nu se va putea certa certare deplin, cum se cade la mārurie mincinōsā : ci numai și de acēsta cum va vrea judecătoriu, de vrēme ce nu iaste putnță cel trimis să ia mai multā certare decât cela ce va fi trimis.

Aicea scriem pentru ce certare se va da celor ce mulțimesc vinovatului, după ce face greșala.

Glava 342. [Zac. 1]. Cella ce va mulțemi cui va după ce va face vre o greșală, acela atāta iaste vinovat ca și cela ce va trimite de va face greșala : drept aceia ca și cel vinovat se va certa, măcar că n'ar avea acela ce mulțimește nici un folos, nici o dobāndā de la acea greșală ce s'au făcut.

[Zac. 2]. Mulțemire se chiamā, decā face greșala cel vinovat, când n'ar pāruī neștine vre un dar ceva banī, sau alt lucru, sau cu

cuvinte de mulțemire să'l mulțimescă sau să'l fāgāduiască ceva sau să se cucerescā lui sau de'i ar pārea bine de acea greșală.

[Zac. 3]. Cella ce va priimi sau va ascunde pre cela ce face greșala, acela iaste semn cum'ul mulțimește pentru căci au făcut acea răotate, și așa iaste ca și când l'ar fi trimis să o fac : drept aceia se va certa ca și vinovatul.

[Zac. 4]. Cella ce va tăcea și nu va zice nemica, celuia ce'l va spune cum au făcut cutare răotate, atunci iaste semn cum'ul mulțimește : drept aceia se va certa ca un vinovat.

[Zac. 5]. Cella ce va da invāțaturā cui va să facă vre o greșală, iară după aceia iarăși va zice să nu facă, iară acela va face greșala și decā o va face, atunci celā ce l'au fost invāțat i va mulțemi, atunci se chiamā cum l'ar trimite : drept aceia se va certa tocma ca și cel vinovat.

[Zac. 6]. Cella ce se va prinde chezaș dinaintea judecătorului pentru cel vinovat : acela nu se chiamā cum'ul mulțimește.

[Zac. 7]. Cella ce va zice de vrēme ce n'ar fi făcut cutarele cutare greșală, eū aș fi făcut'o, că așa mi-au fost gāndul, arela se chiamā cū'i mulțimește.

[Zac. 8]. Cella ce se va bucura de preacurvia ce va face altul : acela nu se va certa ca un preacurvariū, însă de va fi făcut preacurvia pentru sburdāciunea și pofta lui, iară de se va fi îndemnat de pizmā, pentru să facă rușine și ocarā hārbatului mueri : atunci și cela ce se va bucura face semn cum mulțimește preacurvariului, și atāta iaste ca și când l'ar fi trimis el să facă preacurvie : drept aceia ca și preacurvariul se va certa.

[Zac. 9]. Judecătoriu de nu va putea cunoște cu semnne în ce chip au făcut neștine pre curvie, de sburdāciune, au numai pentru să facă rușine hārbatului acei mueri : atunci crede judecătoriu c'au făcut de sburdāciune.

[Zac. 10]. Cella ce va trimite să batā pre altul, acela se va certa ca un vinovat, fără numai de'l va bate în besericā sau în mijlocul tārului, pentru că atunci se va certa numai el singur.

[Zac. 11]. Cella ce va trimite să batā pre cine va, iară acela nu'l va numai bate ci'l va ucide de tot, și va fi de fatā și cela ce l'au trimis : atunci se vor certa amāndoi ca niște ucigători. Iarā de pu va fi de fatā cândul va ucide cel trimis, atunci numai ucigătoriu se va certa ca un ucigătoriu, iară cela ce l'au trimis se va certa după voia judecătorului.

[Zac. 12]. Cella ce va trimite pre cine va să ucigā pre altul, iară el numai ce'l va bate sau l va rāni : atunci amāndoi se vor certa după certarea hātāli sau a rānitului, iară nu mai mult.

[Zac. 13]. Cella ce va invāta pre neștine să

facă o greșală, iară mai apoi se vor împāca, sau și va fi vre o rudā cu vrāmașul : atunci cel trimis de va face greșală, se va certa el singur, pentru că cela ce l'au trimis, se chiamā că s'au luat invāțatura inapoi pentru rudenia ce și vor fi cu vrāmașul său.

[Zac. 14]. Cella ce va zice pasā de ucide pre Ioan, iară peste un cescuț să'i zică pasā de bate pre Ioan : atunci de va ucide pre Ioan, amāndoi ca niște ucigători se vor certa.

[Zac. 15]. Cella ce dā invāțaturā cui va să facă vre o greșală, și va trēce vrēme multā, iară după aceia o va face, atunci amāndoi se vor certa într'un chip ca niște ucigători, măcar cātā vrēme ar fi trecut.

[Zac. 16]. Depurarea se va certa cela ce invāță pre altul să facă vre o greșală, măcar de ar și zice după aceia să nu o facā. Iarā de vrēme ce'l va fi zis să nu facā cutare greșală și el de o va face, atunci acela ce l'au trimis se va certa mai puțin după voia judecătorului, iarā de nu'l va fi zis să nu o facā : atunci se vor certa amāndoi după certarea acei greșale ori ce greșală va fi.

Pentru furī și pentru ceia ce priimesc pre furī și tālharī.

Glava 343. [Marele Vasilie]. Furul de se va ispovedui de voe, 1 an să nu să priceștuiască, și de va putea, adecā de va fi putērnīc să plătescā ce au furat, iarā de'l vor vādi atunci să'i fie canonul lui ani doi.

Iarā primitorul de furī, ca și furul să se canonescā.

[Postnicul] Furul carele se va pocāi de voe, zile 40 să nu se cuminece, iarā de se va vādi, atunci 6 luni să măoānce sec după 9 cēs și metāniū în tōte zilele cāte 100. Iarā fālharīul se canoneste ca și ucigașul.

Pentru sūpțtoriu de mōrmānturi și furū de sfinte.

Glava 344. [Marele Vasilie]. Carele sapā mōrmānturile și furā de acolo ceva, acela ani 10 să nu se cuminece.

Iarā Dumnezeescu Postnic poruncēste ani 1, însă de va mānca sec și după al 9 cēs și să facā în zi metāniū 250.

[Grigorie Nischi]. Iar furul de sfinte, adecā carele furā ceva de în bisericā acela ani 15 să nu se cuminece.

Iarā Dumnezeescu Patriarh Postnicul zice, să se facā tocmitre și canon de acēsta, și preste trei ani să se cuminece Dumnezeestilor iaine.

Pravile împārētești pentru furțișaguri.
[Vina întâi].

Glava 345. [Zac. 1]. Vom să facem vorbā pentru rāndul furțișagului, decī se cadē întâi să spunem niște lucruri ore carele, pentru ca să putem înțelēge mārtesne, pedepsele și

certările a tot omul, carile se dau pentru fiele fel de furtişaguri.

[Zac. 2]. Trebuie de acum să ştim cum că şi Dumnezeu singur urăşte lucrul furtişagului, de vedere ce şi la învăţăturile lui Dumnezeu la vedere de faţă tuturor zice de graiaşte, nu fura, şi toate felurile de limbi şi de seminţii, au un lucru grozav, şi urgisit, acesta furtişag. Drept aceea se cade judecărilor să'l pedepsescă forte cu mari şi grōznice certări pre furi.

[Zac. 3]. Furtişagurile sînt de multe feluri. Un felu iaste de vatămă numai o parte, ce se zice numai pre un om, iară alt felu de furtişag iaste de vatămă pre mulţi împreună.

[Zac. 4]. Alt furtişag iaste mare, altul mic, deci furtişag mare se chiamă când iaste lucrul furtişagului de mare preţ, sau când iaste omul învăţat intr'acest meşteşug al furtişagului, sau când va fura de la vre un Boiaren sau alt om mare de cinste, sau când va fi furat niscare prăvălii cu negoţ, sau când va fi făcut scări să se sue la vre o curte Domnăscă sau Boerăscă, sau când va săpa casă sau va sparge zid, sau când va fi sfărâmat lacăte : şi alte multe ca acestea. Sau când fură şi pate nevoe tot satul, măcar de ar fi furtişagul cât de micşor. Furtişag mic se chiamă iarăşi când nu va fi făcut nici unele de acestea ce am scris mai sus.

[Zac. 5]. Cade-se să ştim cum doă certări se dau furului, deci o certare iaste în bucatele lui, ce se zice să întorcă înapoi tot ce va fi furat, altă certare iaste asupra trupului său, pentru greşala şi răotarea ce va fi făcut.

[Zac. 6]. Omul cela ce'l vor fura bucatele şi avuţia, acela pōte să cērce pre în tōte casele, pre unde'şi va prēpune, sau va cunōşte niscare sēmnē de furtişag să fie lucrul la arătare, sau şi cāndu'l va pērea adevărat că'şi va găsi furtişagul de faţă : însă nu cu putērea lui, ci să ia voe şi putēre de la judecătoriu, iară nu așa fete cum.

[Zac. 7]. Mai apoi de va cunōşte judecătorul, cum acel păgubas, carele va să cērce casa cuiva iaste vrăjmaş, acelu om cu casa, intru carea va să caute, aicea se cade judecătorului să nu'l dea voe să cērce. Incă se cade judecătorului să socolēscă să nu dea voe nimănu să cērce casa celui ce iaste om de cinste şi vestit de om bun, carele mai de 'nainte nu va fi avut nici odată cuvinte de om rău sau de furtişag.

Pentru furii cari în drumurile fără arme.
[Yina 13].

Glava 346. [Zac. 1]. Carele va ţinea drumurile şi căile omenilor de va fura, şi însă arme nu va purta cu sine, pre acela să'l cōţă şi să'l gonēscă dintr'acel loc, iară de

va fi purtând arme, şi va fi furat multe lucruri : pre acela să'l arunce în ocnă acolo, să se pedepsescă, după cum va fi voia judecătorului. Şi de în cât va avea de va fi vre un fecior de boiariu, a treia parte de în bucatele lui să se dea la vistieria Domnului, iară de va fi intr'alt chip : atunci să'l spānzure în furci.

[Zac. 2]. Ori carele se va face a vāna pe lângă drum, şi de va găsi ceva îndemānă să fure sau să jehuiască pre cineva, acela de vor cunōşte c'au făcut numai odată, atunci să'l cērte cu ocnă, iară de va fi făcut şi altă dată, atunci să i se facă mōrte.

[Zac. 3]. Când va fura neştine de sparge vre un zid, sau uşă, sau tron, sau alt asemenea acestora, de va fi făcut acēstia zioa, şi de va fi om de rudă bună, atunci să'l scōţă de în locul lui, o sēmă de vrēme, acēsta se socolēste de va fi om de ocnă zice să'l scōţă din ocinile lui cātă-va vrēme cât va fi voia judecătorului, iară de va fi om mai de jos, atunci să'l bată ca pe un fur, şi să'l trimiţă la ocnă cātă-va vrēme, iară de va fi făcut acēsta nōptea, şi de va fi cum am zis om dea firea, atunci să fie scos şi gonit de în locul lui, până la sfârşitul vieţii lui. Iară de va fi om de jos, atunci întăi să'l bată, deacia să'l trimiţă la ocnă să se pedepsescă deapurare acolo.

[Zac. 4]. Cela ce va vrēa să fure, şi de se va ascunde unde-va la vre un loc până va inopta, atunci decāl vor găsi, sau să'l bată forte, sau să'l trimiţă la ocnă cātă-va vrēme, sau să'l gonēscă din locul lui până când va fi voia judecătorului.

[Zac. 5]. Carele va fura haine de la bae, a-sijderea să se cērte, ca şi acela ce mai sus scrie.

[Zac. 6]. Cela ce va fura lucru puţin de la vre un om mişel, acela când va fura întăi, atunci să'l bată, iară de va fura şi a doa oră, atunci să'l semneze la nas deoparte, iară de va fura şi a treia oră, atunci să mōră în furci.

[Zac. 7]. Cela ce va fura de în casa stăpănu-său lucru măcar cât de puţin, şi de 'l ar fi atunci întăi a fura, acela se va certa mai cumplit, întăi să'l semneze la nas deoparte : iară de va fura şi a doa oră, atunci să'l spānzure, iară de va fura măcar şi de întăi din casa stăpănu-său vre un lucru mare, şi atunci să'l spānzure, să nu caute că e întăi.

[Zac. 8]. Carele va fura de în Beserică vre un lucru ce va fi sfinţit, măcar de va fi furat atunci întăi, pre acela tot să'l spānzure, iară de nu va fi sfinţit lucrul acela ce au furat, de 'l-ar fi atunci întăi, tot să 'şi tae nasul, cum scrie mai sus, iară de va face şi de al doilea rând, atunci să'l spānzure.

[Zac. 9]. Cela ce va fură găini, găište şi

alte pasări dumēstece; acela de va fura odată de doă ori, a treia oră să'l spānzure.

[Zac. 10]. Cela ce va fura furtişag mare, pre acela de întăiaşi dată să'l spānzure.

[Zac. 11]. Cela ce va timpina pre neştine în drum nōptea şi'l va desbrăca, acela de va face şi al doilea rând, atunci să'l spānzure.

[Zac. 12]. Carele va face trei furtişaguri, ce se zice, de'l vor fi prins în trei rânduri cu furtişag, pre acela să'l spānzure, însă întălegând că acele trei furtişaguri le au făcut tot într'un loc, supt oblastia unui Domn şi judecătoriu, măcar şi aiurea intr'alt loc, sau fost 'l'au certat pentru acēlea, au doră n'au fost certat, numai să fie mărturisit adevărat şi de faţă cum le-au făcut.

[Zac. 13]. Cela ce va fi tâlhariu de drum, şi de se va fi mărturisit el singur, sau de vor fi mărturisit niscare omeni bun dincioşi, sau de'l vor fi prins tâlhărand de faţă : pre acela să'l spānzure intr'acel loc unde va fi tâlhărit.

[Zac. 14]. Când vor fi nişte soţit multe de vor ţinea drumul de vor tâlhări sau vor fura, atunci pre acēia pre toţi să'l spānzure, se nu pōtă plăti cu mōrtea unuia pre ceia-lai pre toţi.

[Zac. 15]. Cela ce va vinde feciorul altuia, sau robul altuia, sau fie pre ce om, acela de va fi boiaren să'l bugē în ocnă, iară de va fi slugă, ce se zice om mai de jos, atunci dintăi să'l pōrte de cōdele calor, deacia să'l spānzure, iară de va fi om dea firea : atunci să'l taie, capul.

[Zac. 16]. Din afară de acēstă cumplită certare ce va lua asupra lui cela ce va vinde feciorul sau robul altuia, atunci i se cade încă să dea şi preţul ce au luat 'ndoit părinţilor sau stăpănului acelu rob vândut.

[Zac. 17]. Cela ce va fura, oie, sau bou, sau cal, sau alt dobitoc de în pădure, sau de în câmp, sau de în turmă, sau de în casă : acela să se cērte cu ocnă, până la o sēmă de vrēme după cum demult va fi fost furtişagul, şi după cum va fi voia judecătorului, iară de se va afla cum acel om iaste învăţat a fura depurarea, şi va fi făcut şi de altă dată acest lucru : atunci așa intr'acel loc ce au furat dobitocul acōlea să'l spānzure în furci.

[Zac. 18]. Carele va fura dobitoc ce va fi slobozit pe drum, acela să nu se cērte cu ocnă : ci mai puţin, după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 19]. Cela ce trage apa şi o scōte de în matcă, de o ducē la grădină sau la pomelul lui, fără de ştirea judecătorului : acela să se cērte ca un fur.

[Zac. 20]. Cela ce va lua de pe lângă drum adapătorile carele s'au făcut să se adăpe cālătorii, sau de le va strica, acela să se cērte ca un fur.

[Zac. 21]. De va fura neştine vre un lucru ceva, şi de va grăi să'l întorcă al cui au fost până nu l'au întrebat : acela să fie ertat de greşală, de ar fi cât lucru mare, iară dacă vor trece o zi doă şi'l va da atunci înapoi, şi mai vārtos când va fi imblat de va fi cercat, şi va fi întrebat cela cu paguba : atunci de ar şi întorce, tot se va certa ca un fur, după preţul acelu fur, veri va fi mare veri mic, ver mult veri puţin.

[Zac. 22]. Ţiganul, sau ţiganga lui, sau copilul, de va fura odată, sau de doă ori, sau de trei ori, găină, găiscă, sau alt lucru micşor, atunci să se iarte, iară de va fi alt lucr mai mare furat, atunci să se cērte ca şi fie ce fur.

[Zac. 23]. De va cēre neştine ceva vre un lucru la altul şi el nu'l va da, iară el se va mânia şi i se va lăuda că'l va face ceva vre o răotate : pre acela să'l pedepsescă ca pe un fur.

[Zac. 24]. Când va trimite neştine pre altul să fure vre un lucru şi el va mērge de va fura pre cuvântul aceluia, acēstia amāndoi ca nişte furii se vor judeca si se vor certa.

[Zac. 25]. Cela ce va sfătui pe neştine să fure, pre carele nesfătuit de nimenilea depurarea fura, atunci acela ce l'au sfătuit să nu aibă nici o certare, fără numai când va fi sfătuit pre neştine să fie fur, carele mai di mult n'au fost fur : atunci acela să fie de certare.

[Zac. 26]. Cela ce va ajuta furului ori în ce felu, şi mainte de ce va fura, de'l va da niscare lucruri carele sânt de trēba lui, cumu'şi sfrēdel, sau topor, sau funii, sau alte multe asemenea acestora, sau dēca va fura să'l rădice furtişagul, sau să'l pōrte să'l ascunză, sau măcar singur şi pre fur : pre acela ca pe un fur să'l cērte, fără numai de va putea arăta cu o credinţă ca acēia cum n'au ştiut nemica că iaste lucru de furat şi cum iaste om bun.

[Zac. 27]. Un tată, sau feciorii lui, un frate, sau muierea, sau alte chipuri asemenea acestora, de vor avea de intru dānsii vre unul să fie fur, şi de'l vor acoperi şi nu'l vor spune, ci'l vor ascunde, şi pre dānsul şi furtişagul lui : acēia nu se vor certa în loc de furi. Dar când nu se vor certa ? atunci când nu'l vor fi ajutat nici la un furtişag, nici 'l vor fi sfătuit nici odată să fure, iară de se vor afla c'au făcut vre una de acēstea : a vor atunci să se cērte toţi într'un chip.

[Zac. 28]. Cela ce va găsi ceva mergând pre un drum fie ce va fi, veri mult veri puţin, acela de nu va spune şi să strige să mărturisescă, cum iaste la dānsul acelu lucru, şi'l ţine să'l dea al cui va fi : acela ca un fur se va certa.

[Zac. 29]. Carele va găsi pre marginea unui apé mari, fie-cé lucru, veri mic, veri mare, carelel va fi aruncat apa ca o plovie: atunci acela de nu'l va mărturisii, nu va avea nici o certare.

[Zac. 30]. Iară numai când se va fi resturnat vre un car, și vor fi și ômenii de față imblând după alte nevoi.

[Zac. 31]. Cella ce va lua vre un lucru ceva dela casa ce arde, sau când se va răsipi de va cădea într'acea zi ce va fi ars, sau se va fi răsipit: acela să se cêrte ca un fur, după cum va fi prețul aceluî lucru ce aș apucat, iară de va trece o zi doă, și va sta în vre un loc nebăgat în semă, ca cum ar fi lepădat, și de'l va lua cine-va de față: atunci să n'aibă nici o certare.

[Zac. 32]. Cella ce va lua vre un lucru de la casa ce arde, care lucru de n'ar fi luat ar fi ars acolea, acela să n'aibă nici o certare.

[Zac. 33]. Carele va muta hotarul cu puterea lui stând cu arme să facă războiul, aceluia să i dea certare pe trup după cum va fi voia judecătorului, iară de va fi mutat furiș singur: aceluia să fie certarea cu bani, ce se zice să plătescă pradă.

[Zac. 34]. Cine va lua piatra hotarului, sau măcar lemn ce va fi semnat hotarul, acela de va fi știind că iaste semn de hotar, atunci se va certa ca un fur, iară de se va afla că n'aș știut, atunci numai să'l bată.

[Zac. 35]. Cella ce va îndemna pre altul, sau va trimite de va muta hotarul: acela să se cêrte împreună cu cel ce l'aș trimis tot un feliu de certare.

[Zac. 36]. Cine va lua niscare bani de va da altuia imprumut, și de nu'l va da acela ce l-aș luat: acela ca un fur să se pedepsească.

[Zac. 37]. De va veni neștine la un prieten să poftescă un cal sau un bou, să mērgă până la cutare loc, și el nu'l va opri ci'l va da, iară el nu va mērgă unde aș grăit, ci va mērgă într'alt loc mai departe: acela să se cêrte ca un fur, cum s'ar zice, un om s'aș rugat să'l dau un cal să mērgă călare zece mile de loc, eu l'am dat, el n'aș mers călare ci l'aș înhămat de aș mers 20 de mile, atunci acela să se cêrte ca și cum l'ar fi furat, iară pentru ce aș mers mai departe, deosebi să aibă certare de aceea.

[Zac. 38]. Cine va crede pre neștine de vre un lucru ca acela, și il va da să il ție și să il păzescă, iară el se va sluji cu dânsul, și și va trebui toate trebele ca și cum ar fi al lui: atunci acela să se cêrte ca un fur.

[Zac. 39]. Cella ce va lua bani de la cineva ca să i ție și i va cheltui pe trebele lui, deci de'l va fi numărat cându'l va fi dat, atunci să n'aibă certare, iară de'l va fi pecetluit în

pungă și el va fi stricat pecelea: atunci să se cêrte ca un fur.

[Zac. 40]. De vor da cui-va niște avuție să o ție și să o păzescă, și de o va fi furat cineva de la dânsul, niscare ômenii de carii n'aș vrut a avea nădejde, aș vor fi spart ușa aș răclita, aș lacătul ce vor fi fost, sau altele, ca acestea: atunci unul ca acela să n'aibă certare, nici iaste datorii să dea nemica, iară de vor lipsi acestea tocmēle, atunci să se cêrte.

[Zac. 41]. Cella ce va cêre de la un om un lucru să il ție, iară cela cu lucrul se va fi rugat mai de demult să il ție: acela de i se va prileji să il fure, atunci iaste datorii să il plătescă.

[Zac. 42]. Cella ce va zice că i aș furat avuția ce aș fost el păzind, sau banii ce aș fost luat în datorie, acela iaste datorii să arate de față lucrul, iară de nu numai să o dea înapoi a cul aș fost, că de ar și jura, nimenile nu va crede, fără numai de ar avea împreună cu jurământul și niscare mărturii sau niscare semne ca aceea să potă arăta adevărat acel furtișag, să potă cunoștie fie cine.

[Zac. 43]. Ori căruî neguțător vor da niște bani să i ție, și i vor număra înaintea lui, iară decolea il vor fura și i vor fi spart ușa și secriul, și lacătele, și alte ca acestea, atunci de se va afla când i aș dat că i aș zis să i începă să i cheltuiască, și li i a da mai apoi cându'l vor trebui: atunci neguțătorul iaste datorii să le dea banii de la sine, iară de nu i vor fi zis așa, atunci nu e dator cu nimica.

[Zac. 44]. Cine se va face ispravnic vre un om, și va lua bani dela niscare datornici al aceluia, iară el nu va fi ispravnic să se arate cu scrisôre: acela să se cêrte ca un fur, ce se zice de vrēme ce acel bani va fi cheltuit pe trebele lui.

[Zac. 45]. Cella ce se va lega de vre un om zicând că i iaste dator cu alășea bani și nu i va fi cu nemica, iară el cu înșelăciune și fără de voia lui va lua acea datorie minci-nosă: pre acela ca pe un fur să l'pedepsească.

[Zac. 46]. Când vor avea niște soții bani împreună, și i vor da la un loc să li ție, iară el va cheltui acel bani pe trebele lui: pre acela să l'gonescă de în locul lui, și să i ia toate bucatele câte va avea, iară de va fi om să nu ție banii soțiilor, ci când vor vinde, sau de în slujbă când vor veni el i va stringe, aceluia să i se taie capul, și să i se ia tot ce va avea.

[Zac. 47]. Cella ce va strica niscare bani al besericii, care bani vor fi lăsați de cineva să tocmescă beserica, și să drēgă ce pre unde va fi stricat, sau va fi zis să cumpere niscare ocine, sau de vor fi niscare bani carii

se stringă în veniturile besericii, acela om de va fi cum se zice ispravnic besericii și va ținea el banii, și dacă i va cheltui pe trebele lui: acela să n'aibă altă certare, ci să fie gonit de în locul lui și toate bucatele și ocinile ce va avea. Tote să se dea besericii, iară de nu l va fi cheltuit cela ce l ține, ci i va fi chetuit cela ce i stränge, și i aduce de pre unde sânt veniturile și i da la vistiarul besericii: acela de va fi făcut una ca acesta și se va adevăra cu mărturii ômenii de cinste și credincioși, atunci certarea lui să fie morlea, ce se zice să i se taie capul și să i se ia tot ce va fi având, veri mult ver puțin.

[Zac. 48]. Ori cine va fura lucru sfințit, de în loc ca acela cinstit și sânt, pre acela să l' spânzure, sau să l' arză de viu în foc: însă de acesta după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 49]. Cella ce va fura lucru sfințit de în loc nesfințit, sau lucru nesfințit de în loc sfințit, acela se va certa după cum va fi voia judecătorului, iară să nu i se ia viața, fără numai de va fi făcut acel lucru de doă trei ori, după cum spune pravila.

[Zac. 50]. Pre cela ce l vor certa pentru furtișag, măcar ce certare micșoră ar fi plătit, acela nu va putea să fie oprit, de se va afla când aș făcut furtișagul, că aș fost mai mare de 15 ani, pentru că de ar fi mai jos ce se zice mai mic ar putea fi, iară de va fi și preot și l vor prinde cu furtișag, atunci să l' lēpede de în preoție.

[Zac. 51]. Care lucru primēște preotul în beserica pentru ca să le citescă vre o molitvă, acelea toate se chiamă sfințite.

[Zac. 52]. Cella ce va fura și va vinde niscare sfințe moște, pre acela să l cêrte cu mörte.

[Zac. 53]. Cella ce va fura cruce de în beserica, măcar de ar fi și de lemn: acela fura lucru sfințit și de în loc sfințit, certarea lui iaste să l' spânzure, sau să l' arză în foc de viu.

Aici scriem pentru vama cea domnescă.

[Vina 14].

Glava 347. [Zac. 1]. Ori cine va imblina cu înșelături și nu va plăti vama cea domnescă, acela iaste ca un fur, deci se cade să piarză tot negoțul, drept carele nu va fi plătit vama.

[Zac. 2]. Cella ce va zice cum n'aș știut unde iaste vama, drept aceia n'aș plătit vama atunci, de va fi vama pusă de curând și acela va fi străin de departe loc: atunci să se creză și să plătescă numai vama cea drēptă, iară de va fi vama bătrână și omul va fi de loc, atunci nu l vor crede, ci și va piarde tot negoțul.

[Zac. 3]. Cine va oculi locul acela unde

se cade să plătescă vamă, sau va trece pre niscare drumuri neimblate, fără numai de ar fi cu știrea vameșilor, iară într'alt chip de va lăsa drumul cel mare: atunci negoțul să și piarză.

[Zac. 4]. Cella ce va fi luat plată ca să aducă niște negoț de în loc în loc, iară el va trece și va ascunde negoțul, și nu va plăti vama: acela iaste datorii să plătescă stăpănu-său tot cât aș păgubit într'acea.

[Zac. 5]. Vameșul cel ce va afla un dobitoac încărcat cu negoț și să fi departe de acel loc de unde plătesc vama, acela nu l va putea lua drept vamă, zicând cumu'l peritoriu acel negoț, căci l'aș ascuns de vamă, până nu va fi stăpănul de față împreună cu acel dobitoac când l'aș găsit.

[Zac. 6]. Care vameș nu va lua negoțul cel perit singur de la cela ce l va fi ascuns cu înșelăciune de vamă, atunci de se va prileji aceluia mörte, nu va mai putea decia să cêrte de la feciorul lui, de vrēme ce n'aș luat nemica până aș fost tată-său viu.

[Zac. 7]. Vameșul carele nu și va lua vama de la neguțătorii până în cincii ani; acela decia nu va putea lua nemica pentru că s'aș trecut o vrēme.

[Zac. 8]. Cella ce va sări asupra vameșilor, cându'l vor timpina cu negoțul în cale, și nu va lăsa să cêrte negoțul care nu va fi plătit de vamă, atunci acela de în negoț să n'aibă nici o pagubă căci n'aș plătit vama, iară așa numai să se cêrte pentru căci aș stăut împotriva ômenilor celor Domnești.

[Zac. 9]. Ori care vameș va lua vamă mai mult de cât iaste obiceiul să ia: acela să aibă certare cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 10]. Ori care vameș va cêre vamă de niscare lucruri ce n'aș fost obiceiul să se dea vamă, nici iaste cu știrea Domniei: acela de se va afla pentru unele ca aceea să fie luat plată ce se zice vamă, atunci să i se taie capul, însă înainte să dea drept ce aș luat aceea vamă de una patru la vistierie, iară de nu va fi luat, ci numai ce va fi cerșut, tot să se cêrte și atunci după cum va fi voia judecătorului.

[Zac. 11]. Ori care vameș va face năpastă cuiva, și i va lua negoțul zicând că nu s'aș plătit vama, și el va adevăra că aș plătit: acela nu numai negoțul va întorče înapoi, ci încă și ca un fur se va cêrta.

[Zac. 12]. Ori care vameș va fi vină ca să nu trecă neguțătorii cu negoț pe la vre o scală făcându-le multă asupră, și luându-le mai mult de cum aș fost obiceiul: acela iaste datorii totă asupră, și paguba ce vor fi păgubit neguțătorii pentru dânsul, tot să se socotescă și să plătescă la vistierie.

[Zac. 13]. Cella ce va face vamă noă carea n'aș fost, sau de va mai adaoge cea veche de

cum au fost, atunci de va fi alt judecătoriu într'acel loc, să fie mai mare de cât dânsul, cum ar fi Domn, pre acela să l' cërte cu bani, ce se zice să l' ia avuția, și să l' gonască dintr'acel loc în totă viața lui, să nu se mai aștepre aclelea locuri.

[Zac. 14]. Cella ce va fi Domn, și nu va avea alt Domn mai mare asupra lui, acela pôte să facă vamă noă cu voia tuturor, însă să plătescă și cel de loc, ca și cel străin, iară nu numai cel străin.

[Zac. 15]. Cella ce va fi ertat, acela să nu plătescă vamă, de vreme ce l'au dat Dumnezeu un dar ca acela, ci pôte să se bucure, și să se vestescă cu acel bine, până când se vor împlea 20 de ani și el și feciorii lui, iară nu mai mult.

Pentru ceia ce fură în pizma cuiva în loc de batjocură. [Vina 15].

Glava 348. [Zac. 1]. Ori cine va fura ceva vre un lucru, nu pentru să păgubescă pre acela ce l'au avut, ci numai pentru să și riză și să și bată joc de dânsul: acela să se cërte, iară nu ca un fur.

[Zac. 2]. Cella ce va merge să fure și nu va fura: acela să se cërte după voia judecătorului.

[Zac. 3]. Cella ce va apuca slujnica altuia ca să curvescă cu dânsa, știind cum mainte au fost curvă: acela să se cërte, iară nu ca un fur. Iară de va fi fost fată acea slujnică, atunci să se cërte ca un fur.

[Zac. 4]. Când va avea neștine vre un lucru la altul, și nu l' va putea scote de la dânsul, și de l' va fura ceva, însă nu mai mult ci numai cât va fi prețul aceluia lucru: acela să nu aibă nici o certare pentru furtișag.

[Zac. 5]. Cella ce va lua pietri de la via altuia, acela ca un fur să se cërte. Acesta se socotește așa și când sapă neștine piatră de pre hotarul altuia, aceia încă se chiamă furtișag.

[Zac. 6]. Cella ce de mare sărăcie va fura iară nu mult, ci numai cât va mânca și cât se va îmbrăca: acela să se iartă. Iară de vor vrea, atunci să l' și cërte mai pre puțin, iară nu ca pe un fur, pentru că să chiamă că au furat de nevoie.

[Zac. 7]. Cella ce va fura de la ceia ce sunt depurarea vrăjmași și pizmași unul sat, ce se zice aceluia loc unde lăcuiaște, așjiderea și de la păgâni: atunci să se iartă, să nu se cërte.

[Zac. 8]. Năemitul de va sluji la vre un stăpân și nu l' va plăti simbria, și de l' va fura numai atâta pre cătu l' va fi simbria: acela să nu se cërte, ci să fie ertat.

[Zac. 9]. Cella ce va fura o hiară sălbatică, sau pasere până nu va fi învâțată, acela să nu aibă nici o certare.

[Zac. 10]. Cella ce va fura de la tatăl său, ver mult, ver puțin, acela nici o certare să nu aibă. Iară de se va prileji să fie vre un om de casa lor la mörtea lui să lase ceva aceluia fecior: atunci de într'acel lucru al feciorului pôte tatăl să ia să și plătescă furtișagul.

[Zac. 11]. Sluga ce va fura în casa stăpânului, de va fura lucru puțin, acela să nu se cërte, iară de va fura lucru mare atunci să se cërte, iară tot mai puțin de cum ar fi furat altul.

[Zac. 12]. Care muiare va fura pe bărbatu și aceia să nu aibă certare, nici să aibă strănsore să întörcă ce au luat, ci să se împace cu bărbatul și, iară de se va prileji să se despartă sau să möră muiarea: atunci bărbatul să și ia plata de în zestre ei. Acestă pravilă să se socotească și când va fura bărbatul pre muiare.

[Zac. 13]. Cella ce va sfătui pre muiare să fure de la bărbatu și și să l' dea lui, fără numai de vor fi având împreună rea, pre acela să l' cërte ca pre un precurvariu, iară de nu vor fi având mestecătură într'acel chip, atunci să l' cërte ca pe un fur.

[Zac. 14]. Muiarea care va fura de la acela ce curveste cu dânsa, aceia să se cërte ca un fur, așjiderea și bărbatul de va fura de la muiarea carea curveste cu dânsa: acela iar ca un fur să se cërte.

[Zac. 15]. Călugărul carele va fura pre Egumenul, acela nu va avea certare, căci că se chiamă că e fecior, iară așa numai să aibă strănsore, cât să întörcă tot ce va fi luat.

[Zac. 16]. Cella ce va vrea să dobândescă și să moștenescă avuția cuiva după mörte, și l' va fura ceva încă fiind viu, acela să nu aibă certare, ci numai să întörcă tot ce au furat și să fie în pace.

[Zac. 17]. Cella ce se va îndatori cu ceva la altul, sau cându l' va da neștine ceva să ție, iară el va începe într'alt chip după cum va fi voia lui, nu cum va vrea acela ce l'au dat, atunci de va vrea stăpânul să primescă bine va fi nu se va certa, fără numai când va zice așa avut-am nădejde că va primi așa, pentru aceea am îndrăznit, atunci trebuie aceia să socotească judecătoriu acea nădejde să vază cum iaste? deci de va fi cu cale, atunci să l' iartă, iară de nu să l' cërte. Cum s'ar zice, un om au luat un cal de la o rudă a lui, sau de la vre un prieten bun al lui, să imble cu dânsul numai trei patru zile, iară el au ținut calul zece zile: atunci nădejdea iaste cu cale să fie, căci iaste omul lui sau prietenul lui cela ce i'au dat, iară de va lua calul să mergă la oște: atunci nu este cu cale aceea vină.

[Zac. 18]. Ori cine va zice că l'au ertat părașul pentru furtișag ce l'au făcut, măcar de ar și zice părașul că l' iartă, atunci nemica

nu foloseste acea ertăciune să nu scotească altela ca acestea, iară deci se va părăsi și le va lăsa pustii fiind lucrul gata, și vor începe a se strica: atunci stăpânul locului pôte să l' gonască, și să l' scotă de într'acel loc și fără știrea judecătoriuului.

[Zac. 19]. Ori cine va fi fără știrea judecătoriuului numai cu voia lui, de și va găsi lucrul în mâinile altuia și l' va lua, acela ne cum să nu l' dea înapoi, ci nice și pôte să l' mai ceae, iară de se va afla că acel lucru n'au fost al lui, atunci nu numai lucrul va întorce înapoi, ci încă va plăti și prețul celui ce a l'au fost lucrul.

[Zac. 20]. Ori care țaran va lua cu voia lui, pământul să dea la altul, sau casa și, sau alt lucru ce va fi avut, și apoi l' va găsi în mâinile altuia, atunci de se va afla că au fost oameni acolea apröpe pre cari putea el face să l' întrebe, și nu l' au întrebat da l' va înapoi, a tunci vor zice omeni că pôte să facă acest lucru sau de nu vor fi fost omeni pentru aceale sate pre împrejur: atunci i se va lăsa să și ție lucrul.

[Zac. 21]. De vreme ce Petru, ce se zice, s'au lăsat avuția lui la Pavel să se hrănescă câtă va vreme, și atunci după aceia să o moștenescă Ión, öre acest Ión numai singur cu voia lui și fără voia judecătoriuului va scote afară pre Pavel de într'acea avere ce i'au dat să se hrănescă, și să se apuce el să o ție cum ar fi a lui? aceea pôte Pavel cu voia judecătoriuului să cërte pre Ión, și să l' ia totă averea înapoi, și încă să l' facă să mai dea pre atăta.

[Zac. 22]. Un om de va vrea să lase altul cuiva vre un lucru pentru să se hrănescă, iară cela ce va fi fost mai dinainte acel lucru al lui atunci nu l' va lăsa, nici l' va da să se hrănescă, ci fără voia judecătoriuului numai singur cu voia lui l' va lua, atunci piarde va totă ceea dobândă carea vrea să aibă de vrea să l' luat cu judecătoriuul.

[Zac. 23]. Cella ce se va apuca de vre o vie străină părăsită sau de vre o casă pustită, sau de vre o ogradă, sau curătură părăsită, să le dregă și să le înoiască cu voia stăpânului ale cui vor fi fost, și se vor tocmi pre tot anul ca să y facă plată ori mult ori puțin, iară decă le va găta și se va hrăni după cum va fi locul, atunci nu va vrea să y plătescă cum au grăit: atunci pôte stăpânul să l' gonască și să l' scotă de într'acel loc și fără voia judecătoriuului.

[Zac. 24]. De va muri cela ce au lucrat și au nevoie via sau curăturile sau alt ce va fi, și de nu vor rămănea feciori, sau altă rudă pre urmă: atunci pôte stăpânul și fără voia judecătoriuului să și ia acele toate înapoi.

[Zac. 25]. Decă va curăți neștine via, sau curătura sau ogradă, sau va dröge casa, sau

altela ca acestea, iară deci se va părăsi și le va lăsa pustii fiind lucrul gata, și vor începe a se strica: atunci stăpânul locului pôte să l' gonască, și să l' scotă de într'acel loc și fără știrea judecătoriuului.

[Zac. 26]. Când vor avea doi ömeni pără pentru vre o vie sau pentru vre un pământ, și până a se pără unul de într'ansul va și merge de va secera pământul, sau va cölege de va secera pământul: atunci acela via fără de voia judecătoriuului: atunci acela și piarde tot venitul ce i' s'ar cădea pe dreptate, și încă să plătescă pre cât va fi prețul acei vil sau aceluia pământ.

[Zac. 27]. Cella ce și l' va lua lucrul de la altul înapoi singur cu voia lui, și decă va lua de într'acel lucru öre ce puțin folos, atunci i va da celuiia lucrul iarăși înapoi: acela să se cërte și să plătescă cât va fi prețul și cât va face acel lucru.

[Zac. 28]. Când se vor cerfa doi ömeni adins ei și și va scöte de în loc unul pre altul: de vor face acesta amândoi într'o zi atunci să nu se cërte, iară de vor trece câteva zile, atunci să se cërte amândoi, și să plătescă cât va fi prețul aceluia lucru.

[Zac. 29]. Cella ce se va teme că l' vor scöte de într'o casă, sau de într'o vie, sau și de alta asemenea acestora, atunci de l' vor scöte fără voia lui, de acesta pôte să cëră voe la judecătoriu, să y dea ömeni cu arme să l' păzescă să nu l' scöte.

[Zac. 30]. Când va goni neștine pre stăpân de la bucatele lui și i le va lua: acela de va fi nebun nu va avea certare, ci numai ce va fi luat va da înapoi. Iară după aceia de se va prileji să se înțelepescă, atunci tot să nu se cërte.

[Zac. 31]. De se va prileji un tată cu un fecior să se scöte unul pre altul de în bucatele lui, fără de știrea judecătoriuului, atunci de ar trece între dânsii și vreme cât va, tot de ar trece o certare, iară așa numai nu vor avea nici o certare, iară așa numai ce vor întorce bucatele înapoi.

[Zac. 32]. Ori care Vlădică, sau Egumen, sau ispravnic, sau Călugăr singur cu voia lui, și fără știrea judecătoriuului, de va lua vre un lucru al beserecii de la cela ce l' va fi și de vreme ce nu va fi făcut săbor să se sfătuiască, acela nu se va certa, iară așa să dea încă pre cât au luat. Iară de va fi făcut și săbor atunci să se cërte.

[Zac. 33]. Ori care Vlădică, sau Egumen, sau ispravnic, sau Călugăr, împreună cu tot săborul numai singur cu voia lui, de va lua averea Vlădicăi ce va rămăne după mörte, sau a egumenului, sau a ispravnicului, sau a călugărului, de la cela ce le va fi țind, însă de se va afla cum acel mort au fost țind acele unelte cum să fie ale Beserecii, atunci nu se va certa și să nu dea nemjca, iară de le va fi țind ca în chip de mirenje, acela se

va certa, și să dea înapoi tot ce a luat, și să plătească prețul cât vor face acele lucruri. Iară de nu se va cunoște lucrul, ci va fi cam cu prepus, adică, fost-au de ale Besericii și mirenești: atunci iarăși nu se va certa.

[Zac. 34]. De va imprumuta neștine pre altul sau și va da în chirie vre o casă, sau vre o prăvălie, sau alt fie ce va fi, și după aceea singur cu voia lui fără știrea judecătorului va scote-l sau deși va lua vre un lucru ca în chip de zălog, acela nu se va certa, iară de nu va fi singur stăpânul cela ce și a dat bani împrumut, sau va fi năemit acel loc, ci va fi altul striin. acela să se certe și să dea înapoi cât va fi plătiind acel lucru.

[Zac. 35]. De va fi neștine ispravnic vre unul neguțătoriu vânzându-i negoțul ce și a fost trimițind acel negoțoriu, deacia de se va prileji să nu și mai trimetă alt negoț să vânză, iară el va lua de la altul de va vinde, atunci nu este datoriu acel negoțoriu din tîi să dea sîma, de se va prileji ceva pagubă într'acel negoț ce a luat el singur. măcar de a și fost ispravnic lui când a luat acel negoț.

[Zac. 36]. Când va judeca un judecătoriu străin, sau când va da voe cuiva și nu va fi înțeles pînă de ispravă amănduror: atunci acela ce va lua ceva vre un lucru cu voia aceluia judecătoriu, acela nu va putea să so-văiască să nu plătească și alt pret, însă de cum vor prețui acel lucru.

[Zac. 37]. Certarea ce zicem să dea de două ori prețul aceluia lucru ce s'au luat fără de ispravă, iaste așa: cum s'ar zice, când nu va fi acel lucru de față, atunci să-l plătească îndoit, iară de va fi de față, atunci să-l dea înapoi, și să dea și prețul cât va plăti acel lucru. Acest obicei a fost legiuil, de legiuitoriu cel bătrîn, iară în vremea de acum cești mai tineri s'au tocmii toți împreună, și au schimbat acea tocmelă într'acesta chip, adică să dea numai lucrul ce a luat, iară să-l certe judecătoriu după cum va fi voia lui, cum s'ar zice să-l globescă, sau să-l închiză în temniță, sau în gros, sau într'alt chip ori cum va părea pe dreptate, să nu îmble fără ispravă.

[Zac. 38]. Niște omeni de vor avea la cineva un lucru și-l vor cere, iară el nu-l va da, aceia de se vor sfătui cu toții și numai singuri cu voia lor fără știrea judecătorului de și și vor lua lucrul său: aceia să n'ailbă nici o certare nici într'un lucru.

[Zac. 39]. Un om de bună voia lui de va lăsa ceva vre un lucru vre un om sărac sau și bogat de in ce se va fi îndurat pentru sufletul său, și și va fi făcut și zapis cu mărturi, iară după aceea se va fi căiit ce și a făcut, acela cu voia lui fără de știrea judecătoriu-lui, de va trimite niște omeni ai săi, sau și

striin și vor lua zapisul cel de dar: aceia nici o certare nu vor avea.

[Zac. 40]. Cela ce va avea datorii, și se va fi tocmii cu voia lui să ia vre un lucru în preț, acela iarăși nu pôte lua fără de judecătoriu numai singur cu voia lui, de vreme ce datoriu nu va fi alésă să se știe ci vor fi avînd cata-tise, și isvode adins ei și, drept aceea trebuie întîi să și ia sîma prea mărunt și atunci cu voia lui singur să și ia acel lucru ce vor da, iară de va lua mai înainte, atunci se va certa după cum va fi voia judecătoriu-lui.

[Zac. 41]. Cela ce va face tocmelă cu altul pînă în cutare vreme de nu-l va da cutare lucru, atunci ca să aibă voe să ia cutare sat, iară de se va prileji satul să nu fie pre mîna lui, ci să-l ție altul: atunci nu va putea cu voia lui să-l ia, măcar că le-au fost tocmelă așa, ci aceea trebuie putere de la judecătoriu, iară de va lua el singur cu voia lui atunci va avea certare.

[Zac. 42]. Un om de se va tocmii cu altul să-l dea un dobitoc, sau alt lucru ce va fi pînă la o zi, după aceea va socoti într'alt chip și-l va da altuia numai pentru să nu-l dea celuia ce l'au făgăduit: acela să aibă strînsore să se răscumpere lucrul acela de la cine l'au dat, și să-l dea celuia ce s'au tocmii întîi și să aibă și certare după cum va fi voia judecătoriu-lui.

[Zac. 43]. Un om la mîrtea lui de și va lăsa cu limbă de mîrte, mult puțin ce va avea ori cui va vrea el, acela pôte singur cu voia lui, fără de judecătoriu, să și ia-acea rămasită fără nici o smintelă, și fără nici o certare.

[Zac. 44]. Pre cela ce-l vor lăsa să moștenescă bucatele cuiva, și să se hrănescă pînă la o sîmă de vreme, acela dacă va veni vremea pôte și singur fără judecătoriu, să și ia acele bucate, după cum s'au făgăduite fără nici o certare.

[Zac. 45]. Ori cine va fi ispravnic, să moștenescă avuția vre unui mort, acela pôte lua numai singur cu voia lui bucatele celui mort ori ce va fi mult puțin de la fie cine vor fi, fără numai de le va fi lăsat cu zapis să le ție, și să se hrănescă pînă în cutare vreme, atunci caută să îngăduiască pînă la acea vreme.

[Zac. 46]. De va lăsa neștine ceva vre un lucru să se hrănescă cineva cu dînsul pînă în cutare vreme, și va fi făcut și zapis, cum de într'aceia vreme să cază pre mîna celuia ce va să moștenescă, cum s'ar zice un om are un cocon micșor, iară la mîrtea lui cunos-cînd că iaste micșor atunci lasă tôte bucatele lui pre mîna unui om bun să le ție și să se hrănescă cu dînsule, pînă în cutare vreme, adică pînă va fi coconul de vîrstă, atunci ca un moșten să le ia, să le ție el acela ispravnic cumu și va muri stăpânul, atunci într'a-

cel cês pôte să ia acele bucate de la moșten singur cu voia lui, fără nici de un judecătoriu mai vîrtos cînd va scrie zapisul ales, și înțelegînd zicînd fără de multe cuvinte, și fără nici o gîlcăvă.

[Zac. 47]. De vor lăsa cuiva drept suflet ceva; atunci nu va putea el singur cu voia lui să ia, ci trebuiaște să ia ispravă de la judecătoriu, fără numai acel lucru ce a lăsat drept suflet de va fi învîțatura să facă Beserică, sau Bolniță, sau Ospătărie, ce se zice casă de striin, sau gropniță, și alte asemenea acestora, pentru că atunci pôte să ia singur cu voia lui și nu-l trebuie nici un judecătoriu, și încă mai pôte să ia singur, cîndu-l va alge stăpânul în zapis, iară de va fi într'alt chip, și de va lua el singur cu voia lui, atunci pîr-de și va tot venitul ce vrea el să aibă drept sufletul aceluia mort.

[Zac. 48]. Carele va lua cu voia lui o parte de într'acel bucate ce s'au dat drept suflet: acela piarde și va tîta acea parte ce a luat singur, numai ce va rămînea cu cea-laltă parte ce a fost ne lăută.

[Zac. 49]. Cela ce va lua acel lucru ce și s'au dat drept suflet, și de-l va lua de față să vază și alții, atunci nu și va piarde venitul, iară de va lua pre furis, atunci va piarde și nu va mai putea să cee nemica, pentru că și ce a luat va da înapoi.

Aicea scriem pentru sîmnele furtișagului.

[Vina 16].

Glava 349. [Zac. 1]. Furtișagul, de vreme ce iaste un lucru forte nu nevoe al arăta, drept aceea trebuie să se arate cu niște sîmne ore carele, și cu niște prepusul câteva. Sîm-nul furtișagului iaste așa: cînd se va fura cui-va ceva, atunci să strige cu glas mare, și să facă gîlcăvă să se cutremure tot într'acel cês cînd vor fura, și să arate cum și-a spart cămara sau ușa, sau racla, sau lacătul, și alte asemenea acestora. acolo unde vor zice c'au fost acel lucru ce s'au furat.

[Zac. 2]. Vîstea tuturor și fuga robului, ce se zice a năemitului, aceia arată furtișagul, așijderea cînd se vor găsi scări pre unde s'au suit, sau alte meștesugure, carele slujesc la descuiat sau să strice loc ce va fi închisore:

[Zac. 3]. Trebuie încă și după aceste sîmne tôte, să se arate cum într'acel loc unde se vede stricat, fost-au acolo înlăuntru acele lucruri ce zice stăpânul că le-au furat, și de va fi om bun și cu nume bun, atunci ajunge jurămîntul, iară de nu, trebuie altă arătare mai bună într'acesta chip, cum acele lucruri aștî stînd tot acolo pînă ce le-au furat.

[Zac. 4]. Celuia ce și va piarde lucrul, aceluia se va da jurămînt să spue câte lucruri și-a furat, și cât le-au fost prețul, și încă

că-l pagubă aștî au avut de într'acel lucruri, și cât aștî cheltuit umblînd colăciindu-le

[Zac. 5]. Încă si celuia ce-l vor fi dat vre un lucru să-l păzescă și i l'au furat și aceluia vor da jurămînt ca să arate.

[Zac. 6]. Încă se da jurămînt, și celuia ce mută hotarul, pentru ca să arate de-l va fi mutat sau de nu-l va fi mutat.

[Zac. 7]. De va fi apucat neștine o scrisore de în mîna vrăjmașului său, și o va fi ars, sau o va fi spart: atunci să se dea jurămînt celuia cu cartea, iară nu celuia ce aștî spart, pentru ca să arate ce a fost scris în carte.

[Zac. 8]. Cînd va avea pără creștinul cu un ovreiu, atunci nu se va da jurămînt ovreiu-lui. Jurămîntul carele se da improfiiva furului, acela nu se da ca să arate el furtișagul, ci numai decă va arăta furtișagul singur furul aștî de va mărturisi cine-va, atunci se da jurămînt celuia ce și-a pierdut lucrul: ce se zice, păgușului, pentru ca să arate adevărat cât a fost, și de ce preț aștî fost, și încă să și arate cheltuiala.

[Zac. 9]. Prepusul furtișagului se arată pre numele omului cel rău, ce se zice, alt om iaste vestit de om bun, iar altul vestit de om rău, așijderea se cunoște omul și pre obiceiul cum aștî fost învîțat mai de mult, iară așa aceste două prepusul nu ajung amăndouă să facă pre judecător să muncescă pre cine-va.

[Zac. 10]. Cine va trece pre un drum, pre unde nu și-a fost calea să trecă pre aceea, atunci pôte să și prepuc pre acela pentru furtișag, cum s'ar zice, de-l va fi văzut cine-va să trecă pre aceea pre la acel loc, pre unde în-tr'acea zi s'au făcut și furtișagul și aceia prepunere: atunci drept aceea pôte să-l dea strînsore să și dea sîma ce aștî umblat pre acolo.

[Zac. 11]. Prepusul se face încă și cînd vor găsi pre cine-va într'acel loc, unde s'au făcut furtișagul, sau de va fi într'alt și va fi eșit de într'aceia casă, sau de-l va fi văzut cine-va scoțind ceva, sau țind dedesubt subț haine, sau învîlit cu alt lucru ceva.

[Zac. 12]. Care slugă sau năemit va fugi de în casă într'aceia zi cînd s'au făcut furtișagul, aceia da prepuc ore cum, cum să fie făcut el acel furtișag, atunci ajunge și pre acela să-l muncescă, fără numai decă va fi fugit să fie ascuns să nu se vază nicăvra.

[Zac. 13]. De se va prileji să se alle al cui-va ver iglic, sau altă fie ce haină, sau cuțit, sau vre o scară de suit, sau topor, sau fie ce unelță: acelea tôte fac prepuc de furtișag, de vreme ce s'au găsit într'acel loc, unde s'au făcut furtișagul: și pre acela să-l muncescă să arate de va și.

[Zac. 14]. Un om de va fi sărac, și va începe a cheltui bani mulți, acela face prepuc cum să fie furat, mai vîrtos cîndu și vor și semăna cu aceia ce s'au furat într'aceia zile

[Zac. 15]. Căla ce va avea în casa lui meșteșuguri bune ca acelea de furtașag, acela face prepus cum să fie el furat.

[Zac. 16]. Un om ôre carele ce n'ar avea nici o trebă la acea pagubă, nici l'ar chema nimenile așa fără de nici o strânsore, și ar mERGE de ar arăta pre cine va către judecătoriu cum a' făcut acel furtașag, și încă ar îndemna să'l muncescă : acela face prepus cum să fie făcut el acel furtașag : drept aceea pre acela să'l muncescă.

[Zac. 17]. Căla ce ar putea face un furtașag ce va să se facă, și el pôte să'l smintescă să nu se facă, iară el lasă de se face : acela face prepus cum să fie cu știrea lui acel furtașag.

[Zac. 18]. Aceste prepusuri nu sunt nici de o trebă judecătoriuului, măi vartos când vor fi improtiva vre unui om bun, și vestit de lucruri bune, cum s'ar zice, când va fi deosebi numai una de acelea, atunci nu e drept nemica, iară de vor fi impreună. Doă sau trei, sau și patru : atunci l' vor munci.

[Zac. 19]. Și încă face prepunere de furtașag, și acela om ce face pre altul că iaste vrăjitoriu și cetitoriu de stèle.

[Zac. 20]. Ori la carele vor găsi niscare lucrul de furat, pre acela de va fi om vestit de rău, atunci se cade să'l muncescă, iară de va fi om bun, atunci să nu'l muncescă.

[Zac. 21]. Fie cine va fi la cela ce vor găsi lucru de furat, și de va zice că nu cunoște pre vânzătoriu cela ce i le-au vândut, sau nu și pôte aduce aminte, atunci de va fi om vestit și ales de om bun, sau de va fi de în ceia ce vând lucruri ca și acele multe ce sunt de furat, atunci el să se creză, iară de nu să'l muncescă.

[Zac. 22]. Căla ce vor găsi la dânsul lucru de furat măcar de ar fi și om bun, iară așa de va avea vre un prepus de călea ce am zis, atunci nu va putea fi într'alt chip, ci l' vor munci.

[Zac. 23]. Pre căla ce l' vor munci pentru vre un prepus, și de nu va spune nemica, acela altă certare să n' aibă, ci să fie slobod de tôte.

[Zac. 24]. Căla ce va cumpăra lucru de furtașag, acela să aibă certare de vrème ce se va afla c'au știut că este de furat.

[Zac. 25]. Căla ce va cumpăra un lucru prea effin, acela de vrème ce va fi lucru scump, atunci face prepus cum să fie de furat, drept aceea să aibă certare.

[Zac. 26]. Celuia ce l' vor dăruu lucru de furat : acela să se cêrte după voia judecătoriuului.

[Zac. 27]. Căla ce va cumpăra un lucru carele nu iaste de meșteșugul lui, acela face prepus cum să fie de furat.

[Zac. 28]. Căla ce va cumpăra lucru de furat, iară dacă va prinde de veste atunci l' va întorče înapoi, și nici banii nu va lua, acela nu va avea certare.

[Zac. 29]. Căla ce va cumpăra lucru de furat, și acel lucru va fi de beserică, măcar de n'ar fi nici știut, acela tot să se dea la beserică, și să nu și ia banii ce au dat.

[Zac. 30]. Căla ce va da banii împrumut, și l' va pune zălog lucru de furat : acela să dea acel lucru stăpână-său al cui va fi, și să nu ia nici un ban, și măi vartos când va aduce acel lucru om sărac, sau rob, și lucrul va fi de om bogat și de mult preț, atunci atăta ajunge cu cât nu iaste acela om de credință, cu atăta se cunoște că nu l' al lui acel lucru ce pune zălog.

[Zac. 31]. Căla ce va cumpăra lucru de furat, știind că acel om iaste rău tâlhariu și pradătoriu, atunci acela nu iaste datoriu să dea acel lucru stăpână-său, până nu l' va da banii ce au dat.

[Zac. 32]. Căla ce va cumpăra un lucru de furat, și va spune tuturor, ca să înțelegă cum cumpără să'l dea stăpână-său al cui a' fost : acela nu va da lucrul până nu l' vor da banii.

[Zac. 33]. Ori care stăpân ce i se va fi furat un lucru, și l' va fi cumpărat cine va, și el degrabă îl va fi dat banii și și va fi luat lucrul, acela nu măi pôte să cêră banii de la căla ce l' au dat de au răscumpărat.

[Zac. 34]. Ori cine va cumpăra lucru de furat și l' va da stăpânului al cui a' fost, acela nu pôte să și măi cêră banii de la dânsul.

Aicea scriem de vina de întâi pentru care se îndemnă judecătoriuul de mai micșoréză certarea și pedepsa.

Glava 350. [Zac. 1]. Acum vom să spunem vinile pentru carele se îndemnă judecătoriu de mai micșoréză certarea și pedepsa celui vinovat, și întâia vină : iaste înșelăciunea, și vicșugul, pentru căci că greșala ce se face cu înșelăciune și cu vicșug, acia este forte inare, iară greșala ce se face fără de înșelăciune, acia nu se chiamă nici cum greșală, drept acia numai ce se cêrta așa puțin lucru. numai drept légea.

[Zac. 2]. După chipurile celor ce vor greși ce felii vor fi, depre acélea va cunoște judecătoriu și va crede de va fi, greșit, cu înșelăciune sau de nu va fi, pentru că căla ce a' greșit, de va fi vre un țaran gros și prost, sau vre un cocon mic de vârstă, sau vre o muiare : atunci nu se va chema să fie greșit cu înșelăciune sau cu vre un hieșug.

Aicea scriem care greșale se chiamă fără înșelăciune.

Glava 351. [Zac. 1]. Când face neștine vre o greșală, și pentru acea greșală nu dobândeste nici o cinste, sau când va face de vre o frică, sau de vre o zburdăciune ; atunci vom crede c'au greșit fără înșelăciune, și măi vart-

tos când va păgubi sau va păși altă nevoie pentru acea greșală.

[Zac. 2]. Cine va face vre un lucru de față de vor vedea toți, care lucru nu va da pravila să se facă, ci l' va sminti : acela nu se chiamă să fie făcut greșală cu înșelăciune.

[Zac. 3]. Căla ce va face greșală cu învățătura măi marelui său, acia nu se chiamă să fie făcut greșală cu înșelăciune.

[Zac. 4]. Căla ce va greși priatenului său cel bun, acia nu se chiamă să fie făcut greșală cu înșelăciune.

[Zac. 5]. Căla ce va face greșală de nevoie îndemnându l' mesererea carea are pre mâna lui : acia nu se chiamă c'au greșit cu înșelăciune.

Care greșali se chiamă cu înșelăciune.
Glava 352. [Zac. 1]. Căla ce e învățat a face răotăi, acela tôte greșalele ce face, acélea sint cu înșelăciune.

[Zac. 2]. Căla ce face lucrul pe spre fire și din afară de obiceiele creștinesii : acela se chiamă că face greșale cu înșelăciune.

[Zac. 3]. Căla ce va fi ispravnic vre unui cocon micșor, de l' va ținea bucatele pre urma și după mörtea părinților, și de va lăcomi să ia ceva de într'acélea bucate fără de blagoslovenie și fără de ce se vor da la vre o trebă pentru nevoile acelu cocon : acia se chiamă că face greșală cu înșelăciune.

[Zac. 4]. Căla ce nu face la boeria lui după tocmélele și năravurile ce au fost mai de de mult a acel boerii, ci face alte obiceié după voia lui : acela se chiamă că greșale cu înșelăciune.

[Zac. 5]. Căla ce face silă culva să facă vre un lucru fără voia lui : acela se chiamă că face greșală cu înșelăciune.

[Zac. 6]. Căla ce ar putea face vre o greșală de față și la vedere, iară el face acea greșală pre ascuns să nu l' vază nimenile : acela face greșală cu înșelăciune, fără numai de va avea cuvânt a grai, să zică c'au făcut pentru cutare lucru.

[Zac. 7]. Pre ascuns se chiamă și se face vre un lucru, care lucru nu l' spun celuia ce i s'ar cădea să l' știe.

[Zac. 8]. Căla ce va vătămă forte rău pre cine va, sau de l' va face altă nevoie mare, atunci se chiamă să fie făcut acel lucru cu înșelăciune, și nu va putea să se vâscă să zică cum nu l' au vătămă cu înșelăciune.

[Zac. 9]. Căla ce va asculta și va face vre o greșală pre cuvântul altuia : acela nu se chiamă că greșale cu înșelăciune, fără numai de va fi fost acela ce l' a' zis vre o muiare.

Aicea scriem pentru a doa vină carea micșoréză judecătoriuul certarea și pedepsa celui vinovat.

Glava 353. [Zac. 1]. Doă vini carea în-

demnă pre judecătoriu să măi micșoréze certarea celui vinovat iaste : Mânia și sfada, de vrème ce și Pravila dă învățătura, cum greșala ce să face cu mânie : acia să se cêrte măi ușor.

[Zac. 2]. Dreptatea și jalba vinovatului, acia pôte să l' sprijinescă la nevoia lui când va greși cum s'ar zice, tatăl cându și va găsi fata curvind, sau bărbatul cându și va găsi muiarea făcând précurvie cu altul : atunci pentru dréplă jale și de la inimă durere, de va omori pre curvari și pre curvă într'acel cês, atunci putea-vor șovăi să se cêrte măi puțin.

[Zac. 3]. Căla ce se va mânia fiind îndemnat de cuvintele altuia sau de lucrul lui, și acela într'acea mânie de l' va vătămă întru ceva, atunci măi puțin se va certa, ori cu ce vătămă de l'ar vătămă, cum l'ar vătămă când nu l'ar fi întărită cu mânie asupra lui.

[Zac. 4]. Căla ce va strica pacea carea a' fost făcut cu vrăjmașul său pentru mânia și scărba ce s'au scărbit pre dânsul, atunci de se va afla că s'au mântiat și s'au scărbit pre dreptate parte, se va certa măi puțin, iară de se va afla că s'au scărbit pentru un lucru puțin, atunci se va certa deplin.

[Zac. 5]. Ori ce lucru ce se va face cu mânie, și cu scărba, acela nu e bun de nemica, că atăta iaste cum nu ș'ar fi fost, fără numai când se va face milostenie, că milostenia rămâne în vece neclătită, măcar de s'ar face și cu scărba. Iară de va fi fost mânia așa de mare cât să scotă pte om și de în minte : atunci nici milostenia nu iaste drept nemica, ca și cum nu și s'ar fi făcut.

[Zac. 6]. De ar făgădui neștine ori ce făgăduință să facă, ce se zice să nu se însore, sau să dăruiască cul va vre un lucru, sau să se postescă, sau și altă fie ce făgăduință de ar face, de vrème ce făgăduința va fi fost cu mânie, atunci nu iaste datoriu cela ce a' făgăduit să ferescă acest lucru măcar de ar fi făgăduit și cu jurământ.

[Zac. 7]. De s'ar despărți neștine de femeia lui într'o mânie și într'o scărba, sau de se va lepăda de fecioru și și l' va scote de în tôte ocinele lui, sau de s'ar face călugăr, sau de ș'ar vinde casa, sau via, sau șatul, și măi pre scurt de ar face ce va face în mânie, atunci acia nice cum să nu se prinză în sémă, și cum nu s'ar fi fost nemica.

[Zac. 8]. Aforisnia carea se va face cu mânie, numai acia se prinde în sémă, și iaste forte rea și cumplită : așjderea și de alte ori fie ce blestem.

[Zac. 9]. Care judecător de va fi mânia și va judeca pre cineva, și de l' va isprăvi în vre un chip, acia judecată nu se cade să fie desăvirșit, până nu vor tréce trei-zece zile.

[Zac. 9]. Cea ce va fi biruit de mânie, și de va face o greșală într'acea mânie, iară după ce se va desmânia va zice că ce am făcut de am și greșit bine am făcut, sau și alt cuvânt asemenea acestuia, nepărăndu'î nici un rău căci au greșit : atunci acela se va certa pentru acea greșală, și nu va putea șovăi să zică că au fost mânios.

[Zac]. Cea ce va zice că de mânie au făcut vre o greșală, pre acela nu'l va crede judecătorul : ce trebuie să arate acest lucru cu mărturie omenii de credință.

Aicea scriem pentru a treia vină, de carea șovăiaște cel vinovat să se certe mai puțin de cum i se cade, după greșala ce va fi făcut.

Glava 354. [Zac. 1]. A treia vină carea îndemână pre judecător să mai micșoreze certarea celui vinovat, iaste nevârsta, pentru căci că pre bătrân și pre coconii cei ce nu's de vârstă, pre aceia mai puțin i' certă Pravila, iară pentru să se înțelegă bine firea și tocmela Pravilei, trebuie să spunem bine pre amăruntul înălțimea și pogorirea vârstei omeșii cum se cade, pentru să înțelegem și Pravila mai bine, ce se zice care vârstă se chiamă cocon, și care tânăr în măsură de vârstă, și carele iaste mic și carele bătrân.

[Zac. 2]. Cocon se chiamă până la al șaptelea an de vârstă. Tânăr în măsură de vârstă se chiamă parte bărbătescă, de la zece ani și jumătate până la 14 ani, iară parte fâneiască de la 9 ani și jumătate până la 12 ani.

[Zac. 3]. Acesta se socotește când răotatea tinerilor nu va trece pre vârsta lor, pentru că de vor fi tinerii forte răi, până mainte de 10 ani și jumătate, atunce se vor socoti mai sus de 25 ani. Cum au fost ore când un cocon, cum serie Sfeții Grigorie dvoe slov : cum pentru dese și multe și infricoșate blăsteme și hule ce făcea când era numai de 5 ani, atunce' apucară diavolii de în mâinile părinților lui și periră cu dânsul, sau ca și alt cocon ce era de 5 ani și jumătate, deci pentru blăstemele și ocările ce făcea părinților, se supărare tuturor cetățenilor Rimului și s'au sculat cu toții de l'au ucis.

[Zac. 4]. Mic se chiamă până în 25 de ani, iară decolea înainte se chiamă mare, să pôtă face tot lucrul.

[Zac 5]. Bătrân se chiamă de la 50 de ani până la 80 de ani.

[Zac. 6]. Bătrânii când fac vre o greșală, pentru carea învață Pravila să se cêr'e trupește, acela se cêrtă mai puțin de cât cel tânăr, așijderea și la tôte greșalele se cêrtă mai puțin, fără numai de va fi greșala ce va face bătrânii de în greșalele ce se cêrtă cu

môrte : ce se zice cum e uciderea, pentru căci că atunci veri bătrân veri tânăr, tot se va tăia capul fără nici o socotință, ori cumu' va fi vârstă.

[Zac. 7]. Mai puțin se vor certa cei bătrânii nu pentru alți, ci pentru căce li se Imputinêza sângele și puterea simțirilor, și li se impuținêza și mintea; iară de vrême ce va fi el cu tôte bătrânête și cu barbă albă și de va fi bărbat, și bun și întreg la simțiri și la minte atunce de va greși se va certa ca și un tânăr.

[Zac. 8]. La greșalele carele ce cêrtă cu banii, atunce se cêrtă tocmă și cel bătrân ca și cel tânăr.

[Zac. 9]. Măcar că cei bătrânii la o sêmă de greșale se cêrtă mai puțin, iară drept aceea tot nu pôte fi să nu se cêrte ori căl de puțin.

Aicea scriem pentru certarea celor tineri.

Glava 355. [Zac. 1]. Ceia ce sint mai mici de 25 de ani, aceia mai puțin se vor certa, la tôte greșelele.

[Zac. 2]. Coconii de tot și cu totul se iartă, ori ce greșale ar greși.

Aicea scriem pentru certarea coconilor.

Glava 356. [Zac. 1]. Cariu nu vor fi de măsura vârstei, aceia de vor și greși, atunce mai puțin se vor certa, măcar că sint ei destoinici să înșale pre toți cu lucrurile lor.

[Zac. 2]. Cei fără de vârstă, aceia mai puțin se vor certa la tôte păcatele cele trupești; și acestă să socotește când le lipsêste puțină vrême să vie la măsura vârstei : ce se zice, să le vie mintea în cap, că de le va lipsi vrême multă până a veni la măsura vârstei, atunce nu se vor certa nici cum. Au fost ore unde un cocon, carele mainte până a se împlena 9 ani, el îngrecă pre doica, carea'l apleca, și de acestă nu iaste a se mira, că mulți coconi sau aflat de micșori atâta de tară la fire. Căci au putut lucra ca și cei mari bărbatii, cum mărturisêste de acest lucru și sfântul Ieronim, scriind la o istorie, cătră un preot de l'au chemat Vitalie : cum au fost Solomon de unsprezece ani, când au născut pre fiu-său pre Rovoam; și pentru Ahav zice : cum și acela de 12 ani au fost când au născut pre fiu-său Ezechia; iară drept aceea acestă Pravilă iaste deplină și adevărată, cum cei mai mici și fără de vârstă se cêrtă mai puțin la tôte păcatele și greșalele trupești, și de se vor împreuna cu o ovreică, sau cu alt copil parte bărbătescă, sau cu vre o rudă carea se chiamă mestecare de sânge.

[Zac. 3]. Încă și la greșalele cele mari, ce se zice la uciderea mai puțin se cêrtă ceia ce nu sint încă de măsura vârstei.

[Zac. 4]. Cei fără de vârstă de vor face

banii răi căpuzani, aceia au se vor certa cu tôte certările după cum învață Pravila : ci numai după voia judecătorului, însă nu cu môrte.

[Zac. 5]. La uciderea carea fac coconii adinșeși jucând, atunce iau o certare forte micșoră, cum au fost acei doi coconi, carii jucându-se cu jucările lor, s'au mânia unu pre altu, și l'au lovit cu cuțitașul cel de condee și l'au junghiat de l'au omorît, și pentru certarea l'au isgonit de într'acel sat de unde au fost făcut môrte, cu învațătură ca aceia să nu se mai întorcă la acel loc, până nu va face pace cu păriții coconului celui ucis.

[Zac. 6]. Cei nu de vârstă, și la furtisag, aceia mai puțin se vor certa, de ar fura și de înlăuntru de în beserică.

[Zac. 7]. De va fi neștine nu de vârstă, și de va face vre-o greșală, și pentru căci va fi mic de vârstă se va certa puțin, iară el de vrême ce nu va fi de vârstă, va face iarăși aceea greșală : atunci se va certa mai mult de cât cea de întâi, iară tot nu cu môrte, măcar de ar și certa Pravila pentru aceea greșală cu môrte.

[Zac. 8]. Ori care fără de vârstă va face vre-o greșală și de nu'l vor piri la judecător până se va face mai mare : atunce judecătorul nu'l va certa după vârsta ce va fi având atunce, ci după vârsta ce va fi avut atunce când au făcut greșala.

[Zac. 8]. De ar vrea de n'ar vrea, judecătorul tot iaste dator să micșoreze certarea celui mic, când va greși, să o micșoreze după voia lui, pentru căci că tôte judecățiile leresc acest lucru, ce se zice micșorarea certării.

Aicea scriem să știți cum se micșorează certarea celui ce nu'l de vârstă.

Glava 357. [Zac. 1]. De vrême ce cel fără de vârstă carele face greșală, de va fi de opt spre zece ani mergând, atunce să'l bage în firă și în temniță, până în câtă va sêmă de vrême, iară de va fi de 14 ani, atunce pentru greșala ce va face se cêrtă ca și bărbatul cel mari, ce se zice cu môrte, cum e întâi furtisagul, sau sodomia, atunce'l va bate pre în tot țirgul, și'l va închide în temniță cu obêdc în picioare; iar de va fi mai sus de 14 ani, și nu va ajunge până la 25, și greșala ce va face iaste de cap : atunc iartă se va bate pre în țarg și'l vor trimite la ocnă.

[Zac. 2]. Cel ce nu e de vârstă, de se va găsi că iaste eretic, sau de se ar prileji să și ucigă pre tată-său, sau pre mamă-să : atunce nu va putea scăpa cu vârstă, ci se va certa cu și un mare, cum a fost tinărul cela ce o trăvi pre tată-său de vrême ce nu era încă nice de 18 ani, și i' tăiară capul, în cetatea

Rimului; ca și în vrêmea lui Matheiu Voevodul țării Muntenestii, când taiase capul tătăne-său un copil în cetatea Bucureștilor.

Aicea scriem pentru a patra vină, pentru carea micșorează judecătorul certarea celui vinovat.

Glava 358. [Zac. 1]. A patra vină carea îndemână pre judecător să micșoreze certarea celui vinovat de cum i se cade iaste : beția, de vrême ce dă învațătură Pravila de zice, cum tôte greșala de ar fi cum ar fi de mare, și de se va face la vrême de beție, acela nu se va certa deplin după cum spune Pravila, iară așa numai după voia judecătorului.

[Zac. 2]. Omul beat de ar greși tocmă și spre chipul Domnului țării : iară așa tot se va certa mai puțin.

[Zac. 3]. Omul cel beat, de ar înjura, de ar huli, de ar face și jurămint mincinos, și de ar strica și pacea ce va fi făcut cu vrămașul lui, acela de pururea șovăiaște și scapă și se cêrtă, tot mai puțin după voia judecătorului, și mai vărtos vinul ce va fi băut văzindu'l limpede și frumos la față, și môle și dulce la gustare, de ar fi și înțelept neștine tot să înșală că i' pare că nu se va îmbăta.

[Zac. 4]. Când se va îmbăta neștine cu înșelaciune, mai vărtos când va meșteșugui cine va să'l îmbete : atunci ori ce va greși nu numai va șovăi pentru să scape, ci încă nu se va certa nici cât de puțin.

[Zac. 5]. Mai puțin se va certa omul cel beat când va fi prea omorît de beție, decât când ar fi numai în vrême, că atunci se chiamă că nu știe nemica ce face, iară când se va cunoște că nu e prea beat și de va greși : atunce se va certa mai mult, iară tot nu cum ar fi trêz.

[Zac. 6]. Bêtul carele va face vre-o greșală și și va cunoște lucrul că de tôte orile când să îmbată iaste rău la beție, și să cêrtă și se sfădește cu toți, acela să se certe deplin ca și cum ar fi greșit în trezvie, și după cum spune Pravilele și după greșală ce va face, pentru că se cade cine și cunoște firea : că iaste zglobiv la beție, acela sau să nu și bea vin nice cum, sau să bea puțin să nu se îmbete.

[Zac. 7]. Cea ce se va îmbăta într'adins, ea să pôtă șovăi la greșala ce va greși, ca pentru să se certe mai puțin : acela nice, odată nu va scăpa, ci se va certa deplin.

[Zac 8]. Celuia ce i' parea bine după beție, căci au făcut vre-o greșală, îmbătându-se iarăși și lăudându-se zicând : bine am făcut de am făcut așa : acela nu se va certa puțin, ci tocmă și deplin după cum va fi scriind Pravila.

[Zac. 9]. Cea ce va zice judecătorului, că

am fost beat când am făcut această greșală, atunci judecătorul nu-l va crede, drept aceea trebuie să arate mărturi, care mărturi să mărturisască cum l-au văzut hând intr-acea zi, și cum au fost horind și au fost făcând toate nebulniile beției, și alte semnne ca de om beat.

Aicea scriem pentru a cincea vină, pentru carea micșorează judecătorul certarea.

Glava 359. [Zac. 1]. A cincea vină, pentru carea se îndemna judecătorul a mai micșora certarea celui vinovat, iaste această: adecă când nu e omul cu totă mîntea, ce se zice eșit de în fire și nebun, de vreme ce învață și Pravila omul ce va fi de'n afară de mîntea, acela măcar ce greșală ar face nu se va certa.

[Zac. 2]. Nebunul și cel de'n afară de mîntea, acela de se va înțelepti când va, atunce nu se va certa pentru greșalele ce au făcut la nebulnia lui.

[Zac. 3]. Cel ce iaste când și când nebun, iar nu în toate zilele, cum se-ar zice, patru luni este nebun și cinci șase luni iaste înțelept, acela felul de va face vre-o greșală în vremea nebulniei lui, atunci nu se va certa, iară de va greși la vremea carea iaste înțelept, atunce se va certa tocma după cum scrie Pravila ca și fie-cine; iară de va fi lucrul împărechiat ore nebun au fost au ba când au făcut acea greșală: atunce stă acesta lucru în mîntea judecăto-rului, să cunoască despre lucrurile ce vor fi fost pre împrejurul acei greșale.

[Zac. 4]. Cea ce va fi cu mîntea, și va face vre o greșală, și pentru aceia greșală se va pari la judecător, și grăind mărturiile, iară el într'acel ceas va nebuni, atunce judecătorul l va certa cu banii sau cu dobitoc; iară de va nebuni el decă va isprăvi judecătorul pira, și va vrea să l dea și vre o certare pe trup: atunce de vreme ce pre nebun nu l pot certa trupeste, atunce le va schimba certarea lui pre bani, și acesta se va face când nu va mai fi nici o nădejde de a se mai înțeleptirea cel nebun; iară de va fi nădejde să se înțelepescă: atunce judecătorul l va pune la pază, până se va înțelepti să l certe. Nebunul de ar ucide și pre tată-său, tot nu se va certa nice cum.

Aicea arătăm semnnele nebulniului.

Glava 360. [Zac. 1]. Cea ce se va face și se va arăta cum iaste nebun, pentru să scape de certare, iară el nu iaste adevărat nebun, acela se va certa deplin după Pravila, iară pentru să l cunoască judecătorul au doră se face, au adevărat iaste nebun, atunce trebuie să l întrebe judecătorul multe întrebări și în multe feluri, și cu multe meșteșuguri,

și să întrebe și pe vraci, cari forte lesne l vor cunoști de va fi nebun adevărat.

[Zac. 2]. Cea ce va sfătui pre cel nebun să facă vre o greșală, sau să l ajute, cum se-ar zice să l dea sabie gōlă, arătându l pe cine va să l ucigă, nu va putea șovăi acela căce a fost el nebun și au făcut greșala, să nu se certe după Pravila cea ce va fi sfătuit.

[Zac. 3]. Cel nebun măcar că nu se va certa la nebulnia lui de va face vre o greșală, iară așa tot nu se cade să l slobozescă de tot să imble pe drumul slobod: ce să aibă pază să fie pre lângă omenii lui până se va înțelepti.

Aicea scriem pentru a șasea vină pentru carea micșorează judecătorul certarea celui vinovat.

Glava 361. [Zac. 1]. A șasea vină carea îndemna pre judecător să mai micșoreze certarea celui vinovat, de cum învață pravila: iaste obiceiul locului, după care obicei cinea greși nu se va certa nice cum, cum dau învătatură toți dascalii, tocindu-se toți într'un cuvînt.

[Zac. 2]. Când va fi un lucru cu cale să se certe cărele l va face, iară acel lucru de vreme ce va fi obiceiul locului să se facă: atunce acela ce l va face nu se va certa nice cum.

[Zac. 3]. Judecătorul judecă câte o dată și împotriva Pravelei pentru acest obicei al locului, și de multe ori face și cum l iaste voia lui.

[Zac. 4]. Lucrurile carele se fac după cum iaste obiceiul locului, măcar de ar și fi împotriva firei și a pravilei, iară drept cea tot nu va certa judecătorul pre cea ce fac acel obicei, măcar că aicea l certa Beserica iară la vtoroe prișestvie, va certa Dumnezeu cu munca de vec, pre căi o vor face împotriva Dumnezeștilor Pravile lucrurile fără lege.

Aicea scriem pentru a șaptea vină, pentru carea micșorează judecătorul certarea.

Glava 362. [Zac. 1]. A șaptea vină carea imicșorează certarea celui vinovat: iaste mulțimea de omeni, unde se pornesc cu toți să facă vre o răutate, atunce judecătorul nu pōte să alegă cine au făcut răutatea, după aceia iară nu pōte pre toți să l certe pentru unul, și pentru căci că acele soții multe, iale se fac în două feluri, drept aceia trebuie să știm cum unele ori sint împreună mulți și fac toți o greșală, și iarăși altă dată sint mulți împreună într'una și numai unul de într'înșii face o greșală, într'aceia nimenilea nici de în soțiile lui n'au înțeles, nice l'au văzut, nice judecătorul pōte să l cunoască, și in-

tr'acesta faptă sint două pravile: și întâia pravila iaste această:

[Zac. 2]. Când sint niște omeni mulți strînși la un loc, și fac vre o greșală, atunce drept acea greșală se îndemna judecătorul să mai micșoreze certarea după cum scrie Pravila, iară mai vartos greșala ce vor fi făcut acel mulț se certa după Pravila cu mōrte atunce, așjiderea se îndemna judecătorul să mai micșoreze certarea pentru să nu omōră pre mulți numai pentru o greșală.

[Zac. 3]. Când se va prileji în mijlocul a mulți, de vor fi unul de într'înșii mai capete cum s'ar zice ispravnic, atunci la unul ca aceea nu va micșora judecătorul certarea acei greșale pentru cel mulț, pentru că ce că fie la ce greșală, cea ce sint capete după pravile se certa depurarea deplin, numai ce imicșorează certarea celora ce sânt toți într'un chip de vinovali; și nice unul de într'înșii nu iaste mare sau mic.

[Zac. 4]. Adoa pravila zice: când se va tampa de între niște omeni mulți să greșască unul de într'înșii, și atunce nice aceia nice judecătorul pōte să știe carele au făcut greșala: atunci pre toți să l slobozescă de totă certarea trupescă, și se vor certa numai cu bani, cum s'ar zice, depre o ferestră a unei case unde au fost strînși niște omeni mulți, de acolo s'au aruncat o piatră s'au ucis pre un om ce au fost trecând pre uliță, iară aceia ce sânt în casă el nu știu cine să fie aruncat acea piatră, de care lucru nu pōte să fie într'alt chip, ci unul de într'înșii au aruncat piatră, și el nu va spune: atunci să fie slobod, și numai cu bani să se certe.

[Zac. 5]. Când vor fi într'o casă niște omeni mulți lăcitori, și se va găsi între dânsii unul ucis, și vor arăta semnnele cum să l fie ucis unul de într'înșii iară nu mulți, de vreme ce se va afla că are numai o rană iară nu mai multe, și nu se știe carele de între dânsii să fie făcut acea ucidere: atunci vor fi toți slobod de certarea uciderii, numai ce se vor certa după voia judecătorului și nu se va certa nici unul cu mōrte. Așjiderea iară de ar avea cât de multe rane cel ucis, măcar de ar fi atăta de multe, pre cât omeni vor fi într'aceia casă, și să nu știe nimenilea cine să i le fi făcut acel ucis: atunce toți vor fi slobod de mōrte, numai ce se vor certa după voia judecătorului.

[Zac. 6]. Când se va prileji să aibă price niște omeni și vor sări toți cu arme asupra unuia și l vor ucide cu multe rane, iară să nu fie nici aicea lucru de față, ore cine l'au rănit, și cine nu l'au lovit? atunce toți se vor certa după voia judecătorului; iară de se va cunoște că l'au rănit, și cari l nu l'au ucis, atunci ucigătorii se vor omōri, iară ceialaltii ce le-au fost ajutor, atunce se vor certa

după voia judecătorului, iară de nu le vor fi ajutat, ci numai fiind acolea de față vor fi sărit și ei cu armele: atunci aceia nu se vor certa.

[Zac. 7]. Niște omeni mulți de vor ucide pe vre unul cu rane de mōrte, carele una de într'însele singură putea să l omōră, iară la judecător să nu se pōtă adevăra carele l'au omōrit: atunce pentru căci sint mulți, nu se va omōri nici unul, iară așa se vor certa după voia judecătorului.

[Zac. 8]. Când vor ucide mulți pre unul cu rane nu de mōrte, care lucru una de într'acelea nu l'ar fi putut omōri, ci tōte împreună, l'au omōrit, și judecătorul nu știe carele va fi făcut rana cea de mōrte, numai ce se adevăreză lucrul, cum l'au ucis toți împreună, atunce pentru mulțimea se va certa toți după voia judecătorului.

[Zac. 9]. Cel ucis de mulți de va avea și rane multe, și de într'acelea când unele sint de mōrte, iară altele nu sint de mōrte, și să nu pōtă judecătorul să adevăreze cine l'au făcut mōrtea, atunci pentru mulțimea, toți se vor certa după voia judecătorului, iară de va cunoște judecătorul pre cea ce au făcut ranele cele de mōrte, atunce l va certa ca pe niște ucigători: iar cea ce n'au făcut rane de mōrte, pre aceia l va certa judecătorul după cum va fi voia lui.

[Zac. 10]. Mai marele care va fi cap între multe soții, și de va fi făcut rană de mōrte celui ucis: iară ceialaltii soții să l fie vătămat cu rane nu de mōrte: atunce cel mai mare se va certa ca un ucigător cu mōrte, iară ceialaltii după voia judecătorului și după rane care le vor fi făcut fie-carele, însă și atunce se cade forte să cerceteze judecătorul pre amăruntul, în ce parte de trup au rănit fieș-carele de dânsii, pentru că măcar de n'ar fi făcut toți rane de mōrte, alegă fără de cel mai mare, iară așa drept aceia mai mult se va certa cea ce l va fi lovit în piept, de cât cea ce l va fi lovit într'un deget, și mai mult se va certa cea ce au făcut rana de l'au scos sufletul, de cât ceialaltii, deci ori că l vor fi făcut rane de mōrte aceia toți se vor omōri, iară ceialaltii să se certe după voia judecătorului.

[Zac. 11]. Când se va ucide neștine de mulți și judecătorul nu va ști carele de într'acel mulț l'au ucis: atunce toți se vor certa cu bani, sau l'vor scoți de în moșie, sau i vor duce la ocnă.

[Zac. 12]. Pōte judecătorul să muncescă pe acela sau pre aceia ce vor avea niscare semnne ca acele cum să fie ucis aceia pre cel mort, măcar de ar fi momit și pre alții pre mulți într'acea ucidere. Așjiderea de va arunca neștine vre o piatră de în vre o casă unde vor fi omeni mulți, și va ucide pe cine va, atunce iară nu l va munci pre toți judecătorul, nice

va putea să i muncescă pentru să știe carele iaste de intru toți cela ce au aruncat piatra, iară de va fi carea cumva de într'acești mulți de se vor găsi vre unii să aibă niscare sème, cum aceea să fie aruncat piatra : atunci pre acela sau pre ceia numai ce va munci judecătorul, să spue cum va fi cu dreptul.

Pentru a opta vină, pentru carea micșoréză judecătorul certarea.

Glava 363. [Zac 7]. A opta vină pentru carea se îndemnă judecătorul să micșoréze certarea celui vinovat, la greșala ce au făcut : iaste ascultarea carea va face neștine spre Domnul țării, sau spre stăpânul carele i va sluji, și cum zice cartea cea veché la vtorii Zacon la 17 capete : cela ce nu se va pleca, ce se zice ce nu va asculta de judecătorul carele au ales Dumnezeu, acela cu mörte voiú să mörá. Mácar cá acest cuvint al scripturii cel vechi zice așa, iară așa se socotéște pentru învățătura judecătorului celui ce judecă pre lege și pre Dumnezeștile Pravile, și pe Pravilele céle ce sunt după fire, pentru cá cine nu se va pleca supt tária învățării legii și judecătorului : acela nu se va certa cu mörte pe dreptate și după Pravilă.

[Zac 2]. Cade-se să asculte și să se plăce Boiarenului și mai marelui nărodului, însă când vor da învățătura spre lucrările carele vor fi mărturisite de Pravilele céle împărătești sau de obicelele locului, sau de singură firea omenescă, care lucru să înțelégă când va imbla neștine pre aceia ascultare, atunce puțină vătămăre va face spre apropéle lui, iară de vrème ce cu acéstă ascultare ce va face neștine spre mai marele său, ce se zice spre Domnul său, imblând de tóte pre voia lui, de va greși și va vătămă forte mult pe apropéle fieși-cui : atunce nu se cade ascultătorul să fie acéstă ascultare.

[Zac 3]. Cela ce va ucide pre cine-va, fiind trimis de Boiarenul Săborului, ce se zice de cel mai mare al glótelor, atunce pôte șovăi să nu se certe după cum scrie Pravila, care lucru să înțelégă într'acest chip : Cândul va trimite cel mai mare, și i va îngrozi de i va zice cá de nu va omori el pre acela, atunce judecătorul va omori pre dînsul, și mai vartos mai marele glótelor, de va fi deprins a omori pre unii caaceia cărîi nu l vor asculta; iară de vrème ce nu l va îngrozi mai marele glótelor, și să nu l zică așa cá de nu l va omori atunce va muri el în locul lui, și încă când nu va fi învățat a omori pre ceia ce nu l ascultă : atunci cela ce va face ucidera nu va putea șovăi să zică cá l au înafat mai marele lui, ci se va certa după cum scrie Pravila.

[Zac 4]. Rugămintea Domnilor iaste ca și când ar îngrozi pre neștine.

[Zac 5]. Oii care muiare de frică și de silă cel va face Domnul, de se va pleca și va face pre voia lui : aceia nu se va certa nici cum.

[Zac 6]. Un judecător de la un irtg, ce se zice un diregător, nu iaste dator să asculte pre Domnul țării să muncescă, sau să spănzure pre neștine, cunoscând el cá nu e vinovat, și iaste lucru cu asuprélă aceia muncă sau aceia mörte, ce mai bine l iaste lui să și lase scaunul cel de judecător ce ține, de cât să se plăce învățării Domnu-său cea cu asuprélă; iară de nu se va îndura să facă părăsire scaunului său, atunce trebuie să scrie să dea știrea Domnu său de aceia tocmelă ce i-au poruncit, cum iaste lucru cu năpa te, și să socotéscă să mai cercetéze, și după aceia să aștepte răspuns; iară judecătorul de va răspunde și al doilea rând, și de va zice de nu veș asculta, tu știi, sau să facă cum îți dau învățătura și să nu mai cercet alt lucru sau altă vină, sau de va zice si într'alt chip, citi l am scrisóra ce ne-al trimis și am înțeles de tot, iară drept aceia să facă cum ț-am dat învățătura, iară într'alt chip să nu fie : atunce de va asculta de învățătura mai marelui său, va putea șovăi și nu se va certa după Pravile pentru greșala ce va fi făcut pentru ascultare.

[Zac 7]. Când va zice judecătorul, cutare lucru l am făcut, pentru cá m-au dat învățătura Domnul mieș, (carele iaste mai mare pre o țară, atunce nu l vom créde acest cuvint, numai ce trebuie să arate acea învățătura a celui Domn, au cu mărturie au cu scrisóra de mâna Domnului țării.

[Zac 8]. Un judecător ce va isprăvi și va implé legea ritui judecător al alții eparchii, atunci nu se va certa nice iaste dator aceia să cercetéze tocmelă aceia să vază dreptă e au cu asuprélă, fără numai de se va pune împotriva cel vinovat de va zice, cum acéstă lege nu e bună de nimica, de vrème ce se-au făcut de un judecător striin, și cum nu i se-au căzut să legiuiască el greșală ca acésta, cum se ar zice județul Brașovului căce n-au putut prinde pre un vinovat la mânilé lui, au făcut lege să fie isgonit de în tóte cetățile câte sînt supt ținutul Craiului unguresc. și așa au isprăvit cum de va încăpea în mânilé vre unui scaun Craesc, atunce să aibă a l tária capul, și așa au dat știre pre la tóte cetățile țării Ungurești, iară vinovatul se-au puilejit de se-au prins la mâna județului dela Sibiiu, deacia având județul la mâna lui isprava celui județ, de la Brașov, cum ori unde l vor prinde să i taie capul, acum pôte într'acest ceas fără nice de o certare ce pre judecata celuiia să i taie capul, iară de va fi judecata celuiia și strimbă, atunce acela ce i-au tăiat capul nu se va certa nice

cum fără numai când va zice vinovatul acelel județ de la Sibiiu, ce trebă are județul de la Brașov cu mine, sau ce puternic e el asupra mea să m l taie capul? de vrème ce eu nu sînt ungu, ci sînt nēmț, și omul acela ce l am ucis iaste de în țara Nemțască, și l am ucis la Ispania, deci ce trebă are județul de la Brașov cu greșalele ce se fac în țara Nemțască? deci atunci acel județ l va ținea la închisóre, și va scrie la Craiul unguresc ce vor putea alége pentru acest lucru, și după cum va veni răspuns de acolo așa va isprăvi.

[Zac 9]. Patriarhul de va scrie la vre un poslușnic al lui, și de l va zice să facă cutare lucru iară de nu veș face de greu te aforisesc și ael lucru cel zice se facă iaste cu năpaste și cu asuprélă : atunce acel poslușnic nu iaste dator să asculte pre Patriarhul, nice aforisania lui, iară așa se cade să l dea știre cu scrisóra cum iaste năpaste, și cum se face asuprélă pre învățătura ce l-au dat, și după aceia să aștepte răspuns.

[Zac 10]. Judecătorul cel mirenesc se cade să ispitéscă și să săvirșască o lege ce va fi legiuit judecătorul Bisericii, de i va pareă cá au legiuit drept : însă pôte și acela judecătorul mirenesc să cercetéze tocmelă cu mărturii, să pótă cunoște legea ce-au legiuit, de pôte fi să i facă sfărșit, ce să zice certare, au cu mörte au într'alt chip, fără numai de va fi tocmelă pentru eresuri, pentru cá atunce judecătorul cel mirenesc, nu mai cercetéază nemica : ci atunce și ori ce fel de eretic i vor da de la judecătorul Besericii de l va omori fără de nimica altă îngăduință, și fără nice de o întrebare cum au fost tocmela.

[Zac 11]. Omenii cel Domnești, ce se zice armașii și armășenii și alții cá dîșii când vor muuci, când vor spănzura, sau vor tăia capul cuiva, și altele ce vor face cu învățătura Domnului țării, atunce de ar fi învățătura Domnului la arătare de față să vază toți cá iaste cu asuprélă, și cu mare năpaste, aceia nice odată nu se vor certa nice cum nice drept un lucru.

[Zac 12]. Plugarii și alți lucrători de vor ara în pămînt striin, sau de vor culége în vie cu învățătura cuiva, când le va fi zis cá iaste a lua : atunci nu se vor certa nice cum; fără numai atunce când vor și lucrătorii cá nu iaste a celuiia ce l-au pus să lucréze acoloa acel pămînt, sau alt ce va fi, sau fără numai când l-ar pune să scére încă fiind crud sau să stringă alte pόμε într'acest chip, sau când le ar zice să mute vre un hotar de în locul lui, sau unde l vor pune să lucréze și i vor păzi cu omenii cu arme, sau când le vor zice să lucréze nóptea, ce se zice să fure : pentru căce cá atunce depurarea se vor certa și nu vor putea șovăi.

[Zac 13]. Feciorul carele va face vre o greșală pre învățătura tătane-său, sau a mănese, sau muiarea pre învățătura bărbatului ei, sau robul pre învățătura stăpânului său : aceia nu se vor certa nice cum de va fi greșala micșoră, iară de va fi greșala mare : atunce se vor certa, însă nu deplin cum scrie Pravila, ce după voia judecătorului.

Aicea scriem pentru a noua vină, de în carea micșoréză judecătorul certarea și pedépsa celui vinovat.

Glava 364. [Zac 1]. A noua vină pentru carea se îndemnă judecătorul să mai micșoréze certarea celui vinovat, de cum cértă Pravilele : iaste neputința și slăbiciunea firei, pentru carea mai puțin se vor certa muerile, decât bărbatii la greșalele ce vor face.

[Zac 2]. Muiarea se va certa mai puțin de cât bărbatul, când în casa ei se vor face hanii râl calpuzani, sau când va cumpăra ceva vre un lucru eftin ca să l vinză mai scump, sau când va sparge Cartea Domnescă, și încă și de se va mesteca în tocmela ereticilor, sau la jurămînt mincinos, iar când va greși la lucruri, carile se fac împotriva Dumnezeștii Pravile, și a Praviliu firei omenști : atunci nu se va certa muiarea mai puțin, ce tocmă ca și bărbatul.

[Zac 3]. Țăranul cel gros, acela pôte șovăi să nu se certe, mai ales când va fi mărturie cuiva, și de va grăi cuvinte fără de ispravă fără cale, de se va cunoște lucrul cá grăiaște de prostimea lui, iară de va grăi de învățătura lui cea rea : atunce se va certa tocmă ca și alții, asijderea și la alte la tóte greșalele ce va face țăranul cel gros, de va face de grosimea lui, atunce mai puțin se va certa, iară de va face de în răutate și felul lui cel rău : atunce se va certa tocmă ca și alalții, și acésta iaste în puterea judecătorului să l judece, de va fi de grosimea lui sau de nu va fi, fără numai de va fi greșala spre Dumnezeiasca Pravilă, sau spre Pravila cea de fire, căce cá atunce grosimea lui nemica nu l va folosi nice va șovăi să scape de certare.

Pentru a zécea vină, pentru carea judecătorul inimicșoréză certarea și pedépsa

Glava 365. [Zac 1]. A zécea vină carea îndemnă pre judecător să mai micșoréze certarea vinovatului : iaste somnul, de vrème ce mulți s-au găsit de au făcut multe și minunate lucruri în somn, iară deca se deștepta atunce nu ținea mînte nemica ce au făcut; cum au fost odată unul de-au fost dormind la Beserica lui Sveti Venedict, la țara Frîncescă, și au fost eșit de în Beserică adormit de au imblat două mîle de loc, și acolo au găsit pre un copil și l-au ucis de au murit, neavînd nice un lucru cu dînsul, nice l-au știut nice l-au

cunoscut, și iarăși așa adormit s'au întors și s'au dus de au intrat în beserică, iară dimineața n'au știut nemica ce țară afară n'au eșit. Altă dată iarăși au fost într'un oraș ce s'au chemat Pizan, unul de aceea carele de multe ori eșia noptea de în casă și cu arme, și încungiura țigul tot cântând, și iarăși dormind se întorcea de mergea acasă și nu se mai deștepta, și de multe ori prietenii lui deca'l găsia imblând pe drum ei l' deștepta și l' întorcea deștept la casa lui de în carca eșise dormind, sau cum au fost o muiare, carea se scula noptea deși frământa pâinea, și o punea de o învăția o dată de tot numai să o bage în cuptor, și iarăși adormită, se ducea de să culca în patuși, iară dimineața nu știa cine l' au grijit așa pâinea, și așa depurarea l' părea că l' fac acosta vecinile ei, ca să riză cu dinsa : și alții mulți s'au aflat ca aceștia, deci pentru acosta s'au făcut aceste pravile.

[Zac. 2]. Acest fel de omeni, dormind în somn, de vor bate sau vor răni, sau vor ucide pre cineva, acosta nu se vor certa după Pravila, ce după voia judecătorului, de vreme ce și somnul se închipuiește cu moțea; iară afară de acosta se cade să aibă judecătorul milă la greșalele carele sunt de în fire.

[Zac. 3]. Un om cu fâmeia lui dormind într'un așternut, de vor impresuraș cocorul între ei și l' vor omori : atunci acosta lucru nu se va chema c'au făcut ei de mîntea lor cea rea, ci le-au fost greșală, de vreme ce și judecătorul depurarea crede, cum părinții mai bine și păzesc feciorii, de cât singuri pre sine, sau muma nu se va chema să și potă ulla pre fiu-său, fiindu l' de în măruntaele ei, drept acosta nu se vor certa după pravila ca niște ucigători : iară pentru nesocotința lor, atunci se vor certa după voia judecătorului.

[Zac. 4]. Cella ce va greși dormind, acela se va certa după Pravila, însă când se va face că dorme, iară el adevărat va fi deșteptat.

[Zac. 5]. Cella ce va greși dormind, și deca se va deștepta nu se va căi ce-au făcut, ci încă va zice bine am făcut de am făcut așa în somn : acela se va certa după Pravila și nu va putea să șovâiască.

[Zac. 6]. Când va dormi neștine, și de va merge să facă vre o răotate, sau de va vătămă pre cineva, atunci pôte celalalt să l' ucigă, ca să scape dinaintea lui cu viață, și nu se va certa, care lucru se socotește când nu va putea într'alt chip să scape de în mâinile lui, ce numai ce l' caută să l' ucigă.

Aicea scriem pentru a unsprezece vină carea va micșora judecătorul pedepsa și certarea.

Glava 366. [Zac. 1]. A un-sprezece vină carea mai micșorează judecătorul certarea și pedepsa celui vinovat, iaste dragostea, de vreme ce dragostea se închipuiește cu beția,

așijderea și cu nebulnia, iară așa mai vartos iaste și mai rea chinuire de cât acela de cât toate : drept acosta s'au făcut acosta Pravila.

[Zac. 2]. Cella ce va face vre o greșală fiind îndemnat de dragoste : acela mai puțin se va certa de cum spune Pravila.

[Zac. 3]. Cella ce va fi biruit de dragoste, și de va tîmpina vre o fată mergind pe drum, și o va săruta : acela nu se va certa nice cum, cum au făcut un muncitor de la Athina, pre carele l' chiama Opisistratos, carele nu zise mueriși când l' îndemna să nu fie într'alt chip, ci să o noră pre cela ce-au sărutat pre o fată feciuriță a lor mergend pe drum, iară el l' zise acest cuvînt, de vreme ce pre cea ce ne iubesc și ne sărută, tu zic să l' omorim, dară încă ce învățătură vei da să facem celor ce nu ne vor și ne vor fi cu vrăjmașie ?

[Zac. 4]. Ori care muiare pentru multă dragoste ce va avea cătră ibovnicul ei, de va priini în casa ei furțișagul ce va fi el furat : acela mai puțin se va certa de cum iaste scris la Pravila.

[Zac. 5]. Dragostea, precurvă și răpirea fetei, și alte greșale ca acosta șovăesc, ce se zice, când ar pune scări la ferestri să se sue să intre la ibovnicu și și altele ca acosta.

Pentru a doisprezece vină, carea micșorează judecătorul pedepsa și certarea.

Glava 367. [Zac. 1]. A doasprezece vină carea îndemna pre judecător să micșoreze certarea celui vinovat, de cum scriu Pravilele : iaste ruda cea alésă, boeria, de vreme ce nice cei de rudă bună, nice boierii, nice feciorii lor nu se vor certa cu Catarga. sau cu Ocna, ci pentru acosta se vor goni de în moșia lor căta-vă vreme, iară nu se nici spinzură în furci ca alți făcători de rău, nice se înțepă : ci pentru acosta pentru toate li se tac capetele, nice pre ulla pre în țig nu se pörtă unii ca acosta.

[Zac. 2]. Când certy judecătorul, sau Pravila pre cineva cu bani : atunci tocma se certy boierul ca și cel sărac.

[Zac. 3]. Certarea cea trupescă carea dă Pravila pentru greșale, de ar fi că de micșoră acosta certare. deca se va da vre unii boier, acosta se chiamă prea mare, de cât când s'ar da fie cui de cel mai mic, și iarăși vine lucrul unul drept altul, cât ar fi de mică certarea carea va fi cu bani la vre un om de cești mai mic și proști, la acosta iaste mai mare de cât s'ar da la un boier, drept acosta Pravila schimbă certarea cea trupescă cu bani, când iaste vre un boier, și acosta cu certare de bani; iară de iaste vre un om de jos și micșor și sărac, atunci acela se va certa cu certare trupescă.

[Zac. 4]. La greșale ca acosta carele sînt la Pravila, mai mari se dau boierilor de cât săracilor, și mai mult se vor certa boierii de

cât cei mai mici și mai săraci, cum s'ar zice, de să va afla vre un boier, hieclen unui Domn, și hain țării, și de s'ar arăta într'acosta chip și unul de cel mai mic, atunci mai mult s'ar certa cel mai mare boier, de cât cel mai mic și om mai de jos; așijderea și omul cel mai de jos, de l' vor prinde la răz-boi viu atunci l' vor tăia capul, iar de vor prinde vre un boier, atunci l' vor spinzura.

[Zac. 5]. Greșalele carele fac rușine boierii boierilor, atunci mai mult să certy boierii, de cât cei mai mici și omni mai de jos, cum s'ar zice, la greșala votriei se va certa mai mult boierul de cât cel mai micșor.

[Zac. 6]. La greșalele ce învăță Pravila să piarză în furci, cum e hainia, și hieclșugul, când hieclnește pre Domnul său, atunci se va spinzura și boierul ca și cel mai prost, iară așa furcile boierului să se facă mai nalte de cât ale celui mai mic.

[Zac. 7]. Când va mărturisi neștine minciuni, sau va fi eretic, și când nu va asculta de Domnul său, și la lucrul cel ce vor sudui pre împăratul sau pre Domnul locului, atunci într'un chip se vor certa și boierii și cel mai prost.

[Zac. 8]. Cella ce va face o greșală, nădăduindu-se că nu se va certa căci iaste boier, și de va fi scos cuvînt, să fie toșles cineva cum să fie zis acest cuvînt, și cum să fie făcut acosta greșală cu acest gînd : atunci boierul se va certa într'o potrivă tocna cu cei mai săraci.

[Zac. 9]. Când se va cădea unii boier pentru greșală ce au făcut, să l' trimită la ocna, sau să l' bată prin țig, sau altă certare să pată, iară judecătorul ca pe un boier, atunci se va certa cu bani, acosta se face o dată sau de două ori, iară a treia oară de vor mai prinde pre boier, făcând iarăși acosta greșală, atunci se va certa tocna ca și cel om mic și mai prost.

[Zac. 10]. La certările celea ce dă Pravila după voia judecătorului, la acosta pôte judecătorul să mai împuțineze certarea boierului, iară acosta certări ce de față iavașă Légea și Pravila certarea cum va fi, la acosta nu pôte judecătorul să certy mai puțin pre boier de cât pre cel om mai mic și mai de jos.

[Zac. 11]. Pentru precurvă, tocma într'o potrivă se certy boierul ca și cel mai mic.

Pentru a treiasprezece vină, pentru carea micșorează judecătorul pedepsa și certarea.

Glava 368. [Zac. 1]. Judecătorul se îndemna să mai micșoreze certarea celui vinovat, pentru iscusirea și destoinicia lui, cum s'ar zice : de vreme ce neștine va și vre un meșterșug ca acela frumos și scump, și atât să l' știe de bine, cât să nu se aște alții asemenea-

lui : atunci acela de va face vre o greșală, mai puțin se va certa; cum au fost odată un iacătuș bun, carele pentru uciderea ce făcuse, nu l'au omorît, ce l'au isgonit de în locul lui și de în moșia lui, și iarăși la vreme de ôste l'au adus, acosta se face când se va arăta meșterșugul lui de față de vor vedea toți, carele va fi futuror de trebă, și greșala lui trebuie să fie așa : adică să nu fie hainit cum va moșia lui, sau să fie fost iăihar de drum, pentru că atunci nici un meșterșug nu l' va folosi.

[Zac. 2]. Când va fi făcut neștine un bine mare locului aceluia unde făcuiește, care bine să se pomenescă depurarea, după acosta de se va prileji să facă vre o greșală : atunci judecătorul pentru acel bine ce se pomeneste, va certa l' mai puțin de cum se cade, fără numai când va fi acel bine ce au făcut locului, lucru puțin iară greșala lui va fi mare : atunci acel bine ce-au făcut nu l' va fi drept nimica.

[Zac. 3]. Binele ce va face neștine locului și moșiei lui, au el au moșii lui, acela l' va folosi ca să se certy mai puțin sau să nu se certy nice cum la greșale ce va fi făcut, și acosta pôte fi când va fi trecut vreme multă de când va fi făcut acel bine, până când au făcut greșala pentru că de se va face acel bine în vremea carea se va face și greșala : atunci acel bine nu l' va folosi nemica, ca și când nu s'ar fi fost, de ar fi cât de mare, ce se chiamă că va mai micșora ôre-ce, cum se ar zice, ôre cine fură de la un boier, o răclită cu bani, și găsește acolo înăuntru niște cărți hieclene, carele le scria la niște vrăjmași să vie cu ôste să ia acel loc, și deca le-au găsit le-au arătat Domnului aceluși loc, și se-au grăbit de au îndreptat și au potolit cum au știut acel lucru, acela adevărat mare bine au făcut aceluși loc, iară așa nu l'au făcut cu sfat bun și cu gînd bun, cum se cade să se facă binele, ci i-au venit acest bine mare de în furțișagul lui, drept acosta cu un fur se va certa, iară mai mari aceluși loc vor face milostenie feciorilor lui, și pre dănsul încă l' vor certa mai ușor ôre-ce puțin lucru, pentru acel bine ce i se-au nemerit.

Aicea scriem pentru a patru-sprezece vină, carea micșorează judecătorul pedepsa și certarea.

Glava 369. [Zac. 1]. Schimbându și neștine firea și viața cea rea ce-au fost având și ple-cându-se către Dumnezeu, acosta îndemna pre judecător de mai micșoreze certarea, de cum spune Pravila pentru greșala ce au făcut : drept acosta se au făcut acosta Pravila.

[Zac. 2]. Orrăiul de va face o greșală, și după acosta va veni spre credința creștinescă și se va boteza, acela sau nu șoa-a certa nice cum, sau se va certa pentru acosta greșală de cum învăță Pravila, și acesta lucru stă cu to-

Pentru postul sfințelor și marilor părăsimi, și a tote Miercurile și Vinerile, și când se slobozește ajunarea acestor două zile, și cum se cade călugărilor și lumea să o păzescă cu post.

Glava 381. [Dumnezeestii dascăli]. Post postim (carele au postit) Domnul Hristos, sfântul și marele carele se chiamă și iaste Părăsemile, cu curăție și pentru a noastră er-tare, și mănăcăm o dată în zi sec după vecer-nie, și legumi fără unt de lemn, iar vin și unt de lemn în tote Simbelile și Duminecele vom mănca, iară peste nici cum, fără numai în zioa Blagoveșteniiilor de aceia nici cum.

[Apostolii canon 68]. Că zice canoaul 68 al sfinților Apostoli și poruncște, ori fie-care episcop, au preot, sau diacon, sau iodiakon sau citeț, sau cântăreț, ce nu va posti sfințele Părăsimi și tote Miercurile și Vinerile a tot anul: aceluia să i se ia darul, și să se scotă de în cinste ce iaste, iară de va fi mirén să se afurisescă, fără numai de va fi cineva bolnav.

[Zonara]. Dumnezeestii Apostoli vor și poruncesc cum postim sfințele și marile Părăsimi, tocma să postim Miercurile și Vinerile a tot anul, iară de va fi cum am zis mai sus, adecă de va fi sfințit să i se ia darul, iară mirénul să se afurisescă, ce se zice să se cano-nescă, adevărat de va fi fără de bolă.

[Marele Athanasie]. Cine va dăsega Miercu-rea sau Vineria, acela răstignește pe Hristos ca și ovreii pentru că Miercuri se-au vindut iar Vineri se-au răstignit.

[Caută de vezi]. Deslăgăse postul Miercurii și al Vinerii, când se tâmplă praznic Domnesc și al Preacestii, și de la Paști până la Pefe-desetnită, și la nașterea a lui Preacestii, și la Usepnovenia lui, iară într'ale sfinților Apo-stoli, și ale sfinților Ierarși și ale sfinților Mu-cenicilor nu se slobozește în praznicele acestora a mânca peste. Numai în zioa a doi Prăvprea-stolnicilor apostoli Petru și Pavel, și în cele 12 zile și în harți când se încépe Triodul și în săptămâna branzi: într'acéstea săptămâni se face razdreșenie în tote

[Postnicul]. Iară călugării, și Lunile să pă-zescă a tot anul, ca și Miercurile și Vinerile, cum am luat de la sfinții Părinți, dar ce er-tăciune va fi călugărilor decâtă nu va prisoi postul lui mai mult de cât al mirénilor? că încă mai vartos unii cucernici de în mirénii le păzesc, cu cât mai mult călugărilor? pen-tru că zice sfințul Simeon făcătorul de mi-nuof întru viața lui, să postescă călugărul zice în tote zilele, și fără de posturile cele ce sint tocmită și poruncite, iară nu mai puțin de al noolea cés.

Pentru muierea carea va naște în postul mare și pentru dinenii și mueri bolnavi cum să nu fie a nu mânca unt de lemn și vin și numai de carne și de unt să se fie a nu mânca.

Glava 382. [Timoteii Alecândrului]. Mu-ierea carea va naște în postul cel mare, sau în săptămâna cea mare, aceia să nu fie de poruncit post a se posti de unt de lemn și vin, ci fără de păcat să mănănce și să bea.

Pentru că postul pentru smerenia trupului se-au făcut, iară ea aflându-se bolnavă și slabă, cere și priméște hrană ca să ia putere și sănătate [Valsamon]. Și alt cine-va carele va fi slab și bolnav nu se opréște de zilele care-le sînt poruncite a le posti, ci să mănănce unt de lemn și vin, iar carne să nu mănănce măcar de se-ar afla și la mörte, cum grăias-te Valsamon, la povéstea canonului 68 Aposto-licesc.

[Postnicul]. Iară Dumnezeescul Patriarch Postnicul grăias-te, că cine va mânca carne sau brânză în sfințul marele post, sau Mier-curea sau Vineria, acela 4 ani să nu se cu-minece, și să ia și alt canon greu.

Pentru blagoréșenii, de se vor tâmpla în săp-tămâna cea mare, mănca-vom peste ai ba.

Glava 383. [Dumnezeestii îndăptorii]. Mulți zic de intru Dumnezeestii Dascăli, că în ori-ce zi de ale săptămânii acei mari de se vor tâmpla Blagoveșteniiile atuncea să nu măn-căm peste, iar alții zic să mănăcăm.

[Nichifor Tărigradenul]. Iară Dumnezeescul Nichifor Tărigradenul zice: de se va tâmpla Blagoveșteniiile în Joi mari, sau în Vineria cea mare, să nu greșim să mănăcăm unt de lemn și peste.

[Nichita Serron] Iară sfințul Mitropolit de la Serron Kyr Nichita, și dumnezeescul Zo-nara poruncesc, de se vor tâmpla zice Bla-goveșteniiile ori în ce zi de ale săptămânii cei mari, atuncea să se mănănce peste, fără nu-mai de se va tâmpla în Vineria cea mare și în Simbăta cea mare, și așa ține și muma și stăpâna tutulor Bisericilor, adevărata ma-rea Beserică într'acéste 2 zile, [Zonara] ori în care se va tâmpla Blagoveșteniiile numai unt de lemn vom mânca și vin vom bea, pentru bucuria lumii și a mântuitorului dumnezeesc Praznic, iară peste nici cum.

Pentru postul Crăciunului și al sfinților Apostoli.

Glava 384. [Postnicul]. Postul Crăciunu-lui și al sfinților Apostoli, mănăcăm cu sec 3 zile, Lunea, Miercurea și Vineria, și ținem și de peste, și de unt de lemn și de vin, fără numai carele va fi bolnav, și vom mânca le-gumi fără unt de lemn, ca și în postul cel mare, iară carii vor vrea să placă mai bine lui

Dumnezeu, aceia numai Sămbăta și Dumineca să mince peste.

Pentru postul de în luna lui August al Dom-nii noastre sfinței născătoare de Dumnezeu.

Glava 385. [Dumnezeestii îndăptorii]. Pen-tru dumnezeiasca cinstită Adormire de Dumnezeu, și prea blagosovitei Născătoare de Dumnezeu, muma cuvintului lui Dumnezeu, mai nalta și mai cinstită de tote zidirile văzute și gândite datorii sîntem neschimbat toți creștinii sfin-ții și mirénii, archiereii, preoții, diaconii, că-lugării, călugărițele, bărbații, muerile, copii mari și mici: depurarea să căntăm, și să slă-vin pre acea sfință născătoare de Dumnezeu că pentru dăna ne-am izbăvit de în mâinile diavolului și am luat moșia cea de înții, ce se zice raiul, și pentru dăna iară ne nădăduim să luăm împărăția cerului a unuia fiu născut al ei, pentru că ea iaste scara de la cerii până la pămînt, adecă scară cum o au văzut Iacov carea sue la cerii pre ceia ce o cințesc și o rōgă și mai ales sîntem datorii la purtarea de lumină a praznicului de prestăvirea sfinției sale, și o cințim cu toată smerenia, și cu dra-goste Duhovnicescă, să ținem înainte cu post a 15 zile, intru carele să cințim și paracli-surile sfinției sale, și să postim toți acélea 15 zile, și Lunea și Miercurea și Vineria să mănăcăm sec, nice unt de lemn să mănăcăm, nice vin să bem, pentru cinstea adormirii sfinției sale, iară în célea lalte zile vom măn-ca unt de lemn și vom bea și vin, iară peste nice cum, numai într'acea zi a prea luminatelor și prea slăvitei Preaobrajenii a unuia fiu al sfinției sale, ori în ce zi se va tâmpla vom mânca peste ori în ce zi se va tâmpla ori Mier-curea ori Vineri, cum grăias-te dumnezeescul Nichifor Tărigradenul.

[Vezi Patriarșesc și împărătesc răspuns]. Iară pristăvirea sau adormirea sfinției sale, ori în ce zi se va tâmpla, ori Miercurea ori Vineria carne nu vom mânca, ci numai peste. Pentru acest post, și sfințul Patriarch Kyr Luca, cu cinstul lui săbor, carele se afla atuncea al sfinților Archierei, și cu porunca Împărătescă au tocmit, ca neschimbat să se pos-tescă acest post, ce se zice acelor 15 zile de adormirea a prea curatei Născătoare de Dum-nezeu de toți blagocestivii creștinii, și nimeni să nu facă într'iusul razdreșenie de bu-cate, adecă de carne, sau de peste, fără nu-mai de se va tâmpla bolnav, și încă și aceia să se facă cu ertarea a Archiereului locului.

[Caută de vezi]. Inșă că și prăznuesc și cin-tesc acea blagosovită și cinstită prea slăvită Născătoare de Dumnezeu pre la praznicele ei, și în tote zilele anului cu rugă și cu posturi și cucernicii, atuncea darul sfinției sale cuprin-de pre dănsii, și dăruia în acéste plate de în-destul cu prisosire tuturor creștinilor, după

căldura și pohta a fecuți, pentru că sfinția ei, iaste fohosă și ferușinată nemului nostru creștinilor, avind îndrăznire ca o mumă a lui Dumnezeu, și dragoste spre noi pentru rude-nia trupului, deci acésta Dognă și Stepană a noastră, fără de cêrerea și ruga noastră nu lip-sește depurarea a se ruga și a soli pentru noi, cu cât mai mult încă când o vom cinți și o vom slăvi și vom cêre de la dinsa darurile cu credință adevărată, atuncea de în destul cu prisosire dă și face bine tuturor după credința și cucernicia a fie-cui, și izbăvește de tote ne-voile.

Pentru postul îndăptării cinstitelor cruci.

Glava 386. [Postnicul]. Postim iar și în zioa nălțării cinstitelor și de viață făcătoarei Crucii, luna Septemvrii 14. ori în ce zi se va tâmpla, ori Simbăta ori Duminecă, sau într'altă zi, și alt nu mănăcăm fără numai unt de lemn și vin, iar peste nici cum, pentru le-garea zilei.

Pentru sgmol, adecă vearii ră edinago boga când s'au făcut.

Glava 387. [Simeon Solunénul]. Săborul de înții o au făcut de încaput pînă aicea a-decă pînă la Duha sfetego Gospoda Jivotvo-reastago, iară al doilea Săbor o au început de la Gospoda Jivotvorastago ije otolța is-hodiaștago, și o au obirșit de tot.

Pentru cele 7 sfințe și a totă lumea săboră când s'au făcut și pentru ce.

Glava 388. [Soborul 1]. Sfințul și a totă lumea Săborul de înții 318 purtători de Dum-nezeu părinți făcuto s'au la Nichea Vithiniei într'al zecelu an de împărăția Marelui Con-stantin, de la nașterea a lui Hristos pînă la acest săbor, vteato 318, și era mai mare la a-cest săbor Sylvestru și Iulie de la Roma cea vechie sau bătrînă, și ei au trimis pre aceștea, pre Vito și pre Vichentie, fost'au la acest să-bor și Tărigradenul Alexandru, și de la Ale-xandria Alexandru, și el avea împreună ne-voitorii pre Marele Athanasie fiind diacon, de la Antiochia Evstahie, și Macarie de la Ie-rusalim, adunatu-s'au asupra spurcatului de Arie, carele au fost de la Alexandria, și s'au unit în spița preotescă de era preot' acei bes-erici, și făcea și zicea spurcatul de dînsul pre fiul și cuvintul lui Dumnezeu zidire și făp-tură, iară sfinții Părinți ai acelu săbor pro-poveduiră, că Tatăl, Fiul și sfințul Duh, nu-mai obrazele ce se desparte, iar întru ființă n'au despărțire, tocma cinstit Tatăl, Fiul și Duhul, de sfinții 318 de Dumnezeu purtători Părinți, pre toți că și au fost cu acel spurcat de Arie, și pre aceia au blăstemat și i-au dat anathemă, drept aceia și pentru întărirea tocmelii besericii au scris douăzeci de ca-none.

Al doile săbor.

[Săbor 2]. După aceea cu îndreptarea lui Dumnezeu, adunase și al doilea sfântul și a totă lumea săbor, într' al doilea an de împărăția Marelui Theodosie, cu 52 ani mai puțin de săborul de întâi, și s'au adunat la Tarigrad 150 de episcopi, și avea exarch săborului acelaia, pre Timothei de la Alexandria, și din destul vrădnicul Meletic de la Antiochia. Cyril de la Ierusalim, și Neclarie de la Tarigrad : carele se făcu oglășenic în zilele săborului acestuia, și se hotărî și se hirotoni Tarigraden, și era și Grigorie episcopul de la ostrovul Capadochiei, și multul și marele Grigorie bogoslovul, carele finuse scaunul Tarigradului, de acia de nevoi și de zuhure, el lăsa și se despărți de să duse de sedea la moșia lui la Nazianz, și au scris și cuvint carele îl chiamă de tocmire, căruia i începătura : (Cacovam vașa osdruzi Pastirie) și cu aceștia cuvinte îngrozi și înfricoși pre toți episcopii, decia preste puțin sosi și Damas de la Roma cea vechi, decia ce porunci acest săbor, toate le isprăvi acel sfânt Damas. Deci această sfântă cetă a Arhierilor, goni pre luptătorul de duh pre Machedonie, și luptător de duh i-ău zis, căci că grăia hulă spre Duhul sfânt, prăspurcatul, și acel Machedonie au fost epucat scaunul Tarigradului mai înainte vreme de Pa'u și nu cât-va, deci acest sfânt săbor blăstamară și i dederă anathemei împreună cu soțiile lui, iar pre sfântul Duh mărturisiră tocma cinstit Tatălul și Fiulul și Dumnezeu adevărit, și nu numai pre acia dederă anathemei, ce și pre nebunul Apolinarie și pre soțiile lui, iar pre Hristos mărturisiră și propoveduiră Dumnezeu deplin și om deplin, și numai 7 canoane au făcut.

Săborul al treilea.

[Săborul 3]. Iară într'al trei-spre-zecelen an de împărăția a lui Theodosie cel linăr, intru Efesul despre Asia s'au făcut al treilea sfânt Săbor, de la al doilea Săbor până la al treilea an trecut ani 241, era mai mare Săborului acelaia Cyril de la Alexandria, și ispravnicul al lui Celestin al Papei de la Roma cea vechi, Uvencalie de la Ierusalim, și Emnen de la Efes, carii s'au adunat acolo părinți 200, asupra ereticului Nestoriei, căruia i era moșia de la Antiochia, și s'au făcut Patriarh Tarigradului, afară de Treptate, deci acest prăspurcat Nestorie pre unul Domnul Isus Hristos împărția în doi fi, și zicea i că alt fiu iaste carele s'au născut de la Tatăl și altul iaste Hristos carele s'au născut de în Păcista, și zicea cum mintuitorul Hristos că iaste strin de Dumnezeu, asjiderea și adevăritei născătoare de Dumnezeu, zicea să nu i zică născătoare de Dumnezeu, ci născătoare de Hris-

tos. Iară acest sfânt săbor al sfinților, Părinți propoveduiră luminat, că Hristos iaste Dumnezeu deplin, și om deplin, într'un obraz, în doao fir, iară sfânta născătoare de Dumnezeu fără sâmintă preste fire au născut pre Fiul și Cuvintul lui Dumnezeu și al Tatălui pre Domnul nostru Isus Hristos, fără amestecare de bărbat, și fără de durere și geamere, carea au fost fată mai înainte de îngrecare, și de c'au îngrecat și decal' au născut iară au fost fată și adevărat născătoare de Dumnezeu așa au poruncit și au propoveduit, iară pre mincinosul Nestorie și pre soțiile lui, și pre dogmatele, adică învățăturile lui le dederă anathemei, și au făcut acest săbor canoane 8, decia după gona Nestoriei înțelese Ion sfântul Patriarh de la Antiochia, și așa cum s'au făcut săborul mai înainte până a merge el, și se scărbi căci gonit pe Nestorie fără de dînsul, decia luo pre episcopii ceia ce să adunase să venise cu dînsul, și punea vină și hănuia de a scote de în scaun pe sfinții Cyril și pre Memnon de la Efes, căce fără de cale și fără canonul Besericii au făcut săborul, și pentru că de la Efes se despărțiri, și avea mare netocmire unii cătră alții : adică Anatolean și ceia ce era cu fericitul Cyril, iară apoi după aceia multă nevoiniță au făcut împărțal de pace, până s'au împăcat unii cu alții.

Săborul al patrulea.

[Săbor 4]. Iară decă trecură trei-zeci de ani de la al treilea Săbor atunci se făcu sfântul și a totă lumea Săbor al patrulea, în anul de întâi în carele împărăția blagocestivul Marchan, și se făcu Săborul acesta la Chalcedona în vestila cetate a Vitheniei 630 de Episcopi, și era mai mare săborului acesta Anatolie Tarigradenul, și Maxim Antiochianul și Iuvencalie Ierusalimenul, și Pascasin, și Lucifinsie Episcopi cu Benifantie preotul, în locul sfințului Leu Papa al Romei cel bătrine; acel sfânt Papă nu trimise numai pre acestea, cel încă și poslanie minungă trimese, și întâria lucrările săborului, și chemară Dumnezeesfii Părinți ai aceluia săbor pre cea poslanie; Stilpal pravoslavioi, și dederă anathemei pre Evfchie archimandritul de la Tarigrad și pre Dioscos de la Alexandria, ca pre niceo răi pravoslavnicii, cari amestera pre cel întru doao fir cunoscut unul Hristos pre Domnul nostru și Dumnezeu, și au făcut canoane trei-zeci.

Săborul al cincilea.

[Săbor 5]. Sfântul și a totă lumea săbor al cincilea, făcutu s'au în Tarigrad, după ce trecuse 102 ani de la al patrulea săbor, într'al 18 an de împărăția a lui Justinian cel mare și s'au adunat 165 de purtători de Dumnezeu părinți, și era mai mare Mina Tarigradenul,

decia decă acesta muri, se făcu Patriarh Evfchie la adunarea săborului, Apolinarie de la Alexandria, Domnos de la Antiochia, iar în locul lui Evtachie Patriarhul de la Ierusalim era ispravnicii Didim și Evagrie, iară Vigilie Papa de la Roma era și el în Tarigrad, și ori ce porunci acest sfânt Săbor îl întări, și săborul acesta canoane n'au făcut. Numai ce deaderă anathemei pre ceia ce învăța de tocmele ale lui Origen, pre Didim și pre Evagrie și pre ucenicii lor, și pre cei ce se pleca și asculta întru învățăturile lor, cari vrea să nu socotescă povestile elinesiei întru nemica, ci brodia și nevoia să le lipescă și să le pue la Beserică, și zicea nebunul de el că sufletul imblă singur mai înainte de zimisirea trupului : și intră în trup și se naște decă mōre omul acela, el merge zic, de să naște într'al trup și iar dacă mōre omul acela, atunci se naște de câte ori va, și iaste zicea și sfârșenie nesfârșitelor și vecnicelor munci.

Săborul a șasea.

[Săbor 6]. Sfântul al șasele și a totă lumea săbor, făcutu se-ău într'al treilea spre-dece an de împărăție a lui Constantin bărbosul, după al cincilea săbor ani 125, și se adunară în Tarigrad 170 purtători de Dumnezeu părinți, și era începătorii săborului acestuia, Georgie Tarigradenul, Teodor și George preoții cu ierodiaconul Ioan, aceștia era în locul sfințului Agathon Papa de la Roma, și de la Antiochia Theofan hirotonit de acest săbor, iară scaunul Alexandriei și al Ierusalimului atunci era pustie sau vaduă, căci ai acéle eparchii atunci le cuprinsese Agareanii, ce tot se aflară în locurile lor ispravnic și sol, însă de la Alexandria Petru călugărul, iar de la Ierusalim Georghie călugărul și preotul. Acest sfânt săbor se-ău adunat pentru răi slavnicii care învăța tocméle ale lui Serghie, și era atunci aceia eretic Pir și Pavel, răi Patriarși al Tarigradului : și Onorie de la Roma, Kyr de la Alexandria, și Macarie de la Antiochia, Teodor de la Faran, și Stefan și Policronie, pre cari dederă anathemei acest sfânt săbor, pentru că tocmia de zicea că au avut Hristos Dumnezeu o voe și o lucrare după întrupare, iară acești sfinți dumnezeesfi Părinți ai aceluia sfânt săbor au poruncit și au propoveduit, și au întărit, că au avut după întrupare Domnul nostru Isus Hristos doao voe adevărite pre fire și doao lucrări, nu că despărța obrazele, ci nice o fire de într'amîndoa ale lui Hristos, a Dumnezei zic și a omenirii nu era fără de voe sau fără lucrare, și au făcut și acești sfinți Părinți canoane 82, pentru sfințele isprăvi și tocméle ale Mântuitorului.

Săborul cincea șaselea.

[Săbor cincea șasele]. Întru împărăția lu

Justinian al doilea nas țâial, carele era fecior lu Constantin bărbosul, decă cu poruncă a împărăției lui adunară-se Archierei 227, la loc carele se chiamă Trulla : acesta era casă prevestită împărătescă carea se află în Tarigrad și se adunară ca să întărescă al cincilea și se adunară să scrie canoane de tocmirea Besericii, și să împreună acela al cincilea cu acesta și le-ău pus numele Penthecti : adică cincea-șasea, ca cum ce ar fi lipsa de la cincea și de la șasea ei o au implut : pentru aceia săbor a totă lumea l'au chemat, și era mai mari săborului acestuia Pavel Tarigradenul, Petru Alexandreanul, Georghie Antiochianul, Anastasie Ierusalimenul, Ioan de la Noa Justinianopoli, Vasilie al Gortcanilor Mitropolia ostrovului Critului, și era ispravnic a tot săborul sfințel Beseric de la Roma, și aceștia au făcut canoane o sută și doao.

Săborul al șaptelea.

[Săbor 7]. Trecură ani 120 de la 6 săbor până la 7 și se adună al șaptelea săbor la Mitropolia de la Nicheia Villinioi 367 purtători de Dumnezeu bărbat, într'al optulea an de împărăția a lu Constantin și numă-sa Irina, mai mari săborului acestuia era vestitul Tarasie Tarigradenul, Petru Potropopul și alt Petru preot și egumen de la mănăstirea a lu sfinții Savei, cari era ispravnic în locul lui sfinții Adrian Papa de la Roma, iară Ioan și Thoma preoții luminaților întru post, era ispravnic în locul Patriarșilor dăspre Anatolia, adică în locul lui Politian de la Alexandria : și a lui Theodorit dela Antiochia și a lui Ilie de la Ierusalim, și acest sfânt și a totă lumea săbor, pre luptătorii de icone, cari zicea iconei lu Hristos și sfinților lui, ca sînt idoli; deci cu socotința a tot sfințului dumnezeescului săbor cu legătură nedezlegată pre acia i-ău dat anathemei, și au locuit 22 de canoane de folosința creștinilor întru ani de la zidirea lumii 6296.

Săborul a opta.

[Săbor 8]. Săborul al optulea de la Florenția făcutu se-ău în anii 1430 de la nașterea lui Hristos, în luna Iulie 6 într'o zi lumea nv. (52) într'u împărăția Kyr Ioan Paleologul, patriarșind Kyr Ios'f, carele se prislăvi acolo la Florenția, după răsipirea săborului, și urgia a lu Dumnezeu muri nepricestuit Dumnezeștilor taini, pentru căci că au iscălit niște lucrare la acel săbor rău, ce se-ău făcut și se-ău împreună săborului ce să făcuse în Tarigrad; slujiră liturgie Archierei și clicii pre număr 300, într'u mare Beserică a cuvintului lu Dumnezeu Sofia, și hirotoniță atunci ce voia împăratului, și pre Patriar-

chul Kyr Marco efeseanul alesul esarch al săborului, deacia ducându-se cu împăratul făcură doi ani tocma tot neisprăvind nemica; deacia deca făcură împreunare, iar Kyr Marco efeseanul stînd împotriva nu vru să iscălescă, iar fără de dînsul alții toți au voit și au iscalit; iar ceia ce era în cetatea Tarigradului, clericii și călugării și egumenii, nu vră împreună să slujescă sau să pomenescă pre cel ce venia de acolo, ci făcea pre dînsul ca pe niște păgâni căci se-au amestecat ei cu Latini, și mulți se lăsa de Prooție, și așa se făcu împreunarea nu împreunare, ci despărțire.

Pentru sfintele icône, carele vor fi foarte stricute, ce trebuie să se facă de dînsule.

Glava 389. *(Dela oteciniie forte lucrul minnat).* Un stareț prea sfînt, aflase spre părțile Anadol adevă ale Anatoliei într'un loc pustiu singur, și se duse la o pre sfîntă mănăstire, ca să vadă frații carii era în mănăstire, și deca se duse acolo trecu puțină vreme, ma și se răzholi starețul o bătă mare, și pe într'ajutorul Domnului luo tîmăduire și se sculă de în bătă, și vru iară să mîergă în pustie la chilia lui, iară frații l rugară ca să șază cu dînsul puțină vreme pentru folosința sufletelor lor, însă ascultă sfîntul lui Dumnezeu stareț ruga fraților, și așa rămase, iară afară de mănăstire era o mănăstioră pre numele mîntuitorului Hristos, și era de parte de mănăstire ca o milă de loc, și acolo ședea starețul de învăța și locmia frații de spăsenia sufletului, iar în mănăstioră a ceea se afla multe icône, foarte stricute, de vechi ce era nu le putea apuca, și cum le văzu starețul se înfricoșă să nu cum va să se sfărîme să se calce ca pămîntul, și vru să le bage în foc, deacia deca gîndi acesta în cuget, într'o zi adună multe nuiale în curtea mănăstiorii aceia și puse acele icône vechi și luo foc și purcuse să l pue în nuiale unde era acele icône vechi, iar mai înainte până ce să se apropie, veni glas cu tunet mare zicînd: nu le arde nu, că de ne vei arde vei să te dai în munca véculei, ci acesta să faci să îngropi pre noi în loc curat, și cum auzi starețul așa, cuprinse l frică și cutremur mare, cât de frică căzu si nu putea să grăiască, iară a doa zi deca se sculă, trimese de adună toți frații mănăstirii și le puse acea mare minune ce se făcu și deca auziră forte se mirară, atunce făcură în ziua aceia praznic, și slujiră dumnezeesca lyturgie băgînd lemnul acel pultr-d al acelor icône într'un cosciug și cânta slava tebea He bogae Aposlom pohvala. miznicom radovanie, și făcîră vâhod cu dînsule, și alunce le-au îngropat intru sfîntul jertfelnic, și după aceia sfîntul stareț

și se descoperi de Dumnezeescuîl ânger că călî ard sfintele icône osîndă vor să ia a focului de véc, pentru aceia trebuie să căntăm bine și cu deadinsul scripturile sfîntilor Părinți, ca să nu cădem întru osîndă și să ne dăm focului de véc.

Pentru cum se zice pohvala Archiereului la césurile cele mari.

Glava 390. Utverdi Bozse sviatuin pravoslavnuu vearu hristianskiu. 3-sce. Mnoga leata sotvori Bozse prieosviasczenomou Mitropolitu sviatieiszoi Mitropolii imerek. Gospodina naszego i vladiku kyr imerek. (și acesta de 3 ori).

Da sochranit Gospod Bog bozsestvennuu vysoto, hogovideannago Archiereistva tvoego, neboliezennu, blagodieistvuinstu, zdravu, i dolgozsvotnu, i kromie vsiakia skrâbi să-protivnobia.

Săbrani utverdi Bozse sego sveatlagô kliara, să sim blagorodnimi bolari, vâ mnoga lieta prieobhozsdeny amin.

Vâ mnoga leata Vladyko, vâ mnoga leata Vladyko, vâ mnoga leata Vladyko.

Tomela șederi înainte a cuviosilor patriarși, și Mitropolii și Archiepiscopi carele se află până în ziua de astăzi de sint supuse împărăției Tarigradului.

Glava 391.

Roma	Antiochia
Tarigradul	Ierusalimul carele se chiamă Elias.
Alexandria	

Mitropoliile sunt acelea:

<i>Alcătuirea a deaputarea pomenitului</i>	18. Pisidia
<i>Impărat Kyr Andronic II Paleologul cum trebuie să fie scaunele ale șederii mai sus a Mitropoliilor:</i>	19. Corinthul
1. Chesaria	20. Monemvasia
2. Efesul	21. Athina
3. Iracia	22. Paleopatre
4. Aekira	23. Trapezonda
5. Chizicul	24. Larisa
6. Filadelfia	25. Navpacta
7. Nicomidia	26. Filipopoli
8. Nicheia	27. Radosul
9. Halchidonul	28. Serre
10. Solunul	29. Filipul
11. Tornovul	30. Christupoli sau Cavala
12. Udriul	31. Smirna
13. Amasia	32. Mitlinul
14. Brusa	33. Iodapina
15. Neochesaria	34. Deimothicul
16. Iconia	35. Melenicul
17. Iverria	36. Neepatre.
	37. Thiva
	38. Enos
	39. Cherganda
	40. Deitil

41. Methimna	57. Maronia
42. Christianopol	58. Peritheoria
43. Lachedemonia	59. Zichiuon
44. Paronaxia	60. Drama
45. Mesemvria	61. Necopolis sau Nevrocopu
46. Syllivria	62. Ganul
47. Argul și Napliu	63. Rizeul
48. Evrepul	64. Lazia
49. Sofia	65. Vitthia
50. Midia	66. Cafa
51. Sozopoli	67. Heul
52. Anchialul.	68. Limnul
53. Varna	69. Iमारul.
54. Dirstorul	70. Ungrovlachia și
55. Brăileanul	71. Moldovlachia.
56. Caravizinul	

[Zri]. Să știți că unii de în Episcopi se-au făcut Mitropolii, adevă de la Corinth de în Episcopi se-au făcut Mitropolii 2, Argul și Nauplia, și Monemvasia se chiamă ca și 1, exarch a tot Peloponissul, fiind și locul al Sidil.

De la Paleon Patron, Lachedemonia.
De la Navpactu, Ioaninul.
De la Trianopoli, Ditimotih, Xantie, și Peritheorie.

De la Rodos, Hiul și Co Archiepiscopul.
De la Filipopoli, Hristopoli sau Cavala.

De la Udriul, Sozopole.
De la Serron Zihionul.

[Sennedă de vezi]. Deacia apoi se-au făcut la Ungrovlachia, adevă în țara Muntenescă doi Mitropolii, și însă unul ține locul al Anchirii, și se chiamă exarch a totă Ungurimea și al Plaiului.

Iară altul se chiamă Mitropolitul laturii țării Muntenesti spre Severin, și locul fiind al Amasii, iară acum nu se chiamă acela Mitropolit, ci Episcop, căce că sint 2 Episcopi sub Mitropolitul țării Muntenesti, adică Râmnicul și Buzăul, Râmnicul mai mare iară Buzăul mai mic, iară Mitropolitul are blagoslovenie de hirotoneste el, și pre Episcopi țării Ardăului de în țara Ungurască, așijderaa și pre acet de loc al lui.

Iară Mavrovlachia alți doi, și în Galati, carea iaste laturea despre Rusia cea mică.

Iară Mitropolitul Rusiei să scrie al Chievului și a totă Rusia, și sub mîna lui sint aceste Episcopi adevă:

Marele Novograd, Cernihovul, Sudalceptovul, Marele Vladimir, Pereiaslavă Rusisco, Marea cetatea Albă, aproape de Chiev, Stebit Georgie, la riul ce se chiamă Ros, Politica Hazani, Tiferul, Saraiul.

Iară laturea Halicului carea iaste a Rusiei mici, supuse sint și ei aceste Episcopi: al lui Vladimir, Peremislia, Lutisca, Rov, Sholm. Cetatea Albă la gura riului ce se chiamă E-linsu.

[Sennedă de vezi]. Iară negupuse sub nice-un Patriarch iaste beserica Sîrbilor carea se chiamă Ohridul, carea o au făcut și o au cinstit împăratul Justinian, carea de în fineretele lui au fost cunoscut. Mitropolia Rosii, a Chipurului și pre aceste săborul al treilea și a șaselea o au cinstit; a Iverilor, carea au cinstit cu socotința săborului de la Antiochia supusă mai înainte aceia. Archiereii al acestor Mitropolii se hirotonisesc de al lor Episcopi.

Supuse sint și scaunului sîrbesc, adevă Ohridului, aceste Episcopi:

Castoria, Scopia, Velevundin, Troadița, Mellesova, Miglena, Pelagonia, Prindiana, Strumița, Onisos, Glavinia, Vanțova, Belgradul, Diul, Lipei, Strimi, Rasos, Deavolis, Silanița, Greveno, Canina, Devre, Avlahilor.

[Zri]. Aflăse scris în Pravila a lui Matheiu Vlastari, cum și Moldovlachia au fost supusă Ohrideanilor, iară acum nice Ohrideanilor se plăcă, nice Tărigradului, și nu știm de unde au luat această putere.

[Căută de vezi]. Mai sint încă și carii s'au lepădat de isprăvile Romei, iară acum se supun scaunului Tărigradului, Mitropolii și după dînsi Episcopi aceste: Soluneanul, Corinthenul, Necopoianul, Athinenul, Patrenenul.

Archiepiscopiile Tărigradului.

<i>Archiepiscopiile Tărigradului:</i>	4. Pogoiani
1. Priconisa	5. Elasona
2. Carpathon	6. Co
3. Egina	7. Levkada
	8. Fanariul.

[Sennedă să ști]. Archiepiscopia de la Pogoiani n'au fost, ci cum povestesc au fost acolo Protopopă supus Patriarchului de la Tărigrad și au fost șezînd la Pogoianina.

Pentru care mitropolii tin și au pînd în ziua de astăzi sub mîinile lor episcopi.

Glava 392. Eracia a Evropiei ține acestea: a Redestului, a Paniei, a Calipoli, a Peristasului și Miriofitu, a Metronului și a Thirilor. Nicomidia Vitiniel ține acesta: a Apoloniadel.

[Chitrenul căci iaste mai mare scaunul, poria. Polistavron și pîrtă la Mant, riure ca și Mitropolii]. Solunul Thetaliel ține acesta: a Chitruului, a Casandrii, a Serviei, a Campaniei, a Petrei, a Ereuleilor, sau a Armadarilor, a Erastu și a sfetii Agorei, a Litiei și Rentinei, a Peleaninii și a Vardarului, a Platamonului și a Licostomului.

Turnovenul ține acestea: a Cervenului, a Loplu, și a Preslavului.
Corinthenul al Peloponissului ține acestea: a Damalului și Pediadon, a Chetroniei, a

Zachințului, a Zembali și Tarsului, și Polifengus.

[*Așijderea și Archiepiscopul al Damascului*]. Monemvasia al Peloponisului ține acestea: a Chithiriei, a Methioniei, a Croniei, a Elusului, a Macnef, a Zivnoului său a Calamatei, și a Reontului.

Athinénul al Eladei ține acestea: a Davliel, a Talantiei, a Andrii, a Schirului, a Solonosului, și a Mendiniții.

Palcapatronul al Peloponusului ține acestea: a Olenii și a Terniții.

Trapezondénul al Lazichiei ține acestea: a Caninului și a Ofeosului.

Larisiianul al Eladiei ține acestea: a lui Dimitriadi, a Ligei și a Grafului, a Fanarului, a Zigunului, a Thavimacului, a Stagonului, a Lidorichidului, a Gardicheului, a Radovisidului și a Schiathului.

[*A fomarului s'au cinstit intru Episcopie când patriarșea Kyr Ieremia*]. Navpactul al Nicopolii ține acestea: a Vondiiții, a lui Aetu, a Aheloului, și a Rigonului.

Rodosanul al ostrovului Chicladului ține acesta: a Lernisului.

Filipinénul al Machedoniei ține acesta: a Levtherupului.

Udriianul al Emimondului ține una: a Agathopolii.

Mitileanul al Lesvului ține una: a lu Erisu.

Serroncanul al Machedoniei ține acesta: a Ezivonului.

Ioneanul ține acestea: a lu Avelas, a lu Vonthrotu, și Glicheon, a lu Drinupol, și a Himnarului.

Lachedemonénul al Peloponisului ține acestea: a Amiccanilor, a Carepolului, și a Vrestenii.

Evrieanul al Epviei ține acestea: a lu Oșeon, a lu Carest, a lu Porilimu, a lu Avlon, și a Canalionilor.

Munténul ține acestea: a Rinnicului și a Buzăului.

Moldovénul ține acestea: Rădăuțul, și a Romanului și Husi.

[*Amar de virgie Citește de tot și forte veți jeli și'i va părea rău*]. Mai era și alte Mitropolii și Archiepiscopii, și Episcopii, cum se arată scrise, intru alcătuirea împăratului Kyr Leu înțeleptul, iară când au fost în zilele împăratului Kyr Andronic al doilea Paleolog cel mai de sus, care împărat Paleolog, pre unele Mitropolii le înălță și le cinsti de în scaune mică la mai mari, și altele mari au pogorit intru scaune mai mică, având putere ca un împărat, de în carele multe au pusit și de tot au perit de silinții noștri, și nice Mitropolii se află în Mitropolie, nice Archiepiscopii intru Archiepiscopie, nice Episcopii intru Episcopie, nice preot pre la Besericii, nice călugării intru mănăstire sau la schituri, sau la vre o chilie,

nice alt creștin mirén în celate au în oraș sau în sat, ce osinda lor Dumnezeu o va vedea. că sunt nespuse judecățile lui și neimblate cărările lui. 51 de Mitropolii sunt pusit și Archiepiscopii 18, și Episcopii 478.

Intru alcătuirea aceluia împărat ce am zis mai sus, Kyr Leu înțeleptul, sint 90 de Mitropolii, iară într'aceluia-lalt, iară ce e mai sus zis Kyr Andronic, al doilea Paleolog, sint 112, și Archiepiscopii douăzeci și cinci.

Pentru Mitropolii, carii se zic precinstiți și esarchi, și carii numai precinstiți.

Glava 393. Chesarénul al Cappadochiei, Précinstiul Cinstiților și Exarch a totă Anatolia.

Efesénul Précinstit și Exarch a totă Asia.

Iraclénul Privopreastolnic al Précinstiților și Exarch a totă Thrachia și Machedonia.

Anchireanul Précinstit și Esarch a totă Galatia.

Chizicénul, Exarch a tot Elispondul, sau preste tot.

Filadelfenul, a totă Lydia.

Nicomidenul, a totă Vitinia.

Nicheianul, așijderea.

Halchidonul, așijderea.

Solunenul, a totă Thesalia.

Tirnovénul, a totă Bulgărimea.

Udriianul, a Emimontului.

Neochesarénul, al Pontului, Polemoniacu.

Icneanul, a totă Licaonia.

Corinthénul, a tot Peloponisul.

Monemvasia, așijderea.

Athineanul, a totă Ellada.

Paleonpatrenul, a totă Ahaja.

Trapezondénul, a totă Lazichia.

Larisénul, a doa Thetalia și a totă Ellada.

Navpacténul, a totă Etolia.

Filippopolénul, a totă Trachia.

Rodosénul, al Nisiei Chekladului.

Serronénul, a totă Machedonia.

Filippopolénul, așijderea.

Thivenul, a totă Viotia.

Lachedemonia, a tot Peloponisul.

Ungrovlahul, Précinstit și Exarch a totă Ungurimea și al Plaiului.

Moldovénul, al Sucèvei și a totă Moldovlachia.

Iară ceia-lalt Mitropolii, numai Précinstiții ce s'au scriu, iară nu și Exarchii.

Boeriile sau cinstele sau dragătorile Archiepiscopilor, și poemiriile lor.

Glava 394. [Rîndul 1]. Iconumul, Sachelarul, Schevosilaxul, Hartofilaxul, Sachelul, și Protodectul.

[Rîndul 2]. Protonotariul, Logothetul, Canstrisiul, Referendarul, și Ipomnimatografal.

[Rîndul 3]. Jeronimul, Ipomnimiscul, Dascalul Evangheliei, Dascalul Apostolului, și Dascalul Psaltiriei.

[Rîndul 4]. Epitongonatul, Epitoncriseon, Epitoseon, Epitis Ierascatastaseos, și Epiton Secreton.

[Rîndul 5]. Incepătorul Mănăstirilor, inceptorul Besericilor, mai marele Evangheliei, inceptorul Antimiselor, și inceptorul Botezaților.

[Rîndul 6]. Ritorul, al doilea al Preoților, Protopopul, al doilea Diaconilor, Protopsaltul, Lambadarul.

[Rîndul 7]. Domesticul stranei cei mari, Domesticul siranei a 2-a, Stringătorul de omeni, Notarul, inceptorul Svetinelor, inceptorul Cămărașii și Tocmitorul.

[Sennéz]. Iară Protopopul se-au cinstit să avă loc, și mai sus șederea la totă slujba Besericii, cu protopoparie, adică să fie mai sus de Logofătul.

Iară este rânduiate ce se dau la Ieromonasi și Diaconi.

Protosingel, Archimandrit, și Singel.

Iară rânduiatele aceste-lalte, se dau la bărbăți miréni.

Protonotaria, Logofetia, Ritoria, Protopsaltia, Lambadaria, cele doze Domesticii, Notaria, inceptoră Svetinelor, Protocanarșia, și Tocmitoria.

Lucrurile rânduiatelor.

Iconcul iaste, de ține toate căștigările Besericii, tocmetșe și casa a Arhierelui, și Beserica.

Sachelariul iaste, de ține toate mănăstirile de călugări și de călugărițe, iaste ispravnic și preinceptorul mănăstirilor.

Schevosilaxul iaste de ține vasele și toate odejdiile Besericii.

Hartofilaxul iaste, ispravnicul tuturor lucrurilor ca o mână dreaptă Arhierelui, fiind intrucăturile și nuntele sau logodnele.

Sachelul iaste, carele ține sachelile și ale Besericii, avind ispravnic pre mai marele Besericilor.

Protodectul iaste, folositor robțiilor, și iaste judecator tuturor lucrurilor de gresală, avind sub dinsel și pre cei vinovați.

Acestea șed la sfinta judecată cu Arhierul.

Protonotarul iaste, ușă celor de afară, și pre pitacure, și mai mare notariilor, adică cărtularilor.

Logofătul iaste de a scrierea cuvântele, lucrurilor Boiarilor cele de cinst.

Canstrisiul iaste de a schimbarea Arhierii.

Referendarul iaste, de a să trimeterea la împăratul și pre la holarii mari.

Ipomnimatografal iaste, de a scrierea lucrurilor și a le aducerea aminte.

Ieromimul iaste, de a ținerea liturgia a Arhierelui, fiind și scaunul Besericilor.

Ipomimiscul iaste, de aducerea aminte Arhierelui în taină.

Dascalul Evangheliei iaste, de a țilcuirea Evangheliei.

Dascalul Apostolului iaste, de a țilcuirea.

Dascalul Psaltiriei, iaste de a o țilcuirea. Epitoncriseon iaste, de aducerea pre aceia ce vor să se judece și i pune pre dinsel unde vor să stea.

Epitongonaton iaste, de a pururea beder-nița Arhierelui.

Epitondeiseon iaste, de a trimeterea la împăratul pentru vinovat.

Epitisierascatastaseos iaste, de a facerea bună tocmitre în lăuntru în oltar.

Epitonsecreton iaste, de a încetarea omenii să nu vorbescă.

Inceptorul Mănăstirilor iaste, de a luarea sēma lor și a purtarea grijă cu Sachelul împreună.

Inceptorul Besericilor iaste, de a luarea sēma lor și a purtarea grijă cu Sachelul.

Inceptorul Evangheliei iaste, de a ținerea Evangheliei pre la liti când fac.

Inceptorul Antimiselor, iaste de aducerea pre carii merg la sfinta Pricestanie, și ține și Antimisurile.

Inceptorul botezaților, iaste de a purtarea grijă de cei botezați.

Ritorul iaste, de a spunerea de în scripturi.

Al doilea preoților, iaste de a băgarea pe preoți în lăuntru.

Protopopul iaste, mai marele oltarului.

Al doilea Diaconilor, iaste de a băgarea în lăuntru pre Diaconi.

Pentru cum scriu arhierii la Papa, Tzirigradenului, Alexandriei, Antiochiei, Ierusalimului și Ochridului.

Glava 395. [Rîndul]. Prefericului, și Presfintului, și înlocma ingerilor: intru Hristos părintele părinților: și stăpin a toate adeveritele Apostolești Besericii, ca niște robii și nămeșezind, sărutăm urmele picioarelor Măriei și Presfintei tale putere și domnie.

Tzirigradenului.

Presfinte al nostru oblăduitor și stăpin, și a totă lumea Patriarhii, dumnezeescul de Dumnezeu dărujle, și tot alt ori fie ce nume sau lucru mare ce ție se cuvine, rugămă împostivul Dumnezeu, să dăruiască sănătate sfintei tale, și ca un dumnezeesc și cinstit trup al ei intru tocmitre și îndreptare al a-

deveritei marel besereci a lui Hristos a tota parte turma cea chemata de Hristos carea pasli, si intru a noastra bucurie si veselie sufltesca.

Alexandrinului.

Présfinte stăpînul mieu, Papa și Patriarch al Alexandriei și a tot Egyptul, Pentapoleon, Livia și Ethiopia, intru Duhul sfînt, Dumnezeusul și Prăcinstitul mieu Părinte.

Antiochianului.

Présfinte părintele mieu, Patriarchul cetății a lui Dumnezeu, al Marel Antiochi, și a tota Anatolia, intru Duhul sfînt Dumnezeusule și Prăcinstitul mieu Părinte.

Ierusalimnului.

Présfinte părintele mieu, Patriarchul Ierusalimului sfîntului Sion, Syria, Arravia, de cea parte de Iordan, Cana a Galileiului: și a tota Palestina, intru Duhul sfînt Dumnezeusule și Prăcinstitul mieu Părinte.

Ochridnului.

Préfericite Archiepiscópe, a marea înfia Iustinianiei a Ochridului, și a tota Bulgăria, intru Duhul sfînt Dumnezeusule și Prăcinstitul mieu Părinte.

[Semnéz să ști]. Să ști că la pitacure, adecă la cărțile Patriarchului, sau a Mitropolitului, sau la alt obraz mare, atunce nu scriu cei mici pentru adins eiși cum iaste obiceiul, adecă; și noi sintem sănătoși ci acésta ce zice, ca sintem și noi sănătoși, se scrie numai la obrazul carele va fi tocmă cu cela ce scrie, sau și la mai mici obraze.

Iară Archiereii când scriu la Patriarchul Tarigradului, atunce deca pecețuesc cartea, ei nu scriu desupra numele Patriarchului, adecă să se dea intru sfintele mâni ale lui ce numai despre fața carea iaste pecețea cărții fac trei cruci așa.

† † †

Iară de cea parte de carte, mai jos de legătura peceții carea iaste în dos legată: a colo scriu Archiereii numele lor așa: Smereniei Mitropolit Cutare, sau episcop Cutare.

Pentru cum scrie Mitropolit către Mitropolit, și cum către Archiepiscop, și cum către Episcop.

Glava 396.

De la Mitropolit către Mitropolit.

Présfinte Mitropolit al sfîntei Mitropolii cutare, Prăcinstite și Exarșe cutare, intru Duhul sfînt iubite frate, și tocmă slujitor smereniei noastre, nădăjduescumă la Dumnezeu la carele mă și rog, să dea sănăta și sfîntiei tale, și după Dumnezeusul și cinstitul tău trup intru tocmire și îndreptarea împlerii de

partore turma cea chemată de Hristos carea pasli, și intru a noastră bucurie și veselie sufltesca.

Conețul se scrie așa: Sănătoșază intru Domnul, présfinte frate și tocmă slujitor.

Mitropolitul către Archiepiscop.

Présfinte Archiepiscópe al sfîntei Archiepiscopii cutare, intru Duhul sfînt iubite frate și tocmă slujitor smereniei noastre, dăruiascăți Dumnezeu sănăta și sfîntiei tale, și după dumnezeusul și cinstitul tău trup intru întărire și împlerea de folosința turmei anume-nitei de Hristos carea o pasli, și intru a noastră sufltescă hncurie și veselie.

Conețul: Să petrece sănătos intru Domnul sfînt frate și tocmă slujitor.

A Mitropolitului către Episcop

Iubitore de Dumnezeu Episcópe al sfîntei Episcopii cutare: intru Duhul sfînt iubite frate, și tocmă slujitor smereniei noastre, dar să aibă bogoliubiata de la Dumnezeu a tot puternicul.

Conețul: Și darul Domnului nostru Isus Hristos să fie cu bogoliubiata.

Așa scrie Mitropolitul la Episcopii lui, așjiderea și la alți Episcopi streini.

Pentru cum scrie Episcopul către Mitropolitul lui, și cum către alt Episcop.

Glava 397.

Episcopul către Mitropolitul lui.

Présfinte Mitropolit al sfîntei Mitropolii cutare, Prăcinstite și Exarșe cutare: intru Duhul sfînt al nostru oblăduitor și stăpân, să petreci sănătos sfîntia ta, și după Dumnezeusul și cinstitul tău trup intru tocmire și intru împlerea de folosința a tota numenita de Hristos turmă carea pasli, iar noao robilor tăi de bucurie și de veselie sufltescă.

Conețul: Iară sfînta rugă a sfîntiei tale să fie cu noi.

Și deca sfîrșaste cartea să scrie mai jos așa: smeritul Episcop cutare și robul sfîntiei tale.

Episcopul către Episcop.

Iubitore de Dumnezeu Episcópe al sfîntei Episcopii cutare, intru Duhul sfînt iubite frate și tocmă slujitor smereniei noastre, să petreci sănătos Archieria ta, și după dumnezeusul și cinstitul tău trup intru tocmire și de-folosul ómenilor, numenitei de Hristos turmă carea pasli și intru a noastră bucurie și veselie sufltescă.

Conețul: Petrece sănătos intru Domnul iubite frate și tocmă slujitor.

Pentru cum scrie Archiereul la boiarii ceia de la marea beserică.

Glava 398. Cinstite mare Iconome, sau Hartoflax al sfîntei lui Dumnezeu marel Beserică, prea dulce și pre iubitul mieu frate.

Deci așa scriu celor mai mari, adecă celor mari rînduiele ce's mai sus scriși.

Iară de la Protonotarul pină la Ipomnimagrafu nu să zic frați: ci cucernici, și numai ce să scriu fit iubiți după Duhul.

Iară de la Ieromnimul și ceia-lalți, aceia să scriu: cinstiți, și Protopopol, și carele e după dînsul.

Iară cari n'au rînduială, aceia se scriu credincioși dumnezești preoți și diaconl.

Iară pe clericii Archiereilor așjiderea scriu, cinstiților cucernicilor, și credincioși Dumnezești, după rînduiala spiții, fără de marile rînduiale, și frații, că aceștea într'alte rînduiale nu se-au dat, ce numai intru ale marii Beserică ca o stăpînă și mîna ce iaste tuturor Besericilor.

Pentru cum scrie Archiereul la eniazul sârbiei și la suprința lui, adecă la Dómnă-sa.

Glava 399. Prea-nalte mare Cniaje a tota Sirbia, préntelépte și prea dulce, cinstite intru Domnul, și prea iubite Kyr cutare; fiu după Duhul smereniei noastre, dar, pace și milă să se înmulțescă Dómniei Tale de la Dumnezeu a tot țitorul.

La a lui Dómnă.

Marca Dómnă a tota Sirbia, cinstita, înțelepta și mai împodobita Dómnelor, fată intru Duhul sfînt, dar, pace și milă să se înmulțescă Dómniei Tale, de la Hristos Dumnezeul nostru.

Pentru cum scrie Archiereul la Jupîn, la boiar mare și la om cinstit.

Glava 400. [La Jupîn]. De bună rudă, luminale și prea vitéje Jupîne, intru Duhul sfînt prea iubite fiu smereniei noastre Kyr cutare, dar, pace și alt tot binele rugămunc lui Dumnezeu să și se dăruiască dumnetale.

La Boiar mare.

De bună rudă, slăvite, înțelepte, a tota cinstea și înțelepciunea vrédnice Kyr cutare, dulce și preapobitate fiu după Duhul iubil smereniei noastre, dar, pace, milă, și ori ce alt bine de spăsenie, pohtim să se dăruiască cinstii tale dela Dumnezeu a tot țitorul.

Conețul: Și Domnul Dumnezeu să ferescă pre bunul neam al dumnetale fără hólă, cu sănăta și mai sus fără de tota întristarea în mulți ani împregiur, Amin.

Acésta așa să scrie la vornic de cinstite.

Cinstite și înțelepte Kyr cutare, intru Du-

chul sfînt fit după duhul iubil smereniei noastre, dar, hie folosinți tale de la Dumnezeu a tot țitorul.

Conețul: Darul Domnului mieu să fie cu tine, Amin.

Smeritul Mitropolit cutare.

Pentru cum scrie Archiereul către mai marele șfet-agorii, și la Egumen și la stăriți.

Glava 401. Prea cuvioșe mai mare al sfîntului Munte ce se chiamă Athonul, dulce și prea pobitate după Duhul, iubite frate și fiul smereniei noastre, dar, pace, milă, spăsenie sufltescă, și ori ce alt bine de spăseniă, ne rugăm să se dăruiască maril sfîntiei tale de la Dumnezeu a tot țitorul.

Conețul: Darul și mila lui Dumnezeu, să fie cu cuviința sfîntiei tale, Amin.

La Egumen și la Stareț.

Prea cuvioșe Cathegumene, al Dumnezeștii și cinstitei Lavre a sfîntului cutare, și prea dulci și prea iubiți Stareți al Dumnezeuscului săbor, dulcilor și prea pobitiților după Duhul fiu smereniei noastre, dar hie vóao tuturor, pace și milă de la Dumnezeu a tot țitorul.

Conețul: Și darul și mila lui Dumnezeu să fie cu cuviințele vóstre. Amin.

Carte de mărturie Duhovnicului, pentru cela ce va putea hi harnic de Preoție.

Glava 402. Cade-se celora ce vor să slujescă sfîntelor și dumnezeștilor Taini, și vor să li se dea în mână slujba puterilor îngerești, ca niște chezași ce sînt lu Dumnezeu, deca vrème ce pentru noi Dumnezeu fără de păcate se-au făcut om, și acca înfricoșată jertfă fără de sînge și slujbă a înfricoșatelor taini, dat-au noao ómenilor, carea o facem intru pomenirea și slavoslovla acelu trup și sînge al stăpînului, pentru aceia și de poveditorii de Dumnezeu Apostoli, și de purtătorii de Dumnezeu Părinți ni s'au poruncit, ca ceia ce li se simplă să se înalțe la acea înclizășuire și rînduială să nu li sie fără iscodiri, ci carele va vrea să fie preot să fie curat și cu tota cinstea podobit de intru care și acest fiu duhovnicesc al mieu, cutare, de în cutare cetate; oraș sau sat, intru carea au născut și au crescut, veni'au către mine duhovnicul lui, cutare Ieremonach, cerșind a lua mărturie de la mine ca să înmărea rînduială a preoției, deci eu pusu-l'am înaintea icónei a stăpînului Hristos și a sfîntei Evangelii, și am iscodit pre dînsul de cele ce au făcut de în copilarie și n'am aflat nemica intru dînsul de cele ce opresc a intra în spița sau în rînduială ca acésta, drept aceia mărturisesc pre dînsul ca un destoinic preoției, pre fiul mieu de duhovnicie cutare,

jurării, și nespună milă să fie cu toți cu voi Amin.

Vă leato cutare, i meseța cutare.

Smerenii Mitropolit cutare.

Cartea de cêrerea Mîndăstirii, carea scrie Arhieroul.

Glava 410. Carii vă aflați întru Eparchia noastră, iubitori de Dumnezeu creștini, să uie aiurea pe într'alte părți, căli sintei și tocmălelor rîndului preoției, și ai vieții mirenești, și sufletuși iubii ai smereniei noastre, dar hie voo, pace și milă de la Dumnezeu a tot țitorul, în ștîre să fie voo tuturor că în cutare loc se află o dumnezească și sfîntă Măndăstire, carea e cînsită pre-numele sfîntului cutare, de mulți ani și vrême învechită, stricată, și forte trebue să se drêgă, ce de acêsta n'au puterea călugării carii se află într'însa și egumenul, deci viind cătră voi creștinilor iubitorilor de Dumnezeu acești călugări, ca să împărții să dați și să miluiți lor spre lucru acesta cu mână de ajutor, drept acia cu bucurie și cu userdie și cu dragoste priimiți pre dișii, și vă îndemnați toți de împreună de ajutați lor, și dați la zidirea și la înnoirea a sintei și acei Dumnezeesți case cu voe și cu bună dare și cu userdie toți pentru Domnul carele primeste datorica în loc de dar, și întorce darul în loc de dar, așa fa-ceți cu bună voe toți, ca și poména vōstră depurarea să se pomenescă întru acea sfîntă și Dumnezeiască casă, și să vă faceți voi citor noi, ca și alți mai de demult, să timplați și bunătățile de vécî la judecata ce va să fie, cu Hristos Iisus Dumnezeu și mântuitorul nostru, darul lui și mila cea nespună, și etăciunea să fie cu toți cu voi, Amin.

Cartea robului.

Glava 411. Celor ce sunteți și vă aflați întru Eparchia noastră sau și aiurea pentr'alte locuri și părți ori unde se va timpla, pre la ceia ce sint socotiți cu tocmălele preoției și a vieții mirenești carii sintei creștini, dar, milă, pace și blagoslovenie rugăm să fie voo de la Dumnezeu a tot țitorul. Acest sârac cutare, care e de în cutare loc, cutare, robitu-se-ău de tâlharil mării, și se-ău răscompărat drept a cutare, de cutarele. Drept acia venind cătră smerenia noastră, cu chip ticălos și cu lacrăme ca să i se dea cartea noastră să fie de mărturie lui, într'acia și smerenia noastră, dec'am adevărat bine de robia lui, dat-am cartea noastră, și vine fortea cu multă userdie cătră voi blagosloviților creștini, ca să timpla vre un ajutor pentră slobozia dă-toriei lui, deci miluiți și ajutați pre sufletul scărbit și sinerit, ca să se întorce de în multă sâracie și de ticăloșia lui pentru dragostea

Domnului nostru Iisus Hristos, carele au iubit sâracii și pre sine au dat morții pentru dișii, carele cu cumpăna dreptății măsură ale noastre, și pentru una de în vécul acesta o sută de ori mai mult, iară în cela ce va să fie viața de vécî, și moș'a netrecută carea n'are sfîrșenie, a căruia dar și milă să fie cu toți cu voi, Amin.

Pentru cum scrie Arhieroul cartea de despărțelă carea da muerii când o părăște bărbatul și nu pôte să o dea de față, și va să o țase.

Glava 412. Șezînd prea sfîntitul Mitropolit al sintei Mitropolii cutare, împreună cu cinstiții lui clericii, venit'ău cutare cu vină de curvie, pîrînduși muiarea lui, cum se-ău plecat cătră polta altor bărbați, cum se-ău ple-gosta carea avea către dănsul se-ău lepădat, și de tot s'au spurcat cu dișii, iar muiarea lui dec'au auzit bănuiala și pără fără dreptate carea o părăște bărbatul ei, îndemnată de nevoe cerșu de la dînsul să dea de față pîta curviei ei, iar el neputînd, atunci cerșu muiar a lui carte de despărțelă de către bărbatul ei, deci după cum zice Légea și Pravila, că bărbatul carele părăște pe muiarea lui și nu arală de față, poruncit'ău pentru acêsta vină să se despărță de bărbatul ei. Deci pentr'acea și noi după judecata Dumnezeesții Pravile deslupinu-o de tot și o despărțim de cătră bărbatul ei carele e mai sus zis cutare, și el cutare de cătră muiarea lui cutarea, ca să fie striini și despărții unul de altul, și dăm voe acestii fâmei, de va vrea, neapărat să se mărite după alt bărbat, și să'ia de la cela-lalt bărbat ce au avut mai înainte, cutare toate zestrile ei, și darurile ce au făcut naintea nuntel, cum poruncesc dumnezeesțiile Pravile, și pentru acêsta arătare și întărire, făcutu-s'ău și acêsta carte de despărțelă, și s'au scris într'acêsta dumnezeiască condică a acestii sintei Mitropolii a noastre.

Vă leat cutare i indic cutare.

Carte de despărțelă de curvie.

Glava 413. Șezînd smerenia noastră, împreună și cu cinstiții noștri clericii, venit'ău cătră noi cutare, strigînd că avînd muiare a-nume cutare, și ea s'au lipsit de întrêga înțeleptia ei, adecă de curăție, curvit'ău, spurcatu-s'ău de mulți, în multe și bogale vrême și locure, de în carele bănuiale unele le-ău mărturisit de față cutare mărturie, cutare, mărturisînd pre dănsa curvă, într'acia au cerșut acesta, cutare, să se despărță de dînsa și să ia carte de despărțelă, ca să pôte lua altă muiare pre lége. Deci smerenia noastră după judecata Dumnezeesțiilor Pravile, și după mărturia acelor mărturii vîrdnice cre-diucioșe ce's mai sas, poruncim întru Duhul

sînt, despreunat și despărțit să fie acê-tă nuntă, ca de acum striin și despărțit să fie acest bărbat cutare de cătră muiarea lui cutare, așiderea și ea de dînsul, și dăm voe și slobozie bărbatului ce e zis mai sus cutare, să'și ia altă fâmee, și pentr'acêsta arătare și întărire s'au făcut și acêsta carte de despărțelă și s'au pus într'acêsta dumnezeiască condică vălét cutare.

Carte de despărțelă, când'ău bărbatul legat.

Glava 414. Carte de despărțelă dă-se acestii fâmei anume cutare, de către bărbatul ei cutare, după cum zice Pravila: Când bărbatul nu iaste să facă cele bărbătești, acia se desparte de împreunarea nuntel, după ce vor trece 3 ani. Deci așa cu dădînsul pentr'acêsta căutînd, mărturisitu-s'ău și de față s'ău crezut naintea noastră. Drept acia după judecata dumnezeesții Pravile despreunam-o de tot, și o despărțim de cătră bărbatul ei carele e mai sus zis, cutare, ca să fie el striin și osebiți unul de alalt, și dăm cătră acêsta fâmee voe și slobozie, și cătră altă nuntă pre lége să se mărite neapărat, și să'și ia de la bărbatul ei cele ce au avut mai înainte: cutare, fără lipsă toță zestrea ei, iară darurile de naintea nuntel să rămie la dînsul, după judecata dumnezeesții Pravile, și pentru acêsta arătare și întărire s'au făcut și acêsta carte de despărțelă și s'au pus într'acêst dumnezeesc calastih al acestii sintei Mitropolii.

Vălcat cutare, meseța cutare.

Carte de despărțelă, când se duce bărbatul și nu se mai vede.

Glava 415. Șezînd smerenia noastră, împreună cu cinstiții clericii, arătă-se înaintea noastră o fâmea anume cutare, și spuse noăo că au avut bărbat pre lége anume cutare, cu carele au făcut călă-va vrême, și de a lor bună voe s'ău tocinit de amîndoao părțile, ca să mērgă aiurea într'alte părți să slujască, ca să'și câștige să se hrănescă întru viața lor. Intr'acia ei s'ău dus, iară ia pre lége au așteptat până în 5 ani, și veste neviindu'ă nice cum se știe de dînsul, au cuvînt, au scrisore să'i vestescă de dînsul, și așa fără de hrană fiind, și nădăjduînduse sa primescă de la dînsul ceva de hrana vieții, iară el cum am zis nu s'ău mai văzut de tot, și n'au auzit nemica de dînsul ce s'ău făcut, au mort iaste au viu, au robitu-s'ău, deo'ea de doao și de trei ori venind la noi, și rugăndu-se să se mărite a doa oră, cerșut-am ei mărturie, și i-am întreat de va fi adevărat viu și se arală într'altă vrême, și scrișore de la dînsul s'au cuvînt n'au priimit, dămu-i voo după Pravila să se mărite a doa oră, că zice: bărbatul sau fâmeia de se va robi sau nu se

va mai vedea după 5 ani, sau măcar de și trăiaste, atunci se sloboze nunta și pentr'acêsta vină și au adus pentr'acêsta mărturie vîrdnicel credincioși pre cutare, și cu grea și nedeslegată afurisanie și jurămînt au mărturisit, cum nu le-ău venit veste de cel ce s'au dus ce s'au făcut pină în 5 ani, ci nice el au scrisore, au cuvînt n'au trimis cătră dînsa, deci priceput adevărîța de la dînsii, dătu-i am voe să'și ia alt bărbat pre lége a doa oră. Drept acia și acêsta carte de despărțelă cu scrisore s'au scris într'acêst calastih

Vălcat cutare i meseța cutare.

Cartea de despărțelă omului îndrăcit.

Glava 416. Șezînd preșfîntitul Mitropolit al sintei Mitropolii cutare, împreună cu cinstiții lui clericii, venit cutare și strigă (adecă se plânse) de muiarea lui cea luată pre lége, cum iaste îndrăcită, și cu lanțuri de mână și de picîore o légă, nu numai de doao și de trei ce și de multe ori, iară noi rugatu-l'am ca să o mai aștepte încă puțină vrême și să mai fie cu dînsa încă ani trei, iară el n'au vrut să mai aștepte pentru nevindecarea a ei. Drept acia cerșut-am lui mărturie vîrdnice credincioși, cutare, și i-am ispîtiți și grea afurisanie lor dat-am, și au mărturisit cu jurămînt, că așa iaste adevărat, deci datu i am voe ca să ia altă fâmea pre lége, după cum zice judecata dumnezeesții Pravile: ori cine zice are fâmea îndrăcită, și o ține legată cu lanțuri, și nu pôte să'și vie în lire la întrêga înțeleptie, de acia să se despărță, și de va vrea, să ia alta i proce, și pentru arătarea acêsta și întărire, făcutu-s'ău și acêsta carte de despărțelă, și s'au pus într'acêsta dumnezească condică. Vălcat i meseța cutare.

Carte de despărțelă pentru când nu trimite bărbatul cheltuială de hrana vieții muerii lui.

Glava 417. Șezînd smerenia noastră, împreună și cu cinstiții ei clericii, venit'ău cutare muiare cutare pîrînd și jeluînd de al său bărbat cutare, și zicînd, că bărbatul ei ce e mai sus zis, tocma șase ani sint de când o au părăsît de tot, și el de când s'ău dus, nici o dată s'ău adus aminte de a lui muiare și de a lui casă să'i trimetă cheltuială sau scrisore, sau alt-ceva vre o dată ajutor cătră hrana vieții, și au adus naintea noastră mărturie destoinicel credincioși anume cutare, carii cu jurămînt credincioși anume cutare, cum au zis muiarea. Drept acia și noi auzînd mărturia lor, și după judecata săborului a p'asfîntului și al lumii Patriarch Kyr Dionisie, carele au poruncit să se despărță bărbat și muiare ca acia, și dăm va trece cinc'ani, și bărbatul nu'și va aduce aminte de muiare, ce o va năpusti de tot, deci într'acêst

chip și noi poruncim pentru acestea toate, și o despreună de tot și o despărțim pre această fămeac cutare, de hărbații ei cutare, carele e mai sus zis, și dăm voce și slobozie aceștii mueri să se împreune altui bărbat pre lege. Iară pentru această arătare și întărire făcutu-s'au și această carte de despărțelă, și s'au pus într'acest catastih dumnezeesc al sfinței Mitropolii

Văleat cutare, meseța cutare, Indiction cutare.

Coneț i Bogu Slava

Pervăia cinsti Nomocanonu.

Molienim ivseachim t ștanjem Stefana Mitropolita, Prevedena iz Ellinskago naprostăi Vlacăii iazlık. Trudo liubiem mnogo Greas-nagoo : Daniila Andreana Monaha.

Panonskăiea : Z (7). vâ Milostivah Vașih : nezabăivaite.

Nomocanonul Dumnezeu

Având adunate pre toate canoanele ale sfinților Apostoli, și ale sfințelor a șapte săbore ale lumii, și ale celora-lalte săbore carele s'au făcut pre în bogate locure, carele să chiamă Nameastnice, după aceia și a Marelui Vasile, și ale altor sfinți bărbați și Părinți purtători de Dumnezeu, alcătuită cu ruga și îndemnarea Blagocestivului împărat Chir Ión Comninul de învățătorul Diacon al marii besereci a lui Dumnezeu și păzitorul de pravilă Chir Alexie Aristinu.

Nieaje ștanjem Molieme i vseachim ubăjdenim Stefana Mitropolita. Novoo prevedenai ot Ellincagona prostăii Vlacăii iazic. Trudo liubiem hudeașagoo v Rasoderțeah : Daniila Andriana Panonskăiea. z. (7).

Canoanele sfinților Apostoli.

Glava 1. Pentru hirotoniile Episcopilor.
Glava 2. Pentru preotul carele duce sfințului Olțariu, lapte sau miare, sau rachiū, sau dobitoce sau legumi.

Glava 3. (1) Pentru pomele să se trimetă pre la case.

Glava 5. Pentru preotul careleș goneste preotăsa.

Glava 6. Pentru preotul carele priimeste grijă mirenescă.

Glava 7. Pentru ceiarce fac pastele cu ovreii.

Glava 8. Pentru preotul carele nu se priceștiaște.

Glava 9. Pentru carele nu va să stea la rugă nice așteptă pină la priceștenie.

Glava 10. Pentru cari se rogă cu ereticul.

Glava 11. Pentru cela ce se rogă cu cela ce ie luat darul.

Glava 12. Pentru cela ce priimeste pre carele de intr'altă parte e neprimut.

Glava 13. Pentru carele va minți că nu e afurisit.

Glava 14. Pentru ceia ce sar de în scaun în scaun.

Glava 15. Pentru Cliricul carele fuge de la ținutul său și aiurea lăcuiaște.

Glava 16. Pentru cela ce ține pre unul ca acela cliric, și'l știe cumu'i iaste rândul.

Glava 17. Pentru cela ce e cu a doa cununie și carele ține posadnică să nu fie preot.

Glava 18. Pentru să nu se facă popă cine ține lăsată, sau văduă, sau slujnică sau curvă.

Glava 19. Pentru să nu se pue la cliricie cine va ținea b (2) surori sau nepoțe b (2).

Glava 20. Pentru cliricul să nu între chezas.

Glava 21. Pentru cela ce se scopeste dă silă sau așa iaste de fire.

Glava 22. Pentru mirenul ce'și va tăia mādulariul adins eluș.

Glava 23. Pentru cine se va tăia apoi după ce se va face cliric.

Glava 24. Pentru miren careleș va rātunzi pialea mādularului.

Glava 25. Pentru preotul carele se va vadi că curveste sau jură strămb, sau fură.

Glava 26. Pentru cela ce va să se preofescă.

Glava 27. Pentru preotul carele bate pre credincios sau necredincios.

Glava 28. Pentru cela ce i se ia darul pre dreptate.

Glava 29. Pentru cel hirotonit pre banu.

Glava 30. Pentru episcopul carele să face cu boiarul.

Glava 31. Pentru episcopul carele fuge fără de vină.

Glava 32. Pentru cel afurisit să fie și de alții afurisit.

Glava 33. Pentru preotul carele n'are carte.

Glava 34. Pentru episcopul să nu pôlă face nemica fără de mai marele lor.

Glava 35. Pentru să nu hirotonescă neștine peste hotar.

Glava 36. Pentru episcopul nou de va blăstema în potriiva omenilor, caril i se-au dat în sémă.

Glava 37. Pentru să facă episcopul săbore peste an în toți anii de doa ori.

Glava 38. Pentru să indrepteze episcopul cu deadinsul lucrurile și toate tocmelile besericii.

Glava 39. Pentru preoți și diaconi să nu facă nemica fără de șlirea episcopilor.

Glava 40. Pentru uneltele besericii și ale episcopilor.

Glava 41. Pentru să fie volnic episcopul pre toate câte's ale besericii lor.

Glava 42. Pentru să nu fie preotul bețiv sau să se jöce în tablii, sau în harjate sau în ținte sau în coinace.

Glava 43. Pentru să nu fie popă cămatnic.

Glava 44. Pentru cine se rogă împreună cu ereticul.

Glava 45. Pentru să nu primescă popa botezul sau jertva carea e de la ereticul.

Glava 46. Pentru cine boteză pre cela ce au fost botezat.

Glava 47. Pentru mirenul careleș geneste femeia de în casă și aduce alta lăsată.

Glava 48. Pentru cine nu boteză intru Tatăl, și Fiul și în duhul Sfânt.

Glava 49. Pentru cine nu va boteza intru trei afundări ce într'una.

Glava 50. Pentru tot cliricul ce se va sfi de carne și de însurare, nu pentru postire și ținere ci pentru alt eres.

Glava 51. Pentru cliricul și mirenul bețiv, și jöc în tablii, sau în harjeți, sau în ținte, sau în coinace.

Glava 52. Pentru cine nu priimeste pre ceia ce se întorc la pocaanie.

Glava 53. Pentru preotul carele nu mănăncă carne nice vin bea fără numai când se posteste.

Glava 54. Pentru cliricul carele va merge fără de nevoie de va mânca la cărciumă.

Glava 55. Pentru cliricul carele muștră pre episcopul.

Glava 56. Pentru preotul și diaconul careleș bate joc de orb și de șchiop sau de mișel.

Glava 57. Pentru episcopul carele nu învăță Pravoslavia.

Glava 58. Pentru preotul carele nu va milui pe cliricul sărac.

Glava 59. Pentru cine bagă în beserică cărți păgânești.

Glava 60. Pentru cine să vadeste în prea curvie, sau în curvie, sau într'alte vini.

Glava 61. Pentru cine se lepădă de Hristos.

Glava 62. Pentru cine va mânca mortăciune, necată, sau prinsă de pasări, sau mursecată, sau de în curse.

Glava 63. Pentru cine să posteste Sămbăta și Dumineca.

Glava 64. Pentru cine se rogă împreună cu ovreii.

Glava 65. Pentru cliricul și mirenul ucigași sau sfădași.

Glava 66. Pentru cine va apuca fata cu dășila.

Glava 67. Pentru cine să hirotoneste a doară.

Glava 68. Pentru cliricul carele nu se posteste pre părăsăm și preste an, Miercură și Vinerea.

Glava 69. Pentru mirenul carele să amestecă

in tocmelile ovreiești, sau șocofeste ale păgănilor.

Glava 70. Pentru cine fură cêră sau unt de lemn de la beserică

Glava 71. Pentru cine va lua sfințele vase, sau sfințe, sau alte ceva să'i fie acasă de vre o trebă.

Glava 72. Pentru episcopul părăt și chemat și nu va băga sémă.

Glava 73. Pentru ereticul carele părăste pre episcop.

Glava 74. Pentru episcopul ce mōre să nu pue el la mōrtea lui alt episcop

Glava 75. Pentru cine e șchiop sau cu un ochi și va fi harnic de a fi episcop sau preot.

Glava 76. Pentru orb și șchiop carele va fi destoinic.

Glava 77. Pentru să nu se facă cliric carele să îndrăcește.

Glava 78. Pentru să nu se facă episcop numai cât carele e botezat de curând, sau carele au venit de intru ce au avut mai nainterea.

Glava 79. Pentru episcopul carele se amestecă în lucrurile mirenești.

Glava 80. Pentru robul să nu fie cliric, sau slujnicul.

Glava 81. Pentru popa Boiarul.

Glava 82. Pentru cliricul și mirenul carele nu va băga în sémă pre împăratul sau pre domn: cel va muștra.

Glava 83. Pentru cinstita carte carea se chiamă exicon d'Avilvlon și de altele bogate.

Canoanele sfinților Apostoli.

Glava 1. Doi sau trei episcopi hirotonesc pre un Episcop.

Tălc. Trei episcopi fără nici o incurmezisare trebuie să facă pre Episcop, iară nu mai puțin de atăta, iară de nu vor putea să se împreune la un loc toți Episcopii căli vor fi, de acesta caută la săborul de la Nichea la al patrulea canon.

Glava 2. Un episcop pōte să hirotonescă pre popă și pre diacon

Adevărat.

Glava 3. Care preot va duce în oltariul besericii lapte, sau miare, sau rachiū, sau dobitoce, sau legumi, fără de numai de oia nōo și struguri, și unt de lemn, și tāmăe : aceluia să i se ia darul.

Tălc. A aduce la jertăvnic de aceste socotite ce's mai sus, unele ca acestea sunt Elinești, alta iară sunt Ovreiaște lepădate, ce numai pârğa plodurilor celor nōo : adecă a legumilor și a strugurilor acēlea iaste ertat și slobod să se ducă la vremea lor, intru mulțumirea lui Dumnezeu cela ce au dăruit acēstea.

Glava 4. Legumile să se trimetă pre la case ca mai marii să le împartă ș'altora.

(1) Glava 4 lipsesc din original la această titulație, dără este prevăzută în canoane.

Tâlc. Fără de struguri și alte legumi carele sânt pargă, nu se cade să ducă Oltariului ce să se trimetă acasă Episcopilor și preoților ca să le împartă ei diaconilor și altor clericilor, pentru că strugurii ca o pomă ce e mai alasă de într'altă pomă se aduce la beserică că de într'insul să ia vin de se face slujba a jertvii ceii fără sânge.

Gl. 5. Preotul careleș va goni fâmea sa o gonască, iară de nu o va chema iarăși, atunci să i se ia darul.

Tâlc. Ori care preot sau diacon ce și va goni muiarea sa pentru vina smereniei ca să se fie de către dinsa fără de altă vină, să l'afurisești, iară după afurisare de se va lăsa într'acéia neîndreptat să i se ia darul și de această căută să mai afli la a șasele săbor de la Trulla, la 12 canone, iară așa zicend.

Gl. 6. Preotul care va lua să porie grijile mirenești acela să nu fie popă.

Tâlc. Episcopului sau preotului sau diaconului, acestora nu li s'au dat voe și ertăciune să priimască grijile mirenești pentru dobândă lor cea rea, fără numai ce se chiamă pre lege, adică de va fi pus Ispravnic pre niscare lucrurilor ale vre unor copii mici care vor fi rămas de la părinți săraci, să le păzescă bucațele și pre ei până vor crește sau se va ceare într'alt chip să fie de ajutorarea văduoilor și de a purtarea grijea mișeilor și bolnavilor, iară de se va înfrunța ca să se părăsescă de acelea lucrure mirenești și nu va vrea ce va fi tot într'acea tocmelă, atunci unuia ca aceleia să i se ia darul.

Gl. 7. Să se ia darul și celuia ce face Paștile de odată cu ovreii.

Adevărat.

Gl. 8. Preotul carele nu se va priceștiu, acela să știe vîna iară de nu va spune să l'afurisească, căce că aî făcut vinovat pre cela ce slujește.

Tâlc. Preotul sau altul fieși carele din cleric și de în rîndul noriei adică de în preoții ce nu se va priceștiu și nu și va spune vîna căce face această pre acela să l'afurisești căce că bănuiaște asupra celuia ce face jertva fără de sânge.

Gl. 9. Să se afurisească și cela ce nu stă la rugă și la slujbă la liturghie până la vremea priceșteniei.

Tâlc. Cine nu așteptă la beserică ca iase de în beserică încă nefiind sfârșită slujba liturghia ca cum ar face netocmire besericii cade-se acela să se afurisească.

Gl. 10. Carele se rogă împreună cu cela ce nu e împreunat creștinilor așijdrea și el să fie ca și dînsul.

Tâlc. Cine să rogă împreună cu ereticul în beserică, sau în casă acela să fie despărțit de beserică ca și cela-lalt.

Gl. 11. Cine să rogă împreună cu cela ce l'iaște luat darul, așijdrea să fie el ca și dînsul.

Tâlc. Cine să rogă împreună cu cela ce l'iaște luat darul, adică face liturghie cu dînsul și aceluși să i fie luat darul.

Gl. 12. Cine va priimi pre cela ce nu l'vor priimi aiurea, și acela să fie neprim.

Tâlc. Cine va fi întrebat și ispitit de vre un episcop, iaste priimit sfintei a lui Dumnezeu beserică aî ba? iară el știindu's greșalele și neputend trăpi ocea întrebare se va duce de acolo într'altă parte la alt episcop și acela l' va priimi fără de carte preoțescă arătându'si nevinovata slujire a vieții lui cumu l' curat, acela să fie afurisit și el și cela ce va priimi pre dînsul.

Gl. 13. Cine va fi afurisit, și unde va merge va prinde tagă că nu e afurisit să fie neprim și acela.

Tâlc. Carele va fi afurisit de episcopul său decia se va duce la alt episcop și și va ascunde, afurisanția și cela-lalt l' va priimi ca un om ce nu va știe aceleia să i se mai mulțescă afurisanția ca unui mincinos și înșălătoriu dă beserică lui Dumnezeu.

Gl. 14. Nu imbla sărind de în scaun în scaun fără numai când va fi cu socotela și înhiala acelor de acolo, când dor vel fi mai bun și mai învățat și încă și această cu ruga și cu socotela a mulți episcopi.

Tâlc. Nu se cade patriarhului, sau mitropolitului sau episcopului, să și lase eparchia lui și să sără într'alt scaun, fără numai de vor socoti și vor ispiți carii vor fi acolo că le va fi mai de folos ca un om mai învățat cu învățatură mai bună.

Pentru că s'au tocmit canonul acesta aicea așa, iar la canonul al șase-spre-zecelea de la săborul Antiochiei zice: că episcopul deșert (adecă fără episcopie) la beserică deșartă (adecă fără preot sau fără episcop) acela iaste volnic să se priimască iară așa să fie cu ispită deplină a săborului și să fie, și cu voia Mitropolitului, iar de nu va fi deșert (adecă va fi cu episcopie sau cu beserică) acela nici cum nu se pôte priimi să mergă la altă cetate, așijdrea zice și canonul al cinci-spre-zecelea al săborului de la Nichea, așijdrea și de la Sardia, canon 1, așijdrea și canonul 21 de la Antiochia.

Gl. 15. Fie care cleric ce să va duce sau să va depărta de în țara lui sau de unde lăcuște, și aiurea va lăcu, iar episcopul rugal-va să nu se ducă el nu va asculta să se întorcă iarăși, acela să fie nepriceștiu.

Tâlc. Fie care cleric adecă popă, diacon, sau altul de în rînduiala preoției ce și va lăsa țara sau lăcuința sa și într'altă parte va mege și nu se va întorece rugat fiind de episcopul său și nu va asculta, acela să nu mai facă liturghie, iar de să va lăsa într'acestia netocmire să i se ia

darul și acolo să se priceștiuască ca un miren, de această căută că vei afla la săborul Antiochiei canonul trei.

Gl. 16. Cine va ști și pre unul ca acela va priimi acela întru judecata lui să fie și el.

Tâlc. De va fi în știrea episcopului de aceea oprăle poruncitoare ce va fi asupra aceluși cleric, și l' va ținea ca pre un cleric, acela să fie afurisit, ca un învățator sau dascăl al neîndreptării.

Gl. 17. Cine va ținea fâmea cu a doua cununie sau posadnică, acela nu pôte să fie nice într'o rânduială beserică.

Adevărat.

Gl. 18. Cine va ținea văduo sau lăsală de altul sau slujnică sau curvă, acela să nu fie Preot.

Tâlc. Unul ca acela carele nu va lua muiare fără vină și fată curată ce va lua pre care va fi supusă de altul sau văduo, sau slujnică, sau curvă, unul ca acela la Preoție nu se priimeste.

Gl. 19. Nu s'au dat voe a fi cleric cine va ținea doao surori sau nepote.

Tâlc. Unul ca acela nu pôte fi cleric ce să fie supus supt mare și grea îngrozire căce trage după această încă și însurarea fără de lege.

Gl. 20. Clericul să nu între chezaș iar de va intra să i se ia cinstea.

Tâlc. Nu se cade clericului să se amestice în grijile și în valorile și în lucrurile judecătorești pentru dobânda cea rea-cum grăiaște Pavel pentru că de să va țâmpla să fie între doi înși netocmire pentru niscare lucrure de ale judecăților și nu se va crede ce ș va căuta chezaș să l' ia în chizășie iară atunci clericul și va lua în chizășie ca să l' dea în sēmă la zi urgisindus a lui cinste pentru să ia ceva dobândă, aceleia să i se ia darul, iar de l' va fi milă clericului de omul acela și va fi închis într'o închisore și de acolo într'alt chip n'are cum ieși de nu va intra cine va chezaș pentru dînsul ca să nu fugă el fiindu l' milă și se va mistoviti. Pentru Dumnezeu de l' va priimi și va intra chezaș pentru dînsul ca să l' dea în sēmă cându l' va cere: acela cleric nu nu socotește a fi și lăudat că sufletuș pune pentru altul ca să l' scotă de în nevoe, iar de se vor judeca clericii și va cere cine va chezaș, atunci el să nu se lăpede ce să stea de față la vremea când trebuie să se bage chezaș iar nu pre dobândă, că de vă da chezașul chezașuirea în sēmă atunci nu i se ia darul sau cinstea. Pentru că se află la a patra lucrare carea s'au făcut la Săborul de la Chalchidon cum Dumnezeu și părinți și slăviți boiari carii ședea cu dînsul la săbor ne voră și îndemnară pre Episcopii Eghiptului

să se închezașuiască iar carii nu vor avea chezaș aceea să se creză cu jurământ.

Gl. 21. Cine va fi scopit dă nevoia omenilor, adică cu dēsila sau așa va fi de fire născut și va fi dăstoinic dă preoție, acela să se facă, iar de să va hi tăiat ba.

Tâlc. Del vor fi scopit dă nevoe, acela n'are canon, ce de va fi harnic de popie de această nu se oprēște, iar cine să va scopi dă voia lui nice cum să slobozește, ce încă de va fi și cleric să i se ia cinstea ca un pizmaș și cleric și vrăjmaș tocmirii lui Dumnezeu.

Gl. 22. Mirenul de ș va țâia mădulariul cel de rușine acela să se afurisească și cleric să nu se facă. *Tâlcu se aî pus naintia acestia.*

Gl. 23. Cine se va țâia după ce se va face cleric să i se ia aceleia cinstea sau darul.

Ca și cea de întâiu.

Gl. 24. Mirenul careleș va rătunzi pielea de la mădulariul să se afurisească an l 3, ca un vrăjmaș trupului său.

Aceasta ca și cea de mai sus.

Gl. 25. Preotul, episcopul sau diaconul carele se va vădi că curvește sau fură sau jură strîmb sau nestrîmb, aceleia să i se ia darul iar să nu se și afurisească, ca să nu l' urgișeti de doaa.

Tâlc. Destul iaste pedepsa luării darului celuia ce să vădēște că curvește sau jură sau fură nescare lucrure sfinte, și pre acela nu se cade a l' și afurisi ca să nu pață munca și pedepsa indoit, care lucru iaste de tot fără de omenie.

Gl. 26. Cine va vrea să se preoțescă acela întâiu să se însore, numai cîntăreții și citeții decă se vor face vor putea apoi să se însore.

Tâlc. Nu e voe nici putere după hirotonia preotului adecă decă se va face popă să se însore și să fie într'acea cinste, ce numai această se-aî dat să fie citeților și cîntăreților.

Gl. 27. Preotul carele va bate pre creștin sau măcar și păgân, aceleia să i se ia darul.

Tâlc. Preotul carele va bate pe creștin, sau păgân, carele greșaste vrând să l' îndrepteze și pentru a lui frică și cērtă să vază altii să le fie tēmă, să nu cază și el într'aceiaș greșală făcând înpotriva legii care aî zis: cine te lovēște peste obraz, întorece lui și ceea te lovēște peste obraz, i se ia darul căci că pentru parte, aceleia să i se ia darul căci că pentru mânia, trufia și neomenia aî făcut această rană adecă hătae, iar de va fi înțelept preotul și va vedea pre cine va fără de lege la lucrurile cele sfinte făcând și l' va bate ca să și vie în minte, cum aî gonit și Domnul cu bicul de sfōră de în beserică legii pre ceea ce făcea neguțatorie într'ansa; aceleia nu i se va lua darul, pentru aceea păzitorii de legea bisericii se chiamă îndreptători, ca niște tocmitori ce sînt de la cel părint l' mai de mîinte lucruri ca acestea să îndrepteze.

Gl. 28. Căruia se va lua darul pe dreptate și apoi iar va îndrăzni să se lipescă acela să-l despartă, să-l afurisești de tot de beserică.

Tălc. Cui i se va lua darul pe dreptate, sau pe dreptate de față va fi greșit, și după luarea darului, iar va îndrăzni a se atinge de Dumnezeuasca liturgie: unul ca acela de tot să se taie de la beserică ca un mădular putred.

Gl. 29. Cine se va face preot cu banii, aceluia să i se ia darul împreună cu cine l-au hirotonit și să fie tot nepriestuit ca și Simon vrăjtorul.

Tălc. Iată acum aicea de doao opriri și îngrozeste că amândouă să ia darurile și răman să fie nice odată priceștiuși pentru marea greșală.

Gl. 30. Cine se va face episcop cu hoiarii aceluia să i se ia darul și să se afurisească.

Tălc. Unul ca acela să se afurisească și să i se ia darul ca un om ce a greșit mare greșală, că se cade celuia ce va să se hirotonescă episcop să se pue și să se alegă de toți episcopii eparhiei, iar de va fi nevoie ai stränge pre toți împreună, atunci nice într'un chip să se hirotonescă de trei și să fie cu socotința și acelorlalți.

Gl. 31. Episcopul carele se va osebi, sau se va despărți, fără de vină și va face alt oltariu, adecă beserică cu ceia ce l-au priimit acela să fie gonit.

Tălc. Cine nu va băga în semă sau va urgisi fără de vină pre Episcopul său, ca un om ce nu se mai întorče către blagocestie nice către dreptate, și și va aduna ceta deosebii a lui de omeni deș va face alt oltariu adecă beserică: aceluia să i se ia darul ca unui iubitore de mările, împreună cu clericii caril vor urma lui, acesta trebuie să se facă de nu se vor întorče de doao și de trei ori să rōge pre Episcopul.

Gl. 32. Cine iaste de alții afurisit, să fie și de alalți.

Tălc. Carele va fi afurisit de Episcopul său popă au Diacon, viți fiind Episcopul carele Paū afurisit, acela nu trebuie a fi priimit de altul.

Gl. 33. Popa strin ce nu va avea carte nu se priimește, iar de va avea să se ispitescă, de ce de va fi îndreptătoriu drept să priimește, iar de nu să i se dea ceva și să se gonescă.

Tălc. Nu se cade a priimi pre Popa strin fără de scrisore, iar de va avea scrisore să se priimească și așa să se ispitescă de va fi neîndoi, bun, blagocestiv să-l priimești, iar de va fi protivitoriu ve într'un lucru, să i se dea ceva și să se gonescă.

Gl. 34. Episcopii fără de mai marele lor nemica să facă fără numai cineș pre la epar-

hia lor, așijderea și mai marele lor fără dinșii nimica, pentru pacea ce li se cade să aibă.

Tălc. Nice episcopii nice Mitropolitii, fără de știrea mai marelor lor, nu trebuie să facă cătuși de cât ceva, nice Episcopul să se rânduiască adins eluș să facă întrebare pentru niscare Dogmate (adecă învățăturii ale Legii) sau niscare lucrure și tocmēle ale besericii a face, fără numai cele ce sânt fieș căruia la eparhia, și pre la salele și orașele lui, așijderea și mai marele fără de știrea lor nu pōte vre unele de acēstea a face, că decă nu vor face așa se arată că nu păzesc hotarul păcii.

Gl. 35. Nu se cade a hirotoni peste hotar, iar de va face fără știrea episcopului a cui iaste eparhia, acela să fie nehirotonit cu acela ce l-au hirotonit.

Tălc. Nu e volnic vre unul de în episcopii să hirotonescă pre cine va afară de hotaral eparhiei lui, iară cine va face acēsta fără de știrea episcopului a cărui iaste eparhia, să i se ia darul și lui și celui ce l-au hirotonit el.

Gl. 36. Episcopul carele pus nou, și va blăstema sau se va mânia cătră omeni ce i se-au dat în mână acela să se afurisească până ce va iară priimi, iară de nu l vor priimi omeni, să se afurisească clericul, căce n'au învățat glōta, iară episcopul să ș fie în cinste.

Tălc. Episcopul carele se va hirotoni nou, carele nu se va da să ia grija omenilor lui caril i se-au dat în mână, să fie afurisit până ce l va iară priimi, iară de va mēge și nu l vor priimi omeni, nu pentru greșala lui ce pentru blăstemăția lor, eluș iaste și rămane episcop, iară clericul să se afurisească tot, căce n'au certat nice au favățat pe nesmeriții omeni.

Gl. 37. Episcopii de doă ori într'un an să facă săbor să pōrte grija pentru lucrurile și tocmēlele creștinății, însă întâiu a palra săptămână de Rusalii, iară adoa oră în luna lui Octobrie.

Tălc. Acest canon al sfinților așa poruncēste, iară și săborul al șasele la a 8-lea canon și al doilea săbor de la Nichea la 6-lea canon poruncesc să se facă Săbor, odată preste an, pre în fieș-care eparhie între Paști și în luna Octobrie.

Gl. 38. Să pōrte grija cu adeverința episcopii de lucrurile Besericii și să nu dea vre unele de acēlea rudelor și fără numai ce va hărăzi ca unor săraci.

Tălc. Nu se cade episcopilor a nu băga sēma de îndreptării și lucrurile besericii, pentru că ei au putere și voiă să pōrte grija a le îndrepta; iar rudenii lui de vor fi săraci să le dea și lor de trēbă câte puțin adecă să i miluiască numai.

Gl. 39. Preotul și diaconul nemica să nu

fară de Episcop, pentru că lui i se-au dat numai în mână.

Tălc. Nu e volnic popa sau diaconul fără de știrea episcopului să se afurisească omenii sau să hmulțescă sau să impuțineze carni sau alte ceva de într'acēstea a face, mīru că omeni Domnului în mână Episcopului se-au dat și cuvânt cu sēmă de sutlelor de la dīnsul va să se cēră.

Gl. 40. Ale besericii și ale episcopului unele, tōte să se pue de față ca să se știe și de Episcopului și beserica să rămāe fără de gubă.

Tălc. Cadesă episcopului pentru cēlea ce se dau în sēmă la episcopie să facă zapis buneltele lui și de față să le pue în sēmă, știrea și de ale besericii că pentru ale lui de în viața și după rōrte după sfatul lui se au tocmiți și ale besericii iară sânt în cinstă.

Gl. 41. Episcopul iaste volnic peste lucrurile besericilor, pentru că pōrta grije a îndrepta și tōte sutlele după cum place lui Dumnezeu. *Acēsta se-au tălcut de în susul așutiu.*

Gl. 42. Popa ce jōcă în oșe, în arjeși, în mite și în tablii și e betiv, de nu se va părăsi să i se ia darul.

Tălc. Ori Popa, ori diaconul carele va juca în arjeși cu oșe, sau tablii sau va fi betiv, de nu se va părăsi să i se ia darul; cu mult mai mult caril au cinstea cea mare a preoții, jucându-se și îmbălfându-se li se ia darul.

Gl. 43. Clericul sau nirenul, așijderea făcând să se afurisească.

Adevărat.

Gl. 44. Preotul carele împrumutēză și ia camătă, sau să se părăsescă, sau să i se ia darul.

Tălc. Cine cēre milă sau ia de la altul bani de da în camătă, sau ia mită făcend acēstea, sau să se părăsescă, sau să i se ia darul.

Gl. 45. Cine să rōgă împreună cu ereticul, să se afurisească să se ia și darul celor care vor pune pre acēia clericul.

Tălc. Singur cela ce se va ruga împreună cu ereticul, au pr ot au diacon acela să se afurisească, iară cine va erta pre dīnsul să slusească ceva ca niște preoți și cleric aceluia să i se ia darul.

Gl. 46. Popa carele va priimi hotezul și jertva eretică să nu fie popă.

Tălc. Episcopul sau popa carele nu se va scărbi nici se va sfi de hotezul carele e făcut de la eretic, cel va priimi, sau va priimi cēle ce vor fi aduse da ei în loc de jertvā aceluia să i se ia darul, pentru că nu e amestecare de Hs. către dracul sau vrē o parte cu necredinciosul.

Gl. 47. Cine va boteza pre ceia ce au fost

botezat și nu va boteza pre cel spurcat de păgânul acela să nu fie popă.

Tălc. Nu s'au ertat să se boteze cineva de doao ori, decī cineva botezā pre acela de început adecă de întâi, cu totul să i se ia darul, iar unil în multe chipuri pre cel ce se-au botezat creștinește numai ce cu miru și sfințesc și carele nu va boteza pre cela ce au luat hotezul păgânului cel va priimi ca pre un credincios acela să i se ia darul.

Gl. 48. Nirenul careleș va goni fāmeea de în casă, și va băga alta sau curvā sau lāsata: acela să fie afurisit.

Tălc. Cineș va goni muiarea fără de nice o vină de cēle ce sânt tocmite pre lege viuil, și va băga alta în casă acela să se afurisească.

Gl. 49. Cine nu va boteza în Tătāl și Fiur și sfințul Duh ce va trēce unul ca acela să nu fie preot.

Adevărat.

Gl. 50. Cine nu va boteza în tref afundării ce într'una mōrtea a Domnului de care n'au zis Domnul: acela să nu fie popă.

Tălc. Domnul zicand să boteze întru numele Tatălui și a Fiului și a sfințului Duh, decī care episcop au preot va sta în potruva poruncii Stăpānului și va boteza într'o afundare; ca cum ar arāta hotezul acela mōrtea Domnului: aceluia să i se ia darul.

Gl. 51. Fie-care cleric, ce să va scărbi sau sfi de vin, de carne și de însurare nu pentru postire, acela de nu se va îndrepta să i se ia darul.

Tălc. Ce să zice iaste darul unuia ca aceluia și se gonēste și de la beserică.

Gl. 52. Cine nu va priimi pre ceia ce să întorče spre pocanie el să fie mai nepriimit.

Tălc. Și acesta cleric fiind să i se ia darul ca un protivnic Domnului ce au zis: Bucurie să face în Ceri de un păcātos ce se pocăiaște.

Gl. 53. Preotul carele nu va mânca carne și vin nu va bea fără numai de postire aceluia să i se ia darul.

Adevărat.

Gl. 54. Clericul carele se va afla mērgand la cărciumă și mēncand fără de nice o nevoie acela să fie afurisit.

Tălc. Clericul carele va fi călătoriu și de nevoie va mēge de va găzdui în cărvāsarie acela să fie ertat, iară fără de nevoie de va mânca în cărciumă să fie afurisit.

Gl. 55. Clericul de va muștra sau va injura pre episcop aceluia să i se ia darul, iară popa și diaconul să se afurisească.

Adevărat.

Gl. 56. Cineș va bate joc sau va rīde de

lanii 2, a lu Ioan 3, a lu Iacov 1, a Iudei 1, și Deaania Apostolilor.

Și poruncile ale lu Climent, carele s'poveduite episcopilor, într'o carte ce se chiamă (octovivliis) carele nu trebuie să le arătăm de tot, pentru tainle ce sânt într'ânsele, căci că mai vartos, a doilea canon al șasului Săbor carele se-au făcut în Trulla de tot le lepădă acele tocméle, căci că alții (adecă unii de altă credință) au pus niște lucrure și tocméle mincinoșe și străine de tot Blagoceștiel, adecă creștinătății.

Acéstea de la noi pentru canone se scrise voao Episcopilor, drept aceea voi dă le veți ținea vă veți spăși, și veți avea pace, iar de vă veți lenevi și nu le veți ținea în munca Iadului veți mérge, și de purea veți avea unul asupra altuia războiu, și așjiderea veți păți muncă pe dreptate cum se cade pentru neascultarea.

Dumnezeu cel nevăzut și făcătoriu tuturor se strângă pre voi pre voi pespe pacea Duhului sfânt și să vă îndrepteze spre tot lucrul bun, drepti, curafți nevinovați și fără păcat, și să vă vrednicescă cu noi vieții de veac pentru solirea iubitului fiu al său Is. Hs. Dumnezeu și Mântuitorul Nostru, cu carele Slava a prea puternicului Dumnezeu Tată cu sfântul Duh mângăitorul acmu, și tot de una și întru Vecii Vecilor. *Amin.*

Sfârșitul canoanelor sfinților Apostoli.

Sfântul Săbor de întâi a totă lumea.

Carele s'au făcut la Nichea Vitiniei. Adunatu-s'au 318 purtători de Dumnezeu sfinți Părinți, în vremea lui Constantin cel mare și mamă-sa Elena, după a zecélea an de în Părâția lui, după ce trecuse de la nașterea lui Hs. ani 318, asupra spurcatului de Arie carele zicea și hulă spurcatul de el că Fiul și cuvintul lui Dumnezeu iaste zidire și făptură. Drept aceea Sfinții Părinți, blăstemarăi și l'dederă Anatimei împreună cu toți soții lui, și pentru întărirea legii făcură Doao-zeci de canone.

Gl. 1. Pentru fameni carii se primesc întru clirós și carii nu se primesc.

Gl. 2. Pentru cela ce vine de în viață păgânescă să nu se facă Popă numai cât.

Gl. 3. Pentru să nu ție neștine în casă fără Mumă și Soră.

Gl. 4. Pentru să se pue episcopul cu voia a tuturor eparhianilor.

Gl. 5. Pentru ceia ce sânt afurisiți să nu se primescă de alții.

Gl. 6. Pentru fieș care Patriarch cum să le sosescă oblăduirea lor.

Gl. 7. Pentru Ierusalimlenu să se cinstescă în loc de episcop.

Gl. 8. Pentru cresul celora ce să chiamă curafți.

Gl. 9. Pentru ceia ce să hirotonescă ispită.

Gl. 10. Pentru ceia ce au căzut și au păcate, și i-au hirotonit cu știre sațiștire.

Gl. 11. Pentru cela ce să lepădă dă fără nevoe.

Gl. 12. Pentru ceia ce l' silesc să se lepăde și le pare că vor sta împotriva.

Gl. 13. Pentru ceia ce mor să se pricească.

Gl. 14. Pentru cei Oglășenici carii cad decă sânt oglašenici și greșesc.

Gl. 15. Pentru să nu se mute de în cetate și de în loc în loc, nici episcop nici preot, nici diacon.

Gl. 16. Pentru să nu se primescă la albeserică nici Popă, nici Diacon, decă fugă de la beserică lui.

Gl. 17. Pentru ceia ce iau camăti.

Gl. 18. Pentru diaconii cum li se cade să fie întru cinul și rânduiala lor.

Gl. 19. Pentru Pavlicheani.

Gl. 20. Pentru să nu se facă melanii cu genuchele la pământ. Duminicile și Sămbetele și peste toate zilele Rusalielor și în toțe Prazdnicile.

Domnești

a (1) Săbor. Marele Constantin Papa Silirestro Patriarch, Mitrofan Trigrădenu la Nichea, asupra Ariei Părinți, 318. Leas. 50.

Acii urmază chișeul mai multor sfinți părinți.

Canonele Săborului de la Nichea.

Gl. 1. Famenii să se primescă întru cliric.

Tălc. Zisu-seași și la canonele Apostolești, adecă la 22, și la 23 și la 24. Carele va fi scopul de nevoe și va fi destoinic de Preotie, acela să nu se apere a se înalța întru cliric, iar carele se va li lăiat de voe, acela iaste cum și-ar fi singur ucigaș, și întru cliric nici cum să nu se primescă, ci încă de va fi și cliric să i se ia darul, decă așjiderea iaste și socotéla canonului acestuia.

Gl. 2. Carii vin de în viață păgână și se hotéză, aceia să nu se hirotonescă numai cât până nu se va ispiți într'un an, iar cine va greși după hirotonie și se va vădi apoi unul ca acela să se părăsescă de cliricie.

Tălc. După cum zice canonul 13 al Apostolilor, așjiderea și acesta zice, cela ce s'au hotezat acuma să nu se pue numai cât episcop sau Popă, ca să nu cumva să se îngănefe ca un om hotezat de curând să cază într'o oșândă și în lațul Diavolului ce se cade, unuia ca celuia după cum zice canonul 11 al Săborului de la Sardinia adecă întâi să vie la spita

de înăl citel, [Semneză], ipodiakon și la altele care sânt, măcară să facă vreme 1 an decia de se va socoti vrednic de Dumnezeu sca preotie. Atunci să ia marea cinste; cade-se apoi iară că de va greși după hirotonie și se va vădi, atunci să se lipsescă de daruș.

Gl. 3. Să nu ție neștine în casă altă muiare fără mumă și soră, ca acéste fețe să fugă de totă bănuiala.

Tălc. Fără de acéste obraze cade-se a fugi de totă prepunerea cea rea, adecă de mumă, de soră și de mătușă și de altă rudenie, iar a lăcu la un loc cu alt cine-va fără cu carele am zis, nu lasă nici iartă acest canon; nici al 5-lea canon al 6-lui Săbor de la Trulla, nici al 18 și 22, a doile Săbor de la Nichea, [Semneză], nici Marele Vasilie, către un preot Grigorie scriind să se desparță de iitôroa muiare zice măcar de iaste și de 70 de ani și a lăcu cu dîșea la un loc să nu se socotescă.

Gl. 4. Episcopul să se pue de toți eparhianii iară de vor lipsi de în ceia-lăți trei de în scrisôrea ce să vor fi făcut Rânduiala: a tuncce putere să aibă Mitropolitul.

Tălc. Inșă de doi sau de trei episcopi se hironeste episcopul; după cum zice canonul de întâi al sfinților Apostoli: de doi și de trei să se rinduiască; iară de se va tâmpla tuturor episcopilor al eparhiei dă vre o nevoe sau pentru lungimea căi de nu vor putea să vie, atunci tot trebuie și el toți să facă scrisôre de rânduială la episcopii carii sânt, și deca se vor face rânduialele, atunci după tocmirea sorților putere să aibă Mitropolitul ca unul ce sau ales de într'acei trei rânduii, adecă se chiamă mai alș.

Gl. 5. Carii sânt afurisiți de cine-va pre aceia alții să nu l' primescă fără numai de l' vor fi afurisiți pentru împuținarea sufletului; sau pentru vrajba. Pentru că de unele ca acéstea se-au socotit să se facă Săbor de doao ori într'un an întru toțe eparchiele, inșă o dată între Rusalii iar a doa Tômna.

Tălc. Cade-se după cum zice cuvintul cel vătămat zice să se tămăduiască de la cea ce l'au beteji, așjiderea și cela ce s'au afurisit de episcopul său, să nu se primescă de altul fără de ispită și întrebare. Ci pre-unul ca acela să l' întrebare să l' spue vine afurisaniei și să o descopere; să nu cumva să l' fie afurisit pe dreptate sau pentru mânie, sau pentru vrajba, sau pentru altă ceva vină a episcopului, ca inșă nici cel afurisit să nu se afuriscă de fie ce, nici iar afurisind pe dâșii episcopii să nu bage sémă ce să l' primescă alții fără de întrebare. Ce de doao ori peste an întru toțe eparchiele poruncescă acest canon să se facă sfânt Săbor ca cu mintea tulurou episcopilor acei eparhii, totă întrebarea beserică și totă îndoirea și încurmezışoarea să se deslege și să se tocmescă cum zice

și canonul 37 al sfinților apostoli, decă cum am scris acolo la canonul 6 al Săborului de la Trulla și a 6-lea de la a doilea Săbor de la Nichea, adecă pentru împuținarea cheltuielilor de pre cale a episcopilor ce să vor aduna au tocmit să se facă Săbor numai o dată preste an întru totă eparhia unde va vrea Mitropolitul să facă întrebare episcopilor între Praznicul sfințelor Paști și în luna Octobrie.

Gl. 6. Alexandrenul să fie volnic adecă să oblăduiască pre Eghypet și pre Livia și pre Pentapoleos, și Rinul pre ceia ce sânt supt mâna lui, și Antiochia, și alții cineș de al lor iar carele se va face episcop fără de știrea Mitropolitului acela să nu fie episcop iar de se vor face Rinduiale de mai mult pre canone (adecă pre tocméla) și trei de într'ânșii vor sta împotriva aceia să nu fie adevărați.

Tălc. Fieș care de în Patriarși trebuie să l' fie și să l' fie de în destul cu ale lui ce au avut mai nainte oblăduiri, iară nu cu altă eparhie a altui cui-va care n'au fost de demult de început supt mâna lui să o jehuiască, să o supue, căci că gâmfare ca acésta iaste a oblăduirii mirenești; așjiderea se cade și episcopilor a fieș-cărui eparhii să cunoscă pre mai marele lor, adecă pre episcopul lor de la Mitropolie care va fi și fără de știrea celui episcop să nu facă nemiica, iară de va face niscare tocméle fără știrea lui, atunci să nu fie episcop unul ca acela, și iară de va fi voia Mitropolitului să se adune episcopii să facă vre o rânduială sau tocméla ceva și la acéia voe la un loc nu se vor stränge toți ci unul pentru a lor voe rea se vor încurmezășa, a tuncce mai mult să se ție tocméla și rânduiala celor mai mult căută la Săborul de la Efes Canonul 8, [semneză] la Apostoli Canonul întâi și al doile, și la Săborul de la Sardinia Canonul trei.

Gl. 7. Episcopul Elias de la Ierusalim să fie cinstit întru Mitropolie și să aibă întărire și paza dregătoriei sale.

Tălc. Nearoa cea de în Tilla de întâi cărea iaste în cartea de întâi zice: Episcopul Ierusalimului zice carele se chiamă Elias adecă patriarhul cade-se după cum zice acest canon episcopului Ierusalimului să fie cinstit întru cinstea patriarhului; pentru că Mitropolia Chésariei iaste mai nainte de a Palestinei și după dânsa iaste și sfânta cetate. Cadese și Patriarhul să și ție a sa cinste, așjiderea să și păzescă și Mitropolia Chésariei, a ei deregătorie carea mai nainte se-au făcut, și caută de acésta la a 12-Canone al Săborului de la Halcidona Gl. 8.

Gl. 8. [Iaste un eres carii se chiamă curafți, carii zic că decă more omul nu iaste Pocuanié]. Ceia ce să chiamă curafți, de să vor întorce atunci întâi să mărturisescă că

tul Rimului; și se-ău făcut acesta Săbor mai întâi de tôte săborele, iară se-ău pus aicea mai pre urmă pentru podoba și înfrumusețarea a Săborului a tôtea Lumea; și era mai mare la acest sfânt Săbor Vitalie episcopul Antiochiei Syriief, Agricolaie de la Chesaria Capadochiei Șș' fino Mucenicul Vasile episcopul de la Amas'a carele se-ău încununat cu cununa muncii: în vrêma lui Lichinie muncitorul de Creștin. Pentru că în vrêma gônei mulți creștini nu putură să rabde munca până în sfârșit: ce se plecară Muncitorilor, și se închinară Idolilor, iară apoi după acéia se căiră și iară veniră la Pocanie cătră Soborniceșca și Apctoléseca Beserică, decia fu întrebare de Sfinții Părinți pentru acéia cum se va cădea să se priiméscă carii se-ău lepădat de Hs. drept acéia de acésta și de alte vini Sfintul Săbor făcură canone 25 pentru întărirea Pravoslaviei.

Gl. 1. Pentru preotul și Diaconul carii mai înainte se vor fi închinat de vor fi făcut Jertvă Idoléscă.

Gl. 2. Pentru ceia ce'i vor fi muncit și după muncă vor fi luat bucate Idolești.

Gl. 3. Pentru ceia ce au mers de au tãmaiat cu tãmăie și au mâncat bucate Idolești.

Gl. 4. Pentru ceia ce au mers cu jale și cu lacrimi de au mâncat.

Gl. 5. Pentru ceia ce se-ău înfricoșat numai, și au mers de au junghiat apoi sau Pocăit.

Gl. 6. Pentru cela ce au avut ale sale bucate și au mâncat împreună cu păgânii.

Gl. 7. Pentru cela ce va fi junghiat de dõo și de tref ori însă cu sila sau de nevoe.

Gl. 8. Pentru cela ce n'au junghiat numai el de voe, ci au îndemnat și pre altul.

Gl. 9. Pentru cela ce vrea să se hirotonéscă Diacon.

Gl. 10. Pentru fata ce se logodéște iară altul o răpéște.

Gl. 11. Pentru cela ce au junghiat mai înainte de botez.

Gl. 12. Pentru să nu hirotonéscă episcopul de gate.

Gl. 13. Pentru preoții carii se lepădă a nu mânca carne.

Gl. 14. Pentru să nu vânză ceva preotul de ale Besericii.

Gl. 15. Pentru cela ce face păcate cu dobitocele mai înainte de 20 de ani.

Gl. 16. Pentru stricatul zăcătorul de dobitoce, și de altele.

Gl. 17. Pentru carele se face episcop și nu'l priiméscă Beserică omeni carii sânt acolo.

Gl. 18. Pentru carele se făgăduiaște să lăcuiașcă neinsurat și apoi se lepădă.

Gl. 19. Pentru précurvariul și précurva.

Gl. 20. Pentru curvarii și curvele carii au erbi de omorirea copiilor.

Gl. 21. Pentru omul ucigaș de a lui voe.

Gl. 22. Pentru omul ce ucide de nevoe.

Gl. 23. Pentru cela ce'i vrăjaște cine va să bagă niscare lucrure de acélea în casa lui ca să aște lécure.

Gl. 24. Pentru o fată ce se va logodi, iară apoi logoditul va fi stricat pe soru-sa.

Să știți că glava cea de întâi și a dou s'au tăleuit amândõa la un loc.

Canonele Sfântului Săbor de la Ancyra

Gl. 1 și 2. *[Amândõa la un loc].* Preotul și Diaconul carii vor fi junghiat Jertvă Idolilor, decia se vor iară întorce în adevérință acéia numai să și șie scaunul și cinstea, iar de cèle sfinte nemica să nu facă.

Tălc. Câți de în Preoți și Diaconi în vrêma de gônă i-ău nevoit și au junghiat Idolilor, deacia întru adevérință vor veni căindu-se ce au făcut, acéia datorii sânt să și șie numai scaunul și cinstea, iară a slui întru cèle sfinte n'au el putere cum am zis, Agnețul sau potul să porțe, sau să facă Cazanie omenilor, sau să obârșéscă ceva de în sfânta Liturghie nu pot.

Gl. 3. Carii se-ău nevoit și se-ău pedepsit adevărat și după muncă au luat bucatele de la Idoli de nevoe, unii ca acéia să nu se apere dă Pricéstenie, iar de se va fi tãmplat să nu fie greșit nemica atunci de vor vrea potu-se și hirotoni iar așa să șie negreșit.

Tălc. Carii se-ău nevoit și după caznă au luat bucate de cèle junghiate Idolului, și căzându'i fără de voia lor le-ău băgat în gură, așijderea și ceia ce au luat într'acésta chip tãmăie întru mânele lor și nevoiți fiind de nevoe au aruncat la Idoli și vor mărturisii cu totul că sânt creștini și pentru jalea ce li se-ău tãmplat depurarea întru tôte vor arăta cu hainele, cu chipul și cu viața smerenie ca cum ar fi afară de păcate (adecă fără voe au greșit) unii ca acéia de pricestenie să nu se o-préscă ce să fie întru a lor cinste, iară de vor fi unii ca acéia miréni, de vor vrea să se hirotonéscă, însă de va fi fost viața lor cea mai de înainte nevinovată adecă curată, de acéia numai nu să apără a tãmpla cinste ca acéia.

Gl. 4. Câți au fost duși să junghie Idolilor împodobiți și au mers de au mâncat, unii ca acéia să cază în 6 ani.

Tălc. Câți i-ău nevoit să junghie, sau să și au cinat întru Capieșe și vor fi mers cu haine luminate și de mult împodobiți și vor fi mâncat la cină sau de vor fi dus și jertvă, unii ca acéia de se vor pocăi să fie la un loc într'un an cu ceia ce ascultă, iară în tref ani să cază, și după alți doi ani să priiméscă să stea cu cei credincioși și numai la rugă să se în-

preune, iară după ispita acésta să li se obârșéscă canonul, și să se pricestuiască Dumnezești Pricéstenii.

Gl. 5. Carii vor fi mers cu haine de jale și vor fi mâncat cu lacrimi: acéia tref ani să cază, iară de nu vor fi mâncat atunci doi ani, și să caute să vază fost'au nevoitorii mai înainte întru viața lui, au n'au fost. însă cum se va arăta episcopul au cu milă au fără milă.

Tălc. Carii vor fi fost nevoiți să intre în Capieștea Idoléscă și să măbance într'ansa de vor fi intrat cu vestiminte de jale, și vor fi mâncat cu lacrimi acéia ca cum se-ar sfi de muncă și socotind de tot că fac așa de nevoe pentru tăierea mădularelor sale, căci nu pot răbda să ia muncă pentru implérea voii celor fără de lége. acéia numai 3 ani să cază, decia să se priiméscă întru cei credincioși fără de împreunarea Dumnezești Pricéstenii, iară de n'au măncat ce numai ce au intrat atunci în doi ani să cază și într'un an să stea cu credincioșii și după acéia tref ani să li se șie pocăania, iară puterea iaste la Episcop cumu'i va vedea că se nevoesc au să lenevesc așa să'i și tocnéscă, și să le ispitéscă și ceia viață a lor de mai înainte, carea și cum au fost, deacia și de intr'amândõa tocmirile carea e acuma și ceia ce au fost mai înainte și atunci să se împuțineze sau să îmulsească canonul.

Gl. 6. Care oin numai de frică va merge și va junghia decia se va căi acela cinci ani să cază.

Tălc. Carii nu se-ău dus la muncă ce numai de frică se-ău spărit și au junghiat, de acia au așteptat până va tréce vrêma acei rălăcirii și iară se-ău întors spre pocăanie, acéia într'un an să fie întru cei ascultători iar în tref ani cu cei ce cad, și în doi ani să stea cu credincioșii și numai să se împreune la rugă decă se vor impléa toți aci șase ani atunci să li se sfârșéscă canonul și să se împreune Dumnezești Pricéstenii.

Gl. 7. Cine va avea ale lui bucate și va mânca cu păgânii împreună la prasnicele lor acela doi ani să cază.

Tălc. Ori cine va merge la praznicele păgânilor carele se fac pre în bogate locure despărțite, de va mânca cu dânșii având el bucate: acela numai 2 ani să cază, decia de i va trébui lui de atunci, el numai să se împreune cu credincioșii la rugă, socotința episcopului să fie că i se cade să ispitéscă să vază cum au fostul și mai naite viața celui ce să pocăiaște.

Gl. 8. Cine au junghiat de 2 și de 3 ori însă dă nevoe, acela 7 ani să cază.

Tălc. Câți de nevoe au junghiat idolilor au numai odată ce și de tref ori, acéia patru ani să cază și doi ani să fie fără de pricestenie și numai la rugă să se împreune cu

cei credincioși, iar după a șaptelea an să i se sfârșéscă canonul deplin.

Gl. 9. Carele n'au junghiat de voe numai el singur ce au îndemnat și pre altul: acela zéce ani să cază.

Tălc. Acesta ca un om ce singur pre sine piarde și pre alții adună și i îndemnă întru peire de se va întorce atunci în tref ani să fie cu cei ce ascultă, iară într'alți șase ani cu cei ce cad, iară într'alți an cu cei ce stău, și să se împreune la sfârșitul liturghiei, și așa decă vor tréce vrêma a zéce ani, atunci să i se implé canonul, și să se destoinéscă și Dumnezești Pricéstenii, iar decă se va ispiti și ceea viață a lui și nu se va afla că au fost bună, atunci să nu'l slobozești la Dumnezeșca pricestenie.

Gl. 10. Carele va vrea să se hirotonéscă Diacon, de va mărturisii episcopului că nu pôte să trăiască ne insurat, acela decă se va însura el să se facă Diacon, iar de va tăcea și apoi se va însura, atunci să se părăséscă de Diiconie.

Tălc. Acest canon poruncéște, cela ce nu va putea să se șie neinsurat și va spune episcopului mai înainte de hirotonie cum va să se însore, acela să nu se apere, iar de să va însura după hirotonie și va hi spus episcopului și'l va fi blagoslovit, atunci iar să fie într'acea slujbă și cinste, iar carele când se-ău hirotonit nu va hi spus că va să lăcuiașcă neinsurat, iară apoi de să va însura acela să se părăséscă de Diiconie, iară acestul canon stă împotriva canonul 6 al 6 Săbor și apără cu totul pre cel neinsurat ce va veni să se facă ipodiacon și Popă și după hirotonie să se însore, însă cine acéia va îndrăzni a face poruncéște să li se ia darul și acel canon a șaselea să se șie iar ceta să se lipséscă.

Gl. 11. Fata de să va fi logodită, iară apoi de altul se va răpi, atunci să se dea celui deintăii.

Tălc. Acest canon poruncéște de se va fi logodit vre-o fată și după acéia de altul se-ău răpit atunci să o dea logoditul de întâi, măcar de o va fi și stricat cela ce o au răpit, iar titla: 58, a șaptes cărți a împărătilor, a marii munci supune pre cela ce au făcut răpirea muerii, așijderea și cela ce au ajutat la răpire, așijderea și ceea ce vor fi îndemnat spre acéia, de acia de va și vrea muiare cea răpită, măcar și părinții ei să o ție muiare cel ce o au răpit nu iartă însă și ceea ce vor împreuna nuntă ca acéia să fie pedepsit și închisorea.

Gl. 12. Carele va fi junghiat Idolilor mai înainte de botez, și apoi decă se va hoteza să fie nevinovat.

Tălc. Decă vrême ce sfântul botez, spală

totă rugina sufletescă, de va fi junghiat jertvă întru laudă Idolilor, mai înainte de botez, a-cela decât se va boteza să fie nevinovat, după aceea de i se va afla viața nevinovată, aducând și la spita preoției.

Gl. 13. Episcopului de sate nu poate să hi-rotonescă fără de isprava episcopului.

Tâlc. Acest canon forte apără tare pre episcopii de sate, fără de isprava episcopului a hirotoni; iară al 10 canon a săborului de la Antiohia, [semnéz] iartă lui să facă numai citei și ipodiaconi și jărători, iar să nu îndrănescă a hirotoni preot sau diacon, fără de știerea episcopului de în cetate sau de în oraș, că supt mâna lui iaste supus și satul, iar marele Vasilie, aflând de la episcopii de sate făcând fără întrebare poslușnicii besericilor, [semnéz] de multe ori și de preoți și de diaconi cu isprava acolora episcopii de sat și ei făcând, drept aceea nu iartă episcopilor de sat să priimescă ei niscare lucrure ale besericii fără de știre ce însă să se ispitescă și atunci pre acei episcopi de sat să-i și priimescă, iar să nu-i bage în cliros mai înainte până ce nu va spune de lucrurile lui ce e de dinsul; iar episcopii de sate să știți că sânt cariți sânt astăzi pe în orașe și pe în sate de se chiamă protopopi.

Gl. 14. Preotul carele se va lăsa de carne și numai ce o va gusta acela se poate depărta de dînsa așa, iar de nu va nici gusta carnea cu verze, acela să se părădescă de preoție.

Tâlc. Popa sau diaconul de va gusta numai carnea, apoi de i va fi voia iar o poate lăsa, iar carele nu va vrea nici măcar verzele cu carne să guste aceluia să i se ia darul ca un om ce ispitescă tocmirea lui Dumnezeu, și o lasă și o lepădă, caută de vezi și la canonul 51 a sfinților apostoli.

Gl. 15. De vor vrea să vândă preoții ori ceva de ale Besericii să nu fie volnicii ce să fie sēma totă pe episcopul.

Tâlc. Dacă more episcopul, lucrurile besericii mult puțin ce va fi, trebuie să le păzescă clericii, sau de nu vor fi clericii atunci să le țic Mitropolitul, ca să le dea fără lipsă toate în sēmă episcopului carele va vrea să fie la acea beserică, că clericii dar dă le vor lua și vor face ale lor ceva. Nici dacă va rămănea beserică văduo să nu fie mult fără de episcop ce mai multă zăbavă să nu fie de în trei luni; fără numai dă se va tâmpla, o vreme cu nevoe să nu potă fi în demănă, iară între acea vreme clericii de vor lua sau vor răspi sau vor vinde de în lucrurile besericii ce va să n'ăibă voce ce să fie pre voia episcopului, iar de va vrea să întorcă vânzarea atunci să fie volnic să's ia lucrul sau onelța aceea, iar de i va fi voia el să fie volnic să întorcă și prețul adică să nu se lase acel lucru, ce sau să l' dea la mâna episcopu-

lui, sau să l' plătescă deca'i va plăcea. Caută la canonul 25 a săborului de la Halchidon și la canonul 35 a șasului săbor de la Trulla.

Gl. 16. Zăcătorii cu dobitoce mai înainte de 20 de ani acela 15 ani să cază iar de va fi mai mare de această vârstă și va fi căzut și va avea muiare atunci 25 de ani să cază, iară carele va avea muiare și va fi de 50 ani, acela să cază până la esirea sufletului.

Tâlc. Capul 81 a titlei 32 a șaptei cărți împărătești zice și porunceste zăcătorilor cu dobitoce să li se fac mādularul cel dă rușine așiderea și celora ce fac cum nu se cade cu parte bărbătesă pentru care porunceste canonul acesta de va fi fost mai mic de 20 de ani să cază în 15 ani și într'alți 5 să stea împreună cu credincioșii și numai întru rugi să se împreune decia să se atingă de Dumnezeuască pricēstēnie iară cariți vor trece mai mult de doao-zeci de ani și vor avea muierii și vor cădea într'acēste patime acela să cază să imple 25 de ani și alții 5 ani întru împreunarea Molitelor, și după aceea să tâmplă împreunarea Dumnezeuștii Sfinții, iară cariți vor cădea după vremea a 50 de ani, și vor fi având muierii; acela să cază întru totă viața lui și la sfârșit să se pricestuiască pentru bună petrecanie.

Gl. 17. Stricatul, zăcătorii cu dobitoce sau și ei altora de l' strică: acela să se roge cu cei ce l' băntuiescă Duhul necurat la un loc.

Tâlc. Dacă vreme ce era necurat cel stricat întru legea lui Moisi, așiderea și acest canon pre zăcătorii de dobitoce ca pe un necurat chiamă l' stricat, deci va pre unji ca aceea cariți fac stricăciune la Muierii afară de fire sau la bărbății sau la dobitoce stricând pe dānșii sau dānd și el altora a lui stricăciune ca cum l' ar'trebuși să se satore de păcate, acela să se roge împreună cu cei înviorăți, înviorății sânt, după cum zice Marele Dionisie, cariți sânt cuprinși de duhul viclen, pre cariți nu l' lasă să se roge împreună cu credincioșii ci avea loc osebit de clu's de să ruga acolo. Caută de acesta la canonul 7 și 63 al Marelui Vasilie și vei afla de aceste scărăndivitori, îngroziri mai mici adică mai puțin canon.

Gl. 18. Episcopul carele se va face și nu va vrea să se dea locului în carele se-au chemat, ci va căuta altă episcopie, acela să se afurisescă iară de va vrea să se socotescă cu preoții, ei să se înceteze adică să fie în ceta și în rândul preoților, iară de se va incurmezișa și episcopilor de acolo atunci să se lipsescă și de cinstea preoții.

Tâlc. Dacă se va face episcopul episcop și nu va vrea să porțe grijă pentru cei se-au dat în mână, și l' vor gonii omenii și va începe a se închizășui să lăcuiască la altă episcopie într'alță parte și va face episcopilor de acolo vre o învăluire, acela să se afurisescă iară de

va vrea să se împreune cu preoții și să zăcă cu dānșii și locina să ia cinste, atunci să fie împreunat cu dānșii, iară de va face vre un al împotriva și acolor episcopi ce sânt de sed acolo răpind s'au apucând niscare lucruri episcopiești atunci și de aceea cinstea preoției să fie lipsit.

Gl. 19. Cine se va fāgădui să se ție neinsurat și apoi se va lepăda acela 4 ani să se despartă de beserică, și fetele să nu mērgă cătră cineva ca cătră niște frați.

Tâlc. Insa acest canon întru lățime cere și va așa. Carele se fāgăduiască să fie neinsurat și apoi se lepădă, acela să imple canonul celui ce se însoră a doa oră, și certarea acelu ce se însoră a doa oră acesta iaste, cum zice Marele Vasile la a patrulea canon, într'un an să se despartă de beserică, iar alții de în pārinți pre unul ca acela despartu-l'au în 2 ani, iar acesta Marele Vasile la a 19 canon a lui au tocmii zicând, că pentru mărturia omenilor celora ce zic că nu se vor însura nu știm fără numai unii de în omenii cariți pre sine adius eiș se-au dat întru ceta călugărilor, însă și de acel omeni cariți se fāgădesc să's ție curăția trebuie să fie cea ce se cade adică să întrebe pre dānșii și mărturia lor adevărată a o lua, adică ca să nu cumva să se lepède de mărturia lor, și să se întorcă cătră dulcēța și iubirea trupului însă cine au adinat acest canon și întru lățime l'au pus, tocmii'au cine se va fāgădui să's ție curăția (adecă neinsurat) și apoi se va lepăda acela să aibă canonul celora ce se însoră a doa oră, iar Marele Vasilie zice; cine se va fāgădui și de acēia se va lepăda adecă acela să aibă canonul celor curvari, pentru că canonul unora ca acolora în 7 ani iaste, însă 2 să plāngă, 2 să asculte iară într'alți 2 să cază i într'unul numai să stea cu credincioșii, iară la al optulea să se priimescă la împreunarea sfințel pricēstēniei, cum porunceste canonul 60 al Marelui Vasilie, află-se de bogate ori unii fiind supuși supt canonul curviei, având canon în 4 ani, însă într'unul plāngând stānd denafara curții besericii, iar într'al dōilea an primesc. la ascultare, la al treilea tocmii la pocănia cu cei ce cad, iară la al patrulea întru ceta omenilor neluând anafora, și la al cincilea tâmplând buna pricēstēnie, iar cariți au muierii adevărate și de bogate se țin pre taină cum zice canonul 22 al sfințului cum au arătat și au tocmii acest canon aceluia să l' fie pocănia mai mică de acolor curvari adecă după a patrulea an să se pricestuiască apără acest canon și pre fetele cele ce se-au fāgăduit a sluji lu Dumnezeuși nic cum să nu lăcuiască la un loc cu bărbății pentru bogate ale lor vini.

Gl. 20. Precurva și precurvariul 7 ani să fie despartii.

Tâlc. Și canonul 47 al șasului săbor de la Trulla prelungescă pocănia curvariului șapte ani cum zice și acest canon, deci într'un an să plāngă, doi ani să asculte, trei ani să cază și a 7 să se împreune cu credincioșii, și așa să se vrednicescă pricēstēniei însă deși va face pocănia cu lacrăme iară canonul 55 al Marelui Vasilie în 15 ani canonește pre precurvariul ca în 4 să plāngă, în 5 să asculte, în patru să cază, în doi să stea împreună cu credincioșii și după acēia să se vrednicescă pricēstēniei.

Gl. 21. Curvele carele vor lua erbi să nu facă feciori 10 ani să cază.

Tâlc. Carele vor lua erbi ca să strice rânza unde să zimislesc coconii, 10 ani să se pocăiască, însă 2 ani afară de curtea besericii stānd și plāngând și trei stānd lângă ușile cele împărătești ascultând și Dumnezeuștile scripturi, iară alți patru ani înlăuntrul tinzii besericii despre curtea ambonului de îndrăit căzând și cu cei oglašenicii să se împreune (adecă când va zice Diaconul elii oglašeni izeideate, atunci să iasă și inle afară) iar într'un an să stea cu credincioșii, și la rugă să se împreună și așa după acēste spițe să se destoinicescă pricēstēniei.

Gl. 22. Omul carele ucide de voce acela la sfârșitul vieții lui să se pricestuiască.

Tâlc. Cine ucide de voce acela la sfârșenia vieții lui să se destoinicescă pricēstēniei, și Dumnezeuiasca cuminecatură să ia după cum zice acest canon, iară canonul 55 al Marelui Vasilie, depărtescă de pricēstēnie pre ceta ce au ucis de voce 20 de ani, însă 5 ani porunceste să plāngă pre sine, cinci să asculte, în 7 să cază, și în patru să se împreune cu credincioșii, și după acēia să se împreune pricēstēniei.

Gl. 23. Omul carele ucide de nevoe acela cinci ani să cază.

Tâlc. Pentru ceta ce ucide dă nevoe acest canon zice cinci ani să se pocăiască, iară canonul 55 al Marelui Vasilie zice 2 ani acela să plāngă și cu cei ce ascultă să imple 3 ani și în patru să cază, și întru unul să stea cu credincioșii, până la al zeculea an să timple obârșenie decia atunci să se destoinicescă pricēstēniei.

Gl. 24. Vrăjitorul și ceta ce bagă în casa lui lēcuri descāntece sau curăție ca să dobandescă ceva, acēia cinci ani să cază.

Tâlc. Cine se va da vrăjitorului său descāntătorului, sau fārmăcătorului, sau altora cariți vor fi împotriva acestora ca să descopere lui pentru ce pohțeste; sau să asle cine l' va fi fārmăcat sau acēstea a curăție ca cum ar vindea răutate cu răutate, acela să cază în trei ani și în doi ani să se împreune să stea cu credincioșii și numai la rugă să se împreune și așa după 5 ani să se

Impreună pricestenește, [semneză] iar cano-
nul 60 al șaselei săbor de la Trulla depăr-
tează de pricestene, pre unul ca acela 6 ani.

Gl. 25. Cine se va logodi cu o fată și a-
poi va strica pre sora ei apoi va lua pre cea
logodită, iar cea stricată de răutate mare se
va spânzura.

Tâlc. Caril vor fi știut acela lucru și vor
fi putut să oprască de acea spânzurare sau
morte rea și nu vor fi apărât, aceia să fie și
să se judece ca niște vinovați acei ucideri și
să se canonească zece ani, decia atunci să se
impreună și să se roge cu credincioșii

Iară așa întâi să vie pre rând la cele rân-
duiale de pocaanie atunci decia să se impreună
cu credincioșii și apoi să se pricestuiască.

*Conșul a săborului sfinților părinți curii
se-au odumat la Anchira.*

Săborul sfinților părinți carele se
chiamă Namestnic.

Al doilea a doa oră după cel de la Aa-
chira și mai înainte de cel de la Nichea car-
ri se-au adunat la Neochesaria carea e a-
prope de marea pontului, iar cel de la Nichea
se-au pus mai înainte acestora pentru mai
cinstea a totă lumea iar acéstea merg după
dânsul și la acésta iar au fost impreună cu
sfinții părinți și Sfântul sfešteno mucenic Va-
silevs episcopul Amasiei ca și la cela-lalt Să-
bor, și au facut 14 canone să fie de întărire
besericii și a pravoslavniciilor creștin.

Gl. 1. Pentru preotul cerele se va însura.

Gl. 2. Pentru cela ce va lua două surori.

Gl. 3. Pentru cel ce se însoră de multe ori;

Gl. 4. Pentru cela ce au pohtit și nu se-au
pornit să facă.

Gl. 5. Pentru cela ce greșaste când iaste
in pocaania celor oglașenic.

Gl. 6. Pentru muiarea greciosă că se ho-
téză când va vrea.

Gl. 7. Pentru să nu mănance preotul la
cela ce se însoră a doa oră.

Gl. 8. Pentru să nu se facă mirénul cleric
cărui va fi muiarea îmblată cu altul de se-
au spurcat.

Gl. 9. Pentru popa ce mărturisește că au
g eșit.

Gl. 10. Pentru Diaconul ce va cădea in-
tr'acélași păcat.

Gl. 11. Pentru să nu se facă popă mai
nainte până nu va ajunge de 30 de ani.

Gl. 12. Pentru să nu se facă preot cela ce
să hotéză pentru hólă.

Gl. 13. Pentru să nu slujască popa țaran
in beserică de in cetate.

Gl. 14. Pentru să fie șapte diaconi intru
marea cetate după cum zideaniile.

Canónele sfinților părinți cari se-au
adunat la Neochesaria.

Gl. 1. Preotul de se va însura, atunci să

se mute de in cin, iară de va curvi-sau va
precurvi să se scoța de tot și să se aduca
spre pocaanie.

Tâlc. Preotul carele va lua muiare acela
de preoție să se lase, iar de cinstie și de
scaun să se ție, iar carele va fi curvit sau
precurvit, acela de tot să se scoță și către
pocaanie să se aduca.

Gl. 2. Care muiare va ținea doi frați acésta
in viața ei gonită să fie de la Beserică, iară
de i va veni mórtea și va vrea să se des-
parță de va trăi are pocaanie iară de va muri
unul dă ei intr'aceea nuntă : cela ce au ră-
mâs nevoie iaste pocaania.

Tâlc. Carea se-au măritat de nu luat doi
frați și au petrecut intr'aceea impreunare fără
de lege pre acéa intru totă viața ei să o go-
nești de la beserică, [semneză] caută și la
Marele Vasilie canonul 23, iară de va veni
cătră mórte și va vrea să se desparță : atunci
de va trăi se priimște la pocaanie, și cum
va fi primită caută la canonul 63 și 64 ale
Marelui Vasilie, iară de va muri unul de in-
tr'amândoi intr'aceea impreunare fără de lege
atunci anevoe iaste pocaania celui ce va ră-
mânea. căce n'au tăiat nici au îndreptat până
au fost impreună acea nuntă fără de lege cu
minlea și cu voea lor.

Gl. 3. Ceea ce să însoră de multe ori, a-
celora iaste vrémea adevărat multa, iară ne-
voința pocaaniei lor o tae.

Tâlc. Vrémca canonului celor însurati
câte de 3 ori și de multe ori se află intru al
patrulea canon al Marelui Vasilie și la 50 de
canone a lui, că zice cel ce să însoră de 3 ori
să'l desparță de beserică 5 ani, însă nu de
tot să'l depărtezi de la beserică, ce in doi
său in trei ani să se destoinicéscă să as-
cule Dumnezeestile scripturi după aceea
până va implea 5 ani sătea cu credincioșii,
iară de Dumnezeesca pricestenie să se de-
părteze, iară cel cu mai multe nunte carii ca o
curvie greșesc mai mult 1 an să plângă, cincă
să cază, atunci să se priiméscă să stea la un
loc cu credincioșii, însă puterea și voea iaste
la episcopi, cum zice acest canon, ei să im-
pușineze vrémca pocaaniei cum va vedea pe-
trecania și credința celora ce să vor pocăi.

Gl. 4. Carele au pohtit și nu se-au pornit
să facă acela de Dumnezeu izbăvitue.

[Sfetu Vasilie]. Ori cine va fi vrut cu totă
inema să zacă cu muiare și nevoință având
spre acéa și n'au făcut nice au venit intru
lucrul pohtit sale, arată-se ca cum se-ar fi
izbăvit cu darul celui de sus, iară de va fi
pohtit și se va fi nevoit și se va fi apropiat de
trupul și nevoința lui deplin nu o va fi luat
pentru pacostea și primejdia ce i se va fi tām-
plat pe denafară acela canon ca acesta să ia
cum zice canonul Marelui Vasilie 66, pentru
Diaconul ce să spurcă intru buze.

Gl. 5. Carele va fi de in cel oglașenic și
va greși acela de va fi ingenuchind și nu va
mai greși, el să fie intru cel ce ascultă, iară
de va greși și intru cel ce ascultă atunci de
tot să'l depărtezi.

Tâlc. Dono feliuri sânt ale oglașenicilor,
unul sânt caril au venit acum; drept aceea
nu's deplin și după ascultarea Dumnezeesti-
lor scripturi și a sfințelor evanghelii acias es-
nară iară alții au venit mai înainte de vréme
și se-au făcut mai deplin cari și dupi evan-
gelie și după molitva oglașenicilor stău și
când zice oglașenii *glavieșca gospodni preo-
nité* iară ei atunceș pléca genuchile (adecă
ingenuche), adecă ca mai deplin gustă de che-
marea cuvintelor lui Dumnezeu, dece aceștea
de vor greși ei se mută de in starea locului
lor și se pun la un loc-cu cei ce ascultă nu-
mai iară de vor greși și ascultând atunce
de tot se goneșc de in beserică.

Gl. 6. Muiarea greceosă când va vrea se
va boteza, că se socotéște și se judecă voea
a fieș-căruia.

Tâlc. Pentru că nu se apară muiarea gre-
ceosă a nu se boteza pentru copilul ce va
vrea să nască, că nu se bagă sémă că dór se
botezá rânza muerii ce va să nască in carea
iaste pruncul și decă se va naște și se va
boteza va gândi că se hotéză a doua oră (ba
nu pôte fi așa ce să se hotéze coconul decă
va naște de intr'ansa că nu pôte fi botezat și
coconul de intr'ansa decă se hotéză ea, că
incă acela la lumină n'au eșit nici adins e-
lu's iaste nice are vre o voe.

Gl. 7. Să nu mănance preotul la a doa
nuntă cu el cêre ertăciune dară cine'l va da
ertăciune.

Tâlc. Preotul carele va cununa pre cel cu
a doa nuntă datoriu iaste să nu mērgă la ma-
să'l și să nu mănance impreună cu dânsul că
decă vréme ce iaste supt canon cela ce se in-
soră a doa oră, ce ertăciune va să i dea Preo-
tul carele pentru mănăcări impreună nuntă
ca aceea.

Gl. 8. Muiarea a fieș căruil mirén ce va
curvi nu pôte fi cleric iar de va fi cleric și o
va ținea spurcată atunci se scôte.

Tâlc. Carele va fi in cleric și muiarea lui
va curvi și nu o va lăsa acela de in cinstie
să se schimbé și să nu cumva să se prii-
méscă mirénul intru cleric căruiă și va fi cur-
vit muiarea.

Gl. 9. De va mărturisi preotul că au gre-
șit decia să nu mai slujască că célea-lalte pă-
cate hirotonia le-au ertat, iar de nu va mărtu-
rissi nici să vă vădi singur atunce să fie volnic.

Tâlc. Inșă célea-lalte păcate toate hirotonia
le spală numai ce se apară de păcatele tru-
pului de va fi greșit cine-va intru curvie mai
nainte și apoi se va proși, și după hirotonie
va mărturisi păcatul, atunce să fie intru scau-

nul și intru cinstea preoților iară liturghie
să nu mai facă; iar de nu va mărturissi singur
nic se va vădi de alții de față atunce in
voea lui iaste ori de va vrea să se lase de
preoție, ori de nu va vrea.

Gl. 10. Așijderea și diaconul de va cădea
intr'acel păcat să fie de in slujbă căzut și de
altă poslușanie a besericii să fie.

Tâlc. Și diaconul de va fi pornitu-se intr'
acéași cădere să se părăsescă de a mai pur-
tarea Agnețul sau Potiriul, sau ómenii a in-
văța, sau cu totul a sluji ceva de céle preo-
tești numai ce să fie de altă trébă de a sluji-
rea besericii.

Gl. 11. Omul de nu va fi de 30 de ani să
nu se facă popă, măcar de ar fi și harnic să
ție tocmeia hotezului a Mântuitorului.

Tâlc. Pentru să nu se facă omul popă mai
mic de 30 de ani măcar de ar fi forte om
destoinic și acest canon poruncéște, așjde-
rea și canonul 14 al Săborului de la Trulla.

Gl. 12. Cine se va boteza pentru hólă a-
cela să nu se facă popă fără numai pentru
nevoința lui și a altora și a impușinării óme-
nilor.

Tâlc. Inșă carele fără de nice o nevoe de
céle ce se tāmplă de va cêre botez (Pentru
că totă rugina sufletéscă de in destul spală
lui botezul) acela și preot și episcop se face
cum zice și poruncéște canonul 78 al sfinți-
lor apostoli și canonul 2 al săborului de la
Nichea și al treilea de la Laodichia, și al
45 de la Cartaghena, iar carele se va boteza
pentru hólă iar nu de voe ce dă nevoe va
veni la botejune acela nu se priiméște in-
tr'alt chip la preoție fără numai de va avea
acéste două lucruri adecă să'l nevoiască ó-
menii și să fie destoinic și să se nevoiască
după botez cu mare nevoință.

Gl. 13. Popil țaran in biserică de in ce-
tate nu slujesc fără numai de va lipsi episco-
pul și loți preoții de vor lipsi, și'l vor chema
să slujască, însă episcopul de sate ca niște
tocma slujitori slujesc având chipul celor
șapte-zeci de apostoli.

Tâlc. Preoții cel ce sânt hirotoniți de e-
piscopi pre la sate nu se iartă a face litur-
ghie in beserică de in cetate iar de vor lipsi
toți și vor chema vre unul de in țaran la
rugă să slujască Liturghia atunci nu se apară
a nu sluji, iar episcopul de pre la sate ca ni-
ște slujitori ce sânt episcopilor și cinstiți fi-
ind, căci au chipul acelor 70 de apostoli și
lipséște episcopul cetății și preoții de nu e
nicl unul atunci slujesc neapărat in beserică
cetății.

Gl. 14. Șapte Diaconi să fie la Marea be-
serică după cum zice denia sfinților Apostoli.

Tâlc. Cum au tocmii a șaselea Săbor de
la Trulla la 16 canon, Nu poruncéște acest
canon pentru să slujască acești Diaconi tai-

nelor (adecă liturghie) ci pentru tocmita celor ce li se-au dat în mână pentru să fie depurtarea grijă, și să le fie milă cătră ceia ce's lipsiți, că și cartea deniei poruncște de acela ca să fie zice de treba și de slujba Meseilor măcar de va fi și mare cetate mai mulți de șapte diaconi poslujnicu nu trebuie să fie, iar la slujirea tainelor și cela-lalt cliros carele iaste la beserică cătră treba beserică să se tocmească.

Conșul Săborului sfinților părinți cari se-au adunat la Neochesaria.

Săborul Sfinților părinți carele se cheamă Namestnic.

De la Mitropolia Peflagoniei făcutu-se-au după săborul de la Nichea asupra unui eretic anume Evstatie carele (după cum povesteste Ermie Sozomenschil) zice că au fost beserică Armeniei mai mare Ispravnic și pentru petrecania lui cea desartă călugărescă au fost început a filosofi și a ijeră multe bărfele și hule împotriva Pravoslaviei, drept aceia a-nu eretic și întărind Pravoslavia pre dânsul și pre soții lui dederă Anatemei și l' despărțiră de trupul sūntei Beserică ca pe un Mădu-lariu Putred, și făcură canone 20.

- Gl. 1. Pentru ceia ce să lepădă de însurare carea e pre lege.
- Gl. 2. Pentru ceia ce va mostra pre ceia ce mănăncă carne fără mortăciune și junghiată Idolilor.
- Gl. 3. Pentru ceia ce va îndemna pe slugă sau argat să fugă de la stăpân.
- Gl. 4. Pentru ceia ce nu va lăsa pre altul să se cuminece de la popa ce are preotésă.
- Gl. 5. Pentru ceia ce va zice că beserică lui Dumnezeu nu e nimica.
- Gl. 6. Pentru ceia ce va face altele de ale lui lucrure afară de beserică.
- Gl. 7. Pentru ceia ce va face niscare lucrure ale besericăi fără de știrea episcopului sau a preotului.
- Gl. 8. Pentru ceia ce dă sau ia plodurile ce să aduc la beserică fără de episcop și ispravnicul adecă Iconomul.
- Gl. 9. Pentru ceia ce nu se ține neînsurat pentru vre un bine ceva.
- Gl. 10. Pentru ceia ce și răd de cei ce să însoră.
- Gl. 11. Pentru ceia ce și cheamă la pace și se lepădă.
- Gl. 12. Pentru ceia ce și bat joc de ceia ce poartă cușme.
- Gl. 13. Pentru muerile ce se vor îmbrăca în haine bărbătești.
- Gl. 14. Pentru câte se lasă de bărbății lor urând nunta.
- Gl. 15. Pentru ceia ce și lasă coconii și nu i îndemnă atră blagocestie.

Gl. 16. Pentru coconii cari fug de părinți credincioși.

Gl. 17. Pentru muerile carele pentru căci le va părea că fac bine de ș taie cosișile.

Gl. 18. Pentru ceia ce se va posti Sămbăta sau Dumineca, fără numai Sămbăta Paștilor.

Gl. 19. Pentru ceia ce se lepădă de posturile besericăi.

Gl. 20. Pentru ceia ce nu va băga în sēma praznicile sfinților Mucenici.

Canonele sfinților părinți cari se-au adunat la Gangra.

După Săborul de la Nichea și au tocmit pre socotela Canone 20.

Gl. 1. Cine se lepădă de Nunta cea ce e pre lege să fie nedestoinic.

Gl. 2. Cine va mostra pre ceia ce mănăncă carne, fără de mortăcină, și junghiare Idolilor. *Anatema.*

Gl. 3. Cine va imbia pre slugă, pe slujnică sau pe rob să se despărț de stăpân părandu că fac bine. *Anatema.*

Gl. 4. Cine va mostra pre ceia ce să priceștiaște de la preotul cu preotésă. *Anatema.*

Gl. 5. Cine va zice pe nume Dumnezești beserică că i se cade a fi urgisită acela să fie *Anatema.*

Gl. 6. Cine va face alte lucrure ale sale afară de beserică să fie *Anatema.*

Gl. 7. Cine va face niscare lucrure ale besericăi fără de știrea episcopului sau a preotului să fie nedăstoinic.

Gl. 8. De va da cineva sau va lua de învenitul besericăi, fără de episcopul și de Iconomul carele e tocmit întru facere de bine și ceia ce va da și ceia ce va lua să fie *Anatema.*

Gl. 9. Și cine va vrea să se ție neînsurat nu pentru vre un bine, ce pentru căci va ură nunta și acela să fie *Anatema.*

Gl. 10. Cine ș va bate joc de ceia ce se însoră să fie *Anatema.*

Gl. 11. Cine va chema la pace și nu se vor pleca să se împreune lor ce se vor lepăda și ș va bate joc de aceia ce face să fie *Anatema.*

Gl. 12. Cine ș bate joc de ceia ce poartă cușme: *Anatema.*

Gl. 13. Câte mueri se îmbracă în haine bărbătești: *Anatema.*

Gl. 14. Și câte se despărț de bărbății urând nunta să fie *Anatema.*

Gl. 15. Și căți și lasă copii și nu i învață cătră blagocestie și aceia să fie nedăstoinic.

Gl. 16. Și coconii căți fug de părinți credincioși: *Anatema.*

Gl. 17. Și câte mueri și rătăză părul socotind că fac bine pentru blagocestia: *Anatema.*

Gl. 18. Cine va posti Sămbăta sau Dumineca fără numai Sămbăta Paștilor: *Anatema.*

Gl. 19. Cine se lepădă de posturile besericăi: *Anatema.*

Gl. 20. Și cine nu va băga în sēma Săborele și praznicile sfinților Mucenici: *Anatema.*

Tălcuirea acestor 20 de canone ale Săborului de la Gangrea.

Acest săbor se-au adunat pentru alte trebă ale besericăi și au căutat și pentru rându' unui Eustatie și au aflat făcute și tocmitte multe lucruri fără de lege de Eustatie și de cei ce era cu dînsul, iar aceste pravile ale acestui Săbor au lepădat pre acelea ca să nu cumva să cădem întru eresul lor adecă al Masalianilor și cari se cheamă rugători, că acestea se lepădă și de nunta ce e pre lege și carnea urăsc; adecă de dânsa se sfiesc și nevoiesc pre slugi, argați, robi să se despărț de stăpân iar ei de a gata pre dânsi priimesc; besericile și oltarele nu bagă în sēma, și de praznicile ce să fac pe într'ansele la vremea slujbei deosebă ei învață să se adune, și învață a se ruga pre în casele lor și fac dăscăli și săbore de eluși; și fac tainele besericăi fără știrea episcopului și a preotului și cum am zice mai pre scurt totă pravila besericăi călcând, făcându ș lege adins eiș deosebă. Încă fieș-care dentru ei cumu ș aduce aminte hulă spre beserică și spre a lui pagubă așa pune și face, deci pentru acesteia acest Sfant Săbor au socotit eresurile lor afară să fie lepădate, iar tocmelele besericăi să fie așezate zicând carle se va lepăda de nunta cea ce iaste pre lege, sau va mostra pre carele mănăncă carne fără mortăcină și junghetură de la Idolii sau pre slugi, robi, argați vor învață să fugă de la stăpânii lor părandu-le că fac bine, și slujba lor să nu o bage în sēma sau va mostra pre ceia ce să priceștiaște Dumnezești Sfinții de la popa cu preotésă, sau se va despărț de casa lui Dumnezeu și de beserică părandu i că face bine, și pre într'alte besericăi va face altă învățătură a lui, sau va face tainele besericăi fără de știrea episcopului sau a preotului nebagând în sēma pre dânsii, părandu i că mai mult pôte rugăciunea lui sau va învață pentru venitul besericăi carele e dat mai nainte vreme pentru facerea de bine pe carele e volnic episcopul și iconomul să zică să nu l' dea besericăi ce să le dea lor și celora ce sânt cu dânsii ca unor sfinți sau ceia ce se ține neînsurat nu se ține pentru a lui bine și cinstind nunta ce ca cum o ar huli și ură: și bălându ș joc de cei ce se însoră sau nu va merge cu cei ce l' vor chema cu dragoste după opustul besericăi să mănănce pâine și vin să bea, ce se va lepăda de dânsii, și chemat fiind să se împreune cu dânsii și nu va merge de trufă, sau pre ceia ce să îmbogățește cu dreptate și cu facere de bine, va dosădi sau va osândi sau va ocără pre ceia ce poartă haine de fringhie, părandu i că sânt alte batjocure

și lucrure străine, că văd într'acēlea, părandu i că el se va îndrepta sau și niscare mueri de vor afla haine bărbătești și se vor îmbrăca bălându și joc de celea laite haine mueresti, ca cum le ar părea de aceia e iaste sânt cinstite și drepte sau de bărbat se vor despărț văd ca cum ar ură nunta, sau al lor cocon vor părăsi și nu i vor hrăni ca pe niște coconi nice i învață cum și cât se cade spre luna credință ce în loc de ținere nu poartă grijă de dânsii, sau ș tund sau taie cosișele sau fug feciorii de la părinții credincioși și cinstie cum se cade nu le fac, cum se cade a să cinsti blagocestia, sau va călca neștine posturile cele obște ale besericăi carele ne sânt date și așezate și nu le va păzi, Dumineca sau Sămbăta carele va zice să se postescă fără sămbăta Paștilor sau cine va huli și va ură ca un trufaș săborele Praznicile Sfinților Mucenici și Liturghiile și slujbele carele se fac într'ansele. Ori-cine se va afla făcând ceva măcar cât de cēstea ce am zis mai sus ca cum se ar văznesi și ș ar bate joc de ceia ce lăcuesc adevărat drept și va călca tocmelele besericăi și va băga niscare lucrure osebite ale lui noao pentru ocără: acela și aceia să fie *Anatema* ș beserică laudă și smerenia carea e cu întreaga înțelepție adecă curăția, așjiderea, și părăsirea lucrurilor mirenesti priimesc ținerea și postirea carea iaste cu cinstie și cu blagocestie și cinsteste buna petrecanie a nuntii și avuția cu dreptate și cu facere de bine nu ocărăște, și de cele prôte și de cele bune îmbrăcaminte, carele nu ș făcute pentru îngâmfarea ce numai pentru nevoimța și grija trupului cunoste a lauda și a cinsti și nu că doră nu priimesc și pre cei îmbrăcați în haine prôte și sparte și vechi, ce priimesc (cum am zice mai pre scurt) toate căle se fac de împreună de folos întru numele și mulțemirea lui Dumnezeu, iar cari priimesc celea ce sânt date și tocmitte și așezate de sfinții părinți în loc de trufă și de nesocolință și de batjocoră: pre aceia forte i lepădă departe și i uraște și mai vartos pre ceia ce voesc a face unele și altele ca acesteia împotriva blagocestiei.

Conșul săborului sfinților părinți cari se-au strins la Gangra.

Săborul Sfinților Părinți carele se cheamă Namestnic.

Care săbor se-au adunat al doilea rând la Antiohia Syriei, în vremea împăratului Costantie feciorul Marelui Costantin, deca să pristăvise Tată-său cătră Dumnezeu după ce trecuse 5 ani.

În știre să vă fie că la Antiohia, Syriei doao săbora se-au făcut unul (cum am apucat de an zis mai nainte) în vremea lui Av-

rilian împărat al Romei, că după Valerian au împărățit Clavdie numai un an decia după dânsul au apucat împărăția Avriilian și o au ținut 6 ani.

Deci în anii aceștia se-au făcut 1 săhor, asupra lui Pavel Samosatul carele au început întâu eresurile, de acesta prinzând de veste îndreptătorii beserică răsăritului, mulți se adunară la Antiohia Syrii unde era episcopul Pavel Samosatul, și au fost atunci la acel Săhor mai mari: Evmenie Irsimlénul, Grigorie Neochesarénul, Ciudotvoretul: Atinodor și frate-său și Firmilian al Chesariel Cappadochiei.

Decia întâi cu învățătura și cu arătarea de în Dumnezească Scriptură și înfruntară, și nu-l putură pleca să se lase a nu huli spre Domnul nostru Is. Hrs. drept aceea văzându-l cu mintea bolint fără întorcere, atunci făcură judecată și răspuns toți cu mintea de împreună de lătară de preoție ca un mădulariu putred și-l procleră; el nevrând să lase scaunul beserică Antiochiei atunci săhorul Sfinți Părinți spuseră de acesta lui Avriilian împărat, în al măcar de era și elia răspunse să se despartă de Săhorul lor cela ce au stătu împotriva săhorului credincioșilor și așa să se gonască de la beserică, și scrisă episcopului beserică Rimului și Arhiteierilor carii era cu dînsul ca să adevăreze pentru Pavel să vază de l vor fi scos pe dreptate atunci să-l gonască de la beserică creștină cum au și fost (după cum scrie și Evsevie Pamfilischii) și canoanele ale celui Săhor de întâi carele se-au făcut la Antiohia nu se află.

Iară sfinții și linul săhor, adunatul de Dumnezeu a doa oră la Antiohia Lunții Syrii a Păniciei, a Palestinei, Arabiei, a Mesopotamiei, a Chilichiei, a Isavrii, celora ce sânt întru toate eparchiile într'un suflet sfinților și toama slujitori, *vă Gsdea Radovitsă.*

Darul și adevărta a lui Is. Hrs. Domnul și Mântuitorul nostru carele cercetază sfînta Beserică a Antiohiilor, și strînge săhor cu împreunarea și cu împăcarea Duhului: însă altele multe au îndreptat cu învățătura a sfinților și de pace făcătorului Duh, carele ne pare că forte bine sânt tocmite cu multă socotință împreună cu socotința a noastră a tuturor Episcopilor carii ne-am adunat la un loc la Antiohia de în bogate eparhii și am trimes cătră înțelegerea voastră carii au crezut întru Duhul Sfînt, ca așijderea și voi să gândiți într'un suflet ca și cum ați fi într'o putere cu noi ajutând cu rugile mai vîrtos ca și cum ați fi fost aceea cu noi împreunăți cu Duhul Sfînt și tocmite bune ca aceea cu noi să gândiți și să porunciți și cu dreapta credință să le întăriți și să le Pecetluiți cu tocmirea a Duhului Sfînt carele am tocmit să fie de întărirea Pravoslaviei canoane 25.

Gl. 1. Pentru cela ce se va ispiți să schimbe hotarul Dumnezeștilor Paști.

Gl. 2. Pentru cela ce intră în beserică și se lepădă de Dumnezească Pricăstene.

Gl. 3. Pentru clericul carele ș lasă al lui lăcaș.

Gl. 4. Pentru episcopul carele iaste luat darul de săhor în canoanele acestui săhor la 15 și ale sfinților apostoli canoane 31.

Gl. 5. Pentru preot și Diacon carii nu vor băga în semă pre episcopul.

Gl. 6. Pentru clericul carele e afurisit de episcopul.

Gl. 7. Pentru strînul carele nu poartă cărți de pace.

Gl. 8. Pentru să nu se dea Preoților dă pre la sate cărți de tocmire.

Gl. 9. Pentru să razime episcopii de știrea Mitropolitului.

Gl. 10. Pentru să pue și să facă episcopul cel de pre la sate și jurători și citeși, și Ipodianoși și cântăreși.

Gl. 11. Pentru episcopul sau preotul carele va merge la împăratul sau la Domn de voea lui.

Gl. 12. Pentru cela ce iaste luat darul și merge de dodiaște și supără pe împăratul sau pre Domn.

Gl. 13. Pentru episcopul ce va merge într'altă eparhie să nu l'ie volnic a face ceva.

Gl. 14. Pentru episcopul carele va fi părăt de niscare greșale.

Gl. 15. Pentru episcopul carui va fi luat darul de toți episcopii eparhiilor.

Gl. 16. Pentru cela ce va sări la beserică care n'are stăpân fără săhor.

Gl. 17. Pentru cela ce priimăște hirotonia și apoi de dinsa se lepădă.

Gl. 18. Pentru episcopul carele se hirotonăște și apoi nu l' priimăște cetățenii unde merge.

Gl. 19. Pentru să nu se semneze Mitropolit sau episcop fără de săhor și fără Mitropolit.

Gl. 20. Pentru să se facă săhor de doao ori într'un an.

Gl. 21. Pentru episcopul ce va fi îndemnat sau silit să se mute.

Gl. 22. Pentru să nu se ducă episcopul într'altă cetate să hirotonască pre cine va la acest Săhor 13 și 22.

Gl. 23. Pentru să nu pue episcopul alt episcop la eșirea sufletului său, adecă la mörte.

Gl. 24. Pentru că se cade ce iaste pe dreptate a besericii să cunoască și să păzască chirosul.

Gl. 25. Pentru să fie volnic episcopul peste toate unelte ce sânt ale besericii.

Canoanele Sfinților părinți de la Antiohia.

Gl. 1. Cine să va ispiți să schimbe hotarul Dumnezeștilor Paști, acela ce va face de va fi mirin să fie scos de la beserică, iar de va fi cleric să i se ia darul și să se scōță de la beserică.

Tălc. Zisu se-au și într'al șaptelea canon al Apostolilor, cine va face Paștile de odată împreună cu ovreașii acela de va fi popă să i se ia darul, deci de acesta și acest canon zice: ori care mirin va călca hotarul Dumnezeștilor Paști, de va face împreună cu ovrei, sau adins elu's va oșebi să le facă într'altă vreme, acela să n' aibă împreunare cu creștinii, încă să fie și de la beserică scos, iar de va fi cleric cela ce face acesta, atunci să i se ia darul și să fie lipsit și de cinstea darului, așijderea și după luarea darului căți clericii se vor împreuna cu dînsul.

Gl. 2. Cine va intra în beserică și va asculta Dumnezeștile scripturi, decia nu va băga în semă ce va eși și se va lepăda de cuminecătura, acela să fie scos până când va arăta plod de pocăanie decia atunci se va erta și cela ce să împreună cu cel nepriceștuit, acela încă să fie ne priceștuit, și cela ce să rōgă împreună cu ceia ce nu se rōgă la beserică, acela să fie vinovat, și cela ce priimăște pre cela ce nu vine la beserică și acela să fie vinovat.

Tălc. Scos să fie de la beserică și cela ce nu se împreună omenilor la rugă ce iaste mai nainte de opust, ca cum n'are băga în semă și se-ar întorče de Dumnezească pricăstene, acela dă se va pocăii și să arate plod de pocăanie, și să se pocăiască cald atunci să se priimască, iară cela ce va priimi pre cela ce nu merge la beserică și nu se rōgă împreună cu credincioșii, ce să rōgă pre la casa lui, sau va face niscare tocmite pre la alte beserică, acela să fie vinovat ca și cela ce să împreună celora ce nu se priceștesc așa să fie și el nepriceștuit.

Gl. 3. Ori care cleric ș va lăsa lăcașul lui și într'altă parte se va duce, sau de acolo se va muta și va lăcuși într'altă mullă vreme, acela să nu mai slujască încă de l va chema episcopul său și nu va veni ce de va rămănea într'acea necoemie atunci să i se ia darul și să nu mai fi stător și ori care episcop va priimi pre acel ce iaste luat darul acela să se canoanască de tot săhorul ca un dăzlegător legii besericii.

Tălc. Așijderea poruncăște și Apostolescul canon 15 ca și acesta, să nu cumva vreunul de în proși sau de în Diaconi sau de în totă socotința preoției să ș lase lăcușta lui și să mergă într'altă și în mullă vreme acolo lăcuind să slujască și mai vîrtos de va

fi chemat de al său episcop și nu va asculta să se întorče ce va rămănea întru aceea necoemă, atunci să i se ia darul, nădejde dea mai starea să n' aibă, iară și episcopul carele va priimi pre unul ca acela luatul darul în loc de cleric, poruncăște să se canoanască de tot săhorul când se face adunare (adecă Săhor) de toți episcopii ai eparhiilor pentru întrebările și cântările canoanelor și a vrăjmășiei lor, carele se tămplă ale beserică, ca un călcător de lege și de tocmela beserică.

Gl. 4. Episcopul carui iaste luat darul de Săhor, și episcop, preot și Diacon, pentru neomenia lui de va sluji liturghie, acela să nu mai aibă stare.

Tălc. Insa acest canon așa arată, așijderea și a doi sprezecelea canon, episcopul carele iaste luat darul și de i se va fi făcut cea judecată rea asupra lui, acela pōte să chiamo săhorul a doa oră și să se judece de alt sobor mai mare să se îndrepteze fără numai de va fi îndrăznit acel episcop ce i se va fi luat darul să facă liturghie mai nainte de îndreptarea judecării lui, că de atunci de va zice că rău m'au judecat și pre nedreptate mi-au luat darul, atunci va avea voe să șază, și loc de ași darea sēma a doa oră, iară a cin sprezecelea canon al acestui Săhor zice, celuia ce i se-a luat darul de toți episcopii de eparchie, acela să nu mai pōtă cherna, ce judecata ce se-a făcut asupra lui să fie așa întărită, iară la Săhorul de la Sardichia la 3 și la 4 canon, dau voe episcopului celui ce i se-a luat darul de toți episcopii ai eparchiei să chiamo și să alerge la ferical episcop de la beserică Romei ca să se îndrepteze și la episcopia lui să nu se rōnduiască altul până ce va căuta judecata lui episcopul Romei și deplin o va face adevărată și iaste voia acesta mai adevărată și mai milostivă și să ține până în zioa de astăzi.

Gl. 5. Ori ce episcop, preot sau diacon carele va părăsi și va lăsa pre episcopul său și ș va face alt oltariu și de l va chema episcopul de 2 și de 3 ori și el nu va băga semă ce va rămănea într'acea neomenie, acela nevindecat să fie și luatul darul.

Tălc. Inul ca acela carele nu va cunoște că lăcuștie episcopul întru blagocestie și în dreptate cum zice canonul 37 al sfinților Apostoli ce de trufie și de gâmfare se va afla după cum zice canonul 10 a săhorului de la Cartaghena, de se va despărți adins elu's de beserică și ș va face alt oltariu adecă beserică, și va trage omenii de elu's; făcând săhor deosebi, decia l va chema de trei ori episcopul și nu va asculta ce va rămănea într'acea necoemie, acela i se cade de tot să i se ia darul decia să nu mai tămplă nădejde, de vindecare nice cinstea lui să o mai aibă.

Gl. 6. Clericul carele va fi afurisit de episcopul său, de va fi săbor mai mare să mērgă să l' judece adoa oră și să se fie acea judecată.

Tălc. Cēla ce l' au legat pōte pōte să și dăzlege, drept acela clericul carele e canonit de episcop și afurisit, acela nu se cade a l' primi de altul ca un om fără de canon, de nu se va dāslega de cēla ce se-au legat, iar de va judeca săborul pe cel afurisit și l' va lua sēma și va afla că l' au afurisit fără vină și fără ispravă, atunci pōte acel lucru ce se-au făcut rău să se îndreptēze și să se dăzlege și judecata pentr'acēsta rămāne întārită.

Gl. 7. Strinul carele nu pōrtă cărți de pace să fie neprimiit.

Tălc. Intru multe canōne se-au zis și de acēsta ceia ce sânt hirotoniți de strini să nu se primēscă fără de tocmita carte a episcopului de la carele au luat hirotonia.

Gl. 8. Episcopul să nu dea cărți de tocmitire țāranilor său numai cātră episcopul vecin.

Tălc. Zisuse-au să se dea cărți tocmitite numai episcopilor, și episcopilor celor de pre la sate cari's nevnoați (adecă curafți) și clericilor celor ca vor vrea departe loc să se ducă de la casele lor iară preoților cari' obblāduesc pre la sate, acēsta tocmlă mai nainte n'au fost, iar cātră vecinul episcop (adecă cātre carele e aproape) a scrie pentru niște clerici ca aceia și a le murturis hirotonia și credința și viața lor, iartă-se lor a scrie de acēsta.

Gl. 9. De știrea Mitropolitului să razime toți episcopii și să nu tocmlēsc cine-va ceva fără de știrea lui, fără numai ce i se va cădea intru Noria lui, și hirotonie să facă pre omenii cef curafți fără vină.

Tălc. Așjderea intr'acēsta chip învață canonul 34 al sfinților Apostoli ca și acest canon de pre la șes-care eparhie să cunoscă pre mai marele lor și fără de știrea lui n'ce episcop să facă nici alt mai mult să lucrēze acolo de cēle ce's zise de noi fără numai cēlea ce i se vor cădea fie-cāruia pre la casa lui, să hirotonēscă preoți și Diaconi și altele cāte vor urma acestora.

Gl. 10. Episcopul de pre la sate să pue jurători și Citeți și Ipodiaconi și Cântăreți, iară preoți și diaconi, nu, fără numai episcopul de cetate, iar cine va îndrāzni a călea acēsta aceluia să i se ia darul, iar episcopul de la cetate face pre episcopul de pre la sate.

Tălc. Cade se fie cuf să și fie a sa māsūră și intr'ale sale hotarā să petrēcă, însă drept aceia și episcopul de pre la sate dā va îndrāzni a hirotoni preot sau diacon fără de cēle ce sânt poruncite lui, adecă citeți, Cântăreți, Jurători și Ypodiaconi, aceluia să i se ia darul, măcar de și parē intr'alt chip

Marelu Vasilie de acēste spițe, cum au scris la 13 canōne Sfântul Sāborul de la Gangra.

Gl. 11. Episcopul au preotul carele va mērgē de voia lui la Impāratul său la domn neporuncit de mai marele episcop al locului adecă de Mitropolit: acela să nu cazā numai de pricēstenie și să fie lipsit de încă și de deregătorie.

Tălc. Pārinți cari' lepādă pre netocmitul intru toți și păzesc pre cel ce e bine tocmit, apāră și pre episcopii și preoții și pre alții cari' sânt în socotēla preoției, fără de scrisoarea mai marelu lor să nu cum-va să mērgă la Impāratul său la Domn să batā cu gālcēvā urichile lui să și aducā aminte pentru cine-va ceva, pentr'acēsta cēla ce va mērgē la Impāratul său la Domn fără de știrea Mitropolitului și a episcopului a cărui iaste eparhia, aceluia poruncesc să i se ia darul și de Pricēstenie să se lipsēscă.

Gl. 12. Cēla ce i se au luat darul de va supāra pe Impāratul său pre Domn, și va cēre mai mare Sābor, atunci să suferē sāborul cel de inți, ca el să ș caute judecata, iar de va pizmi iar, atunci să n'aldă nici o stare. Cautā de acēsta la 10 Canōne de la Sardia și de la Africa adecă de în Cartaghena 106.

Tălc. Cuf se-au luat darul de Sābor și i va pārea că nu l' au judecat drept pre acēsta nu l' apāră canonul pentru întōrcerea judecării, a nu chema mai mare sābor și de dānsul să i se descopere lucrurile cēle ce are pe dreptate ce încă mai vārtos să întōrcă de acēsta și să facă să ș caute dreptate, iar carele nu va vrea să mērgă la mai mare sābor să i se judece judecata de dānsul pe dreptate ce să va ispiți a amestēca intru urechile Impāratului său a domnului ca să l' judecātă: acela să nu se dēstoinicēscă nice a o ertāciune nici să aibā loc a darea lor rēspuns, nice să aștepte cu nādējde dā vre o stare ce va vrea să fie (adecă de rāndul cinstei ași veni la loc).

Gl. 13. Episcopul să nu fie volnic în care eparhie va mērgē să facă ceva sau să hirotonēscă sau ale sale lucrure a face, iar de va face să fie neadevārate și lui să i se ia darul.

Tălc. Multe canōne veș afla oprind acēsta, episcopul carele va mērgē de la eparhia lui intr'altā și va hirotoni intr'insa, sau va face alt ceva lucru episcopesc și de nu va fi fost chemat de cineva cu voia episcopului a cărui iaste ținutul și va face așa cel de dāparte ce va fi trecut de la eparhia lui intr'altā sau va și face hirotonie sau va tocmit niscare lucruri besēricēști carele nu se vor cădea lui, atunci cēle ce vor fi făcut de dānsul să fie neadevārate împreună cu el și poruncesc să i se ia și darul.

Gl. 14. Episcopul carele va fi judecat de bogate de episcopii a eparhiei, volnic iaste să

mai chiami alții de aproape să l' dāzlege indoi-rea ceia ce stā împotriva judecării lui.

Tălc. Fe-care episcop carele e pārit dā vre o vină, acela trebue să se judece de al lui Sābor, iară de vor striga episcopii eparhiei judecāndu l' de vor zice unii nu e vinovat iară alții vor zice că e vinovat, atunci pōte Mitropolitul să chiami a doa oră pre alți episcopi aproape de locul eparhiei, ca să dāzlege judecat: cēia ce au fost dā se-au făcut intr'aceia la alți episcopi.

Gl. 15. Episcopul carele va fi judecat de toți episcopii a eparhiei acela nu se cade iară al chema să l' judece

Tălc. Acest canon nu iartā pre cēla ce vor fi luat' darul toți episcopii a eparhiei, pentru acea vină, să se mai judece de alții ce va acea chemare ce se-au adunat să fie întārită acēsta judecātă asupra lui carea se-au făcut de toți episcopii eparhiei, însă cum am zis la a pātrulea canon al cēstui Sābor, mai vārtos să se fie acea tocmlă adecă cēla ce i va pārea că nu e judecat drept acela să mai chiami Sāborul (cum se-au zis) și ajutor să tample cum se va cădea mai cu dreptate și mai cu milă.

Gl. 16. Cine va sări fără de obārșenia Sāborului și fără de a Mitropolitului să spre besērică ce nu va avea stāpān, măcar de va fi și el vādnu fără besērică acela să fie scos.

Tălc. Episcopul carele nu va avea besērică și l' va pune Sāborul de obārșit la altā besērică carea nu va avea stāpān fiind acolo și episcopul Mitropolit, acest canonul priimēste, iară carele va apuca scaunul adins elu's în voia lui măcar de va fi rugat și de toți omenii de acolo acela să fie scos de va vrea să se facă, iar cēla ce nu va nevoi nice cum să apuce altā besērică avānd besērică, canonul 20 al cēstui Sābor și alte canōne bogate, cum se-au scris și în 14 Canōne Apostolești nu lasā să fie altā besērică: ce să fie la besērica ceia ce de întâi i se-au dat de la Dumnezet.

Gl. 17. Gēla ce va lua hirotonia și de dānsa va fugi acela să fie nepricestuit, pānh ce's va veni în fire să o ia.

Tălc. Carele nu se va pleca să mērgă la besērica ceia ce i se va fi dat în mână să tocmlēscă omenii, acela să fie afurisit, iar de se va întōrcē să fie de folosința acelor suflete ce i se-au dat în sēmā: atunci să l' primēscă.

Gl. 18. Episcopul dēca se va hirotoni și nice cum nu l' vor primi cetățenii atunci să ș fie cinstea și numai să facă liturghie, așteptānd cāndu l' va slobozi Sāborul eparhiei.

Tălc. Cēla ce nu l' vor primi cetățenii la care cetate se va fi hirotonit, nu pentru a lui vină ce pentru neomenia omenilor, acela și cinstēș (ine, și a slujii liturghie nu se oprēște și i se cade să aștepte și să nu l' trebue altā putere sau să caute vre un ajutor de la nis-

care putērici până ce i va porunci intr'un chip pentru dānsul tot sāborul eparhiei.

Gl. 19. De nu va fi Sāborul și Mitropolitul să nu se facă episcop, iară de va fi anevoa a se strāngērea toți, atunci să facă rānduiale cu scrisori cēi mai mulți, dēca se va face acēsta lucru, atunci de vor stā împotriva vre unii, să se asculte atunci rānduiala celor mai mulți.

Tălc. Zisu-se-au de multe ori; nici pre episcop adecă pe Mitropolit, n'ci pre episcop fără de știrea altora să nu se rānduiască a se face episcop, iar de nu vor putea toți episcopi eparhiei să se adune, la rānduialā pentru neindemānā atunci cēi mai mulți să se adune și cu scrisoarea să se facă de împreună rānduiala de acēsta și așa dēca se va face rānduiala de vor stā vre unii împotriva cu pri ce atunci să se fie rānduiala celor mai mulți.

Gl. 20. Pentru trebile besēricii de dōo ori în an trebue să se facă sābor intru tōte eparhiele, a patra săptămānā de Rusalii și a zēcea zi de Octobrie.

Tălc. Tocmitul canon al Sfinților Apostoli scris'au la 37 de canōne de dōo ori în an să se facă sābor pe în tōte eparhiele iar aceste 2 sāborā așa au poruncit (adecă de al optulea canon al 6-lui Sābor de la Trulla și de a șasele Canon a doilea sābor de la Nichea) odată peste an în tōte eparhiele să se facă sābor, între paști și în luna Octovrie, și întrebările Pravilii și tocmelele să se dāzlege și să se îndreptēze de ei.

Gl. 21. Episcopul carele va fi nevoit de omenii și de episcopi îndemnat a mērgē intr'alt lācaș să nu mērgā.

Tălc. Mutarea episcopilor cari' sânt nevoiți și îndemnați de alți episcopi și de omenii să cazā intr'altā lācuință lepādātā iaste de tot, [semmēzā] așjderea zice și canonul 13 al cēstui sābor de acēsta fie-care de în episcopi să nu se ducă de la lācașul lui intr'altul și să facă hirotonie s'au să facă alte ceva lucrure episcopesci, fără de știrea episcopului a cărui va fi dat intru rānduiala ținutul acela, iar de nu va vrea atunci ca unii vinovat să i se ia și darul și ce vor fi făcute de dānsul să fie neadeverite și neintārite.

Gl. 22. Sā nu mērgā vre un episcop de în cetate în cetate să hirotonēscă, ce cu știrea episcopului cetății; iar de nu să nu fie întāritā nici adevāratā hirotonia lui și el să fie vinovat.

Adevārat.

Gl. 23. Episcopul la mōrtea lui să nu pue alt episcop cē dēca el se va pristāvi atunci să fie volnic Sāborul să pue carele va putea să fie dēstoinic.

Tălc. Nu e putere pristāvindu-se episcopul la mōrtea lui alt episcop în locul lui a

pune, ce după mórtea lui Săborul eparhiei cu ştirea Mitropolitului ei să rânduiască pre carele va putea fi harnic.

Gl. 24. A tot clirosul se cade se păzescă ce iaste pe dreptate a besericii ca deca se va pristăvi episcopul celor ce sânt ale besericii să le păzescă, iar cele ale episcopului după tocmirea lui să se socotescă.

Tâlc. Cade-se episcopului să's facă scrişore de uneltele lui şi de faţă să le pue să le aşaze aşjiderea şi ale besericii şi să le cunoscă şi să le păzescă preoţii şi diaconii ca deca se va pristăvi la lăcaşul lui să fie după tocmela lui, iar de nu va face aşa atunci acela tóte să se închine besericii.

Gl. 25. Volnic să fie episcopul peste uneltele besericii, şi să aibă trebă cu dânsele cum se cade iar de nu i va ajunge să se împle cu câte are el ce va vrea să cheltuiască uneltele besericii la treba lui şi venitul sau plodurile ţarinelor în voia lui şi nu cu ştirea clericilor, acela să fie certat de săbor iar de ceea ce vor fi să se dea de trebă săracilor şi el le va face ale lui şi de aceea să dea sēma săborului.

Tâlc. Cēla ce se-ai băgat chezaş pentru sufletele ómenilor, acela are putere a ţinea multe lucruri a besericii ca să împartă acēlea celor ce li e lipsă, preoţilor şi diaconilor şi să's ia şi lui de va fi lipsit, la trebile lui cēle de nevoe: şi să fie pentru fraţii cari sânt lângă dānsul strini ca să nu'l părăsescă, şi pentru óspeţii ce'l vin, iar de nu i vor sosi acēlea de trebă ce va alēge dobanda şi venitul besericii şi'l va face al său, şi venitul lucrurilor besericii ómenilor lui şi Rodeniilor 'l va da, ca să înşale şi să ascunză venitul besericii: acela de săbor să se adevēreze şi să se judece să'l se ia sēma cum ispitesc şi adevērează judecata episcopilor.

Conętul săborului Sfinţilor părinţi cari se-ai adunat la Antiochia

Săborni Sfinţilor pă. inţi carele se chiamă Nameastnic.

Carele se-ai făcut după săborul Sardichiei la Laodichia Mitropolia Frighiei, adunat-se-ai Sfinţi părinţi de pro în bogate locure de ai întări hotarāte Pravoslaviei şi ai făcut 59 de canōne, ca să fie de folosul besericii şi nemica n'au mai scăzut de în canōnele celor-lali Sfinţi părinţi, carele sânt acēstea.

Gl. 1. Pentru a doa însurare carele se însăoră pre ascuns.

Gl. 2. Pentru ceia ce se-ai prins în bogate păcate.

Gl. 3. Pentru cela ce să hotěză să nu'l pue numai cât episcop.

Gl. 4. Pentru să nu fie fie rândul preoşesc cămătarnic sau miltarnic.

Gl. 5. Pentru să nu se facă hirotoniele întru auzul ómenilor.

Gl. 6. Pentru să nu între ereticii în beserica.

Gl. 7. Pentru Navatianii şi Fotianii şi Patru sprezacēni.

Gl. 8. Pentru Frāncii sau Frighes de să vor pocăi să se botēze.

Gl. 9. Pentru ceia ce să vor ruga la grohniţele ereticilor.

Gl. 10. Pentru că nu se cade a să însura cu nunta ereticescă.

Gl. 11. Pentru muerile carele se chiamă Stariţe de şod mai sus.

Gl. 12. Pentru cel cu bună viaţă credincios şi iscusit.

Gl. 13. Pentru nealesul cel aleg Mirēni.

Gl. 14. Pentru să nu se trimetă Pricēstēnie pre în case.

Gl. 15. Pentru să nu se sue pre Ambon fără Felon.

Gl. 16. Pentru cum se cade a ceti evangelia, apostol şi alte sante scripturi Sāmbetele.

Gl. 17. Pentru să nu se curmēze citeniile şi psalmii pre la Praznice.

Gl. 18. Pentru să se facă Molitvele vóstre pre la deveti cēs şi vecerniile.

Gl. 19. Pentru să se aducă în beseriri ceia ce sânt întru pocaanie după Molitva óglāseniilor.

Gl. 20. Pentru să nu şază diaconul până nu i se va zice.

Gl. 21. Pentru să nu pipăe sluga sau poslujnicul vasul besericii.

Gl. 22. Pentru să nu pórte poslujnicul orariu.

Gl. 23. Pentru cāntāreţii şi citeţii aşjiderea.

Gl. 24. Pentru tot clericul să fie fără de cărciumă.

Gl. 25. Pentru să nu se dea slugii adecă poslujnicului potirul sau agneţul.

Gl. 26. Pentru carele nu va fi pus de episcop să nu jure.

Gl. 27. Pentru clericul carele chemat să facă pace să nu fie cu vre unii.

Gl. 28. Pentru să nu aşternă pre la besericii asternuturc.

Gl. 29. Pentru să nu serbēze creştinul Sāmbāta ce Dumineca.

Gl. 30. Pentru că nu se cade a se îmbāia cu mueri păgāne.

Gl. 31. Pentru să nu dea creştinii coconiiş la împreunarea ereticilor.

Gl. 32. Pentru să nu se primescă prinósele ce să aduse de eretic.

Gl. 33. Pentru să nu se róge împreună cu ereticii sau Rępiji.

Gl. 34. Pentru să nu cinstescă pre mucenicii cei mincinoşi al ereticilor.

Gl. 35. Pentru să nu se împreune celai

eres ce se chiamă Anghelēni cari zic că se-ai zidit lumea de Aggii.

Gl. 36. Pentru să nu se facă preot carele va fi vrājitor, cimpoitorii sau māsčăriciū cetitor de stēle sau făcător de baere.

Gl. 37. Pentru să nu prāznuiască cineva împreună cu ovreii sau cu ereticii.

Gl. 38. Pentru să nu se ia de la ovreii azimă.

Gl. 39. Pentru să nu se prāznuiască împreună cu păgāni.

Gl. 40. Pentru cela ce e chemat de săbor şi se lepădă.

Gl. 41. Pentru clericii cari's fără cărţi de tocmire.

Gl. 42. Pentru clericul carele îmblă fără carte.

Gl. 43. Pentru să nu lase poslujnicul Dverile besericii când se face liturgia sau slujba.

Gl. 44. Pentru să nu între Muerile în ol-tariu.

Gl. 45. Pentru să nu se primescă la botez după 2 săptămāni ale postului Mare.

Gl. 46. Pentru că se cade celuia ce va să se botēze să invēte credinţa.

Gl. 47. Pentru cel bolnav ce va să se botēze.

Gl. 48. Pentru să se ungă cu mir cel ce se botēză după botez.

Gl. 49. Pentru să nu se facă liturgie în postul Mare fără Sāmbāta şi Dumineca.

Gl. 50. Pentru să nu să dāzlege postul cel Mare în săptămāna cea mai de pre urmă Joui.

Gl. 51. Pentru să nu se facă pre părăsemi Pamete, Mucenicilor fără Sāmbāta şi Dumineca.

Gl. 52. Pentru să nu se facă pre părăsemi nuntă sau veselie şi jocuri de nasteri.

Gl. 53. Pentru să nu drāngāiască la nunte nice să jóce.

Gl. 54. Pentru preoţii şi clericii să fugă mai nainte până nu încep māsčăricii.

Gl. 55. Pentru să nu facă mirēnul sau clericul răfānelă.

Gl. 56. Pentru să nu între preotul în ol-tariu mai nainte episcopului.

Gl. 57. Pentru să nu se pue episcop la sate sau la oraş ce călātor adecă exarch.

Gl. 58. Pentru să nu facă preotul liturgie sau episcopul pre în case.

Gl. 59. Pentru să nu se cānte sau să citească alţi psalmi strini sau să citească niscare cărţi carele nu va pravila.

Canōncle sfinţilor părinţi de la Laodichia.

Gl. 1. Cel nsurat de doă ori ce nu se va fi nsurat pre ascuns cu mai pŃin canon se indeletnicēză, însă e mai nevinovat.

Tâlc. Carele e nsurat de doă ori acela un an se desparte de beserica, indeletnicindu-se

intru rugă şi în post. decia se destoinicēşte pricēstēniei, iar de nu se va fi nsurat a doă-óră cu slobozie şi cu lége, ce se va fi culcat mai nainte pre taină, şi după acela va fi venit la împreunarea nuntei, acela iaste supt canonul curviel.

Gl. 2. Ceia ce frag pre sine de cad în bogate păcate acela de's vor veni în minte să se ispovedescă şi de se va pocăi cum se cade. acela e bine priimit

Tâlc. Tot'ceia ce greşesc fieş-carele de's va spune păcatele de se vor ispovedi, şi se vor pocăi, şi de se vor lāsa de tot de răotāi decia după cum va fi sēma greşalei vor obārşi vrēmea ceia ce e datā lor de Pocaanie întru rugă şi întru Pocaanie, atunci să se primescă la pricēstēnie pentru mila şi bunātatea a lui Dumnezeū.

Gl. 3. Cel ce e botezat de curānd acela să nu fie preol.

Tâlc. Carele e botezat de curānd acela nu se pune numai cât întru rānduiala preoşescă.

Gl. 4. Nu se cade celor ce sânt în rāndul clirosului a se gândi întru reale dobandi, sau să împrumuteze întru grēle camete sau uşore; ceea ce fac acēstea de nu vor vrea să se părăsescă atunce să li se ia darul

Tâlc. Camete sau mite rāndul preoşesc nu iaū.

Gl. 5. Hirotoniile întru auzul ómenilor nu se fac.

Tâlc. Molitvele celor ce să hirotonesc să nu se citească cu mare glas, cum am zice să le anzā ómenii.

Gl. 6. În beserica să nu între ereticii.

Tâlc. Nu se iartā nici să slobozēste ereticul să între în casa lui Dumnezeū măcar de şi Marele Vasilie pre împăratul Valent întru rāndul credincioşilor P'au priimit că încă nu era pravila nice săborul acesta până atunce făcut.

Gl. 7. Navatianii şi Fotianii şi patru-sprezacēni de nu vor da anatemei alte eresure şi ale lor să fie neprimiţi iar după ce se vor lepăda şi vor da eresurile anatemei atunce să se ungă cu Mir şi să se pricēstuiască.

Tâlc. Acēstea de vor da anatemei alte eresuri şi ale lor atunce se primesc de beserica şi numai ce se ung cu sfinţul Mir, însă numai Navatianii şi Patrusprezacēni.

[Zri]. Iar Fotianii le trebuiaşte şi sfinţul botez al Măntuitorului, pentru că începătorul lor Fotin multe eresuri ai înoi, ale lui Pavel Samosatul şi a lu Savelie, Livosul şi a lui Mondan, carele invāta şi tocmia de zicea că ervāntul a lu Dumnezeū nu e de început nici e făcătorii a tóte vécurile nice iaste mai nainte de tóte zidirile ce nou şi de curānd şi ai luat începătură nasterē trupēste de în feceórā iarā cest eres ce se chiamă Patrusprezacēni

acestea sânt cari în patrusprezēce zile

de ale lunii măcar lunii sau Marți sau Miercuri sau Joca, prăznuiesc învierea Mântuitorului Nostru Is Hrs. deci aceia nu se primesc ca Navatiani dacă se întorc spre pocanie căce că în și cărți hultiore și altele bogate ca acestea rele înțelepțeză.

Gl. 8. Frâncii sau Frighes de se vor pocăi să se bolze a doa oră și măcar de vor fi fost la ei și cleric.

Tâlc. Acestea de se vor pocăi și se vor lepăda de eresurile lor și vor veni către nevinovata credință și vor anatimisi eresurile lor atunci să primesc și cu totă nevinovăta se cuprind și se hotără, măcar de vor fi și fost în rindul clericiei Francești acestea Frâncii în eresul de la Mondan și Prischilla, și acel Mondan se chema ei adins eluș Paraclit (adecă duh Sfânt) și ținea dooa mueri curve anume Prischilla și Maximilla; pre carele le puse numele Prsriiate și pre un policandil sau o cetățue Frâncescă ce o chema Pepuzan elu' puse numele Ierusalim nuntele erta să se despartă și de hucate să se ferescă și paștile au schimbat și tref o brază a unui firii a Dumnezării, într'o față rău o amestecă, învăța să amestece sânge cu făină și acea în loc de pricestenie să o dea și cine se pricestua zicea că se lepădă de rușine creștinescă.

Gl. 9. Cine se va ruga la grobnitele ereticilor părăndu' că s' Moste de Mucenici sau va mēge pentru vre o hōlă părăndu' că se va tāmădui acela să se despartă de beserică până ce se va pocăi și va mărturisă că a greșit, atunci decia să fie primit.

Adevărat.

Gl. 10. Nu se cade a împreuna feciorii creștinești nuntei ereticilor.

Adevărat.

Gl. 11. Cēlea ce se chiamă mai marī (adecă Starițe) în beserică să nu șaza mai sus.

Tâlc. Neștine carii vor socoti pre unele ca acelea fiind întru rânduiale mirenești să fie când va înaintea clirosului acelea se apără a sluji că decă vor fi iale nainte dar clirosul cum va obladui.

Gl. 12. Cel cu bună viață carele va fi credincios și iscusit și cuvântătoriu harnic e de episcopie.

Tâlc. Cade-se episcopului să fie înțelept, curat și iscusit întru credință și drept întru viață.

Gl. 13. Neales să fie carele e ales de mirni.

Tâlc. Rânduiala și Sorții Mitropolitilor și a episcopilor pun pre episcopii, deci carele nu se va înălța și nu se va alēge la episcopie așa, ce se va alēge de glōta de omenii acela neprimiit iaste și neales.

Gl. 14. Carii trimet sfinta pricestenie pre în case nedăstoinic să fie.

Tâlc. Carele va vrea să se pricestuiască sfințiilor acela la beserică să mērgă și de la preoți când slujesc liturgia să ia pricestenia cum zice marele Vasilie iar a trimete sfanta pricestenie într'alte părți pentru blagoslovenie sau alt ceva acela să fie nedestoinic.

Gl. 15. Fără de felon niminea să nu se sue pre Ambon.

Tâlc. Nimăru' nu se cade să se sue pre Abon fără de tundere Preoțescă și fără de blagoslovenia a păstorului său, și canonește primii nici să spue cuvintele lui Dumnezeu omenilor, însă niminea alt cine va să nu citească pre Ambon fără numai cei ce sânt îmbrăcați cu felon.

Gl. 16. Evanghelia și Apostolul și alte cărți Sămbetele să se citească.

Gl. 17. Pre la praznice să nu se curmeze citeniile și cântările.

Tâlc. Adunându-se omenii la beserică către utrane cade-se înire cântări să se citească și citeni și să nu le lași să cânte tot de una ca să nu ostenscă cel ce se-au adunat să plăce spre potrivire și spre lēne.

Gl. 18. Devētile și vecerniele vōstre să se facă.

Tâlc. Fără de Molitvele cele ce sânt poruncite, și cărțile cele ce sânt hrânduite, nu se cade alte Molitve sau psalmi Striini a citi sau a cânta ce aceste molitve de pururea se facă și pre la 9 cēs și pre la vecernii.

Gl. 19. După molitva oglașeniilor se cade a se aduce ceia ce sânt întru pocanie și după a credincioșilor și după pacea adecă după sărutare și numai după ce să face pricestenie să intre în oltariu și să se pricestuiască.

Tâlc. Acest canon învață rindul și locmela molitelor cum se cade a face și zice însă întâi să obârșescă Molitva oglașeniilor de acea atunci să aducă în beserică ceia ce sânt întru pocanie, după aceia a credincioșilor, decia pacea și sărutarea să se facă și așa după sfinta liturgie să se pricestuiască în launtrul oltariului numai ceia sânt preoți. Acestea tōte era mai nainte vrēme că sărutarea arăta pacea și pacea smirnie iar acum a-cēsta nu fac, că se-au tōte părăsit ca ș' altele multe mai de nainte vrēme: decia după a-cēstea făcea liturgia și atunci se pricestua. credincioșii de la Preoți afară la Dvēră.

Gl. 20. Diaconul să nu șază până nu i va zice preotul.

Tâlc. Să nu șază Diaconul naintea preotului de nu' i va zice, el, așjiderea și alți poslujnicii al besericii și clericii naintea Diaconilor până și ei nu vor zice lor.

Gl. 21. Poslujnicii să nu pipăe vasele cinstite.

Tâlc. Să nu pipăe cu mâinile poslujnicii

besericii vasele stăpănuului Hs. ce preoții sau diaconii la sfântul prēstol să le pōrte și să le aducă.

Gl. 22. Poslujnicului nu' se cade să pōrte orariu nici de la dveri să se lipsescă.

Tâlc. Fie-cui se cuvine să ș' imple poslușania, deci drept aceia datorii sânt poslujnicii besericii să nu părăsescă nici să lipsescă de la dveri, ce să stea acolo până la sfârșenia țainei liturghii Dumnezeesti, și ce li se cuvine lor a postuși să obârșască, iar orariu să nu pōrte nici ei nici citeții nici cântăreții, că a purta de acestea numai Diaconilor iaste dat.

Gl. 23. Cântăreții și citeții nu pot purta orariu

Acesta se-au tălcuit la 22 de canōne.

Gl. 24. Tot clericul să nu fie cărciumariu.

Adevărat.

Gl. 25. Dela preot până tocma la rândul cel mai dă pre urmă a tuturor preoților se o presc a mēge la cărciumă.

Adevărat.

Gl. 26. Agnețul și potiriul nu se dă poslujnicului.

Tâlc. Acesta iaste lucrul preoților și al diaconilor iar poslujnicul nu li se-au dat voi lucrul lor a face, drept aceia nici agnețul sau potiriul să nu dea glōtelor.

Gl. 27. Carele nu ie dat voi de la episcop acela nu pōte să pue și să facă jurător.

Tâlc. Și jurătorii sânt ca și cēlea-lalte rânduiale ale cinului preotesc, de la episcop înu voi, adecă nu e volnic să tragă la jurământ decă nu e rânduie de episcopul; la spiță ca a-cēsta acela nu pōte nice în lătu' i pre în case nice pre la beserică.

Gl. 28. Clericul carele va hi chemat să facă pace atunci să nu tragă vre într'o parte că apoi strică tocmela.

Tâlc. Nici clericii nici mirnii când sânt chemați să facă pace să nu tragă ventr'o parte nici să voiască a lua ceva, că cine va face așa strică tocmela besericii ce numai să mănance și să se ducă.

Gl. 29. Pre la beserică să nu se așternă așternuturi și veselii și ospete să nu se facă.

Tâlc. Nu se cade casa lui Dumnezeu a o face lăcaș de obște și într'ansa a așterne așternuturi sau a face într'ansa cēlea ce se chiamă dragostii sau ospete și în mijlocul besericii a mânca.

Gl. 30. Să nu prăznuiască creștinul sām-băta ce Dumineca.

Tâlc. Creștinul carele prăznuiaște Sām-băta acela să ovreiaște, drept aceia se cade a lucra într'ansa adecă într'acea zi și să prăznuiască Dumineca.

Gl. 31. Nu se cade a se îmbăa cu muiele păgănilor.

Tâlc. Mare batjocorire daū nōo creștinilor a ne îmbăia la un loc cu fāmēile păgănilor, pentr'acēia acēsta ca un lucru păgănesc ce lepădă.

Gl. 32. Să nu se dea coconii întru amestecarea ereticilor ce a lua se cade iar nu a da, însă făgăduindu-se a se face creștin.

Tâlc. Inșă a lua feciorii ereticilor carii se făgăduesc a fi creștini și a' amesteca împreunarea nuntei cu coconii creștinești învățatu-sau și se-au ertat a fi, iar a da creștinii coconilor întru împreunare ereticilor, de a-cēsta întru multe canōne se-au oprit.

Gl. 32. (1) Blagoslovenia ereticilor iaste dohotocie iar nu blagoslovenie.

Tâlc. Nu se cade a primii prescurile ereticilor, căci că încă aceia iaste mai dohotocie de cât blagoslovenie.

Gl. 33. Nu se cade a se ruga împreună cu ereticii sau cu papiștii sau Schismaticii.

Tâlc. Carele se va ruga cu acestea acela să fie despărțit de beserică. Schismaticii snt Avdiani cari în credința ca și a drēptei și adevăratei besereci și mai mulți de dānșii sed pre în Mănăstire și nu se rogă toți la un loc, mustră și pre episcopii noștri carii hogați și pre alții într' altele și cu ovreii osebindu-se fac paștile, au și ore-ce osebirii protivitore dă price de tălcuesc niște uscăciuni a Dumnezești scripturi.

Gl. 34. Cine cinstēște pre Mucenicii mincinosi al ereticilor acela să fie Anatema.

Tâlc. Carii cinstesc pre striini de Dumnezeu ca pre niște Mucenici striini să fie de Dumnezeu și acela.

Gl. 35. Cine se adună lângă ceia ce se chiamă Aggeli și se apropie de se închină ca unor Idoli acela să fie anatema.

Tâlc. Iaste un eres carele se chiamă Aggeli sau pentru căci ei adins eiși se cinstesc ca cinul Aggilor și au viață ca aceia, sau căci hārfesc de zic că de ingeri se-au zidit lumea. era ș' alți învățătorii cum a spus Marele Pavel la epistolie către colașeni zicând acei învățătorii că nu se cade a zice nōo că mērgem la Dumnezeu tatăl pentru Hs. ce zicea că mērgem pentru ingeri și zicea că e firea mai mare a ingerilor de cât a lui Hs. deci acēstă lepădare și hulă voia și locmirea a lu Dumnezeu era să fie întru acōpirea smereniei cu înțelepție, drept aceia carii se vor aduna și se vor ruga deosebi și vor zice că lumea se-au zidit de ingeri sau pentru ingeri mērgem noi la Dumnezeu și tatăl acela să fie anatema, ca niște omeni ce părăsesc pre Domnul nostru Is. Hs. fiul a lu Dumnezeu și înțelepțeză aproape de ceia ce se închină și slujesc idoliilor.

Gl. 36. Carele se va făgădui să fie preot

(1) În original glava 32 este trecut de două ori acest număr.

aceluia nu i se cade să fie vrăjitoriu sau Cimpitoriu sau să aibă niscare învățăturii réle, sau cititori de stéle sau să facă baere.

Tâlc. De se va afla neștine de în preoți sau de în tot cioul besericii, atunci unul ca acela de la beserică să se scoță.

Gl. 37. Nu se cade a prăznuî împreună cu ovreii și cu ereticii nici să se priimescă ră-mășițele de la prăznuirile lor.

Tâlc. Nici o împreunare n'are lumina că-tră întunerec drept aceia să nu prăznuiască creștinul împreună nici cu ereticii nice cu ovreii nici să priimescă ceea ce se obârșesc la praznicele lor cum am zice ca azima sau altele împotriva acestora.

Gl. 38. Nu se cade a lua azimă de la o-vreii sau a se împreuna neștine fără de legii lor.

Adevărat.

Gl. 39. Nu se cade a prăznuî împreună cu păgânii și a se împreuna nedumnezeirii lor.

Adevărat.

Gl. 40. Carele va fi chemat la săbor și se va lepăda, fără de niscare netocmiri, acela nu e a nu fi nevinovat.

Tâlc. Pentru îndoirile și protivirile carele se tâmplă ale besericii și pentru întrebarea și ispitirea canoanelor poruncii au Săborul tuturor episcopilor de în toate eparchiile într'un an să se facă săbor când va porunci și va zice episcopul Mitropoliei, de ce întru adunarea a-cestă fiind chemat vre un episcop și nu va vrea să vie ce singur adins eluși se va su-pune supt vină atunci să se canonească de săbor însă de nu va fi vrut pentru nebagărea în semă iară de nu va fi putut să vie pentru niscare alle nevoi potrivitoare atunci să se ia semă să nu se canonească.

Gl. 41. Nu se cade clericului a îmbla fără de cărți a sloboziei sau fără de tocmire.

Tâlc. Nu se iartă de sfintele canone a se priimi cela ce e hirotonit de într'altă parte neavând cărți de tocmire, drept aceia trebuie lor a îmbla pre tocmelă cu cărți cum se cade și clericilor de pre la toate besericile cu știrea și cu porunca episcopului său să îmble în-tr'altă cetate și eparchie.

Gl. 42. Pentru că nu se cade, omului carele e sfințit, preotului sau clericului să îmble sau să se ducă încetăroavă fără porunca episcopului.

Adevărat.

Gl. 43. Nu se cade poslujnicului besericii când se rogă (adeacă când se face slujba) să fugă de la Dveri măcar cât de puțin.

Tâlc. Pre la sfintele liturghii nu se cade poslujnicului să lase ovrile oltariului măcar cât de puțin și la rugă să se îndeletnicéze

ca să nu se aște urgisind și nebagând n semă pre acea slujbă ce i e dat și e pus p e dansă ispravnic a tocmirii besericii, și să cinstéși mai bine ruga lui.

Gl. 44. În oltariu să nu între muerile. **Tâlc.** Nu se au dat putere muerilor ce în-tă-nici bărbăților miréni să între în oltariu cum poruncéște canonul 67 a șaselui săbor de la Trulla.

Gl. 45. Nu se cade a priimi la botez după doao săptămâni a părésimilor ce datorii sunt de începutul acelu post.

Tâlc. Cest canon îndoiu pôte a lua semă sau după ce va tréce 2 săptămâni a părésimilor vor veni la credință și vor începe a posti aceia nu se vor putea destoinici botezului întru marea Sămbătă căci n'au postit deplin nici arătat postire și nevoință de începutul postu-lui sau căce de vor fi venit la credință mai înainte de post și au început a posti decia mai înainte până a lua botezul sosi postul, aceia nu așteptă marea Sămbătă a se boteza cum au început a posti și cei de începutul Părésimilor, ce trebuie de într'aceia cari de îndes-tul se-au postit după doao săptămâni să se dăstoinicésc botezului iar după ce vor tréce 2 săptămâni de părésimii și de cari le va parea că n'au arătat postire de în destul aceia nu se vor boteza, ce se aștepte și ei să se boteze cu ceea ce vor vrea în Sămbăta cea mare cum ar fi numai ca aceea priimiți ca și ceea ce se-au postit de într'acea începătura a postului ca cum ar fi nevoința lor deplin iar nu numai semnală.

Gl. 46. Carele se boteză acela să ș spu-se credința episcopului sau Preotului după a cincea săptămână.

Tâlc. Carele va veni la beserică să se bo-léze acela să învete să știe credința, iară când va fi a cincea săptămână să o spu-e episcopului sau preotului, că nu se cade nu-mai cât a boteza pre dinși mai înainte până nu vor învăța să știe credința.

Gl. 47. Carele e bolnav să spu-se și acela cât de puțin.

Tâlc. Cine e bolnav și cére să se boteze acela să învete credința întâi decia decia se va boteza să știe că se-au vrednicit Dum-nezeșcului Dar.

Gl. 48. Cade-se celora ce să boteză, după botez să se mîruiască cu unsorea cerescă, că să pótă fi părtași împărăției lui Hs.

Adevărat.

Gl. 49. Pre părésimii să nu se facă litur-ghie fără numai Sămbăta și Dumineca.

Tâlc. Acest canon n'au trecut de tot, ce se păzeste că fără de Sămbăta și Dumineca și în ziua sfintei Blagovesteni nu se face liturghie pre Părésimii ca numai ce se face Préjde Sfeștina, iară la Praznicul Blagovesté-

nei nu se face liturghia Préjde Sfeștina ce poruncesc acéste canone 52 a șaselui săbor de la Trulla a face liturghie deplin iară pen-tru alte zile a părésimilor iaste vréme de smerenie și trebuie a aduce către pricépere pe fie care rătăcit, și pentru acéști nevoință să nu se lase a se pleca către praznice ce a-dins elu's să se posomorască și de ale sale să socoléscă ca să tâmplă și să se împle de bucurie sufletéscă mai înainte de vréme.

Gl. 50. Nu se cade pre Părésimii în Săptă-măna cea mai de pe urmă Joi a face Raz-dreșenie.

Tâlc. Cade-se întru toate zilele patemei a-lu Hs. ale obârși cu inemă înfrântă cu post și cu rugă, și să nu se facă Razreășenie Po-stului Joi în Săptămăna cea mai de apoi a Părésimilor, ce se cade și într'aceia a posti și a mânca sec.

Gl. 51. Nice Pametea Mucenicilor să se facă fără numai Sămbăta și Dumineca.

Tâlc. Pre părésimii fără de Sămbăta și Du-mineca nice pamete Mucenicilor să nu se facă.

Gl. 52. Nu se cade a face nuntă pre Pa-résimii nici bucurie și veselie de Naștere

Adevărat.

Gl. 53. Nu se cade a drângăi (adeacă a plesni în palme) sau a juca în sgomotul acela iară cine va face așa să fie nedăstoinic.

Adevărat.

Gl. 54. Cade-se Preotului sau Clericului să se scóle mai înainte de ce încep Cinghia-sele.

Tâlc. Poruncéștése creștinilor/cariî merg pre la nunte să se ospetéze cu cînste, iară să nu jóce pri la dinsele sau să drângăiască (adeacă să bată în palme) și pespre dinsele să facă sunet, că acéști tocmelă nu se cuvine nice e vrédnică tocmelii creștinești, așijderea și preoții să nu caute să vază ceva pre la nunte, ce mai înainte de ce vor intra cinghiile sau măscăricii cariî fac glume să iasă de a-colo.

Gl. 55. Răfenea să nu facă nici mirénul nici clericul.

Tâlc. Pentru măncarea să nu facă răfenea nici mirénul nici clericul.

Gl. 56. Preotul să nu între în oltariu să șază înainte de episcop.

Tâlc. Aciî fiind episcopul și slujind înainte de venirea lui să nu între Preotul în oltariu și să șază, că netocmire iaste acéști și smin-tire.

Gl. 57. Nu se pune episcop în sat sau în oraș, ce călători cariî's trimeși iar de se va pune vre unul acela nică o ispravă să nu facă fără de episcopul cetății.

Tâlc. În ore care sat și ve într-o cetățue

mică în carele pôte să fie de îndestul i prent acolo nu trebuie să se facă episcop, ca să nu se pogoră jos sărăcéseste numele episcopului, ce să se trimetă călători (călătorii sânt cariî astă-zi se chiamă exarșii de se trimet într'an-sele pentru îndreptarea greșalelor a suflete-lor) iar de se vor fi făcut alții mai înainte însă de în cînste să se schimbe și nici o is-pravă să nu facă episcopéscă fără de știrea episcopului a cetățuei ceii mici supt carele sânt supuse acéle sate și orașale.

Gl. 58. Episcopul sau preotul, în casa să nu facă liturghie.

Tâlc. Pre în case nu se face jertva cea fără de sânge, nici de episcop nici de popă, ce se cade a face liturghie întru adevărta be-serică; însă canonul 31 a șaselui săbor de la Trulla iartă și lasă pre voea episcopului să se facă liturghie când se va tâmplă și în casa ceea ce să tâmplă de iaste de rugă, iar botez nici cum ce numai întru adevărtele besericii să se vrednicéscă a cinstitului botez carele va vrea să se boteze cum poruncéște canonul 59 al aceluiaș Săbor.

Gl. 59. Alți psalmii striimi sau cărți netoc-mite să nu se citéscă pe în besericii sau să se cânte, ce numai ceea ce's tocmite ale Ve-chii și Noaoii legi, carele sânt acéstea: Băi-tia, Ishodul, Levit, Cîsla, Vtorăii Zacon, Isus, Sudia, Ruth, Estir, Tărstv Paralipomean 2 Esdra 2, psalmii 150, Pritea Solomonovăi, Eclisiast, Premudrost, Pésnipésnei, Soov, doi-sprezece prsci, Isaia, Jeremia, Iezechii și Da-niul, înprun și 22 ale legii noae, evangheli 4, Matei, Marcu, Luca, Ión, Deania, Poslanii a-deverite 7, adeacă a lu Iacov 1 a lu Petru 2 a lu Ión 3 a lu Iudi 1 a lu Pavel 14, căoim 1, ca Colas ca Solun 2 ca Evriom 1, ca Timothei 2, ca Titu 1, ca Filimon 1, și Apocalipsis 1, iooana Bogoslova.

Conșul Sfântului Săbor de la Laodichia.

Sfântul Săbor a totă lumea al Sfinților părinți, 150

Cariî se-au adunat a doa oră în Tarigrad; într'al doilea an de împărăția a lui Theodosie cel Mare, mai pre urmă de Săborul cel de în-tăi de la Nichea după ce trecu-se ani 52, iar de la Hs. era trecuți ani 362. Mai mare la a-cest Săbor era Timotei Alexandrenul și ferici-tul Meletie de la Antiochia, Chirii Ierosolim-leanul și Nectarie Tarigradénul carele era o-glașenic în vrémea aceluș săbor, decia se boteză și se hirotoni Tarigradén, era și Gri-gorie episcopul de la ostrovul Cappadochiei, și multul și marele Grigorie Blagoslov carele ținu-se scaunul Tarigradului, iar pentru niște netocmiri și céri lăsa'l și se duse de ședea la moșia-lu la Nazianz, și scrisse cu cuvintele lui céle de învățătură de ingrozi pre episcopi;

peste puțin sosi și Damas de la Roma cea veche și acest Sfânt Săbor se-au adunat asupra lu Maehedonia carele mai înainte apucase de ținuse scaunul Tarigradului, de l' goniră împreună cu soții lui și dederă Anathemă, iar pre duhul sfânt mărturisiră unul fiul Tatălui și Fiului ca pe un Dumnezeu adevărit, încă mai blăstemată și pre cea ce era soții cu nebunul și spurcatul Apolinarie, și mărturisiră pre domnul nostru Is. Hs. cum au luat trup cu minte și însuleșit adevărat și i dederă canone de întărirea Blagocestiei către Blagocestivul împărat marele Theodosie și i le scriseră așa : Blagocestivului și iubitorului de Dumnezeu împărat Marelui Theodosie.

Sfântul Săbor al episcopilor cari de în bogate eparhii nēm adunat în Tarigrad, însă întâl scrisorea cărții noastre carea trimetem către Blagocestia la har fie lui Dumnezeu carele a cunoscut blagocestia împărăției tale pentru pacea carea ai obște pre toate besericile pravoslaviei de întărirea sănătosei credințe dând și lui Dumnezeu mulțemire cum se cade am socotit toți cu mintea împreună câte au făcut sfântul săbor cu scrisore la trimetem către blagocestia ta și îți facem știre că nēm adunat în Tarigrad după scrisorea blagocestiei tale, și întâl am înouit împreunarea carea avem unul către altul, iar după aceea am izvodit și niște canone cum pe scurt, întărind și credința părinților de la Nichea și proclind și dând Anatemă pre eresurile cele ce se ridică asupra lor, lângă acestea am poruncit de am întărit și buna locuire a canoanelor besericii carele se-au făcut, carele toate într'această scrisore a Noastră le-am scris dreptăceia rugăm pre blânzia ta ca să întărești judecata sfintului săbor cu hrisoval blagocestiei tale, ca cum ai cinslit beserica cu chemarea cărții așa să și obârșești cu peccatluirea ceea ce se-au făcut la Săbor iar Domnul să și întărească împărăția cu pace și cu dreptate și să o trecă de în nēm în nēm și să și adăogă lângă puterea acestă pământescă să te îndulești și întru împărăția cerurilor și să petreci cu sănătate întru toate bunățiile cum se cade. Dumnezeu să și dăruiască rugile Sfinților părinți ai lumii ca unul adevărit blagocestiv și iubitoriu de Dumnezeu împărat.

Aceste 8 canone se-au izvodit în Tarigrad cu darul lui Hs. de episcopii cari se au adunat de pre în bogate Eparhii cu chemarea blagocestivului împărat Marele Theodosie. Meseța Iuliu 27.

Gl. 1. Pentru să se fie credința tare carea se-au întărit la Nichea.

Gl. 2. Pentru să nu facă niminea val besericii afară de hotar.

Gl. 3. Pentru să se cinstescă Tarigradul după Roma.

Gl. 4. Pentru Maxim Chiniconul să fie strin de episcopi.

Gl. 5. Pentru Sfitoel al episcopilor de pre apus cari mărturisesc Sfinta Troiță.

Gl. 6. Pentru rău slăviți și ceia ce le luiese.

Gl. 7. Pentru Patru-sprezeceniul Navatian, Arianii și Machedonianii.

Gl. 8. Pentru botejunea unui afundării Evnomianilor, Savelianilor și a Frâncilor.

Canonele Sfinților Părinți de la Tarigrad.

Gl. 1. Credința carea se-au întărit la Nichea să se fie vărtos, iar eresurilor să hie Anaterna.

Adecărat.

Gl. 2. Nimenea să nu facă val besericii afară de hotarele lui, nici să hironescă, nice beserică să sfințescă și iar besericile de în limbi să fie întărită obiceiurile părinților.

Tălc. În multe canone se-au zis că nu se cade episcopului strin să trecă și să sară afară de hotarul lui, și să svințescă lucrurile besericii, iar besericile cele ce sânt în alte limbi de în Eghipte, de în Livia și de în Pentapoli să fie tare obiceiurile mai de înainte după cum zice Canonul 6 al Săborului de la Nichea.

Gl. 3. Tarigradul să se cinstescă după Roma.

Tălc. Episcopul Tarigradului să aibă cinstea a episcopului de la Roma și a deregătorielor lor, cum au socotit pentru canonul acesta și Săborul de la Halchidon la 28 de canone pentru căci ca iaste acesta Tarigradul acum de se chiamă Noul Rim și se-au cinstit de împărății și de omeni, iar cum zise Pravila Tarigradul să fie cinstit după Roma, nu ca cum ar fi cinstea Rimului mai mare și a Tarigradului mai mică, ce iaste arătarea vrămii, ca cum ar zice neștine că pre multe locure și ani și pre multe vrămii, au ținut și fine Tarigradul cinstea tocma ca și Rimul.

Gl. 4. Maxim Chiniconul să fie strin de episcopi și toți cari vor fi sfințiți de dansul să fie lăpădată și nesfințiți.

Tălc. Pentru că acesta beserica a lu Dumnezeu au spart și de netocmire și de vâlure o au umplut, lup în loc de Păstori se arată, și tuturor celor ce greșia câte-gata erta, fiind păgân și rău stricatoriu de locmiele, cum zice Marele Grigorie, drept aceia acela Maxim strin să fie de episcopi și cei ce vor fi de dansul hirononiți ori în ce spită vor fi să fie nesfințiți adică să nu fie nici într'o rânduală.

Gl. 5. Cari vor mărturisi pre tătăl și fiul și sfântul Duh o sfință acea mărturisire iaste bine priimută.

Adecărat.

Gl. 6. Păgânul jehuitor carele păraște asupra episcopului de va fi vina besericescă sau o spue, să nu o spue nici altul carele va și mai înainte, să nu o spue nici cel ce nu împreună, să nu o spue nici cel scos, să nu o spue nici cela ce va fi părăt în ceva până nu se va îndrepta el de ale sale, să părăscă pravostavnicul cel ce e împreună, cel ce e neurgisit, cel ce e nepărăt, și să ducă vina la eparchianii; iar de nu va putea atunci să se întorcă către mai mare săbor, și fără de scrisorea acei patime să nu se asculte; iar fără de acosteia carele va merge de va amesteca la împăratul sau la Domn, acela să fie scos.

Tălc. Cade-se a întreba și a ispiți de fetele și de viața celor ce părăsc pre episcopi sau pe clericii să nu cumva să fie acela eretic, sau urgisit sau scos și neimpreună, adică afurisit, sau de alții părăt pentru vre o vină și să n' aibă amestecătură de acea vină, și de vor o cea ce părăse ca acestea atunci să nu se primescă la întrebare, iar de va fi pravostavnic și va fi viața nevinovată și de în cel împreună (adecă de cei ce se preceștuesc) și va aduce vină besericescă spre episcop, acela să se primescă și să spue vina la episcopi eparhiei, deci ei de nu vor putea îndrepta vina episcopului care e asupra lui, atunci merge părășul și la mai mare săbor, și întâl să dea scrisore săborului de acea vină ce să prinde, ca decă va putea da seama adevărat de acea păra ce vădește de bine iar de nu să pată el ce vrea să pată episcopul; și atunci așa să fie păra și așa să se primescă, iar de va face altele afară de acestea, adecă să mergă să amesteca la împăratul sau la domn părănd pre episcop, sau va merge la judecată mirenescă sau boerescă, acela să fie nepriimut la păra, iar ereticul de va fi năpăstuit de episcop atunci nu se apără și nu pără pre episcop.

Gl. 7. Patrusprezeceniul, adecă Miercurasii sau Arianii, sau Navatianii, acestea sânt cari se chiamă curții sau Machedonianii; sau Savelianii, sau Apolinarianii de vor mărturisi credința cu zapis să fie priimți și cum am zis, trebuie a l' unge preste toate simțirile.

Tălc. Acestea de s vor da zapisul de mărturia credinței lor cum vor crede bine, și decă l' vor anatimisi tot eresul atunci să primescă și numai cu sfântul Myr să se ungă la ochi, la Nas, la urechi, la gură și la frunte, și când l' unge zice: Peccata dara dula sftago.

Gl. 8. Evnomianii, Savelianii, și Frâncii cari se boteză nu mai într'o afundare să se primescă ca Elinii.

Tălc. Unii ca acestea și se boteză și se miresc căci că se primesc ca niște elini, drept aceia trebuie și mai înainte de botez să se

învete vrme de în destul și să asculte Dumnezeuștiile scripturii, după aceea să se boteze deplin și să i ungă, și iată așa să i primescă ca pe niște elini, în zioa de întâl să i creștineză, adoa să i facă oglașenică, să se învete credința, iar a treia să facă lepădare adecă să se blăsteme eresul și suflare de tref ori în față și în urechi, iar așa și ei mai înainte să se blăsteme a lor eres.

Conețul săborului al doilea a sfinților Părinți cari se-au adunat la Tarigrad.

Sfântul Săbor al treilea al Sfinților Părinți a totă Lumea.

Adunatu-se-au la Efesul Asiei în vremea lu Theodosie cel m'c doază sule de sfinți Părinți, de la cel de al doilea până la cеста al treilea trecuse anii 431, iar de la Hs. 40 k. Era mai mari acestui săbor Chiril Alexandrului, Ispravnicul Papet Chelstin de la Rimul cel vechiu, Iuvenalie Ierusalimlenu, Memnon Efesenul, adunatu-se-au asupra ereticului Nestorie, carele era de moșie de la Antiohia și se-au făcut patriarh la Tarigrad, fără cale și fără dreptate. Acest pre spurcat Nestorie împărția pre Domnul Nostru Is. Hs. în doi fit și zicea că iaste alt fiu cela ce se-au născut de la Tatăl și altul iaste Hs. carele se-au născut de în Precista, și cum zicea Măntuitorului Hs. că e strin de Dumnezeire așa zicea și adevărit Precista, zicea să nu i zică Născătoare de Dumnezeu ce născătoare de Hs., iară acest sfânt săbor al acestor Sfinți Părinți, propoveduiră lumina că Hs. iaste Dumnezeu deplin și om deplin într'un obraz și în două fir, iară sfinta Născătoare de Dumnezeu care fără de samănță pespe fire pre Fiul și cuvintul lui Dumnezeu și Tatăl, pre Domnul Nostru Is. Hs. adecă fără împreunare de hărbat și fără durere și fără gemere, carea mai înainte de îngrecare au fost fată curată și decă l' au îngrecat și decă l' au născut iară au fost Fată și adevărat născătoare de Dumnezeu așa au Poruncit și au propovădit, iară pre mincinosul Nestorie și pre soțiile lui și pre dogmatele lui dat'au anatemă făcut'au acest sfânt Săbor carele au fost adunat cu porunca lui Theodosie împăratul cel mic și Canone 9, și au scris așa Sfinții Părinți către toți omenii Pravoslavicii.

Sfântul a totă lumea Săbor carele se-au adunat la Efes cu porunca blagocestivilor împărății, episcopilor, preoților, diaconilor, și a tot omul cari v' aflați pre în toate eparhiile și cetățile.

Adunatu-ne-am Noi după porunca cinstitei cărți a blagocestivului nostru împărat la Mitrappolia de la Efes, pentru că se-au lepădat de noi unii de întru noi pre număr ca 30 pentru puțin lucru, cari n'avea nici o putere către împreunarea besericii să potă strica sau

să folosescă de la dînsa sa de în rânduiala preoțescă ceva, pentru că unii de într'ansii ereau izgoniți și luatu-le darul, căce ținea și cîntea mai de cât toate eresurile ale lui Nestorie și ale lui Chelestin, iară în fața se arată că nu le ține ce se-au pocăit, drept aceea căci nu vrură să osăndescă cu noi pre Nestoria și să-l proclătescă, pentru aceea sfințitul Săbor porunciră împreună să fie striini de împreunarea besericii și luară de la dînșii deistviala adevă puterea arhierescă cu carea putea să strice seașă să folosescă cui-va, și am făcut aceste canoane să fie de întărirea besericii.

Meseța Iulea 10.

Gl. 1. Pentru Mitropoliții cari se-au lăsat de Săbor și de Chelestin se-au lipit.

Gl. 2. Pentru ceea ce se împreună la un loc și țin ceea ce ține și înțeleptăză Nestorie.

Gl. 3. Pentru ceea ce se-au lepădat de preoția Nestoriei.

Gl. 4. Pentru clericii cari vor face nis-care tocmele de ale lui Chelestin sau dele nestoriei.

Gl. 5. Pentru cela ce va fi urgisit de episcop și de Nestorie va fi priimit.

Gl. 6. Pentru mirénul carele să ponciseză Săborului.

Gl. 7. Pentru episcopii cari fac altă credință fără ceea ce se-au întărit la Nichea.

Gl. 8. Pentru să păzescă pre în toate eparhiile cele tocmele ce au fost mai înainte curat și fără neove.

Gl. 9. Pentru episcopul Eustatie, carele au ținut Episcopia fără de nice un folos.

Canoanele Sfinților părinți de la Efes.

Gl. 1. De se va lăsa Mitropolițul de Săbor și se va lipi de Chelestin sau va face ceea ce face el, scos să fie acela și de alte neindreptat.

Gl. 2. Și ori care episcop ce se va împreuna sau va face ceea ce face Nestoria și acela să fie scos.

Gl. 3. Căi se-au dăz lupit de preoția Nestoriei acela e prea Sfințit iară carele se-au priimit de dînsul să nu fie Popă.

Gl. 4. Ori cari clericii vor face împreună eresurile a lui Chelestin și ale Nestoriei, acela să li se ia darul.

Gl. 5. Carele se-au urgisit de episcop și de Nestoria va fi priimit, să fie fără de nici un folos.

[Aicea e tălăvirea acestor canoane de sus]. Niște Mitropoliți cari se adunase la săborul de la Efes depărtăresă adins eiși și înțeleptia tocmelele Nestoriei episcopul Tarigradului, carele credea în omeni spurcatul păgân și înțeleptiorul ovrești și ale lui Chelestin episcopul, deci unii se-au lipsit și n'au vrut să se rânduiască acestor păgâni și spurcați epis-

copi ce încă mai vartos sta împotriva lor drept aceea porunci sfințitul Săbor celor ce se vor împreuna Nestoriei și lui Chelestin și cari vor face lucrurile și tocmelele lor să se scotă de în cîntea și de la beserică să se lepede, asjiderea și cari vor fi oprîți de preoție de la episcopii lor, pentru căci nu vor fi ținut tocmelele lor drept, iară Nestorie și Chelestin'i vor fi priimit și i vor fi îndreptat aceea să nu fie Preoți ce aicea să li se ia darurile.

Gl. 6. Mirénul de se va inponcișa Săborului să fie nepriceștuit, iară clericul încă să fie și scos.

Tălc. Cela ce va răzjudeca și se va inponcișa tuturor lucrurilor celor ce se-au făcut la Săborul de la Efes, sau va ispiți a mișca ceva, acela de va fi episcop sau cleric, atunci de în rânduiala lui să cază de tot, iară de va fi mirén să fie nepriceștuit.

Gl. 7. Episcopul carele va face și va trage să facă altă credință de cea ce se-au făcut la Nichea, acela să se instruiască, iară mirénul afară de în beserică să se scotă.

Tălc. Carele va aduce înainte alt săbor Păgănesc și spurcat, pentru să întorcă și să piarză credință și tocmelele sfinților Părinți cari se au adunat de o făcut și o au tocmit la Nichea să o facă elinște sau ovreiașle sau ori în fie ce eres sau întorînd pre ceea ce vin într'u pricéperea adevărită, acela de va fi mirén să se anatimisescă iară de va fi episcop sau cleric aceea de episcopie și de clericie să se instruiască.

Gl. 8. Să se fie vartos pre în fieș care eparhie isprăvile și tocmelele carele au fost mai înainte curat și fără neove, iară carele va sta în potrivă să se facă într'alt chip acela să fie nepriceștuit.

Tălc. Căi episcopii în silă supt mîna lor au luat de în altă eparhie ceva carele n'au fost mai înainte și de întâi supt dînșii, sau vor răpi sau apuca de altă episcopie ce vor fi fost a ei de mai înainte vreme aceea nemica de acélea să nu isprăvescă nici să ție ce să le ție iar ale cui au fost, și să le dea îndărăt, și să fie volnic fie-care eparhie aș ținea ce are curat și fără neove și să nu se îngâfse să se afunde cu chipul către lucrurile puterii mirenești (adecă să facă în silă ca mirénii) iar cine va aduce alt chip potrivindu-se și luptându-se pentru aceste poruncite acela de niminea nemica să i se infolosescă.

Gl. 9. De acesta datoră iaste tot episcopul să ție și să aștepte cu îndelungul că Eustatie fără de folos deca dede dosul și se lăsa hirotonise în locul lui Theodor, iar acela-lalt plângând și rugându-se cerș cîntea cela ce seaș hirotonit în locul lui nu e vinovat, că ține cum am dice lăsarea aceluia în loc de vină. Tălc. Acest episcop Eustatie fiind fără is-

pravă și neputînd ținea isprăvile și unétele besericii, și neputînd să împingă pre toți să nu'l pôtă supăra să lăsa de episcopie și se hirotoni în locul lui altul, decia el mersé la săborul de la Efes, închinându-se, rugându-se cerșinduși episcopia iarăși, și nu'l ascultară că deca vremea ce de odată deca se-au lăsat de dânsa și în locul lui se-au hirotonit altul nu mai pôte: iar el tot cerea și aibă cîntea episcopescă și pricépstenia și socoti sfințitul săbor, fără de nici o încurmezășare să se chiami episcop, să șie cîntea și să șază și la scaun în rînd unde'l vor face cîntea și să slujască liturghie iar nu de tot în voea lui ce cîndul va priimi și'l va erta episcopul pentru ertarea și dragostea a lui Hs. decia acest sfințit Săbor pentru milă adăoseră și a cêsta Săborului de la Pamfilia și ziseră pentru lucru ce au făcut Eustatie au acum au mai nainte socotiți'l cum va fi mai bine, sau să'l puneți la o beserică ce va fi văduo sau într'alt chip să'l miluiască.

Conetul săborului Sfinților părinți cari se-au adunat la Efes.

Sfințitul Săbor a totă lumea al 4 al sfinților Părinți.

Adunatu-se-au 630 purtători de Dumnezeu părinți după ce trecuse 30 de ani de la săborul al treilea iară de la Hs. 425 în vremea blagocestivului împărat Marchian, în vestita cetate Halchidon a Viteniei, și era mai marit al acestui săbor Anatolie Tarigradul, Maxim Antioihanul, Iuvenatie Ierusalimlénul și Pascasin și Luchinsie episcopii cu preutul Bonifantie de ținea locul al prea sfințitului Leu Papa de la Roma cea vêche, carele avea mare slavă și multă nevoiță și râmna pentru Blagocestie, și acest sfințit Papă, nu trimese numai pre acești ispravnic și încă trimese minunată Poslanie cu carea întăria pre sfințitul săbor și puseră numele. Sfinții Părinți acei Poslanii: *Sătăpul Pravoslaviei*, și pre Evtihie Arhimandrit Tarigradului și pre Dioscor al Alexandriei dederă Anatomei și'l proclățiră și i tăiară de la beserică ca pe niște mădulare putrede cari amesteca și împreuna pe unul Hs. cel ce iaste în doaa firu cunoscut Domnul și Dumnezeul Nostru fugând de dăspărțirea Nestoriei pentru necurăția lui, și aceea făcură și dăcură besericii pravile 30 ca să fie de întărirea pravoslaviei și de rușinea Ereticilor. Meseța Noembre 8.

Gl. 1. Pentru să se ție canoanele tare carele au făcut sfinții Părinți ale fieș căru Săbor.

Gl. 2. Pentru ceea ce se hirotonesc pre bani.

Gl. 3. Pentru ceea ce priimesc grija casei lor mirenești.

Gl. 4. Pentru să nu se zidescă casă de rugă sau Mănăstire fără de știrea episcopului.

Gl. 5. Pentru ceea ce se mută de în cetate în cetate.

Gl. 6. Pentru să nu se hirotnescă cela ce nu va fi fost la beserică sau la Mănăstire fără mărturie.

Gl. 7. Pentru cari vor fi clericii sau călugării de se vor întorce într'u miren sau în boerie fără omenie.

Gl. 8. Pentru clericul carele lăcuiaște să răcêste sau Mănăstirea.

Gl. 9. Pentru clericii cari vor avea pără de vor lăsa pre episcopul lor și vor merge la judecată mirenescă.

Gl. 10. Pentru clericul să nu se pue la un loc să ție doaa beserică ale cetăților.

Gl. 11. Pentru săracii cari le trehue ajutori și milă.

Gl. 12. Pentru să nu se tae o eparhie să se împartă să fie doaa eparhii.

Gl. 13. Pentru clericul carele nu va avea carte.

Gl. 14. Pentru pravoslavnicul să nu se împreune cu ereticul.

Gl. 15. Pentru să nu se facă Diconesă de nu va fi de 40 de ani.

Gl. 16. Pentru călugărul și călugărița să nu se însore sau să se mărite.

Gl. 17. Pentru ceea ce țin în 30 de ani niscare ținuturi sau țarine sau fie ce.

Gl. 18. Pentru clericii și călugării cari bănuiesc spre episcopul.

Gl. 19. Pentru să se facă săbor de doaa ori într'un an.

Gl. 20. Pentru clericul că nu se pune de într'o cetate într'alta.

Gl. 21. Pentru clericul sau mirénul neiscusit ce va mustra pre episcop.

Gl. 22. Pentru clericul carele va răpi niscare unéte la pristăvirea episcopului.

Gl. 23. Pentru clericii și călugării cari se duc la Tarigrad fără de știrea episcopilor săi.

Gl. 24. Pentru Mănăstirile carele se fac cu știrea episcopului.

Gl. 25. Pentru hirotonia a episcopilor tocma în trei luni să se facă, iar să nu trêcă vreme mai multă.

Gl. 26. Pentru să fie iconom de în cliros pre la toate besericile.

Gl. 27. Pentru clericul și mirénul cari vor răpi mueri.

Gl. 28. Pentru episcopul Romei ceii noași să fie tocma cinstit cu al Romei ceii vechi.

Gl. 29. Pentru cine pogoră pre episcop în în loc de preot.

Gl. 30. Pentru să nu iscălescă de nu'i va erta și să'i slobozescă Arhiepiscopul.

Canónele Sfinților Părinți de la Chalchidona.

Gl. 1. Canónele carele au făcut sfinții părinți ale fie cărui săbor tare să se fie.

Adevărat.

Gl. 2. Care episcop va hirotoni până la ui ban și ceia ce se-au hirotonit de dînsul să cază de în rânduială și clericii de vor fi fost solitori acelu lucră să cază și ei de în spiță, iar mireni să călugări să se anathimisescă.

Tălc. După cum zice Marele Vasilie : carele vinde darul lui Dumnezeu cel nevândut, acela mai rău iaste de cât Macedonia luptătoriu de Duh. Drept aceea carele va hirotoni și cel hirotonit pre ban, acela striin să fie de a lui spiță, măcar de va hirotoni hie ce spiță de mică de a clirosului, așijderea și ceia ce vor hi solit pentru acea hirotonie, de vor fi clericii atunce să cază de într'a lor spiță iar de vor fi mireni sau călugări să se Anathimisescă.

Gl. 3. Carii primesc grija caselor mirenesii, aceia vinovați sânt fără numai cându' va efiera legea să porțe grija vre unor copii mici ce vor rămănea săraci sau 'i va erta episcopul să porțe grija mișeilor și a văduălor.

Tălc. Carii sânt în rânduiala clericilor pot să se ia pre în casele mirenilor să fie dea le învăța coconii și slugile cum poruncște și canonul 10 al săborului a doile de la Nichea, iar grija lucrurilor să nu primescă, iar de nu va vrea acela să fie supt vinuială (adecă certare) iar a fi ispravnic săracilor, mișeilor și văduălor și altor ticăloși se-au ertat așijderea și de în rudenia lor de vor rămănea copii mici și legea' va chema la acesta să porțe grija pentru rudenie, iar episcopii sau călugării nu se iartă dea șirea ispravnic (sau Lătineste curatoris) nici rudenilor sale ce aștea toți se pot face ispravnic când mōre cine va și rămân une alte să le dea pentru sufletul lui după mōrtea lui, atunce se chiamă unii ca aceia ispravnic după tocmela Nearalei a împăratului Chir Leu Filosofii.

Gl. 4. Nu se cade a face fără știrea episcopului, nici casă de rugă nici Mănăstire. cei de în mănăstire să se cucerescă episcopului și să nu iasă de în mănăstire până nu' va lăsa, și sluga fără știrea stăpănu-său să nu se călugărescă.

Tălc. Fără de știrea episcopului cetății nu se cade mănăstire sau beserică a zidi, ce încă și toți călugării să se cucerescă lui, și să nu iasă de în mănăstire de în carea se-au fâgădui, fără numai cându' va erta episcopul să fie pentru alt folos, așijderea și sluga sau robul fără de știrea stăpănu-său să nu' primescă în mănăstire să se facă călugăr, iar cine va trēce aceste poruncile acela să fie ne-

priceștuit, așijderea datorii iaste și episcopul să' i fie aminte cum se cade de mănăstiri.

Gl. 5. Pentru episcopii sau clericii carii imblă de în cetate în cetate porunciu-se-au de acesta să se fie pravila și canonul carea se-au făcut și se-au întărit de sfinții Părinți.

Tălc. Zisuse-au la 13 Canóne a Săborului de la Antiochia să nu îndrăznescă episcopul să se mute de în eparhia lui într'alta să facă hirotonie, fără de știrea episcopului al cetății sau să facă alt-ceva lucru episcopesc, iar de nu va vrea atunci și celea ce va face să fie nesocoteie, și să' i se facă netocmiri și neomeții lui cum au făcut și de aicea să' i fie luat darul de sfința troiță însă această într'acētea așa poruncēste canonul acesta.

Gl. 6. Carele nu va fi fost pre la beserică slujind și pre la Mănăstiri pre acela să nu te pornești al hirotoni, iar de nu ca un nehirotonit iaste cel hirotonit.

Tălc. Carele va vrea să se facă diacon au preot sau în fie ce cin besericesc să se pue la un loc pre acela să nu' primești la hirotonie într'alt chip de nu se va fi fost aflat mai nainte la beserică de în cetate sau la vre un oraș sat, sau la mănăstire supt vre o spiță slujind la beserică și fiind la dînsa, iar de va fi fost vre unul slobod și va vrea să se hirotonescă diacon sau preot ne fiind nici la o spiță besericescă, acela să nu se infolosească de acesta ce deșartă să hie hirotonia ce va fi pre dînsul.

Gl. 7. Carii sânt clericii sau călugării de să vor întōrce fără de omenie întru siujire voinicescă sau boerie, să fie blăstemați.

Tălc. Călugării sau fie carii ce vor fi tocmiți în rândul clericesc de vor părăsi viața călugărescă sau cei de în cliros așijderea și vor schimba chipul și se vor face slujitori mireni sau vor veni întru rândul mirenesc și nu se vor pocăi ca să se întōrcă într'acela chip în carele lui Dumnezeu se-au fâgădui acela Anatema să' i fie, acest canon adună și pre Nearoa a opta a împăratului Leu Filosoful : zicând care călugăr va lua chipul mirenesc acela să nu se iarte, măcar de și stă împotriva acestui canon și aceștii Nearale, a 11 tocmelă carea iaste în 62 de capete a titlei de întâi a patra carte împărătescă.

Gl. 8. Clericul carele lăcuiaște săracēste sau Mănăstirea, aceia să caute de oblăduirea episcopului cetății iar cine nu va socoti acesta acela să' s fie canonul.

Tălc. Și aceștea datorii sânt să se supue supt oblăduirea episcopului cetății iar de nu se vor cucei ce vor vrea să facă în voia lor atunci aceia să cază supt certarea pravilii.

Gl. 9. Clericii având unul pre altul ceva năpăstuire, de vor lăsa pre episcopul lor și

vor mērge la judecată mirenescă, aceia să se canonescă, așijderea și clericul de va avea ceva pără cu episcopul să aștepte săborul.

Tălc. Nu se cade clericului când are ceva asupra altui cleric să se judece de judecătorii mireni, ce să se judece de episcopul lor, iar carele va lăsa pre al său episcop și va mērge la judecată mirenescă, acela să se certe cu pravila : așijderea și când are clericul ceva asupra episcopului atunci datorii iaste să se judece de săborul eparhiei, așijderea și episcopul sau clericul, de vor avea vre o trebă asupra Mitropolitului atunce să se judece de exathul carele ispravnic adecă de patriarhul supt carele sânt supuse acele eparhii, sau de patriarhul Tarigradului că această putere nice unuia de în patriarș nu se-au dat nice de în pravila nice de în lege să j deuce pe mitropolitul alt patriarh, fiind el supt alt patriarh, fără numai de Tarigradēnul.

Gl. 10. Nu se cuvine clericului a fi la doo beserică de în cetate, iar de va vrea să fie, atunce să se întōrcă la cea de întâi, iar de să va fi mutat cine-va cumva, acela nice cum să nu se mai împreune beserică de întâi.

Tălc. Unul ca acela nu se iartă a fi supt doi episcopi și să fie la amândoi cleric. ce de va mērge pentru pohta slavei deșarte la mare beserică, acela să se întōrcă iară la carea au fost întâi, iar de se va fi mutat la altă beserică și se-au făcut cleric cu știrea episcopului său atunce cu totul să nu se mai amestice în lucrurile besericii de întâi iar de nu va vrea atunce să cază de într'a sa cinstē căce să amest' că într'acētea pentru lăcomie.

Gl. 11. Săracii carii se rogă trebuindu-le ajutoriu, adecă carii sânt săraci acelora să li se dea să imble cu cărți de pace pentru că cărțile cele tocmitoare se dau numai preoților.

Tălc. Cartea de pace iaste carea se dă celuia ce vine de o cēre fără de nice o scandală, carea mărturisēste celuia ce o pōrtă credința și viața lui cea nevinovată, adecă săracii sânt cu cărți de pace ale episcopilor să imble cersind ajutoriu de milă pespe carele să miluesc de cel mari întru ajutoriu lor, iar cărți tocmitoare lor nu treub că acelea se cuvin a fi preoților. Diaconilor și altora carii sânt și se află în cliros.

Gl. 12. O eparhie nu se tac să fie 2 eparhii iară cine va tăia și o va despărți să nu fie episcop, iar de se va cinsti o cetate cu cărți împărătești, atunce acel episcop de acolo să iă numai ce va fi al cinstii iar ce vor fi adevarat ale Mitropoliei să' s fie ale sale pe-dreptate.

Tălc. De va mērge vre un episcop către vre un om puternic și va nevoi să' i se cinstescă episcopia lui cu nume de Mitropolie și pentru aceia se va despărți o eparhie în doo, o că se cază de în spiță lui iară câte de în episco-

pii vor fi cinstite cu cinstea Mitropoliei nu de în nevointa episcopilor ce încă mai vartos pentru facerea de bine a lor sau pentru cinstea cetăților au ajuns a se cinsti cu cărți împărătești atunce acelea să și aibă numai cinstea de nume de mitropolie, iară mitropolia supt care au fost mai nainte aceia să' s fie ce va avea și ce va fi avut cu pace și iară să șază acel episcop al aceii episcopii mai sus carele mai pe urmă se-au cinstit a fi întru numele mitropolitului de împăratul și episcopii eparhiei numai pre acela să aibă Mitropolit și să nu se împartă eparhiile după împărțire și ori alt ce va avea întru toată eparhia lucrure nește deregătorii episcopesii tōte întregi să și le fie și cum am zice mai prost și mai pe scurt nemica să nu se împartă de cele ce va fi avut pre tocmelă mai nainte ale ei nici să se dea episcopului celui ce se-au cinstit.

Gl. 13. Clericul fără de carte tocmită într'altă cetate să nu' primescă a sluji.

Tălc. Acesta în multe canóne se află cum am zice carii sânt hirotoniți de striin și clericii carii de aceștia nu vor purta cărți de tocmire de la episcopii lor, aceia nu se iartă a face liturgie într'altă cetate.

Gl. 14. Cântărețul și citețul carele se va însura cu muiare de altă credință și va naște coconii, atunci acel coconii să' i ducă să' i împreune la beserică de se vor fi betezat la ereticii iar de nu se vor fi hotezat atunce să nu' mai ducă la ereticii.

Tălc. A se împreuna pravoslavnicul cu muiare eretică aceste canóne 10 și 31 de la săborului Laodichiei și canonul 2 al șasului săbor de la Trulla și acest de aicea poruncesc a nu' i lăsarea, iară carele de în cântăreți și de în citeți mai nainte de aceste canóne va fi luat muiare de altă credință și au făcut coconii de într'insa și coconii se-au hotezat de cel ereticii atunci să' i aducă la împreunarea adevăritei beserici, iar de' i va fi fiind nebotezați atunce să nu se mai întōrcă să' i hoteze la ereticii ce să se despariă de acolo și să' i ducă la adevărta beserică și să' i destoinescă Dumnezeuului hotez (adecă să' i hoteze).

Gl. 15. De nu va fi fâmieia de 40 de ani să nu se facă Diaconiță, iară după aceia de va urgisi slujba pentru că se mările, Anatema.

Tălc. Nu se cade fâmiei a se face Diaconiță mai nainte de 40 de ani, iar de se va hirotoni fiind de 40 de ani și apoi după hirotonie se va mărita ca cum ar urgisi darul la Dumnezeuu acela să se Anathemisescă.

Gl. 16. Călugării sau călugărițele să nu se mările iară de nu să fie nepriceștuiti.

Tălc. Aceștea carii vor cădea de întru fâgăduirea lor și de în obicuirile lor se vor lepăda, aceia să fie supuși supt cēta nepriceșteniei iară al cinci-zece și 6-lea canon al ma-

relui Vasilie zice și oprște pre unii ca aceia ca și canonul de curvie.

Gl. 17. Țăranul și Mojicul de vor ținea ceva la casele lor în trei-zece de ani și niminea nu le va cere atâta vreme, atunci ei să le ție, iar de se va tocmi o cetate cu porunca împărătescă, atunci să urmăze judecâți împărătești și a săborului, iară ale besericilor să fie neschinbate.

Tâlc. Besericile de vor avea niscare veniturii pentru niscare lucrure nemutate de la mirênii și în patru-zece de ani să făcut nemica nu se-aș scornit nice să dodii pre cine le ținea deca va fi trecut atâta vreme ale cui vor fi fost nu mai pot să le ia, iară de va avea vre o beserică să ia ceva de la altă beserică și până în trei-zece de ani n'au zis nemica ce să făcut, după aceea de se va scorni peste trecerea atâta vreme, atunci să nu se bage în sémă, drept aceea poruncște și acest canon zicând, de vor fi ținut, niscare episcopii în trei-zece de ani ce va de la alți episcopi sau de la niscare țărani sau de la vecinii, sau de la ceia ce lăcuse la o margine undeva atunci să le ție nemutate, iară de se vor fi făcut cuvinte sau price între acei treizeci de ani pentru acelea, (adecă până nu vor fi trecut acei treizeci de ani) atunci ceia ce le țin nu le pot ținea ce să se judece de acelea cu ceia ce le pare că'i napăstuesc de săborul eparhii de aceia să șlii că aceia ce zice țaran și mojic să nu'li pară că sănt niscare cetăți sau sate, ce țarine, și însă țărani sănt carii's în mijlocul țarinei și în sate, iară mojicii sănt carii's pre lingă dinșii de lăcuesc pre în locne osebite și pustii carii se chiamă veneticii sau colibași, iară de va zidi un împărat o cetate sau Domu sau boiarii sau o a inoi, atunci episcopul carele va fi aprópe vecin să nu se pricască de dinsa nici să ceră să fie supt voia eparhiei ut, ce să urmăze tocmélelor și obiceielor ómenilor cetății, să o ție și să fie supt eparhia episcopului celuia ce va vrea să o dea împăratul și cine o au zidit și o au dres.

Gl. 18. Cliricii și călugării de vor bănuia sau vor sfătui niscare lucrure de vină, truindu-se asupra episcopului de în spita lor să cază.

Tâlc. Jurământul carele se face de împreună și vor sfătui să facă un lucru rău, sau să despartă să strice verii fie ce de în boiarii, sau de într'alté tocméle, acela are osândă de în lege mai mare de cât tóte greșelele, drept aceia grăiaște și acest canon că cine face cetă împreună și sfat sau să vinuiască asupra episcopului, aceia să cază de într'alor spita.

Gl. 19. De doao ori în an să se facă săbor când va vrea episcopul mitropoliei, ca să apere tocmélele cele rele ce se arată.

Tâlc. Cum se-aș zis mai înainte a face săbor de doao ori într'un an oprituse-aș de

canonul a șasea al săborului al doilea de la Nichea și de al optulea canon al șaseleu săbor de la Trulla, pe tr'u ostenála călătoriei a adunării Episcopilor, drept aceea poruncesc să se facă numai odată într'un an, de la praznicul sfințelor Paști, până ce se va sfârși luna Octovrie : ca să strice încolțirile ereticele carele răsăr și să îndreptéze canonul blagocestiei.

Gl. 20. Cliricul de la o cetate nu se pune la altă cetate. iară carele-ș va pustii lăcașul moșiei lui, sau de altă nevoie de va merge la altă beserică, nevinovat e, iară episcopul de va priimi cliric striin, cu cela ce l'au primit să aibă neîmpreunare.

Tâlc. De aceia în multe canóne se-aș zis, cliricul de într'altă cetate să nu se pue la alta fără de știrea episcopului său, deci și episcopul carele va face cliric pre cliricul striin la episcopia lui, atunci ei să fie afurisit și cela ce se-aș făcut până ce se va întorče acel cliric la a lui beserică, iară cliricul carele-ș va pustii moșia de vre o nevoie pre acela cine'l va priimi iaste fără căutare.

Gl. 21. Cliricul sau mirênul neprocopsit și fără ispravă carele părăște pre episcop să fie neprimit.

Tâlc. Cade-se a ispiți bănuialele celor ce părăsc pre episcop sau pre clirici și să nu se priiméscă la para lor fără ispiță măcar cliric de vor fi ceia ce părăsc, măcară mirênii să nu cum-va să fie fost scoși de la beserică, sau nepriceștii sănt părăți de vre o vină și încă nu se vor fi îndreptat sau într'alt chip vor fi având viață rea sau vor fi de altă credință, că multă unii ca aceia voese să răsvrătescă, să strice și să améstice tocmélele cele bune besericești, decos și lipesc alte lucrure asupra pravoslavnicilor și nevinovaților episcopi și cliricilor.

Gl. 22. Episcopul decă se va pristăvi și niscare ómenii vor răpi ce va avea acela să se greșască de în spita lui.

Tâlc. Căpt de în clirici după mórtea episcopului vor jehui unétele, aceia să se nevoiască și să se pedepsască de în spita lor.

Gl. 23. Cliricii și călugării carii merg în Țarigrad fără de știrea episcopului, de scornesc netocmire și valure, aceia de în cetate să se gonéscă.

Tâlc. Care cliric sau călugăr se vor afla în Țarigrad fără de știrea episcopului său și vor scorni sau vor mesteca niscare lucrure besericești aceia să se gonéscă de în cetate și să se căznéscă de ispravnicul besericii Țarigradului.

Gl. 24. Care Mănăstire se va fi făcut cu știrea episcopului, să fie nedăsfăcută, și ce vor fi ale ei să fie neschinbate, iar cine să va chizășni a face într'alt chip, nu é să nu fie vinovat.

Tâlc. Mănăstirile carele să zidesc fără de știrea episcopului, acelea nestăfătoare să fie și nesfinte, iar Mănăstirea carea se va zidi cu voia și cu știrea episcopului cum iaste dreptatea a lu Dumnezeu aceia trebuie să fie tóte nestricate și să se păzescă zidirea și întărirea ei și tóte tocmélele ei să fie nedesfăcute iar cine se va lepăda de aceia și va călca porunca aceia, acela să fie vinovat și să se canonéscă cu pravila.

Gl. 25. Tocma în trei luni să se facă hirotoniele episcopilor, iar de se va tãmpla vre o nevoie ceva, atunci póte-se mai prelungi vremea, iară de nu, cela ce au hirotonit să aibă canonul, iar venitul ce va fi să'l păzescă Iconionul.

Tâlc. Unii de în mitropolii zăbovindu-se și nu băgând séma de turmele ce li se-aș dat în mână, nici de grija hirotoniei episcopilor, decă móve episcopul să hirotonéscă altul, până a se ímplea acelea acélea trei luni poruncintu-se-aș într'atâta vreme să se hirotonéscă, fără numai de se va tréce vremea pentru vre o nevoie sau smintélă, iar de va vădui beserică fără de episcop mai mult de trei luni, fără de nici o nevoie, atunci să se cêrte și să se canonéscă mitropolitul căci nu pórtă grija, iar venitul acei beserică vâdue într'atâta vreme ce va tréce întregi și nemisicate să se păzescă de Iconomul ei.

Gl. 26. De în cliros să fie iconom pre la tóte besericele, iar care episcop nu va băga în sémă aceia, acela nu é să nu fie fără de vină.

Tâlc. Cade-se a tot episcopul să'li facă iconom de într'al său cliros, ca să isprăvescă pre voia lui unéte ale besericilor. iară de se va afla vre un episcop isprăvind unéte ale besericilor fără de iconom, unul ca acela iaste ca o batjocură Preoției fiind acea isprăvnicie cu nepriceșire fără mărturie de ispravă, drept aceia unul ca acela cu pravila să se îndreptéze.

Gl. 27. Care cliric va răpi vre o muieră aceia să se scóțá de la beserică iar de va fi mirên să fie afurisit, așjderea și ceia ce vor fi îndemnat și vor fi ajutat.

Tâlc. Carele va face răpire muierii, mare osândă are de judecata împărătescă și mare puțină cêrtă și de la Pravila, iară de va fi cliric cum zice acest canon să'li se ia darul, iar mirênul și ceia ce au îndemnat și au ajutat lui la răpirea muierii să se Anatiunisescă până ce vor da pre acea fată ropită îndărăt, însă de va fi fost mai nainte logoditului ei, [samnézi] iară de va fi fost slobodă la părinții ei după cum zice canonul 22 al marelui Vasilie, cantă de aceia și la 94, a șaseleu săbor.

Gl. 28. Episcopul al Romei ceii Noao

(adecă al Țarigradului) să fie tocma cinstit cu al ceii Vechii pentru schimbarea stégului, și Pontul, și Asia, și Trachia și Varvarii să se hirotonéscă de Țarigradénu.

Tâlc. Țarigradénu să fie tocma într'o cinste cu episcopul de la Roma, și tocma să facă rugă, pentru căci că se au cinstit aceia de împărăți și de boiari, și să fie supt mâna lui Mitropoliele aceia numai aie Pontului și ale Asiei și ale Trachiei și să se hirotonéscă de la dinsul; așjderea și isprăvile episcopilor Varvarii să fie iar supt mâna lui, pentru că maine vreme ale Machedonie, și ale Iliricului și ale Tetaliei și ale Athinei și ale Amoriei și a tot uscatul adecă lumea și isprava acestora de în limbă era atunci supt mâna Romei.

Gl. 29. Cine va pogoră pre episcop în loc de popă, aceea iaste furtușag de sfinție acela e vinovat și nesfințit, iar carele se va pogoră fără de vină acela să fie episcop.

Tâlc. Fur iaste de sfinție și protivnic și vrăjmaș cine pogoră pre Episcop în spita preoțescă, fără numai de l' va ști episcopul că iaste vinovat și să l' se ia darul de preoție, sau fără de vre o vină de păcat, iar într'alt chip să nu póta nici să fie volnic al schimbarea sau al mutarea de în deregătoria episcopescă.

Gl. 30. Obicéiul au eghipteni (adecă Alexandrenii) să nu iscaléscă ve într'o carte, de nu l' va lăsa Arhiepiscopul într'aceiaș nevinovați, că nu iscaliră în cartea sfințului papai Leu până nu se facă Arhiepiscopul lor.

Tâlc. Obicéiul se-aș întărit întru isprava eghiptenilor (adecă Alexandrenilor) fără de isprăvnicia Arhiepiscopului lor, să nu iscaléscă episcopii, pentru-că de aceia în zilele blagocestivului împărat Marchian se-aș adunat sfințul săbor de la Halcidon pentru Arhiepiscopul de la Alexandria anume Dioscor, fiind spurcat și eretic, zicând și hârfind că au purtat Domnul trup ca o nălucă; și iaste într'o fire și adăogea de zicea că au pățim Dumnezeirea, drept aceia Sfinții părinți surpară l' de în scaun și l' procleră, decia decă l' scóseră pre acel spurcat Patriarh încă nefiind în locul lui altul pus, nu se nevoiră nici se îndemnară a scrie carte de aceia sfințului și pravoslavnicului Papai Leu, ci se tocmi lor vreme să nu scrie până ce se va hirotoni lor Alexandrenilor episcop, decia atunci așa după porunca lui să se iscaléscă, ce rânduiră zicând și dea și să pue chizășuire să nu se lépede nici să se de-partă de marea cetate a Țarigradului iar de nu vor fi având chezaș atunci să se jure pre capul împăratului ca să aștepte de aceia până ce va dobandi cetatea Alexandrenilor episcop. Conețul sfințului săbor al sfinților Părinți carii se-aș adunat la Halcidon.

Săborul sfinților părinți carele se chiamă Namestiuic.

Carele se-au făcut la Sardichia, carea a-cuma se chiamă Sredtea mai înainte de cel de la Cartaghen în vremea împărăției când împărăția Constantie feciorul marelui Constantin, dece acest împărat începu a ținea eresul Arienesc, și se nevoea să strice și să schimbe tocmélele și credința carea se făcuse la Săborul de la Nichea. acesta prinse de veste frate-său Consta carele era împărat la Roma cea veché și se sfătuî împreună cu cine era atunci Papă, și așa i zice Papa să scrie carte să cêrte pe frate-său și așa scrise zicând: de nu te vei lăsa zice să nu mai turburi beserica și să nu mai clătești Pravoslavnica credința bine să știî că voiî rădica mare Răzhoiū asupra ta, iară el împotriva lui trimese cătră frate-său zicând, a-devereză și întrébă pentru credința bine, căci că eū zice nu ea strică ce mă nevoesc să o întăresc și așa făcură amândoi pace și numai cât porunciră să se adune și să se stringă Arhieriei să facă Săbor ca să caute să întărescă credința, drept aceea cu porunca amândoror împărăților frați numai de cât se adunară episcopii Răsăritului și ai Apulului pre număr 341, la Sardichia, carea se chiamă Sredții, și mare și tare întrebare fu de ceea ce se au făcut la Nichea, și de împreună toți mărturisiră acela și ijderară canone 21, întărind sfința Credința carea o tocmiră Sfinții Părinți la Săborul de la Nichea și porunciră ca aceea să se fie vârtos și ne-schimbată, iară pre carii nu o vor ținea nice vor crede așa proclerăi și i dederă Anate-mei și nu făcură numai aceste canone: ce încă aduseră besericii țările de împreună și folos de obște tuturor.

Gl. 1. Pentru să nu se mute episcopul de în cetate mică întru mai mare.

Gl. 2. Pentru episcopul ce se mută de în cetate în cetate.

Gl. 3. Pentru să nu se mute nici un episcop la vre o cetate nechemat.

Gl. 4. Pentru episcopul ce i se ia darul și i pare că l'au năpăstuit.

Gl. 5. Pentru sorții și rânduiialele naintea cul se fac.

Gl. 6. Pentru mitropolitul ce va să se rânduiască.

Gl. 7. Pentru să nu se facă episcop într'un sat și la o mică cetățue.

Gl. 8. Pentru săracii și văduă și pentru cei ce pat nevoe și n'au nemica.

Gl. 9. Pentru să ajute celora ce fug și priheges cătră beserica.

Gl. 10. Pentru episcopii carii trimis la împăratul său la Domn pentru niscare rugi.

Gl. 11. Pentru să nu se facă episcop oro-

șanul său țaranul său bogatul numai cât.

Gl. 12. Pentru episcopul carele i chiamă alt episcop.

Gl. 13. Pentru să nu se lase episcopul a sa beserica mai mult dă trei săptămâni.

Gl. 14. Pentru să nu se zăbovescă episcopul la oraș sau la cetate sau la țarine striine mai mult de 3 săptămâni.

Gl. 15. Și acest canon a 15, însoțiază pre al 12 al Sfinților Apostoli.

Gl. 16. Pentru clericul cel afurisit de episcop.

Gl. 17. Pentru să nu primescă episcopul cleric striin.

Gl. 18. Pentru că acest canon a 18 împreună pre a 16-lea și a 19. Canon al acestui săbor.

Gl. 19. Pentru episcopul ce e gonit fără dreptate de a lui norie sau eparchie.

Gl. 20. Pentru că și acesta însoțiază pre canonul a 17 al acestui săbor.

Gl. 21. Pentru episcopul ce va vedea pre episcop mergând la mai marii oștii sau la a ôste.

Canonele Sfinților părinți de la Sardichia.

Gl. 1. Nu se află nice pôte fi episcopul de în cetate mare să se mute într'altă mai mică, așijderea de va sări de în mică pre mai mare ca un trufas și răpitor să fie seos și întru totă viața lui să fie nepricestuit.

Tăle. Acest canon nici cum nu iartă-să se facă schimbări episcopilor ce încă de se vor și face forte tare munceste pre acei ce se schimbă și se mută, deci adevărând părinții de acest lucru, porunciră să nu se nevoiască nici un episcop a se muta de în cetate mare în mică, ce de va vrea pôte se muta de în cetate mică într'alta mai mare de va face acela pentru trufia sau pentru lacomia porunciră sfinții părinți, unul ca acela să n'abă a se priceștiu nici ca mirănit ce după luarea darului să fie și afurisit.

Gl. 2. Ori cine se va muta de în cetate în cetate să se pue și să se lupte a plăcea omnilor acela nici la mörte să nu se cuminece.

Tăle. Carele va fi atât de îndrăzneț și va veni la afata desertare și va cuteza a cêre să se mute de în cetate în cetate zicând că l'vor ômenii și va lua de acolo cărți vrednicindu l să le fie episcop de care lucru adevărat iaste că se-au făcut acela de în meșesugul și de în măestria lui de i-au pututu l pleca cu puținel ôre ceva preț și cinste de i-au tras cătră sine: de vor sta în beserica și se vor ruga și l'vor cêre de acolo să le fie episcop, deci pre unul ca acela ca pe un năvălitor de îndrăznire și nedomirrit forte l'osândeste, și au poruncit nici la eșirea suslețului de în viață să nu se vrednicescă priceșteniei (ce să

știî de acesta) că striin și grôsnic lucru iaste acesta a nu se priceștiu la mörte, de care lucru nu vei afla în toate pravilele nici într'una fiind altă greșală mai rău certată de cât acesta.

Gl. 3. Nice un episcop să nu se mute vre într'o cetate nechemat, așijderea și episcopul de în eparchie de va avea vre o judecală să nu chiamé alți episcopi striini iar de nu să judece Rimul și să fie și striin.

Tăle. În bogate canone se-au zis că niminea să nu îndrăznescă de la lăcașul lui să se mute într'altă eparchie, fără numai de l' va cherna mitropolitul și episcopi carii vor fi cu dânsul de acesta așa porunceste acest săbor, așijderea și ori carele de în episcopii de va avea vre o judecală, cu vre un episcop dă în eparchia lui pentru vre un lucru și cu dânsul vrea să se judece acela nu iaste datoriiu nici i se cade să chiamé alți episcopi înțelegători sau luători de semn de într'altă eparchie ce să se judece numai de eparchianii săborului a eparchiei lor, iar de l' va părea că nu l' place judecata cel judecă rău atunce să se chiamé la Roma sunt carele iaste supusă acea eparchie și să mergă și el deci sau de dânsul să i se caute judecata sau de episcopii cei ce sânt aprôpe de eparchia lui să i se îndrepteze judecata besericii.

Gl. 4. Dăca se va lua darul episcopului și se va închizăiui că va să i mai caute rândul atunce nu pôte să se pue altul în scaun de nu va porunci Rimleatul, că să i caute luarea darului, sau cu sol sau cu cărți.

Tăle. Episcopul carele i se va fi luat darul de episcopi ai eparchiei, de l' va mai căuta rândul a doa ôră, părându l că nu l'au judecat drept, atunci la episcopia lui nu se rânduiască altul, până nu va căuta și va lua sêma de luarea darului său Rimleatul, supt carele iaste supus acel săbor ce nu l' ad judecat drept, că de într'acest canon are putere și voe Rimleatul al judeca sau să scrie către episcopii ceia ce sânt vecini aprôpe de a lui eparchie, să ia sêma episcopului cel se-au luat darul se-au se trimetă preoții ai lui cu episcopii să ispitescă și să adevêreze acea judecală.

Gl. 5. De vor căută ômenii episcop să i pue (adecă de vor cêre) și se vor aduna, iară unul de într'ansii va lipsi atunce să cheme și pre acela, iară dăca l' vor cherna și nice va vrea să vie nice va scrie, atunce cel rânduit să se hirotonescă.

Tăle. Acesta acum într'acesta vreme nu se face, a fi rânduiiale episcopilor și a se face de clerici și de dovlitini cetăților, ce aceste să se tocmescă de Mitropoliții și de episcopi, cum porunceste și canonul 13 al săborului de la Laodichia și a 19 de la Antiohia și alte multe, ce să cade sau toți episcopii să fie împreună la sorți, sau și cei de

dăparte cu cărți și cu scrisori să le dea vesti să scrie, că dăca nu vor putea veni atunce să se facă rânduiialele împreună și cu a lor știre și voe.

Gl. 6. Dăca se va pune în scaun Mitropolitul atunce trebuie să fie chemați și cei ce sânt aprôpe de cetate sau de orașul lui.

Tăle. Vrând Mitropolitul să se rânduiască nu se pôte aștepta să se chiamé toți Mitropoliții la sorții lui pentru isprava ce numai cei ce sânt aprôpe de cetate, că alta și într'alt chip iaste când nu pôte după cum zice canonul 25, a săborului de la Hatchidon, episcopilor celor văduo trebuie să li se facă hirotoniile între trei luni.

Gl. 7. Intr'un sat și oraș mic, în carele va putea fi de în destul un preot, acolo nu se pune episcop, iară de să va face în cetate ômenii mulți, atunce nu pôte fi să nu fie.

Tăle. Nu trebuiaște să se pue episcop într'un sat, oraș sau într'o cetățue mică în carea pôte să fie de în destul un preot, ca să nu se prostescă numele episcopului, iară de se va face aceia mică cetățue cu mulți ômenii, atunce cadese a se hirotoni episcop și într'aceia.

Gl. 8. Episcopul să îndrăznescă și să mergă la împăratul și la domn, pentru săracu și văduă, și pentru cei ce pătimeș bogate nevoi, să i rôge să le fie într'ajutorii, și milă de ei să i miloiască, iară să nu mergă pentru acesta lucru pre la boiari și ostași și ce pre la acestea pre diaconul să trimetă; aceste 2 canone 8 și 9, au amândoa un tăle.

Gl. 9. Celora ce scapă și merg la beserica acelora să li se ajute.

Tăle. Porunceste acest canon episcopului să folosescă și să ajute săracilor și văduoilor și celor nevoiași ce n'au nemica, așijderea și celora ce fug de scapă pre la beserica pentru greșalele și păcatele lor, și să mergă pentru dânsii la împăratul și la Domn să se rôge pentru ertarea, și să cêră judecată și ispravă pentru cei năpăstuiți, și iar pentru acesteia vini, pre episcopi acest canon nu lasă să i părăsescă besericile și să se ducă pre la oști sau aiurea unde iaste împăratul al supăra pentru dânsii, ca să nu aducă poreclă episcopilor și mustrare pentru multul val: ce porunceste să trimetă cu rugile lui pre Diaconul să rôge pre împăratul, iară să nu lase el beserica și să se depărteze la împăratul pre departe locure.

Gl. 10. Trimetând frate cătră frate, atunce să prinză Mitropolitul pre acel sol și să scrie către episcopul de carele au venit ca să adevêreze lucrul acelui sol trimis.

Tăle. Trimetând episcopul cătră împăratul sau cătră domn să i se rôge de ceva și pentru acel lucru și cătră frații lui scriind pre în oști îmblând cu împăratul sau cu dom-

nul făcându-se ca cum ar fi chemat de împăratul său de domn să îmble cu dînsul trebuie acela să mîergă întîi la Mitropolitul său să și arate rugile și diaconul său sluga pre carele va vrea să trimetă ca să și se caute rugile întîi de Mitropolitul lui și să se ispitescă ca să nu cumva să le fie rugile nedrepte, și așa decă va ispiți și va adevăra, atunci să și scrie lui și cărți de tocmire (adecă de credință) ca să fie de adevărare și de întărire celui trimis și să l' destoinicescă cu episcopul cela ce îmblă cu împăratul, ca să l' pôtă fi într'ajutoriu diaconului.

Gl. 11. Oroșanul, țaranul, sau bogatul, de nu se va sui la sfințele spițe întăi, acela nu pôte să se facă episcop, și sorocul spițelor să nu fie forte curând ca să se ispitescă viața credinței a facerei de bine a lui, iar de să va pune altul fără de acēstea, acela iaste ca și un sad nou.

Tălc. [Zri ot Inoce, *aconevdu vaeș ogn să n 2 seniz, hōditi n Duha stgo*]. Acest canon nu poruncēște într'alt chip celora ce vor să se sue să șază într'u rânduiala episcopiei (adecă acestora) mirēni caril petrec pre la țarine și se indeletnicēză într'ânsele (adecă la țară) sau niscare bogat și oroșani Negoțetori de nu se vor sui de în spiță în spiță, întăi citeț, ipodiaconi, diaconi și preot să fie slujind acēstea nu pot fi, iar sorocul a fieș-cării spiță iaste câte un an, ca să se ispitescă viața credința lor într'afata, iar canonul 17 al Săborului de întăi și al doilea caril se-au adunat în beserica sfinților apostoli, au tocmit ca nici unul de în mirēni, încă nici de în călugări nu iartă să se sue la nălțimea episcopiei așa de grab, să nu cum va să fie de în viață spurcătă ce întăi de rînd să vie la rânduialele preoțestî pre la fie care cin, împând și obârșind legea cea ce e leguită și tocmită, decia atunci să primescă hirotonia a episcopiei.

Gl. 12. Episcopul carele iaste chemat de alt episcop prost fiind cel ce l' au chemat, atunce să nu l' ritorescă prea des că acēsta iaste bānuială și necinste celui prost și apoi și logodire episcopiei lui, și amādoao nu e să nu fie fără de vină.

Adevrat.

Gl. 13. Anevoe lucru iaste fără de mare și grea nevoie a ș lăsa episcopul beserica lui multă vrēme.

Tălc. Care episcop va mērga într'altă cetate, chemat fiind de episcopul cetățil, și cela ce va fi chemat, pre dînsul nu va fi iscusit într'u învățatură, acela să nu invēte omenit des, nice să ritorescă forte, căci că acēsta se arată a face ș a aduce și a scorni valure și nebăgare în sēmă, episcopului celuia-lalt ce l' au chemat pre dînsul, și iară se mai pare pentru arătările acēstea ale aceil învățaturi

ca cum și ar logodi acea beserică striină, și ca cum ar trage omenit spre dînsul, și se nevoiaște a ș părăsi beserica carea iaste lui dată și a se muta la acea, dece pentru acēsta poruncitau Sîntul Săbor să nu se zăbovescă mai mult de trei săptămāni de la beserica lui episcopul cel priimit, ce să se întorcă îndărăt la omenit caril's dați pre mână fără numai carele se va zăbovi a o lăsa pentru vre o grea silă, sau pentru ve un lucru cu nevoie.

Gl. 14. Episcopul carele va avea ve o căștigare ceva peste hotarul lui de va vrea să mērgă la dînsule să nu se zăbovescă cu sorocul acolo mai mult de trei săptămāni pentru că așa trebuie turma lui pre dînsul să aibă ca și el să fie fără împutate.

Tălc. De va avea vre unul de în episcop în ținuturile altor episcopi striin niscare căștiguri (adecă moșii sau venituri) aceia nu se apără a nu mērga ca să și le caute și sēma plodurilor a lua, iară așa nu se iartă nici acela a se zăbovi acolo la satele și orașele striine mai mult de trei săptămāni, ca să nu piară sau să se strice și lucrurile besericilor pentru zăbava, nici să se tinză vina trufiei și a mării lor a se lungi mai mult să petrecă într'aceia cetate și loc striin.

Gl. 15. Cine va și pre cela ce au afurisit episcopul său, și se va împreuna cu dînsul, acela nu e să nu fie fără de vină.

Tălc. Cine cu știre va priimi pre diacon sau popa carele e afurisit de al său episcop sau vre unul de în cleric și se va împreuna cu dînsul, adică va stuji liturghie cu dînsul acela nu e să nu fie vinovat, ce să se afuriscă și acela, după cum zice al 12 Canon al sfinților Apostoli.

Gl. 16. Cine va fi urgisit de episcopul mānios, acela să se rōge să cēră ertăciune să nu cum va să nu fie ne ascultat, iară așa să fie nepriceștut până ce va tāmpla ertăciune.

Tălc. Clericul său fie cine de se va tāmpla episcopului a se porni în mānie și l' va afurisi acela să mērgă la mitropolitul la carele iaste supus episcopul ca să caute vina afurisaniei pre drept iaste au ba, decī de l' va fi afurisit nehiind vinovat atunce să primescă și să l' iarte; iară mainte până nu va ispiți și nu va și nici va pricepe măcară de l' va fi afurisit drept măcar nedrept nu se primēște la împreunare (adecă la ertare) ce să fie într'aceia îngrozire.

Gl. 17. Sluga sau clericul striin nu se cade a l' pune la vre o spiță fără de știre a celui striin, iar de l' va pune acēsa să fie neadeverată.

Tălc. Nu se cade episcopului să primescă clericul striin și să l' pue la vre o rânduială fără de știrea episcopului său, iară de va face acēsta cine va și l' va pune într'u clirosul său

acea rânduială să fie nesocotilă și nebăgată în sēmă și neadeverată.

Gl. 18. Hotarale zăbăvilor ale episcopilor au putere a le păzi diaconii și preoții acelor.

Tălc. Poruncitu-se-au episcopilor turmalor să nu o lase și să mērgă să petrecă într'altă cetate fără nu mai mult de trei săptămāni, de acēsta, așa zice acest canou și pentru diaconi și pentru preoți, și ei să nu ș lase besericile mai mult de trei săptămāni.

Gl. 19. De vor scote pre episcop de în episcopie fără dreptate și va mērga la striin atunce să l' primescă până ș va isprăvi și va indrepta acea mustrare.

Tălc. Gămfarea și trufa oprinduă părinții poruncit'au episcopului să nu șază la episcopie striină vrēme multă, iară carele va fi scos pentru mărturisirea credinții nōstre sau pentru indreptarea adeverinții de în cetatea lui său de în locul lui și va mērga într'altă cetate, acela nu se oprēște a nu lăcu acolo până ce va putea să ș ale indreptare de mustrarea cea ce l' se-au făcut asupra.

Gl. 20. Ne priimit să fie clericul într'altă parte carele nu va cleric la beserica la carea se-au clericit; însă Evtihian și Museu nu vor putea să și dobāndescă numele să fie să se chiami episcopi, ce însă de vor vrea să se pocāiască putēvor să tāmple să se priceștuiască ca mirēni.

Tălc. Acēsta în multe canōne se-au zis cum am zice și de tōte săbōrale să nu se primescă clericul striin de alți episcopi și să l' pue pre niscare rānduiale bericești și iară mai învăț acest canon de Evtichian și de Mosen, [Zri] caril se-au rupt despre credința nōstră și li se-au luat darul poruncēste ca de se vor pocāi și vor vrea să dobāndescă iară rānduiala episcopii, sau măcar numele, să nu se aculte nici să se hage în sēmă, ce numai de vor vrea ca niște mirēni la priceștenie să se primescă.

Gl. 21. Cine se va ispiți a mișca tocmēlele cēle plăcute de Dumnezeu și bine tocmite acela să nu fie episcop. Episcopul de va vedea pre alt episcop mergānd unde va, sau la vre o ște, aceluia să nu ș se facă oprire ce să l' intrēbe să ș dea sēma întăi pentru ce trebă mērga, iar de ș va da sēma într'alt chip să nu l' primescă.

Tălc. Cine nu va păzi bine cum place lu Dumnezeu, tocmēlele ce se-au indreptat și se-au întărit, ce cu îngāmfare și cu trufie va îndrāzni a face alt ceva de într'ānsele: cinstea și rānduiala episcopiei să i se ia, pentru că se-au canonit cu acēsta, să nu mērgă neștine la oști tabără sau într'altă parte într'alt chip de nu se va chema cu cărți împărătești. Cade-se episcopului celuia ce face cale să fie întrebāt și ispițit de vina și de

lucrul călătoriei lui, de episcopul de la cela ce au conăcit la dānsul, decia de l' va afla că va mērga la tabără fără de nice o vicleonie, atunce să nu ș se facă nice o împedecare ce încă cu cinstea să l' trimetă și să scrie eparchianilor și toema slujitorilor lui tuturor, să l' primescă fără osāndă, ca pe un călătoriu ce face cale pre dreptate și fără smintelă, iară de l' vor afla mergānd la tabără într'alt chip, sau vrānd să se arate împăratului său să se rōge pentru niscare lucrure fără de trebă carele nu se cuvin lui ca unul archiereu, atunci să nu l' primescă nici cărți să scrie lui și nici o rugă, nici o ispravă să nu ș facă,

Couețul săborului al sfinților Părinți caril se-au adunat la Sardichia.

Săborul Sfinților părinți carele se chiamă Namēstnic

Făcutu-se-au cānd împărătea la Roma cea veche Onorie, iar în Rimul cel Nou (adecă în Tarigrad) împărăția Teodosie cel tinăr, decī în vrēmea acestor împărați adunară-se purtătorii de Dumnezeu părinți: 217 la Carchidon carele se ținea de laturile de ținuturile Africhiei, pentru că Cartagenul iaste o parte a Carchidonului, iar Carchidonul iaste eparchia Afrighiei. Pentru că Africa ține opt părți de ținuturi, întăi era Alexandria și Pentapol a Liviei, și cea ce se chiamă pustia fiindu-se și de Tripoli, a doa Vizachia, a treia Carchidonul, și Proconsularia, adică a Antipatului, decia dooa Numidiu, adecă cea veche și cea Noa, decia trei Mavritani adecă Chesarinisia carea se chiamă Chesaria, decia de la acēstă Mitropolie a Chesariei iaste Sitifensia și mitropolia et Sitifena, și Tiggani, căria iaste mitropolia Tiggin, și era ispravnic mai mari la acesta săbor Avriile episcopul de la Karchidon căruia i zicea papă, și solii de la Papa de Roma ispravnic în locul lui episcopul Favstin și Filip, și Aselie preoții, mai era ș alți ispravnic al celor eparchii ce am zis mai sus trimeș la săbor în locul archiereilor celora ce nu putuse să vie, ce fură și ei ca și cum ș ar vor fi fost stăpāni lor caril trimeseșe pre dānsii, și acest sfānt săbor tocmiră și indreptară și întăriră credința și canōnele tuturor săbōralor, carele se făcuse mai nainte de acēsta și făcură canōne de întăria Pravoslaviei: 134.

Carele sânt acēstea:

Gl. 1. Pentru să nu surpe episcop pre episcop fără de știrea Romei.

Gl. 2. Pentru că se cade Romei să scrie Tarigradēnului și Alexandriei.

Gl. 3. Pentru Preoții și Diaconi caril au vgg-să chiami a doa oră judecată să se indreptēze.

- Gl. 4. Pentru episcopul, preotul, diaconul să aibă muierii.
- Gl. 5. Pentru să nu se ia camătă.
- Gl. 6. Pentru facerea mirului, și de sfinția fetelor și pentru ertarea cui-va să fie de slujba ămenilor.
- Gl. 7. Pentru preotul carele va vrea să iarte pre cela ce se află în nevoe să slujască oltariului.
- Gl. 8. Pentru să nu se primescă fără de întrebare părășii la păra episcopilor.
- Gl. 9. Pentru să fie nepriceșuit carele se împreună cu cel afurisit.
- Gl. 10. Pentru cela ce se afurisește de episcopul său și nu vine la săbor.
- Gl. 11. Și acest canon a 11 are tălcuirea acestui mai de sus.
- Gl. 12. Pentru să judece pre episcop 12 episcopii, șase pre preot și trei pre diacon.
- Gl. 13. Petru să se pue episcopul cu voia tuturor eparchianilor.
- Gl. 14. Pentru tréba episcopilor de la Tripolin.
- Gl. 15. Pentru să nu se lépede episcopul sau clericul de judecata beséricii.
- Gl. 16. Pentru să nu se facă Năemitorii, nici ispravnicii cari sunt în rânduiala sfinției.
- Gl. 17. Pentru să ia clericul atăta numai cât au împrumutat.
- Gl. 18. Pentru cela ce se hirotoneste să pörte grijă de tocmélele săborului.
- Gl. 19. Pentru episcopul cel părășit și chemat să' aștepte doaa lunii.
- Gl. 20. Pentru că acest canon a doazecile, împreună și pre al doile sprezece canon al acestui săbor.
- Gl. 21. Pentru feciorii clericilor să nu se împreune cu al ereticilor și cu al păgânilor.
- Gl. 22. Pentru să nu dăruiască episcopii și clericii cu ceva pe rudeniile lor cari sunt ereticii.
- Gl. 23. Pentru să nu trecă episcopul de céia parte de mare.
- Gl. 24. Pentru să nu se citescă alte cărți, fără numai carele's de tréba.
- Gl. 25. Pentru să se ferescă preoții de ale lor fâmei și cari sunt în rânduiale Sfințe pre la vreme când vor să slujască sfințelor.
- Gl. 26. Pentru să nu vânză episcopii unélele beséricii.
- Gl. 27. Pentru preotul să nu se botézedaca va greși și se va întörce la pocaanie.
- Gl. 28. Pentru clericii cărora li e luat darul să nu chiami judecătorii de peste mare să' judece.
- Gl. 29. Pentru carele se împreună sau se pricestuiască oprit fiind mai înainte de ertăciune.
- Gl. 30. Pentru carele părăște sau cel părăt carele' iaste frică.
- Gl. 31. Pentru cela ce se lépădă de cinste

- mare, nu pentru cucerie ce pentru urgisirea.
- Gl. 32. Pentru cela ce mai înainte de hirotonie nu va avea nemica, iară apoi după hirotonie va căștiga ceva.
- Gl. 33. Pentru să nu vânză preotul unélele ale beséricii fără de știrea episcopului.
- Gl. 34. Pentru să nu îndrepteze nici să mai adaogă nemica de ale Săborului de la Ipponi.
- Gl. 35. Pentru să nu facă episcopii sau clericii, pe feciorii lor volnic sau oblăduitori mai înainte de ajugerea vârstei.
- Gl. 36. Pentru să nu se hirotonescă cela ce nu ține în casa lui pre toți pravoslavnicii.
- Gl. 37. Pentru să se ducă la beserică numai pâine și vin cu apă amestecat.
- Gl. 38. Pentru să nu între clericii, nici călugării la văduă și la fetele céle ce să hrănesc de la beserică.
- Gl. 39. Pentru să nu se chiami rânduiala preoției unul mare altul mic, ce toți preoții să fie tocmă cinstiți.
- Gl. 40. Pentru clericul călător și întră în cărcinna.
- Gl. 41. Pentru când vor preoții să slujescă liturghie să fie postii.
- Gl. 42. Pentru să nu facă clericul mâncării și băuturii pre la beserică.
- Gl. 43. Pentru să împarță și să fie volnic episcopul să tocmescă pocaania dăspre păcate celora ce să pocăesc.
- Gl. 44. Pentru fata carea se lasă de tată-său ca săș ție fetia.
- Gl. 45. Pentru cela ce să botézá să simță sau să cunoască darul.
- Gl. 46. Pentru să se citescă patemele Mucenicilor pre la pametele lor.
- Gl. 47. Pentru cela ce în vrémea copilăriei se-au botézat de Donatisteni.
- Gl. 48. Pentru a doa oră schimbare sau mutare a episcopilor.
- Gl. 49. Pentru să nu hirotonescă pre episcop mai puțin de trei episcopi.
- Gl. 50. Pentru să cunoască ziua Paștilor pre la tôte Săböräle carele să fac preste an.
- Gl. 51. Pentru să caute pre în tôte eparhiile lucrurile carele se fac pre la beserică.
- Gl. 52. Pentru cela ce se lépădă de chemarea săborului.
- Gl. 53. Pentru episcopul carele va lua clericul strin.
- Gl. 54. Pentru să fie volnic Halchidonul să rânduiască pre cine-va vrea.
- Gl. 55. Pentru să nu se facă episcop pre în fie cé eparhie fără de știrea celui mai mare.
- Gl. 56. Pentru tréba copiilor celora ce se-au botézat de Donatisteni.

- Gl. 57. Pentru rămășițele idolilor, să piară și să le strice de tot.
- Gl. 58. Pentru cela ce voiesc a se judeca dă niscare cleric.
- Gl. 59. Pentru ospétele elinești să se curme a se mai face.
- Gl. 60. Pentru să nu se strângă Dumnicile și pre la praznice priviri.
- Gl. 61. Pentru clericul carele e judecat de episcopul să nu se mai judece de nimenea.
- Gl. 62. Pentru cela ce vine intru bună viață de în viață măscăricescă, și de întralte meștersuguri réle.
- Gl. 63. Pentru slobozirile ce se fac pre la beserică.
- Gl. 64. Pentru episcopul Echitie carele se-au urgisit de săbor pre vină.
- Gl. 65. Pentru Donatisteni cari se-au despărțit de trupul Domnului.
- Gl. 66. Pentru să rüge pre boiari cu cărți ale săborului.
- Gl. 67. Pentru obicéiul ospételor carele's de la păgani să se opréscă.
- Gl. 68. Pentru carele e hirotonit de donatisteni.
- Gl. 69. Pentru să se trimetă pristavnicii să propoveduiască Donatisteniilor pravoslavie.
- Gl. 70. Pentru să se ferescă episcopii de fâmeile lor și preoții și Diaconii.
- Gl. 71. Pentru să nu'și lase episcopul scaunul său.
- Gl. 72. Pentru să nu se botéze cineva cu apă de doă ori.
- Gl. 73. Pentru să se propoveduiască ziua paștilor nainte a zécea zi de a lui Septemvrie.
- Gl. 74. Pentru episcopul carele e dat sol, pentru fie ce nevointă sau pace a ămenilor.
- Gl. 75. Pentru să fie ispravnicii sau izbânditori.
- Gl. 76. Pentru episcopii cari nu merg la săborul carele se face preste toți anii.
- Gl. 77. Pentru Echitie după urgia lui ce i se-au făcut.
- Gl. 78. Pentru clericul carele se va vădi ve intr'o vină.
- Gl. 79. Pentru cela ce priméște pre cine-va de la mănăstire strină.
- Gl. 80. Pentru să nu scrie episcopul moșténéi pre ereticii sau pre ellini.
- Gl. 81. Pentru că și acest canon sémână cu canonul 64 carele e mai înainte de acesta.
- Gl. 82. Pentru să nu se facă jertăvnic sau beserică intru niscare seliști sau intru niscare vii.
- Gl. 83. Pentru să se strice sfărământurile de ose ale închinării de idoli, ori în ce loc vor fi, au în pădure' au în copacii.
- Gl. 84. Pentru să se scrie cărți de la Halchidona și să se iscălescă pre numele tuturor.
- Gl. 85. Pentru să urmeză celora ce's mai mari de tine, iar să nu' urgisești.
- Gl. 86. Pentru să nu se ia darul preoțesc așa lesne.
- Gl. 87. Pentru Maximian Vaghensie.
- Gl. 88. Pentru să se dea cărți celor hirotoniți, de la mâna celora ce au hirotonit pre dănsii de la Africa.
- Gl. 89. Pentru să nu priméscă episcopul cleric strin.
- Gl. 90. Pentru să se nevoiască de purerea să împreune pre Donatisteni, adevéritei beséricii.
- Gl. 91. Pentru învățătura și îndreptarea celora de la Donatisteni.
- Gl. 92. Pentru să se dea besericilor folosire și ajutorii, de la împărății și domni cel blagocestivi.
- Gl. 93. Pentru eparchiile tuturor episcopilor de la Africa să nu facă săbor obște.
- Gl. 94. Pentru acest canon se-au spus la al 75 canon al acestui săbor.
- Gl. 95. Pentru să se dea voe de la împăratul său de la domn, să se pue ispravnicii beséricii.
- Gl. 96. Pentru cari n'au avut nici odată al săii episcop.
- Gl. 97. Pentru să ție al săii episcop, cari se-au întors de la Donatisteni.
- Gl. 98. Pentru venirea ipodiaconilor de la mănăstirea cea noă, carea se chema a lui Gherman.
- Gl. 99. Pentru cum au socotit să trimetă cărți către Inochentie Papa.
- Gl. 100. Pentru să nu'și despărță neștine muiera pentru fie ce.
- Gl. 101. Pentru să se facă la săbor rugile céle ce se-au tocmii.
- Gl. 102. Pentru episcopul carele cére de la împăratul său de la Domnul judecată ămenilor.
- Gl. 103. Pentru episcopul sau clericul afurisit de la Africa.
- Gl. 104. Pentru cela ce va merge către împăratul său către domn pentru vre o vină ceva.
- Gl. 105. Pentru părerea ispravnicilor de tôte trebile asupra Donatisteniilor și a ellinilor.
- Gl. 106. Pentru să nu judece un episcop cu a lui judecată.
- Gl. 107. Pentru să priméscă neștine viață bună să fie volnic.
- Gl. 108. Pentru cela ce zice că au făcut de întâi Dümnezeu pre Adam mort.
- Gl. 109. Pentru cela ce zice că coconii cel micii cari se botézá nu trag nemica de în păcatul a lui Adam.
- Gl. 110. Pentru cela ce zice că darul a lui Dümnezeu are numai ertarea păcatelor.

- GI. 111. Pentru cela ce zice că darul a lui Dumnezeu numai noă ajută.
- GI. 112. Pentru ceia ce zic că am putea tocni poruncile și fără de dar.
- GI. 113. Pentru cine va tălcui cuvântul lui Dumnezeu glas.
- GI. 114. Pentru cela ce va răzvrăti, ostavinam dlăghinșă.
- GI. 115. Pentru Donatisteni și să fie la vre un scaun.
- GI. 116. Pentru ceia ce se întorc de la Donatisteni.
- GI. 117. Pentru cela ce se întorce întru pravoslavie să fie fără de vină.
- GI. 118. Pentru cela ce l va părea că se va îndrepta, nice unul adins eluș, să nu se judece.
- GI. 119. Pentru să se aducă aminte să porțe grijă cari se lenevesc.
- GI. 120. Pentru judecătorii carele e ales despre amândoa părțile, să fie neîntorsă judecata.
- GI. 121. Pentru episcopul carele nu va băga în sēmă de grija ereticilor.
- GI. 122. Pentru cala ce zice că cel neimpreunat iaste împreunat.
- GI. 123. Pentru preoții și diaconii urgisiți de episcopi.
- GI. 124. Pentru episcopii de nu vor putea să vie mulți la săbor.
- GI. 125. Pentru cela ce va îmbrăca pe vre o fată în haine călugărești, mai nainte de 25 de ani.
- GI. 126. Pentru să nu mărturisescă omul carele e afurisit, nici robul, nici slobodul nici măscăriciul, nici ereticul, nici ovrețul.
- GI. 127. Pentru să nu mărturisescă cela ce de multe ori l au părat și nici una n'au adevărat.
- GI. 128. Pentru să nu mărturisescă cine iaste de 14 ani.
- GI. 129. Pentru părășul să nu aducă mărturie de la casa lui.
- GI. 130. Pentru episcopul carele zice, că cutarele mi-au spus vina în taină.
- GI. 131. Pentru episcopul carele oprește de pricestenie pre cel ce nu e vădit în vină.
- GI. 132. Pentru Urban episcopul de la Sichia.
- GI. 133. Pentru scrisorile ale lui Chiril al Alexandriei.
- GI. 134. Pentru să nu se primescă cei nepriceștii la pricestenie, adecă cari nu s de a noastră credință întru a noastră lege de nu se vor face toți ca noi pravoslavnic.
- Canónele sfinților părinți de la Cartagen.**
- GI. 1. De vor lna episcopii darul unui episcop de va vrea să mergă la Roma să

chiamă să l judece : să fie ascultat, Roma să scrie sau să poruncescă.

Tălc. Și acest canon ca și al părului canon al săborului de la Sardichia dau voe Romei pentru episcopul sau popa, cela ce a mers la dînsul cu darul luat să trimetă omen al lui cu episcopul acela să l ia sēma de la episcopii ceia ce l au luat darul, sau să scrie la episcopii ceia ce sânt aprópe de dînsul (adecă aprópe de a lui eparhie) și de dînsii să li se ia sēma pentru lucrurile și trebile besericii.

GI. 2. Dēca vrēme ce nu se vor afla nice care tocmēle de cēlea ce se-au făcut la Nichea, trebue Roma să scrie Tarigradēnului și Alexandrēnului să tocnescă ei de acolo a-cēlea.

Tălc. Ispravnicii cei trimēși de Papa al Romei la acest săbor pentru cela ce l se-au luat darul și au mers de au spus la papa al Romei după cum au tocmi canonul cela de la săborul Sardichiei ca să judece și să ia sēma după cum zice tocmēla carea se-au făcut la Nichea, și au întrebat pre părinții ceia ce să adunase la acest săbor, ca să adevēreze și să afle acel canon carele au fost de la săborul Nicheii, iar ei neșind minte cum se-au tocmi de săborul Nicheii încă nici a-vând scrise nici adevērite tocmēlele cēle ce se-au făcut la Nichea, zi-s'au că nu știu, dēcia au socotit și au judecat să scrie Roma către Tarigradēnului și către Alexandrēnului, și de la dînsii să se ia în adevērare canónele de la Nichea și ei să le adevēreze lor, dēcia atunci să primescă canóne ca acēlea tocmēlele săborului de la Nichea întărite și adevērite și așa voiră să se ție, și să puse de dînsii aicea întâi, dēcia au trimes către dānsii sfinții Chiril arhiepiscopul Alexandriei și Atitic arhiepiscopul Tarigradului că n'au aflat pus în canóne să pótă trimēte papa clericii al lui să caute ei vinile luării darului ale episcopilor, și au scris către papa Chelēstin cela ce era atunci la Roma să nu mai facă de atunci așa să trimetă clericii al lui să caute vinile luării darului al episcopilor ca să nu bage besericii lui Dumnezud ingāmifarea și nāltimea trușiei lumii.

GI. 3. Preotul și diaconul carele va fi afurisit, acela are voe asjrderea să spue adecă să chiamo a doa judecată să se judece, deci de va fi adus asupra lui afurisania fără de răotote, atunci trebue să fie cum se au întărit.

Tălc. Acesta canon iaste incepere a ne-tocmirilor și a scandalilor, deci clericul carele e afurisit de episcopul său acela să mergă să spue Mitropolitului supt carele iaste supt unu eparhia aceia să vază pre cale iaste și pre dreptate, iar de va fi lipsind Mitropolitul atunci să mergă cu episcopul cela ce l au a-

jurisit la episcopii ceia ce sânt aprópe de dînsul să l judece și să le ia sēma (pentru a-cēlea am zis mai sus că acest canon iaste de scandală) că lepădat și de val lucru iaste și fără ispravă a merge episcopul să se judece la ceea ce nu e supus supt dînsii deci pentru acea pravila adecă canonul acesta nu iaste așa adevărată să se ție și într'alte isprăvi, ce să se ție ca un săbor ce se-au făcut pre alocurea adică în Cartagen și în Africa.

[Alta]. Niminea să nu cunoscă sau să învețe vre o dăspărțire a sfinței troite într'alt chip fără de cum se-au întărit la Nichea.

Tălc. Așa am luat, așa credem, așa gândim adevărat, a nu cunoste sau a învăța nici o dăspărțire de sfința troită, ce una pre dînsa a și și tocma cinstită.

[Alta]. Indreptările cēlea ce se-au tocmi la Nichea, carele părinții noștri le-au adus cu dînsii de la săbor, acēlea să se păzescă.

Tălc. Cēlea ce se-au tocmi și se-au îndreplat întâi la Nichea de sfinții părinți ce se-au adunat, pre acēlea și Săborul acesta le întărește și poruncēste să le păzescă.

GI. 4. Episcopul, preotul, diaconul, citețul și tūtorul, și acēstea să se ție de muerile lor ca să pótă fi gata la vrēmea slujbei lor.

Tălc. Inșă canonul acesta și cel de în 25 impreună-se cătră a 50 canon al acestui săbor și nu se arată să cēră episcopul, preotul și diaconul să se despartă de nuntă și să se depărteze de muerile lor de tot, ce la vrēmile lor să se ție de către dînsele, adecă când se indeletnicēză la rugă și la postire și când fac liturghie, iară al 12 canon al șasului săbor de la Trulla nu iartă episcopilor să șazz cu ale lor fāmei dēca se vor hirotoni, ce să se despartă impreunarea de către dînsii, și a-cēsta n'au poruncit să nu se facă zicând că dōr nu trebue nunta și întorcându-se de către tocmēla apostolēscă ce cătră dragostea spāseniei și cătră mai binele procpșirii ómenilor și să nu dea sau să zică neștine vre o hānuială spre tocmirea preoției, iar al 13 canon iar al șasului săbor aduce ocără și poreclă pentru tocmēla canonului carea e dată la beserica Rimului, adecă Diaconii sau preoții cari vor să se hirotonescă ei să mărturisescă zicând cum de aicea nainte să nu se mai impreune cu ale lor fāmei, drept acea poruncēste hārbațiilor, [Zri împotriva Romei] celov sfinții, cari's preoți, să nu se despartă de impreunarea cēia ce e pre lege, ce să le ție și să nu se despartă de dînsele (adecă unu de către altu) ce numai pre la vrēmile lor să se ție de către lăcutórele lor, cum poruncēste și apostolul; dēcia iar să impreune cu dînsele.

GI. 5. Fie-cine carele va fi de în mirēni ce va lua camătă, iară așa și clericul mai mult încă de cât mirēnul se osāndēste.

Tălc. Pentru acesta lucru zice și canónu apostolēsc 14 și a 17 a săborului de la Nichea și a 10 al șasului săbor de la Trulla a Preotul sau diaconul carele va cēre și va lua camătă și nu se va părăsi de acel lucru acele de în rānduială judecă-se să se scóță, iar d-se va face acēsta de mirēnu, acela are imputare și iaste supt vină, și dā lor vinuială pentru acea dohāndā rea, a lācomiei și nici la preoție să primesc, de nu vor cheltui acea dohāndā rea săracilor, și de nu se vor prinde a nu mai cădea într'acea hólă a iubirii de argint, după cum zice canonul 14 al marelui Vasilie, cu cât mai mult încă sânt vinovați clericii cari vor face acesta lucru.

GI. 6. Carele se va afla ve într'o nevoe și se va erta sfințului jertāvnic a sluji, Preotul să nu facă de în capul lui ce să întrebe pre episcop și cumu l va zice așa să facă.

Tălc. Fāptura mirului, adecă sfințirea fētelor cu mir și când va erta neștine pe cineva să slujescă ómenilor de acēsta să n'ahbā popa voe să facă, nice să facă tocmirea sfințului myr, nici să sfințescă fēte, nici să iarte pre cei de în pocaanie, adecă să l pue impreună cu ómenii cei credincioși și să l priceștuască Dumnezeștii pricestenii, acēstea nu se iartă nici să dā voe ale face preoții, ce acēstea trebue să se facă de episcopi. [Zri opasno]. Aicea pentru sfințirea fētelor zice că mai nainte vrēme avea creștinii obicēni a fāgādui o fată de într'al lor feciori lu Dumnezui sau singure unele fēte de în rimna Dumnezeiască aprinse fāgāduiasc a fēti lui Dumnezui în tótă vrēme vieții lor, deci acēlea le ducea impreună cu Arhiereul și le sfinția cu molitve și le da un loc osebit aprópe de beserica, de le pāzea și le grijea de tóte de ce le trebuia, acēlea pre limba grecēscă se chemo Aschitrie.

GI. 7. [Alta]. Acest canon ce scrise mai sus porunci să se facă ertarea de episcopi numai, iar cēsta poruncēste cu știrea episcopului să se facă acēstea lucrure și de preoți.

GI. 8. Pārutați părinților pentru ceia ce sânt implātați întru urāciunea pārii să nu l lēpede ci să fie priimiți cătră pāri.

Tălc. Zisu-se-au și la al șasele canon al sfinților părinți 150, cari se-au adunat în Tarigrad, fără de întrebare să nu se primescă pārașii la pāra episcopilor, ce întâi să li se caute credința lor, și să se ispitescă să nu cum va fie eretic, dēcia să le ispitescă și vinile lor să nu cum va fie fost urgisiți și școși și nepriceștii săi pentru alte greșale vinuții, fără numai dā se vor fi aflat nevinovați, pentru greșalele cēlea ce l au vinuit, deci așa va și acest canon, să nu se primescă la pāra episcopilor vre unul de ceia ce sânt implātați întru greșale ca acēlea.

GI. 9. Carele se va priceștu cu cel nepriceștit și el să fie nepriceștit.

Tâlc. Cine iaste despărțit adecă afurisit de episcopul său, și altu' va primi, știindu' că e afurisit, și va sluji cu dinsul liturghie afurisit să fie și acela, așjiderea și ceia ce se împreună și se priceștuesc cu ereticii, și se rogă împreună cu dinșii și credincioșilor să nu se împreune ce să se scoțā de la beserică.

Gl. 10. Carele va fi urgisit de episcopul său decia el nu' va băga în semă și va face alt oltariū sau va sluji acela să fie pedepsit.

Tâlc. Cine va fi afurisit sau despărțit de episcopul său și nu va vrea să mērgā la săbor supt carele iaste supt episcopul lui să' caute lucrurile de afurisanie și să se îndreptēze, de aceia adecă de acel lucru fără ispravā ce se va înālta și se va îngāmfa trufindu-se nebāgānd în semă și se va despărți de beserică, adins eluș deș va face alt oltariū (adecă beserică), și sfiinte darure lu Dumnezeu va aduce (adecă va sluji liturghie) acela ce va face unele ca aceștea în potriua credinței și a tocmēlelor besericii nu e numai să nu fie nepedepsit ce încă să se și afurisesci.

Gl. 11. Înțelegerea și socotința acestu' canon iaste, ca și acestu' desupra lui ce am scris.

Gl. 12. Episcopul de va cădea ve într'o greșālă de nu va putea fi săbor deplin, atunce să' judece 12 episcopi, iarā pre popa 6 și pre Diacon trei, și să fie și părășul.

Tâlc. Episcopul fiind părăt cade-se să se judece de tot săborul, iarā de nu vor putea să se adune toți, atunce cum ar fi mai de puțin să se judece de 12 episcopi, iarā popa să se judece de 6, iarā diaconul de trei, trebuind să fie încă și mai mulți de aceștea și să fie de față și cea ce au părăt pre episcop și așa să se caute vinile lor de acēsta poș cāuta la 8 canōne ale acestu' săbor așjiderea și la 106.

Gl. 13. Dēca va porunci cel mai mare, atunce și trei episcopi p'un episcop, și cine se va lepāda de zapisul lui sau de iscāliturā acela să fie pedepsit de judecata de afarā.

Tâlc. Când vor să se facā rānduiale sau alēgeri episcopilor pre la episcopiole cēle vādūoo atunci de vor putea trebuie să fie toți episcopi ai eparhiei cum arată și canonul 4 al săborului de la Nichea și a 19 de la Antiochia, iarā de nu vor putea sau pentru îndelungata cale sau pentru altā nevoe poruncēste mai puțin încăl să fie trei, și să facā rānduiala aceia cu știrea Mitropolitului lor și să se facā rānduiala aceia cu voea tuturor împreună, carii nu vor fi acolo încă să trimētā cărți arātānd cum e și cu a lor voe, iarā ori care de în episcopi de va mărturisii și va adevāra pre cineva a fi harnic și destoinic de episcop a fi la rānduiala episcopioiei, iarā apoi se va lepāda și va sta împotrivā de mărturia lui și de iscāliturā și carele va fi fost întâi mărturisit de linsul apoi l' va face ne-

dăstoinic, acela să fie lipsit de cinștea lui pentru că și lēgea pedepsēste pre ceia ce au mărturisit rāu sau în potrivā lor și zice să se judece de boiarii țārgului, cum poruncēste canonul 14 a titel de întâi a cărții doazec și doao.

Gl. 14. Pentru trēba episcopilor de la Tripolin, și 1 episcop la ispravnicie iaste de îndestul.

Tâlc. Inșā alți mai mari ai eparhiilor poruncit'au să se alēgā doi ispravnicii episcopi sau mai mulți și să se trimētā la Halchidon în toți anii de cāte ori se fac Sāborā iarā de la Tripolin ajunge și un episcop ispravnic, pentru trēbā episcopilor.

Gl. 15. Episcopul sau clericul de va cădea ve într'o greșālă sau 'i se va scorni asupra ceva de va lāsa judecata besericii și va mērgē la cea mirenescā și se va arāta nevinovat, și cāci n'au mers la judecātorii besericii acela să's cazā de într'a sa spiță, fūrā numai de'l vor fi vādind ceia ce'l părăsc pentru pizma și pentru niscare patime de'l vor vinui, atunci nu li se ajūtā, iarā de vor alēge amāndoā pārtile judecātorii aceia să nu se lase.

Tâlc. Nu se cade episcopului sau clericului să se lepēde de judecata besericii, drept aceia fie carele de într'aceștea de va fi părăt pentru vre o vinā și se va lepāda de judecata besericii și se va duce la judecata mirenescā deș va descoperi vinile de la dinșii și se va arāta nevinovat și se va trage judecata de la ei: acela să 'și piarzā a sa spiță, iarā de nu va fi vinuiala carea iaste asupra lor de vinā ce cu banii se va sfātui să dea ca să biruiascā pre dinșii, și se vor lepāda de judecata cea de folos și vor mērgē la judecāții mirenșii dā se vor judeca de dinșii, inșā de vor alēge și se vor prinde cu rāmas și vor cēre acela lucru pentru carele au biruit aceia iarā să's piarzā a sa spiță, iarā de nu vor băga în semā pentru acea trēbā și vor voi să piarzā ce au dat ca să pōtā birui, atunce să's ție a sa spiță, iarā de să va fi judecat cineva de episcopi și apoi a doua orā va chema să se judece la mai marii judecātorii ai besericii și va putea să întōrcā judecata lor, acela nu va aduce nici o stricāciune judecātorilor besericii, cāci întōrcē judecata celorla laltī, fārā numai de vor face judecata în pizma sau 'l vor vinui sah pentru mita de'l vor aduce asupra vinā; iarā cāți de în episcopi sau de în clericii carii's vinuși și vor alēge judecātorii ai besericii și vor vrea să se judece de dinșii (mācar și mai puțin de 6 episcopi sau și de 4 cum am scris la 12 canon ai acestu' săbor), acelora nu li se cade dēca se-au judecat să mai chiane să se judece peste judecata lor: ce să ștea judecata lor stātātōre pentru cā dēcā vrēme ce se îndreptēzā cel vinovat cu neiscusirea și cu nedreptatea a judecātoriuului și va zice cā fārā iscu-

sire și pe nedreplate se-au judecat de dinșii, atunce cea ce au ales judecātorii besericii carii' au socotit cā sāt drepți, bun și viața alēșā, acela cum se-ar putea priimi de dinșii cum am zice să aducā vre o pāra el asupra bărbaților celor sfinți, carii' întâi 'l-au judecat.

Gl. 16. Episcopul, preotul, Diaconul nēmitoriū sau tocmitoriū să nu se facā.

Citețul dēca's va fi în vārsta tinerēțelor deplin sau să se însōre, sau să mărturisescā cā se va ținea neinsurat.

Tâlc. Nēmitoriū și dobānditoriū vre unor cāștiguri (sā ia cum am zice de la cineva niscare bucate sau moșii pānā într'o vrēme să 'l' dea iarā, iarā ce vor cāștiga pre dīnșele mai mult să fie a lor sau se vor băga să pōrte grijā de niscare case sau lucrure boerești mirenești) pre episcopi, preoți, diaconi oprēște'i acest canon și încă ș'altēle bogate, iarā citețul dēca's va ajunge vrēmea vārștel lui și se va apropia de 20 ani de va vrea să se facā ipodiakon, adecă dēca va implea ani 20 să se hirotonēscā Diacon, cum poruncēste și al 15 canon al șaselu' săbor de la Trulla sau să se însōre mai nainte de hirotouie sau să se mărturisescā a se ținea neinsurat, cā după hirotonie nici popā nici diacon n'are voe să se însōre ce acēsta s'au dat a fi numai citeților și cāntāreților, cum au tocmii șasele canon a șaselu' săbor de la Trulla.

Gl. 17. Clericul carele va da bani împrumut să ia numai atātā cāt au împrumut.

Diaconul mai nainte de 25 de ani nu e diacon și citeții omenilor să nu se incline.

Mavritania Sitifensis, [Acēsta iaste un fiut al țārii Frāncești] să obladuiascā intru a sa eparhie, cā se-au ertat pentru cheltuialā multā și pentru îndelungata cale.

Tâlc. Clericul carele va fi dat cuiva împrumut bani sau alt ceva, acela nu trebuie să ia mai mult de cāt au dat, ce nnumai ce au dat, iarā de va pāgubi cine ce au luat, atunce trebuie să's cunoscā fie cine ce e al său; așjiderea iarā nice diacon să nu se hirotonēscā mai nainte de 25 ani nice citeții să iartā date fiind în mână lor tocmēlele besericii să se împreune omenilor și să fie supt obladuirea lor și să se cinstēscā intru petrecanie, cu dinșii să facā ce le vor porunci ei.

Laturea Numidichiei și Mavritania Sitifensis, ertatu-se-au să nu fie supt obladuitoriū sau supt mitropolit, ce'singur archieșul el să o obladuiascā și să's ție eparhia pentru îndelungata ei cale cāci e departe.

Gl. 18. Care să hirotonēște să pōrte grijā și să ia semā de tocmēlele cēle ce sāt date de la săborā.

Trupulu' mort nu' se dā priceștenie pentru cā nu mănāncā nici bea. După tocmēlele Sāborulu' carele se-au făcut la Nichea în toți

anii să se alēgā de Mitropolit de în eparhie doi sau cāți se vor alēge ispravnicii să se trimētā la Sāhor.

Tâlc. Carele se va hirotoni episcop sau cleric, acela datoriti iaste să primēscā intru urechile lui tocmēlele ce sāt date de săborā de la cea ce 'l hirotonēște și să se fāgāduiascā acēstea tōte să le ție.

Domnul zicānd, luați māncat dar neștine cum va putea da celui mort dumnezeescul trup, pentru cā omul mort nice pōte să ia nici pōte să mănāce, ce încă nici să botēze pre cel mort pentru cā nesehuirea preoțescā nu trebue să socotēscā a fi hotezat omul mort fiind.

Acești pārinți urmānd săborulu' de la Nichea, poruncesc să se facā săbor preste an la Halchidona și să trimētā mitropolitii eparhiilor de în tōte eparhiile doi sau cāți vor alēge ei să fie ispravnicii acolo la săbor.

Gl. 19. Episcopul carele va fi părăt decia'l vor chema și el va fi vādind zābavā decia' alte trebi acela să aibā ajutoriū să'l aștepte doa lun, iarā mai multe de nu va veni să fie nepriceștuit, iarā de va veni de față cel părăt iarā părășul va fugi atunci el să fie nepriceștuit cā părășul carele va fi părăt sau va fi avut vre o vinā acela nu pōte fi părăș.

Tâlc. Episcopul părăt fiind de cine-va și va fi chemat de săborut supt carele e supus cu scrisori să vie să's dea sēma, iarā el pōte fi avānd împiedecare de niscare nevoi atunci să'i mute sorocul să'l mai aștepte ș'altā lunā, iarā de va trēce și a doaoo lunā în zadar și la judecātā nu va mērgē afurisit să fie pānā va se va îndrepta, iarā intru protivirea acēea inșā episcopul cel părăt de va veni de față și va cēre îndrepta și judecātā pentru pāra ce'l au venit asupra, și părășul nu va sta de față ce va fugi atunce acel părăș să fie afurisit; deci pentr'acēea trebue cēia ce părăsc, să li se ispitēscā și credința și viața și de vor fi de intru cel scoși și rāi, atunce nu se primēsc la pāra lucrurilor și tocmēlelor besericēști.

Gl. 20. Preotul părăt fiind să'l judece 6 episcopi carii' vor fi aprōde de orașul sau de satul lui, iarā pre diaconul trei, iarā pre ceea laltī clericii să le caute judecata și singur episcopul.

Tâlc. De acēsta se-au zis și la 12 canōne, preotul dēca va fi părăt 6 episcopi să'l judece și fārā de acēstea să fie și episcopul lui cu dinșii împreună, pre diaconul trei și al lui episcop, iarā ceea laltī clericii toți carii's mai jos de diaconii să se judece numai și de episcopul lor singur, mācarā ori de ce vinā și greșālā.

Gl. 21. Feciorii clericilor să nu se împreune cu ai ereticilor și ai pāganilor.

Tâlc. Ce încă nici feciorii mirēniilor

nu se pot da să se împreune ereclicilor întru nună, că acesta lucru iaste strin de creștin.

Gl. 22. Episcopul și clericul să nu dăruiască ceva de în casele sale sau să strângă împreună, ereclicilor măcară de le-ar fi și rudenie.

Tălc. Voe au clericul și episcopul să dăruiască lucrurile caselor lor către pravoslavnicilor oră cătră cari vor vrea, iară cătră ereclic măcară de ar fi și rudă nemica de în casele lor să le dăruiască, sau într'alt chip să strângă de într'avuția lor vre o dobândă lor ceva.

Gl. 23. Episcopul să nu se ducă de cea parte de mare de nu va lua carte de slobozie de la cel mai mare al cetății.

Tălc. Nici episcopul, nici clericul nu trebuie să se ducă departe fără de știrea și fără de cartea mai marelor lor cum arată și la săborul de la Sardichia și de la Laodichia.

Gl. 24. Nici o carte să nu se citească în beserică de ceea ce nu s' drépte.

Tălc. Fără de cărțile ceea ce sânt îndreptate ale vecinilor și ale noașii légi, alte scripturi și cărți mincinoșe ale păgânilor să nu se citească ca niște sfințe în beserică, ce clericul carele va face acésta să ' se ia darul cum poruncéște caonul 59 al sfinților Apostoli.

Gl. 25. Carul se ating de dumnezeieștile taine acéa să se fie de soțiile lor pre la vreme când trebuie.

Tălc. Cade-se celora ce slujesc sfintului otariu în vremea sfințelor slujbe când vor vrea să slujescă să se păzescă și să se fie de către ale lor fimeți ca să potă dobândi drept ceea ce cer de la dumnezeu cu ruga și cu slujba.

Gl. 26. Lucrurile besericii să fie nevândute iar de nu va avea venit atunci cu știrea episcopului să se vânză iar de nu va avea vreme de nevoie cea ce va vrea să vânză atunci să întrebe pre vecin și să ' e chiane să se sfătuiască, iar de nu va face așa vinovat iaste lu Dumnezeu și Săborulu'.

Tălc. Episcopilor nu li se cade să vânză ceva de ale besericilor că câștiguri ca acélea și moșii ale lu Dumnezeu sânt pentracéa sânt nevândute, iar de va avea neștine vre un sat sau moșie sau altă câștigare ceva fără venit, și va vedea beserică cuprinsă întru grele datorii sau într'alte năpăști, și va vrea acélea să le vânză ca să ia acel preț săl' dea întru ușurarea datoriilor, sau întru alte nevoi și năpăști ce are: acela să nu vânză fără de știrea mitropolitului carele e al eparchiei lui și a episcopilor cari's cu dânsul, iară de nu va avea vreme pentru îmbulzirea nevoii lui, atunci să chiane pre vecin și să sfătuiască cu dânsul pentru acel lucru nemutat cum va săl' vânză ca să ' și fie

năpăștile și nevoile ce au venit asupra besericii pentru carele vinde acel lucru nemutat ca după acéa să spuе de față de acéstea săborulu' iar de nu va păzi acéstea ce în voia lui și în sfatul lui va face vânzarea acela iaste vinovat lu Dumnezeu și săborulu' și de cinstea lui să fie strin.

Gl. 27. Preotul de va greși și apoi se va pocăi, acela nu se pôte a mai boteza a doa oră ca să procopsescă nice iară să hirotonéște ca un mirén.

Tălc. Preotul de odată de i se va lua darul sau diaconulu' pentru ve o greșală apoi se va pocăi, acela nu pôte iară să se hirotonéște ca un mirén de întâi ce încă iar nu pôte nici să se boteze neștine adoa oră, văz căci se va boteza că să ' și spēle păcatele și să dobândescă iar rânduiala preoților sau a diaconilor căci ca un hotoz cunoștem și mărturi sim.

Gl. 28. Clericul caril' vor fi părăși și scoși de vor vinuți pre cela ce i-au părăși, atunci să nu chiane despre ceia parte de mare episcopul și săl' judece, ce să mērgă cătră al lor episcop și cătră ceia-lalți cari's lui vecin de aproape, iar de nu să nu fie împreunăți la Africa.

Tălc. Părinți împreună socotind întru toate lucrurile ceea réle și să nu supere pre episcopul poruncit' au acest săbor de la Africa, clericul caril' vor fi vinuți de niscare vinuți și ' vor urgisi episcopul lor, decia lor le va părea strămb, atunci să nu se ducă să chiane dăspre ceia parte de mare cătră Roma sau către alți episcopi ce să vor afla: ce să mērgă cătră episcopul cel de aproape vecin, și cu știrea episcopului lor împreună să caute și să le dăzlege judecata, iar de nu vor face așa, ei să se neprimiți întru împreunare, întru totă Africa.

Gl. 29. Cine se va priceștui mai înainte de ertare, acela să fie nepriceștuit, că singur adins elu' și se osândéște.

Tălc. Cea ce e afurisit iar mai înainte dădzlegarea afurisaniei va face, liturgie, acela singur, adins elu' și ' au tras asupra osândă.

Gl. 30. Părășul sau cel părăși de ' va fi frică de nevoie, atunci să ' și alegă un loc de taină.

Tălc. Cine va părăși pre cineva acela de va bănuți că va părăși vre o nevoie dăspre partea celuia ce l' au părăși, sau înpotrivă, cel părăși de părăși, acelora trebuie cum am zice un loc de taină și de întărire să vorbescă să vază iaste adevărat și ôve putea-vor spune lor cu mărturie: ca să nu fugă părășul de acéle vinuți pentru frică ca acéa, sau cel părăși să fugă pre taină de judecată, și fugând să căză asupra lui urgia.

Gl. 31. Carele se va lepăda de mai mare cinste acela și ceia ce are să o piarză.

Tălc. Cine va fi cinstit de episcopul lui și va vrea săl' pue la mai mare cinste, pentru lucrul trebi besericil' înălțându' într'acéa, și nu va vrea nici se va cucerii să o fie nu pentru smerenia ce pentru urgisirea și nebăgarea în sēmă: acela să fie lipsit și de stepena în carea slujăște și săl' lase, iar de va fi vre un diacon și se va socoti a fi harnic și destoinic sau să se facă popă sau să slujăscă episcopulu' fiindu' viața nevinovată și întru cuvinte iscusit neavând hoiari de în destul săl' slujăscă nici să află alții pre lângă dânsul, acéla de nu va vrea să fie lipsit de în stepena lui cum am zis.

Gl. 32. Cea ce mai înainte de ce să va hirotoni nu va avea nimica iar apoi va câștiga sau vor cumpăra vre o moșie, acéa să o aducă să fie a besericii, fără numai de nu va fi de la rudenii, sau o va fi câștigat de dar.

Tălc. Cea ce mai înainte de episcopie nu vor fi avut bucate ale lor, sau și clericul mainte de a se facerea cleric fiind prea sărac iar deca se vor hirotoni vor câștiga sau vor câmpăra niscare moșii nemutate, acélea să le dea besericii ca cum le-ar fi dobândit de în venitul ei, fără numai de nu vor fi trăgându-se de moșie sau despre niscare dăruire adevărat, carele se vor fi făcut cătră dânsul de de ceea ce aratăse a fi ale lor.

Gl. 33. Preotul să nu vânză vre un lucru al besericii fără de știrea episcopului, nici episcopul săl' fără știrea Săborulu'.

Tălc. Trebuie să fie lucrurile besericii nevândute, iar de va avea vre o nevoie a vinde ceva nemutat să nu vânză episcopul acéa fără de știrea săborulu' de nu va vrea, după cum zice canon 26 al acestui săbor. că apoi să face vinovat lu Dumnezeu, și săborulu' și strin și de a lui cinste. Așjiderea și preotul carele va fi ispravnic vre unii episcopul, pre niscare lucrure să nu fie volnic a vinde fără de știrea episcopulu' sau ceva al besericii, sau înblătoriu lucru sau neimblătoriu.

Gl. 34. De ceea ce se-au îndreptat la săborul de la Iponi, nemica să nu se mai îndrepteze fără numai ce să caute săborul la vreme zioa Paștilor.

Tălc. Bogate săboră s' au făcut pre în toate orașele Africhei mai înainte vreme și se-au cîștit la acest săbor și au socotit pentru săborul carele se-au făcut la Iponi Reghia a fi bun, drept acéa poruncit' au părinții să nu priimescă acel săbor nici scădere nici adăogere, ce numai să cunoscă zioa Paștilor în vremea săborulu' carele se-au făcut la Hlchiidona ca să nu cumva să strice cineva îndreptarea lor.

Gl. 35. Episcopul și clericul să nu ' și lase feciori volnici înainte de ce nu ' și vor sosi de vârsta creșterii.

Tălc. Episcopul sau clericul nu trebuie să ' și

slobozescă feciori de la mâna lor și săl' facă samovolnic mai înainte de implearea vârstei și de întărirea chipurilor și obiceiurilor năravurilor celor bune.

Gl. 36. Carele nu va face în casa lui pre toți pravoslavnicii, acela nu va putea să se hirotonéscă.

Adevărat.

Gl. 37. Pâne și vin cu apă mestecat numai să se aducă la beserică.

Tălc. Nemica mai mult să se aducă trupulu' și sângelui Domnului, ce numai pâne și vin amestecat cu apă: cum singur au dat și Domnul Nostru Is. Hs.

Gl. 38. Clericul și călugărul să nu între la văduă sau la fete, fără numai episcopul și preoții ce și ei nu singuri să între cătră dânsce ce cu preoții și diaconii cari' le slujesc.

Tălc. Cade-se cu totă tăria fetelor și vădușilor celora ce sânt puse la beserică și de la dânsa se hrănesc nici clericul nici călugărul nice vre unii de întru ômenii cei cinștii să nu între la dânsce fără de zisa sau ruga a episcopilor și a preoților iar de ' va lăsa atunci să nu între singuri ce să între cătră dânsce și episcopul și preoții cu cari' le păzesc.

Gl. 39. Episcopul carele e mai mare: acela nu e exarch Preoților, ce acela se chiane episcop scaunulu' de întâi.

Tălc. Deregătoria preoției una iaste și acéa preste toate, decf acesta nu se pôte chiana marele preoților iar cela preot prost ce toți episcopul și toți preoții să fie tocma, cum au luat tocma și darul duhului sfânt, iar episcopul Mitropoliei căci are scaunul mai mare cu acea adaugere se alége numai episcop mitropoliilor.

Gl. 40. Clericul călător fiind de nu va avea loc aiurea atunci pôte intra și în cărciumă.

Tălc. Clericul de va călători în strin de nu va avea într'altă parte să găzduiască la un loc cinștit, și hrană (adecă bucate) va afla la cărcimă iar într'altă parte nu, atunci să intre să mănance și să bea.

Gl. 41. De va fi omul mâncat să nu carea cumva să i se dea priceștenie.

Tălc. Că și Domnul după cină cu ucenicul au făcut paștile ce noao nu se cade după glasul cuvântulu' lu Dumnezeu să urmărm acelu' chip ce se-au făcut pentru noi: ce să urmărm tocmele besericii și fiind postii Preoții să facă Dumnezeiasca taină liturgie așjiderea să fie postii și ceia ce se priceștuesc.

Gl. 42. Clericul pre la beserică să nu facă ospéte fără numai de i se va tâmpla dă nevoie strinătății a găzdui, așjiderea și mirénii de acésta să se apere.

Tălc. Nu se cade a face sfințele case proște și fără băgare în sēmă să le ținem și într'anșele să mănăcăm și așternutur și co-

voră să așternem cum am scris și la canonul 28 al Săborului Laodichiei, fără numai de va face cine-va acesta de nevoie fiind călătorii neavând aiurea unde găzdui.

Gl. 43. Carii se pocăesc de păcate episcopul să le socotească pentru pocăanie, iar preotul fără de știrea lui de nu'l va îndemna vre o nevoie să nu iarte și să slobozească pre cel ce să pocăesc.

Tâlc. Carii au luat putere de la Dumnezeu a lega și a dăzlega în potruva numărului păcatelor și poruncesc de dați canon împotriva celor care se întorc dăspre păcat; preotul fără de știrea a episcopului nici a mulți nici a împușina nu pôte de acestea nice pre cel ce se pocăesc a erta, măcar de ar lipsi și episcopul, tot nu pot să'i dăstoinicească sfintelor taini.

Gl. 44. Fata carea se dăsparte dă tată-său pentru să'și pôtă țina curăția acăea să se pue la un loc cu fâmeile cèle mai cinstite.

Tâlc. Cade-se episcopului pentru sfintele fete celea ce se despart de la părinții lor de la carii iale era păzite, acăea cu socotință să se pue cu fâmeile cèle mai de cinstite, și să se dea întru pază ca împreună unele cu altele să lăcuiască.

Gl. 45. Carele va vrea să se botéze și pentru bolă nu va putea să dea răspuns de sine acela când va da acea voce a lui cu mărturie, atunce să se botéze, și măscăriciul dă se va întorče spre pocăanie priimit să fie la mărturie.

Tâlc. Cade-se celuia ce se botéze să simță sau să cunoscă darul ce e cătră dânsul, și să înțelegă și să pricepă de cèle ce'l întrébă pe taină, iar de va fi vre unul de cel ce nu va putea să răspunză fiind bolnav și va cère să se botéze, acela atunce să se botéze, când singur de voce va cère să se facă acăsta, mărturisindu'și nevoia lui, cu mintea a celi bolnav să o știe cu deadinsul cum cère hotezul și pohtëste a'l ținea, că tot omul ce greșaste și să pocăiasse acela priimit iaste la pocăanie măcar măscăriciul de ar fi, măcar jucătorii glumei, măcar ori alt fie cine carele în ce viață și trauă rău ce va fi petrecând.

Gl. 46. Patimele mucenicilor (adecă viețile și petrecăniile) pre la pamentele lor să se citescă.

Adăvărut.

Gl. 47. Carii de în copilărie se-au botezat de Donatisteani și apoi se-au lepădat de ei nemica de acăsta să nu se opréscă și după mănăcare să nu se ducă numai cât ca niște dăstoinici să se priceștiuască.

Tâlc. Donatisteanii sânt carii se-au înderătat la Africa de la un om ce 'l-au chemat Donat, dec'i acela Donat le-au dat un os să'l ție în mâinele lor când vor vrea să se împreune

priceșteniei, decia întâi să sărute acela os atunc să se priceștiuască, drept acăia carii se vor fi botezat de acăia de în copilărie și se vor fi întors și eresul lor vor fi blăstemat, acăia nu se apară pentru rătăcirea părinților la slujba preoției a procopși și priceștenie să nu le dea după mănăcare, ce acăsta să se facă de preoții nemăncăți fiind și postii, scriam de acăsta și la 41 de canone.

Gl. 48. Nu se pôte face a doile boteză și a doa oră hirotonie și mutare episcopilor că un Cresconie lăsându'și Noria lui, și mergând la beserica Cheneu chemat fiind besericește n'au vrut să se plăce, pre acela boeréște să'l aperi.

Tâlc. Carele se-au botezat de pravoslavnicii sau se-au hirotonit acela nu pôte primi al doilea botez sau hirotonie, așjderea și episcopul de în cetate într'altă cetate a se muta, și acesta canon și alții nu puțin a bogate săbora oprescu'l, pentru că acel episcop Cresconie lăsând și beserica și lăcașul lui și ducându-se la Cheneu și de multe ori frătește aducându'și aminte frații și tocmă slujitorii lui să se lase de acea beserica, iară el nevrând, atunce au locmit fără de voia lui să vie cu porunca hoarilor ai cetății acăia și de dinșii cu sila să'l opréscă (adecă să nu'l lase a fi acolo).

Gl. 49. La hirotonia episcopului să fie de îndestul tref episcopii, iară nu mai puțin.

Tâlc. De vor putea trebuie cu știrea Mitropolitului să se adune toți episcopii ai eparhiei să alégă episcop, iară de nu vor putea toți să se adune pentru vre o nevoie, atunc cadesse mai puțin măcară tref să fie, făcându-se alégere și cu scrisoarea celor de departe. [*s'alta într'alt chip*] Episcopul ales fiind de tref episcopii de se va face pentru dînsul vre o protivire atunce să ia ș'alți doi, și așa lucrurile lui de dinșii să se caute, decia de se va arăta curat, atunce să se hirotonescă.

Gl. 50. În toți anii pre la Săboră să se caute și să se speje zioa Paștilor de beserica de la Halchidona.

Tâlc. Săborăle carele se fac în toți anii la beserica de la Halchidona, acălea să caute să cunoscă zioa Paștilor cum se-au zis și la canonul tref-zeci și patru.

Gl. 51. Cum se-au făcut la săborul de la Ipponi, poruncii'au părinții ca săbora le să fac în toți anii să cercetéze tôte eparhiile.

Tâlc. La săborul ce va vrea să se facă la Halchidona în toți anii poruncii'au Părinții, urmând celor ce se-au poruncit la săborul de la Ipponi, să caute și să cercetéze tocmélele cèlea ce se-au făcut pre la beserici, în tôte eparhiile, și ori carele nu se vor fi făcut bine să le îndreptéze, iară carele nu le-au dăzlegat pentru a nevoea sau neîndemăna, sau au

tămas indoite, acălea să le dăzlege și să le aducă cătră adevérință.

Gl. 52. Cine se va lepăda de chemarea săborului și nădăjdindu-se averii lui și bogăției lui dragostea frătească va urgisi, acăla să se lipsescă dă beserica lui cu silirea boeréscă.

Tâlc. Cine va pohti striinele lucrure și le va trage spre dînsul, acela să pață cădere ori carele de în episcopi, sau și de în preoții de vor trage spre dînsii omenii de la casa cuiva, și'l vor sufili cu înșelăciune și cu hitenie că le vor da dăscali și învățători, adecă episcopi, și'l va depărta de episcopul de la cèle ce au fost supuși întâi, decia 'l vor chema la săbor să's dea sēma pentru cèlea ce'l părăsc și pen-tr'acesta lucru, iară el nu va vrea să vie urgisind dragostea frătească și nebhăgându'și în sēmă, acăia să se lipsescă și de besericile lor cu volnicia boeréscă.

Gl. 53. Iulian carele au hirotonit Diacon pre cietul a lu Epigon de nu'l va da unde au fost întâi, el să pață urgia hirotoniei lui.

Tâlc. În tôte cum am zice săborele se-au poruncit de acăsta ca să nu ia nici un episcop clericul striin fără de știrea episcopului său și să'l facă al lui, drept acăia și acest episcop Iulian, priimind clericul a lu Epigon fiind ciet, el 'l au făcut diacon, poruncitui-se-au să'l întorcă iar la beserica la carea întâi se-au făcut cleric iară de nu va vrea să fie afurisit, după cum zice canonul săborului de la Halchidona carele stă împotriva canoanelor, folosindu'și voii lui, iară canonul 17 al șaselui săbor de la Trulla zice, cine va primi clericul altuia și'l va hirotoni, poruncéște să'l se ia darul împreună cu cèle ce 'l-au hirotonit.

Gl. 54. Scaunul Halchidonului să fie volnic pre carii va vrea să'l facă mai mară besericilor: măcară de va avea neștine numai un preot și va fi harnic tot să'l pue la ce ste-pen va vrea; un episcop pôte să hirotonescă mulți preoții, că nu se află lesne a fi om iscusit cătră episcopie.

Tâlc. Acest săbor fiind de cèle ce se-au făcut pre alocurea, iară nu a tōtă lumea poruncéște niște lucrure de trebă de la Halchidona să se ție, căce că Avriile episcopul de la Halchidon urmând canoanelor și nevrând să's ia cleric fără de știrea episcopului; și într'altă cetate să'l facă cleric sau episcop să pue de acia iară cucerindu-se să nu când va să nu dea niscare episcopi de cel ce sânt supt dînsul pre urma lui niscare clericii ai lor să se facă cleric sau diacon sau preot dă trebă fiind într'altă cetate sau întru rânduiala episcopescă să se rădice, socotii'au de acăsta vrednicéște de au împreună săborului și au ales așa să fie volnic mai marele Halchidonului, de acăsta să nevoiască să pōrte grija besericilor de acolo pre carii clericii va afla vrednici supt episcopieile carele supt dînsul

să'i hirotonescă mai mară pre la beserici, și măcară de nu va avea neștine preoții mulți ce numai unul, și'l va socoti a fi vrednic și destoinic și iscusit de episcop fără incurmezișare să'l facă, pentru că anevoe să afla om iscusit a fi episcop: și așa un episcop pre mulți preoții să hirotonescă.

Gl. 55. De se va erta să se facă episcop la un loc ce n'au mai fost episcopie cu știrea celuia ce obladuiaște și are putere acolo, atunce acela să's ție a sa isprăvnicie, iară cèlea laltă să n'abă ce face.

Tâlc. Poruncitui-se-au pe în fie care eparhie nice unul de în episcopi să nu se facă, fără de știrea celui mai mare, așjderea nice într'un sat sau cetate mică, în carea pôte fi de în destul și 'l preot, nice acolo să nu se facă episcop de nu se vor înmulți acălea sate să se pōtă socoti cum se cade a se chema episcopie, iară de se va erta să se facă un episcop într'un loc în carele mai nainte n'au fost episcop, cu știrea episcopului celuia ce are puterea și obladuiaște într'acel loc, acela trebuie să ție numai omenii de unde se-au hirotonit, iară să nu ție să fie ispravnic și într'alt loc.

Gl. 56. Copii micii carii se-au botezat de Donatisteani de se vor pocăi și's vor blăstema eresul lor, decia pentru trebă într'alt chip de vor fi vrednici atunc să se hirotonescă.

Tâlc. Carii se-au botezat coconi micii de Donatisteanii, și cu a lor minte nemica greșind acăia de vor veni cătră adevărta beserica și's vor anatimisi eresul lor: de acia de vor avea și viață nevinovată acăia la rânduialele preoției să se aducă (adecă să se facă preoții), ca pentru să aibă Africa clericii de trebă.

Gl. 57. Rămășițele Idolilor de tot să se sfârșescă și să piară.

Tâlc. Blagocestia fiindu-se și întărită fiind, a poruncit capîștele Idolilor, de în temeliele lor să se dăsrădăcinéze (adecă să se răsîpescă) și să nu se feréscă nici o rămășiță de într'ânsele.

Gl. 58. Clericuli carele va judeca vre un lucru, decia celora nu va plăcea atunce, el să nu se chame cătră mărturie la judecată și tot chipul besericesc să nu mērgă în silă să mărturisescă pentru cel vinovat.

Tâlc. De vor fi vrut neștine să se judece de clericii și's vor dăscoperi lucrurile, decia pentru niscare dări a lor se-au lepădat sau nu le au plăcut ce se au dus la judecată a lor mai de trebă, atunc la mărturie să nu chame pe clericul cèle ce'l au judecat, că acăsta iaste afară de lege și neîndemnați a mărturisi, căci că cèle ce sânt întru rânduiala sfintei slujbe fără de voce nu mărturisesc, că acăsta despre parșea lui adecă a judecăto-

riului celui de întâi se apără a mărturisi la judecată pentru lucrul cel de întâi căci l'au lăsat și se-au dus la alta.

Gl. 59. Ospetele ellinesti să se curmeze a se mai face pentru spurcaciunea lor, pentru că pe mulți creștinî trag spre ei, iară pre la zilele Mucenicilor să li se facă pametea.

Tâlc. Spurcatele măscărici ș' alte bogate grozăviri carele sânt ale rătăcirii ellenesti: acesta canon nu iartă să se facă nici pre la sfintele locure pre unde se fac pametele Mucenicilor, nice pre aiurea, ce poruncște unele ca acelea hăuturi și ospete să se curmeze de tot că pre mulți creștinî trag de îi duc intru peire.

Gl. 60. Duminecile și pre la praznice să nu se strângă la priviri.

Tâlc. Cade-se într'aceste luminate zile, creștinii să se adune la beserică iar nu se cade să facă într'acestea priviri sau alergarea cailor.

Gl. 61. Cliricul carele va fi urgisit cu judecata episcopului de niminea să nu se judece.

Tâlc. Cliricul carele va fi urgisit pre vină de episcopul, de'i va părea strâmb atunci să se judece a doa oră, iar cu sila sa volnicia boiarilor, sau cu judecata lor să nu se judece de niminea.

Gl. 62. Cine se va întorce de în meșteșugul măscăricesc intru viață bună, acela să nu se mai tragă cătră acea.

Tâlc. Cine va părăsi petrecania măscăricescă și se va întorce de va petrece altă viață creștinescă cum se cade, acela să nu se îndemne iară a face meșteșugul măscăriciei, că au fost unii cari fusese scriși la acest meșteșug a măscăriciunii ce avea greotăte a se dăsvăta de acelea.

Gl. 63. Cade-se să cerem de la împărăție pentru izbăvirile carele se fac pre la beserică.

Tâlc. Légea atunci oblăduind avea obiceiul Robii cel ertat să nu ia slobozire de aiurea. ce de la stălpîi împărăților, drept acea poruncit'au acest săbor și au socotit să trimetă soli să se roge împăratului, socotind ca cum nu se ar face slobozia robilor pre la beserică să se întorcă légea pentru acesta: ce să fie volnic a face ei acesta adevărat.

Gl. 64. Odiniora un Echitie urgisit fiind cu știrea episcopilor iar el în silă vrând fără de rușine pentru tocmelele besericii să le ție, socotitu-se-au să fie vrăjmaș.

Tâlc. Episcopului deca se va urgisi și'y se va lua darul cu vină, acela deca'i va părea strâmb cadei-se să mai chime a doa oră săborul, iar de se va nevoi fără de rușine să'ș ție datul în silă cu judecata boerescă sau mirenescă, acela nici cum într'alt chip să nu fie sau să stea împotriva tocmelelor besericesti, că de acesta așa au făcut și acel Echitie ca-

rele fusese odiniora episcop la scaunul de la Ipponi după ce'l judecase episcopii, iar apoi pentru vrăjmasia lui cea rea socotit'au să fie vrăjmaș și protivnic tocmelelor besericii.

Gl. 65. Câți de în copilărie și de în blândete se despart de beserică și se duc la Donatisteani, de se-au și stricat dă spre mla noastră blânzie: poruncit'au Săborul să se îmbărbăteze și să'i sculam de în rătăcire.

Tâlc. Ucenicii blândului și cuceritului Hs. trebue să porțe grijă pentru ceia ce se despart de adevărta și Apostolésca beserică, să se nevoiască în tot chipul cu cucerire și cu blândete să'i strângă și iară să'i împreune cătră beserică să nu caute numai de grija spăseniilor, iar de a altora să nu gândescă. Drept aceia și Donatisteanii cari se-au despărțit de adevărta trup, și rătăcirea au primit, poruncște săborul cu blândete să se aducă și să se roge să părăsescă rătăcirea și adevărta să cunoscă cândai dora pentru dragostea celora ce'i rogă vor primi blândetele și se vor îmbărbăta și se vor scula de în rătăcire.

Gl. 66. Cade-se cu cărți ale săhorului a merge pre la boiarii ca să ajute adevărta beserică cea ce e Maică tuturor în carea se urgisește boeria și cinstea a episcopilor.

Tâlc. Carii nu se pleacă întru lucrurile cuvintelor și canoanelor aceia se rogă cătră îndreptarea ajutoriului boeresc, drept aceia și săborul acesta socotit'au cum se cade să scrie cătră boiarii Africhiei și să'i roge ca să ajute adevărta beserică carea e Mumă tuturor, în carea sânt episcopii urgisiți și nu pot să se hrănescă cu boeria darului lor, fără numai de vor fi de în cel eretic sau credincioș neplecați.

Gl. 67. Ospetele celea ce se fac de în obișuirile păgănești să se oprască.

Tâlc. Nici o împreunare nu e credinciosul cu necredinciosul deci pentru aceia ospetele carele se fac de păgânii vor obiceiurile lor, acelea nu se iartă nici se slobozește să se facă și de creștinii.

Gl. 68. Carele va fi hirotonit de Donatisteani, măcar de se va fi chemat și de se va fi pocăit și mai înainte de săbor (ce tot e bine să se spăsescă tot omul) de se va îndrepta: să se primescă.

Tâlc. Acestea Donatisteanii de să vor pocăi și'și vor Anatimisi a lor eres ertatu-se-au să'ș fie pe a lor cinste și să se împreune cliriosului al adevărta beserică, pentru ca să aibă Africa mulți clirici de trebă.

Gl. 69. Poruncitu-se-au să se trimetă soli sau pristavnici propoveduind Donatisteanilor pace și împreunare deca se vor întorce cătră pravoslavnice.

Tâlc. Acești părinți n'au poruncit nici au socotit să primescă numai pre Donatisteanii cari vin cătră adevărta beserică ce încă să

se trimetă pre la dingsii și soli sau pristavnici rugându'i și propoveduindule pacea și împreunarea besericilor numai de să vor întorce cătră pravoslavnice.

Gl. 70. Episcopii, preoții, Diaconii, să se depărteze de a le lor fimeii, pre la vreme când vor să se indeletnicize și să se împreune tocmelelor besericii, iară alți clirici de acesta să nu se nevoiască ce să'ș păzescă obiceiul.

Tâlc. Acesta canon poruncște mai de cât toate fără incurmeziare episcopul, preotul, diaconul pre la vremile lor să se ferescă de ale lor fimeii, iară canonul 12 al șaselei săbor de la Trulla episcopii după ce vor veni la rânduala hirotonieii dă se vor hirotoni episcopii nu iartă să șază cu ale lor soții (adecă fimeii) ca să nu cum va fie de aicea împiedecare omenilor puind și scandală, iară al trei-sprezecele Canon al aceluiaș săbor poruncște, diaconii și preoții deca se vor vrednici, hirotonieii să nu se mărturisescă aș lăsa ale lor soții adecă fimeii (cum de acesta se-au ținut pre tocmeia pravilii la beserică Romanilor) ce să lăcuiască cu dimesle și să nu se lipsescă de împreunarea ce să cade unul de cătră altul pre la vreme, deci să țin acelea canoane până astăzi, și beserică trăiaște după ocmirea celora canoane.

Gl. 71. Poruncitu-se-au ca nici un episcop să nu'ș lase scaunul cel de întâi adevărat al lui, și să se ducă cătră altul, sau indeletnicindu-se la treba lui să se zăbovescă de la al său șcaun.

Tâlc. Nu se oprște de multe canoane numai de acesta să se mute episcopul de în celate în celate ce încă de va fi și fost scaunul mai înainte adevărat al besericii lui și'l va lăsa și se va muta cătră altă beserică, fiind într'același ținut și va schimba cinstea într'aceia, canonul acesta nu iartă, așjiderea nici la treba lui să se indeletnicize, pentru care are trebă, să nu cumva să se zăbovescă despre grija și dăspre dăscălia cu carea învață pre omeni pentru zăbava lui.

Gl. 72. Pentru ceia ce se îndoesc cu mintea hotezatu-se-au a ba, poruncitu-se-au să se hoteze să nu cum va avea îndoire să'l lipsescă de Dumneziasca curăție.

Tâlc. De acesta lucru a se hoteza neștine de doa ori bogate canoane apără, fără numai carele se va fi hotezat de păgâni, iară de să va îndoi cine va cu mintea hotezat e a ba. ca cum n'ară putea ști de acesta nici el nici în adevărat de alții, pentru vârșia copilăriei și mărturisind el nici într'un chip să'l hoteze: atunci fără de nice o îndoire trebue să se hoteze, ca să nu cumva pentru îndoirea aceia să se lipsescă de Dumneziasca curăție.

Gl. 73. Zisu-se-au, poruncitu-se-au la zioa anului de săbor, adecă la a zécea zi a lunii

Septembrie, să se propoveduiască zioa sfințelilor Paști.

Tâlc. Poruncit'au săborul și de acesta pre la bogate canoane în toți anii de câte ori se va face Săbor la Africa, să cunoscă și zioa Paștilor.

Gl. 74. Poruncște acesta săbor episcopul carele e dat să fie sol pentru niscare păci ale omenilor, sau celora ce au prihegit pentru niscare nevoi și vrăjbi, atunci să se trimetă unul de în episcopii întru solirea celora ca să'i impace, drept aceia și el nu trebue să ție și scaunul cețății la carea au mers sol ce să nevoiască într'un an să așaze zarva și să'i impace și să'i plece să'și ia episcop, iară de nu va fi putut până într'un an să folosescă omenilor nemica, atunci după anul lui să se rânduiască alt sol.

Adevărat.

Gl. 75. Să fie ispravnic sau ishânditori, ca să n'ahă supărare episcopul.

Tâlc. Pătimind rău săracii de la cel mai puternic, deca pentru acestea supărând pre episcopul, tocmit'au săborul acesta ca cu chibzuiria a episcopilor să cêră de la împăratul să'ș alegă ispravnic ca să căznescă împotriva pre cei bogăți și să scoță pre cel sărac de la puternic ca episcopii pentru dingsii să fie fără de supărare.

Gl. 76. De câte ori preste an se va face săbor iară unii de în episcopii nu vor merge de toate ori, oprindu-se pentru niscare primejdii celora să le fie de în destul împreunarea besericii lor.

Tâlc. Câți de în episcopii la săborul a fișcării eparhii nu vor merge unele ori de săbiaciunea hătrănéțelor, sau de hola să fiind împiedecați pentru niscare nevoi grêle, atunci nu pot merge iară de vor fi făcând acesta dă negrijire și de pizmă, poruncituli-se-au frățește să se cêrte, iară canonul acesta arată și felul hălăii și a certii, poruncind, cu episcopii și frații lor să nu împreune să slujescă: ce să le ajungă să slujescă numai pre la besericile lor.

Gl. 77. Cresconie chemat fiind cu cărți de nu va veni, să se știe rânduala de asupra lui vestită, strigată și luată.

Adevărat.

[*Altă într'alt chip.*] După urgisirea a lu Echitie, după ruga a tuturor, părut'au părinților a fi bine: să se facă episcop la Ipponi și nemica să nu'ș oprască a nu se hirotoni mai mare beserică.

Tâlc. Deca se-au luat darul a lu Echitie episcopul aceli episcopii, atunci plăcut'au tuturor părinților, să se facă episcop la Ipponi de la Ipponi, iară ceia ce se află acolo nemica să nu'ș stea împotriva a'i opri și a se hirotoni episcop, a fi de folos, și de treba

besericii carea au stătu pustie fără episcop atăta vreme.

Gl. 78. Clericul de să va vădi ve într'o vină, acela să se nevoiască într'un an să se îndrepteze iară, de va trece de acel an să fie neprimii.

Tălc. Clericul deca se va vădi într'o vină și se va urgisi, acela încă mai pôte a grăi să se îndrepteze, și trebuie să se nevoiască într'un an să se dea sēma de față nevinovat, iar după ce va trece anul să nu se primescă nici o îndreptare a lui la judecată: ce să fie urgisit, iară de va vrea să mai începă de acolo nainte a se judeca și a mai face judecată, pôte face această.

Gl. 79. Cine va primi pre cineva de la altă mănăstire de l' va aduce cătră clericie sau să l' pue egumen Mănăstirii lui, acela să fie neprimeștuit.

Tălc. Călugării datori sunt și li se cade să se cucerescă episcopului al cetății sau al orașului: și să lăcuiască în mănăstirea în carea se-au făgăduit iară să nu le părăsescă, fără numai doră de să vor erta pentru vre un lucru de trebă de episcopul cetății, cum poruncēste și canonul al săborului de la Halchidona, iară de va primi episcopul pe vre un călugăr, de într'altă mănăstire, sau de l' va și face cleric sau Ighumen mănăstirii lui, acela cătră ceia-lalți frați al lui și episcop: să fie neîmpreunat să l' fie de îndestul împreunarea numai a omenilor să l'.

Gl. 80. Episcopul carele va scrie moșteni, eretic sau elini: Anafema.

Tălc. Acestea se apără a se pune și a se lua și de în cartea moșnenirii sau Legata, și de Hrisovéle împărătești că deca vor rămănea moșneni de la episcopii: însu ei nemica nu vor dobândi, ce celea ce vor fi rămas lor: să le ia omenii, iară de l' vor fi scriși moșneni iară ei să moșnescă pre Anafema.

Gl. 81. Pentru sloboziile carele se fac în beserică, de la împărății să se ceră slobozie.

Tălc. De acesta așijderea zice și canonul 63 și se-au tălcuit acolo.

Gl. 82. De va face oltariu (adecă beserică) ve într'o seliște sau ve într'o vie, în carele nu sânt moște de mucenici, de nu vor striga omenii și vor face val: acēia să se strice; așijderea și câte oltare se-au făcut de în descoperirile cēle deșarte ale viselor și nălucilor.

Tălc. Căți au făcut case de rugă și moștele Mucenicilor într'ânsele n'au pus, fără de voia episcopilor: acēlea sânt nesfinte: deci pentru aceia oltarele carele se vor fi făcut pre la seliști și pre la vii, fără de blagoslovenia și ruga episcopilor și fără depunerea moștelor al mucenicilor: de va fi putere să se strice iară de va opri acēsta a se face glōtia și zarva pornirea omenilor, atunce încal să primescă poruncă: să nu se strângă la dānsa, așijde-

rea iară câte oltare se-au făcut de în descoperirile cēle deșarte ale viselor și nălucilor: iară să se strice, că diavolul fiind el în tunerecul: el se arată lumină și se nevoiasce de acolo cu cucerie să șutilescă sufletele omenilor.

Gl. 83. Sfarimitorile de ose de închinarea Idolilor, ori în ce loc vor fi, au în pădure, au în munți, au în copaci: să se sfărâma să nu se alegă nemica de dānsule.

Tălc. Nu se cade a sfărâma și a piarde numai rămășițele de ose ale Idolilor și a sfărâmarea Capiștilor lor: ce ori ce sfărâmături vor fi rămas, ale închinării de Idoli ori pre în locure, ori pre în păduri, ori pre în copace, de în carele unele ca acēstea le cinstea ellini și mergea la dānsii dā le vrăjca și le gācea, și tripus sau trei picioare (acesta tripus era la ellini 1 scāunas cu trei picioare și vrăjia cu dānsul în trei ani) sau de va fi rămas ceva de vrăjire: rālăcirea să se gonescă și și acēstea să piară ca nemica să nu rămāe de în pamelea lor.

Gl. 84. Porunci'au acēsta săbor să se facă cărți de săborul episcopului, al besericii de la Halchidona, ca un mai mare ce iaste tuturor la Africa și chip tuturor episcopilor: să se trimetă cărți de trebă ale săborului cătră boiarii Africhiei sau cătră alții: să scrie și să l' iscălescă pentru Donatisteni și se-au tocmii acēsta pentru căci era anevoe și ce cădea greū a tot cirosul pentru căci că trimetea de la dānsii adecă de la Sābor la împărătu și la boiarii: dā le scria și le iscăleca cărțile.

Adecăvat.

Gl. 85. Să nu cinstēști pre tine adins tineș mai nainte de cel mai mare de tine, ce să l' urmez, iară cine nu va băga în sēmă pre cel mai mare: el să fie nebăgat în sēmă.

Tălc. Odiniōră la Africa și pre aiurea episcopiiile n'avea vre un folos, întru cinstea scaunului: ce tōte era tocma cinstite, iară episcopul carele să hirotonia întâi și carele se hirotonia după dānsul urma celuia de întâi și se cinstea cel de întâi și în scaun și întru întrebările canonelor, decia și ceialalți cineș după vremea hirotoniei sale urmă pre urma lor, deci care episcop de în orașale, Africhiei ce nu va vrea să facă după chipul acēsta ce se-au făcut și se-au tocmii acolo, ce va face nebuște de nu va băga în sēmă pre ceia ce se-au hirotonit mainte de el, porunci'au săborul să fie el nebăgat în sēmă de tot săborul.

Gl. 86. Cuvutdeu chemat fiind de vrăjmașul lui să vie la săborul nostru întâi au zis că va veni iară apoi au zis că se va lepăda: și se-au despărțit decă vreme ce au făcut așa să fie neîmpreunat până ce se va obârși lu-

crul că nu iaste drept a l' se luarea darul maine de judecată.

Tălc. Nu se cade așa pre lesne a lua darul omenilor celor ce au asupra lor hirotonie nici așa de vinile ce li se tāmplă, pentru că și acēst episcop Cuvutdeu, chemat fiind de vrăjmașul lui la săborul acēsta să se judece, întâi au zis că va veni, iară apoi se-au despărțit ca cum s'ar fi lepădat să nu să judece, de acēst săbor, deci pentru aceia să fie neprimeștuit până ce se va judeca și până ce l' se vor implera lucrurile lui, așijderea și episcopia lui, să nu fie lipsit de dānsa ce să o ție, pentru că nu se cade nici iaste cu dreptul a se luarea darul cu va mai nainte de judecată.

Gl. 87. Maximian Vagensie să se scōtă de la beserică, și altul în locul lui să se pue.

Adecăvat.

Gl. 88. Carele se va fi hirotonit la Africa acela să aducă carte de la mână celuia ce l'au hirotonit scrisă de mână lui în ce zi și cine au fost acolo.

Tălc. Pentru ca să nu fie vre o îndoire pentru episcopii careli se-au hirotonit întâi sau apoi la Africa, cade-se celora ce hirotonesc pre dānsii să le dea cărți de la mână lor adecă praxii: arătând zioa în care se-au hirotonit și ce boiarii a fost atunce acolo.

Gl. 89. Un citeț ce odată se va fi făcut la o beserică: acela să nu se primescă a fi cleric la alta.

Tălc. A primi episcopul clericul strin, și a l' punerea într'altă parte: de acēsta tōte săborale au oprit încă măcar o dată de se va fi făcut cleric la o beserică și într'ansa va fi citit omenilor sfintele cărți, acela a se primi întru cliros și să fie la alta nu se iartă.

Gl. 90. Fieș-care de în episcopi pre la cetățile lor, să mērgă pre la mai marii Donatistēnilor sau să ia cu sine și vre un vecin cândă doră iară întorece.

Tălc. Nevoindu-se Dumnezești pārinți să împreune pre Donatistēni adevēritei besericii, careli pre sine rāu se-au despărțit de cătră dānsa nu se mai părăsea rugāndu l' să lēpede vechea rātăcire și adevērința să primescă, deci pentru aceia pārtu-le-au și le-au poruncit că încă se mai cade ca fieș-care episcop pre la cetatea lui adins eluși să mērgă pre la mai marii Donatistēnilor sau să ia și alt vecin, după acēia să mērgă la dānsii și cătră dānsii să grāiască pre amăruntul tōte cātē's scrise în pravilă și ș'altēle, decia așa fiind rugăți de nu se vor pleca a tuncce cu puterea împărătescā să se lēpsescă de besericile carele țin.

Gl. 91. Tocmelele cēle ce se-au ales atunce să fie cătră Donatistēni iale să fie, într'acēia poruncim că jeliua a ne bucura de îndrep-

tarea lor, și să zicem cătră ceea ce nu vor să se plece să fie frați noași, că ni se cade să l' împreunăm pre în bogate locure și vremi și să le zicem frații noștri santești pentru acēea ne împreunăm cu voi și vă aducem aminte, și cātē va pare a zice cuvinte drēpte pe dreptate voi ziceți și alegeți pre cei ce au crezut acēstora, iar de nu, necredința vōstră de acēea se va cunōște.

Adecăvat.

Gl. 92. Impărății careli se-au nāscut întru blagocestie și se-au hrānit întru creștinătate cadeli-se să ajute besericilor pentru că și Pavel odiniōră rugat fiind deade voinici într'ajutorii și izbāvi pre acēea de rāngirea netocmitorilor omeni.

Tălc. Blagocestivilor împărăli de într'ajutorii lor besericilor cer milă și ajutorii drēpt acēea li se cade să li se dea ca să nu cum va fie obidite de rāngirea netocmitorilor eretic, cum și Pavel odiniōră mai nainte vreme de rāngirea netocmitorilor ovreli cu ajutorii voinicilor izbāvi.

Gl. 93. Cade-se să se trimetă cărți cătră boiarii pentru trebile cēle ce sânt de obște ca să rōge și să pue nevointă pentru Donatistēni să ș' inase eresul și să trimetă cărți cătră slāpānescul sau Domnescul scaun și să se facă săbor unde se va cădea, iară de nu vor fi vinile de obște pentru carele se fac săborul: atunce să se judece și pre într'ale lor eparhii.

Tălc. Pentru să se facă săbor de episcopi pre an pre în tōte eparhiile, și pre canōne (adecă pe Pravile) a cōtoa și a dāzlega bogate întâmplări ale besericii, de acēstea și acēsta săbor poruncēste iară dea se adunarea toți episcopii al eparhiilor Africhiei la un loc și a face săbor de împreună de nu vor fi vinile de obște pentru carele li se-au căzut de se-au adunat, atunce nu iartă să se facă într'alt chip ce cine când va și cēre să se facă săbor pentru vre o vină ce trebuie să fie tot săborul, atunce trebuie să se trimetă cărțile episcopilor cătră episcopul cēla ce l' iaste scaunul mai mare și unde va socoti el loc iscusit a se aduna, acolo să se și adune.

Gl. 94. Un om ce au chemat pre altul cu carele va fi avut judecată să se judece, atunce amāndoi de ș' vor alēge, judecata a mai alesilor să se judece: decia acēea să nu se mai judece a doa oră de alții.

Tălc. Insu lēgea cea bună așa socotēste pentru judecătorii cei aleși, ca să nu se facă judecāia celor, aleși într'alt chip de nu se va întrebă întâi fieș care de în cēl ce să judecă să se rămāșască: ca ori carele de în ei, carele nu se va lāsa pre judecata judecătorii ce au ales ei, acela să dea rămāșul cătră cēla ce va primi judecata, căci că nu se ne-

voesc să șie judecata lor, ce acesta lucru pre dinșii stă, drept aceea n'are trebă nici cel chemat pentru judecata lui căci că pōte și nechemat să n'aibă trebă cu dinșii ce să dea aceea amândoi carele nu va vrea să ție acea judecată rămasul celui-lalt numai cum se-au rămășit că zice legea și de acesta judecătōriul zice fiind de folos, și pōte judeca amândoao părțile (adecă și pre unul și pre altul) acela de impuțerea lui nu se pōte face judecătōriū ales, iară canōnele nu zic așa pentru judecătōrii cei aleși ce poruncesc ca episcopii săi clericii de vor avea vre o judecată și șie vor alege niscare episcopii judecătōrii aleși și vor vrea să se judece de dinșii, atunce cea ce va rămănea de judecată după isprăvirea judecătōrii acela nu se mai priimēște la alta a se mai judeca : ce să ție acea judecată și fără de voea lui, iară vina și lucrul cum pare noao pentru care lucru nu se iartă după judecata lor, a se mai judeca scrisam la 15 canōne ale săborului acestuia.

Gl. 95. Pentru capetele besericii să se cēră ajutori și folositori de la împăratul cariū au meșteșug ca să îndrepteze lucrurile și pentru călea ce șie se tāmplă ca niște preoți pre lesne să pōtă aduce aminte împăratului.

Tălc. Iară au socotit săborul și de acesta ca și la 75 de canōne și au zis de la împăratul să se cēră ispravnic și ishânditori : să li se dea voe a tocni lucrurile besericii cariū au de acesta slujbă și meșteșug, a îndrepta beserica și să se incurmezișaze sau să se lupte pentru tāmplările ei ca niște preoți ori de câte ori șie se va tāmpla nevoe să pōtă pre lesne a aducerea aminte de dīnsa împăratului și de acolo să șie ia tocmele ei.

Gl. 96. Carii nici o dată au avut episcop al lor, de nu va scrie tot săborul eparhiei și mai marele ei, să fie și cu știrea celuea ce iaste eparhia aceea, în carea iaste acea beserica : iară într'alt chip nu pōte fi.

Tălc. De va fi vre un ținut unde va supt vre un episcop decia vor vrea omenii cum am zice să aibă episcop să nu se asculte de aceea, ce cu ispita a tot săborul eparhiei și a mitropolitului ei, și să fie și cu înțelegerea episcopului supt carea acel hotar iaste atunce acesta să se facă iară într'alt chip ba.

Gl. 97. Carii se-au întors de la Donatisteni aceia să șie ție al lor episcop, iară de șie vor ținea fără de știrea săborului și dacă se va pristăvi episcopul în locul lui nu vor vrea să pue altul, ce vor vrea să se împarță cătră altul atunce să fie volnic, așjiderea și episcopii cari se-au lepădat de impueunare : să șie numai omenii cariū au ținut, iară după porunca impueunării împăraștii : fie ce beserica isprava ei să șie isprăvescă.

Tălc. Donatisteni decia se-au despărțit de beserica și șie în al lor episcopi porunciu li-

se-au de să vor întorce ei și episcopii lor cătră adevărta beserica : neindoit să fie iară episcopi, măcară de se-au făcut și fără de știrea săborului, iară decia se vor pristăvi episcopii lor și nu vor vrea să ție alții de în episcopii lor, ce să vor supune supt puterea și îndreptarea altor episcopi, ca să nu se mai socoțescă pre ei că sânt iară Shismatici, atunce să fie și pre voea lor, iară așa să fie voe să facă acesta să se pue supt adevărta beserica, așjiderea și episcopii ai Donatisteni cari se au întors mai nainte de ce au poruncit legea împăraștescă să șie ție isprăvile besericii Donatisteni ca niște omeni ce se-au impueunat celora ce sânt acolo și căli omeni ai ținut atunce iară să șie și să fie episcopi într'ansii, iară după acea poruncă Donatisteni mīcară de se vor și întorce cătră adevărta beserica măcară nu : atunci să isprăvescă cineș isprăvile besericii lui.

Gl. 98. Trei de în cei ce să chiamă yodiaconi de la noa mănăstire a lu Gherman pentru o pără căutatu-i-au de trei ori să sten de față și nu se-au aflat, cădele-se-ar să se urgisescă ca niște osândiți, iară pentru imblănzela besericii : să se trimetă să se afte pentru trēba aceluī lucru.

Tălc. Acești diaconi părănd pre episcopul Mavrentie, și poruncindule să vie la săborul acesta să șie dea sēma pentru vinele carele au adus asupra episcopului, decia de doao și de trei ori căutându'i și neafându-se : vrea să se osăndescă ca niște clevețnici părăși, iară pentru imblănzirea besericii, poruncise să se trimetă vre un judecătōriū de într'alt săborul : să caute pre în sate vinele lucrurilor acelor părăși să dea sēma cum se cade de față.

Gl. 99. Socotitu-se-au să se trimetă cariū cătră Inochentie : să impace beserica Rimului și Alexandriei una cătră alta.

Tălc. Pentru nevoile ce să tāmplă, între beserica Rimului, și Alexandriei : plăcu-tău săborului să se trimetă cariū ale săborului cătră Papa Inochentie ca să păzescă pacea una cătră alta amândoao besericele.

Gl. 100. Cine se vor despărți de impueunare de nu se vor împaca : ei să fie așa, iară de nu să se îndemne cătră pocănie.

Tălc. Plăcușăborului acestuia după a evangheliei și a Apostoliului învățatură să nu șie despărță neștine muiarea și să o scōțā pentru fie ce iară de să va tāmplă de în bărbat sau de în muiare să se dăzlege impueunarea și nu vor vrea să se împace și să se impueune iară să fie așa lăsați și dăspărții și să nu se mai ațingă de altă nuntă. După cuvântul Domnului că cine zice va lua lăsată acela proa curvește, iară de se va impueuna bărbatul alții fimele sau muerca altul bărbat, atuncea cătră pocănie să se aducă, și să li

se dea canon ca și precurvarilor, caută de acesta canonul 84, al șaseluī săbor de la Trulla, și la canonul mareluī Vasilie, 9 la 35 la 48 și la 76.

Gl. 101. Plăcu acestuī săbor ca rugile, tocmelele carele se-au adevărta și se-au lămurit la săborā, acelea de toți să se facă, ori încēperile de intā, ori mutările, ori blagosloveniile māmilor și alte ale credinții nici cānd să nu le părășim de tot.

Tălc. Cărțile carele s'ntărite și adevărta de săborā, și rugile carele beserica au priimit : dātōri sânt toți acelea să le obășescă, adecă cântările călea ce sânt la evanghelie; și citemile sântelor scripturii, ori mutările ce se zice rugile pre amōne. Pespe carele ne dām și ne mutām Domnului, ori punerile māmilor, adecă blagosloveniile călea ce se fac cu māna a episcopului.

Gl. 102. Cine va cēre de la împăratul judecată acela să nu fie episcop.

Tălc. Episcopul sau clerical vinut fiind de vre o vină, de va lāsa judecāta besericii și va cēre de la împăratul judecātōri mirēni : acela să fie lipsit de cinstea lui.

Gl. 103. Carele va fi la Africa neprices-tuit ducându-se de cēea parte : acela să n'aibă parte cătră impueunare.

Tălc. Episcopul sau clerical carele va fi despărțit (adecă afurisit la Africa) acela de se va duce de cēea parte de mare și va îndemna pre episcopii de acolo de'i vor primi într impueunarea lor : aceea să fie deșerți de cinstea lor ca și dīnsul.

Gl. 104. Cine va mērgē cătră împăratul pentru vre o nevoe, acela de acesta să facă și să arate (adecă să spuē) episcopului de la Halchidona și al Romei și de la dinșii să ia carte de slobozie, iar de nu va face așa : să fie neprices-tuit.

Tălc. Carele va vrea să mērgē de la Africa pentru vre o nevoe la împăratul, ori cleric de va fi, ori episcop, acela lucru să l' spuē de față episcopului de la Halchidona ca de la dīnsul luānd cărți și mērgānd cătră cel de la Roma să arate pre sine episcopului de la Roma și să spuē și vina drept carea mērgē la împăratul, decia Rimul decia va is-piți și va socoti că e bine atunci să ia și de la el cărți dānduse într'ajutoriu său cătrē împăratul, iară ori carele de în episcopi sau de în clerici într'alt chip va mērgē cătră împăratul : acela să fie neprices-tuit, caută de acesta la 11 canōne ale săborului de la Antiohia, și la săborul Sardiciei al canonul a noa și a zēcea.

Gl. 105. Inșă de va pārea ispravnicilor despre Donatisteni și despre ellini, și dāspre credința lor cē vor putea face vre un lucru de trebă, atuncea de acesta să se cēră de la împăratul.

Tălc. Voe au luat episcopi de la săbor să trimetă sol cătră împăratul pentru ellini și eretici ca să i întōrcă de în credința ellinilor și a Donatisteni și să i impueune adevēritē beserici pre toți, de acesta să cēră de la împăratul măcar de și n'au fost pre aiurea de acesta poruncitā.

Gl. 106. Un episcop să nu izbāndecā cu a lui judecatā.

Tălc. Nu ajunge la luarea darului preoților și a diaconilor numai judecata unuī episcop nici a doi ce inșă de va fi cel pārit episcop de nu vor putea să se adine mui episcopii cānd va fi mai puțin să se judece de 12 episcopi, iară preoțul de 6 episcopi și să fie și al lui episcop, diaconul de trei și al lui, cum poruncesc canōnele 12 și 20 ale acestuī săbor; decī un episcop să nu se facă judecātōriū singur pentru vre o vină să scōțā pe preoț sau pe diacon să l' judece cu mīntea lui și să l' aducā la acesta lucru, fără numai de vor fi ceia ce să judecā de în ceia lalți clerici cari sânt mai mic de diaconi că pre aceia l' judecā singuri și episcopul locului, cum poruncēste canonul 20 la sfārșenia lui al săborului acestuia.

Gl. 107. Fieș cine cu voe slobodā să șie priimescă ținere.

Tălc. Cine va vrea să facā bine acela de voe să facā iară nu de nevoe pentr'aceea cine șie de voea lui să șie priimescă ținerea, postirea și creștinātatea : iară nu cu sula ce cu voea lui și cu sloboda a lui mīnte.

Gl. 108. Cine va zice că ziditul cel de intā adecă Adam decia l'au făcut Dumnezeu, de n'ar fi greșit tot au vrut să morā, iară n'au murit pentru firea greșali ce pentru luarea firii acela să fie Anatama.

Tălc. Carii țin de învățaturile a lui Pelaghie și a lui Chelestin și se vor face de se vor lipi Nestoricul nebunul deșert încă cariū vor fi înțeleptin și pagānilor de Manihel și va vi învățānd de călea ce săborul în tōte zile blāstemā carele va fi înțeleptin acesteia acela nu numai să nu se impueune cu creștinii, ce încă și de la beserica să se gonescā afarā ca un striin și să fie despărțit de dānsa și de Dumnezeu că zic unii de într'acești ocaanici Chelestin, adecă și Pelagie despe tōtā partea rāndului preoțesc să nu se facā nice preot nice episcop iar ei ca niște călugāri ce era imbla de în cetate și de în sat în sat amestecānd și stānd împotriva adevēritē și se rădicārā spre beserica în zilele lu Theoșii episcopul de la Alexandrie și Inochentie de la Roma : și după mūlte ostēnele și nevoīnte, de acesti doi episcopi osāndiți sūrā și afurisiți cu zapș, și iarā ori cine va învăța și va zice că de intāiu pre Adam l'au făcut să fie mort și pentru luarea firii, mort măcar au greșit, măcar nu, sau va zice că co-

conii nu se botază pentru ertarea păcatelor că cum nu se ar trage spre dinșii nemica de în păcatele strămoșilor, și de acesta apostolul strigând: că pentru un om ai intrat păcatul în lume și apoi pentru păcatul morțea, sau iară va zice că botezul dă ertăciune celor ce greșesc, iară nu dă ajutoriiu ca să nu mai greșască, ce numai de întru nevoița noastră să isprăvește acesta sau și acesta o priimște și mărește darul lu Dumnezeu ca să întărească pre noi să implem în vățăturile, iară acela va zice și va învăța zicând că am fi putut isprăvi noi acesta și fără de dar de nu va zice acestea de nevoie acela să fie anatema, că n'au zis domnul că fără de mine anevoe veți putea face acestea, ce fără de mine nemica nu veți putea face.

Gl. 109. Cine va zice că coconii cel mic ce să botază nici cum nu se trag de în păcatul a lui Adam, nice trebuie să se curățeze cu botezul, acela să fie blăstemat de Catara, că pentru unul fu morțea și păcatul în totă lumea.

Gl. 110. Cine va zice că darul a lui Dumnezeu are numai ertarea păcatelor, iară n'are ajutorii și pentru cele ce vor să fie: acela de doă ori să fie supt Catara.

Gl. 111. Cine va zice că darul a lui Dumnezeu ajută numai de acesta adecă a ști ce face (adică a ști cine să cade a face) și ce ar duce: iară nu pôte face nici dă putere a iubi și a cunoște adevărta, acela să fie Anatema.

Gl. 112. Cine va propovedui de va zice că fără de darul a lui Dumnezeu lesne am o bărși poruncile lui, acela de trei ori să fie supt Catara.

Gl. 113. Că fără de mine zice Domnul nemica nu veți putea face.

Aceste patru canone se-au tălcuit la capul 110, zicând Grigorie că de vom zice că păcat întru noi nu e: înșine ne prelăstim, cine va întorče de va zice că nu se-au zis acesta adevărat: ce prostiște, acela să fie Anatema.

Tălc. Pentru că toți în păcate sântem și niminea nu e curat dă rugină măcară de'i ară fi totă viața lui numai o zi, Anatemei iaste părtaș, cine va zice că se-au zis de Apostol a-căstea pentru plecata înțelepție iară nu adevărat de acesta (adecă de vom zice că păcate întru noi nu s'pre noi prelestim, pentru că dără fi zis de acesta pentru plecata înțelepție, n'ar fi zis, pre noi prelestim ce ar fi zis înălțăm-ne, că prelestiște pre sine cela ce iaste rălăcit, prelestiș și mințit: carele nu grăiaște pre adevărta adevărit.

Gl. 114. Cine va întorče de nu va zice pentru ale fie căruia, și ale multora și ale lui: *Ostavimam dlăghinșă*, anatema, văzând și pre Daniil după multe zicând mărturisescu'mi păcatele și păcatele omenilor miei.

Tălc. Cine va răzvrați de va zice că sfinții rugându-se și zicând *ostavimam dlăghinșă*, ca niște omeni ne având păcate n'a fost zicând acesta pentru sine: ce pentru păcătoși rugăcarii zic așa și nu le va trebui să se roge pentru toți acela să fie Anatema, pentru că sfinți și drept era fratele lui Dumnezeu Iacov apostol, iar zicea că în multe greșim toți și Daniil întru ruga lui, înulțoroste zicând greșit'am făcut'am fără de lege și altele împotriva acestora, decia deosebi haducea de zicea: ispovedescu'mi păcatele mele și păcatele omenilor miei, Domnului Dumnezeului mieu.

Gl. 115. Intorcăturile și împreunările Donatistենilor, carele se fac de bogate ori: să fie la scaunul episcopului lor, carele se-au întors de mai nainte de la Donatistենi, și să se împreune adevăritei besericii.

Tălc. Pentru Donatistենii carii se întorcea se făcea multe îndoiiri unii ca aceia căru scaun se vrea lipsi, dece mai nainte de legea împărătescă, carea poruncise pentru împreunarea besericilor: ei se lipia lângă episcopul cela ce să întorsese de în rătăcire și se împreuna adevăritei besericii, iară apoi după legea acea împărătescă cădese dă era acelea locure lângă episcopii ceia ce era aprópe de dinșii, însă carele au fost ținute de cei donatistենi poruncit'au săborul dăzlegând îndoiirile și pricile cele ce să ijerăsc între mijlocul episcopiiilor: să se dea acelea Scaunului celuiia ce mai nainte vrême au fost: ce să zice Catolicești besericii.

Gl. 116. Carii se-au întors de la Donat să împarță părțile, însă cel mai mare să împarță, iară cel mai tânăr să s'alegă.

Tălc. De se vor întorče episcopii Donatistենilor cătră adevărta beserică, decia de vor fi fost niscare unelte au moșie au alt ceva între dinșii, sau măcară și între alții adevărții episcopii, întru care unelte au avut trebă amândoaoo episcopiiile să se împarță acelea une altele și trebă așa carele se împreună între dinșii tocma, însă așa ca episcopul cel mai vechiu să împarță: iară cela mai de curând carele se-au făcut după dinșul să s'alegă de într'amândoaoo carea va vrea iară de să va tãmplă a fi un loc în carele au fost șezând și Donatistենi i spravoslavnicii, de va fi aprópe de episcopul carele se-au întors de la Donatistենi: să'i se dea întreg cu totul lui iară de va fi încă mai aprópe de adevăritul episcop: asjiderea iară lui: să'i dea, iară de va fi locul acela carele va fi aprópe de amândoaoo scaunele tocma și creștinii carii vor fi fost mai de nainte vrême într'ansul șezând, ei vor vrea să și aibă al lor episcop iară cei ce se-au întors de la donat vor vrea să și fie

al lor: atunci să se fie socotela celor mai mulți iară de vor fi amândoaoo părțile tocma atunce tot locul să se dea episcopului celui ce au fost mai nainte.

Gl. 117. Carele se va întorče spe pravoslavie și va ținea în trei ani un saf, sau oraș ce să va fi întors, acela să fie fără de vină și episcopul carele se va fi întors de la Donat și de când se-au întors, de va fi ținut ceva în trei ani el să fie.

Tălc. Insa cătră legea împărătescă cum se au scris și într'o 100 și 15 glave, zice de se va fi întors vre un episcop de întru vre un erez întru pravoslavie, și de acolo va fi avut ținul vre un loc ceva decia cui și se cădea vre unii de întru episcopii nu mai putea să întorcă acel loc iară după acele legi împărătesci plăcut'au săborului ca orașul sau vre un sat ce se va întorče întru pravoslavie și'l va fi ținut în trei ani și de niminea nu va fi căutat nici va fi cerut, nici se va fi rădicat să zică că cel ține: atunce să'l fie fără de vină și să nu'l mai ceră, căce că în trei ani, ce l'au ținut episcopul, al căruia era și vrea să'l ceră și să'l caute, iară el nu'l au cerut ce au făcut, iară de va fi văduit vre o episcopie sau vre o beserică carea va fi avut trebă pre satul acela carele de în erez se-au întors și de atunce de când se-au stricat au trecut ani 3 decia să se facă episcop într'ansa asjiderea și vre un ținut al episcopilor Donatistենilor, de să va întorče cătră adevărta beserică, și se va fi ținut multă vrême dece la al lor carele se-au întors întru pravoslavie, decia va veni și episcopul Donatistենul la împreunarea adevăritei credințe, atunce acela să fie volnic în trei ani de când se-au întors să s'chiame ținutul acela la scaunul lui să porče grijă de dinșii.

Gl. 118. Carele i va părea a se într'adevărta nici unul de într'acea adins eluș să nu se îndrepteze, ce să'l judece episcopii ceia ce't va da cel mai mare sau cu voea vecinilor celor ce sânt aprópe de dânsul, iară carele va lua carte de la cel mai mare ca să fie în silă și în voea lui: acela pre sine înșală.

Tălc. Ori care episcop ce'l va părea că are trebă pe vre un ținut carele va fi ținut de alt episcop: acela trebuie să mergă cătră episcopii lui cel mai de folos și pent'aceea să spuie iară să nu se facă adins eluș judecator, pentru care'l parc lui a se într'adevărta, măcar de se va ispiți și în silă a ținea, iară de va lua și carte pentru să fie omenii carii ține alt episcop: acela pre sine înșală că nemica nu va putea face lui de nu va vrea să lase cu pace și de voe cela ce ține omenii fără numai de va vrea să lase cu pace sau să'l prade cu judecata de afară.

Gl. 119. Carii nu vor purta grijă de lucru-

rile lor cele de trebă și li se va și aduce aminte și nu vor face nemica în șase luni. atunce să se dea altora, cărova vor purta grijă și vor fi puternici să dobândescă, iară de nu vor fi purtat grijă ca niște tocmitori de casă ca să nu se mai ertăcescă erticii, și să va adevăra acesta episcopilor celor ce vor judeca, atunce să se dea la scaunul celor ce au ales sau celor ce au dat.

Tălc. Niscare episcopii de nu vor purta grijă de locurile cele ce sânt de trebă scaunului lor și li se va aduce aminte de vecinii lor, să caute cu dădinsul ca să rădice și să îndemne în tot chipul pre erticii de acolo să se întorcă cătră pravoslavie, și după acesta lucru în șase luni nu vor putea face nemica ce vor rămănea și vor ședea așa într'acea nebagare în sémă, atunce să se dea altui episcop acel loc căruia va fi puternic pre aceia a'l dobândi; iară de nu se vor fi sculat cu dădinsul ca niște tocmitori de casă ca să nu cumva să se rădice erticii spre vre o mai mare rușine spurcăciune și răutate, ce nădăjduindu-se adins ei' au tăcut, zicând că'i vor întorče cu tãrpenie și cu îndelungă răbdare, decia în mijlocul acestora lucrure și tocmele. grija lor au luat alți episcopii, și se-au într'adevărta acelor locure ale erticilor și se va adevăra acela la episcopii carii vor judeca, atunce iară să se dea acele locure ale scaunelor sale celuiia ce au dat cel mai mare sau celuiia ce l-au ales amândoi episcopii căci n'au purtat de atunce grijă de tocmire și de învățătură.

Gl. 120. Alesul judecătoriiu carele va fi ales de doaoo părți acela iaste neintors.

Tălc. Nice episcop nice cleric carele s'au ales episcop judecătoriiu pre voia lui și de dânsul s'au judecat, după judecata lui nu mai pôte să se mai judece a doă ori și de acesta nu se-au zis numai aicia ce și într'alte canone ale acestuia săbor.

Gl. 121. Episcopul carele nu va băga sémă să porče grijă pentru erticii, și aducându-se aminte de va petrece întru nebagare de sémă a lui și în șase luni nu va griji nemica de întorčerea erticilor, acela să fie nepriceștit.

Tălc. Insa canonul 119, carele se-au scris mai nainte, scrie pentru episcopul carele e pus pentru îndreptarea erticilor și el de aceea petrece fără grijă și nici bagă sémă după ce'l se-au adus aminte de întorčerea lor în șase luni: drept aceia l judecă să'i se dea locurile lor altor episcopii cărova vor putea să'i întorče la adevărta credință; iară cest canon aduce'i spre nepriceștiș și poruncște să fie și afurisit, până ce s'vor implea lucrul lor cel ce li se cădea a fi de trebă. Parese că canonul acesta socoteste asta împotriva canonului 119, ce de la acela aduce îngrozire spre episcopul cela ce nu porță grijă de întorčerea

creticilor, drept aceia nu iaste protivnic aceia ceialalte, ce însă când se află alt episcop să primescă acea grijă a lor, atunci episcopul carele au avut trebă pre acea socotintă și n'au purtat grijă de spăsenia lor, să se scoțā și să se dea acea grijă celuia lalt iară deca nu va primi nici altul grija lor nici ei nu va purta grijă de întorcerea acelorā atunci să se pue supt canoul nepricestuirii, iară decia după afurisanie de va fi tot într'acea lēne: atunci să'i se ia și darul după cum zice canoul 57 al sfinților Apostoli.

Gl. 122. Cine va zice unul eretic că e împreunat credincioșilor și va ști că nu e împreunat: acela să nu fie episcop.

Tălc. Ori care episcop ce va ști pre Donatisteni că nu se-au întors cătră adevărta beserică, sau 'i va împreuna cătră pravoslavie zicând că se-au întors: unul ca acela bārfind pentru împreunarea lor și înșelānd beserica a lui Dumnezeu: să'i fie luat darul.

Gl. 123. Preotul și Diaconul și episcopul de vor fi părăsiți atunci să chieame episcopii cei de aprōpe să'i judece, iară să nu trecā peste mare de cea parte că apoi vor fi nepriceștii la Africa.

Tălc. De acesta se poruncēște întru canoul acestui sābor: Ca nici un preot sau Diacon carele va fi urgisit de episcopul său și nu va băga în sēmā judecata și va vrea să se judece pentru'aceea urgie de va trēce de la Africa de cea parte de mare și pentru acea vinā va mērgē la Roma, de acesta să nu fie volnic a face așa: ce să chieame pre episcopii cei de aprōpe și de dinșii să'i se dāscōpere vina, iară de nu va vrea, atunci să fie neimpreunat la Africa, acesta cum'm pare se-au oprit pentru nevoile de preste mare ca să nu facā o parte și alta niscare lucrure noao pentru ducerea departe spre striini.

Gl. 124. De nu vor putea veni mulți episcopi să fie la sābor: atunci trei înși de în tōte eparhiile să se alēgā, să tocmească lucrul acela.

Tălc. Pentru multe întrebări ale canōnelor carele se-au pus mai nainte și n'au chemat pre toți episcopii să se afle la întrebări plăcut'au și au socotit sāborul să n'astēpte să se mai adune toți episcopii la acel sābor pentru că va trēce și se va zāhovi multā vreme ce să alēgā trei episcopi de în tōte eparhiile împreună și cu Avriile episcopul besericii de la Halchidon, ca să obārzescā și să imple lucrurile și tocmelele cele ce nu sânt obārsite.

Gl. 125. Ori cine au îmbrăcat sau va îmbrăca pe vre o fatā nainte de doazeci și cinci de ani ce să zice au îmbrăcat haine cālugărești sau va îmbrăca, de nevoe cum am zice, rugāndu-se de acestā căce că va vrea mēștine să o rāpescā, sau o va îndrāgi vre un silnic

saū pentru vre o ranā de mōrte, de acesta pentru anii ei acela nemica nu va pați de sābor

Tălc. Inșā canoul 18 al Marelui Vasile pentru fata sau copil cēlea ce se aduce domnului, și se lepādā de nuntā, și'și cinstēște mai nainte viața întru sfinție, zice și poruncēște: să nu se facā de 16 și de 17 ani cā plānsurile copilărești carii sânt de atātea ani nu se-au dat voe nice se-au ertat a fi și a se socoti adevārate, iarā pentru carea vine de a ei voe, și de nuntā se lepādā și se fāgāduiaște cā'și va ținea felia curāția, acesta canon zice și poruncēște: pentru una ca aceea carea se duce adins ea'ș lu Dumnezeu, și se îmbracă în rase mai nainte de 25 ani nemica să nu pați episcopul căci o au îmbrăcat cu sfințele podōbe pentru nevoia fetei și a curāției, iară de se va țāmpla vre un silnic să aihā pohtā spre dānsa și va fi vrut să facā logodnā de nuntā sau alt rāptoriu va fi vrut să o rāpescā și pentru căci n'au ajuns ei să'ș imple pohta lor încā neimbrăcāți fiind într'acela chip ea și nevāzută va zice că se-au fāgādut lu Dumnezeu, iarā apoi după aceia au îndemnatu-se episcopul de o au îmbrăcat întru sfințele podōbe ca să nu mai fie volnică a fugi și a se lepāda, a nu se face nevastā curatā lu Hs. sau de multe ori prinzāndu-se mōrte a se sfārsi mai nainte de 25 de ani, iarā rudenile ei ar ruga pre episcopul să o brace într'acea sfințā podōbā: ca să nu se pristāvescā necālugāritā iarā n'are nevoe.

Gl. 126. Cine e afurisit nu pōte mărturisii.

Tălc. Carele mărturisēște trehue să fie fără vinā, decī pentru'aceia nici clericul nice mirenul afurisit nu se primēște la pāra sau la mărturia episcopului sau a clericului.

Gl. 127. Nici robul nici slobodul, nici celāce va fi fost părăt când va de ceva, nice măscāriciul, nici elinul, nici ereticul nici ovreiu nu se primesc la sābor mărturii.

Tălc. Niminea să nu primescā fără ispitā pārale sau mărturiile carele vor fi asupra episcopului: ce să judece și să alēgā pre cēia ce pārașc sau pre ceia ce mărturisesc să vazā ce omenii sânt, după cum zice canoul al șaselea al sāborului 2 Constandinopole, deacia de vor avea viață nevinovată și le va fi credința pravoslavnicā: primēștel, iarā de vor fi robi aceia sânt oprii de legea sāborului să nu pōtā mărturii nici pre o vinā a cuiva, nice besericească nice mirenescā, nice cu mitā, nice iarā cei slobozii să pārașcā pre stāpānu-sāu cā și aceștea se opresc de lege a mărturii de vre o greșālā asupra stāpānu-sāu carele'i au slobozit și să se lepēde de einștii și sfinții lor toți carii se socotesc cāi au slobozit sau mai nainte au fost părăsiți de alții și nu se-au mai aflat nevinovați sau se au urgisit în sābor cu judecata împārātescā

și pentru pedēpsa lor încā nu se-au mai îndreptat sau vor avea viață spurcatā ca măscāricii și vāscarnicii sau vor fi striini de lēnea nōstrā ca ovreii, ereticii și ca ellinii unii ca aceștea nu se primesc nici la pārale nici mărturiile episcopilor nici la ale clericilor pentru că nevoia lor nu iaste de alt ceva față numai ce a face și a lipi cinstii preoților bānuiale, baljocuri, spurcāciuni și ocāri, și numai de aducerea netocmirii și valure și spāimii besericii.

Gl. 128. Asijderea și cela ce va pāra de multe, și de nice una nu va putea da sēma adevārat.

Tălc. Pe dreptate și acesta nu se primēște la pāra sau la mărturie arātāndu-se pāraș și fără de cinstē fiind de multe vini au pārat pre cine va și de față de nice una n'au putut să vādēscā nice sēmā să dea.

Gl. 129. Nice carele e de patru-sprezece ani.

Tălc. Și acesta la mărturie iaste neprimitt pentru neobārsirea vārstii, că se cade celuia ce va să mărturisescā să fie după cinstii împreunā și pravoslavnic și să fie și întru întrega vārstā, iarā cel mic iaste slab sau luncător cu mintea, iarā a 17 glavā a titlei de întâi a cărții 21 nu primēște pre cel mai mic de doazeci de ani a mărturii asupra cuiva pentru vre o vinā ceva.

Gl. 130. Pārāșul nu pōte să aducā mărturie de la casa lui.

Tălc. Mărturiile cele de loc de casā neprimite și gonite sânt și de lege, că zice glava 20 a titlei de întâi adevārat așa: Pārāșul nu pōte aduce mărturii lui de a casā și iarā glava 25 iarā aceia title și cărți, că mărturiile cele de casā gonescu-se mărturiile de casā și ști carii sânt, sânt carii se aflā supt oblādurea cuiva și siliți fiind le poruncēște a mērgē să mărturisescā de dānsul: unii ca aceia nici pentru dānsul nici pentru altul carele va pāra pre dānsul la mărturie nu se primesc nici pentru vina greșalelor sau păcatelor iarā alt cineva de va vrea sau de'i va trebui să aducā mărturie de într'altē case acela nu o prēște, iarā de într'o casā tatāl și feciorul supt puterea lor fiind și doi frați carii sânt supt puterea tātān-sāu împreună asupra cuiva și pentru cine va: pot și mărturii.

Gl. 131. Episcopul carele va zice că greșala sau vina în tainā cutarele m'i o'au spus iarā apoi acela om de se va lepādā: episcopul să nu se crezā.

Tălc. Nu trehue a crege pre episcop când zice că cutare cleric m'i au spus vina în tainā, pentru'aceea volit să'i gēpārlez de împreunare vādēcā de pricēstēnie-sāu de spītā, iarā cēia ce au spus de'ș va socoti mustrare-sā și va începe a se lepāda zicānd că n'am spus cēia greșālā sau păcat'ca acela: atunci epis-

copul să nu se crezā nici iarā pre dānsul să'l urgisescā sau să'l nāpāstuiascā.

Gl. 132. Episcopul carele va opri de împreunare pe clericul său nevāditt de vre o greșālā: asijderea să fie oprit și el de alții.

Tălc. Ori care episcop de va afurisi pre al său cleric nevāditt de vre o greșālā, ce numai urgisit sau nāpāstuit de în mintea lui, acela să fie afurisit și el și să se înstreineze de împreunarea altor episcopi, ca să se pāzescā și el să nu grāiascā lesne asupra cuiva și apoi nu pōte să vādēscā de față.

Gl. 133. Urban episcopul de la Sechia de nu va îndrepta lucrurile cēlea ce'i se cade a îndrepta sau să fie fără împreunare sau la Roma să se chieame.

Tălc. Mai nainte până nu luase adevărta sāborului de la Cartaghen îndreptarea sāborului de la Nichea de la stii Chiril al Alexandriei episcop și de la Attic episcopul Tarigradului ei primea canoul acestui sābor al Sardichiei în locul canoului de la Nichea pentru chemarea episcopilor cătră episcopul besericii Romei, drept aceia au poruncit pentru episcopul Urban de la Siches de nu va îndrepta cea cēlea ce'i se cade a fi îndreptate de dīnsul: atunci să fie afurisit, iarā de să va îndoi pentru afurisanie, atunci să'l chieame la Roma, și lucrurile lui să'i le caute și să'l le socotescā Papa, drept aceia și episcopul Urban de la Sechia, poruncitu-i-au că de nu va îndrepta lucrurile cēlea ce'i se cade lui a îndrepta: să fie afurisit, iarā de'i va pāraș trāmb pentru afurisanie, să se chieame la Roma, și lucrurile lui de Papa să se caute.

Scrisorile a lu Chiril de la Alexandria.

Cum ați scris noao adevăritele izvōde ale adevăritului sābor al cetății Vitiniei de la Nichea; iată că le am trimes dragostii vōstre.

A lui Attic Tarigradului.

Canōnele de la Nichea cum se-au tocmitt de pārinți trimesu-se-au cum ați scris.

[Aicea izvōdul de la Nichea al credinței adevāte: Veavrio vā einnago bogi]. Crēdem într'un Dumnezeu, Tatāl a tot țitorului. Făcatoriu văzutelor și nevăzutelor, și într'un Domn Is. Hs. Fiul lu Dumnezeu, carele au nāscut de în Tatāl unu nāscut (ce să zice de în sfința Tatālul)-Dumnezeu de în Dumnezeu luminā de în luminā, Dumnezeu adevērit de în Dumnezeu adevērit, nāscut nu fācut, într'oo sfințā Tatālul pespre carele tōte se-au fācut, peatru noi și pentru a nōstrā spāsenie pogorātūs'au, intrupātu-se-au în omenitu-se-au; pātimil'au: invis'au și se-au înālāt la ceruți, și iar va să vie să judece vii și mōrții și întru duhul sfinț; iarā carii zic mai nainte vrēme că n'au fost și se-au fācut de în ce n'au fost sau de fāl'alt obraz sau fire sau

intorcătoriu sau schimbătoriu într'alt chip fiului lui Dumnezeu pre unii ca aceia Ananias și adevărate și apostolicea beserică.

Iată și izvoarele săborului de la Nichea puse cu chipurile câte de întâiu carele sânt ale besericii Alexandriei și ale Tarigradului și adevărate de episcopii lor : adică de Chiril și de Attie și se-au trimes acestuia săbor.

Gl. 134. Carii sânt de noi neimpreunași, să nu voiiți a'i priimi la impreunare, după cum se-au poruncit la săborul Nicheii, că iată și Apiarie priimit fiind de tine, săborului stătu împotriva și aduse mustrare, iară apoi mai scrise pre sine sau vădine luă și căzu intru mare suspin.

Tălă. Priimind părinții acestea izvoarele săborului de la Nichea călea neindote și adevărite și ne aflând în canoanele lor să se trimetă de la Papa slugile lui și a doa judecări ale episcopilor și ale clericilor să se judece de dînșii, decia scriseră cătră Chelestin papa al Romei, carii sânt afurisiți de dînșii lesne și cum nu trebuie să nu'i mai pue la impreunare nici să priimiți pre episcopii sau clericii carii se-au urgisit de la beserică și li se-au luat darul de la noi, nici să trimetă preoții lui să ia ei sēma pentru binele lor, ce de va vrea fieș-carele de în cel ce's urgisit să se mai judece, atunci să se judece de săborul eparhiei sale, iară să nu mērgă cătră săborul a totă lumea ca să nu pară besericii lu Hs. pentru trufia lumii, că o aduce spri dinsa, pentracēea au tocmit acēsta de în lucrurile lor ca să nu mai aducă mustrare besericilor, iară preotul Apiarii de la beserică Sicchiei căruia pentru adevărata vină i se-au luat darul, decia se-au dus cătră Chelestin de la Roma de'i au priimit și'l au trimes cu Favstin episcopul cătră Africa ca să'i se dea lui preoția iară și să ia sēma și acelor Tovrachinēni, carii fără de rușine au adus spre dînșul vină de greșală și așa de grabă cum nu se cădea tocmită să fie priimit la impreunare, iară el decia stătu de față, aduse imputare săborului căci nu'l au priimit; drept acēea. părășii stătură de față naintea lui și'l vădiră decia el cu multă price și incurmezișare lepădându-se fără de rușine, suspinând de vadnic: de a lui voe spuse săborul de greșalele ce'l vinuise mai înainte și așa cu lacrăme și cu suspin se întorșe.

Sfârșitul săborului al sfinților părinți carii se-au adunat în Cartaghen.

De în canoanele Tarigradului pentru Agapie și Gavadie carii se pricea pre locul episcopiei. Vostris. Canon Unul.

Gl. 1. Nu trebuie mai mult altă dată pre cel ce să socotește că e vinovat să'i se ia darul de doi nici de trei : ce de mai mulți și cu

judecata săborului eparhiei : cum au poruncit și canoanele Apostolești.

Tălă. Pentru că săborul acesta decia află pre episcopul Gavadie de la episcopia Vostris luat fiindu'i darul de doi episcopi, temutu-se-au să nu când va să se mai facă acēsta și să se întărăscă și altă dată : drept acēea au poruccit pentru episcopul carele se goneșe intru urgie pentru vre o vină și i se ia darul acela să nu se judece de doi sau de trei episcopi : ce de va fi putere de toți episcopii ai eparhiei, iară măcară de nu vor fi mai mulți măcar să nu fie mai puțin de doi spre-zēce, cum poruncēște și al doi-spre-zēcelea canon al sfințului săbor de la Cartaghen.

Coneș.

Al 5-lea săbor marele Iustinian, papa Vighimei, Evthie Tarigradēnul, la Tarigrad, asupra lu Origenie carele zicē că are munca sfârșenie, părinți 165. leat 527.

(Urmēză clișeu mai multor sfinți părinți).

Sfântul și a totă lumea săbor al 5-lea.

Făcutu-se-au în cetatea Vizantie adică a Tarigradului, după al patrulea săbor decia trecuse anii 102, iară de la Hs. anii 527, într'al opispre-zecēlea an de împărăția a lui Iustinian cel mare, și se adunară 165 sfinți și purtători de Dumnezeu părinți și mai marii acestui săbor era Mina Tarigradēnul (ce la adunarea săborului acesta Mina se prislăvi iară în locul lui se făcu Patriarh Evthie) decia era Apolinarie Alexandrēnul, Domnos Antiohianul, Didim și Evagrie și Evstohie ispravnicii Patriarhului de la Ierslim, Damian de la Sozopoli, iară Vighilie Papa de la Roma era și el atunci la Tarigrad, decia căle porunci acest sfinț săbor el tote le întări și le pēcetlui, adică drēptele, credințosele și mântuitoarele porunci și pravile carele se făcuse la Halchidona și la călea-lalte sfințe săboră tote le dārmoniră și le alēseră de neghină și de plēvă și le luminară lumii Pravoslaviei, iară pre acēle eresure ce încolția și rāsăria pre tote le dārădăcinară și le proclētiră și așa întâl scōșeră și învățatura lui, așjiderea și pe Evagrie și pe Didim și pre ucenicii lor și pre ceia ce asculta și se pleca Dogmatelor lor adică scripturii și învățaturii lor ca niște necenici ce ținea învățaturile a lui Origen, carii nu luă nici lăsa bārfelele Hēsnești : ce brodia și se nevoia să le agaogă și să le lipsescă besericii, și zicea ocaanicii de ei cum suslețu imblă singur mai înainte de tiposirea trupului și zicea că întră decia în trup și se na-

ște și zicea iară că decia mōre omul acela el mērgē și se naște într'alul, și iar mai zicea decia mōre omul acela se naște de câte ori iaste voea și mai bārfea de zicea că ne sfârșita muncă are sfârșenie și dracii iară vor să ș vie la a lor cinste, și mai grăia zicând că Hs. nemica nu se desperte de noi ce e tocma asemene noă, mai balamuțea zicând că nu e Raiul nice e făcut de Dumnezeu, mai bārfea zicând că Adam nu'l au făcut Dumnezeu cu trup și alte hule multe întunerec scriseră și pre mulți de la sfința și adevărita beserică pierdură carii scripturii unii le ținea în taină și nu vrea să le arate de față aiavea, căci că la al patrulea săbor nu se putură vădi tote (măcar de și lepădară acēstea unii de în sfinții părinți, căci că mai înainte de acel săbor adică de al patrulea, fusese trei vrăjmași proclēti, ereticii), iară apoi tot se vădiră, decia când începură a se rāsfirea acēle rēle eresuri și învățaturile viclene intru mulți ōmenii atunci se adună și acest sfinț săbor al cincilea și proclētiră scripturile lor căle huloțore.

Zonara.

Așjiderea și pre Teodor Mopsuestie Dascaul Nestoriei impreună cu scripturile căle de hulă ale lui, și ca niște zizani spurcate le lepădară, așjiderea și pre Antim și pe Petr, și pre Zoor și pre soșile lor și capetele și scrisorile căle ce era scrise rāu și cu rea credință de Teodorit și cât ajutase păgānului de Nestorie de hulise drēpta a noastră credință și lege la sfinț săbor carele se făcuse la Efes. Așjiderea impreună cu dînșii și Poslania carea scrisese Iva episcopul Edesului cătră Marin Persinul acēstea tote le rusperă de în rădăcină și le lepădară de în mijlocul curatului și alesului grāu al Pravoslaviei nu numai ca niște protivitoare învățaturilor celor drēpte : ce cum ar fi asemene a totă necurăția și ijderă învățaturile besericii căle drept și curat lāmurate.

Trebuie a ști și de acēsta.

Că nu știu adevăratue ai ba, că zice că acest sfinț săbor al cincilea. au priimit pre Theodorit episcopul cetății de la Chyr și pre Iva episcopul Edesului căci zice că au pocălitu-se și se au întors de au priimit și au lăudat și au cinstit pre săborul al patrulea și au blăstemat și au proclētit pre Nestoria de față de naintea acestui săbor a tuturor.

Iară trebuie a ști.

Ca acest săbor al cincilea canōne n'au făcut : ce numai ce au blăstemat pre acēle ereticii, iară locmēla canōnelor lui le priimēște săborul al șaselea de la Trulla de le adună a fi tot unele cu ale lui după cum veți vedea că scrie acolo.

Sfântul și a totă lumea săbor a șaselea.

Făcutu-se-au într'al trei spre-zēcele an de împărăția a lui Constantin bārhosul nepotul lu Iraelie după ce trecuse an de la al cincilea 128 iară de la Hs. 656, adunarse în Tarigrad purtători de Dumnezeu părinți 170 și era mai marii săborul acesta Gheorghie Tarigradēnul, Teodor și Gheorghie preoții cu Ierodiakonul Ioanin în locul sfințului Agaton Papa de la Roma ispravnic, și Toofan Antiohianul carele se lirotonise de acest săbor, iară scaunul al Alexandriei și al Irslimului atunci era văduă, căci că atunci ținea și cuprinsese limbile Agarēnilor pre acēle eparhii, iară așa tot se aflară ispravnicii și solii, însă de la Alexandria Petr Monah, iară de la Irslim Gheorghie Monah și Preot. Acest sfinț săbor adunase pentru zloslavnicii iară nu pravoslavnicii carii inoia realele învățaturile ale lui Serghie și era acēști ereticii adică Pir, Pavel rāi patriarși ai Tarigradului și Onorie de la Roma și Chyr de la Alexandria și Macarie Antiohianul și Teodor episcopul de la Faran și alte soșii al lor, încă și pre ceea ce inoise eresurile la acest sfinț săbor carii i am scris mai înainte adică Macarie carele fusese patriarh la Antiohia și Stefan ucenicul lui, dece pre acēști ereticii, acest sfinț săbor dederă'i Anatemei, pentru că îndrăzniră a grāi hulă și a zice că după intruparea Domnului Nostru Is. Hs. au avut o voe și o lucrare, vrând să dăzlege legătura drēptei credințe, drept acēea sfinții Părinți ai acestui sfinț săbor blăstemat și proclētiră pre acēle ereticii ca pe niște luptători și vrăjmași de Dumnezeu și pre totă învățatura lor cea de hulă și pre toți pre ceia ce gândesc asemene lor sau carii de aicea înainte vor vrea să ție cu ei și fără de pocănie vor lăci încă și pre Polihronia Mladounago startă, carele balamuțea de zicea că pōte să scōte pre morți într'acel eres al lui; drept acēea acēle eresure le vădiră și le proclētiră, iară învățaturile ale drēptei credințe acest sfinț săbor chiar le descoperiră și le luminară, și mărturisiră că au avut Domnul Nostru Is. Hs. după intrupare doaă voi pre fire și doaă lucrări, adevărat așa porunciră și pēcetluiră nu că doră împărăția chipurile ce căci că nice o fire de într'amādoaa ale lui Hs. (a Dumnezei'i zic și a ōșenții) nu era să nu fie fără de voe sau fără lucrare; făcut'au și acēști sfinți părinți canoane de în țără săborilor ale Pravoslaviei.

Pentru săborul a șaselea de la Trulla.

În vrēma împărăției al doilea Iustinian Nas cărn carele era fessor lui Constantin Bārhosul, dece cu porunca împărăției lui, adunarse 227 de Arhieri în Polata carea se

chiamă Trulla, (acesta Trulla era o casă împărătescă foarte mare și frumoasă de se afla în Tarigrad) și se adunară să inadverzeze săborul a cincea și a șaselea și să scrie și canoanele pentru tocirea besericii, drept aceea împreună săborul a cincea și cu al cincea a șasea, cum am zice lipsa a celui de a cincea și aceluși de a șasea o implură, pentru aceea și puseră numele săbor a totă lumea, și era mai mare la săborul acesta Pavel Tarigradenul Petr Alexandrenul, Gheorghie Antiochianul, Anastase Ierslimlenul, Ioan de la Noa Iustinianopol, Vasile al Mitropoliei Gorteanilor a ostrovului Critului, și ispravnic fiind a tot săborul în locul sfintei beserici de la Roma, așa se află în cărțile cele vechi împărătești scris cu iscălitura a fiecărui Patriarh carii au fost pre aceiași vreme și numele și deregătoria, măcar de și zic Latini și Papijii că nu trebuie să fie și să se chame acest săbor al șaselea a totă lumea, căci n'au fost la acest săbor și ispravnicii al papei cum au fost și la cela-lalt șase săbor care se-au făcut și se-au adunat și cu voia lui în vremea lui Costandin bărbosul, iară și acesta săbor se-au făcut după puțină vreme cu porunca împăratului Iustinian Nas cărn, drept aceea atata sfinții părinți întâi n'au putut răbda atata minciuni ale lor, carele au băgat atunci în pravilele aceluși săbor, când a fost legată adecă ispravnicii și solii papei în locul lui, drept aceea acest sfânt și a totă lumea săbor porunci, deca vreme ce papa nu pote veni pentru îndelungata cale, încat să vie ispravnic în locul lui să fie împreună cu noi căce se-au făcut săborul în eparhia noastră, pentru aceea de atunci se făcu price împotrivă unii cu alții și nu vrură nici hirotonie să mai ia (cum povesteste Costandin Chesarevscăii), iară la acest sfânt săbor aceștia toți au fost: adecă Solunenul, Dardanul, Iracilia Trachiei, Corintenul, Ravenscăii și Vasilie Critscăii, carele era ispravnic besericii Rimului și au și iscălit și au păcătuit și au întărit adeveritele pravile și canoane ale acestui sfânt săbor carele se-au făcut 98.

Postania sfinților Părinți către cinstitul împărat.

Blagocestivului și iubitului de Hs. împărat Iustinian. Sfântul și a totă lumea săbor carele se-au adunat după amenițarea Dumnezeiască cu porunca a blagocestiei tale puteri într'acestă cetate împărătescă de Dumnezeu păzită. Ogdeea Radovitisea.

Darul cel Dumnezeesc neșpus al izbăvitorului și al mântuitorului nostru Is. Hs. carele cuprinse totă lumea și propoveduirea a

adeverinței a făcătorului de viață, carea sămână în urechile tuturor, însă omeni ce se ședeau întru întunerecul nepriceperii, văzură mare lumină a priceperii, și se izbăviră de în legăturile nepriceperii, împărăția ce riului se schimbă de robia cea de demul iară mai marele zmeilor mintea marelui Asirie, carele se surpă și căzu pentru trufimosa acum se biruiște de întâi și fructăi, și cu puterea cuvântului carele se-au întrupat se face stric a totă rușinea și de totă puterea cum scrie: [psal. 97], că armele vrămașului periră și se sfârșiră de tot pentru că slujba cea cuvântătoare pretutindenea se inlegii și se sfințește și se aduce și se cōce poma întregă, și Dumnezeu junghind și se și împătindu-se pentru paza trupurilor împreună și a sufletelor, îndumnezeiaște pre cea ce se priceștesc, drept acela și dracii fug, și sfântul săbor al omenilor carele se adună pre la beserici, pre taină se sfințește și hrana raiului tuturor se dăchise și cum am zice de tot se făcură toate noaoo, iară deca vreme ce diavolul pizmătoriu și ucigătoriu de omeni de o dată stătu împotriva, stând împotriva și îngrecând și născând răutatea a lepădării de lege neputând răbda de în greșala călcării și la cerii ducându-ne pentru începătoriu nostru adecă pentru Hs. carele au dat pre sine izbăvire pentru noi, acela zmeu zice nu se mai lăsa a nu mai rădica săgetele răotății rămind pre cel credincioși ca să se despartă de deistruiala a Duhului, a cinstii și a darului, iară bunul vitez cel începătoriu sau căpitanel spășeniei noastre (Dumnezeu zic) carele au făgăduit noaoo plata a biruinții nu lăsa pre noi fără de ajutorii întru toate nemurile într'acestă milă de loc a vieții aceștia ce cu arma blagocestiei ne intrarmă împotriva celora ce rădică războiul asupra lui carii scōsem și dăzgomil spata cea sufletescă a Duhului sfânt carea iaste cuvântu lu Dumnezeu și așa ne lovim și ne clocim cu viclenul și sparsen munca lui carea erea asupra noastră și ne facum nastavnici turmelor îndreptând pre omeni pre căile Domnului ca să nu cumbe întru fără de lege pentru nedomirirea pentru că se cădea celuia ce au darul noao petrecanie și viață, carele se-au pogorât cu atata smerenie de în mărime să schimbe nemul nostru și căl chame către sine și să' inalte, și să fie tare calea noastră după cum ne o arătat cu luminătorii și dascalii besericii îndreptând luminat Dumnezeiaște urmele noastre și pornindu-le și deșteptându-le către evanghelie, căroră le iaste petre-

cania și viața în eeriure, [Filipis Glava 3 Za: 246], după cum zice Dumnezeescul apostol: drept aceia și noi acuma carii ne petrecem viața cu lene și ne dorm gândurile deșarte, ca fără de pază să potă intra tâlhăriul de vrăjmași și câte puțin intră fură bunătațea ca un diavol și aduce multă răutate noaă în loc de bunătațe, iară Hs. Dumnezeu nostru carele iaste marele cărmăci corăbiei a totă lumea rădică pre tine adeveri blagocestiv împărat izbăvitoriu și cărmăci îndreptătoriu bun noaă îndreptând cuvintele cu judecata păzind adeverița de tot-una, făcând judecată și dreptate pre mijlocul pământului și umblând pre cale cu curăția carele cu a lui înțeleptie te-au născut și te-au păzit și te-au hrănit și te-au înfrânșat cu bunătațile și te-au implut de Dumnezeescul duh, și te-au arătat ochiu lumii cu curăția și cu luminarea minții luminând luminos sau chiar pre cel ce sânt supt puterea ta căruia 'I ai dat beseria sa, și te-au învățat să te învești întru legea ei zica și nōptea spre întocmirea și îndreptarea omenilor carii 'I sânt supt mână, carele ai ajuns cu căldura dragostii către Dumnezeu de ai rămnit de ai întrecut pre finees și ai împuns păcatul cu sulia blagocestiei și a priceperii și ai voit să scoți turma de în răutate și de în peire pentru că se cade celuia ce au luat învățatura de la cel de sus ca să îndrepteze nemul omeneș să nu caute numai de trebile și de lucrurile lui și să' îndrepteze numai a lui viață: ce să spășescă și să izbăvescă și pre cel ce s' biruiți și oblașduiți de valuri și de multă călire și turburare a păcatelor, și necași și înviorați de toate duhurile viclene, carele turbură de toate părțile pe trupurile smereniei noastre, pentru că cele 2 sfințe și a totă lumea săboră carele se-au adunat într'acestă cetate păzită de Dumnezeu împărătescă; însă unul aproape de Dumnezeiască pristăvire a lui Iustinian; iară altul a fost în vremea blagocestivei Pamēti a împăratului nostru Costandin tatăl blândțelor tale, carele pentru credința a părinților și să arate tainele nici cum n'au făcut sfințele canoane ca și celea-lalte 4 sfințe săboră a totă lumea pespe carele însă se depărtează omeni de în reaoa și mai prosta viață și se schimbă întru mai bună și mai naltă viață de acum înainte de să fac limbă sfântă sfinție împărătescă pentru care Hs. au murit carii de multe netocmiri ale patimelor era trași, [Ereom pps. 1. gl. 10], spavți și rumți și puțin nu se tăiară și nu se despărțiră de Dumnezeescul staul și puțin nu alungeară să căză de întru îndreptarea bunătații cu uitarea, și cu neștiința a minții și cum am zice Apostolește pre fiul a lui Dumnezeu călcără și sângele legii cu carele se sfințe și ocără și batjocorără darul duhului carele fu de obștea

tuturor, deci pre acel omeni aleși foarte ai voit și' ai fost voia să' adun, închipuitute-al lui Hs. carele căuta rătăcira oae pre în măguri și pre în munți, ca să o aducă să o bage în curtea sa, și să o plece să păzescă Dumnezeștile învățături și porunci pentru carele ne despărțim de lucrurile morților și înviem. Aceștia toate le ai înțeles și le ai adevărat pentru spășenia și izbăvirea omenilor, și ai căutat pre Dumnezeu după cum zice cuvintul: cine caută pre Domnul acela așa cunoștere înțeleptie cu dreptate, și carii caută pre dînsul, drept aceia așa pace, poruncit' ai să se adune acest săbor a totă lumea de Dumnezeu ales ca cu lumina într'un suflet pre mulți să împreune și să se nevoiască cum se cade să se îndrepteze, așijderea de vor fi și rămas niscare rămășițe ale răotății Eliinești sau ovreești și se vor fi amestecat în coptul și adeveritul grău, toate de în rădicină să se zmulgă și să se rumpă și să se plivescă ca niște zizanii plève și neghin, ca să se arate spicul țarinei besericii curat. Pentru că unde sânt adunați cu numele mieu, acolo în mijlocul lor, sânt și eu după cum au zis glasul Domnului, și iară și au strigat noaă cu Ieremia: căutați-mă cu totă inema voastră și mă voi arăta voaă, drept acela după porunca blagocestiei tale adunatune-am într'acestă cetate împărătescă de Dumnezeu păzită și am scris cinstile și sfințe canoane, pentru aceea ne rugăm blagocestiei tale strigând ca cum se-au adunat mai nainte săbor de sfinții părinți și se-au făcut de pururea pomeniții blagocestivii ai noștri împărați Teodosie și alții, într'acestă împărătescă cetate de Dumnezeu păzită și ai cinstii sfința beserica cu chemarea cărților, așijderea și blagocestia ta călea ce sânt scrise de noi cu blagocestivul hrisov și iscălitură, acuma să le întărești și să le pe-celluești de tot, iară Domnul să' întărească împărăția cu pace și cu dreptate și să o petreci de în nem în nem, și să' adaogă lângă puterea acestă pământescă și indulcirea și hrana a împărăției ceriurilor.

Zonara.

Scrisoarea acesta iaste Preadoslovie pentru scrisoarea canoanelor și către împăratul Iustinian Nascărn, de la săbor trimasă povestind cum și pentru ce lucru și vină se-au făcut așunarea acestui săbor, cu porunca împărătescă și pentru că celea 2 săboră a totă lumea adecă cel de a cincea ce să zice și cel de a șasea, însă unul se-au făcut în vremea împărăției a lui Iustinian cel mare, iară cela-lalt când împărăția Costandin Bărbosul carele era tatăl acestuia, către carele cuvintul împăratului Iustinian Nascărn au făcut ispită și întrebare și judecată pentru Dogmate, și n'au făcut canoane ca cele-lalte săboră de mai

naime să fie de întărirea besericii și de folosul credincioșilor omeni, pentru aceea cu grija aceluia împărat ce am zis, se făcură că să nu rățăcescă omenii cu uitarea minții de în viața cea îmbunătățită, și să se plăce cătră viața cea fără de folos, și să alunece să cază de tot în răpa răutăților într'acea porunci să se strângă săbor și aicea se adunară acel părinți și canone făcură de implură lipsa acelor săboră ce nu făcuse canone, și apoi rogă cartea acésta (adecă Poslania acestor părinți) pre împăratul ca să inaderveze și să întărescă și să pecefluiască și el cu a lui scriptură și iscălitură canonele carele's făcute de acest săbor, de acésta pecefluire și întărire se rogă, decia se întorce în rugă de rogă pre Dumnezeu pentru împăratul și așa sfârșeste cuvântul.

Începătura, a săborului a 6, carele se-au făcut la Trulla; și au făcut canone 98.

Gl. 1. Pentru să fie credința sfinților apostolilor ne curmată.

Gl. 2. Pentru Tocmélele sfinților apostoli carele se chiamă Diataghe carele's făcute de Climent, ca să nu se priimescă pentru niște rățăcirii ereticești.

Gl. 3. Pentru preoții cari se însoră câte de două ori și nu se pocăesc.

Gl. 4. Pentru clericul și mirénul cari se ating de nevasta lui Dumnezeu.

Gl. 5. Pentru preotul famen să nu fie slujnică sau alta.

Gl. 6. Pentru să nu se însore neștine după hirotonie.

Gl. 7. Pentru să nu șază Diaconii mai sus de preoți.

Gl. 8. Pentru să se facă săbor odată într'un an.

Gl. 9. Pentru să nu între clericul la cărciumă fără nevoie.

Gl. 10. Pentru să nu ia camătă episcopul sau Diaconul.

Gl. 11. Pentru să nu chieim ovrei dohtor, nici să te îmbăzești cu dinșii.

Gl. 12. Pentru să nu lași muiarea fără numai de veș ajunge la altă spită preotescă mai mare.

Gl. 13. Pentru preotul și Diaconul să nu spargă nunta cea pre lege măcar de și opresc Romanii.

Gl. 14. Pentru că se cade să fie popa de ani 30, Diaconii de 25, iară Diaconitele de patru-zece.

Gl. 15. Pentru că se cade Ipodiaconilor să fie de 20 de ani.

Gl. 16. Pentru ceia ce zic să fie șapte Diaconi.

Gl. 17. Pentru episcopii cari primesc clicii striini și hirotonesc.

Gl. 18. Pentru mutarea de în calea păgănilor.

Gl. 19. Pentru mai mare besericii, să învete pre omenii pre la praznice și Duminecele.

Gl. 20. Pentru episcopul să nu învete săborul într'altă cetate.

Gl. 21. Pentru ceia ce i se ia darul de purerea și rămâne în cetă mirenescă.

Gl. 22. Pentru ceia ce e hirotonit pre bani.

Gl. 23. Pentru ceia ce de sfinta pricestenie, și cere mangări sau bani.

Gl. 24. Pentru clericul sau Călugărul carele va privi la incurarea cailor.

Gl. 25. Pentru ceia ce va ținea sau ai ținut până în treizeci de ani niscare saticéle, Mosiôre, Seliștore : cum le va ținea.

Gl. 26. Pentru preotul carele va cădea într'o nunță fără de lege.

Gl. 27. Pentru clericul să nu se imbrace în haină ce nu i se cuvina.

Gl. 28. Pentru să nu ducă neștine să împartă struguri în loc de jertva cea fără de sânge.

Gl. 29. Pentru să nu se facă răzdréseie în săptămâna cea mai de pre urmă în joi mari.

Gl. 30. Pentru Preoții cari sunt pre la besericii pre în păgani și și lasă preotesele.

Gl. 31. Pentru să nu se facă liturgie în casa de rugă fără de știrea episcopului.

Gl. 32. Pentru eresul celor ce slujesc cu apă.

Gl. 33. Pentru carele iaste destoinic de preoție, și nefind tuns ia blagoslovenie.

Gl. 34. Pentru clericul sau călugărul cari se vor stringe cetă și vor face jurământ de împreună.

Gl. 35. Pentru decia va muri episcopul să păzescă clirosul unealtele mult puțin ale episcopii.

Gl. 36. Pentru tocméla a cinci scaune.

Gl. 37. Pentru episcopul carele pentru năpădirea varvarilor nu se va întorce la scaun.

Gl. 38. Pentru cetatea carea se inoiaște de la împăratul.

Gl. 39. Pentru să știe isprava noa cetate a lui Iustinian.

Gl. 40. Pentru ceia ce va vrea să se călugărescă, să fie de 10 ani iară nu mai mic.

Gl. 41. Pentru purtătorii de rase, și cari nu's tunși și sihastrii.

Gl. 42. Pentru ceia ce va vrea să între n peșteră.

Gl. 43. Pentru ceia ce va vrea să fugă de totă furtuna lumii : să fie volnic.

Gl. 44. Pentru călugărul sau ceia ce știe curăția : de să va însura.

Gl. 45. Pentru cum se cade să se aducă la jertvnic ceia ce vin să se călugărescă.

Gl. 46. Pentru călugărița să nu însă singură de în Mănăstire.

Gl. 47. Pentru să nu dormă, nice călugărița în mănăstirea de bărbați, nice călugărul în mănăstirea de femei.

Gl. 48. Pentru despărțirea femeii, celuia ce după hirotonie va să ia episcopie.

Gl. 49. Pentru mănăstirile carele se fac cu știrea episcopului.

Gl. 50. Pentru să nu jöce sau să dănțuiască mirénul.

Gl. 51. Pentru nici să fie măscărici.

Gl. 52. Pentru să nu se facă liturgie în postul cel mare fără Sămbăta și Dumineca și la praznicul Blagoveștenilor.

Gl. 53. Pentru ceia ce primesc copii de în hotez.

Gl. 54. Pentru nuntele carele's fără de lege.

Gl. 55. Pentru ceia ce postesc sămbetele.

Gl. 56. Pentru Arménii, cari mănăncă pre părăsemți sămbetele oaoă și brânză.

Gl. 57. Pentru să nu aducă la jertvnic : miare și lapte.

Gl. 58. Pentru mirénul carele singur se pricestuiaste.

Gl. 59. Pentru să nu se facă hotez, pre în căsuțele cele de rugă : carele sânt în mijlocul unor case.

Gl. 60. Pentru ceia ce dă voe se îndrăcește.

Gl. 61. Pentru Vota și Vrumăliile ale zborurilor Ellen-ești și a altor obiceiure ale lor.

Gl. 62. Pentru citeniile Mucenicilor : carele se-au făcut de Ellini.

Gl. 63. Pentru să nu facă cazanii mirénii și pentru aprinzările de foc pre la luni noao.

Gl. 64. Pentru să păznuiască tot omul în săptămâna după Paști.

Gl. 65. Pentru să nu se mănance sânge.

Gl. 66. Pentru să nu se strice Dumnezeiasca carte.

Gl. 67. Pentru să nu între mirénul în olarii fără numai împăratul sau domnul.

Gl. 68. Pentru să nu vorbescă muerile la beserică.

Gl. 69. Pentru să nu trebue cuiva să învete obiceiuri ellinești.

Gl. 70. Pentru să nu se împreune pravoslavnicul cu ereticul.

Gl. 71. Pentru să nu se inchipuiască pre fața pământului chipul crucii.

Gl. 72. Pentru să nu se facă praznice nici veselii Duminecele nice covoră să se așternă.

Gl. 73. Pentru să fie nepriimă cântarea celuia ce cântă rău fără tocméla și fără podoba besericii.

Gl. 74. Pentru să nu se facă casa a lui Dumnezeu lărguire.

Gl. 75. Pentru să nu se spēle la bae omul împreună cu femeie.

Gl. 76. Pentru să nu cocă merinzi împoșiva Nașteri Prăcești.

Gl. 77. Pentru să nu se lipsescă neștine de beserică fără numai de mare nevoie.

Gl. 78. Pentru să nu zică la Stăii Boje Paspnăisa nasrădi.

Gl. 79. Pentru să nu semnize miel în chipul lui Hs. : ce pre dânsul adevărat.

Gl. 80. Pentru robul slobozit de stăpân.

Gl. 81. Pentru să nu se dea pricestenie trupului celui mort.

Gl. 82. Pentru cari nu știu nice's mărturisii că se-au hotezat.

Gl. 83. Pentru să nu se strângă curve spre alunecarea sufletelor.

Gl. 84. Pentru preacurva și preacurvariul.

Gl. 85. Pentru să nu bage dohtoc în beserică.

Gl. 86. Pentru să se postescă sămbăta cea mare până la miază nopte.

Gl. 87. Pentru să nu se facă metanii după Vohodul vecerniei Sămbetei.

Gl. 88. Pentru ceia ce dă și ceia ce ia erbi omorătoare de pantece.

Gl. 89. Pentru muiarea căria i se va duce bărbatul de nu se va mai vedea, și mai înainte dă ce nu i va veni veste se va mărita.

Gl. 90. Pentru ceia ce jură cu jurământure ellinești.

Gl. 91. Pentru ceia ce răpesc mueri.

Gl. 92. Pentru ceia ce se întorc de în eretic.

Gl. 93. Pentru ceia ce va zăcea cu femeia, și fără băgare în semă va intra în beserică.

Gl. 94. Pentru ceia ce ia pre logodita de altul.

Gl. 95. Pentru ceia ce aduc de acasă carne friptă preoților.

Gl. 96. Pentru să nu se zugrăvescă zugrăvii grozave și fără de cinste cum nu se cade.

Gl. 97. Pentru cum se cade a priceștui pre credinciosul curatelor taine.

Gl. 98. Pentru părintele duhovnic să aibă socotélă a socoti canonele pocăaniei.

6. Săbor, Costandin Bărbos, ispravnic Papei, Agathon și Teodor, și Gheorghie, Gheorghie Tărigradenul la Tărigrad, asupra lui Onoie papa, și lu Serghie și Pir părinți 170, lét 656.

Urméza clișeul mai multor Sf. Părinți.

Sfintul și a totă lumea săbor 5, 6 :

Gl. 1. Credința apostolilor să fie netăiată și cea ce s'au întărit la Nichea să fie deplin : că au stricat spițele învățării Ariei, carele aducea de bărbia pentru o ființă a Dumnezării.

Tăle. Acest săbor se-au adunat în vremea a lu Iustinian Nascărni, și au poruncit să fie adevărate și canonele apostolești și șase săboră ale lumii, și celea de pre alocurea șapte

carele mai înainte se-au făcut, și să se ferescă netăiate și nestrucate și au pus tocmitele canoane să fie de vindicarea sufletelor și de tămăduirea patimelor, și aceiași întâi adevăreză tocmirea canoanelor apostolești, decia peceț-luiaște și sfințele canoane ale săbătorilor lumii și ale celorla ce se-au făcut pre în bogate locure.

Săborul 1. Săborul de întâi făcutu-se-a în Nichea, în zilele sfântului împărat marele Costandin, asupra spurcatului de Arie, răul cestiv carele zicea și învăța altă Dumnezăerie păgânescă sau cum am zice mai pe prost mulți Dumnezef, și îndrăznia de zicea că fiul lui Dumnezef, domnul nostru Is. Hs., adevăritul Dumnezef : iaste zidire, iară nu o sfință lui Dumnezef și Tatălui.

Săborul 2. Al doilea săbor se-au făcut în Tarigrad în vremea împăratului Teodosie cel mare, asupra a Macedoniei protivitorul de duh : carele hulă spre duhul sfint și zicea că nu iaste el Dumnezef, ce străin cu Dumnezăirea de Tatăl, cătră acesta și spre Apolinarie de la Laodichia, și Savelie de la Livia, cari socotia și zicea că trupul Domnului Nostru și Dumnezeului I. Hs. iaste fără de suflet și fără de minte.

Săborul 3. Al treilea săbor se-au făcut în vremea lui Teodosie cel mic asupra spurcatului Nestorie închinătorul de omeni, carele pe Hs. despărția și tăia, și zicea că iaste om prost iară nu Dumnezef intrupat, și învăța de zicea spre unul Hs. adevăritul nostru Dumnezef : doi fit și doao obraze, și pe prea sfința feciôră Maria carea ad născut pre adevăritul Dumnezef, Domnul Nostru Is. Hs. : nu' l zicea hogoroditu ce hristoroditu.

Săborul 4. Al patrulea săbor se-au făcut în Halchidon în vremea a lui Marchian, cumnatul de soră a lui Teodosie cel mic, asupra lui Dioscor Evthie. Caril bărfia de zicea cum se-au făcut ca o nălucă intruparea a lui Dumnezef și Mântuitorul Nostru Is. Hs. și zicea că iaste într'o fire și împărția de zicea că ad păfimit Dumnezăirea.

Săborul 5. Iară al cincilea săbor se-au făcut în Tarigrad în vremea lui Iustinian cel mare, asupra nebulului Oriben Evagrie și Didim, caril inoia fapțurile bărfitoare ale Ellinilor și bărfia fără de minte de zicea : că trupurile carile acuma purtăm, deca vor muri nu vor învia, și Raiu adevărit nu se-au făcut de la Dumnezef nici iaste și Adam nu s'au zidit cu trup, și zicea că munca are sfârșenie și cum vor să'ș vie dracii iară la cinul de întâi : și alte hule multe bărfind.

Săborul 6. Iară al șasele săbor făcutu-se-a în Tarigrad, în vremea a lui Costandin Pogonatul, asupra lui Teodor episcopul Faril, Onorie al Romei, Chyr al Alexandriei, Serghie și Fyr, Pavel și Petr, caril se-au făcut e-

piscopi Tarigradului și a altora caril eresurile lor și le inoia, decil acești protivitori de Dumnezef și păgânii spurcați învăța și zicea, că o voe și o lucrare are, Domnul nostru Is. Hs. și după intrupare, pentr'acția se-au dat Anatemei de săborul acesta, iară canoane nu se-au făcut nici de săborul a cincilea, carele se-au făcut în vremea a lui Iustinian cel mare, nici de al șasele săbor carele se-au adunat în vremea lui Costandin Pogonatul, că săborul carele se-au făcut în vremea lu Costandin Pogonatul chiamăse al șaselea : asjiderea și cela ce s'au făcut în vremea fiusuf Nascăr, iară se chiamă a șasele, că așa ad socotit săborul : să fie amândoaoo unul, că acesta se-au făcut după 27 de ani, și episcopii caril se-au adunat aicea mai mulți de cât acolo făcu'au. Săborul de ad căutat pentru întrebările și tocmélele izvódelor lor sânt ad nu sânt.

Săborul de în vremea lu Teodosie cel mare să fie întârit și nestrucate că ad pogorât pre Macedonie, carele zicea că Duhul sfint iaste rob.

Părinții caril se-au adunat la Efes în vremea lui Teodosie cel mic doaa sute de blagocestivi surpat'au pre Nestorie carele zicea că Domnul iaste om prost.

De pururea pomeniți caril se-au adunat la Halchidona în vremea lui Marchian, surpat'au pre Evthie carele îndrăznia a zice de marea taină că se-au făcut ca o nălucă, atunce ad surpat și pre Nestorie și Dioscorie caril bărfia să se strice tocmélele săbătorilor.

La împărătesca cetate adunatu-se-au 165, în vremea lui Iustinian, asupra lui Origen, carele zicea că sufletelor și trupurilor nu va fi înviare, și ad anatimisit pre Teodorit carele ad scris Chyril la 12 glave.

La Tarigrad iară în vremea lui Iustinian adunatu-se-au săbor de ad surpat pre Onorie de la Roma și pre Serghie de la Tarigrad, caril zicea că o voe și o lucrare ad avut Domnul Nostru Is. Hs. și după intrupare.

Gl. 2. Invățaturile sfinților Apostoli de Climent făcute, pentru încaperile și furările altor ereticil : să fie neintărite.

Tălc. Intru apostoleștile canoane, cătră cărțile Legii Vechi și Noaa și cătră tocmélele apostolilor carele le-au făcut Climent în cele opt cărți, peruncituni-se-au să le ținem cinstite și sfințite, iară acest canoș poruncéște să se lăpede, nu pentru alt ceva, ce pentru bogate lucrure. Copile și striine de creștinătate ale ereticilor, carele bagă în transele spre spargerea besericii, drept accia poruncéște să se scóță ca să se întemeizeze și să se întărescă turma creștinescă.

Gl. 3. Preoții caril vor fi însurați de doao ori și nu se vor pogâr să li se ia darul, iar de vor lăsa răotătea și se vor părăsi cătră va vreme atunce cel ce se-au rânit și cei ce se-

au însurat fără de lege : nu pôte să blagoslovescă, iar ceia ce se vor însura după hirononie accia să fie lipsiți în cătră va vreme să nu procopsescă întru rânduialele lor, adecă să se canonescă, iară apol de ș vor pricépe răotătea că ad făcut rău adecă se vor lăsa de împreunare accia să'ș ție numai cinstea șederii mai sus iară popia nu, iară după hotarul (adecă tocméla) acceta de vor fi fost oprți și ei nu vor fi băgat în semă acca opréla, de tot să le fie luat darul.

Tălc. Părinții săborului acestuia îndrepând răotătea cea ce să făcuse și dăzrădăcănând și cea ce vrea să fie : făcut'au canoșul acesta : și poruncesc : ca căli de în preoți și de în diaconi vor lua a doaa muiare mai înainte de venirea acestui săbor, și ad fost până ce ad venit ei (adecă le-au ținut până ce s'au adunat săborul) nepocăiți de nu se-au despărțit de fără de legile nunte, accia cu pravila să fie scoși și să li se ia darul și să se pue la un loc să fie cu miréni, iară căți mai înainte de venirea săborului 'și vor fi cunoscut folosința de să vor fi lăsat, și vor fi gonit acca împreunare rea, accia să se părăsescă de preoție și să se canonescă în cătră va vreme și numai să'ș ție cinstea șederii scaunului mai sus cum ad fost sezănd, și să le sosescă numai acca ședere mai sus, cătră domnul plângând să li se iarte păcatul carele l'au făcut de în nepricépere, pentru că nu se cade celuia ce se-au rânit pre altul a blagoslovi, ce și preoții și diaconi caril se vor fi însurat cu o famée văduă fiind mai înainte de hirononie ; asjiderea și ceia ce după hirononie se-au însurat însă de preoție nu se vor părăsi de tot, ce să se opréscă de sfința liturgie, și să se canonescă cătră va vreme, deacia iară să fie la ale lor spițe arlând cum dăzlegă fără de legea împreunare, și nici cum să nu se sue la altă spiță mai mare : ce să fie în rândul în carele se-au aflat, însă accéstea poruncitu-se-au să se facă pentru nilă și ertăciunea cum se-au zis mai înainte de venirea săborului, iară de atunce încóce după hotarul și canoșul acesta, nu iartă să se facă nice unele de accéstea, ce după boțez încă și cela ce se va împleteci cu adoa nuntă, sau posadnică va ținea, sau văduă va lua, sau scósa de altul, sau robă, sau cinghina : acca să nu pótă fi episcop, ad preot, sau diacon, sau ypodiakon, după cum ad poruncit canoșele șapte-spre-zéce și opt-spre-zéce ale sfinților apostoli.

Gl. 4. Clericul carele se va atinge de nevasta a lui Dumnezef, aceluia să i se ia darul iară mirénul să se afurisescă.

Tălc. Inse canoșul acesta, pre cela ce se va amesteca fetei ceia, ce se-au nevestit și se ad sfinți lui Dumnezef : de va fi cleric, iar darul, iară de va fi mirén afuriséște,

iară canoșul 18 al marelui Vasilie, pre unu, ca acca socotéște'el ca pre un precurvariul și la pricéstenie, pre unul ca acca într'alt chip nu' l primeste, de nu se va lăsa întâi de acel păcat.

Gl. 5. Și preotul famen să nu fie slujnică, sau alt obraz : fără numai de cele ce's fără bănuială.

Tălc. A ținea în casă faméile cele sfințite, măcar de sânt și famen, măcar fôrte bătrânt : canoșul acesta apără ca și postlania Marelui Vasilie cătră Popa Grigorie ; fără numai de vor fi de în faméile obraz de în cele fără bănuială : adecă mumâni, surori și mătuși de tată sau de mumă și allele ca accéstea, iară cine va călca accéstea porunci, poruncéște să' l ia darul, pentru că acca canoș aduce mai mult spre famen, că măcară de vor fi și miréni și vor lăcui cu muerile carele nu vor fi de în obrazele rudeniei cele ce sânt fără de bănuială, unil ca accia să se afurisescă.

Gl. 6. Carele se-au hirononit de se va însura să' l ia darul că de va vrea să se hirononescă, acca trebuie întâi să se însore.

Tălc. Inșă canoșul săborului de la Anchira poruncéște pentru cela ce va să se facă Preot sau Diacon și întâi se va mărturisă când se va face cum nu va ședea neînsurat, ce va lua muiare și după hirononie va veni la nuntă de se va însura să'ș ție a sa slujbă, iară acest canoș lăpădă pre acca canoș și de totul deșartă pe preotul și diaconul, și ypodiakon caril se vor însura după hirononie urmând canoșului 26 al Apostolilor : și poruncéște ca cine va îndrăzni a face accésta după hirononie să' l se ia darul, și dă voe fie ș căruia înainte de hirononie pre legea nuntei să se împreune mueril.

Gl. 7. Diaconul carele va avea vre o rânduială de nu va fi ispravnicul patriarcului sau al episcopului : să nu șază mai sus de preoți ce să fie mai jos de toți.

Tălc. Trufele mirenești și șederile înainte Dumnezăeștili părinți scotându-le de la beserica poruncesc : nici un diacon să nu șază mai sus de preotul măcară de ar avea fie ce rânduială mare și cinstea a besericii, fără numai când va fi trimes într'altă cetate și loc ispravnic în locul Mitropolitului sau al patriarcului : pentru niscare întrebări și niscare semi ale canoșelor și ale besericilor, atunce să cinstéște ca și cum ar împlea locul aceluia ce l'au trimes, iară de va îndrăzni vre'unul de în diaconi trebuindu' l într'alt chip boeréște în silă să șază mai sus de popa : atunce să' l șă urgisescă de a sa spiță, și să fie mai jos de toți diaconi.

Gl. 8. Deca vreme ce nu va putea să se facă săbor de doao ori în toți anii lângă

Paști și în luna lu Octovrie încăi să se facă odată.

Tâlc. Pentru primejdiile și nevoile ce se tâmplă episcopilor de supărările păgânilor, de nu pot face săbor de doadă ori într'un an : tocmnit-se-au de canónele acestea și se-au poruncit ca să se facă săbor în toți anii odată, lângă Paști și în luna Octovrii.

Gl. 9. Opritu-se-au a intra clericii la cărciumă, opritu-se-au încă mai vărtos și a ținea ne cum să intre; deci său să se părăsescă său să li se ia darul.

Tâlc. Nu se cade clericilor să ție prăvălie de cărciumă și să neguțătorască într'ânsele, că de vreme ce se oprește a intra în cărciumă striină, cu cât mai mult nu trebue a ținea el cărciuma și altora într'ansa nu se cade a sluji; iară cine va înurăzni a face acésta și nu va asculta să se părăsescă : săi se ia darul aceluia.

Gl. 10. Episcopul, preotul și diaconul cari vor lua camătă : de nu se vor părăsi să li se ia darul.

Adevărat.

Gl. 11. Aluaturile său azimele ovreilor să fie scupate; iar cine va chema dohtorii lor, său se va îmbăia cu ei împreună : acela să se afurisescă.

Tâlc. Nu e nici o împreunare creștinilor cătră ovrei, drept acéia ori cine se va afla mâncând de într'ale lor azime sau va chema pre dânsi spe vrăciuire săi dohtorescă sau într'alt chip cumva va lăcu cu dânsii : acela de va fi cleric săi se ia darul, iară de va fi mirén să se afurisescă.

Gl. 12. Zisu-se-au să nu scoți muiarea, adecă să nu te desparți de dânsa : ce să gândesti să procopsești mai bine, și iară poruncim celuia ce să hirotoneste mai mare : să nu mai lăcuiască cu muiare

Tâlc. Inșă canonul apostolesc a 5 așa poruncéste : că nici episcop, nice popă nice diacon fără de socotința smereniei nu pôte să scoțā muiarea lui, iară cine va face acésta canoneștei, și de se va lăsa neindreptat săi se ia și darul, iară acest canon nu iartă pre episcopi după ce vor veni la hirotonia episcopescă, să șază cu ale lor mueri, și acésta făcând nu că dōrā nu suferē sau se lepădā de tocmélele cele mai de nainte ce au tocmnit Apostoli : ce brodin pentru mai buna procopsire a spāsēniei ómenilor și să nu dea vre o vină spre tocméla preotescă, că zice dumnezeescul apostol : faceți, tōte întru slava a lu Dumnezeu, ști nepotficnare și ovreilor și ellinilor, și beséricii lu Dumnezeu cum placu și eu tuturor întru tōte nu cautā folosința mea ce ca și eu lui Hs. episcopul carele va face așa și după hirotonia episcopiei va lăcu cu a lui muiare; poruncéste ace-

sta canon într'alt chip să nu fie ce săi se ia darul.

Gl. 13. Déca vreme ce Romanii voesc să ș lase muerile, întâi diaconii și popii cari vor să se facă preoți, iară noi nu vom așa : ce întârim însurările celora ce vor să se facă diaconii și preoții.

Tâlc. De și ține canónele pre tocméla besérica Romanilor ca cela ce va să se hirotonescă diacon sau popă : să mărturisescă mainte de hirotonie ca să nu se mai atingă de a lui mueare, ce de împreunare să se desparță ce înșă acésta iaste ca cum ar stā împotriva încredințării și adeverinții apostolești, și e nepriimită acestui canon, drept acésta poruncéste preoții sau diaconii cari prepartă, ce să ș păzescă împreunarea cătră femeile lor; și să se păzescă de a nu se împreunarea cătră dînsele pre la vremi numai când li se cade; adecă la vrémea postului, și când vor vrea să slujască sfintele taini, ca să Dumnezeu, iară cari se vor ispiți a ș scóte ale lor famei pentru smerenia, acea să se afurisescă, deacia de se va lăsa neindreptat săi se ia darul, după cum zice canonul 5 al sfinților și Dumnezeștilor apostoli.

Gl. 14 și 15. Cade-se când va să se hirotonescă popa să hie de 30 de ani și diaconul de 25 și diaconița de 40 de ani, și ypodiacon de ani 20.

Tâlc. De se vor afla niscare ómeni fōrte destoinici a li preoți, nici unul să nu se hirotonescă nice într'un rând preotesc, mainte de poruncita lor vréme, iară ori cine se va face popă mainte de trei-zeci de ani, sau diacon mainte de 25 sau ypodiacon mainte de 20, și diaconița carea se va face mainte de 40, și ypodiaconul mainte de ani 20 acelora să li se ia darul

Gl. 16. Să știți carele zice să fie șapte diaconi după cum au zis deaania, că nu e cuvintul acesta pentru slujirea tainelor ce pentru lucrurile și trebile celora ce slujesc.

Tâlc. Canonul 14 al săborului de la Neochesaria, îndemnat fiind de în cartea deaniei, poruncit'au să se facă câte 7 diaconi pre la fie ce cetate măcară fie și prea mare să fie de slujba tainelor; iară cest canon zice așa că acel săbor pentru cartea deaniei n'au socotit bine, că acel cuvint nu zice de 7 diaconi că zice atunci într'acea vréme nu era grijă apostolilor de ómeni să slujască Dumnezeștilor taini : ce pentru rânduiala și socotința și slujba mēselor, carea era de tréba a tuturor celora ce se adunase atunci, dece printr'acésta și besériciile nu se lepădā a ținea după cum zice canonul acela. Să ție 7 diaconi să fie de slujba Dumnezeștilor taini : ce șie carea după cumu'i va fi-venitul așa

să aibă și cătuiala preoților, diaconilor și a altor clericilor.

Gl. 17. Cine va primi clericul striin și'l va hirotoni lui; aceluia să i se ia darul, împreună cu cela ce'l au hirotonit.

Tâlc. Nu se iartă nice unul de în cleric, iară de șirea episcopului său : să se pue la altă beserică, iară de va primi vre un episcop pe clericul striin, fără de carte de ertăciune, a episcopului său și'l va pune la besérica lui și'l va ținea într'aceiaș rânduială ce au fost, sau ilu va hirotoni măcară și într'altă spiță mai inică : să li se ia darul amândurora.

Gl. 18. De se va muta neștine pentru supărarea păgânilor déca vor înșteea, iară să se mute cătră besérica acéca ce'i se-au dat în mână iară după așezare de nu se va întorce : să se afurisescă.

Tâlc. Inșă clericul carele pentru vre o supărare, se va desparți de la besérica acéca ce'i se-au dat în mână și se va duce cătră altă beserică, și'l va primi episcopul cela ce va fi acolo și'l va împreuna clericilor : aceluia să se ia darul împreună cu cela ce'i au primit cum poruncéste canonul : 17, ce am scris mai sus; iară de se va fi mutat clericul de la besérica acéca ce s'au făcut cleric pentru supărarea păgânilor sau pentru altă primjdie, decia de să va fi potolit lucrul pentru care vină au fugit și nu va vrea iară să se întorecă la besérica lui la carea se-au făcut cleric : atunci să se afurisescă, împreună cu episcopul cela ce'l ține până ce se va întorce; dară pentru care vină cēsta se afurisēste, iară celuia i se ia darul; căce că cēsta de pre urmă au făcut acésta dā nevoe, iară cel de întâi au fugit fără de vină, și hirotonia episcopului său carea au pus pre dînsul ó au rușinat și de dînsul ș au bătut joc.

Gl. 19. Cel mai mare al beséricii i se cade în tōte zilele mai ales Duminecile să spue învățăturile, și să nu tălcuiască nice de la sfinții părinți : ce cum au primit de la sfinții părinți.

Tâlc. Episcopilor li se cade să învețe poporul în tōte zile, și pre ómeni să învețe învățăturile blagocestiei, mai ales Duminecile, ca de va întreba cineva pre dînsi, de în Dumnezeștile scripturi, atunci să nu spue acélea de întru mintea lor : ce cum au vătat și au tălcuit luminătorii și dascalii beséricii de în scripturile și cărțile lor. Că acésta măestrie și icsuire bună se cade lor a ști : adecă învățăturile ce au dat Dumnezeștii părinți, și de pre acélea să dăzlege întrebările de carele'i vor întreba, iară să nu dăzlege întrebările de pre cuvintele lor nici să se pue să adone cuvinte de ale lor, să nu cum va dōrā să nu se pricepā a dăzlega acélea singuri : apoi să cazā departe de ade-

vărta învățătură; iară cine nu va purta grija de popor și de ómeni și nu le va spue învățăturile creștinătății, pre acela canonul 57 al sfinților apostoli, întâiul afurisēste : decia déca se va lăsa întru lēne săi se ia și darul.

Gl. 20. Episcopul să nu învețe săborul într'allă cetate cum nu'i se cade, iară de să va porni vre un episcop, acela să șie lipsit de episcopie și să slujască slujba popescă iară nu episcopescă.

Tâlc. Episcopul carele va face acésta pentru trufa și îngâmfărea și pentru urgisirea a episcopului de acolo de nu'l va băga în sēmā : ce va învăța în săbor nevoindu-se a rușina pre cela-lalt, și a'l batjocori, logodindu'și lui înainte scaunul striin : acela pe dreptate să se lase de episcopie, că cine pohtēște ale striinilor, acela să lipsēste și de ale sale, și să se pogore în locul popesc, și lucrurile carele fac ei acélea să facă și el.

[Semnez]. Semneză să știți și de acésta, când se pogorā episcopul în locul Popei, pentru că canonul 29, al săborului de la Chalchidona zice și chiamă pre pogorārea episcopului ce să pogorā întru spița popescă; furare de sfinție protivnică, și să se ție acest canon vărtos că se-au izvodit de într'adeveritul canon.

Gl. 21. Carele'i se ia darul de purerea și se pune cu mirénii : de să va pocăi acela numai să se rază, iară de nu să lase părul nu'i creșcă.

Tâlc. Preotul sau diaconul de li se va fi luat darul : acéca cinste și ședere mai sus să aibă, și trebue să ș tunză capul ca și ceia lalt cleric, iară de'i se va fi luat darul pentru vina greșalelor a păcatelor, și se va fi pus în locul mirénilor; atunci de va lăsa păcatul de voea lui pentru carele se-au lipsit de dar și de cinste, și'i va căuta cătră întōrcere : atunci să'i tunză capul ca și cleric; iară de nu se va lăsa de greșale de voea lui, ce va vrea să le facă : atunci să ș lase părul să creșcă, ca al mirénilor, ca un om ce voiaște mai bine a cinsti petrecania lumii, de cât viața cerescă.

Gl. 22. Carele se-au hirotonit pre bani : aceluia săi se ia darul împreună cu cela ce'l au hirotonit.

Adevărat.

Gl. 23. Cine va da Dumnezeiasca priceștērie și va cere mangări sau alt ceva de la eei ce să priceștēsc : aceluia săi se ia darul.

Gl. 24. Clericul său călugărul, de va privi la incurarea calilor, sau când vor vrea cinghieasele să ție la nuntă, de nu vor ție mai nainte : să li se ia darul.

Tâlc. Clericul cându'i chomat la nuntă, și nu se va șcula, să fugā mai nainte până nu

întră înșelăciune și hațjociritoare jocure, atunci nu l' se ia darul numai cât : ce când va face acesta și nu va vrea să se lase de nu se va părâsi, atunci l' se ia darul, așjiderea și cela ce iase de privește la incurarea cailor.

Gl. 25. Petrecăniile Șeliștilor și ale săticelelor de le va fi ținut cine va în trei zeci de ani și nu le va mai fi căutat niminea : atunci să le fie neapărat; iară de l' va fi zis și se va fi pricit cu cela ce le ținea în mijlocul acelor ani : atunci are voe să și le caute.

Tâlc. Petrecăniile seliștoarelor zice cum am scris la 17 canone al săborului de la Halchidona, țarinele cele ce s' osebi de beserică nici sânt de împreună carele sânt cu totul pre la niște saie, sau orașure, carele acum se chiamă țarine singurești; iar săticelele sânt țarinele carele sânt în mijlocul locurilor sau satelor, deci care episcop va fi ținut acel săticele sau locuința de seliștă în trei zeci de ani și vor fi fost ale altui episcop și n'au poruncit a scorni într'acei 30 de ani nice o amestecătură, atunci să le fie ne mișcate, iară de să va fi făcut pentru acelea între amândoi episcopii vre o price, mai înainte de trecerea acelor 30 de ani, atunci de acesta să fie volnic cela ce l' va părea că e a lui și să năpăstuiască, să și o alegă cu săborul eparhiei.

Gl. 26. Preotul carele va cădea într'o înșurare fără de lege și l' se va lua darul, acela să se împreune numai șederii și de tot să se despartă de spurcăcinne.

Tâlc. Ori care preot ce va fi luat mainte de hirotonie mueare aș văduă, aș topană, aș cinghiasă, sau alta de cele lepădate ce sânt într'u necurăție, acela de preoție să se părăsescă, iară la șederea preoților să se împreune și o nuntă ca aceea fără de lege să se despartă, pentru carea de preoție se lipsi.

Gl. 27. Clericul să nu se îmbrace cu haine carele nu l' se cade nici în casă, nici pre cale, iar de nu va face așa, o săptămână să se canonescă.

Adevărât.

Gl. 28. Poruncitu-se-au pentru struguri, deca se aduc la beserică să se blagoslovescă, și să se împartă, iar mai mult jertva cea fără de sânge de într'insii niminea să nu îndrăznescă a se atinge să facă.

Tâlc. A aduce struguri la beserică la vreme când li se cade și a se blagoslovi de preoți și a l' darea celor ce cer, de acesta canonul 3 al sfinților apostoli iară, iară a l' împreunarea jertvei cel fără de sânge și a l' împreunarea canon ce oprăște, și poruncște să nu cumva să mai îndrăznescă vre unul de în preoți, iară de nu carele va face acesta să l' se ia darul.

Gl. 29. Unii de în părinți la zioa de taină vecera deca cina ei făcea liturghie, ce de acesta socotit'au la săbor să nu se mai facă, nici să facă razdrașenie în postul cel mare în săptămâna cea mai de pre urmă : Joi, ca să nu cumva să se socotescă că urgiseste și nu bagă în sémă tot postul.

Tâlc. Inșă săborul de la Cartagen la 17 de canone au poruncit ca să se obârșescă sfintele de omeni postiți, fără numai o zi ce iaste a anului în care se face adevărta veceră; iară acest canon păzind și fiind vartos cu dedinsul, nici de acesta zi nu lasă așa : ce porunceste și într'acea zi (adecă în joi mari) preoții să fie postiți, atunci să slujescă liturghie, așjiderea și omenii postiți fiind să se priceștiască, ca să nu facem necinste nici să urgisim tot postul pentru călcarea unei zile.

Gl. 30. Preoții carii sânt pre la besericile carele s'pre în păgân de se vor tocmi vre unii de într'insii să se despartă de locuința împreunării a fâmeilor sale : deca nice cum nice într'un chip să nu mai lăcuiască cu dinsele.

Tâlc. Preotul carele s' va scote muiarea lui, pentru vina a bunii cucerii aș diaconii fiind acela poruncit'au canonul 5 al apostolilor, să se afurisescă sau să l' se ia darul de nu se va pleca să o fie iară s, pentru că unii de în preoți carii sânt pre la beserică păgâne părăndule că fac mai bine ore ce, de în canonul apostolesc, ci nu s' goneș fâmeile lor, ce tocmeșc cu dinsele să se ferescă unul de către împreunarea altuia, deci tocmeșc ca acesta a acelor popl de în păgân porunceste acesta canon să nu se lepède, drept acela ei cu dinsele să nu mai lăcuiască, nici într'un chip cum ar da arătare într'egă și deplină obiciei-rilor sale, deci, săborul acesta dau lor și socotesc de mai slobozesc de acesta, pentru lepădatul și înștrăinatul obiciei și pentru socotinta a împuținării lor de suflet.

Gl. 31. De nu va fi cu știrea a episcopului să nu se facă liturghie în casa de rugă.

Tâlc. Inșă canonul 57 al săborului de la Laodichia apără pre episcop, și pe preot a face liturghie ori în fie-ce casă de rugă, iară acest canon, întorče și porunceste cu știrea episcopului a cărui iaste ținutul să facă liturghie în căsuțele cele de rugă, carele sânt în lăuntrul caselor, iară cela ce va face fără de știrea lui (adecă a episcopului) l' se ia darul.

Gl. 32. Zlatoust stricănd eresul celora ce slujesc cu apă, când zice : și aș murii domnul și se-au sculat vin aș luat, acesta luând și socotind Arménii : ei slujesc numai cu vin neștiind (oceanicii) că și acel Zlatoust, și Vasile și Iacov, cu vin amestecat cu apă aș slujit, așjiderea și noao aș dat a sluji, iară cine va sluji numai cu vin sau numai cu

apă, iară nu cu amândoaoo amestecate : a celuia să se ia darul.

Tâlc. Tâlcul a lui Zlatoust iaste de la Evanghelia lui Mathei, iară Arménii rătăciți fiind întru eresul celora ce slujesc cu apă nevoitu-se-au să strice celora ce slujesc jertva cea fără de sânge numai cu apă, drept aceia, ei slujesc numai cu vin fără de apă nepricepând spurcații că într'acesta se vede tot meștersugul sfințului : ca să strice eresul celora ce slujesc numai cu apă, și să l' plece să slujescă și ei cu vin, nu numai cu apă, iară lor părăndule că le stă împotriva să l' infrunțeze, se lepădă de apă a băga, și nedomirindu-se numai cu vin slujesc oceanicii, că și acel Hrisostom, și marele Vasile, și fratele a lu Dumnezeu Iacov, vin amestecând cu apă liturghie făcea, și noao așa aș dat să slujim, iară ori care preot sau diacon sau episcop ce nu va face curata jertvă (adecă liturghie) după acesta tocnelă a apostolilor și a purtătorilor de Dumnezeu părinți să l' se ia darul ca celui de mărturiseste că e taină prôtă și se lepădă de învățăturile cele ce sânt date de la sfinții părinți.

Gl. 33. Carele va fi destoinic de hirotonie, și va hi de nem preoteșc, apoi de va fi și de alt nem numai destoinic să fie, acela se se hirotonescă, și carele nu va fi tuns și nu va fi luat blagoslovenie, acela pre ambon să nu cetescă sfintele cuvinte.

Tâlc. Carii sânt în laturea armenescă urmând obicieiului ovreesc, iar ei primesc întru cliros, numai pre cei ce sânt de nem preoteșc; deca și cea ce n'au luat blagoslovenie de episcopie, iar ei se amestecă întru tunderea preolescă de sfințesc cântăreți și poruncesc să citească omenilor sfintele cărți pre ambon, deci pentru aceste doao vin acest canon lepădându-le porunceste, să nu se caute nemul celui ce va să se aducă întru cliros ce de acesta să ispitescă numai de va fi destoinic, nici să iarte pre cine va să cânte sau să citească pre ambon, fără numai cela ce va avea blagoslovenie pre pravilă și va fi luat tunderea preoteșcă de la episcopul săit; iară cine va face afară de acestea ce am zis și am poruncit să l' se ia darul.

Gl. 34. Ori carii clericii sau călugării carii vor face jurământ de împreună sau se vor stringe cetă sau nișcare merșesegure asupra episcopului sau a clericilor : aceia de în spita lor să cază.

Adevărât.

Gl. 35. Pristăvindu-se episcopul, clirosul să l' păzescă unghie ce va avea iară de nu va fi cleric : atunci mitropolitul să le păzescă până la hirotonia altuia.

Tâlc. După pristăvirea episcopului nici clericii lui nici mitropolitul n'are voe să fie sau să ia ceva de în uneltele sau bucatele bes-

ricilor ce rămân văduă; ce trebue toate să se păzescă cum se cade de acei clericii, până ce se va hirotoni alt episcop; iară de nu va fi rămas nici un cleric la acea beserică, atunci să le păzescă nesticite Mitropolitul, și să le dea toate episcopului celuia ce va vrea să se hirotonescă.

Gl. 36. Țarigrădenul cu Roma să le fie cinstile, amândurora tocma după dinșii Alexandrenul; după aceste Antiohianul, deca Ierlslimlénul.

Tâlc. Țarigrădenul să se cinstescă tocma într'o potrivă cu Roma; că așa se-au zis la al treile canon al săborului al doilea de la Țarigrad, și la canonul 28 al săborului a patra de la Halchidona, ca să nu se socotescă al doilea după Roma; ce după vreme, așa se cade a socoti și de aicia să fie adevărat după punerea înainte a vremii; iară nu a cinstii că după multă vreme a cinstii besericii Romanilor, dobândit'au cinstea tocma, și acest scaun al Țarigradului și cinstindu-se cetatea acesta și luând mărie tocma ca și Roma cea bătrână de săbor și de împărăți pentru mutarea scaunului.

Gl. 37. Episcopul carele nu se va întorče la scaun pentru năpădirea Varvarilor, acela unde va fi și acolo să și fie scaunul și să se hirotonescă, și toate câte s' ale preoției să le facă adevărat.

Tâlc. De se va hirotoni un episcop și nu va putea să mērgă la cetatea ce se-au hirotonit într'insa să șază pentru năpădirile Varvarilor : acela a face și a pune preoți și aședea în catedră, și a face ceea ce l' se cade episcopilor. să nu se apere : ce toate să fie volnic a le face, și cinstea catedră să aibă și hirotonie a bogății clericii pre pravilă cum se cade să facă, și toate câte se vor face de dinșul pe socotinta pravilii : să fie adevărate, pentru că nevoia carea o au adus vremea, nu se pōte socoti a fi lui urgisire să se micșoreze cinstea a episcopiei lui.

Gl. 38. De se va înoi vre o cetate de împăratul sau va vrea să se înoiască : atunci tocmelele cetății și ale omenilor, și lucrurile tocmelele lor besericii să urmēze.

Tâlc. O cetate vechă ce să va înoi de împăratul sau va vrea să se înoiască : acela să fie supt noria episcopului celuia ce s'au scris și s'au pus supt el atunci să s' dea datul, măcară de va fi aproape încă și de eparhia altui episcop, acela ce iaste aproape să nu s' izbăndescă pre dinșu : adecă să n' aibă trebă, ce să urmēze tocnelilor și hrisovelor cetății și ale săborului, cum se-au poruncit și la 17 glave ale săborului de la Halchidona.

Gl. 39. Mai marele al noii cetăți a lui Iustinian carele se-au mutat cătră tot Eliespondul (Eliespondul se chiamă ținutul Mării Nēgre) să fie mai mare; și să se hirotonescă de

al săi episcopi iar deca se va muta, iară se aibă trebă cu acea eparhie Târigradenul cum se-ău tocmii de acesta lucrul la Efes.

Tâlc. Atunce când era mai mare Ioan la ostrovul Chiprulul (acesta iaste Nea Iustinianopolul) pentru impresurările Varvarilor și pentru izbăvirea robieii păgânilor, când suferă creștinăscă putere a Chipreanilor, atunce se mută de la ostrovul Chiprulul și aibă pribegit la eparhia Elispondului (adecă a mării negre) atunce Tarigradul și aibă ertat să fie ispravnic și volnic pre episcopii Elispondului și a fie mai mare pre toate episcopii câte s' intră în acea eparhie și iale să aibă pre dînsul începătorii și de la al lor episcop să se hirotonască, cum se-ău poruncit și la săborul de la Efes, iar deca se va izbăvi Chiprul de cătră mâinile păgânilor, atunce iar să vie toate episcopii și Mitropoliile ale Elispondului, cătră scaunul Tarigradului.

Gl. 40. Cine va vrea să se călugărească să se călugărească de 10 ani, măcar de aibă și poruncit Dumnezescul Vasilie ca cela ce va vrea să se tunză să fie de 17 ani ce cum zice și apostolii că aibă închizășuit pre o fămea beserici de șapte ani fiind văduă și Părinții aibă poruncit zicând să se facă Diaconia de 40 de ani, ca să se mai înlărească beserica, drept aceea și noi pecetea semnă la vreme.

Tâlc. Insa canonul 18 al Marelui Vasilie zice că ceea ce se leapădă de nuntă și se aduce Domnului, trebuie să fie de 16 ani sau și de 17 ani, ca obicéiurile și făgăduințele ei să fie adevărate iar de să va lepăda de acestea fără scăpare se muncéște, că glasurile copilărești zice a unora ca acestora nu se cade a le socoti adevărate, iar canonul acesta zice să nu se priméască carele va vrea să se călugărească mai mic de 10 ani ce să se pue unul ca acela, să se ispitéască bogată vreme cu socotina egumenului, dora va chibzui că va crește de să va îndemna mai spre bun folos, cătră tocmela și traiul vieții călugărești, iar mai mic de anii ce aibă zis marele Vasilie să nu se facă, ca pentru să se vază beserica, cu mila lui Dumnezet mai tare și să i mérégă mainte și să i sporéască și pe credincioșii să i arate cătră paza poruncilor, mai tar și mai vârtoși, decă pentr'acesta cuvânt sfinții părinți aibă micșorat vremea Diaconiei, și aibă dat să se hirotonască de 40 de ani ca să sporéască besericii cătră mai bine măcar de și poruncéște apostolul că vădua ceea ce va să se alegă la beserica, se fie de 60 de ani.

Gl. 41. Purtătorii de rase și pustnicul carele n'entuns, de nu se va tunză să lăcuască în Mănăstire, acela de cetate să se gonéască.

Tâlc. Pustnicul cum am zice carii îmblă încuierând cetățile și orașele împăroșin-

duși capetele și rase negre purfând, aceeași să mérégă la Mănăstire să și tunză părul și portul altor călugări să priméască, iar de nu vor face acesta pustnicii de pre în cetăți și dăpre în orașe să se gonéască ca să nu hăjducéască făgăduința cea de împreună, adecă cea de obște, și să șază la pustie, de acolo de unde nu mele și aibă câștigat și aibă luat.

Gl. 42. Carele va vrea să se inchiză într'o peșteră acela să petrecă întâii într'o mănăstire 3 ani, deacia să mai lăcuască na'ntea încizătoare, și alt an, și așa să intre și să nu mai iasă, fără numai cându va pripri morțea sau către folosința a mulți.

Tâlc. Cine va vrea să intre într'o închisore și a'ș luarea aminte de ale lui singur cade-i se mai întâi să intre în mănăstire, și în vremea a trei ani să se smeréască întrufrica a lui Dumnezet mai marele Mănăstirii, deacia să se ispitéască voia lui de episcopul locului, de voe și cu totă inema îmbrățișeză viața ca acela, aibă și aibă și mărturiséască pohtéște el într'acela chip aibă și deacia să mai aștepte ș'alt an afară de închisore, ca să se infoloséască mai mult, ca să arate că nu voește singurătatea pentru deșarta slavă și cinste, ce pentru a lui bine, deacia după implerea a alată vreme de se va afla cineva stătătorii într'o mintea sa atunce să se inchiză și de acolo să nu mai iasă fără numai de'i va cădea vre o supărare pentru folosul a mulți, sau pentru altă nevoie ce va îngrozi; atunce cu blagoslovenia a episcopului locului acela să iasă, iar de va eși fără de aceste vinț ce se-ău zis, întâi să se inchiză fără de voia lui, deacia să se pedepéască, cu posture și cu alte strimțuri, ca să aibe tămăduire pentru împușinarea sufletului său, adecă pentru frica, cunoscând după cum zice scriptura că niminea nu ș' pune mâna pe Raliți și să se întorcă înapoi și apoi să pótă fi îndreptat la împărăția cerului.

Gl. 43. Volnicul tot omul carele va vrea să fugă de furtuna lumii, și în mănăstire să intre, acela să se priméască.

Tâlc. Dumnezet și tatăl nostru zicând: carele va veni cătră mine nu' voi scote afară, drept aceea volnicul tot creștinul de furtuna a marelui vihor a lumii să fugă și în mănăstire să mérégă să se incue, măcar pentru fie ce păcat ce va face că ceea ce puțvirea se pocéște pre acela și priméște Dumnezet, drept aceea să nu i împédece nici să i opréască nici un timp de cătră umplerea voii lor.

Gl. 44. Călugărul de să va însura sau va curvi, acela să se priméască după canonul curvarului.

Tâlc. Călugărul de să va însura sau va măcar și curvi, acela tocmă se canonește ca și canonul curvarilor și canonul lor iaste

2 ani, după cum zice canonul 36 al marelui Vasilie, 2 ani să plângă, 2 să asculte, 2 să căză și într'un an să se pue cu credincioșii iar la al 3 să se priméască la pricéstenie.

Gl. 45. Părinții să nu i îmbrace fetele în haine de mătase când le duc să se călugărească, și așa să ia chipul: că acesta iaste aducere aminte de trecătorea lume.

Tâlc. Unele de în fâmei când vrea părinții lor să le călugărească, întâi le îmbrăca cu haine de mătase și cu altă podobă cu totă, cu aur și cu pietri împistrită cu mărgăritarii și cu mătăsuri și așa le ducea, deacia așa îmbrace cu mult preț slujă Gitarului, iară apoi lepăda acea podobă numai cât, și lua blagoslovenia chipului dă se îmbrăca în haine negre călugărești, drept aceea părinții poruncesc să nu se mai facă acesta de acum înainte, că nu e lucru cinștit nice drept, nice se cuvine, carea de voea ei aibă lepădat totă bucuria lumii, și viața Dumnezăească aibă îmbrășat și și aibă întâii gândurile să fie neortodoxe și așa la mănăstire aibă mers, apoi să ș' vie iară pentru unele ca acelea să și aducă aminte de trecătorea și putreda lume, de carele se-ău făgădui să le uite; iară apoi să ș' turbure sufletul de valorile furtunii vihorului lumii să o bată în coce și în colea, ca să nu pótă plânge, nice să pótă arăta umilința inemii.

Gl. 46. Călugărița nu e volnică să iasă de în mănăstire fără de blagoslovenia stariței și când va vrea să iasă să nu iasă singură: ce cu alta mai bătrână, și când va vrea să iasă afară; așjiderea și călugărul, de nu va fi cu erlăciunea egumenului, de în Mănăstire să nu iasă.

Tâlc. Călugărița, a mănă vrea o dată pentru fie ce lucru afară de Mănăstire: acest canon de tot aibă oprit de acesta lucru, iară de'i se va timpla vre o nevoie să iasă de în Mănăstire, atunce cu știrea și blagoslovenia stariței să iasă, și iară să se întorcă să lăcuască într'ansa, de acesta nu se aibă apărut, ce încă se iartă a se face, însă și acesta să se adaogă, să nu iasă singură: ce cu alta mai bătrână și mai matoră ce va fi în mănăstire, așjiderea nice călugărul să nu fie volnic a eși de în mănăstire: fără de blagoslovenia celui mai mare, iară cine va călca aceste porunci: acela să i se dea canon ca să se pótă infolosi.

Gl. 47. Nici mulțea să nu dörină în mănăstirea bărbatilor: nici bărbatul în mănăstirea muerilor.

Adevărat.

Gl. 48. Carea se-ău despărțit de cela ce va să ia episcopie, deca se va căltoni, iară iaste să intre într'o mănăstire prea departe de mănăstirea a episcopiei și să aibă socotina de episcop.

Tâlc. Ca pentru să nu fie smintire și polic-

nire omenilor, cade-se după tocmela ce se-ău făcut de împreună de se-ău despărțit de bărbatul ei și el deca aibă mers cătră scaunul episcopiei, atunci ia după hirotonia lui să mérégă într'o mănăstire ca după hirotonia lui să fie de eluș departe de episcopie, iară socotina ei totă să se facă de episcopul.

Gl. 49. Câte mănăstiri se fac cu știrea episcopului, atunce să nu se mai facă lăcuințe mirenești: nice să se mai dea omenilor mireni.

Tâlc. Așjiderea scrie canonul 24, și al patrulea al săborului de la Halchidona, și opréște a să zidi mănăstire fără voia episcopului locului.

Gl. 50 și 51. Nice mirénului nu se cade să gluméască să jöce.

Tâlc. Nice trebuie să fie jucătorii, nice privitorii unde alérgă caii, nice la vânăture, că mirénul se afuriséște, iară clericul și se ia darul, că și mirénul fiind creștin: cade-lie se cu cinste să trăiască, drept aceea canonul zice, carii glumesc sau fac jocure pre la corture, sau se fac măscărici și adună omenii cătră privire sau se indeletnicéază cătră vânător: afuriséște, iară clericii carii vor face ori fie care de într'acéstea să li se ia darul.

Gl. 52. Preste toate părésimile să fie liturgia preajde Sfeștinăca fără Duminecile și Sămbetele, și zioa blagoveștenilor.

Tâlc. Vina pentru care lucru într'o toate părésimile fără Sămbăta și Dumineca, și zioa blagoveștenilor nu se face liturgia, ce fac preajde Sfeștinăca: Scrisu-se-ău cum ne pare la 48 de canone, ale săborului de la Laodichia.

Gl. 53. Coconii carii primesc de în hotez nu i lăsa să se împreune cu coconii mămăni, iară de'i va neștine împreună: după împreunare ei să cunoscă și canonul.

Tâlc. Rudenia carea e dă pre suflet aceea este mai mare de cât rudenia trupéască, drept aceea acesta canon face i părtași canonului curvarilor, pre cela ce aibă priimit de în sfințitul hoteză pre un cocon și apoi să se însore să ia pre mămă-sa: decă întâi se cadé să se despărță aceea nuntă.

Gl. 54. Nu erta să se ia vară cu vâr nică față și mămă pre fecior și pre tată nică fetele surorii pre tată și pre fecior nice pre doi frați: iară de va face neștine acesta după despărțirea șapte ani să căză.

Tâlc. Și aceste de să vor face nunte ca niște lepădate să se despărță, și carii se vor fi împreunat acestora, după cum zice acesta canon și 61 al marelui Vasilie: într'un an să plângă, doi ani să asculte, trei ani să căză și a șaptelea să se pue cu credincioșii și așa de să vor pocăi cu lacrimi: să se destoinéască Dumnezestii pricéstenii.

Gl. 55. Romanii pre părésimii postesc

Sămbetele, iară săborul aū adusu' și aminte : să fie și ei după canonul apostolesc.

Tâlc. Prințând de veste acest sânt săbor de carii sint în cetatea Romei cum calcă canonul 60 al sfinților apostoli, carele aū poruncă să nu se postescă altă Sămbătă sau Duminecă fără de Sămbăta cea mare, deci aū poruncit acest săbor, hesericii Romanilor, această canon apostolesc să'l fie și ei nemisicat.

Gl. 56. Arménii pre părăsemi Sămbetele mănâncă oaă și brânză într'aceia, se-aū poruncit în totă lumea să se ferescă de această iară de nu să se afurisescă.

Adevărat.

Gl. 57. La jertviare nu se cade nici trebue să se aducă miare și lapte.

Adevărat.

Gl. 58. Mirénul să nu se priceștuiescă adins eluș : iară de nu șapte zile să se afurisescă.

Tâlc. Nu se cade mirénului adins eluș să se preceștiuiescă Dumnezăștii, taini, fiind acolo episcopul sau preotul, sau Diaconul, iară cine va face acesta : poruncit'aū săborul să se afurisescă o săptămână, ca să se pedepsească să nu înțelepțeze și să gândească să facă cele ce nu'i se cade nici 'i se cuvine să facă.

Gl. 59. Fără de căsciōră de rugă nu se pōte face hotezul, în mijlocul casii, iară cine nu va păzi acesta : clericulul 'i se în darul iară mirénul se afurisește.

Tâlc. Inșă în cămara cea de rugă carea iaste în mijlocul casii, canonul 31 al acestu' săbor aū slobozit să slujască într'insa cu știrea episcopului iară canonul 57 al săborului de la Laodichia de acesta n'aū slobozit să se facă de episcop sau de preot, iară hotezul să se facă întru niște case de rugă ca a-cēlea acesta canon nu lasă : ce zice carii vor să se dăstoinicēscă Dumnezășculu' hotez : aceea să mērgă la adevăritele hesericii și într'insele dar ca acesta să primescă, iară de nu, cine va trēce a-cēlea porunci, de va fi cleric să'l se în darul, iară mirénul să se afurisescă.

Gl. 60. Cine de voea sa se va îndrăci, a-cēla să cază supt canonul celor îndrăciți.

Tâlc. Carele pre sine va învăta de cēle ce am zis, de însușie saū de îndrăcie, acela șase ani să cază, așjiderea și cēla ce pōrtă ursul, și cēla ce crede hmarménul și nărocul : acela să fie afară dă heserică, că carele să lipște Domnulul (după cum z'ice Apostol) un duh iaste, așjiderea iară adevărat iaste că cēla ce să lipște draculul, apropiese de împreunarea lui și amândoi un duh sint, drept a-cēla carele se face de voea sa îndrăci și se inchipuieste de face ale lui lucrure, și supune pre sine a strimțurii ca a-cēlea, a-

cēla să se canonescă cu canonul cēluea ce adevărat se îndrăcește, cu post și cu strimțurii și să se chimbe de întru lucrurile și răotățiile drăcești.

Alt tâlc. Carii urmēză obiceiurilor păgănilor, și vrăjilor sau carii dau pre sine spre jucării sau cântece, ca să invēte de în cēle lucrure lepădate, așjiderea și carii se dau la cēla ce pōrtă ursii, sau alte hieri cătră băjocura și rătăcirea celor mai proști, și hmarménului și norocului și cēlora ce spun nēmūl omului și carii cred vrăjitorilor fēremecătorilor și cēlora ce să chemă gonitori de nori. Poruncit'aū de a-cēlea știntul săbor șase ani să cază ca să stea cu cēl ce cad 4 ani, apoi într'alii doi ani să se pue cu cēl credincios și așa să se dăstoinicēscă Dumnezăștii, taini, iar de să vor lăsa neindreptați și după certare nu se vor părăsi de într'acēle meșter șugure Ellinești, atunci de la heserică cu totul să se rumpă.

Gl. 61. Să se lēpede de în petrecania creștinescă cēlea ce să chiamă Vota și cēlea ce se chiamă Vrumalia. (Vrumalia se chiamă zborurile și praznicile Ellinești) și Calandele (Calandele se chiamă începăturile lunilor) și jocurile dă pre la Bozi și podōbele muereștii și obrazele cēle de țapi și satirii și strigarea pre în tēscuri a lu Dionis, și risul de pre în Pitare, iar carii nu se vor părăsi după a-cēsta canon să fie vinovați.

Tâlc. Calandele sânt zilele a fieș carii luni cēle de întâi, în carele avea obiceiū Ellinini de facea niște jertve, iar Vota și Vrumalia a-cēstea era niște praznic Ellinești, pentru că Vrumos era porecla a lu Dionis, așjiderea și altele asemene acestora carele tōte le opresc părinții a le face creștini, opresc iar și jocul muerilor de pre la zborure carele pornesc pre ōmeni spre șutiliri vāzându-le și cāte se facea de ōmenii și de muerile Ellinești cu numele Dumnezășilor lor celor mincinoși, și poruncesc să nu se îmbrace hărbații în haine muerești nici muerile în haine hărbațești, carele facea pre la praznicele lu Dionis jucând, așjiderea iar să nu pue pre ei niște fēte cu păr slocoșe nici de țapi nice de satiri, inșă obrazele a-cēle slocoșe sânt făcute a fi de batjocura onora, iar cēle de țapi sânt făcute a îndemna spre jale și spe întristare, iar satirii era numai când facea praznic lu Dionis, pentru că satirii zicea că sânt jucătorii lu Dionis horă împrejurii lui; nici să chime și să pomenescă numele lu Dionis pre la Teascore când calcă vinul nici să răză și să răcnească când bagă vinul pre în Plytare, iar Dionis să chiamă că iaste Dumnezășul ellinilor, învătătorul beției și dătătorul vinului, carele șacuma fac țaranii, neștiind ce fac, drept a-cēla părinții scoțând și lepădând de întru viața creștinilor, tōte deșertările și rătăcirile

dolesii, nu lasă să facă creștinii cāte detrând se adzis în canonul acesta ; ce de vor fi caștaci, a-cēstea clericii poruncēste să li se în darul, iară mirénii de vor fi să se afurisescă.

Gl. 62. Citeniile de muenicii carele se-aū făcut de Ellini să nu le bage în heserică.

Tâlc. Citeniile muenicilor carele se-aū făcute se-aū scris de Ellini cătră ocară muenicilor a lui Hs. a-cēlea nu se cade să se ciclesca pre la heserică : ce focului să le dea, iar de se va afla neștine priimindu-le să fie anatemă.

Gl. 63. Mirénul să nu invēte nici să spue cazănie că aū doră sânt toți proroci aū doră sânt toți apostoli ?

Tâlc. Datoriū iaste fieș cine să și cumōscă rândul său și să nu se facă păstoriū oilor, nămd picior el, să se facă lor cap, ce să se plece cinului care e de la Dumnezășii dat și să se deschiză urechile, spre cavintul de dăscăle al cēluea ce aū luat darul, pentru că nu sânt toți proroci, nici toți apostoli, drept a-cēla mirénii să nu spue cazănie nici să rădăce cuvinte de într'invătățuri, trăgând lor și voină să fie în rânduiala dăscăliei.

Altul. Aprinzările de foc pe în prăvălii pre la lună Noao, și le sārū : a-cēlea să se strice.

Tâlc. Unū ōmeni aprinzând focure, nain-ta prăvăliilor sau pre dănaștea caselor și cānta lângă dișele după obiceiurile celor dă demult. Părinții stricându-le poruncesc, ca inșă de să va afla clericul unele ca a-cēstea făcând, să'l se în darul iar mirénul să se afurisescă, [Zri], pentru că și Manaseia împărat cu vrăjile trecându'și coconii pre în vāpaia focului mānie pre Dumnezășii.

Gl. 64. În săptămāna cea de după Pașii, toți creștinul să prăznuiască.

Tâlc. Cade-se să prăznuiască creștinii și să se bucure întru psalmi și întru cāntări, pre la sfințele hesericii preste tōtă săptămāna a-cēia ce iaste după sfința înviere a lui Hs. Dumnezășul nostru.

Gl. 65. Clericul carele va mânca sänge, a-cēluiu să'l se în darul, iară mirénul să se afurisescă.

Adevărat.

Gl. 66. Să nu strici Dumnezăștile carii, nici le dă să le strice, de nu va fi putredă de toți.

Tâlc. Nu se cade cui-va să strice ceva de în tōte cărțile de în lēgea vēche sau de în lēgea noao, și mai ales de într'ale sfinților învățatori sau să le dea batjocoritorilor de carii, sau cēlora ce vānd mīrosēle să le vānză, să le spargă și să le strice fără numai de va fi mănecată de molii sau putredă de apă sau în alt chip va fi stricală, iar cine va călca în am poruncit, acela într'un an să se afurisescă.

Gl. 67. Nici unul de în mirénii să nu intre în oltariū, fără numai împăratul sau domnul.

Tâlc. Oltariul să fie ne calcat de mirénii, iar împăratul și domnul nu se oprește a intra într'ansul, ori când va vrea să aducă dar lu Dumnezășii.

Gl. 68. Muerile nu se-aū slobozit să grāiască ceva în heserică.

Tâlc. De vor vrea ceva să invēte acasă să's întrebe hărbații's.

Gl. 69. Carele'i va trebui să invēte de împreună, obiceiurile ellinești dă se tăvălesc și adun ōmenii să privescă sau se împodōbēște afară de cum 'i se cade acela să se afurisescă.

Tâlc. Carele va fi învățat lēgea creștinescă apoi 'i va trebui să invēte obiceiurile ellinești, și se va înălța pre obiceiū toama la privire, ca să'l vază ce face sau va face cēlea ce să chiamă Chilioțas (adeckă tăvălire) sau se va îmbrăca întru niscare podōbe, carele sânt afară de cum se cade creștinilor, acela să se afurisescă.

Gl. 70. Cine se va însura cu ereticii aceea nuntă adevărită nu e, iar de vor vrea să lăcuiască unul credincios și altul eretic, atunci de vor vrea să fie

Tâlc. Nu se cade Pravoslavniculul să se împreune cu fāmea eretică sau iară de să vor afla niscare ōmenii să fie necredincioși și se vor fi împreunat nuntēi pre lēge, dēcia unul de într'inșii va fi venit la credință iară cēla laltă să va fi ținut încă supt rătăcire și iară într'alt chip. [1 Cor. gl. 7]. atunci de va vrea credinciosul să șază cu cea necredincioșă : să nu se despartă după cum zice dumnezășcul apostol : că se sfințește hărbațul necredincios de muiare credincioșă și muiarea necredincioșă de hărbațul credincios.

Gl. 71. Crucea ce va fi semnată pre pă-mānt să se strice.

Tâlc. Cade-se noao să punem tōtă nevoința, să facem cinste cum se cade făcătōrei de viață crucii pespe carea neam izbăvit de cāderea cea dă demult, și de va face cineva chipul crucii pre pāmēnt jos a-cēla să se strice ca ceea ce imbla să nu calce, nice să se batjocurēscă stēgul hiruinței nōstre.

Gl. 72. Pre la heserică nu se fac ospēte și praznice nice covōră să aștern, iară carii nu se vor părăsi să se afurisescă.

Tâlc. Nu se cade heserică a lui Dumnezășii a o socoti casă prōstă, și într'insa să se facă ospētele, și în lāuntru să mānānce sau să așternă covōră, ce carele va face a-cēsta, de nu se va părăsi să se afurisescă.

Gl. 73. Glasul cēluea ce cāntă și carele ciclesțe la heserică fără podōbă și fără tocmelă iaste nepriimit.

Tâlc. Cu dăschidere și cu multă rugă so cade să căntăm kuf Dumnezășii carele vede

cele ascunse să nu se cante cu vaele nelocminte și să se nevoiască cu firea cătră strigare, că învăța sfintul cuvint pre fii lu Izrail, zicând: "Hîi smeriți, și de Dumnezeu temători, așijderea iar să nu se cante ceva cum nu se cade și de ceea ce nu se cuvin tocmeții besericii.

Gl. 74. In sfinta curte a besericii cărciumă să nu se facă, nice bucate vanzătoare desarte carele va face de intr'aceste doao să se afurisescă.

Tălc. Porunceste Măntuitorul nostru și Dumnezeu casa lu Dumnezeu să nu se facă casă de negoțorie; drept aceia nu trebuie in lăuntru sfintei grădini a besericii a face cărciumă, nice bucate să se pue sau alte vanzări să se facă, iară ori cine se va arăta că face vre unele de acestea: acela să se afurisescă.

Gl. 75. Creștinul împreună cu fumea nu se îmbăiază: insă de va fi cleric i se ia darul, iară de va fi mirén, se afurisescă.

Adevărat.

Altul. Carele s'au botezat: să ș mărțuriscă credința, in săptămână Joca.

Tălc. Cade-se celuia ce vine la Dumnezeu botez, (cum porunceste și canonul 46 al săborului de la Laodichia): să învețe credința in joia a fieș-căria săptămâni, și să o mărțuriscă și să o grăiască naintea Preotului sau a episcopului.

Gl. 76. Carele va face merinzi sau alt ceva pentru nașterile după praznicul Prăcești: acela să se afurisescă.

Tălc. Nu se cade de acesta a zice sau a scrie ceva noi preoți, dă nespusa naștere a fetei carea pespe sire și grai au născut pre neincăputul cuvânt trup, drept aceea cine se va afla cocând merinzi după zioa nașterii a deveritului nostru Dumnezeu și aceea le va da cuiva, in loc de cinstea zăcerii și nașteri a curatei maici a lui Dumnezeu, acela de va fi cleric să i se ia darul iar de va fi mirén să se afurisescă că fără de durere mărțurisirum Dumnezeiasca naștere de in Prăcesta ca și ingrecarea fără de sămânță.

Gl. 77. Carele fără de nevoe se va lipsi de beserica trei săptămâni acela să fie nepriesteuit.

Tălc. Carele fără de grea nevoe sau o nelisnire ore cum se va lipsi de beserica trei săptămâni; de va fi cleric să i se ia darul, iară mirénul să se afurisescă.

Gl. 78. Carele va aduce la sfetăi boje de va zice Raspăniisa: acela să fie eretic.

Tălc. Povesteste-se că in zilele împărăției a lui Teodosie cel mic, când era cu Lilia la câmp, înălțatu-se-ău in sus un copil și in mult cés fu nevăzut și acolo au zis Dumnezeuscul glas zicând: să nu mai pue la sfetăi boje să zică raspăniisa nas radi, cum au fost bărbind nebunul Pavel Samosatul, pentracăia

ori cine va impreuna cântării a lui sfetăi boje, glas ca acela: [Damas gl. 3]. ca un eretic să se anatimiscă, aflavei de acesta și Damaschin la a treia glavă, povestind un lat: pentru Grstago, și pentru ce vină se rădicat copilul.

Gl. 79. Să nu semnez miel pre chipul Hs. ce adevărat singur sfintia sa.

Tălc. Mielul se-ău luat in chipul adevăratului Hs. Dumnezeul nostru, drept aceea nu trebuie a cinsti chipul mai întâi de cât adevăratul, și să nu scriem Miel intru cinstita iconă arătându'l Prădece cu degetul: ce singur adevărat Hs și Dumnezeul nostru să se semneze pespe in omenire cu scrisoarea șarurilor.

Gl. 80. Robul carele slobozește slăpănișii său: naintea a doao mărțurii să l slobozească.

Adevărat.

Gl. 81. Trupul mort nu se cade să se puceștiuască.

Tălc. Pentru că se-ău scris, luai de mărcași iar trupurile morte nici a lui, nici a mănca nu pot, drept aceea nimenea să nu dea Dumnezeasca și sfanta prăceștenie trupurilor morte.

Gl. 82. Cariu nu vor și nice vor mărțuriscă se-ău botezat aceia să se boteze.

Tălc. Căi nu știu de in nevrăsta copilariei lor botezatu-se-ău au ba, nice se află mărcare mărțurii credinciose să știe adevărat botezași sânt: atunce neindoiți fără de nice o poticnire să se boteze.

Gl. 83. Cine va stringe curve spre alunecarea și perzarea sufletelor: acela să se afurisescă.

Adevărat.

Gl. 84. Muiarea carea va fi lăsată de bărbat, și va lua altul precurva iaste, și carele lasă muiarea și ia alta (după cum zice Domnul) așijderea precurvari iaste.

Adevărat.

Gl. 85. In beserica nu se bagă dobitoc fără numai când se va tâmpla in cale mare nevoe.

Tălc. Cine de mare nevoe când nu va fi alt lăcaș, deși va băga asinul său in sfinta beserica: de va fi cleric să i se ia darul, iară mirénul să se afurisescă.

Gl. 86. In Sămbăta cea mare până la miezul nopții să ne îndestulăm cu postul adevărat să ne postim.

Tălc. Insa Matheiu zice, că au invins Domnul Sămbăta, de vreme, iară Luca in miezul nopții, deci se cade in Sămbăta cea mare a posti până la miezul nopții: deacia atunce cine va vrea să mănânce ca să înleagă de in cuvintele cestor Evanghelisti că au invins Domnul la vremea a miază nopți.

Gl. 87. După vohodul vecerniei Sămbetei

sa nu se facă metanii până la vohodul vecerniei a Duminicii.

Tălc. De la purtătorii de Dumnezeu Părinți pe pravila am luat să nu plecăm geaunul la pământ Duminicile ca cum am cinsti invierea Domnului; drept aceia părinți au făcut canonul acestia creștinșilor, arătând cum trebuie să se facă paza acesta, ca să nu se uite, ca după vohodul de la vecernia Sămbetei, cari fac preoți cătră oltariu, de atunci să nu se mai facă metanii până la ceea laltă zioa, după vohodul vecernii al Duminicii, ca să nu se prăznuim invierea noptea și zioa înfră deplin.

Gl. 88. Și cine dă și cine ia erbi omorătoare de pantece sânt aceia omorători de omeni.

Tălc. Supt canonul ucigașilor zace, și cari și cari dă erbi omorătoare de feciori.

Gl. 89. Care bărbat se va duce de nu se va mai vedea, fămeea de nu va veni veste că au perit, ea mai nainte se va mărita: aceea precurvește, iară de se va înlörce bărbatul de va vrea să o ia volnic e.

Tălc. Lipseste acestul canon Nearoa lui Iustinian, carea iaste intr'a șeptea titlă a 28 de cartea împărătescă, și porunceste și aceea zicând, o fămeea de va avea un bărbat ostaș și se va duce la oște și va veni veste că au perit, atunce intr'al chip n'are cum să se potă mărita după alt bărbat: până nu va afla adevărat de la mai marele numărului (adecă al oștii) la carele bărbatul ei au fost slujind, stând inainte și sfanta Evanghelie să aducă aminte de lucrurile lui, mărțurisirum adevărat căm bărbatul ei au murit, pomenii ca aceea să ia, deacia după încredințare ca acesta încă să mai aștepte vreme de un an, iară cine se va mărita după altul fără paza acesta și acela ce o au luat: să se pedepsescă ca niște precurvari. [Zri] iară de va fi bărbat și paza acesta și apoi se vor afla mincinoși ceia ce o au încredințat cu jurământ: atunce aceia să li se ia slujba și să dea 10 litre de aur, cătră cela ce l'au mințit, și să u prins de au zis că au murit, iară el de va vrea să ia muiarea, nu se apără.

Gl. 90. Carele se jură cu jurământul Elinesc, acela să se canonescă că se afuriseste.

Adevărat.

Gl. 91. Și ceia ce îndăpna și ceia ce iau de răpesc muiarea: de vor fi-clerici să li se ia darul, iară mirénul să se anatimiscă.

Tălc. Așa răspunde acestul canon 27 al săborului de la Halcidiona, scrisu-se-ău de noi intr'acela până nu vor duce răpitorii pre ceia răpita la logoditul ei, de va fi fost logodită, iară de nu va fi fost să o ducă la părinți, fiind mirén, până atunce de Anatemă să nu scape.

Gl. 92. Cari se întorc de in ereticie, așa să se primescă. Ariani, Machedoniani, Na-

vatanii, Curații, Stângaci și patru-sprezeceni, adecă Miercurășii și Apolinarișii, decă vor anatimisi tot eresul pre aceștia ungem numai cu sfintul Myr, la frunte, la ochi, la nări, la gară, la urechi și semnându'i zicem: Pec-ata dar Duha sfetago.

Tălc. Unii de in eretic se boteză, iară alții numai cu sfintul mir ce se ungu, iară alții anatimisindu și tot eresul se primesc la prăceștenie. Dar căce cei ce să boteză și căce cei ce să ung cu mir și căce ceia ce anatimiscă tot eresul lor și al altora, numai cu acesta îndăstulându-se la prăceștenie să primesc Canonul acesta arată; măcară de vor fi venit și de in multe eresure, când Pavlichianii (cari se trag de la Pavel Samosatul și alți eretici) vor veni cătră pravoslavnica credință primindu'i să se boteze ca niște Elini, in zioa de întâi cărem să i anatimiscă eresa lor și să i facem așa căle puținel creștin, iară a doa zi să i învățăm cuvântul adevăritei, deacia in ceea lalte să i învățăm ce trebuie și așa decă vom închizăși besericii și să asculte Dumnezeștile scripturii, atunce'i destoinicim și Dumnezeescul botez.

Tălc. Pavlinisteanii să i botezăm de a doa oră, Evnomianii, Mondanisteanii, Savelianii și toți căi vor fi de intr'angșii primii ca niște Elini, in zioa de întâi să i facem creștin iară a doa zi oglașeni, iar a treia zi să le citim molitvele cele de hlăstem suflând de trei ori in obraz și in urechi, și așa să i învățăm și să i facem să se zăbovescă in beserica, să asculte scripturile, deacia atunce să i botezăm, iar Maniheii și Umentiani, și Marchionisteanii, și Saverianii și alții cari vor fi de in eresure asemene acestora, trebuie să li se dea să ș anatimiscă tot eresul, și așa să se prăceștiuască Sfintei prăceștenii.

Alt tălc. Cariș cresc părul și l impletesc sau l văpșesc, sau l înerețesc, tocându-se spre stricarea celora ce l vor vedea, aceia să se afurisescă.

Tălc. Cariș împodobesc capul și ș înfrățescă părul cu impletituri cătră stricaciunea celor mai proști, și potrec cu lene deaceia poruncit'au săborul să se afurisescă pentru că se cade petrecania noastră să fie curată și cu frică să ne apropiem lui Dumnezeu cu cât ne va fi puterea pentru curățile de in viață, și să împodobim cu bunătăți pre omul cel de in lăuntru și pre cel de din afară.

Gl. 93. Carele va zăcea cu muiare și nu va băga semă nemica ce va intra in beserica acela să se scoță afară și de in oglașenie, deacia de nu se va păzi să i se ia darul sau să se afurisescă.

Tălc. Cari vor face sfintele beserici case proște și vor intra intr'ansle fără băgare in semă măcar de vor fi și nefsurăți: aceia să se scoță alară și de in oglașeni, așijderea și

ceia ce șed cu mueri și merg la beserică, iară oricare carele ce nu vâ păzi acêsta, ce va înlea sîntele beserică fără semuire: acela de va fi cleric să i se ia darul iar mirênul să se afuriscă.

Gl. 94. Precurvariit iaste carele ia pre logodita alluia.

Adevrat.

Gl. 95. Unii omeni frîg carne pre în beserică ovreiaște pre carii de' i va erta cine va să ia ceva de la ei acela să nu fie preot, iară de va aduce aicea cine va de a casă după cum place celuia ce le aduce atunce să le ia, iară așa aducerea aceea să se facă afară de beserică.

Tăle. Unii omeni despre laturile Armenier aducea mădulare de carne de frigea întru sîntele case, unele despărțite de dânsii și le da preoților, făcând ovreiaște, deci de acêsta prinzînd de veste părinții ce să face, opresc a se mai face și poruncesc să nu fie preoții voinici a cêre mădularele acêlea despărțite de carne, ce să le sosescă cît place de le dă cel ce aduce și aducerea lor, afară să fie de beserică, iar de nu, carele va face într'alt chip să se afuriscă.

Gl. 96. Zogrăvile carele îndemnă vederea omului cătră răotăi să nu se zogrăvescă, iar cine va călca acêsta să se afuriscă.

Tăle. Ochiul drept să vază și totă paza să ferescă inema ia, așa porunceste înțelepția, pentr'aceia socotit'au părinții cum se cade zogrăvile carele se fac pre scânduri, pre păretare, sau pre zidure de strică mîntea omului și îndemnă pre ceia ce le vâd cătră răotăi, de acum înainte să nu se mai facă iară cine va trece acêsta poruncit'au săborul să se afuriscă.

Gl. 97. Carele va vrea să se cuminece, acela să șue mîinile în chipul crucii pre pept și să ia cu gura, iar carele va face vas de aur sau de alt lucru ceva să ia în locul mîinilor acela să se afuriscă.

Tăle. Pre totă simțirea a zidurilor întrece zidirea omului carele e zidit pre obrazul lui Dumnezeu, drept acêea iaste casă și trup a lui Hs. după cum zice Dumnezeușcul apostol, deci ori carele ce va vrea să se împreune Dumnezeuștii pricesteni, și nu o va lua cu gura, închipuindu'și mîinile în chipul crucii, ce va face vas de aur sau de alt lucru în locu mîinilor, [Zri] ca pespe acela să primescă Dumnezeușcul dar și să se vrednicescă acêii pricesteni, afurisit să fie el și cela ce'l o dă ca niște omeni ce cinstesc cel' înăl' lucrul fără de suflet, de supt mîna de cît chipul lui Dumnezeu.

Gl. 98. Mai de cît tôte să se socotescă cătirea a păcatelor și să caute cătră întorcere și așa să se socotescă mila.

Tăle. Poruncit'au părinții canónele de tôte

păcatele pusu-le-ă să fie de totă socotă celuia ce a luat puterea de la Dumnezeușcul legă și a dăzlega ca el să caute cătirea catului și să caute întorcerea păcătoșii așa să împartă mila să aducă vindecarea ma împotriva puterii celui bolnav, să tot vântul lui Dumnezeu și celuia ce'l rînduit oblăduirea de păstorie, într'ac iaste și stă adecă să rădice rălăcia de, iar nu o împingă să o surpe în prăpastia acêperii, și pre cel mușcat de șarpe să l' aduască, au cu mai iuș și tare erbi sau mai moi și mai blănde.

Sfârșitul șaselu' săbor, al sfinților părinți carii se-ă adunat la Trulla.

Sfântul a totă lumea săbor a 7-lea. Făcutu-se-ă decă trecură ani 120 de la seale sălor până la șapte, și se adună a totă lumea săbor la Mitropolia Nichei de la Vînt 367 purtători de Dumnezeu bărbai într'alt tula an de împărăția lu Costandin și a mnesa Irinei, mai marii săborului acêstui vestitul Tarasie patriarhul Tarigradului, în ispravnic în locul sfințului Andrian papa la Roma, era cuceritul Petr Protopolul sîntele beserică de la Roma, și alt Petr preot și Iermea al cinstitei lavre a sfințului Savel de la Roma încă și Ioan și Toma preoții lumină cu postul, fiind ispravnic în locul Patriarșilor despre Anatolie, adecă a lu Polih papa de la Alexandria, Teodorit de la Antiochia și Ilie al Ierlimumului, și acêst sfinț a totă lumea săbor, adunatu-se-ă asupr' celora ce se lăpăda de închinarea cinstitei și sfințelor icóne că el ocaanic de el pe Hs adevertil nostru Dumnezeu nu îndrăznit să l' hulască de tot iară cu lucrurile și cu fetele tot gânda să l' ocărăscă și să l' hulască și fără omenie ca niște spurcați îndrăznit zice că cine se închină sfințel lui icóne, acela zice se închină ca și unu' idol, pespe care se goneste și fuge înșelăciunea idolăscă și de tot' era hăjocorite, și le fărtea pre mijlocu' tîrgului și le călca arzându-le și scuipându-le făcând multă jale, ocară și înbristare năim tea creștinilor, unele ca acêstea făcând și pre alte sîntele icóne ale altor sînți așjderea și pe creștinii carii le cinstia muncia' și l' gona și cu rea mórte' omórea, neștiind nice aducându'și aminte ocanicil pentr'acêlea lucrure ce făcea cum rădică mai vartos rășhoi' asupra lui Hs. și a sfinților lui, și pentr'acêea pre el singuri se dederă cu blăstem loculu' de vecl, iară sînta icónă a lui Hs. adecă chipul noi o omstim ca cum n'am stăit într'acêea vedere, ce pentru vederea și pespe vedere noi ne înălțăm și ne rădicăm mîntea și pi o întărim cătră cel de sus, și așa îndulcîndu-ne de apropiare cătră Dumnezeușcul sfințim cu mila și cu darul lui, drept acêea

7 săbor la Costandin și Irina ispravnicii papei Andrian Petr și Petr, Tarasie Tarigradênu' lu Nichea, asupra hulitorilor de icóne; părinți 360, vâ leato 708.

(Urmază un clișeu cu sf. părinți).

Canónele sfântului săbor a 7.

Gl. 1. Dumnezeuștile canóne cu userdie le întărim ale sfinților apostoli și cêle șase săboră a totă lumea și cêle ce s'au făcut pre în bogate locure, încă și ale sfinților părinți ai noștri carii se-ă luminat și s'au însuflețit de întru unu' și acelaș Dulul sfinț; deci pre carii ei ad anatimisit analimisimul, pre carii au surpat surpămu', căroră au luat darul, lămu' și noi, pre carii au afurisit afurisimul, și pre carii au canonit, canonimul.

Tăle. În zilele lui Costandin Nepotul trăcietului și urătoriului de Dumnezeuști Cupronim și a mînisă Irina, carii era de la Atina, adunatu-se-ă a doa óră la Nichea de se-ă făcut acêsta săbor 367 de purtători de Dumnezeuști părinți, cu sfatul și cu socotina lu Tarasie sfințul arhiepiscop de la Taragrad, și adunarea lor se-ă făcut asupra luptătorilor de icóne; ce să zice ceia ce dosădea creștinii și pre acêia analimisiri, iară besericii au dat podoba cea de înfal și să se ție și o brazele icónelor, și bine au poruncit cu drabozele icónelor, și bine au poruncit cu drabozele și cu userdie să se sărute, așjderea iară întărită și sărutară să se închine și chipul cinstitei cruci, și adevărata canónele ale prealăudașilor și sfinților apostoli și ale celor șase sîntele săboră ale lumii și ale celor ce se-ă adunat pre în bogate locure; decia carii au fost anatimisiti de dînsii analimisescu', și el, iară carii se-ă urgisit de li se-ă luat darul pentru vre o afurisit afurisescu', și cel ce sânt supuși supt canon, tocmă canonesc, neadogând sau scoțînd nemica, de în cêlea ce au pus și au tocmit sfinții apostoli și purtătorii de Dumnezeuști părinți.

Gl. 2. Cine va vrea să se facă episcop să știe psaltirea și să nu o știe prost, ce cu userdie, sîntele canóne, sînta evanghelie cartea apostolului, și totă Dumnezeuștea scriptură; iar de nu să nu se hirotonească.

Tăle. Carele va vrea să se aducă la spita episcopiei, cadeise cu totu' să știe psaltirea și să o tálcuiască ca să învețe și pe clirosul carele e supt dînsul așa să o știe și el decia să se ispitescă vartos și de Mitropolitul, de va putea și cu dînsul sîntele canóne, sînta evanghelie, cartea Dumnezeușcului apostol Pavel și totă Dumnezeuștea scriptură și mîntea lor să ispitescă, și să pricépa scripturile, pentru că tocmela și bogăția arhieriei (după

acêst sfinț săbor a totă lumea cu toți împreună și cu răspunsul și socotina a tot Dumnezeușcul și sfințului săbor cu legătură nedăzlegată dederăli anatemei pre iconomășii carii zicea că icóna lui Hs. și ale sfinților sânt idoli și au făcut 22 de canóne ca să fie de întărirea și de folosul pravoslavnicilor creștin.

Vleato osătvorenia Sveata. 6296.

Începătura săborului de la Nichea adonă carele au făcut canóne 22.

Gl. 1. Pentru să se întărescă Dumnezeuștile canóne cu dragoste și cu userdie.

Gl. 2. Pentru să știe episcopul totă Dumnezeuștea scriptură.

Gl. 3. Pentru să fie neîntărită totă rînduiala carea să face de boiarul mirên.

Gl. 4. Pentru de va cêre episcopul aur sau argint de la ceia ce sânt supt dînsul.

Gl. 5. Pentru ceia ce vin dă se pun la Clitos pespe dar sau cu mită.

Gl. 6. Pentru să se facă săbor o dată peste an.

Gl. 7. Pentru să se pue sîntele móste la tărnoșanie pre în besericile carele nu's tărnoșite cu dânsule.

Gl. 8. Pentru să nu se priimescă ovreii lésne și curând.

Gl. 9. Pentru cea ce va face carte pre ascuns în potriava sfințelor icóne.

Gl. 10. Pentru clericul carele ș lasă a lui moșie.

Gl. 11. Pentru să fie iconom pre la tôte besericile de într'al său cliros.

Gl. 12. Pentru să fie neîntărite și nevândute bucatele sau înțelele de episcop sau de egumen.

Gl. 13. Pentru ceia ce să amestecă cu episcopia sau cu Mănăstirea.

Gl. 14. Pentru să nu citescă pre ambon carele nu va fi hirotonit de episcop.

Gl. 15. Pentru să nu se pue un cleric la doa beserică.

Gl. 16. Pentru împodobirea a episcopului și a clericului în haine frumóse sau se ung cu mirosele.

Gl. 17. Pentru cea ce va vrea să zidescă mănăstire.

Gl. 18. Pentru să nu se pue mueri la episcopii sau la Mănăstiri.

Gl. 19. Pentru să nu se cêră argint de la ceia ce vin la rînduiala preoțescă.

Gl. 20. Pentru să nu mănânce la un loc călugării și călugărițele.

Gl. 21. Pentru să nu iasă călugărul, sau călugărița de într'a sa mănăstire.

Gl. 22. Pentru să nu mănânce deosebi singur cu muerile, nice ce'a ce se făgăduesc a se ție neînșurați, nice carii vor să se preoțescă nice călugării.

cum zice marele Dionisie) iaste merșterșugul cel adevărit al Dumnezăștilor scripturî și așa de va avea minte și pricépere să se hirotonească, iar de nu să nu se hirotonească, pentru că au zis Dumnezăștii pe Proorocul Osie: [Osie gl. 3]. acela zice înțelegerea mea a lepădată lepădatevoii și eu să nu'mi slujești nici preot să'mi fi.

Gl. 3. Tota alegerea care se face de boiari mireni să nu fie adevărată.

Tâlc. Intru multe canone zisuse-au cum trebuie de vor putea să facă alege de toți episcopii a fieș-cării eparhii pentru cela ce vine să se înalte la episcopie, iar de nu măcară să facă rânduiala împreună de trei: și să fie la acea rânduiala și scrisorile celor ce lipesc; [Zri], iar cine va fi ales de boiari mireni și prespe dinșii va lua vre o beserică, a ceea punere nu e numai netare ce carele dobândeste arhiera sau preoția într'acesta chip: aduce asupra lui luarea darului și ofurisanie.

Gl. 4. Poruncim să nu cumva să gândescă episcopul, a cere aur sau argint sau alt chip ceva de la clericul sau călugărul carii's supt dînsul, iară carele va cere aur sau alt chip sau se va afla pentru patema și userdia lui cea rea de va opri pe cineva de liturghie sau va afurisi pre cineva vre unul de în clericul lui, sau va închide beserică cinstită ca să nu se facă într'insa sfințele ale lui Dumnezăștii slujbe: a acela să fie supus patimei lui pentru că zice Petr apostol: nu pășterți turma cu necăjire ce cu voe după Dumnezăștii, nu cu dobânzi rele: ce cu userdie, nu ca cum ați obliădui poporul și clericul: ce ca niște chipure ce santești turmei.

Tâlc. A canoni și afurisi, de acesta iaste dată de întru sfințele canone episcopilor ca stricăciunile clericilor celor ce sânt supt dînșii sau ale ș'altor omeni: Duhovniceste și părințește să se îndrepteze; iară cine va fi având puterea acesta de vor afurisi pre cineva sau 'i vor canoni pentru patima userdiei lor cea-rea, sau vor cere aur sau alt ceva: aceia pe drepte să cază supt patima lor, ca să se învețe și să știe să nu canonească dobitocește.

Gl. 5. Carii se laudă pentru darea aurului că se-au pus la beserică, și dosădesc și ocărăsc pre cel ce sânt aleși pentru bunătățile și se-au pus la beserică fără de dări: socotit'au săborul acela să'și ia cinul său cel mai de jos, iară de nu se va lăsa, să se canonească, iară cine va face acesta întru hirotonie: a acela să se taie de pricestenie-ca și Simon Vrăjitorul de Petr.

Tâlc. Cuvintul și bunătatea se cade întâi a se cinsti, și trebuie să se pue întru clirosul besericii, ceea ce se află fără de darea aurului, iară să nu fie dosădiți și ocăriți de ceea ce sânt puși la beserică cu niscare dări: ce mai vartos încă să fie laudat pentru bună-

tatea vieții aleși fiind de Duhul sfint, iară carii se vor lauda pepe aceea spurcălă dăre cu acel hitlen obicei, care e strin de Dumnezăștii și de totă sfinția cu față descoperită și cu gură fără de rușine, de dosădesc pe clericul ceea ce sânt puși la beserică fără dări: aceia să se scotă de în rândul lor și să se pue în spița cea mai de jos, iară de nu se vor lăsa tot dosădiindu: atunci ce canon să se îndrepteze, însă acestea le am zis pentru clirosul ce se alege; iară căți dobândesc hirotonia pentru niscare bani: să se ia darul lor și celora ce' au hirotoni.

Gl. 6. Dacă vreme ce nu se va putea face săbor de doază ori într'un an cum au socotit părinții mai nainte vreme, socotit'au iară (după cum au zis săborul a șasea) să se facă măcară odată într'un an, iară de va opri vre un domn sau boiari să se afurisească, iară episcopul carele se va lenevi să se canonească, iară dacă se va face săborul de va lua ceva Mitropolitul de la episcopul, atunci să' se ceară împătrat.

Tâlc. Intărește și acest săbor să se facă săbor a totă eparhia odată într'un an, iară de se va afla vre un boiari al ținutului același apărând adunarea episcopilor carea se face pentru tocmélele, lucrurile și rindurile evangheliei: [Zri]. acela să se afurisească, așijderea și mitropolitul carele se lenevește a face acesta fără de nice o primejdie și nevoe: a acela pe pravila cade supt canon și mai poruncéște încă acesta săbor să nu fie volnic mitropolitul a lua ceva de în cele ce aduc episcopii cu dînșii, au dobito, au alt ceva; iară de se va vădi că ia ceva de la dînșii: să' se ceară aceea împătrat.

Gl. 7. Să se pue sfințele moște la târnosanie în sfințele beserici, cu molitve canonic obiceului în carele nu sânt, iară cine va târnosi fără de acestea să' se ia darul, ca unul călcătoriu de tocmélele besericii.

Tâlc. Inșă câte beserici se vor fi zidit mai nainte de săborul acesta fără de rugile episcopilor cum se cade și fără de moștele sfinților mucenici: poruncit'au-se-au de acesta săbor să se pue într'insele moștele sfinților și să facă și târnosanie cum se cade, iară căți de în episcopii după săborul acesta se vor afla târnosind beserici fără de moștele sfinților urgișituași să li se ia darul ca niște călcători ai tocmélelor besericii.

Gl. 8. Ovrăi nu trebuie să' priméști: de nu se vor arăta că se întorc cu inemă curată.

Adevărat.

Gl. 9. Cine se va afla făcând pre acuns vre o carte, împotriva cinstitelor icone, acela de va fi de în rândul preoșesc să' se ia darul, iară mirénul sau călugărul: să se afurisească.

Adevărat.

Gl. 10. Clericul carele va lăsa locașul

lui și se va duce la altul fără știrea episcopului său și a Tărigradenului: acela să nu se priméască nice în casa nice la beserică, iară carele va face acesta, și nu se va părăsi acelaia să se ia darul, iară de vor face acesta cu știrea celor ce am zis, atunci iară să nu se priméască să ia grijă mirenești sau de vor și lua ei să se părătescă, iară de nu să li se ia darul.

Tâlc. Clericul strin de va merge să între la împărătesca cetate, acela nu trebuie fără de știrea episcopului său, și a patriarhului Tărigradului să se priméască la fie ce casă sau beserică, iară de se va primi de cineva fără de știrea lor, și va rămânea neîntorcându-se cătră locașul lui: atunci se' se ia darul, iară cu știrea lor intrând într'aceia păzită de Dumnezăștii cetate de va intra ve într'o casă atunci nu' se cade să se facă mai nainte socotitoriu de ceva, sau mai mare sau ispravnic; ce numai pôte să fie de învătura coconilor, și a robilor, a slugilor de a le citirea Dumnezăștii scripturî, iară de va primi aceste grijă carele am zis mai sus: acela sau să se părătescă supt să' se ia darul.

Gl. 11. Mitropolitul carele nu va face iconom mitropoliei, atunci să facă patriarhul, și episcopul mitropolitul, cum au socotit de au tocmi săborul de la Halchidona, așijderea și de Mănăstiri.

Tâlc. Cade-se pre la toate besericele să fie iconom de în clirosul ei cu știrea a episcopului ca să îndrepteze lucrurile besericii cum se cade cum poruncéște și canonul 26 al săborului de la Halchidona, iar de vor vrea niscare episcopi de acesta ei adias eiș pot să și iconomescă ei singuri, iar pe mitropolii patriarhul să pue iconom iar pe episcopi mitropolitul lor într'acesta chip să fie și de mănăstiri carele n'au iconom.

Gl. 12. După socotela și tocmela a sfinților apostoli lucrurile, unétele sau bucatele episcopiei sau ale mănăstirii să fie neobliăduite și nevândute de episcop sau de egumen, iar episcopul sau egumenul carele va face acesta acela să se izgonescă.

Tâlc. Unétele besericii mai vartos cele ce's adins ialeș făcute de moșie ale ei, trebuie să fie nevândute și nemișcate, iară câte sânt de cele nemișcate ce nu dau nici un câștig ce-încă aduc pagubă besericii, acela să nu se dea boiariilor carii sânt pre acela loc; ce să se dea clericilor sau plugarilor, iar cine va călca poruncétele, acela de va fi episcop să se gonéască de în episcopie iară egumenul de în mănăstire, ca niște omeni rai ce răsipesc cele ce sânt adunate.

Gl. 13. Cine ce au luat de la mănăstire sau de la episcopie de nu le vor da, aceia de vor fi de în cinul preoșesc să' se ia darul, iară de vor fi mireni sau călugări să se afu-

risescă, că unétele și bucatele și lucrurile episcopiei sau ale mănăstirii sânt neobliăduite, carele's făcute de episcopi sau de egumeni, sau de alt cineva date și inchinate lui Dumnezăștii. că de la mâna lui cum vei îndrăzni să le ia.

Tâlc. Bucatele sau mult puțin ale besericii trebuie să fie nevândute, și nerăspite, cu cât mai mult încă nu se cade să răpescă sau să deșarte besericele lor și mănăstirile și să le facă locașuri mirenești, deci carii vor lua aceea și de nu vor vrea să le dea unde au fost întâi, aceia de vor fi de în rândul preoșesc să li se ia darul, iară de vor fi călugări sau mireni să se afurisească și să fie osândiți de Tatăl, fiul și duhul sfint și să mergă unde viermii nu mor și focul nu se stinge ca niște omeni ce fac beserică lui Dumnezăștii casă proslă de neguțătorie.

Gl. 14. Niminea să nu citéscă pre ambon de nu va fi hirotonit de episcop, să fie păzită acesta și de călugări, iar egumenul carele va avea hirotonie de la episcopul, acela numai în mănăstirea lui să hirotonească citeț, și protopopul să hirotonească citeț.

Tâlc. De nu va avea neșime tundere preoțescă să nu fie luat de la hirotonia a episcopului: acela la săbor să nu citéscă pre ambon sfințele ale lui Dumnezăștii cărți, [Zri]. așijderea să nu facă acesta nice călugărul, iară igumenii carii vor fi preoști și au luat de la episcopi igumenia mănăstirii cu hirotonie: acela li se dă voe să hirotonească citeți, numai într'a sa mănăstire, ce și protopopii să facă citeți cum poruncéște și canonul 10 al săborului de la Antiohia unii ca aceia să facă ypodiacoii și jurători, măcară de și marele Vasilie nu iartă fără de știrea lui a primi pri cine va la slujba besericii, pentru alegearea și punerea unora ca acela că apot pe-trec întru léne și nu forțe bagă sémă.

Gl. 15. La Tărigrad nu se cade clericului să se pue la doază beserică, iară afară la alte beserici pentru lipsa omenilor se pune; iară de nu' va ajunge să se hrănescă, ei să se bată și cu alt meșterșug care e de trăba omenilor.

Tâlc. Nu pôte neșime a doi domni sluiji, că sau pre unul va ură și pre altul va îndrăgi, sau unuia va sluiji și pre altul nu va băga în sémă; pentru aceea și dobânzile cele rele carele se fac pentru tocmélele besericii, [Matei gl. 6]. ca niște strine de Dumnezăștii săborul acesta le lepădă și nu iartă în Tărigrad unde sânt mulțime de preoști să se pue un cleric la doază beserică, ce să fie la o beserică, iară de nu' va sosi hrană de viață că' va trebui, de car' i dau lui: poruncéște-se unuia ca acela să se apuce să se hrănescă cu șalt meșterșug, și de într'aceia să' se hrăni Mitropolitul pentru că așa au făcut și apostolul, cum singur grăiaște: trebilor mele zice și celora

ce era cu mine slujit au lor aceste manii, iar a fară la alte besericii pentru lipsa și impuțnarea omenilor se pôte și pune.

Gl. 16. Episcopii sau clericii carii se vor împotobi in haine luminate sau se vor unge cu miruri sau miroșele : aceia să se părăsescă iară de nu se vor lăsa : să se canonescă.

Adevărat.

Gl. 17. Cine va vrea să facă Mănăstire, acela de va avea de intrajuns atunci să în cępă lucrul, și de tot să l' obârșescă, iară de nu să se oprescă de episcopul carele obla duiaște acela ținut, [Zri] acesta să se păzescă și de mirenii și de călugări.

Adevărat

Gl. 18. Nu se cade fâmeii să fie la episcopii sau la Mănăstiri, iară cine va îndrăzni a face acesta să se canonescă, iar de nu se va părăsi să l' se ia darul, ce și unde va merge episcopul sau egumenul nice o miuare să nu l' slujască sau să l' se arate : ce să șază de osebi până ce se va duce.

Tălc. Fără poticală ni se cade noaoo a fi și la cel de afară : după cum zice Dumnezăescul apostol, drept aceea nu se cade fâmeii a ședea pre la episcopii sau pre în mănăstiri de bărbați; iar cine va îndrăzni a ținea robă sau slobodă la episcopie sau la mănăstire pentru vre o slujbă, acelua poruncesc părinții : să se canonescă, iar după canone de nu le vor goni, ce vor erta încă să mai șază la episcopie sau în mănăstire : poruncesc să li se ia darul, iar de să va duce episcopul sau egumenul la vre un sat al episcopiei sau al mănăstirii și se va țampla a fi acolo mueri atunci să nu l' slujască iale, nice să le poslușescă până ce se vor duce ei de acolo : ce să șază deosebi într'alt loc pentru nebanuiala până ce se vor duce.

Gl. 19. Cine va lua ban de la ceia ce vin de să lipesc rândul preoțesc sau vieții călugărești, însă acela de va fi episcop sau egumen sau de în fieș ce rânduială preoțescă : acela sau să se părăsescă sau să l' se ia darul, iară starița să se gonescă, și să se dea supl smerenie, așjiderea și egumenul carele nu va fi preot, iară cęlea ce s' închinat de cel ce l' va mear de vor ședea măcar de nu : [Zri] să rămăe în mănăstire, fără numai de va fi vina celui mai mare.

Tălc. Carii cer bani de la cel ce vin la rânduiala besericii sau intru viața călugărească, ori episcopi de vor fi ori egumeni ori de în fie ce cin al preoției : aceia sau să se părăsescă făcând acestea sau să li se ia darul, iar de va fi starița carea face acesta și va cere bani de la cęlea ce vin să se călugărească : [Zri opăsne] aceia să se gonescă de în mănăstire și să se dea într'altă mănăstire să fie sub smerenie : așjiderea să se gonescă și egumenul carele nu va fi preot și să se

ducă să fie sub smerenie într'altă mănăstire iar cela ce va fi preot șosęștei osândă luării darului, iar carii aduc bucate de voe pentru dînșii sau pentru coconii lor, de le închină mănăstirii și lui Dumnezeu : acelea se cade să fie în mănăstire după făgăduiala lor, măcar de vor ședea acolo cel ce le-au adus, măcar de vor eși de în mănăstire fără numai de vor eși de vina celui mai mare.

Gl. 20. Să nu fie apröpe mănăstirile și împotrivă, nici să se pue într'ınsele călugări și călugărițe, nici singuri să vorbescă sau să lăcuiască : ce și ori ce de va aduce bărbatul pe dreptate afară să stea să dea ce aduce și rudenii să s' o vază când va fi de față cu dinsa și starița.

Tălc. Totă întărirea au pus părinții să nu se adaogă vre o vină vieții călugărești, drept aceea au poruncit să nu mănănce la un loc călugării și călugărițele, nici să aiba vorbă unul cătră altul deosebi singuri, ce de va vrea călugărul să s' vază măcar pe vre o rudenie, atunci fiind de față starița să vorbescă cu ea, și ori ce va aduce călugărul la călugărițe pentru tręba vieții, de la mănăstirea de călugări, atunci el să stea afară de mănăstire și de acolo să o dea stariței.

Gl. 21. Călugărul sau călugărița să nu fie volnic a lăsa mănăstirea lor și într'altă să între, iar de va veni atunci să se primescă ca un străin, iar să nu se primescă fără de știrea egumenului.

Tălc. Inșă a se primi străinește călugărul sau călugărița carea merge într'altă mănăstire canonul acesta iară, ca să nu se ducă de nevoe să rămăie la mirean, iară a l' lua și a l' primi și a l' punerea în rândul fraților fără de știrea a egumenului lor nu se iară.

Gl. 22. Bărbații mirenii a mănca cu muerile nu e apărăt iară cel ce sânt într'un chip osebiți nu se cade să mănănce deosebi în laturii cu miuarea, fără numai când vor fi niscare bărbați și mueri cucernice și temători de Dumnezeu, iară în cale călugărul sau bărbatul sfințit de nu vor fi purtând cu dînșii ce li's de tręba trupului atunci să conăcescă în cărvăsărie.

Tălc. Bărbații mirenii a mănca cu niscare mueri nu pentru niscare cantece curvești și satanești, ce cu mulțemire și cu frica a lui Dumnezeu fără de vină lucru iaste, iară ceia ce au viață tăcută și se osehesc într'un chip și se togesc lui Dumnezeu să șază și să tacă singuri : acelua cu totul nu l' se cade să mănănce de eluși cu fâmea, fără numai de vor vrea să mănănce cu niscare mueri sau bărbați temători de Dumnezeu, ca să se facă și acea măncare, cătră îndreptare sufletească, iară pre cale de nu va avea neștine merinde bucate, dăse voe și călugărului și

omului sfințit să conăcescă în cărvăsărie, sau în casă pentru tręba, ce l' se țamplă. Sfârșitul șaptelei săbor carele se-aș făcut a doa oră la Nichea.

ce tocmise și așa rămaseră neisprăvite; iară apoi după tręcerea a cătă va vręme iară se adună și se făcu săbor într'aceiaș beserică, și șiderară a sfătui iară de acelęși cuvinte și tocmęle : și așa atunci scriseră lucrurile ș cuvintele cęle de folosul creștinilor pentru dogmate drept aceea fiind adevărat unul iară ei ziseră să se chame așa adecă cel de întâi și a doilea, căce se adunase de doao ori Părinții, [Zri] și la al doile adecă adoa oră făcură și scriseră tôte lucrurile și tocmęle și întrebările cęle ce tocmise și grăise și le întăriră cu șapte-spre-zęce canone.

Incepătura săborului de întâi și cel de a doa oră de în Tarigrad. Carele se-au făcut în beserica sfinților apostoli și au făcut canone 17.

Gl. 1. Pentru cela ce zidęște mănăstire fără de știrea a episcopului.

Gl. 2. Pentru să nu tunză pre cine-va de nu va fi de față egumenul : căruia se cade să l' fie într'u cucerie.

Gl. 3. Pentru să caute egumenul pre călugării carii fug.

Gl. 4. Pentru să nu fugă călugărul de la a lui mănăstire.

Gl. 5. Pentru să nu se tunză cine-va curând, până nu se va ispiti întâi.

Gl. 6. Pentru ceia ce vor să se călugărescă întâi să s' dea ce au.

Gl. 7. Pentru să nu facă episcopul mănăstire a lui noaă, și a lui episcopie să părăsescă.

Gl. 8. Pentru episcopi sau preoți sau diaconi sau mirenii de să vor scopi de în ei cine-va.

Gl. 9. Pentru să nu bătă preoții pre ceia ce greșesc sau vor urgisi pre cel necredincios.

Gl. 10. Pentru ceia ce fură sfințele vase.

Gl. 11. Pentru ceia ce sânt aleș întru cliros : să nu se amęstice întru dregătoriele mirenești.

Gl. 12. Pentru să nu se facă botez pre în cășuțele cęle de rugă cęrele s pre în mijlocul caselor.

Gl. 13. Pentru preoții și Diaconii carii vor ști ve într'o vină pre episcopul său.

Gl. 14. Pentru episcopul carele va ști într'u vină pe mitropolitul său.

Gl. 15. Pentru episcopul sau mitropolitul carii așjiderea vor îndrăzni asupra patriarhului.

Gl. 16. Pentru să nu se rădice nici un episcop nici într'un chip, unde cel mare încă iaste viu.

Gl. 17. Pentru cela ce va vrea să se hirotonescă episcop, de în mirenii sau de în călugări, să nu l' naște numai de căl.

	e	q	z	i	th
z	Γ	Ι	Ρ	Π	Θ
q	Α	Κ	Γ	Υ	ΙΟ
e	Ε	Λ	Τ	Σ	Χ
d	Ж	М	В	И	М
g	С	Н	Ф	Б	Г
v	З	О	Х	Л	Б
a	Н	П	О	Л	Б

Granița Mărenea a sfințitului săbor a șaptea.

Redoc 40 mucenicii Alex. Blagoresți, Gheorghe Bogoslov, Patr. t s n p v r s

Preot, Cuspena Vozdvij, Vred, Roj, Creș, Sreatej. v c s c r p n

Săborul carele se chiamă 1 și 2.

Carlele se-au făcut în beserica sfinților Apostoli.

Zonara.

Săborul acesta scrisu-se-au așa, sfințitul și marele săbor 1 și 2 făcutu-se-au în Tarigrad întru prea cinstita beserică a sfinților și prea lăudaților apostoli în zilele lu Fotie Patriarhul de la Tarigrad; când ținea stęgul împărăției greșții Vasilie Machedon, deca trecuse 75 de ani de la șaptele săbor. Acestă scrisore face a mira pre ceia ce o citeș, cum acesta săbor fiind numai unul iară apoi se chiamă 1 și 2, zice-să ca se-au fost adunat săbor într'aceia beserică ce am zis a sfinților apostoli și se-au prierit pravoslavnicii cu zoslavnicii, adecă creștinii cu ereticii, și socotiră pravoslavnicii pentru țaria adin tocmise să scrie ce grăise și ce isprăvise la acel săbor, iară ereticii nu lăsa să scrie ce tocmise ca să nu se arate ei biruții și urgisii iară glöta credincioșilor, să se întărescă, [Zri] și se prieră de acesta, și atăta se prieră și nu lăsa să scrie până ce scöseră și săbiile și vrea să se bată să se lae; și așa se-spărse și se răsi pi cea a funare și săbor de întâi, și nu putură scrie

Canonele sfântului săbor, carele se-au făcut în beserica sfântilor apostoli de în Targigrad.

Gl. 1. Fără de știrea a episcopului, niminea să nu fie volnic a zidi mănăstire, ce să știe să facă și molitvă de zidire și să scrie în carte de căjă. Tote ce va da la dansa și să o pue la episcopie, și să nu fie volnic cel ce o a zidit nice să pue egumen nice să se facă el adins eluși egumen fără de știrea episcopului. [Zri].

Gl. 2. Ori cine se va porni să tunză pre cine-va nefind acolo egumenul cela ce'l se cade să'l priimescă să'l fie supt cucerie; însă acelua să i se ia darul, iară cel tuns să'l dea episcopul într-o mănăstire să fie supt smerenie.

Gl. 3. Ori care călugăr de va fugi de la mănăstirea lui și se va duce într'altă mănăstire sau va merge la un lăcaș mirenesc; cel ce l'au priimit să se afurisescă până ce'l va întorce iară de va fi pus undeva de episcopul: fără de vină să fie.

Gl. 4. Ori care egumen nu's va căuta pre călugării cel ce fug să'l priimescă și să'l tă-măduiască acela să se afurisescă.

Gl. 5. Niminea să nu se vrednicescă chipului călugăresc până nu se va ispiți în trei ani să se arate putea-va fi destoinic, fără numai cându'l va scurta vremea vre o hólă grea, iară un om cucerit ce lăcuiaște singur, acelua ajunge'l de ispită vreme de 6 luni, iară egumenul carele va face afară de sorocéle acestea: să'i se ia egumenia, și să fie supt smerenie; iară cel călugăr să se trimetă cu deadinsul într-o mănăstire adevărată: acolo să se îndrepteze.

Gl. 6. Cade-se celora ce vor vrea să se călugărescă, întâi să'ș dea ce are mănăstirii, iară de nu și le va da, atunce ce el vor aduce să le oblăduiască mănăstirea, iară de'ș vor face ale lor cava și nu le va da mănăstirii, atunce de față să le vânză egumenul, sau episcopul: și să se împarță săracilor; iară cela ce le-a făcut ale lui: să se canonescă, așa să fie de acesta și la călugăriță.

Gl. 7. Nice unul de în episcop să nu fie volnic a'ș face mănăstire a lui noă, și a lui episcopie să părăsescă, iară cine va îndrăzni a face acesta: să se canonescă, și ce au făcut ca o striină să fie episcopului.

Gl. 8. Ori care episcop, au preot, au diacon va scopi pre cineva sau cu mâinile sale, sau cu porunca, sau el pre sine; acelua să'i se ia darul, iară de va fi miren să se afurisescă, fără numai de'l va fi nevoind să se tae pentru hólă, că acesta iaste lămăduire iară nu vrăjmașie trupului.

Gl. 9. Preoții de vor bate pre credincioșii greșind, sau pe necredincioșii urgisindu'l au cu ale sale mâni, sau vor porunci: ace-

lora să se ia darul, că trebuie să învețe și să cete pre cel necredincios și răi; cu sorocinta învățaturii și cu canone besericești: iară nu cu bătae și cu rane, iară de nu vor asculta de afară: să'l aducă spre înțelepție.

Gl. 10. Carii vor lua spre a lor dobândă sau să le trebuie spre trebă nesfințită, sfântul potiriu, au discosul, au alt ceva, au lingura, au cela ce se chiamă aer, au cum am zice în vestiminte: acelua să'i se ia darul că însă una iaste lucru de spurcăciune dă le spurcă, iară alta iaste fur de sfinte, iară carii vor da afară de beserică, vase sau veșminte întru trebă ce nu e de sfinție lor sau altora: acela să se afurisescă, iară carii de tot le vor lua: aceea să se osândescă ca furii de sfinte.

Gl. 11. Ori carii de cel ce sânt aleși întru cliros de să vor amesteca întru deregătorile mirenești sau se vor face ispravnicii pre în case sau pre în sate: acela să se gonescă de în cliros, că nu pôle sluji lui Dumnezeu și dracului.

Gl. 12. Niminea să nu facă liturghie în cășuța carea se află în mijlocul casii, sau să boteze, într'ansa, fără de știrea episcopului, că aceluiua'i se ia darul, de se să fie scoși afară de cliros carii fără de știrea episcopului vor sluji liturghie, în cămărale carele's de rugă în mijlocul caselor, iară carii vor îndrăzni afară de acesta: acelora să li se ia darurile, și cel ce li se vor împreuna să se afurisescă.

Gl. 13. Ori care preot au diacon, cum am zice va și pre episcopul său greșind, deacia neștiind săborul, el mai nainte va fugi de la dansul și nu va pomeni numele lui, acelua să'i se ia darul și să se lipsescă de totă cinstea preoțescă iară ceia ce'l vor urma lui de vor fi preoți să'ș cază de într'a lor cinste, iară de vor fi călugării sau mireni: să se afurisescă până ce se vor întorce.

Gl. 14. Și iară asjiderea ori care episcop, ce va îndrăzni de acesta așa a face, asupra mitropolitului său, iară să'i se ia darul, că se cade fieș-căruia, să'ș caute a sa măsură.

Gl. 15. Asjiderea și fie care episcop sau mitropolit ce va îndrăzni a face unele ca acestea asupra patriarhului: iară să fie striin de totă sfinția, iară de va fugi neștine de la vre unul nu pentru vina greșalii ce pentru vre un eres, sau vor fi urgisii de săbor sau de sfinții părinți: acela să fie priimii și să fie vrednicii cinșii ca niște pravoslavnici.

Gl. 16. Nici într'un chip să nu se sue neștine la episcopie, în carea încă iaste viu cel ce iaste într'ansa; că se cade întâi să se caute vina ceiuia ce vor să'l gonescă; iară cine se va lenevi de turma lui, necuprins de hólă, sau de împărătescă sau Patriarșescă,

paruncă și se va duce de să va zăbovi vreme de 6 luni: acela de rânduiala și de cinstea a episcopiei să fie striin.

Gl. 17. Carii vor să se hirotonescă episcopii de în mireni sau de în călugării, aceia să nu se înalțe așa numai căl: ce să împle vremea carea iaste pre lege tocmăți, în toate cinurile ale spitelor preoțesti, pentru că unidă se și naltă așa de grab la nălțime ca acesta și procopsesc întru bunătăți, iară așa rar drept aceea pentru acesta: poruncim de ace nainte să nu se mai facă acesta.

Sfârșitul săborului de întâi și al doilea.

Canonele carele se-au făcut de sfântul săbor.

Întru pomenita și veslăia beserică a cuvântului lui Dumnezeu Sofia, făcându-se-au săbor și au adevărat și au întâi săborul a șaptelea a totă lumea și au lepădat și au stricat totă rătăcirea schismatică și eretică în vremea lui Fotie patriarhul Targigradului și canone au făcut numai trei în chipul și slava sfintei Troițe.

Gl. 1. Pentru ceia ce vor fi supt blăstemul și legătura sau vor fi luat-le darul de Roma.

Gl. 2. Pentru cela ce se va pogoră de în nălțimea arhierescă întru viața Schimniciei.

Gl. 3. Pentru mirenul sau nu închiziă nici să bată pre episcop fără de vină.

Canonele săborului de în beserica sfintei Soii.

Gl. 1. Carii vor fi fost supt legătura sau luatule darul sau anatema de Roma: așa să fie și de Targigradenu, asjiderea iar și carii vor fi de Targigradenu să fie și de Roma.

Gl. 2. Ori carele ce să va pogoră de în nălțimea arhieriei întru viața schimniciei: acela să nu se mai amestecă întru rânduiala Arhieriei.

Gl. 3. Ori care de în mireni ce va închide pre episcop sau'l va bate sau fără de vină sau'l va scorni ceva asupra: acela să fie anatema.

Sfârșitul și acestor trei canone și până aici se sfârșiră și canonele tuturor săborălor.

Pentru sfântul și marele Vasilie.

Acest vitez lăbat au eșit de în nevoința lumii și'ș au luat plata nevoinții lui cu multă dragoste, ce mai nainte de pristăvirea sa că pentru să nu fie căta creștinilor fără de Păstoriu; numai de cât să dede părintelui Vasilie semn, adecă luptă pentru credința asupra vrăjmașilor, și în pare-cătoși știu că mai toți au gustat de în dulceta mierii carea cura de în limba lui pentru că pre aceea ereticii și vrăjmașii adevărații, ca și pre acești de acum cu asupra birui și biruina-

ște și cu lumina învățăturilor celor multe beserica lumina mai lumiat de cât soroșe și cum birui pre bitleneile întunecului, însă cu cătu-e firea cea cuvântătoare mai bună de cât cea fără de suflet, atăta e și despărțirea a lucrării amănduror, că lumina și zările unuia tinzându pre pământ numai ce dăruiaște îndrăznire cu dulceta celor ce sânt supt dansa, iar lumina și zările ale ceii cuvântătoare de când au fost până în zioa de astăzi, nu întrece numai pre firea cea cuvântătoare carea e pre pământ, ce pătrunde și văzduhul și covârșeste și ceriul, și de multa dulceta împle și pre cetele ingeresii pentru că de vreme ce se face bucurie la ceriul pentru un păcătos ce să pocăiaște, dar acest sfânt încă până era în lume și apoi decău eșit, de în lume cu învățăturile cele multe fără număr bune se arată trăgând pre omeni în toate zilele cătră pocăanie, și nu va zice niminea că nu veselște pre dansul în toate zilele firea ingerescă, și au făcut și cătră sfântul Amfilohie episcopul Iconiei trei Poslani, împărțite în 52 de pravile, și fără de acestea șalte glavizne de tot felul de vini.

Sfântul și marele Vasilie de în Poslaniile cele ce au trimes cătră Amfilohie episcopul Iconiei și cătră Dior și cătră alții ore carii rânduile pre optzeci și patru de canone.

Incepătura canoanelor marelui Vasilie de în poslania de întâi.

Gl. 1. Pentru eretic și schismatic, și carele e afară de săbor.

Gl. 2. Pentru meștersugul muerii ce'ș strică copiii.

Gl. 3. Pentru diaconul ce va curvi.

Gl. 4. Pentru căși ani să desparte cel cu doă cununii și căși cel cu trei.

Gl. 5. Pentru ereticul cela ce la morie se pocăiaște: să se priimescă.

Gl. 6. Pentru carea se-au făgăduit lui Dumnezeu de se va mărita.

Gl. 7. Pentru stricatorii de copii și de dobitoce și de prea curvie.

Gl. 8. Pentru multe feluri de ucideri.

Gl. 9. Pentru muiarea carea prea curvește și apoi prea o curvește altul.

Gl. 10. Pentru să nu nevoești a se hirotoni pre cela ce au jurat de se va hirotoni.

Gl. 11. Pentru cine ucide de nevoe.

Gl. 12. Pentru a doa însurare.

Gl. 13. Pentru cela ce să bate pentru creștinătate.

Gl. 14. Pentru cela ce ia cană, de se va îndrepta să fie priimit la preoție.

Gl. 15. Pentru și pasările ceriului că li e nașterea și lor de în mare.

Gl. 16. Pentru Neeman că iaste mare de la Dumnezeu iar nu e mare el în Dumnezeu.

- Gl. 17. Pentru preotul Vianor, carele au jurat să nu facă liturghie.
- Gl. 18. Pentru fetele celea ce cad, deca se măturisesc.
- Gl. 19. Pentru omenii carii se lepădă de însurare, și se făgăduesc să știe curăția.
- Gl. 20. Pentru fetele carele sânt în eres- apof se pocăesc și se mărită.
- Gl. 21. Pentru bărbatul cela ce curvește, muiarea lui să l' fie iar muiarea de va curvi să nu o fie bărbatul.
- Gl. 22. Pentru cela ce răpêște pre, cea lo- godită.
- Gl. 23. Pentru să nu fie fratele pre fă- meia frăține-său.
- Gl. 24. Pentru vădua carea se hrănește de la beserică de se va mărita : să se urgisescă.
- Gl. 25. Pentru cela ce aș stricat fata nainte de nuntă, de o va ține să fie erlat.
- Gl. 26. Pentru cela care se-aș însurat cur- vēște de se va despărți mai bine.
- Gl. 27. Pentru preotul carele se va fi in- surat fără de lege și nu va fi știut.
- Gl. 28. Pentru cela ce să rōgă să se pă- răsescă de carne de porc, acēea iaste un lu- cru de batjocură.
- Gl. 29. Pentru să fie un lucru lepădat cine se jură să facă mai vârtos altuia rău.
- Gl. 30. Pentru carele răpêște.
- Gl. 31. Pentru ceia ce se mărită mai nainte până nu l' vine veste că l' au murit bărbatul.
- Gl. 32. Pentru clericul carele cătră-morțe greșaste.
- Gl. 33. Pentru ceia ce naște pre cale și de cocon nu pōrtă grijă.
- Gl. 34. Pentru cēlea ce curvesc și de du- hovnic sânt infruntate, să nu fie afară de săbor.
- Gl. 35. Pentru muiarea carea se va des- părți fără de vină.
- Gl. 36. Pentru muiarile ostașilor carele pentru peirea bărbatilor să mărită după alții.
- Gl. 37. Pentru cela ce va lăsa striina și va lua sloboda.
- Gl. 38. Pentru cărea se duce fără știrea tătane-său.
- Gl. 39. Pentru ceia ce lăcuiaște cu prea curvariul.
- Gl. 40. Pentru slujnica sau rōba carea pe sine de voe se dă.
- Gl. 41. Pentru vădua carea se mărită.
- Gl. 42. Pentru feciorii și robii carii fără de știrea stăpânilor și a oșlăduitorilor lor se însoră.
- Gl. 43. Pentru cela ce au lovit sau au bă- tut cătră morțe, și cel ce au început și cela ce au ajutat.
- Gl. 44. Pentru diaconița carea va fi curvit cu ellin.
- Gl. 45. Pentru creștinul carele mūsfră pre Hs.
- Gl. 46. Pentru muiarea carea se va fi mă- ritat după bărbat lăsat și nu va fi știut.
- Gl. 47. Pentru postitorii și purtătorii de lărsine.
- Gl. 48. Pentru cea lăsată de bărbat.
- Gl. 49. Pentru rōba sau slujnica silită de stăpănu-său.
- Gl. 50. Pen'tru a treia nuntă.
- Gl. 51. Pentru clericii carii cad în păcate.
- Gl. 52. Pentru ceia ce nu pōrtă grijă de cocon decal' naște; pentru pustiirea sau nu va avea îndemână de ce l' trebuesc.
- Gl. 53. Pentru vădua carea se răpêște că- tră a doa nuntă.
- Gl. 54. Pentru canonele ucigașilor și a bogate chipure de păcate.
- Gl. 55. Pentru carii es împotriva tălbari- lor, și pentru uciderea de voe și de nevoe.
- Gl. 56. Pentru fata carea ș cade de în cu- vânt.
- Gl. 57. Pentru cine fură și se pocăiaște.
- Gl. 58. Pentru zăcătorii de partea bărbă- tescă.
- Gl. 59. Pentru zăcătorii de dobitōce.
- Gl. 60. Pentru jurătorii strămb.
- Gl. 61. Pentru vrăjitorii sărămecătorii și cine dă erbi.
- Gl. 62. Pentru furul de mormânture.
- Gl. 63. Pentru carele se împreună cu so- rusa.
- Gl. 64. Pentru nunta carea razimă intru rudenie.
- Gl. 65. Pentru citeșii de va fura nunta.
- Gl. 66. Pentru preoșii și diaconii carii se spurcă numai în buze.
- Gl. 67. Pentru carii vor ști greșala a fie cui și o vor ascunde.
- Gl. 68. Pentru ceia ce se dau vrăjitorilor sau altora ca acestora.
- Gl. 69. Pentru cela ce se lepădă de Hs.
- Gl. 70. Pentru ceia ce ia voe și putere a lega și a dăzlega.
- Gl. 71. Pentru carele se va spurca cu sora de un tată și de o mumă.
- Gl. 72. Pentru carii se spurcă cu cumna- tele's.
- Gl. 73. Pentru ș'alte canōne a bogate ca- pete.
- Gl. 74. Pentru cela ce ia 2 surori.
- Gl. 75. Pentru cela ce va spurca pe ma- ștehașa.
- Gl. 76. Pentru cei cu multe nunte.
- Gl. 77. Pentru cei ce se lepădă de lege de nevoe.
- Gl. 78. Pentru cela ce jură de nevoe.
- Gl. 79. Pentru cela ce crede descântătorii, sărămecătorii și alții asemenea acestora.
- Gl. 80. Pentru că nu trebuie a socoti vrē- meca ce năravul.

- Gl. 81. Pe in epistolia cătră-Amfilohie.
- Gl. 82. Pentru Grigorie popa să se des- parță de muiarea ce ținea în casă.
- Gl. 83. Pentru cătră protopopii de pre la sașes i orășă.
- Gl. 84. Pentru episcopii să nu hirotonē- scă pre banii.
- Gl. 85. Pentru locurile, canonii ale po- caaniei cum sânt și câte sânt, de carele zice Sfeti Vasile să plângă și să asculte și să căză și să stea cu credincioșii.

Stăii Vasilie Velichi.

(Urměză clișeul sfintului Vasilie cel mare).

Canōnele sfintului și al marelui Vasilie.

- Gl. 1. Carele iaste striin de credință acela e eretic, iară carele e spe vre o întrebare de cēle ce să pot vindeca acela e shismatic; iar ceia ce se adun, aceia se chiamă neplecașii a- cēstea sau ceia lalși afară de săbor să fie.
- Tălc. Botezul carele e de eretic iaste ne- priimit; iară botezul de shismatic și de la cei ce sânt afară de sinagogă, iaste priimit.
- [Utea și tel]. Pepuzanii zic lui Montan că iaste paraclit drept aceia și că l' sânt botezați intr'acela : nebotezați sânt, a curași lor botez, și acelor ce stau nainte apei și a postilo- rilor, măcar că e și nepriimit căci lipsesc de duhul sfint : iară pentru socotința, să fie pri- mit. Carii nu se împreună adeverei besericii, împartu-se în trei părți, în eretici, în shisma- tic și în cei ce s' afară de sinagogă; decel ere- ticii sânt carii de tot se-au instrinat de cre- dința carea e despre Dumnezeu cum sânt Pe- puzanii, Maniheii, Ualentianii, Marchianii și alții mulți.
- [Caută cu dădinsul să vezi cresurile, aicea să le știi fōrte bine]. Pentru că Pepuzanii chiamă pre Montan Paraclit, și doaoo mueri Prischilla și Maximilla, carele curvește se-au culcat cu dînsul, ei le țin ca pe niște pro-roci. Nuntele fără socotință le despert. Paștile întore; Irel tocmēle a unui Dumnezeu și o amē- steacă intr'un obraz, și altele păgănește ca a- cēstea socotesc.
- Iar Maniheii aduc doaoo începături împo- trivă și toema puternice, și zic că o începă- tură iaste, a luminii, iar alta a întunecăului și fac pre sōrele și pre luna, Dumnezeu, și zic că Diavolul iaste începătorii tuturor lu- crurilor, și nunta carea iaste pre lege, zic că e a dracului, și priedestēnia carea o dau celor ce să pocăesc, socotesc că e fără de lege, și zic că Domnul când se-au intrupat n'au luat o- menire nemica, și trag de zic că crucea și mōrtea și inviarea cum nu se-au făcut adevă- rat : și alte hule mii tocmēsc de grăesc multe.
- Iar Ualentianii lepădă inviarea trupului,

lepăde-se și de legea vēche. Prorocii citeșc și tălcuesc cătră eresul lor, niște basne tocmese și zic că Hs. de în ceriū au pogorât trupul și ca pe intr'un solinariu au trecut pre în șfanta feceoră : și alte hule multe, hărfesc fără sēmă.

Iar Marchianii sânt Masalianii carii se chiamă și Evtihite, carii au eresul lor cu multe capete și cu multe nume.

[Semneză să știi]. Decel acēstea toți de să vor întorce de în eresul lor, și vor veni spre nevinovata credință : să se botēze, pentru că ne lepădam noi de botezul lor.

Iar shismaticii sânt carii se-au rumt de se-au despărțit de la beserică, și Donatistēnii și cei ce să chiamă curași și cei ce stau nain- tea apei și postnicii, acēstea de să vor în- tōrce cătră adevērita beserică și ș vor anati- misi eresul lor : să se priimescă ca niște ho- tezați.

Iară cei ce sânt afară de săbor sau sina- goga sânt Episcopii sau preoșii carii fură pă- rălii sau osândiți pentru vre o greșală ceva și se lipsiră de liturghie și de slujbă și nevând să se plēce pravili : ce adins eiși Domnește sau Boerēște în silă ș'au izbândit și scaun și liturghie sau slujbă și beserică ș'au făcut alta și au plecat pre unii după invățătura lor ca să le urmēze și să lase adevērita beserică, dece unii ca accia de se vor întorce să se po- căiască : să se adune iară intr'un trup al be- sericii.

Gl. 2. Muiarea carea ș strică la începătura îngrecării, când de va strica să nu facă fe- ciorii ucigașă iaste.

Tălc. Muiarea grecioasă când ia erbi ca să omōră pre cel ce au îngrecat, ucigașe iaste; și să nu socotim că de va fi fost în pântece închipuit sau și neînchipuit, căce ca cum ar socotise mai spre mult, și de multe ori mori și iate și coconii și după cum l' socotința lor : doaoo ucideri se fac, însă una celui ce ar vrea să se facă iară alta pântecelui muerii ; dece unele ca acēlea 10 ani se canonesc, doi ani să plângă, trei ani să imple intru cei ce ascultă, și în patru să fie cu cel ce cad, și intr'un an să stea împreună cu cei credin- cioși și așa după vrēmea a zēcea ani să se împreune Dumnezeștii Priedestēnii.

Gl. 3. Diaconul de va curvi să se mute în locul mirēnilor, iară de priedestēnie să fie ne- apărat.

Tălc. Sosēște urgia luării darului diaco- nului că nu mai are nădejde, iară să ș ma- ia locul de unde aș căzūt, drept acēea nu se cade a l' se aduce ș'apără doaoo pedepse : ce neapărat să se vrednicescă Dumnezeștii priedestēnii.

Gl. 4. Afurisēște-să un an sau doi cei ce să însoră a doa oră, iară cei ce să însoră a treia oră, trei și patru și cinci, după cum l' acuma obicēiul.

Tâlc. Marele Vasilie nu ia de în pravilă de primăște pre cei ce s'însoră de trei ori și s'înt afurisiți în cinci ani, ce de în obiceiul și năruv, drept aceea și el poruncăște să nu' scoțā afară de beserică de tot și să'î împreune cu cei ce plâng: ce doi ani sau trei să se vrednicescă să asculte Dumnezăeștile scripturii, decia iartă lor să stea cu credincioșii, și numai la rugi să împreune pre diășii, iară de bunătatea prieșteniei să se depărteze și așa decā vor arāta ceva plod de pocăanie: să se pue în locul celor ce să prieștinesc de trupul și de sângele stăpānului nostru Hs.

Gl. 5. Ereticul carele se va pocāi la mōrte cu socotință să fie primit.

Tâlc. Ereticul carele va ajunge' l mōrtea și se va pocāi, nu se cade a'î primi fără socotință și ne ispitit: ce să'î ispitesți pocăania lui, adevēri iaste a'î ha, și dorā are plod de nevoință mărturisindu' l cātrā spāsenie căce va fi căci's va vādi eresul și's va rāscumpāra bunătățile cu lacrāme și cu inemā infrāntā.

Gl. 6. Carea se-a'î făgăduit lui Dumnezeu aceea să nu se mārīte.

Tâlc. Fata carea se-a'î mărturisit, să nu se mārīte, și a'î cinstit intāi mai bine și a'î îndrāgit să lăcuiescā intru viață sfīntā de cāt mirenescā, decia de făgăduința ei se va lepāda și se va da curveșilor bucurii și se va mārīta, acēea nu se chiamā nuntā: ce curvie sau cum am zice după cum zice cano-nul 18 al acestui mare Vasilie; prea curvie; drept aceea nice intr'un chip să fie acēea nuntā: ce să se despartā.

Gl. 7. Stricătorii de copii și stricătorii de dobitoce și precurvari și fārāmăcătorii și ceia ce slujesc idolilor, după obiceiul cel de demult să se primescā după 20 de ani.

Adevērat.

Gl. 8. Carele va lovi muiarea cu secure ucigașu' i, carele va arunca piatrā în căine și va lovi om, acela iaste ucigaș dā nevoe; așa și carele va bate cu curea și cu vargā, iar carele va da la sfādā hāi sau sabie de l va beteji în fie ce loc și va muri, ar duce a fi și acea ucidere de voe sau și cela ce a'î dat sabia așjiderea tot iaste de voe, și tālharul și ostașul și carele pentru fie ce vinā ce dā iarbā de omōrā om și acēia iaste ucidere de voe și muerile cēlea ce dau erbi de nu fac feciori și cēlea ce iau: de voe ucidere iaste și acēsta.

Tâlc. Uciderele însă unele sânt de voe iar altele de nevoe, iarā allele aprōpe de cōle de voe, dece carele va arunca sēcure asupra cuiva și'î va ucide și carele va scōte cuțitul să ucigā pre cine-va, și tālharul și ostașul un'î ucigāndu' l pentru avuție, iarā alții de fațā-pe vrājmașii lor: acēstea se socotesc cā sânt u-

cigași de voe, așjiderea și cēlea ce dau erbi omōrātōre de pāntece și cēlea ce le iau s'î cēlea ce vor să tragā pre ihoynicii lor cātrā și le fac mintea de întunecēzā și nebunesc sau mōre cela ce le-a'î hānt: [Zvi] și acēsta se socōtește ucidere de voe, iarā cine aruncā piatrā în căine sau în pom ca de fiară să se a-pere sau de în pom pōme să scuture și fiară de voea lui va ucide om, sau carele va bate pre cine-va cu curea sau cu nua ca să'î facā bun pentru greșala lui și'î va omōrā: acela iaste intru uciderele cēlea fără de voe, iarā cine va da la sfādā hāi sau sabie sau cuțit și va lovi pre cine va în fie ce loc și'î va omōrā acēea iaste aprōpe de ucidere de voe: căci cā n'a'î făcut acēea ca să'î izbāndescā pre vrājmaș: ce cā să'î despartā, iarā n'a'î vrut nice'î a'î fost voea să'î ucigā de tot ce să aratā lucrul cā a'î fost cuprins de patimā mārīei, drept acēea fără de milā a'î rădicat mārīa de a'î lovit pre omul tare cu lemnul, drept acēea nu iaste acēsta ucidere de tot de voe: ce e aprōpe de voe.

Gl. 9. După cum zice cuvīntul Domnului cā bārbatul și muiarea carii se desparte fārā cuvānt de curvie, amāndoi se urgisesc toama intr'o potrivā, iar obiceiul nu desparte de împreunare pe curvariul și pe prea curvariul de fāmēe iar carea vādūā fiind se va mārīta după un bārbat vādūū, sau după altul se va mārīta de să va tāmpla acēea nu e precurvā, iar cine's va lāsa și va mērga după alta, și elu' l precurvariū, și muiarea cēia ce șade cu dīnsul și face să precurvescā și pre ceia ce a'î lāsāt.

Tâlc. Mārīcar Domnul de și urgisēște toama intr'o potrivā pre bārbatul carele se desparte de cātrā muiarea lui, fārā cuvānt de curvie, și muiarea carea se desparte, iarā așa de cātrā bārbat, iar obiceiul besericii de acēsta intr'al chip poruncēște să se facā, însă bārbatul carele curvește și precurvește poruncēște să'î fie muiarea lui; deci muiarea de's va lāsa bārbatul hāgāndu' l vinā cāce lācuia-ște în curvie și el va lua altā muiare: vinā și păcatul al muiarii iaste cāci mērga după altā muiare, așjiderea și ceia ce se-a'î împreunat lui lāsātā fiind nu se va chema prea curvā, iar ceia ce a'î lāsāt pre dānsul de să va mārīta după altul neindoi precurvā iaste; iarā și impotrivā bārbatul de's va lāsa muiarea fārā cuvānt de curvie și va lua altā muiare: și acela ca un precurvariū se socōtește, pentru cā face pre carea a'î lāsāt să precurvescā căce se mārītā după alt bārbat și cēea ce lācuiaște cu dīnsul precurvā iaste, [Zvi] cāci a'î luat bārbatul altā. Acēstea sīnt locmēlele ale acestui canon, pentru cā era volnic atunce de în lēgea cēia ce lācuia împreunā, fārā cuvānt de vinā și fārā cu-

vānt de bātac, să se despartā unul de altul, iarā astāzi, nice bārbat, nice muiare nu pōte să se despartā de împreunare: fārā numai de va fi vre o vinā adevēratā.

Gl. 10. Episcopul carele iaste ales să fie episcop, iarā apoi pentru vre o primejdie va jurā, zicānd cā nu va să se hirotoneșcā: pre unul ca acela nu' l nevoi, ce să cade să se caute și felul jurāmāntului, și cuvīntele, și semnarea pentru ce a'î jurat și adaugerea prea amārunt în cuvīntele, deacia de va fi de unde-va vre o māngāiare a jurāmāntului: să'î se iarte lui acel jurāmānt ce'î pare cā a'î jurat, și se poruncēște să se hirotoneșcā, iarā de va fi nice cum nice o scāpare și se va erta să se hirotoneșcā și el despre tōte părțile se va afla jurāndu-se cum nu' l iaste voia să se hirotoneșcā: atunce se cade a lāsa de tot pre unul ca acela.

Gl. 11. Cine ucide de nevoe acela 10 ani să se pocāiascā.

Adevērat.

Gl. 12. Ceia ce sânt însurași, cāte de doā ori nu pot fi clericii, cā pre aceea ce's cāte ca doā nunte, oprescu' l de preoție și alte canōne multe,

Adevērat.

Gl. 13. Carele se bate pentru creștinătatea, de va și izbāndi: 3 ani să se depărteze de prieștenie.

Tâlc. Uciderele de pre în războie socoti-tāu pārinții să nu se socōtescā ucideri cum poruncēște și marele Athanasie cātrā călugārul Amun zicānd: cā se cade să se vrednicescā a mare cinstē, ceia ce a'î izbāndit intru războie, și să li se rădice stālp arātānd și propoveduind izbāndile lor cum a'î biruit pre vrājmaș, și fīcānd lucru pre lēge și vrednic de laudā, drept acēea și acest bārbat mare socotința lor nu o lepādā cāci a'î izbāndit pre vrājmaș pentru intrēga înțelepție și buna credință, ce zice cā iaste bine și poruncēște unul ca acela să se depărteze numai de prieștenie 3 ani, pentru cāci nu' l sânt mārīle curate.

Gl. 14. Cine ia camūtā de se va pārāsi: să se primescā la preoție.

Tâlc. Pārāsirea aceluia așa iaste: ne-drepta dobāndā carea o a'î adunat de pre cāmūtā: să o rāspescā sārācilor, și să se prinzā cā nu va mai cădea intr'acea hōlā a iubiții de argīnt.

Gl. 15. Pasările ceriului și peștii mārīi zis'āu scriptura cā le iaste nașterea împreunā amāndurora de în mare și a'î adus celea ce imblā pre cārările mārīi pentru Chiții cel mar'i și cēlea ce le sânt pialea de scōcā, de în țarele nu e nice un pește.

Gl. 16. Marele Neeman, carele e mare de la Domnul, nu iaste mare el Domnului: ce stāpānu-sāu.

Tâlc. Intr'acēste doao capete nu iaste să pōtā fi acēstea, ce e tālcuirea scripturii cuvīntelor celor nedomirite de la sftēi Amflochēia, cānd a'î scris la marele Vasilie, decā sfīnția sa cātrā întrebārile lui cēle nedomirite, așa' l face și rāspunsul.

Gl. 17. Preotul Vianor a'î jurat și apoi se-a'î pocāit, pentru lesnirea aceluia jurāmānt să fie priimit.

Tâlc. Acest preot supārāt fiind de ore cine și neputānd purta acea supārare a lui de turburare jurā să nu mai facā liturghie deacia se-a'î pocāit și vrea să facā liturghie și a'î întrebāt de acēsta pre marele Vasilie, putea-va fi priimit? și poruncēște ca după pocăania aceluia jurāmānt ce lesne l'a'î făcut: să'î priimescā, iarā să nu facā liturghie pre în zborurile omenilor pentru scandala a multora: ce de osebi să slujescā rānduri preoștii (a-decā să facā liturghie).

Gl. 18. Pārinții primia decā trecea un an pre fētele cēle ce cădea după ce să mārīturisia cā's vor ținea curāția, ca să se mai întārescā besericā. Fata carea ce s'āu mărturisit cā's va ținea curāția, apoi a'î căzut chemāmuo precurvā și precurvariū și cela ce o va ținea; drept acēia fata cēia ce să rōgā și mărturisēște cā va trăi nemārītā, trebue să se socōtescā să fie toama de șēpte-spre-zēce ani.

Tâlc. Carea se-a'î lepādāt să nu se mārīte și va fi cinstit viața cea sfīntā, și se va fi adus Domnului de va călea acea mārīturie ce s'āu mărturisit și va urgisi împreunarea cea ce are cātrā ginerele Hs, și se va da intru curveștīe bucurii, una ca aceea se chiamā precurvā și nu se primēște la besericā intr'al chip pānā nu se va pārāsi de păcate și să se despartā de aceia și se va pocāi: decā se va despārți de aceia și se va pocāi: atunce să obārșescā vrēmea celuia ce greșu-ște intru precurvie, ca să fie în 15 ani ca Dumnezăeștilor taini neprieștuitā, de intr'a-cel 15 ani în patru să plāngā, în cinci să se pue intru cel ce ascultā Dumnezăeștile scripturii iarā în patru să cazā, și în doi cu cel credincioș să stea, și la rugi să se împreune și după 15 ani să obārșescā deplin, decia să se vrednicescā Dumnezăeștii prieștenii, mārā de și zice acest canon carea se rōgā să fie în rāndul fētele; trebue să fie de 16 ani sau și de 17 ani ca de atunce să fie țare, despre gānduri rēle, și să's fie și implōrā cuvāntu-lui, iarā de nu se va lāsa de împreunare a-tunce neapārāt să se munerescā, iarā cano-nul 40 al șēselui sābor de la Trulla zice, cela ce pōhtēște să ia jugul călugiresc și iaste de 10 ani: să se primescā, ca besericā a lui Dumnezeu să se facā mai tare, și ca-adunarea credincioșilor să fie adevēratā și tare cu da-

rul a lui Dumnezeu, cătră paza învățăturilor și a locmelelor.

Gl. 19. Carele se făgăduiaște că nu se va însura și mărturisește adevărat: cadese să se intrăbe, ca de se va schimba să se canonescă.

Tălc. Pentru bărbați cari se lepădă să nu se însore, și voesc să știe curăția, cadese să fie întrebați de episcopul locului adevărat iubesc viața ca aceea au ba? și deca va lua mărturia lui adevărat, să o fie vărtos ca de atunci de vor cădea cătră viața cea iubitore de trup, și iubitore de dulcătă: atunci să priimescă canonul curvarilor.

Gl. 20. Fata carea va fi în eres, deacia se va pocăi și se va mărita: nu se urgisește, că câte graiaște legea, celor de în lege graiaște.

Tălc. Muerile cele credinciose carele se făgăduesc că ș vor ținea curăția, să nu se mărite, iară apoi de mărturia lor se vor lepăda: acēlea cad supt canonul preacurviei; iară carele vor fi intru eres și se vor făgădui să știe curăția, după acēlea de se vor mărita și la beserică vor veni, acēlea nu se urgiesc, ce deca se vor boleza fără de vină să fie, că carele intru obște jugul a lui Hs. n'au purtat, acēlea nice legea lui știu.

Gl. 21. Bărbațul carele e insurat și va cădea de va curvi cu cea ce nu e măritată: muiarea lui să'l fie, acela se socolește a fi curvariū iar nu preacurvariū.

Tălc. Bărbațul carele are muiare și va face păcat cu alta carea e slobodă de nuntă (adecă nemăritată) acela nu se va judeca ca un preacurvariū ce ca un curvariū, drept acēlea nu se va canoni nici cu canonul preacurviei, și acēsta se face pentru ținerea obiceiului că muiarea de se va spurca de alt bărbat poruncēste de bărbatul ei să se gonescă, iar bărbatul de va curvi poruncēste să nu se lase de muiarea lui ce să'l priimescă.

Gl. 22. Cine va răpi fată logodită: acela o dea logoditul ei, iar de va fi nelogodită o dea omenilor ei și lucrul de știrea lor să ruzime, de vor vrea să facă nuntă, iar acela să fie supt canonul curviei.

Tălc. Insa acest canon va așa de va fi răpită de cine va muiarea cea logodită: acela să o întorcă la casa ei, ori părinții ei bogati de vor fi ori frați, ori alții, pentru sărăcia ei, și de atunci să'l se dea voe de vor vrea să o dea să o mărite după cela ce o au răpit, să fie volnici, [Zvi opasno] iar Titla 58 a cărții 60 a ceii împărătești: nu iartă acēsta să se facă măcară de va și vrea muiarea cea răpită, măcară și părinții ei să o mărite după cel ce o au răpit: ce zice părinții cari vor împreuna acea nuntă să se gonescă și să se închiză într'altă parte, iar canonul 91 al șa-

sălu săbor de Trulla, [Zvi] pre mirēnul carele răpēste muiarea la împreunarea nuntel zice să'l anatimescā; și trebue să socotească canonul acela după puterea acestui canon, deacia poruncēste așa carele ține muiare răpită, întâi să nu'l priimescă beserică, mai nainte până nu o va da junelui celui ce au fost logodită, iar de va fi fost nelogodită: să o dea la omenii ei, sau la părinții, sau la frații, sau la alții ispravnicii, iar deca o va da atunci Anatemisania loc n'are; iară carele va strica muiarea mai nainte de nuntă pretaină sau cu sila, deacia pre lege se va însura de o va lua: trebue aceluia să cunoscă poacaanie în patru ani, într'unul să plângă la usa besericii, a doilea să se priimescă să stea cu cei ce ascultă, a treilea să se pue să fie cu cei ce cad jos, iară a patrulea să stea împreună cu credincioșii și să se împreune cu dânșii la rugă, și așa după patru ani să se vrednicescă Dumnezăeștii priceștenii.

Gl. 23. Nu pōte ține fratele pe muērea altui frate.

Adevărat.

Gl. 24. Vădua carea va fi împreunată în rândul celor ce se hrănesc de la beserică, de să va mărita să se urgiescă, iar omul văduu de se va însura, acela să cunoscă numai canonul celor ce se însoră de doa ori, iară vădua carea va fi de 60 de ani și se va mărita nepriceștuită să fie până ce să va părăsi de acea necurăție, iar carea se va mărita mai nainte de 60 de ani, acēlea sau acela va atinges de greșala și de vina aceluia.

Tălc. Văduile carele sânt alēse în rândul văduilor și de la beserică se hrănesc de să vor mărita: acēlea să nu se mai vrednicescă de la beserică nice cu o socotēlă. ce să se urgiescă, drept acēlea carele nu vor fi de ani 60 nu se cade să se alegă să se pue în rândul văduilor, iară de va fi văduu de ani 60 și iară va trage să ea bărbat: acēlea până nu se va părăsi de patima necurăției, până atunci să nu se vrednicescă Dumnezăeștii priceștenii.

Gl. 25. Cine ține pre ceea ce o au stricat mainte de cununie ertatue să o fie: iară poacaanie să cunoscă.

Tălc. Cine va vrea să știe muiarea carea mainte de nuntă o au stricat aceluia se iartă să o fie, iar pentru stricăciune, să priimescă canon, în patru ani cum am scris la 22 de canone.

Gl. 26. Carele se-au insurat curvēste mai bine e să se despartă, iar de se va fi insurat și nu va vrea să se despartă se se iarte, iar așa să ia canon.

Tălc. Nunta într'acēste lucrure iaste curată și cinstiță, adecă să fie curată de curvie, drept acēlea curvia nice iaste nuntă, nice iaste începătura bună nuntel, ce păcat și călcare

Dumnezăeștii legi, drept acēlea, cine se va strica cu muiarea mai bine iaste de va putea să o lase; iar de nu vor putea unul de cătră altul nice cum nice într'un chip să se despartă, și de atunci se vor tocmi și vor vrea insurați să șază, atunci să se lase așa să fie ca să nu se facă alt ceva mai rău și să priimescă să știe canonul și poacaania curvarilor.

Gl. 27. Preotul carele nu va fi știut și va fi luat nuntă fără de lege; acela să știe numai sederea mai sus: iară de liturghie să fie lipsit.

Tălc. De va fi luat neștine mai nainte de preoție o muiare și nu va fi știut că e văduă, sau curvă, sau cinghiasă, sau de cele ce jocă supt corture sau alta ore cum de în cele ce apără preoția, decia va veni la spița preoției și se va cunoște și se va adevără fără de lege nuntă, acela să se împreune numai la sederea cinstii preoților, iar de leturghie să se oprēscă de tot că'l sosēste ertarea neștiinții lui, iară cela ce e beteg a blagoslovi pre altul, este o socotință cum nu se cade, că blagoslovenia iaste un dar al sfinției, iară carele n'are acēsta pentru greșala neștiinții, acela cum va putea să dea altora?

Gl. 28. Un lucru de batjocură iaste când se rogă omul să se părăsescă de carnea porcului ce acela de va vrea să mănânce să fie primit.

Tălc. Rugase ore cine să se părăsescă de carnea porcului, de batjocură lucru iaste acēsta, căce se făgăduiaște și se rogă fără sebulială că nu e nice o zidire a lui Dumnezeu lepădată, carea să mănâncă, cu mulțemire, drept ceea cadese să'l erți și să'l blagoslovesti să mănânce carne de ceea ce se-au rugat să se părăsescă: și să se învete și să se certe, să nu facă făgăduință cătră Dumnezeu nebuștine și nepedepsit fără ispravă.

Gl. 29. Cine va jura pentru ceva, mai vartos să facă altuia rău: acēsta iaste un lucru lepădat; drept acēlea nu opri numai acela lucru a nu se face, ce încă și pre cela ce'l jerdraște acela jurământ, și le fă tământuală îndoită, oprēste și'l învete să nu jure și să nu rămăie întru jurământure să facă altuia rău.

Tălc. Boiarul sau mai marii să nu se jure să facă rău celor ce sânt mai mici de ei, că ce folos iaste când jură neștine să facă rău cuiva celui ce e supt mâna lui, și va să știe adevēreze sau să știe întărăscă viclenia lui: cu chip de cucerie; [Zvi opasno]. drept acēlea pre unul ca acela tământuală îndoit, însă într'un chip înveta'l cērtă'l să nu jefte lesne, iară într'alt chip să nu fie nice să petrecă într'acēle jurământure rele; că nice lui Irod nu'l fu nice un folqs; că de n'ară fi jurat, nu se-ar fi făcutu-se uci-gaș prorocului, [Zvi] că acel jurământ trebue să se ia și să se ție și se fie numătat, carele jură să părăscă judecățile lui Dumnezeu în-

dreptate, iară cea ce să rădică și se jură să facă păcat și să facă rău cuiva, acela jurământ cad se să se strice și să se spargă de tot.

Gl. 30. Carele va răpi, trei ani să cază, iară vădua de va mērgē după bărbat, nu e vinovată răului.

Tălc. Pentru vinuiala celuea ce răpēste muiare, scrisu-se-au la acēsta Poslanie la 22 de canone și la 97 de canone a șasului săbor carele se-au făcut la Trulla, iară acest canon aduce și de acēsta, carele răpēste și carii ajută lui la răpire trei ani să fie afară de rugă și de molitive, și să se pue să stea cu cea ce cad, însă acēsta canon se dă lor după ce vor duce acea răpită fată la omenii ei; iară într'alt chip să nu se priimescă la beserică, acēste sânt pentru răpitore, iară vădua de va mērgē după bărbat nestrictă și nesilită, atunci acel lucru ce se face fără de vină iaste.

Gl. 31. Muiarea carea se va mărita mai nainte de ce'l va veni vēste că i au murit bărbatul: precurvēste.

Adevărat.

Gl. 32. Clericul carele va greși cătră mōrte de în spiță să se pogōre: și cu mirēnil să se priceștuiască, că nu'l se cade să'l osāndești pentru acēlea îndoit.

Tălc. Păcatul carele pogōră cătră mōrte iaste dulcēsta trupului, dece ori care cleric va curvi [Zvi] acela de în spița preoției, se pogōră iară de Dumnezăeasca priceștenie nu se apară: ce cu mirēnil să se priceștuiască.

Gl. 33. Care fāmeae va naște într'o cale, și dă cel ce să va naște nu va purta grijă ce va muri: acēlea ucigașă iaste.

Adevărat.

Gl. 34. Socoti'am pentru muearea ce e prea curvă, și se-au înfruntat de Duhovnicul ei să nu fie afară de săbor: ce până ș va implea canonul, să stea în săbor fără de priceștenie.

Tălc. Muearea daca va face precurvie și ș va ispovedi păcatul și pentru cucerie se va erta de tatăl ei de Duhovnic, acēlea nu se priimēste să iasă afară de săbor și ca o curvă să se cunoscă bărbatului ei, ca să nu se facă asupra'l vina mōrții, ce poruncesc părinții să fie nepriceștuită și să stea cu muerile credincioșilor până ce ș va implea vremea să se răscumpere de păcatul precurviei, că de să va pune cu cea ce plâng și cu cea ce ascultă, bărbat ș va bărbatul de va zice că au prea curvit, drept acēlea să nu cum va să o ucigă.

Gl. 35. Muiarea de să va despărți fără de vină nu e să nu fie vinovată, iară bărbatul ce rămāie de ea nevinovat iaste.

Tălc. Căreā ș va lăsa bărbatul și de cătră dīnsul se-au despărțit fără de vină, acēlea supt poacaanie să fie sau încă de să va mărita după

alt bărbat, atunce se judecă ca și o prea curvă după cum zice a noa canon, iară bărbatul carele a rămas de dinșa : vrédnic iaste erlăciunii, drept acéa de va lua ș'altă mueare el fără de canon iaste.

Gl. 36. Muérile ostașilor carele pentru peirea bărbaților, adecă déca le pier bărbații la óste, iale să mărită după alții, mai ertate sânt de cele lante, carele déca li se duc bărbații și nu vor să aștepte.

Tălc. Amândoaou muerile se supun supt canonul précurviei într'un chip ori de va fi a unui voinic ce să va duce unde va să se hrănescă, iar ea nu va aștepta să'l vie véste murit'au au ba ce să va mărita după altul sau va fi a vre unui ostaș și ea mai nainte până ce nu va prinde de véste bine c' dedinsul.

[Zvi] de mórtea bărbatului's, se va mărita după altul iară cum trebuie ostășoé lor să știe și să înrebe de mórtea și de peirea bărbaților lor, murit'au au ba, poruncéte Nearoa a lui Iustinian 117, la a șaptea titlă carea iaste in cartea împărăției 22, a căria putere se-a' scris și in canonul 89 a șasului săbor de la Trulla; iară acest canon dá óre ce ertăciune muerilor ostașilor de cât celora lalte mueri, a căroira li se duc bărbații în cătrova și pier, iară iale neauzind mai nainte bine de mórtea lor se mărită că trebuie a socoti forțe cu mare socotire, pentru ceia ce merg cătră mórte de peirea lor murit'au au ucisul'au la óste.

Gl. 37. Cine va lăsa striina adecă lăsată de altul și va lua sloboda adecă slobodă de bărbat, pentru cea de întâi să se canonescă iară pentru a doa nevinovat să fie.

Tălc. Cine va lua muiare lăsată de altul, décia pre acéa va lăsa și se va însura de va lua alta pre lége : pentru cea de întâi să fie vinovat cu canonul précurviei, pentru că cela ce ia lăsată précurvéste, iar pentru cea de a doa slobodă nu e vinovat.

Gl. 38. Carea se duce fără de știrea tătănăsău ca o curvă se judecă, iar de să vor împăca părinții și le va părea că vor avea tătămăduială pentru lucru ce se au făcut : să fie iară așa in trei ani să se pocăiască.

Tălc. Caril sânt supt cel mai mari și'și țin supt oblăduință, acéa fără de știrea mai marilor lor nu pot să se împreune nuntei, iară de să vor împreuna nemica nu fac, ce acea împreunare să fie neîntărită. Fétéle carele se duc după bărbații fără de știrea părinților săi : acélea să se supue supt canonul précurviei, iar după acéa nunte ce se-a' făcut fără de știrea părinților de o vor priimi și de vor vrea să fie nedespărțită, însă că nu se-a' făcut de întâi cu știrea lor : să nu se priimescă la pricéstenie numai de cât : ce după 3 ani să se priimescă.

Gl. 39. Care fămeae va lăcui cu précurvariul : acéa întru tótă viața ei précurvéste.

Tălc. Insă pentr'acéa nepriimită iaste besérică una ca acéa, iar déca se va páras de păcate atunce's vine la pocanie, și'și îndreptéză greșala ei, iar de va rămânea în précurvie : atunce iaste neîndreptată și ne priimită.

Gl. 40. Róba ssú slujnica carea se va dá ea adins ea's bărbatului curvéste póte-se împreuna cu știrea stăpănu-séu, iar célea ce sa fac fără de știrea oblăduitorilor lor nu's adevárate.

Adevărat.

Gl. 41. Vădua de se va mărita fără de vint iaste, după cum zice Apostolul.

Adevărat.

Gl. 42. Feciorul și robul de să va însura fără de știrea stăpănu-séu nu e să nu fie fără de vină.

Adevărat.

Gl. 43. Carele au lovit pre cine-va ca rană de mórte și cel ce au început, și cel ce au ajutat : ucigași de ómeny sânt.

Tălc. De să va certa neștine întru mânie, și îngrozindu'l va lovit de va muri și întâi el va fi început de'l va fi lovit, măcar de'l va fi lovit și cela lalt, acela ucigaș iaste, de'și potrivit va fi lovit : acela ucigaș iaste, de'și acéstea amândoi (de vei vrea să știi) de vor iaste acéști ucidere au de neove, au cu ceia dichis 'l au lovit de'l au omorât, sau cum se vor judeca, pentru fie cu cel' va fi lovit, cauti' că vei afla la optulea canon al acestil' poslanii.

Gl. 44. Diaconița de va curvi cu Elin și se va pocăi șapte ani să cază.

Tălc. Iată de acésta nicea arată a fi doaa canonil, că Diaconița să lipséste de spița ei și apoi priiméște și pocanie in șapte ani și se lipséste de sfinta pricéstenie numai cace' au curvit cu Elinii.

Gl. 45. Cine se-a' făcut creștin și apoi's va bate joc de Hs. aceluca nice un folosul' iaste de chemare.

Tălc. Credința fără de lucrure mórta iaste că nemica nu foloséste creștinului' căcl se chiamă creștin déca se lepădă de făgăduialele a lui Hs. și Dumnezéștile lui Pravile și légi calcă, și cu lucrure reale lui mustră și's bate joc.

Gl. 46. De să va fi măritat neștine și va fi luat un bărbat lăsat și nu va fi știut, décia cea de întâi a lui mueare se va arăta și va lăsa a doa și va lua cea de întâi, cea de a doa căce n'au știut se socotéste ca o curvă, drept acéa de va vrea volnică să fie de a se mărita, iar mai bine ar fi de nu s'ar' mărita.

Adevărat.

Gl. 47. Postitorii și puytătorii de farsine și lăpădătorii să se boteze, a doa órá, căce de vor și zice că ne am botezat in Tatăl

și Fiul și Duhul sfint, iară să știi că hulesc ca și Marchion că zic lui Dumnezéu că e făcătoriu de rău : [Zvi] drept acéa de nu se vor boteza a doa órá să se neprimiți.

Tălc. Acest mare luminătoriu beséricil' la canonul său cel de întâi după socotința cuvântului' au priimit botezul Postnicilor și a Navatianilor caril se chiamă curații, și au poruncit numai cu sfintul mir să se ngă acéa caril vin la adeverita credință și's anadimiseșe eresurile lor, iară aicea zice după isprava și socotința ce s'au priimit acolo, postitorii și alții : să se boteza a doa órá pentru cresul lor căce sânt de odrasla Marchionisténilor că urăsc și acéstea ca și acéa nunta și se lepădă să nu bea vin, și zic că zidirea a lui Dumnezéu iaste spurcată, însă canonul șapte al săborului de la Laodichia și al 7 al săborului de la Tarigrad și canon 92 al șasului săbor de la Trulla, Navatianilor și al Curațiilor și a patrusprezecénilor botez priimesc déca vor veni la besérică și déca vor anadimisi tóte eresurile, așijderea și al lor, alunce să se Myruiască numai cu myr, frunlea, ochii, nările, gura și urechile.

Gl. 48. Carea va fi lăsată de bărbat să pe tréca așa, iară de să va mărita cătră altul preacurvește, după cum zice cuvântul Domnului.

Tălc. De va lua neștine pe vre o muiare lăsată preacurvește iară mai vartos iaste muiarea prea curvă, căce că ea și pre bărbat face'l preacurvariul pentru împreunarea ei, drept acéa trebuie și se cade care muiare iaste lăsată de bărbat să șază nemăritată.

Gl. 49. Carea e stricată cu dășila, n'are vină și róba sau slujnica apucată fiind cu dășila de stăpănu-său n'are vină.

Tălc. Róba sau slujnica carea o apucă stăpănu-său cu dășila ea n'are vină : nice se canonéste.

Gl. 50. Carele e cu trei cununi, acéa nuntă fără de lége e (cum zice sfetăil' Grigorie), și unele ca acélea le urăște besérică ca niște spurcăiuni, iară se socotesc că e mai bună de cât înlățarea curviei.

Tălc. Insă légea mirenescă suferă a treia însurare și copii caril se nasc de într'ansa, zice să le fie pre lége și'și chiamă și întru moștenire, iară canónele pre cela ce e însurat a treia órá nu'l priiméște : [Zvi] cel' țin ca o spurcăciune de la besérică, iară așa iaste mai mare și mai spurcat' de cât curvia; drept acéa să nu se supue întru osândirea săborului, adecă cel cu trei nunte să nu se pue cu ceea ce plâng, nice să se batjocurescă ca un urgisit in săbor ce într'alt chip, adecă in cinc' ani, să se pocăiască, însă in doi sau și in trei să se destoinicéscă de să asculte Dumnezéștile scripturil' cu cea ce ascullă, stând la dverile beséricil', și alți doi cu cre-

dincioșii să ce împreane cu dînșil' la rugă décia așa să se pue la locul celora ce se pricestues Dumnezéștii sfinții.

Postania a' treia.

Gl. 51. Cliricii de vor cădea in păcate, ori de vor fi slujind ori de vor fi hirotoniți : de in spița lor să cază.

Tălc. Slugile beséricil' ori in ce spița vor fi a preoților sau a diaconilor sau a ipodiaconilor, a cântăreșilor sau a citeșilor sau de vor fi și behirotoniți, ca cum se arată aprinzătorii de candelé, și ceia ce li's date in mână să păzescă sfintele dveri ale oltariului; acéstea de vor cădea in curvie; numai o pedepsă au, adecă să cază de in slujba lor carea au.

Gl. 52. Muiarea carea nu va purta grija nașterii ei ce să va lăsa așa, acéa ca o ucigașă iaste, iar de va fi in pustie sau nu va avea îndemână de célea ce'l sânt de trébă fără de vină iaste.

Adevărat.

Gl. 53. Róba slujnica văduă de să va răpi cătră a doa nuntă nu forte greșaste iar așa să fie canonul acelora ce să însoră de doă ori.

Tălc. Pentru că róbele slujnicile fără de știrea stăpănilor, a se împreuna nuntei nu pot, drept acéa róba slujnica văduă când se face a se răpi de cine-va și au tras nunte cătră ia parase că nu e greșală forte mare acéa, pentr'acéa de răpirea muerilor celor slobode nu vor avea loc de certare pentru că măcară de se-a' făcut a se și răpi iar așa de voea lor au mers drept acéa și canónele nu judecă nice socotesc acélea ce să face a se răpi și se duce : [Zvi] ce voea ei cocotesc pentr'acéa acea nuntă a ei să fie adeverită de va vrea stăpănu-său, iară așa să fie canonul celor ce's însurați câte de doao ori.

Gl. 54. Canónele ucigașilor după împărțirea tocmélelor lor să lățesc și se string.

Tălc. Canónele ale ucigașilor de voe și de neove împărțite le-au pus și le-au tocmil' acest mare învățătoriu al beséricil', iar cătră nevoea ce să tãmplă a le înmulți sau ale scurta, [Zvi] pusu-se-au să fie in știrea și in voea celuea ce au luat putere a lega și a dăzlega adecă a arhieroului.

Gl. 55. Caril e împotriva tálharilor celor ce sânt afară, acéa să se opréscă de buna pricéstenie, iar cliricii să se lipséscă de spița.

Tălc. După cum zice cuvântul Domnului tot omul ce va scóte cușitul de cușit să móră, drept acéa caril' vor eș împotriva vrăjmașilor tálharilor și'și vor ucide, acéa supt'cașilor tálharilor și'și vor ucide, acéa supt'cașilor non să fie și de vor fi miréni duranezăștil' pricéstenil' să nu se împreune, iar de vor fi cliricii să li se ia Darul.

[Zri] Ucigașul de voe ani 20 să cază, iar carele ucidă de nevoe ani 10, precurvariul ani 15.

Carele va ucidă de voe apoi de să va pocăi acela 20 de ani să fie ne împreună Sfinției, și acei 20 de ani așa să i se tocmescă în patru ani trebue să plângă, stând afară de ușa casii de rugă; rugând pe credincioșii ceia ce intră să facă rugă pentru dînsul răscumpărânduși a lui fără de lege, iară după acei 4 ani să se pue întru cei ce ascultă și în 5 ani cu dînsii să iasă, iar în patru să stea numai cu credincioșii și pricestenie să nu ia, iară deca va implea acești ani: să se pricestuiască.

Orî carele va ucidă de nevoe acela ani 10 să fie nepricestuit, adecă doi să plângă, trei să asculte, patru să cază și doi să stea fără de pricestenie.

Prea curvariul ani 15 să nu se pricestuiască; 4 să plângă, 5 să asculte Dumnezeșteile scripturii; 4 să cază, 2 să stea cu credincioși, împreunându-se cu dînsii numai la rugă: după aceea să se pricestuiască.

Gl. 56. Fata carea se-au făgăduit să știe curăția apoi au căzut, acăea să obârșescă vremea de pocănie a precurviei, așjiderea și călugărița carea se obeștuește și apoi cade.

Adevărat.

Gl. 57. Cine fură și se va pocăi ani 1 iară de să va vădi și alt an.

Tâlc. Carele fură și adins eluș se pocăiaște și furtișagul ce au făcut n'au spus ce să va vădi de cine-va acela să se pocăiască ani 2 și așa să i se împartă; un an să stea cu ceia ce cad, iar altul cu credincioșii și să se împreune cu dînsii la rugă, decia după trecerea a doi ani să se vrednicescă cuminecături.

Gl. 58. Zăcătoriu cu bărbat ca un prea curvariul.

Adevărat.

Gl. 59. Așjiderea și carele face cu dobitoce de ș va ispovedi spurcăciunea și păgănațtea lui.

Adevărat.

Gl. 60. Carele jură strâmb ani 10, doi să plângă, trei să asculte, 4 să cază, 1 să stea cu credincioșii, decia atunce să se vrednicescă pricesteni.

Adevărat.

Gl. 61. Vrăjitoriu și carele dă erbi: iaste ca și cela ce ucidă.

Tâlc. Unii ca aceștea să fie canonul celor ce ucig.

Gl. 62. Carele fură mormânturile 10 ani ca și cele ce jură strâmb.

Adevărat.

Gl. 63. Carele se împreună cu sorusa: ca un ucigaș.

Tâlc. Inșă sora de va fi de un tată și de

o mună cu carea se-au amestecat fratele, de intr'acelaș tată și de intr'acelaș mună născuț fiind ei, acela să se canonescă ca ucigașul de voe ani 20, iar așa întâi să se părăsescă de acel lucru păgân fără de lege, iar de va fi sora vitregă numai de tata sau numai de mună, acela trei ani să plângă, în trei ani să se primescă la ascultare, în trei ani să cază și la a zecea an să se primescă după acăea să stea cu credincioșii alți doi ani la rugă; decia de atunce să se vrednicescă bunii pricesteni, cum poruncște canonul al doilea.

Gl. 64. Nunta carea razimă întru rudenia iaste ca și precurvia.

Tâlc. Orî carele se apără pentru rudenia a lua miare pre lege cu nuntă, acela om de va greși la acea fămeae: să primescă pocănia prea curvarilor, pentru că canonele celor ce cad întru precurvie sunt în multe felure, drept acăea și carii se împreună cu rudenia, canone ca acăstea primesc, aciaș numai cât poruncesc așa și canonul 71 și 72 carele ș va lăsa miarea lui cea ce ține pre lege și va lua alta și carele va lua 2 surori pre în bogate vremi și va și lăcu cu dînsule, acela se supune greșalii precurviei, ce nu se canonește ca acela ce au prea curvit după însurare în 15 ani: ce în șapte ani să se oprască de pricestenie, 1 an să plângă, 2 să asculte, 3 să cază, și a 7 să stea cu credincioșii.

Gl. 65. Citețul carele se va logodi, de va strica mai înainte de nuntă pre logodită, să fie lipsit de citeție, iară după un an să fie primit; iară furul de nuntă să se scotă, așjiderea și sluga adecă poslușnicul besericii.

Tâlc. Citețul carele se va logodi cu miare și mai înainte până nu e făcută nunta cu dînsa se va strica, acela 1 an să fie deșert, decia atunce după acăea să l primescă să citescă, iară mai la mare procopsire să nu se înalte, ce's fie în spița lui și să nu se mai mute, acesta canon să se ție și spre poslușnicii besericii, carii's nelihroniți așa scrie și canonul 5 de la Neochesaria.

Gl. 66. Preotul și diaconul, de vor mărturisi că se-au spurcat numai în buze, de liturghie să se oprască, iară de pricestuit să se pricestuiască; iară de se va arăta că va greși ceva mai mult: să li se ia darul.

Tâlc. A se spurca în buze în multe feluri se tălcuiaște; ce pentru un lucru rău nu trebue a scrie; drept acăea orî carele de în diaconii sau de în preoții ce va cădea în greșală ca acăsta: acela să primescă canon după cum zice acăstă pravilă.

Gl. 67. Cine va pricépe greșala a fie-cui și o va ascunde: într'o potrivă să se canonescă.

Tâlc. Orî cine va ști pre cine va greșind,

întru-céle greșale, ale păcatelor ce se-au zis mai sus și nu le va spune, ce ascunzând fără de lege acăea se va vădi: acela să primescă pocănie potrivit cu cela ce o face, și intr'altă vreme să primescă pocănie, în cât au făcut și acel rău.

Gl. 68. Cine va da pre sine vrăjitorilor, sau altora fie căroră, unora ca acestora: acăea să imple vremea ucigașilor.

Tâlc. Inșă cine va da pre sine vrăjitorilor sau fărâmecătorilor sau lecuritorilor, ca să învăte merștersugul lor cel rău: acela să se canonescă ca și cela ce ucidă de voe; iară cine va crède vrăjitorii; sau i va băga în casa lui, pentru vre o afare sau pentru curăția lecurilor sau să descopere niște lucruri neputuse, acela 6 ani să se canonescă, cum poruncște canonul 61 al șasului săbor de la Trulla și, canonul 79 al acéștii pravile, a treia poslanie a marelui Vasilie.

Gl. 69. Carele se lepădă de Hs. în totă viața lui să se pocăiască.

Tâlc. Cine se va lepăda de Hs. trebue să plângă totă vremea vieții lui, iară la eșirea sufletului său să se cuminece.

Gl. 70. Carele au luat puterea a lega și a dăzlega ori căroră de în cei ce greșesc de în céle păcate ce se-au zis mai sus de i va vedea cu mare înfrângere a inemii: atunce să le micșoreze vremea.

Tâlc. Pocănie se-au făcut de tôte păcatele, iară celuea ce se-au dat în mână de la Dumnezeu putere, a lega și a dăzlega, cum va vedea înfrângerea inemii la ispovedanie a fie-căruia; de va vrea să imputineze vremea pocăniei: nu va avea nice o vină.

Gl. 71. Carele se va spurca cu sora de un tată și de o mună: acela să nu intre în casa de rugă până ce se va părăsi, decia de se va dăștepta să se părăsescă și va veni spre pocănie, atunce trei ani să asculte, trei ani să cază și la a zecea să se primescă fără de pricestenie, și doi ani să stea la rugă: decia să se pricestuiască.

Adevărat.

Gl. 72. Așa și pentru ceia ce's iaș cumnatele sale. Canonul acăstea se-au tălcuit la 64 de canone.

Gl. 73. Carele ș va lăsa miarea și alta va lua, precurvariul iaste, șapte ani să cază.

Gl. 74. Și acest canon se-au tălcuit, iară la acel canon la 64.

Acăsta chip să se ție și pentru ceia ce iaș doă surori, măcar de va fi și pre în bogate vremi.

Adevărat.

Gl. 75. Carele va spurca pe maștehă-sa, canonesce-se ca și cela ce spurcă pre sorusa.

Adevărat.

Gl. 76. Căea ce's cu multe nunte sânt ca

dobitocele, ce inșă după a patru-lea an să se primescă.

Tâlc. Unii ca aceia de vor lăsa acea urăciune, și se vor despărți de acea nuntă fără lege, 4 ani să se pocăiască, măcară de și iaste mai mare păcat de căl curvia. Inșă un an să plângă și în trei să cază, decia așa să se primescă.

Gl. 77. Carii calcă credința sau legea de nevoe, 8 ani să cază; iară de voe ani doăzeci.

Tâlc. Inșă căți pentru năpădirile păgănilor au pălîit iuși nevoi și réle munci, decia durerile neputându-le răbda mai mult: au călcat credința a lui Dumnezeu, jurământure păgănești au făcut, și au gustat adecă au măncaț fără de lege ceva de célea de la idoli, acăstea de să vor pocăi și de să vor întorce cu lacrăme și cu inemă înfrântă: atunce să se pue în trei ani cei ce plâng, în doi cu cei ce ascultă și într'alți trei cu cei ce cad, decia se vor primi la pricestenie, iară căți fără de mare nevoe se-au lepădat de credința lui Dumnezeu și se-au atins de mesele dracilor, și au jurat jurământure elinești acăștia în trei ani să plângă, în doi să asculte în trei să imple întru cei ce cad și într'alți trei să stea cu credincioșii la rugă: și așa după 12 ani bunii pricesteni să se cuminece.

Gl. 78. Carele va fi jurat de nevoe: primit să fie după șase ani, iară carele de a lui voe: ani doi-spre-zece.

Tâlc. Juratu-se-au ore cine fiind judecătoriu să nu facă cutare lucru, să nu scrie adecă să nu iscălescă pentru o urgie ce vine asupra ore cul, decia de altul mai mare și mai silnic nevoit fiind au călcat jurământul, unul ca acela pentru acea silire și nevoe zace supt pocănie mai ușoră, în șase ani să se canonescă, iară fără de nice o silă de va călca jurământul: acela în doi ani să fie cu ceia ce ascultă; în cinci cu ceia ce cad și într'alți doi să se primescă cu cei credincioșii și la rugă cu dînsii să se împreune, și așa după 12 ani trupului a lui Hs. să se destoinicescă.

Gl. 79. Carii cred vrăjitorii sau bagă vre unii în casele lor pentru aflarea lecurilor: acăea 1 an să plângă, un an să asculte, trei să cază, și într'unul să stea cu credincioșii, decia să l primescă.

Adevărat.

Gl. 80. Nu socoti vremea ce socotește năravul celuea ce se pocăiaște iară de ș vor rămânea întru păcate și se vor inponcișă: atunce tu caută dă i spăsește al tău suflet.

Tâlc. Pocăniile și canonele se-au împărțit cum se-au scris, drept acăea nu trebue a căuta cătră vremea canonele: ce cătră năravul pocăniei, și să cauț cătră lacrăme și cătră inemă înfrântă și smerenie vârtosă, [Zri opasno] acelora ce fac păcate

și se părăsesc de rău și se ispovedesc, de căută pre domnul cu tot sufletul. Vremea anilor lor razimă să o scurteze pre cela ce ai luat putere a lega și a dezlega, iară de nu se vor rumpe lesne ceea ce greșesc și să se părăsescă de al lor obicei și vor alege a sluji mai bine păcatului și dulceții trupului de cât domnului, și nu vor vrea să lăcuiească după viața evangheliei, unora ca acelora nu iaste a le zice nemica cuvânt de certare, că la omeni cel nesmeriți și imponcișai ce nu ascultă, n'avem a le da nice o învățătură, că cela ce spăsește să's spăsească al lui suflet.

De în postamia lui Sfetăii Vasilie cătră Amfilohie.

Gl. 81. Cumu e întru bureni de's unele mai reale de cât cele bune, așa socotim a fi și în cărnure, întru bureni Sterigăoa și în cărnure carnea de Ghyption sau de corb, drept aceea să nu mănânce neștine carele va avea minte carne de porc, nice să se atingă de carnea de căine, fără numai dă nevoe, iar așa cine va mânca așa de nevoe, acela n'au făcut fără de lege.

Cine va fi prins de va cădea întru patima necurăției de se va împreuna fără de lege cătră doaa surori, aceea nu se socotește a fi nuntă, nici în beserică să intre mai nainte până nu se vor despărți unul de altul, că în deșert bărfeste carole tălcuiaște de zice că până va trăi muiarea lui nu va lua pre sora ei ca să nu pizmescă una pe alta, iar deca va muri se curmă și pizma, și iaste loc de bărfire de zice să ia pre sora muerii lui carea au murit, iar noaa acesta ne place așa, adecă să nu întrii nice să le apropii cătră rudenia trupului nice cum, ce să descoperi rușinea lor, că deca vreme ce carii se împreună bărfatul cu fimeaea de se fac amândoi un trup, atunci pespe mueare se face sorusa rudă bărfatului, drept aceea să nu ia pre muma sau pre fata muerii lui, așijderea nice pre murtăta sau pre fata a ta, așijderea nice măcară pre soruta.

De în postamia a lui Sfetăii Vasilie cătră preotul Grigorie ca se despărți de cătră dînsul, pre acea muiare ce șede împreună cu dînsul.

Gl. 82. Neinsurarea acesta iaste oibstea: să se despărță neștine de petrecănia muerescă, că se cade să nu facem poticnire sau scandală fratelui, drept aceea urmând părinților de la Nichea poruncim am să nu muiem mueri și înă, ce să o despărță, de tine și de casa ta, [Zri] iar de nu va veți îndrepta ce veți îndrăzni a sluji liturghie, să fie anatema și cela ce le vor primi să'z cază de în cinste.

De în epistolia sfintului cătră protopopi.

Gl. 83. Curății beserica și gonii de la dînsa carii's nedăstoinici și căuțai de priinei pre ceea lăși carii's harnici, să nu puie pre unul pină nu'l veți ști și înfai până nu'l veți aduce la noi, mirrenul de'l veți ști și se va socoti a fi de slujbă: să nu'l puneți fără de a noastră știre și întrebare.

Adevărat.

Cătră episcopii carii's supt mâna lui să nu hirotonească pre bani.

Gl. 84. Carii hirotonească pre bani iar ei tocmească lucrul așa, zicând că nu luăm înfai, sau nici împreună de o dată; iar apoi iau deci carea înfai măcar apoi și acesta iaste lucrul iubirii de argint, carea iaste închinarea idolilor, [Zri], drept aceea: pentru puțin bani nu cinstriți mai înfai pe idol de cât pe Hs. nici vă închipuiți ludei vânzând și luând a doa oră, pre carele numai o dată pentru noi se au răstignit, pentru că satele și mâinile carele vor lua unele ca acelea chemase-vor satul sângelui.

Gl. 85. Pentru câte locure sânt ale canonierii și cum și în ce chip sânt. Pentru locure sânt de canonire, ale celuia ce se pocăiaște să plângă, să asculte, să cază, să stea cu credincioșii.

Ce iaste plângerea?

1. Plângerea iaste ca omul cel păcătos deca greșăste; să stea afară de beserică și afară de curtea sau tinda besericii și căși intră în beserică naintea tuturor să cază și să'l rōge plângând cu lacrăme ca să se rōge pentru dînsul, că acela ce plânge iaste lepădat afară de curtea sau tinda besericii, ca să se pocăiască așa câtă vreme'l va fi poruncită.

Ce iaste ascultarea?

2. Ascultarea iaste ca omul cel păcătos deca greșăste să asculte Dumnezăeasca scriptură, stând lângă ușile cele împărătești ale besericii, pentru că cela ce ascultă, acela stă în curte sau în tindă, iară în beserică nu e ertat nice are voe să intre până va săvârși porunciți lui ani.

Ce iaste căderea?

3. Căderea iaste adecă poslușania, cela ce greșăste să stea în lăuntru în beserică, mai îndărăt de partea ambonului, pentru că cela ce cade, acela stă în beserică până la sfinta Evanghelie, iară deca după sfinta evanghelie când zice Diacomul: Eliji ogașeni izăndete, atunce inse și el cu ogașeni și stă afară de beserică, până ce se sfârșeste Dumnezăeasca slujbă.

Ce iaste starea cu credincioșii.

4. Starea cu credincioșii iaste ca să omul cu credincioși în beserică în lăuntru până la sfârșitul Dumnezăeștii slujbe; iară Sfintei Pricăstienii nu se Pricăstuiaste, până ce și imple poruncita lui vreme, iară deca și imple vremea stând cu credincioșii, atunce să și vedniceste împreunarii sfintei Taini a prea sfintului trup și prea curatului sange a Domnului Is. Hs. deci cu aceste patru locure se obârșeste și se imple totă pocănia. Drept aceea cadese episcopului, sau preoților Duhovnici totă vremea, a canonirit; ori multă ori puțină, tot pre aceste 4 locure să o împarță, și așa să curățeze de păcate pre cela ce să căiaște și să pocăiaște.

Sfârșitul canonelor de în postamiile mare-lui Vasilie.

Răspunsurile canonești ale lui Timothei, Sfintul episcop al Alexandriei, unu de în cei sînți părinți 150 carii se au adunat la Tarigrad, făcute cătră ceea ce venea cătră dînsul de'l întreba.

Pentru episcopi și clirici.

Intrebarea 1. Un copil ogașenic ca de șapte ani, adecă om deplin făcându-se liturghia, de'l va veni prilej neștiind se va cumineca: ce trebuie să se facă de dînsul?

Răspuns. Trebuie zice să se hotēze că de Dumnezeu se-au chemat.

Spolion. Să se știe că după Dionisie cel mare carele au fost al 14 episcop la Alexandria, acestea au episcopii: Theona, Maxim, Petr, Ștefano Mucenic, Ahila, Alexandr, Atanasie, Grigorie, Arian Capadox, iară Atanasie, Luchie, Arian iară Petr, deacia acest mare Timotei se-au rădicat pre scaun într'al patru-lea an de împărăția lui Teodosie cel mare, și au adunatu-se săbor 150 de sînți părinți, asupra lui Machedonie luptătorul de duh, iară după 7 ani pristăvise cătră Domnul și au lăsat Diadoh în urma lui pre Theofil.

Tălc. Intrebat fu acest sfânt părinte de va fi pus un copil sau om deplin întru cel chemați ogașeni și încă nu se va fi botezat cu sfintul hotez, iară făcându-se liturghia deca'l se va fi prilejit vreme, neștiind de se va Pricăstui, necăzându-i se să se Pricăstuiască mai nainte de hotez, nice se-au pus într'acel rând fără nebagare în semă; ce trebuie să se facă de acesta? și răspunse zise, trebuie să se hotēze, pentru că au mers fără de hilenie, și tămplând'i se prilej neapărat fiind de niminea se-au Pricăstuit sfintelor darure, prărandu-le acelor credincioși că iaste și el ogașen drept aceea se cuminecă prăsesă de Dumnezeu se-au chemat cum zice și sfântul Apostol Petr pentru Cornilie; și alții al lui, ei șezând zice căzu pre dânsi Duhul sfint și grăia cu limbile și înărea pre Dumnezeu, cum scrie în

cartea deamiei nice pōte neștine a opri apa, a nu se boteza unii ca aceea carii au luat Duh sfint ca și noi, de acesta numai ce au zis Timotei, deca vreme ce e chemat de Dumnezeu și se-au socotit vrednic Pricăstieniei: trebuie să se hotēze.

Intrebarea a 2. Carele iaste ogașen și va fi îndrăcit și va vrea el sau omeni lui, ca să ia sfântul hotez: cădea-se va să ia aia ba, mai vartos de'l va fi aproape să mōră? aută de acesta canonul 77 al sînților Apostoli, și canonul 60 al șasului săbor.

Răspuns. Cel îndrăcit de nu se va curăți de dracul, adecă de duhul necurat, acela nu pōte lua sfintul hotez, iară lângă eșirea sufletului să se hotēze.

Tălc. Cel îndrăcit arată-se că iaste lăcaș drăcesc, de ce se socotește că acel Duh necurat, de nară afla lui lăcaș destoinic pre omul nară lăcu într'ansul, cum va putea fi între amândoi să se primescă într'ansul doaa lucrure imponcișate? drept aceea carele o ggașen și nu se-au curățit de duhul cel supără, acesta părinte n'au socotit a fi vrednic de Dumnezăescul hotez, iar de va fi murind zice să se hotēze ca să nu se pristăvescă, și să n'auibă parte de darul hotezului, să se ducă nesemnat și fără de cele ce'l trebuie pre cale.

Intrebarea a 3. De va fi îndrăcindu-se un om ce va fi creștin cădea-se va să se Pricăstuiască aia ba? caută de acesta la canon 77 al sînților apostoli și canonul 60 al șasului săbor.

Răspuns. De nu va spune tainele nice într'alt chip cumva va huli; acela să se cuminece; însă nu în tōte zilele ce'l ajunge într'o săptămăună o dată Dumineca.

Tălc. Zisese că Iuda au spus tainele căle se-au învățat de Domnul, și le-au descoperit ovreilor, cu carele au încredințat pre dânsi și zicea că nu iaste sfintia sa Dumnezeu ce om prost, iară carele se îndrăcește de va fi nebuind tot de una, de va spune și va huli, nici tainele va putea mărturisii, nici se va destoinici a se Pricăstui și se socotește ca și cela ce nu știe ce face, [Zri] iar de va avea părăsiore unele ori lăsându'l altele ori apucându'l, și în vremea ceea ce'l merșterăgește de ia Pricăstenia, atunce el începe a huli: acela nu se cade numai a nu se Pricăstui, ce încă nici cu credincioșii să nu se socotească, nici împreună cu dânsi să se rōge că acest Dumnezăesc părinte zice pentru cel îndrăcit și pentru cela ce unele ori l lasă altele ori l apucă, că nu e îndemnat de diavolul, de nu va zice să hulăscă nemie cătră credință: atunce pōte să se și cuminece Pricăstieniei.

Intrebarea a 4. De va fi neștine ogașen fiind bolnav și și va fi eșind de în minte și nu va putea să's mărturisescă credința, iar o-

menii lui vor fi rugându-se ca să ia sfîntul botez cum se-ar cădea pôte lua aŭ ha?

Caută de acesta aicea la al doilea canon, caută la 12 canoane al săborului de la Neochesaria, la canoane 46 ale săborului de la Laodichia, și la canon 45 ale săborului de la Cartaghen.

Răspuns. Cadese a lua de nu'l va fi supărănd Duhul necurat.

Tălc. Intrebarea aŭ fost pentru oglașen și e bolnav deș iase de în minte carele cându'l botéză el într'ebă și nu pôte să zică răspunsurile, de va puté-se unul ca acela să se botéze? iar răspunsul iaste așa că se cade și se cuvine și așa fiind să se botéze, pentru că fiind oglașen aŭ arătat voe bună cumu'l iaste dragă credința și va arăta voia lui cea bună, măcar de n'au nice ajuns să răspunză botézându-se, iar de va fi supărăndu'l zice Duhul necurat să nu se botéze ce să'l se facă lui cum mai sus se-aŭ zis.

Intrebarea a 5. Muiarea de se va lipi cu bărbatul el n'optea adecă bărbatul cu muiarea și se va face împreunare, cădési-se-va a se cumineca aŭ ha? caută de acesta aicea la 13 canoane și la postlania a lui Dionisie cătră Vasilida la trei capete.

Răspuns. Nu li se cade apostolul strigând să nu se lipsescă unul de altul fără numai când se vor tocni să se ție pre la vrémî ca să se pôta ruga; deacia iar să'ș vie la loc să se împreune, ca să nu supere pre voi satana pentru ținerea v'ost'ra.

Tălc. Intrebarea acesta iaste pentru ceea ce sânt insurați pre lege, și într'aceia n'opte se vor împreuna unul cu altul, de se vor putea cumineca? iar răspunsul zice așa, că nu li se cade; ca să fie într'itit cuvîntul graiului care aŭ zis marele Pavel.

Intrebarea a 6. Muiarea oglașenică deș va fi dat numele ca să se botéze, iară căci se-aŭ făcut cură rea cumu'l obicéiul muerilor, în zioa botézului, cădési-va a se boteza într'acea zi aŭ tréceova?

Tălc. Cadese a tréce până ce se va curăți.

Intrebarea a 7. Muearea de va vedea că iaste în cură rea cumu'l obicéiul muerilor, ore putéva să se apropie de tainî într'acea zi aŭ ha?

Răspuns. Nu se cade până ce se va curăți, caută de acesta la pocaania a lu Dionisie cătră Vasilida *gluv. 2*.

Tălc. Cariu vor să se destoinicéscă Dumnezăescu'l botez: aceea să se scrie de ceea ce slujesc besericii, muiarea zice deca se va întorče și va vrea să se botéze, iar apoi se va lunățci când se cade să se botéze? iar acest sfînt pîrinte aŭ răspuns de acesta: [Zvi] deca se va curăți, că până nu vor tréce zilele carele's pre lege tocmité, până atunce tot se socotéște că iaste intru necurăție, drept aceea

nicî să se botéze, nicî să se cuminece măcar de se va fi și botezat.

Intrebarea a 8. Muiarea de va naște în postul paștilor, cădési-va să postéscă și să nu bea vin căco aŭ uâscut?

Răspuns. Postul se-aŭ făcut ca să smeréscă trupul, deci deca vreme ce iaste trupul intru slăbiciune și hólă, cadese să se priceșuiască bucatelor și băuturii, și să ție cum va vrea și cum va putea.

Tălc. Intrebat fiind muiarea zice cărea va naște în postul cel mare al paștilor, cădési-va a bea vin și să dăzlege postul? și aŭ răspuns că postul se-aŭ făcut pentru smerenia trupului, deci deca vreme ce trupul iaste slab și bolnav sau într'alt chip ce nu pôte tréce pedepsele postului, ce încă mai v'arosu'l tre-bue țarie și zidire: cadese carea naște pre postul, adecă în postul ce să face pentru paștile să și mănănce și vin să bea.

Intrebarea a 9. Oare cadese clericului să se r'oge nainte Arianilor sau altor eretici, aŭ nu'l strică lui nemica când face rugă adecă liturghie.

Răspuns. La Dumnezăasca liturghie diaconul strigă, mai nainte de sărutare, cari sânt nepriceștuiu'i eșii, drept aceea nu se cade să fie acolo, de nu se vor fagădui că se vor pocăi, și se fugă de eres.

Tălc. Intrebarea iaste pentru cleric de pôte să se r'oge nainte ereticilor, adecă a slujii liturghie, și aŭ răspuns când vor să se ducă sîntele la sfîntul preastol, atunce să zice celor nespurcați cari sântei nepriceștuiu'i eșii adecă oglașenii izăiidéte; deci deca vreme ce nu se lasă și oglașenii să fie acolo la Dumnezăasca jertvă, dar ereticul cum va sta, fără numai zice de să vor fagădui să se pocăiască și să se lase de eres, deacia atunce socotesc a nu fi înlăuntru besericii, ce afară cu oglașenii și până nu se vor fagădui că se vor lăsa de eres, nicî cu oglașenii să nu se pue să stea ce să se gonéscă.

Intrebarea a 10. De va fi cineva bolnav și va fi selbezit forte de multa hólă și va veni sfîntul post al paștilor, cadese să postéscă, aŭ faceva razdrașenie și să ție ca și alții ce va putea, aŭ mănca-va unt de lemn și să bea vin pentru multa slăbiciune și hólă?

Răspuns. Bolnavul se slobozéște să mănănce și bucate și băutură să bea, și să ție ce va putea, că cela ce e v'arșejit și selbezit de slăbiciunea hóléi se cade să mănănce unt de lemn.

Tălc. Intrebarea iaste pentru bolnavul și selbezitul, de'i se va cădea adevărat să se postéscă în postul paștilor în loc ce se-ar lăsa și nu'l se-ar erța sau să mănănce unt de lemn și să bea vin pentru hólă? iară răspunsul zice că cela ce e selbezit de hólă cadese să mănănce și unt și vin să bea, și să țarpé-

scă cum va putea, adecă sau peste tot postul sau în câte-va zile, după socotința celuia cel' va fi îndreptând (adecă a Duhovnicu'l) și să semnat lucru iaste de acesta și într'acést canon și în cel dea opta că postul părăsimilor paștilor mănca-va s'că iaste și încă depărtéză și de vin, [Zvi] iară unîz zic într'aceste canoane într'amândoao, că postul paștilor iaste numai săptămăna sîntelor patime, iară nu e zic post t'ote părăsimile.

Intrebarea a 11. Zisați o dată clericul de va asculta nunta fără de lege de ce va fi nunta fără de lege, clericul nu'l se cade să se împreune păcatelor striine.

Tălc. Clericilor zice li se cade când sânt chemați la facerea nuntelor ca să se r'oge și să împreune pre ceia ce să însoră; deacia de va anzi că iaste nunta fără de lege, să nu se ducă, nicî să se r'oge, nicî să facă liturghie, nicî să se împreune păcatelor striine.

Intrebarea a 12. Care mirén se va săblăzni în vis și va întreba pe cleric zicând ore pôte'l se erța să se priceșuiască într'acea zi aŭ ha? Caută de acesta la epistolia lui Dionisie carea scrie cătră Vasilida *gl. 4*.

Răspuns. Insa de va fi fost acea pohtă de muiare: nu'l se cade, iar de'l va fi supărănd satana ca pentru vina aceia să'l instrăineze de priceștenia Dumnezăștilor tainî: cadese să se priceștuiască; pentru că diavolul carele supără, într'aceia vrème când 'l se cade a se priceștui, nu se mai părăsése a nu'l face do-dială ca aceea.

Tălc. Pentru ceia ce să sablăznesc, cărora li se face de le cură sămănta trupului, de acesta zice pîrintele acesta, carele se-aŭ săblăznit de'i va fi adus mintea gînd de pohtă de muiare și de va fi intrat și va fi venit de acolo săblăznirea și v'arsarea sămăntei, atunce nu'l se cade să se priceștuiască, că se cade că deca vrème ce aŭ spurcat gîndul celuia ce se-aŭ săblăznit acea tămplare, [Zvi] dar cu gînd ca acela cum va putea să se apropie de sfințe? iară de va nu va fi gîndind nice unele de aceste. zice că iaste priméjdia draculu'l, ca așa să'l instrăineze de dumnzăiasca priceștenie, drept aceea se cade să se priceștuiască, că de va ști și de va prinde de veste hîtlénul, de om îndreptat ca acela de câte ori va pricepe că va să se priceștuiască; nu va mai curma v'arșmășind omului; și'l facă pacoste să nu se priceștuiască sîntelor.

Intrebarea a 13. Cariu sânt insurați și împreunați întru nuntă, în ce zi de săptămănel li se cade să se desparță și să se țeréscă de împreunarea, unul cătră altul și în carele să fie volnic?

Răspuns. Carele am zis mai nainte și acum le zic. Apostolul zice să nu se lipsescă unul de altul, fără numai de să vor tocni

pre la bogate v'arșmășind să pôta fi gata de rugă, și iarăși adins elu's socotéște ca să nu se priceștue pre voi satana pentru neținerea v'ost'ra, cadese într'alt chip să nu fie fără de nevoie Sămbăta și Duminéca să se fenece o nevoe Sămbăta și Duminéca să se fenece, pentru că într'aceste zile jertva Duhovnicéscă sau sufletéscă: se face Domnului.

Intrebarea a 14. Neștine de nu's va fi în fire sau va fi nebul și se va omoră sau se va surpa de undeva să m'oră cădési-se-va să'l se facă liturghie aŭ ha; Caută de acesta la canon 77 al sfinților apostoli și la canon 60 al șaselui săbor, și la acesta la a 3 și la a 2.

Răspuns. Carele iaste cleric cade-i-se să socotéscă de acesta de va fi făcut acesta adevărat fiind afară de minte (adecă nebul) de bine că de multe ori vrând unîz ca aceia să dobăndéscă folosința lor ce pohtesc, hărfesc de zic că nu'și aŭ fost în fire, unele ori de supărarea și primejdiile omenilor, sau într'alt chip pentru nebagarea în sémă aŭ făcut acela lucru; [Zvi] drept aceea nu ire-bue să se facă pentru dănsul poménă sau liturghie căce că el lui adins elu's se-aŭ făcut ucigaș; drept aceea se cade clericului cu totulu's, să caute cum are socotință ca să nu cază supl păcat.

Tălc. Intrebarea iaste pentru cela ce nu'l e mintea s'năt'osă ce întorcându-se de în minte se omoră cu a lui mână, sau se surpă de într'o răpă, de m'ore, de'i se va cădea unuia ca aceluia să'l se facă rugă, poménă și liturghie? și aŭ răspuns de aŭ zis omul adevărat deș va eși de în minte și nu va ști ce face, și se va omoră cu a lui mână sau se va surpa de undeva, sau într'alt chip se va omoră atunce pentru unul ca acela să se facă rugă, poménă și liturghie. Cadese de acesta cu deadinsul a socoti, pentru ceia ce sânt chemați la rugă să nu cumva să se omoră cu mână lor aŭ înbăsău aŭ pentru scărba sau într'alt chip știind ce face [Zvi] că pentru unîz ca aceia nu se cade nice rugă nice poménă nice liturghie a face: că singuir lui adins elu's ucigaș iaste.

Intrebarea a 15. O muiare de se va îndrăci de duhul necurat, atăta cât să o lege cu lanțuri, deacia bărbatul va zice că nu pocăi să mă țiu de voia trupului, și va vrea să ia alla, cădési-se-va să ia alta aŭ ha? Caută de acesta canonul 77 al sfinților Apostoli și canonul 80 al șaselui săbor, și de într'acestea al 2 și a 3.

Răspuns. Pentru acesta nicl'aflu ceva, nicl' n'am ce răspunde; căci că iaste lucru al preacurviei.

Tălc. Intrebarea acesta iaste pentru bărbatul căruia iaste muiarea nădușită de Duhul necurat, adecă în carea lăcuinște Duhul hîtlén, și nebuște atăta cât o légă cu lanțuri ca să nu se omoră sau pre altul să vatemé sau

nu va putea să-și vie în fire sau să se împreune cu dansul, deacia va zice bărbatul că nu poate lăcu cu ea, ce va să ia altă muiare pre lege; deci e de acesta mă mir, și nu pot ce voiți zice; că bărbatul care se va logodi fiindu'i muiarea vie și să ia alta, alta nu socotesc a fi ce numai prea curvie; [Zri] iară Nearoa a lui Leu înțeleptului împărat, dă voe bărbatului celuia ce'l se nebulnește fămăia în totă vremea sau de pururea: să spargă nunta; iar decă va sparge nunta să fie volnic bărbatul, să-și ia altă fămăe pre lege.

Intrebarea a 16. De va postise ore cine ca să se pricestuiască, deacia spălându's gura, sau în bae fiind, nevrând va înghiți apă: ore căde-se-va a se pricestui?

Răspuns. Așa că de va afla vină a'l apăra de pricestenie: mai des va face acesta.

Intrebarea a 17. Ore noi ceștea ce auzind des cuvântul a lui Dumnezeu, și nu'l facem ore fivom sup't blăstemă ai ba?

Răspuns. Măcar de și nu facem, iar căci nu primim, cadeni-se să ne urgisim și să ne dosădim căci că auzind noi nu băgăm semă, că o parte de spăsenie iaste și de acesta când ne dosădim și ne urgisim noi adins noi's.

Intr. 18. De in ce vârstă se socotesc păcatele de la Dumnezeu.

Răspuns. Cătră priceperea și cătră socotința a fieș-căruia, însă unora de în vârsta a 12 ani, iar altora și mai mari.

Tălc. Zi-s'au și ai răspuns că socotește Dumnezeu păcatele omului, cătră priceperea și socotința a fieș-căruia: pentru că unii de în coconi, fiindu-le firea mai iute, și mai vărtos trézvă, ei numai căt aleg de socotese binele și răul; iar alții sânt mai apesfii și mai zăbavnici cu priceperea minții, și cad; drept aceea unora ai zis, că le socotește Dumnezeu păcatele de în vârsta a 12 ani, iar altora de mai mari și mai desăvârșit.

Sfârșitul întrebărilor și răspunsurilor, ale lui Sfeti Timotei.

Intrebări și răspunsuri săbornicești, făcute de pururea pomenitul patriarh Chyr Nicolae.

Intrebare. Ore cade-se călugărului să intre la sfintul jertăvnic căl' oprște Canon 33 al sfintului săhor, carele se ai făcut la Trulla; carele nu va fi tuns or cine măcar și călugăr să nu se sue pre ambon, să cânte sau să citească, așjiderea zice și canonul 21 de la Laodichia și a 15 și canon a 14 al săborului carele se-ai adunat a doa oră la Nichea?

Răspuns. Călugărul carele nu e hirotonit și se va sui pre ambon ca un citeț, să facă slujba citețului: opritu-se-ai, iar la jertăvnic a intra pentru aprinderea lumânărilor și a candelor carele (nu va avea nici o vină de greșală) gândesc că nu se va cădea a'l opri pentru cinstea chipului călugăresc.

Intrebare. Ore cade-se Sămbăta a nu face melanii cu genuchele la pământ, ce și Dumneșca și peste Rusali ai ba?

Răspuns. De pravila nu se oprște, iar mulți omeni căci nu e Sămbăta post nice melanii fac.

Intrebare. Ore cade-se a posti în luna lui August ai ba?

Răspuns. Mai înainte era postul în vremea acesta, iară căci se-ai tîmpiat în vremea acesta, de să făcea posturile păgânești: se-ai mutat drept aceea încă și de în omeni, mulți postesc postul acesta.

Intrebare. Ore cade-se îndrăcitului să se împreune sfintelor?

Răspuns. Inșă sfintul Timotei, întru întrebările lui ai zis într'un chip și sfintul Apostol într'alt chip și alții mai de pre urmă într'alt chip, iar noi socotim așa că de să va supăra neștine de hērea negră cum se-ar părea că se îndrăcește: acela nu se oprște, iar de va fi adevărat îndrăcindu-se, atunci nici cum să nu se destoinicească sfintelor, că lumina cătră întunec n'are nici o împreunare.

Intrebare. Ore cade-se de ceea ce aduc la beserică, adecă prescuri și băuturi, să le mănânce preotul fără socotetă, și unde va vrea și cum va vrea și ore cade-se să le mănânce ca pâinea prōstă ai ba?

Răspuns. Inșă fărămăturile ceea ce le înaltă ba nici cum: ce numai în beserică să se mănânce, până ce să vor tōte cheltui adecă mănca, iară ceea latte mai multele, să nu le mănânce cu lapte sau cu caș, cu brânză sau cu pește sau cu carne: ce cu tocmēta și cu mare socotință și de osebi singure mai înainte fără de alte bucate.

Intrebare. Călugărul de' se va tāmpla or fi ce primejdie de cele ce vātāmă sufletul, deacia va vrea să fugă, iar mai marele lui 'l va afurisi, ce va face, care de într'amândoao nu va băga în semă cea vātāmăre a sufletului ai afurisanie.

Răspuns. Cade-se de acesta zice, pentru primejdia ce se hetejaște de' va fi a' avea nevoe: el să fugă de acolo într'altă parte, iar de afurisanie și de legarea celui ce iaste mai mare nici în semă să nu o grijești.

Intrebare. Igumenul pristăvindu-se lăsa-t'ai altul în locul său, deacia 'l ai afurisit, ca să nu fugă, iară el după hōla lui ai fugit: ce se cade a face pentru acea legare?

Răspuns. Legătura e fără semă și când lēgă pre omul așa dobitocēște, drept aceea nu e nice tare și cela ce se-ai legat să mōr-gă la Arhieret, să ș spue cumu' iaste rindul și să se dăzlege de acea legătură.

Intrebare. Ore cade-se preotului celuia ce'l se ai luat darul pespe vină, sau de voe vādīt fiind el adins elu's de într'a lui minte, pocăindu-se el și să lasă preotia, să zică Bla-

gosloven Vetnaș și boje uștidri naș, sau Hsistinăi Vēt naș sau să cădească cu cădelnița sau să intre să se pricestuiască, înlăuntru jertăvnicului; adecă în oltari ai ba?

Răspuns. Ca nice cum zice ce să se pue în locul mirēnilor.

Intrebare. Ce pōte fi de zice marele Vasilie întru canōnele cele micē să fie fără de blagoslovenie; după măsura greșalii ce iaste acesta?

Răspuns. Iaste acesta să lipsescă pre neștine de blagoslovenia ce să dă în beserică.

Intrebare. Carī sânt oprīi de sfinta pricestenie, ore cadeli-se a mănca Panachie sau Anaforă?

Răspuns. Afiam la viața lu sfeti Teodor Sicheotul: pre unii ca aceia oprise.

Intrebare. Ore cade-se a canoni pre cineva cu pravila a lui Sfeti Ioan Postnicul?

Răspuns. Pravila ca aceea pentru pogorirea cea multă ce face a ei: pre mulți ai perdue, drept aceea carī greșesc și sânt cu minte bună pot să se indrepteze și cu acesta.

Alte întrebări de în pravila ale lui Timotei prea sfintul episcop de la Alexandria.

Intrebarea 1. Pōte suge copilu cându'i botezat atunci de curând la muiare cându'i întru obicina muerescă, adecă când se lană-tăcește și să dormă cu dansa în pat?

Răspuns. De nu va putea face pentr'aceea trebă într'alt chip, dă nevoe pōte, să nu se desparțā muma de cocon, că una se tocmēște și se socotește să nu cum va să ție iale și să fie urgisit, pentru cinstea tainii de să se ferescă să nu ș aplēce coconul, pentru că sfintele nu se spurcă de minnea, drept aceea să ș aplēce muma coconul și să 'l culce cu diusa, cum se-ai zis dă nevoe dēca nu va putea face într'alt chip.

Intrebarea a 2. Muiarea carea va fi o-glașenică de va fi tocmilă să se botēze cu coconul ei, și de năprazni se va tāmpla coconul nevoea morții și se va boteza mai înainte de muma-sa, ore putea-va muma-sa să 'l aplēce ne aflându-se creștină să 'l aplēce sau de nu va putea muma-sa să dea hrānică coconului și putea-va să dormă la un loc în pat cu ai ei fiu?

Răspuns. Și aicea iară nevoea le drēge, să se ție zice intrebarea ceil de întâi adecă acestui canon- ce e dāsupra cestuea, pentru că de acestea se socotește mintea și punerea înainte, care punere se-ai tocmil înfai, să se botēze și ai venit cu tōtā voea, drept aceea trebuie acestea a căuța și a socoti, iară să nu socotim pe prost lucrurile ceea ce urmēză.

Intrebarea a 3. Muiarea dă se va fi destoinicit Dumnezeescului botez, decia mai înainte până nu 'l va trēce săptămāna de curāre,

numai cătu's va veda curārea obiștului ei cum iaste al muiarilor, aceia cădeai-se-va întâi să se cuminece ai ba, și în pat să dormă ai după ce se va curăți și se va spāla?

Răspuns. Pentru cinstea botezului ei se cuminece, inchizăuindu-se Nașul ei și luându-ai în chizășie cum va păzi ceea laltă vreme de o va implea că legea și tocmēta a ei iaste să facă și să imple și în ceea latte zile și 'l se cade să se spēte decia numai o dată.

Intrebarea a 4. Ore coconul de curând născut tāmplându-se nevoe de mōrte, mai înainte de zioa săptămānii: putea-se-va chema și să se botēze?

Răspuns. Pōte pentru că adevărat se-ai făcut acestă tocmēla la beserică, căce că om deplin se naște în lume.

Intrebarea a 5. Oglașenicul de să va pristăvi fără de veste nebotezat, ore cădeai-se-va să se facă rugă de dñsul său citenie sau să se ingrōpe cu creștinii ai ba?

Răspuns. De se va murturisă cău petrecut slujind cu dēdinsul, și nu se-ai lipsit dē beserică pentru nebagărea în semă, de va fi petrecut așa să 'l se facă rugă, citenii și ingrupare cu creștinii iară să nu cercăm nici să ispitim noi, judecāțiile și indreptările cele nesocotite ale lui Dumnezeu.

Intrebarea a 6. Oglașenicul carele va fi chemat de în păgāni de se va însela și se va pricestui sfintelor taini: ore cădeai-se-va după aceea să se botēze ai ba?

Răspuns. Unul ca acela trebuie să se curăteze cu baea moiri a doa oră căci că se-ai chemat sup't dar, că de nu se va naște neștine a doa oră așa (după cum zice glasul Domnului): nu va putea intra împărăia cerului.

Intrebarea a 7. Oglașenicul carele e chemat de în limbă adecă de în păgāni de va fi om desăvârșit și se va îngārli cu o muiare, decia 'l va certa neștine, iară el nu va băga în semă nice va păzi, decia într'acela loc 'l se va prinde ciurma sau mōrtea ore cădeai-se-va pentru frica ciurmei sau a morții să se botēze numai căt ai ba?

Răspuns. Să nu se botēze de nu se va dăzgarli de tot să nu mai lăcuiască într'aceea viață.

Intrebarea a 8. Preotul de va rāmāngă singur și 'l va ruga să facă botez, cum se va cădea să 'l togmēscă, ore întâi naintea ostesleniei să 'l facă oglașen și să 'l ungă cu unt, ai după ce să va lepāda să sfintescă fordanul, adecă apa scāldătorei, ai să 'l boteze numai căt după osfestenie și va lăsa scāldătōrea și nu va esi să 'l lēpede de duhul necurat?

Răspuns. Să facă întâi lepādarea, decia

atuncea să meargă să facă o osfeștenia apei decia atuncea să l'botéze.

Intrebarea a 9. Popa când botéză de vor fi acolo și alți popi ôre el va face lepădarea aii aceea?

Răspuns. Inșă de va fi diaconul acolo, el să facă lepădarea, iar cela lalt să l'botéze purcezând ei amândoi, ce să zice unul cu altul intru cinstea ce aii luat.

Intrebarea a 10. Ore are voe Diaconul să gătească pre cei oglășenic, să se lăpede aii ba?

Răspuns. Fôrte încă că mai vârtos al diaconilor iaste acesta lucru.

Intrebarea a 11. Ore pôte citețul sau ypodiaconul să ducă pre oglășenic să se hotéze și să strige sau să chiami adecă să pue numele celor oglășenic aii ba?

Răspuns. De nu va fi diaconul acolo volnicue ypodiaconul să l' ducă iară de nu se va afla nici ypodiaconul de nevoe ducă l' și citețul.

Intrebarea a 12. Ore are voe popa pre la adevăritele săbôră să dea evanghelia Diaconului să o citescă ipodiaconul, nefind alt diacon aii ba?

Răspuns. Să dea că l' se cade decă nu e Diacon.

Intrebarea a 13. Ore cade-se diaconului sau Arhidiaconului, să dea popel sfințitul potir aii ba?

Răspuns. Volnicue, are voe, cade-i-se.

Intrebarea a 14. Ore cade-i-se Diaconilor a l' priimi după frângerea sfințului Agneț să împarță cinstitul trup a lui Hs. fărâme aii ba?

Răspuns. De va fi acolea episcopul, naintea lui nu pôte, iar de nu va fi și de să va tâmpla glôță pôte face și acêsta să o facă, socotindu-se diaconul al doilea de cătră preotul cel de întâi după ce va frânge agnețul să li-l dea lor.

Intrebarea a 15. Ore cade-se preotului fiind în cinul călugăresc și să se încingă cu brău carele se chiamă catromeni, și așa să slujască liturghie aii ba?

Răspuns. In canonul Alexandriei acêsta nu se află.

Intrebarea a 16. Ore cade-se preotului purtând legătura capului (adecă fachelion) să facă liturghie aii să o lăpede și așa să slujască?

Răspuns. De va avea chipul orariului să o pôrte, iar de nu să nu fie volnic nice cum să o pôrte.

Intrebarea a 17. După pricêștenie de va prisosi să rămăde ceva intru sfințitul potiri și ceea ce vor vrea să se guminece nu vor fi să potrivescă nici cela ce aii slujit nu va putea acêcea a face pentru vre o vină, nici alt cine va, ôre căde-i-se va să se ție până a doa zi aii ba?

Răspuns. Cade-se celuea ce slujăște fôrte

bine să cumpănescă lucrul ca să nu prisosescă, iar de nu o va cumpăni nice o va socoti, atuncea să o pue bine cu pază, decia când va fi dimineață el să le potrivescă fôrte bine cu grôză și frică.

Intrebarea a 18. De să va tâmpla să se strice cinstitele darure și nu vor putea la pricêștenie a se potrivii a ôre cădea-se va să l' arză așa cu vasul aii numai așa gôle, aii cum am zice mai pe scurt să se arunce adecă să se lăpede în apa râului aii cum va cădea să li se facă?

Răspuns. Inșă întâi se caue multă socotință a face să nu se lase să se strice iar de să va tâmpla a se face acêsta de lene și de nepurtarea grijă, atuncea nice se cade a se arde nici să se lăpede : ce să gătească potiriul să le tocmescă cu vin dulce și așa să le potrivescă.

Intrebarea a 19. Dêca vrême ce acest obicéu de noi așa se-aii ținut ori în ce zi se vrea tâmpla ajunul nașterii sfințe a lui Hs. și a sfinței bogoiavlenii ori Sămbăta ori Dumineca noi nu le dăzlegam ce facem liturghie Duminecă dimineața și ne pricêștuem și ne hotezam, iară când era sêra iar facem liturghie Abdinieț-[*Služba*] și iarăș ne pricêștuim ôre cădea-se-ar de acêsta a face așa aii ba?

Răspuns. Noi la Alexandria am socotit și am tocmii pentru nașterea Domnului și Dumnezeului și Mântuitorului nostru Is. Hs. nice cum să nu ne postim, nice săbôr să facem, iară pentru sfința Bogoiavlenie, numai acêsta ce se-aii tocmii adecă zicem să fie post și Săbôr, că de multe ori se tâmplă a fi Dumineca, drept acêcea se face răzdrêșenie după socotința sînșilor părinții după sfințitul săbôr și după hotezul apelor, și iarăș se ție pentru tocméla și pentru lège, ca alt niminea nemica să nu se pricêștuiască fără numai apă, decia așa se cade să se facă Razdrêșenie postului pentru Dumineca și să se ție pentru lègea praznicului cum se-aii zis pre înțelepta tocméla a celor ce așa aii tocmii și aii dat fiind înțelepți și ispravnicii credincioși ai sfinței beséricii.

Intrebarea a 20. Ore după pricêștenie și după ce va aduna în potiriul sfințit și l' va acoperi preotul, sau Diaconul, și vor veni niscare ômeni vrând să se pricêștuiască putea va să l' descôpere și să gătească sfințitul potiri și să dea de într'ânsul aii ba?

Răspuns. Inșă cade-se Diaconului sau preotului să aștepte și să îngăduiască să nu acôpere, ce de câte ori că l' vor veni să l' aștepte, iară de vor veni unii fără nădejde și fără așteptare, și se va tâmpla de va fi acoperit : atuncea să gătească potiriul și să l' pricêștuiască, și ce va rămăde a doa zi să potrivescă.

Intrebarea a 21. De va veni sau se va apropia vre un eretic să se pricêștuiască sau să ia blagoslovénie la masă, cădea-i-se va a avea aii ba? căci că mulți sânt carii vin de într'ânsul până și diaconii lor ca cumfără fi făcându-se călători.

Răspuns. Nu se cade fără numai dôră de va intra vre unul în beserică și va înșela fiind glôță multă, atuncea carele l' va da și nu l' va cunôște pentru imbulzirea glôței : nevinoat iaste

Intrebarea a 22. De vor fi niscare ômeni hirotoniți ; sau de în cel ce vor vrea să se hirotonescă, decia li se va tâmpla niscare primejdi și se vor lepăda de hirotonie, sau de vor mânca și vor bea cum bogă l' aii făcut, ôre pre unii ca acêcea cădeale-se va a l' priimi la pricêștenie aii ba?

Răspuns. Canonul adecă pravila așa l' ține să se primescă ca niște miréni ce se zice de se vor întôrce spre pocăanie să se pocăiască.

Intrebarea a 23. Niște ômeni după ce se-aii pus în rândul cirosului, le-aii murit fărâmele ; decia aii luat altele, unii fete, alții vâduă, alții și lăsaté adecă curve, o ôre căde-liseva a l' priimi la liturghie aii ba?

Răspuns. Pravila pre unii ca acêcea nu l' primêște : ce cu totului gonêște, căci că nu cad numai în greșala celor ce s' cîte cu dooa cununii, ce după ce se pan în rândul clericiei și fac acêsta indoesecă păcatul, și încă mai mult indoesecă neertarea, cătră ceea ce fac fără de cale de ia l' vâduă și curve.

Intrebarea a 24. Oare cine se-aii călugărit și aii hârțit sau le-aii părut rău, iar apoi aii eșit de în mănăstirea lor și se-aii hirotonit, decia după hirotonie aii lepădat de tot chipul călugăresc și se-aii însurat, căde-seva a l' priimi la liturghie sau la pricêștenie aii ba?

Răspuns. Neprimii să fie de tot la liturghie, ca e un lucru ce nu se cade fiind călugărit și după hirotonie să se însore.

Intr. 25. Oare cadese a citi cărțile cele deasfără adecă ale Ellinilor aii ba?

Răspuns. Una ca acêsta se cade a socoti fărăptura cărților și acelor ce le citesc.

Intrebarea a 26. Ereticii decă se întorc la adevărite beserică drept ce nu l' hotezăm a doa ôră?

Răspuns. De se-ar face acêsta nu se-ar întôrce omul așa curând de în eres, fiindu l' rușine să se hotéze a doa ôră : ce cu punerea mânilor a preotului pre dînsul și pespe rugăciunea lui, știe ar sari Duhul sfințit intru ômeni, cum mărturisește dêania Apostolilor.

Intrebarea a 27. De să va hoteza un copil apoi ori pentru fie ce primejdie se va face uitare de hotez, și după acêcea va fi vre o indoire pentru acêsta ce se va cădea a face, să se hotéze aii ba?

Răspuns. De va fi vre o bănuială ca acê-

sta pentru cela ce va vrea să se hotéze carele l' va hoteza așa să zică : de nu te-al hotezat hotezute intru numele tatălui, și a fiului și a sfințului Duh.

Invățătura adecă pildă pentru oglășenic.

O mueare și-aii dat numele să se hotéze, și se-aii pus în rând și se-aii învățat tainele vrând să ia hotezul, decia fără de veste l' aii sosit môrtea și aii murit, decia se făcea indoire pentru dinsa de să va cădea cu cinsté să se îngrope și pentru dinsa liturghie să se facă, decia tâmplându-se Arhiepiscopului să trecă pe acolo, iar muma-sa opritu-lai și l' aii întreat, el aii zis să imble să întrebe pentru lucru ce se-aii făcut, [Zri] care cleric știe și în ce beserică ș'a l' făcut așa, ertat aii și va alla adevărat că aii făcut așa, ertat aii și aii blagoslovit să se îngrope cu cinsté, zicând că cu voea el cea bună făcutu-se-aii creștină măcar de o aii răpit și môrtea : că nespuse sânt sfaturile și tocmélele ale lui Dumnezeu.

Invățătura alta sau a doa.

O muiare aii făcut doi coconii gêmeni, decia a zêcea zi de nașterea ei lovită vârsatul, atuncea unul de în coconii ei văzându Mumă-sa că l' e nevoe mers aii la sfința beserică de l' aii hotezat, decia după 2 ani crescutu l' aii coconii și aii vrut muma-sa să l' hoteze și pre cel nehotizat și n'a l' putut cunôște carele aii luat sfințitul hotez, mers aii la popa și l' aii spus zicând, copilul mieu carele l' am hotezat de 10 zile fiind decă aii crescut l' am hotezat și cela-lant și nu pot să cunosc și să știu acuma carele e hotezat, ce m' zic și să fac ? [Zri]. acêsta decă aii zis preotul, așă fac ? [Zri]. acêsta decă aii zis amândoi să se hotéze, Alexandriei, și aii zis amândoi să se hotéze, zicând preotului așa să hotezi pre amândoi zicând : carele nu se-aii hotezat hotezul intru numele Tatălui și al fiului și al duhului sfințit, acum și pururea și în vecia Vêcului Amin.

Invățătura de în canoanele Apostolilor.

Intrebare. La canoanele sînșilor apostoli am aflat, muearea de va naște și de 5 zile fiind coconul l' va fi rău căde-seva să se hoteze ? [Răspuns]. și așa am aflat cum copilul să se hotéze iară altă muiare să l' aplice coconul ; iară muma-sa să nu se culce în pat aconul ; iară muma-sa să nu se trece zile 40 până ce se va curăț muma copilului.

Alta.

Intrebare. Iară am mai aflat că muiarea carea e deplină carea se-aii făcut creștină după 1 sau 2 zile, sau măcară după câte zile de ar fi dele săptămâni, și ș va vedea obicéul ei curând : ôre căde-seva să se cuminece ? [Răspuns]. și am aflat cum în casa ei să se cuminece iară în beserică să nu între, până ce se va curăț cea ce se-aii hotezat de curând.

Întrebarea a lui Sfetdi. Timotei.

Întrebare. Carele iaste oglaşen și va fi îndrăcit și va vrea el saii omenii lui ca să ia Sfintul botez? 6re cădeiseva să'l ia au ba, și încă mai vartos de va fi lângă mörte?

Răspuns. Îndrăcitul de nu se va curăți și izbăvi de Dubul necurat nu pöte lua Sfintul botez, iară de'l va fi să möră să se botéze.

Întrebări trimise de episcopul Costandin către prea fericitul Nichita mitropolitul I-raciei, și răspunsurile lui către acel arhiereu, fôrte de trebă și de folos.

Întrebare. O muiare jupânăsă va să se mărite a doa 6ră și cêre și se rögă cu lacrăme, să ia blagoslovenia a doăi cununii de la Arhiereul locului într'acea sfintă beserică: ceriți dăzlegare de acesta să'mi spu?

Răspuns. Însă o iubit6re de Dumnezeii episcöpe, adeveriņa nu lasă a cununa precei căte cu doăi nunte; iară obiעיul de la marea beserică unele ca acestea nu lepădă: ce încă și pre ginerii cari's insurați a doa 6ră pun cununi și de acesta mininea necăire nu se-au părăt, drept acêea și tu nu'ți fie frică a pune cununi pre dînșii iară așa li se cade unul sau și doi ani să se oprêscă de pricêstenia sfințelor taini, și popei carele au citit molitvele nu' se cade să mânânce împreună cu dînșii.

Întrebare. O văduă jupânăsă avea o fată de 7 ani cum (zicea muma-sa) decia o au logodit după un bărbat de 15 ani și au făcut legare cu zapise, arătând că după împlearea altor 5 ani să se facă obrucenia și nunta, decia muma-sa nu se-au suferit așa ce au venit la beserică noastră dă ceare și se rögă să' se citescă molitvele de obrucenie, mal nainte de împlearea tocmelii acelora 5 ani, iară beserică nu' oprêste a nu se face acesta pentru 2 lucrure: una căce iaste copila de ani cam tînără, iară alta căce sânt puternici amândoaoo părțile (adecă și unii și alții) ce să nu cum va să se facă vre un lucru cum nu se cade căce sânt ei puternici drept acêea beserică nu dă voe să se facă logodna până ce se vor împlea acei 5 ani, decia așa să facă amândoaă părțile după legarea zapiselor și cum se-au tocmit întreb și de acesta să mă dăzleg?

Răspuns. Decă vrême ce se-au făcut zapise numai pre tocmelă ca-acesta de vor vrea să strice acesta și să nu cêră darurile ce se-au dăruiț întâi: atunce el să strice, că nu e nice o oprêță; iară de vor vrea să ție tocmelă; să nu se despartă; nice să ia Molitva obruceniei; nice să citescă preotul cununia mal nainte, până ce va ajunge fata să împle 5 ani; iară eu de acesta socotesc și într'alt chip. [Zi o-pasno] că în pare că sócra va să tragă nunta

la dinsa că mă tem că se-au culcat ginerile pre dinsa, dece de se va fi făcut acêsta atunce ea nu se apără acesta a face (adecă nu se oprêste a nu lua pre gineres), iară nunta decia a fi-sa să nu se facă după dînșul în véc, pentru amestecarea de sânge; drept acêea oprêștei decă fac legătură de nunta (adecă după ce se tocmesc) și nice după molitva obruceniei să nu fie volnic să între pre în casele soareșii, să mânânce șișă bea împreună cu sócra și cu logodita, ce mal bine să' gonești să șază cine's pre acasăși că mal rău lucru nu iaste alta, pentru că de într'o mie dabia va eși de acolo unul nevătămat și nespurcat, iară ceia-lalți toți spurcați vor eși, decia nunta a nevoe se va face, drept acêea apără să nu se facă, mânâcări ca acêstea împreună, nice să mergă singuri fiindule molitvele citie.

Întrebare. Părintele miei sfinte, o fată au luat un bărbat pre lege spre carele se-au dat și blagoslovenie de obrucenie și se-au făcut și molitvele, decia bărbatul se-au dus de acasă ș la alt sat să lăcuiască, și acolo au luat o posadnică (cum spune fata), și ea au așteptat venirea bărbatului ani trei, și ea acumada nevoe cêre să ia alt bărbat, ce mă rog sfinției tale să'mi dăzlegi și pentru acêsta?

Răspuns. Acela posadnică să lase, iară de muiarea lui să nu se lase; așijdere și ea către altul să nu se împreune, că muiarea iaste slohodă decia' m6re bărbatul, iară până iaste viu nice cum: după cum zice sfintul Apostol.

Întrebare. Încă și de acêsta mal întreb o fată au luat un bărbat și' se-au făcut blagoslovenie de logodnă și molitvele de cununie fără împreunare decia au căzut cu sócra-sa și au îngrecat, rogute să'mi dăzlegi și de acêsta?

Răspuns. Pentru acesta lucru răspuns'am episcopiei tale și mal nainte, când 'mi ai trimes scris6re de mal întrebat pespe nepotut6u Chyr Ioan, iară așa și ocuna stând de față vom răspunde; bărbatul 'i iartă să's ție muiarea lui, iară sócra să se depărteze de dînșii pentru răul obiעיul, ca să nu se mal tragă la dânsa ș'altă dată.

Întrebare. O muiare văduă născut'au un copil, deacia se-au dus la casa unui popă zicându'și că e al lui copilul și l'au lepădat la casa popei, și se duce muiarea să ș' dea s6ma. Preotul lepădându-se iară ea mirându-se de acea arătare și nedomirindu-se ce va să facă cum va putea face să's inaderereze lucrul, muiarea vrea să's obârșescă lucrul cu jurământ și se nevoiaște popa să's cază de în spită și nu e cury zic unii să fie ea curvă, să se dăzlege și acêsta de folosința sfinției tale, ca un rob al sfinției tale acêsta 'i-am scris?

Răspuns. Greșalele nu se dăzlegă cu părărea deplin numai căce' va pără să se creză

numai de cât? glasul a mărturiilor bune și' înceredin(êze cu jurământ să'spree, iară pre curvă nice cum să nu se asculte, ce pe preot să' lăși într'u judecata a lui Dumnezeu, și'l va face sfinția sa judecată curând și fără pestelă.

Întrebare. Sfintul meu părinte 6re cade săse călugărului carele e trimes să tunză pre altul, adecă să'l facă călugăr, și să'l facă schimnic au ba?

Răspuns. Un om c6 n'are un dar sau alt ceva acela nu pöte să dea altuia, drept acêea carele iaste călugăr nu pöte face schimnic.

Întrebare. Încă și de acêsta mal întreb să'mi dăzlegi, care popă se va fi călugărit, după acêea va veni de se va face schimnic: c6e i-se a sluji liturghie? și iară de nu se va fi călugărit și se va face popă, iară după acêea se va schimnici, putea-va sluji, întreb și de acêsta?

Răspuns. Canonul acesta pentru arhiereu să grăiaște că după ce se vor îmbrăca în chipul schimniciei sfinte să nu mal slujască într'u rânduala arhierească că în Jocul sfinției c6u malte au luat chipul smereniei, [Zri] iară preoților acesta chip și acêsta tocmelă se ține adecă să facă liturghie în mănăstirile cele ce se-au tuns, iară aivrea nice cum.

Întrebare. După acêstea și de acêsta încă mal întrebu, de va fi un călugăr singur cădoi-se-va să se ducă într'un loc să tunză pre alt călugăr, nefiind alți călugări cu dânsul?

Răspuns. Canonul și pravila acêsta așa voiaște să nu călugărești pre mininea fără de ștaret, iară de'l va tunde să' se ia darul, iară a fi ș'alți călugări cu cela ce va vrea să călugărescă pre cineva de acêsta mininea nice cum au scris, iar trebuie cându'l face tot să fie acela și alții să nu cumva să fie fost Arhimandritul singur când l'au călugărit, decia [Zri] să fie indoire unora să zică călugăritu-se-au nu se-au călugărit, și nu vor fi auzit ce vor prinde veste și vor auzi că călugăritu se-au lepădat de călugărie, și petrec mrenêste și apoi să n'arbă cine'l vădi cum au fost călugării.

Întrebare. Un copil ce va avea Duhovnic pre un călugăr decia va vrea să se tunză fără de știrea părintelui și Duhovnicului său fără de știrea părintelui și Duhovnicului și Duhovnicul lui nice iară să fie de în hotarul lui carele'l călugărește; pentru că aflăm mulți de în sfinți cum au luat sfintul chip pre în naturi strine și pre în bogate hotară și n'au

fost acolo nici unul de într'ansii nici măcară părintele și al lor duhovnic.

Întrebarea unui Arhimandrit.

Întrebare. 6re cine au vrut să se facă preot și se-au dus să's ispovedescă păcatele și greșalele sufletului său, către părintele al lui Duhovnic, decia părintele și al lui duhovnic, mers'au de au mărturisit cum feciorul lui cel de duhovnicie iaste destoimie a fi preot care lucru se-au și făcut deacia dec'au trecut câtăva vrême iar cela ce se-au hirotonit veni'au la părintele lui duhovnic zicând: Părinte uitat'am să'ți fiu spus și alt păcat carele 'l oprea să se facă el preot: înțere și de acêsta cadei-se să pre'escă au ba?

Răspuns. Cine n'au spus întâi păcatul carele'l oprêste de popie, decia pentru căci nu l'au spus se-au făcut popă, iar după acêea decă va fi cunoscut: să' se ia darul, și de hirotonie ce se-au făcut pentru neștiință nu e nici un folos.

Întrebare. O muiare văduă avut'au o sorbună anume Maria și au făcut doi coconi parte bărbătescă, decia i se-au făcut cumătru pentru sfintul botez un voinic anume Costandin dec' Maria sora văduă' ispitêste-se să ia după un cocoon al ei pre fata a lui Costandin?

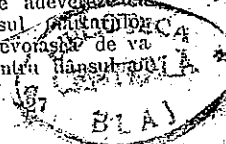
Răspuns. Nu se oprêste Maria a nu lua după fiu-său pre fata a lui Costandin, pre carea sorusa o au primit de în sfintul botez: ce să se facă nuntă ca acêea.

Întrebare. Alt 6re cine au luat o muiare a doa nuntă și el și ea și au făcut amândoi un cocoon parte bărbătescă și bine au fost certat, pedepsit și învățat de ei, după acêea învățat'au și sfința scriptură dec' acel copil iaste'și voia să se facă Preot?

Răspuns. Carele se naște de într'adoa nuntă și de într'a treia de ș va fi petrecut viața lui bine nu se oprêste acela a nu se face preot: că el pentru părinți n'are nici un păcat.

Întreb. Fost'au un cleric păzitorii de cărțile besericii, dec' venitul cărților besericii m6le le scria pre ascuns iar altele de tot le lua dec' făcând acêstea paremi cum me cum pricep să'mi ia beserică și unele ori mărturisêste greșala cătră unii, iar alte ori nu: rogumă sfinției tale și de acêsta să'mi dăzlegi?

Răspuns. Păzitoriul de cărți și clericul besericii tale de va fi mers naintea cui va să mărturisescă sau să spu că ia venitul besericii tale iar altele e'l-au și scris, se ar cădea mărturia lui să se adevereze semn ceva sau pespe glasul cel de vor fi auzit să se nevoiască de va fi luat ceva să dea cum pentru dânsul au

mărturisit mărturiile măcar de va fi făcut a-
cēsta măcar nu; decia după Paști numai cum
vor trece, veți să vă adunați numai cât toți
frații și episcopii miei să veniți la Irachia;
insă pentru un lucru ca să facem săborul
anului, iar alia ca să se facă sorți pentru
besericile cele văduă, atunci să vie și al
tău hartofilax să stea de față să știe dea
sema de lucrul lui, și cu socotința tuturor cum
vor afla că se cade, așa se va tocmi, ce
insă mai bine'i se cade lui să'ți întorcă ceva
de în venitul păzirii cărților, ca să tample er-
tăciune (adecă să'l ert'i) de cât se vie de față
naintea a tot săborul și apoi să fie de ruișnea
acestora a tuturor, și știe va cădea și de în cin-
stea lui; iar de'l veți vedea blând și milostiv,
și doră va face cum se cade atunci pōte că
se va izbăvi de necinstea ce'l vine asupra;
iar de nu va vrea să facă acēsta: el să vie cu
tine de față și cum va părea sfintelor pravile,
așa se va și face.

Iscălitura. al tău Irachia.

Porunca marelei Vasilie către preot pentru Dumnezăescă liturghie.

Nevoiaștete o preote, să te faci lucrătoriu
nerușinat îndreptând drept cuvântul adever-
rinții, să nu stai nici o dată în săbor având
vrăjbă cu cineva, ca să nu gonești de la tine
pre mângăitoriu (adecă pre Duhul sfint) în zi
de săbor să nu te'părăști cu cineva nici să gră-
ești împotriva cui-va: ce se zeși în beserică de
te rōgă și citește până în cēsul ce'ți se cade
să obârșești dumnezăescă taină, decia așa
să stai naintea jertăvnicului cu deschidere și
cu curată inimă să nu privești încōce și în
coala ce cu grōză și cu frică să stai naintea
împăratului ceresc și pentru îngăduiala și plă-
cerea omenilor să nu te grăbești să scurtezi
molitvele nici să'ți fie rușine de fața omului:
ce caută numai cătră împăratul carele 'ți stă
înainte și puterile carile stău împregiurul lui,
făte harnic și dăstoinic Dumnezăeștilor pravi-
le, nu face liturghie cu carii nu suferă pravi-
la. Caută de vezi naintea cui stăi, cum slu-
jești și cui împarți: să nu uiți porunca stă-
pânului și a sfinților Apostoli, pentru că zice
să nu dați sfințele cămilor, și mărgăritariul
nu'l răsipirăți naintea porcilor, păzēstete de
câini: și proce. Caută să nu greșești să'ți fie
frică de omeni să dai pre fiul al lui Dumnezău
în mâinile nedăstoinicilor, nu'ți fie frică nici
rușine nici de Domn nici de boiarul pământu-
lui nici măcar de împăratul carele pōrtă stemă
într'acela ceas când slujești, și carii's destoinic
de pricēstenic, dă-le dar cum și tu singur ia,
și cărora nu poruncēste Dumnezăescă pravila
nu le da, ce să socotēscă ca niște păgâni, și
de nu se vor întorče amar lor și vai de ei și
de ceia ce'l vor pricēstui. Caută eū trebă și
lucru n'am, tu veți vedea pentru lēnea sau ne-

grija ta să-nu lași să se apropie sau să se
tingă de Dumnezăeștile taini Păianjen, musca
Șorece sau alt ceva, nice să se ude sau să
mucezēscă, sau să le ia cineva în mâini de
în cel ce sânt nesfințiți și neharnici. Acēsta
altele asemene acestora păzind sau de veți
păzi spășivei pre tine și pre cel ce vor asculta
pre tine.

Invățătura a lui Zlatoust către preotul.

[Caută de vezi os pre os, și pūcēste]. Cadēsa
preotului să fie cinstit și netrușat, și cătră cel
răi grōznic, și cătră cel bun blând; și să se
știe iscusit și să fie cu toți obște și să nu fie
osânditoriu ce să fie tāmăduitoriu să tāmă-
duească pre toți, și cucernic și să nu se facă
tuturor rob; să fie cu fața veselă și blândisor
să fugă de înșelătură și el să nu înșele pre
altul nici să se plece întru neomenie, nici să
căză să se facă rob cum place omenilor, insă
cătră cel bun să fie smerit iară cătră cel rău
și zvăpăiați mare și tare.

Nichifor patriarhul, Tărigrdēnul pentru Preot.

Cade-se preoților când ispovedesc și des-
coper lucrure nevăzute și nearătate. la beser-
ică să nu le arate, nice să'l scoțā la săbor
ce acela ce primēște gândurile, el să așaze
și să'l tocmēscă pre pocaniile ce li se cade
lor, după voia cea bună a fie-cărui ca să a-
rate plod de pocanie pentru că nu se soco-
tēste vrēmea căci au făcut multe păcate: ce
năravul și voea cea bună a omului.

Marele Vasilie pentru pricēstenie.

Bine e și de folos lucru iaste a se pricēstui
Dumnezăeștilor taini în tōte zilele, singur de
acēsta Hs. grāind: cine'm va mânca trupul
și'm va bea sângelēne viața de vēc, iară
noi în tōte săptămānile de 4 ori să ne pricē-
stuim în săptămānă, Duminecă, Miercuri, Vi-
neri și Sāmbătă și în cēle-lalte zile de va fi
Pamētea vre unui sfint, iară de nu va fi preo-
tul acolo sau să facă liturghie și va lua ne-
știne pricēstenia cu a lui mână, și singur pre-
sine se va pricēstui: nu e vinovat; pentru că
și preotul la beserică dă anafōră sfintă și ca-
rele o ea o ține și o prinde cu tōtă putērea, și
așa o duce la gură.

Sfārșenia aicea a tōtā pravila.

Catastih cu Dumnezău al cēsții cărți. Carele
are multe invățături de trebă, ale Dumne-
zēștilor bogoslov și dascăli, și întrebări
și răspunsuri a sfintului Anastasie patri-
arhul, a Dumnezăeștii Marii Cēsții An-
tiochiei.

Gl. 1. Că sfinta troiță iaste în trei obraze
iară un Dumnezău iaste iar nu trei și omul
iaste pre chipul lui Dumnezău și cuvântul

lui Dumnezău adecă Hs. are doaa moșteniri
casi cuvântul omului.

Gl. 2. Că Dumnezău iaste nevăzut și ne-
scis și neînchipuit.

Gl. 3. Pentru câte cinuri și câte firii ale în-
gerilor sânt.

Gl. 4. Pentru lucrurile carele făcu Dum-
nezău în fieș-care zi și în ce zi se odihni: și
pentru lumina carea iaste diminēta.

Gl. 5. Pentru câte ceriuri sânt.

Gl. 6. Pentru când și pentru ce căzu Dia-
volul.

Gl. 7. Că lumea de patru stihii stă și o-
mul de în patru stihii se-au făcut, și pentru
ce se chiamă omul om și Adam pentru ce
se chiamă Adam.

Gl. 8. Pentru în ce loc a trupului omului
se află fieș-care Stihie.

Gl. 9. Pentru când zidi Dumnezău pre A-
dam și în ce lună și în câte zile, de ale luni
și câte vrēme făcu în raiu.

Gl. 10. Deca făcu Dumnezău pre Adam de
în pământ căci nu făcu și pre muire ce o
scose de în cōstă.

Gl. 11. Pentru blagorodia și ce iaste bla-
gorodia: adecă când zice omul că se trage
de rudă mare.

Gl. 12. Pentru cum se face omul în pân-
tecele fāmeii, și de în mādulare care mādū-
laru se face întâiu și iară de într'ānsele ca-
rele mōre mai pre urmă.

Gl. 13. Pentru cum sēmānă copil tātāne-
sau sau mānisa și de unde se hrānēște coco-
nūl în pāntece.

Gl. 14. Pentru copil carii se fac adecă se
nase ologi sau într'alt chip betēgi, de ce lu-
crușse face așa.

Gl. 15. Pentru cinci simțiri ce au dat Dum-
nezău omului: și carele acēlea sânt

Gl. 16. Că șapte vārsate are omul și carele
sânt și cum se chiamă.

Gl. 17. Pentru în ce loc de al trupului o-
mului: lăcuiăște sufletul.

Gl. 18. Pentru sufletul omului că iaste chi-
pul al lui Dumnezău și ce lucru iaste, și de
unde să ține și cum lucrēză în trup și decă
se desparte unde mērgē și unde lăcuiăște

Gl. 19. Pentru morții cunōște-vor unii pre
altul acolo unde mērg și bogatul cum cunoscu
de se rugă lui Avraam și lui Lazar, și știe a-
duse aminte și de cinci frați carii era la casa
lui și că sufletul iaste fără de mōrte și că
sufletul și trupul se facu amāndoă împreună
de o dată.

Gl. 20. Pentru trei părți ale sufletului, a
cuvântătorului și a postitorului și a mānio-
sului.

Gl. 21. Pentru fiul și cuvântul a lui Dum-
nezău domnul nostru Is. Hs. pedru ce au tre-
buit să se întrupēscă.

Gl. 22. Pentru drepți cum se-au botezat
și pentru păgâni drept ce nu se-au botezat.

Gl. 23. Pentru de unde ni s'au pu nume-
le și ne chemăm noi creștinii creștin.

Gl. 24. Pentru crucea carea facem pe tru-
pul nostru când ne închinăm, și cum să o fa-
cem și ce închipuiăște.

Gl. 25. Pentru unde se-au scris tus 4 stălpī
evangheliei și cui le-au făcut de se închi-
puēsc.

Gl. 26. Pentru de ce vină 'și perd sfintele
darul carele au.

Gl. 27. Pentru sfințele icōne ce arată ca să
ne închinăm la iale cu dragoste și usărdie,
iar nu cu slujirea.

Gl. 28. Pentru cinci lucrure pre carele se
odihnește Dumnezău și carele sânt acēlea.

Gl. 29. Pentru nărocul și de se va cădea
creștinilor să creză și să mărturisēscă nă-
rocul.

Gl. 30. Pentru viața omului de'l va fi pus
soroc atāta ani să trăiască pentru că unii zic
că iaste, iară alții zic că nu e.

Gl. 31. Pentru cum au fost trăind omenii
mai nainte vrēme mulți ani.

Gl. 32. De unde iaste de se află mulți o-
meni de intāea sau de inceputa nașterii lor
și de în vārsta copilăriei de sânt pre fire
blānzī, cuceriți, hūnișori, iar alții mānioși, și
alții iubesc viața lumii acēstia, și unii sânt
curvari, iar alții nu li's dragi muerile, iar al-
tora li's dragi, și unii sânt postnici și alții
sânt slobozi la mână de daū, iar alții nu daū
și unii sânt fără de pocanie și fără de grija
și lenevoși.

Gl. 33. Pentru coconi ore mērgevor în
muncă pentru părinții lor.

Gl. 34. Pentru vise carele's adeverite și
carele nu's adeverite.

Gl. 35. Pentru ce iaste acel efud pēse ca-
rele întreba preotul pre Dumnezău, și pentru
podōba preotului și pentru cēle 12 pietri a-
lēse, și la cuvântul carele zice numele mieū
domnului și nu l'am arātat lor.

Gl. 36. Pentru răotățile ce ne fac noaū pă-
gāni, cu porunca a lui Dumnezău le fac
au ba.

Gl. 37. Pentru omenii cei răi și ne dāstoi-
nici carii se fac stāpāni și oblăduēsc pre o-
meni pōte hi de la Dumnezău au ba.

Gl. 38. Pentru ceia ce cad sau se neacă
ore cu porunca și cu împārțela și cu îngrozī-
rea a lui Dumnezău pat acēlea au de în pri-
mejdia și lucrul dracului.

Gl. 39. Pentru ce lucru iubēște Dumnezău
firea a nōstră a omenilor și o au slăvit mai
mult de cât a ingerilor.

Gl. 40. Pentru ce au ertal Dumnezău de

lot pre satana, să supere și să se lupte pe creștini și nu'l perdu de tot.

Gl. 41. Pentru ce lucru satana n'au făcut atâtea eresure într'altă lege ce numai într'a creștinilor.

Gl. 42. Ore diavolul iaste vinoval curviei și tuturor păcatelor și cadese să'l muștrăm și să'l imputăm ai ba.

Gl. 43. Pentru care molitivă și cuvânt de în sfînta scriptură fug dracii și li e frică.

Gl. 44. Pentru păgân și ovreii carii vor face multe bunătăți, puteavor lua împărăția ceriului ai ba.

Gl. 45. Pentru creștinii carii vedem că facă păcate și Dumnezeu le dă bine și ai și de toate și apoi scapă și de multe nevoi.

Gl. 46. Pentru cuvântul carele zice Dumnezeu pespe proorocul Agghiel: al mieu iaste argintul și aurul, și'l voiți da cui voiți vrea.

Gl. 47. Pentru ciumă de va fi într'un loc și de va fugi cine-va putea-va scăpa de morțe adevă de ciumă ai ba?

Gl. 48. Ce pôte fi că vedem pre unii omeni drepti când le iase sufletul ei se muncesc în multe zile, iară mulți păcătoși cu pace fără de nice o muncă numai cât de grab mor.

Gl. 49. Pentru trupurile noastre ale omenilor, carele multe se-au ucis și de multe fieri și de pasări zburătoare se-au mâncat sau în mare se-au necat și de multe fieri și pești se-au mâncat și se-au stricat și se-au mistuit în rânzele fierilor și ale jigănilor și se-au despărțit și se-au răsipit, acēlea trupure cum se vor strânge, iară să vie la înviare, adevă la judecată a doa venire a domnului nostru Is. Hs.

Gl. 50. Pentru cutremur cum se face.

Gl. 51. Pentru fulgere și tunete cum se fac.

Gl. 52. Pentru sfârșenia lumii pôte-se ști și să aibă soroc în ce vreme se va face.

Gl. 53. Pentru sfînta B-ță căși ani ai trăit aicea în lume.

Gl. 54. Alegei de în cuvintele a multor dascalii de în bogate și multe pravile și canoane, porunci și învățăturii pentru preoți și pentru liturghie.

Că sfînta troiță iaste în trei obraze, iară un Dumnezeu iaste nu trei și omul iaste pre chipul a lui Dumnezeu, și cuvântul a lui Dumnezeu adevă are doa nașteri ca și cuvântul omului.

Gl. 1. Dumnezăiasca și sfînta troiță (cum zic bogoslovii hesericii), iaste în trei obraze: Tatăl, fiul și duhul sfînt, iară unul de altul nu e despărțit pentru că la locul carele se chiamă Drinti, mamvri se-au arătat lui Avraam în trei fețe ale omului, cum se vede scris la canonul Troicinic la 8 peas la glasul 5, de carea zice și o grăiaște Iona Dama-

schin: Iacoda edinago oterăieși dreavle, iară vea Gpsdva Trocnăii să stav iavil sea es Boje moi vâ obraz celcov Avraamu. poiostu tvoiud derjavu edinstvennui; însă bine că se-au arătat în trei obraze, iară singur unul iaste Dumnezeu, Dumnezeu tatăl, Dumnezeu fiul, Dumnezeu și Duhul sfînt, și lumina Tatăl, lumina fiul, lumina și duhul sfînt. Tus trêle iaste o lumină și tus trêle iaste unul Dumnezeu iară nu trêl; și ai o putere și o oblăduire, și o domnie și o împărăție. Iaste sfînta troiță o sfîntă nedespărțită neamestecată și făcătoare de viață și tatăl singur pre sine cunoste și iaste ne-născut, iară nu iaste născut de în tatăl nespus mai înainte de vece; iară duhul sfînt iaste eșitoriu de în tatăl, cum zice fiul Tunetului Ioan Bogoslov și evangelistul la 15 glave ale lui; egdaje priidet, utea și tel egoji az poslivam ot Otta Duh istinnăii ije ot Otta ishodit, toi sveadea tel stvuet omnea, luafi pildă să știți de la om carele iaste pre chipul a lui Dumnezeu cum iaste un om și sânt trei lucrure într'u nedespărțite adevă mîntea, cuvântul și graiul și nice mîntea iaste despărțită de cuvânt nice graiul ce să zice glasul de în cuvânt ce împreună cu mîntea se arată cuvântul cu glasul și nice glasul iaste despărțit de cuvânt nice cuvântul de în mîntea, și acēstea trei ai o fire pentru că într'un om sânt tus trêle și atâtea se chiamă mîntea omenescă și cuvânt omenesc și glas omenesc: ca și cum ai zice Tatăl fiul și Duhul sfînt sânt un Dumnezeu pentru că mîntea se chiamă tatăl iară cuvântul Fiul, iară graiul adevă glasul chemându'l Duhul sfînt. Dumnezeu Tatăl adevă mîntea; Dumnezeu fiul adevă cuvântul (pentru că iaste de în mîntea ce să zice de la tatăl născut). Dumnezeu duhul sfînt, pentru că și glasul iaste și trêce adevă vine de la mîntea, care glas iaste graiul, carele arată mîntea și cuvântul împreună, și nice unul nu iaste mai mare de într'acēstea trei, ce tocma e tatăl tocma e fiul, tocma e Duhul sfînt, un Dumnezeu tustrêle, și iaste fără începătură și fără sfârșenie, Făcătorul ceriului și al pământului și a tuturor căteși înbrănseli, și grijitorul tuturor și cum are cuvântul omului doa nașteri, una de în mîntea când va să facă ceva lucru, atunce' naște de în mîntea lui și decal' naște de în mîntea niminea nu'l știe, fără numai singur mîntea carea'l ai născut, decia acela lucru decal' va naște pre în buze și'l va scote (adevă cuvântul): atunce' aude și'l știe tot omul, așa și fiul și-cuvântul a lui Dumnezeu și a tatălui: doa nașteri are, însă una (cum am zice) de la Tatăl nespus-carea niminea nu o știe: ce numai singur tatăl, iară a doa nașteri carea se-au născut trupeste: de în prea sfînta și pururea curata feciōră, născătoare de Dum-

nezeu Mariam. Propoveduitu-se-ai și a făcut omnic și se-ai vestit în totă lumea; și ai cunoscut tocmirea într'u pînăi lui și ai crezut într'ansul, și acēste doa nașteri ale sale ale fiului și cuvântul a lui Dumnezeu le mărturisesc, Dumnezăiescul Ioan Damaschin, și frașesă Dumnezăiescul Cosma, și alii dumnezești dascalii și însă Ioan zice la glasul vortăral osmoglasnicului, Pervoeacinomu ot Otta rodjusa Bojio Slovu vâ plaștusea izdvaii Maria și la cetvătăii glas zice *yi ot Otta tvoe rojdenie*, vezléno est i nevidimo i vâ plâstenie i zdvai nei zglanio celc ine izrečeno, iară dumnezăiescul Cosma zice la canonul Dumnezăiesțil întrupări a Domnului. Pervoeaci nōmu ot Otta rojdusea nêtlénno Stivâ posleadnica ot dvai vâ plaștenu bez seamene: iproceaea.

Pentru că Dumnezeu iaste nevăzut și nescris și neînchipuit. Gl. 2.

[Dumnezăiești bogoslovii]. Dumnezăiesca fire a lui Dumnezeu iaste nevăzută și nescrisă: neînchipuită, nevăzută adevă nu se vede, și neînchipuită ce să zice nu pôte cine-va să o asemene, sau să o spue; sau să o socotescă cu vre un lucru, sau să o facă ve într'un chip, ai de om, ai de dobitoc, dar cine va putea să vază lucrul carele nu e pătîntă ai vedea sau să zugrăvescă zugravul lucrul care nu'l ai văzut? Dumnezeu ai zis lui Moysi: iaco nic toje vidit tițe moe i jiv budet; adevă nicl un om va vedea fața mea și să fie viu. Singur unul născut ai zis că pre Dumnezeu niminea nicl o dată 'l ai văzut, dar sufletul carele iaste nevăzut deca se va descărca și va lepăda împiedecarea de naintel: ce să zice trupul, atunce vede pre nevăzutul Dumnezeu, adevă sufletul cel drept; și sufletul iaste tocma cu ingerii; [Zri] pentru că și el iaste nevăzut și fără de morțe, și pentru căci sânt ingerii nevăzuți de pururea vād pre cel nevăzut: ce se zice pre Dumnezeu, și nepipăit se chiamă Dumnezeu, pentru că n'are nicl o pipăială cum iaste omul, adevă trupul omenia carele iaste trup adunat de în patru stihii.

Și cântați de vedeți la slava a lui Arhistrăig; unde zice: Cistea iaco nevestiven nevestevenagoo zriși, ce să zice ai' aveca ca un fără de trup ce ești pînăi tu pre Dumnezeu cel fără de trup, și la slava a lui Stăii Antonie zice: zertalom razrešenom Antonie, cistea zrișii. Sfētuiu Troițu adevă mai înainte de ce se stricase fanurile ce se zice deca se-au stricat, adevă deca ai murit trupul tău pre pământ carele era fan sufletului tău, acuma vezi curat pre sfînta Troiță pentru că nu te mai împiedecă trupul, care împiedecare (adevă trup) iaste o vină sau un lucru de nu vedem pre Dumnezeu. Zertala

ce să zice Fan: închipuiaște trupul, și lumina carea iaste în lăuntru în fânariu, închipuiaște sufletul [Zri]. Iar Domnul nostru Is. Hs. iaste scris și nescris, scris de pre trup adevă se zugrăvește ca un om, pentru că ai luat trup și se-au făcut tocma noaă omenilor, și se-au arătat și ai făcut lōte ale trupului numai fără de păcate, cum zice sfîntul apostol Petr la epistoliile sale; carele păcat n'au făcut nicl hilenie se-au aflat în gura lui, iar Dumnezăieștea nu se scrie, ce să zice nu se zugrăvește; fiind cum am zis că niminea pre Dumnezeu n'au văzut nice va putea să'l vază.

Pentru căte ciumuri și căte firi de ingerii sânt, Gl. 3.

[Dionisie areopagit]. Fire iaste una cum iaste și a omenilor una, iară ciumure sânt noaă: Angheli, arhangheli, începători, oblăduiri, puteri, Domnii, Șestocilații serafimii și Mnogocitaea heruvimii și scaunele.

Pentru lucrurile carele făcu dumnezeu în fieș-care zi; și în ce zi se odihni, și pentru lumina carea iaste diminēta. Gl. 4.

[De în băitua]. În zioa de întâl făcu't ai ingerii și lumina, a doa țarie ceriului; a treea Pământul, copacii, erburile: și jigăniile pământului, a patra sōrele, luna și alte stēle, a cincea marea, Peștii, și fierile mării; a șasea ceriul, iară a șaptea se-au odihnit de acesă lucrure ale sale de tōte: carele mai sus; carea zi a șaptea iaste Sămbăta, ce să zice odihnă și ia să ascultați pentru lumina, de carea zice mai sus, că o ai făcut Dumnezeu în zioa de întâl.

[Sennēzē să știu Zri]. Lumina de carea zise Dumnezeu să fie lumină și fu lumină, acēea era de dăspărția nōptea și zioa, și acēsta nu e a sōrelui, ce dō (ie voea să știț ce iaste lumina acēsta ascultă: Lumina acēsta iaste carea răsare și luminează lumea diminēta: carea răsare și luminează sōrelui; și să nu gândească cineva că acēsta lumină dōră iaste a sōrelui carea iaste diminēta și luminează lumea mai înainte de eșirea sōrelui: (cum am zis mai sus) ce acēsta iaste de carea zice dumnezăiesca scriptură și zise Dumnezeu să se facă lumină și se făcu lumină și era atunce lumină multă și prea luminosă acea lumină; iar Dumnezeu o despărți și o dēde luminării lor. adevă sōrelui și lumii și stēlelor și lășă de luminează și diminēta; că de ar fi stătut adevă lumină într'egă să nu o fie despărțit Dumnezeu n'ar putea nicl om nicl dobitoc nicl altă jiganie a pământului să rabde multă căldură și ardere și lumina acēi luminii, drept acēea Dumnezeu carele ai făcut tōte cu înțelepție ai împărțit și acēsta lumină, în cēle ce am zis mai sus, decī când răsare sōrele și se arată în lume atunce acea lumină carea luminează zioa iaste a sōrelui.

chide și se amestecă cu sângele muerii, și se face ca o fărmă de carne și stă așa până în noao zile, decia atunci decă se implu acele 9 zile se pojvicește și stă pojvicil până în 40 de zile, și la 40 de zile se polimêște chip de cocon și se însuflește: adecă trupul cu sufletul se împreună ce se zice se face, însă a treia lună se mișcă coconul în pântecile muerii: iară a noa naște.

[*Marve Atanageie*]. Iar marele Atanasie așa zice cum e când se împreună cu oțelu și cum se lovesc scapără: așa și de împreunarea bărbatului și a muerii (cu tocnierea lui Dumnezeu) acolo aciaș se face trupul cu sufletul.

[*Prea înțeleptul Alexandru*] Zice și înțeleptul Alexandru, nici un om să nu gândescă că iaste fără de suflet sămânța bărbatului: ce însufleșită cade în mațul muerii; și crește și se înmulțește iar ce e fără de suflet nici creșie, nici se înmulțește, decă omul în pântecile muerii întâi se polimêște inemai și se închipuiaște până a treia zi, decia atunci se închipuiaște și cela-lalt trup tot, care inemă decă mōre omul întâi mor tōte mădularele, decia atunci mōre și inema. Și să ascultați să vedeți cum mor mădularele omului când se apropie omului să mōră, atunci tot trupul, mânil, picioarele și călea-lalte mădulare tōte încep a răci și rămân mōrte pentru că stihia sângelui carea iaste de înviază tot trupul: au eșit de într'ânsele și au rămas mōrte și nemșcate; atunci vine tot sângele de se strînge la inemă și aciaș se desparte de se duce și de la inemă și aciaș mōre și inema, pentru carea iaste cum am zis în pântecile muerii întâi se polimêște inema omului, și decă mōre cum aș auzit mai sus întâi mor tōte mădularele iar mai pre urmă și inema însă decă iaste stihia sângelui de la om carea mēge acolo de unde o au luat Domnul: atunci iaste și sufletul; drept acēea trupurile cōle mōrte sânge n'au ce numai hiare, flegmă, și tuse carele și iale es după acēea decă iaste stihia sângelui, și în mormânt alt nu rămâne, fără numai hiarea adecă ce e uscată, carele iaste pământul cela ce au luat Dumnezeu de în pământ; pentr'acēea pământul ține ce e al său, iar călea-lalte trei stihii merg fieș-carea pre la al ei loc, căldura adecă sângele: în foc, răcila adecă flegma în aer; iar tusea carea iaste umezélă merge în apă.

[*Nichifor Xandopol*]. Iar Nichifor Xandopol pentru nașterea omului așa grăiaște că se face în pântecile muerii când se împreună bărbatul cu dansa intru pohta trupescă a treia zi să semnează inema; a noa zi se polimêște trupul, iar la patru-zeci de zile se închipuiaște fața coconului de tot, așa și în pământ iar așa se strică adecă a treia zi începe fața lui de în albire și de în luminată ce iaste și de în frământare a se strica și a se

face împăjenată, și neînfrământată, adecă grozavă; iară la a noa zi începe zidirea trupului a se despărți și a se dășchea, numai ce inema iaste întregă, iară decă se implu 40 de zile: atunci să risipește și inema acēea.

[*Pentru cum sēndnū copiii tātāne-său saū mānesu și dē unde se hrānescē coconul în pântecile māne-sa. Gl. 13.*]

[*Ypocrit*]. Să știți că sămânța bărbatului când cade în mațul muerii acolo când se împreună unde's varsă și ia sângele atunci de va fi sămânța bărbatului mai multă de cât sângele muerii sēmână copilul său tātāne-său sau vre unii rudeniș a lui, iară de va fi sângele muerii cela ce varsă mai mult de cât sămânța bărbatului atunci sēmână mānesa sēm rudenieș sale, [semneză sū știi], iară coconul acolo unde se află în mațul muerii hrānescē-se de sângele ei și nu rāsuffă pre gură ce pre buric.

[*Pentru carii se nasc ologi saū într'alt chip betēgi, de ce lucru se fac așa. Gl. 14.*]

[*Ioan Postinnica*]. Legea a lui Moysi, așj-derea și sfinții părinți ai besericii, așj-escul postnic și alții opresc muerile când se lunătăcesc pre la sfârșitul lunii: să nu se culce și nici să se împreune cu bărbatul muerile pentru că dohtorii zic și iaste adevărat, că sângele care are muiarea într'ansa și în tōte lunile cură afară de într'ansa, acela iaste mai mult de firea muerii, că prea bunul Dumnezeu cu socotința lui cea Dumneziască au văzut mai nainte și au tocmit când sânt grecioșe muerile să se hrānescă coconii în pântecile lor de acel sânge pentr'acēea când nu's muerile grecioșe, ia' el varsă afară ca niște sânge ce pīsosēște mai mult, iară când îngrecēză acia's stă înlantru sângele acela ca să se hrānescă coconul și de acēs'a cunosce muerile că sânt grecioșe, când nu vād că le cură lunătăcia pe vrēea lunii aceea cum le e obicēiul, drept acēia de să va tāmpla a îngreca muiarea cându'i cura sângele: aciaș se oprēște a cel sânge și se amestecă împreună cu sămânța bărbatului și se face cocon, și a cel cocon de în legătură iaste putred. Pentru că sângele cel rău al muerii's stricat, carele vrea să lēpede au rămas într'ansa și se au amestecat cu sămânța bărbatului și se-au făcut coconul și trupul lui iaste putred, iară decă se naște coconul, atunci saū olog se face; saū gubav, saū altă hōlă dobāndēște pe trup și după cătā-va vrēme putredēște mădularele saū mânil saū picioarele saū al hōle sânt fără tāmăduială și fără de lēc. Căci că pre unii sosēște când sânt micl adecă de în copilărie iară alții când sânt cătarăi, iară pre alții când sânt junți, iară pre alții

când sânt bătrāni după fire și după felul ce are fieș-carele; pentr'acēea pravilele și legile le au oprit ca să nu se facă omniil stricați saū într'alt chip betēgi de sânt semnați intru omeni cēea-lalți să se mustre chipul a lui Dumnezeu și carii nu țin nice pāzesc vrēea curării sângelui pre la sfârșitul lunii al muerilor sale, aceea sânt supt mare canon.

[*Semneză sū știi*]. Drept acēea de în ovrei puțin vei afla betēgi și cum am zice mai nice unul, pentru că pāzesc acēstā poruncă, ce le poruncise Moysi și'i lasă muerile lor până ce trece vrēea lunătăciei lor, decia atunci se spală cu îmbăiare și se curățēză de tot de acel sânge, atunci se culcă bărbatul cu muiarea's, drept acēea se cade fieș-cuț să se pāzescă de acest lucru scārnav? pentru binele ce am zis mai sus.

[*Semneză sū știi*]. Povestesc unii dascăli că în vrēea lui Moysi nāscutu-se-au un copil și aciaș se-au stricat, iar decă auzi Moysi știind că acēsta nu se face de altă vină ce numai când se împreună muiarea cu bărbatul său când se află în lunătăcie, chemă pre tatăl copilului și pre mumăsă și'i întrebă: iar ei spușeră adevărat cum când au fost curānd muerii sângele se-au împreunat cu dansa și au îngreca decă auzi Moysi aciaș porunci de uciseră cu pietre pre tatăl copilului iar pre muiare o ertă căci că muiarea iaste rōbă bărbatului nice poruncēște nice obhāduiaste pe trupul ei ce bărbatul obhāduiaste.

[*Pentru cinci simțiri carele au dat Dumnezeii omului și carele sânt acēea. Gl. 15.*]

[*Dumnezestii încēțitorii*]. Omul are cinci simțiri. Întāi iaste vedērea și vedērea iaste cu carea vede, a doa iaste auzirea, adecă cu carea aude. A treia iaste gustarea, adecă cu carea mănāncă, a patra iaste mirosēla, adecă cu carea mirosēște, a cincea iaste pipārea adecă cu carea apucă și pipāe; și acēste 5 simțiri una de alta e despărțită. Vedērea iaste mai mare de cât auzirea pentru că mai credincios lucru iaste a vedea de cât a auzi, că de multe ori auzim un lucru și acela iaste minciună, iară când vede neștine acela e lucru adevērit, pentr'acēea iaste mai mare vedērea de cât auzirea, și iar mai mare iaste gustarea de cât mirosēla, pentru că de multe ori sânt niște lucrure de mirosesc și iale sânt amarī saū dulci, așj-derea iar și gustarea iaste mai mare de cât pipārea; pipārea se chiamă cum am zis apucare adecă cu care apucă, că de multe ori pipāi un lucru și acela iaste amar saū acru saū alt ceva rău și de în pipāială nu'l cunosți, iar decāl guști, atunci'l cunosți, vezi că gustarea sēmână că iaste mai mare de cât pipārea, bine că de și apucă și pipāi iară de nu vei băga în gură'i să guști: nu poți cunosțe, și acēste 5

simțiri datu-le-au Dumnezeu omului la trupul lui și'i au împodobit să aibă acēste darure și'i le-au dat să'i trebue de bine, [vezi podōba omului de la Dumnezeii] iar nu de rău, datui-au vedēre ca să'vază cāte au făcut ispravnicul pentru acel om? ca să'l instlēscă și să'l slāvēscă în tōte zilele. Datui-au auzire ca să auză cuvintele lui Dumnezeii și poruncile și ce zice Dumneziasca scriptură, datui-au gustare ca să se hrānescă de în cuvintele a lui Hs. și cāte au zis la sfința lui evanghelie, datui-au mirosēlă ca să primēscă mirisma duhului sfinț: să petrecă pre voia acelu Duh, datui-au pipāială să pipāe ca să facă milostenie la săraci, și să se închine și să slāvēscă pe prea puternicul Dumnezeul nostru.

[*Pentru că șapte vârste are omul și carele sânt și cum se chiamă. Gl. 16.*]

[*Dumnezestii dascăli*]. Cocon iaste omul 1. decă naște până la 4 ani, copil se chiamă 2. mă de la patru ani până la patru-sprezece, cătarig iaste de în 15 ani până în 4. doa-zeci și doi, voinic adecă jună iaste 5. de în doa-zeci și trei de ani până în 42 6. bărbat iaste de în 42 de ani până în 69, iară bătrān iaste de la 70 de ani până la optzeci: decia mai mult neputință și dureri și hōle.

[*Pentru în ce loc de al trupului lēcuiaste sufletul. Gl. 17.*]

[*Dumnezestii bogoslovii*]. Bogoslovii besericii zic că sufletul omului iaste viață și obhāsenie: tuturor mădularelor trupului, pentru că el dă tōtă putērea și tōtă lucrarea trupului, iară de va întrebă cineva unde stă sufletul? ziceva că stă în cap, și adevărat grāiaște, ce însă nu e numai în cap, iară de va zice că e și la inemă; adevărat grāiaște, ce nu e numai acolo: ce e cum zic bogoslovii și filosofii, că sufletul iaste tot intru tot trupul și intru tōte mădularele, și iaste lucru neimpărțit și nedespărțit, adecă nu se împarte nici se desparte, ce mai mult lucrēză în cap, și mai mare și mai vrednicēște adecă cugetul, ținerea minte, nālucă, vedērea, auzirea, și altele asēmenea acestora.

[*Ioan Dam*]. Iară Dumnezăescul Ioan Damaschin zice, că sufletul omului se află în trei locure mai de trebă ale trupului și cum începe raza sōrelui într'un loc și intră într'o casă de o luminēză tōtă, așa și sufletul, în trei locure ale trupului lēcuiaste de luminēză și înviază tot trupul, lēcuiaste sufletul la inemă și despre partea capului din dārāt carele se chiamă Ellinēște Cotylon, iară pre limba prōstă se chiamă acutis adecă ceafă, și în vinele cēle împărtești într'acēste trei

locure lăcuiaște sufletul cum am zis, drept aceea în ce căs se va vătămă inema sau vina cea împărătescă se va tăia și va cura sânge mult sau căs se va beteji și se va tăia : aceeaș într'acel căs se despărte sufletul de trup, și mōre omul de tot. Iară de'f e voia să se într'adeverez și să te încredințezi cum se află sufletul într'acēle trei părți ale trupului, vezi că tae omului picioarele, mâinile. dau betejiun pre cela-lalt trup și a mulți varșă și mațele și se betejesc grumazii și gâttelej, și capul și iarăș le cōse dohtorul : și scapă omenii de mōrte, iară de să va face betejală sau vătămare într'acēle trei locure carele am zis mai sus : mōre omul că mai mult n'are nice o vindecare, și lăcuiaște sufletul într'acēste 3 părți ce am zis și dă întru tot trupul puterea cea vie a sa.

Pentru sufletul omului cā iaste chipul a lui Dumnezeu și ce lucru iaste și de unde se ține și cum lucrăz în trup și deca se despărte unde merge și unde așteptă până la a doa venire a lui Hs. : carele va să judece lumea. Gl. 18.

[Anastasio al cetății lui Dumnezeu Marea Antiochie]. Știe tot omul că omul se-aș chemat pre chipul și pre semănarea a lui Dumnezeu, pentru că multe de călea ce sânt întru Dumnezeiasca fire (adecă a lui Dumnezeu) ascunse, iale se cunosc după ființa Dumnezeiască întru sufletul nostru carele iaste un obraz și un chip după dar iar nu după fire. Acesta iaste carea voiu să zic. Noi mărturisim firea a lui Dumnezeu a fi neînțeleptă ce să zice nu pōte niminea să o înțelgă întru mintea sa; iaste și nenumenită : de n'are nume și nevăzută : adecă nu se vede și neapucată : că nu se pipăe și neputredă : că nu putrezēște pre fire adecă după fire mărturisim și credem pentr'acēea și sufletul fiind pre chipul lui Dumnezeu, nu cumu'i e firea ce după dar, pentr'acēea iaste nevăzut sufletul omenilor, după ființa noastră adecă nu'l vede niminea, nespus, ce să zice negrăit, că nu pōte niminea să'l lămurēscă a'l spune, încă mai iaste și neputred și fără de mōrte, iar după dar iaste și lucrătoriu, pentru că omul naște pre om și lucrăz meștersugure cuvinte, și măestrii, fiind și acel suflet de chipul a lui Dumnezeu, că decă vrēme ce iaste Dumnezeu nespus și sufletul iaste nespus, iaste Dumnezeu fără de mōrte și sufletul fără de mōrte, deca iaste Dumnezeu neputred, și sufletul neputred, deca iaste Dumnezeu nepipăit și sufletul iaste neapucat. Dumnezeu gânditoriu, și el iaste gânditoriu, adecă cu mintea gândēște, Dumnezeu tocmitoriu tuturor și sufletul iaste tocmitoriu cum am zis, de naște pre alte suflete și tocmēște cetăți, orașe, locure, case, palate, be-

sérici, Mănăstiri : și alte lucrure nalte mai frumōse. Viț sădēște, pomii, grădini, câte vezi că face omul carele naște mīntea carea iaste lucru fōrte înțelept al sufletului și Domn al ființii omului și acēsta iaste pre chipul al lui Dumnezeu, ce călea ce le are Dumnezeu nevedērea, neînțelēgērea, nespunerea, nepipăirea, neputrezirea; nemōrtea acēstea le are de felii, iar sufletul omenesc le are după darul a lui Dumnezeu; pentr'acēea se chiamă omul pre chipul a lui Dumnezeu : iar pre felii nu, și iară pre chip și după dar iar nu pre felii pentru că chipul lui Dumnezeu cel ce e pre felii, iaste ființa și cuvântul a lui Dumnezeu, neschimbat chip al tatălui decă pentr'acēea se chiamă sufletul că are firea a lui Dumnezeu după dar : căci iaste chipul a lui Dumnezeu cum am zis. Drept acēea cumu's unii de întru omenii carii nu pot să spue firea sufletului carele iaste după chipul a lui Dumnezeu carea iaste firea și de în ce nēm iaste de în vecl : asijderea nu știe să spue și ce iaste sufletul omului ce cum arată Dumnezeu puterile sale și lucrările sale cu zidiri zic pământēști cu acēstea ce se vād adecă ale ceriului, ale pământului ale Aerului și ale lumii, și ploile și cutremurile, și mările, și sfinția sa e nevăzută : așa și sufletul nostru cel nevăzut cu al său trup carele să vede ca o lume arată ale sale lucrure. Și cum șade Dumnezeu mai pe desupra de ceriure, și iaste oblăduitoriu tuturor lucrurilor : așa și desupra ceriului gurii omului stau ce e în cap adecă crierii în chipul a lui Dumnezeu, care crierii în mintea oblăduitoria tuturor lucrurilor omului, de tocmēște, așază, grijaște și îndreptēz și isprăvēște tōte ale omului, și împodobēște ca o podōbă pre lucrurile lui. Drept acēea de să va tāmpla cuiva să se rănēscă ce s'ă zice să se betejescă în creștetul capului unde sânt crierii aciaș păfimește mintea, deca de acolo nu se curățēză nice ține mīnte omul ca de înlăși și iar ce e dea cuvântarea sufletului lucrăz cu inema iar ce e dea pohtirea lucrăz cu ficiții și ce e dea răderea lucrăz cu splina și răsuffă cu plumăna, iar mădu-lariul omului adecă ce e dea naște să facă copii lucrăz cu rānichii, și iar ce e de mânia omului, adecă mânia lucrăz cu sângele și ce e dea cunōște cu ochii și vorba cu limba, pentr'acēea deca se tae limba deca omul numai pōte grāi, și deca se despărte sufletul de trup rămānu'i tōte nemiscate, iar sufletul iaste iar fără de mōrte, iar deca sa va scula trupul atunce el ia pre suflet ca cum ar fi și el neputred după sculare, deca și lucrurile trupului sânt atunce și iale neputrede (adecă după scularea trupului) și acēstea le-am zis pentru ceia ce mor în

pacate, ca să vază și să cunōscă de ce bucurie unde ce bine se lipsesc, iar căte suflete au primit pre Duhul sfint pentru lucrurile lor cele bune și se-aș făcut ca un dichis și trup al Duhului sfint, pare'mi că cu darul și cu luminarea a Duhului sfint și după mōrtea trupului (pentru că sufletul iaste fără de mōrte) vor să se bucare și să slavoslovēscă luminat pre cuvântul a lui Dumnezeu, și va să se rōge sufletul pentru al suflet, cum vedem și allām de în sfințele scripturii, deca deca se despărte sufletul de trup, [Zri. psal. 135]. atunce să lipsēște și de gândurii și ascultați să vedēți cēgrāiaște David pentru ceia ce mor : că într'acēea și pavor tōte gândurile lui și nu ș gândēște nice de un lucru, însă deca se despărte sufletul de trup atunce are voe doă zile de se duce cu ingerul unde va el aicea jos în lume pre loc pre unde va, [Zri. ostiuvimice]. deca sufletul de multă dragoste a trupului căce se-aș despărțit de dīnsul : unele ori merge în casă unde era întru viața lui, altele ori la mormānt unde iaste ingrupat trupul de carele se-aș despărțit; iară sufletul cel îmbunătățit și drept, emerge de îmbhă pre la locurile unde avea obicēiu, dă se inclina și se ruga pentru spāsenia lui, și așa face doăz zile pre pāmānt, iară a treia zi se duce ingerul cu acel suflet la ceriū și stā înaintea grōznecului și prea luminatului judecătoriu : dā se inclina naintea lui Dumnezeu, iară deca se inclina atunce cu porunca a lui Dumnezeu ducēsă cu ingerul dā'i arată prea frumōsele în tot felii lucrurile sfinților carii au făcut voea sfinției sale în lume și nesocolita fericire a mirese-niei raiului și acēstea tōte le vede sufletul, deca după lucrurile ce au făcut, dau'i loc până ce va veni Domnul să judece lumea : să plătēscă fies-cuī după lucrurile lui.

[Semneză să știi unde se află sufletele]. Iară pentru unde se află în zioa de astăzi sufletele dreptilor și ale păcătoșilor, zice așa acest sfint și Dumnezeesc Anastasio, cum de acēsta niminea n'au zis nice au grāit prea amăruntul adevărat, ce însă numai am văzut și am aflat de în dumnezeestile cuvinte ale stăpānului cum sufletele dreptilor : [Antonie] sânt în raiu cu sufletul sfințului tălharii pentru că și Dumnezeescul Antonie lăcuioriul de în pustie, așa au văzut și el, pentru locul sufletelor : [Pamvo], cum sufletele dreptilor în raiu sânt așijderea și bogonosetul Pamvo : și all'i bogat de în sfinții pārinți, așijderea și pre sfințul Ioan Leāstvicinicul așa zice, [Ioan Least]. tălhariul carele au zis cătrā stāpānului pomenēstemā Dōmne întru împărăția ta : atunce tot raiul moșteni și Dumnezeescul Solomon zice : [Solomon]. Sufletele dreptilor în mīna lui Dumnezeu și nu se va atinge de dīnsele munca, iară pentru sufletele păcătoșilor tōtā lēgea vēche și lēgea noāă zice

că se află întru legăturile iadului ca și cum ar fi niște omeni rāi în temniță și zac acolo până li se face sēma vieții lor să piară, [Pentru sufletele păcătoș]. așa se află și sufletele păcătoșilor ca întru o temniță, până va veni dreptul și infricoșatul judecătoriu Hs. Dumnezeu la a doa a lui venire : să judece lumea. [David psal. 9]. Grāiaște și Dumnezeescul David pentru păcătoși să se întōrcă păcătoșii întru iad, deca acest cuvānt ce va să zică : să se întōrcă. arată adevărat că sufletele păcătoșilor astăzi întru iad sânt.

Pentru mōrții putēvor cunōște unul pre altul acolo unde au mers, și bogatul cum cumosecu de se rugă lu Avraam și lui Lazăr, și și aduse aminte și de cei cinci frați carii era la casa lui și cum sufletul iaste fīră de mōrte, și cum se fac împreună sufletul și trupul. Gl. 19.

[Anastasio, al Dumn. cetății marea Antioh]. Vedem și șlim că cu tōte cu călea ce zice la bogatul și la Lazăr povestea acēea o au zis Hs. cu chipure și cu pilde : iară nu cu lucrul, iară căci iaste pildă decolo iaste adevărat, în-tāi că niminea încă n'au intrat până acum nici în Ghēenā adecă în matca focului, nice întru împărăție, până ce va veni vrēmea sculării trupurilor, deca deca vrēme ce iaste trupul în grōpă ce limbă au avut bogatul să grāiască și să cēră o picătură de apă ca să ș pōtā stingē arderēa ce avea? adoa cum nu se vād în iad, ceia ce să trimet acolo, ceia ce să răpesc pespe nori? ce să zice dreptii pentru că i duc sus la ceriū : la împărăția a lui Dumnezeu, deca cum a zis mai nainte încă nu se-aș făcut munca deplin saū plata desāvārit; adecă sēma : [Zri]. nice păcătoșilor, nici dreptilor pentru că ce dreptate ar fi să greșască împreună trupul și cu sufletul, deca să se muncēscă sufletul fără de trup, sau să se incunūze, ia ascultă pre dumnezeescul Pavel, unde învață și zice pentru cel drepti : fiind zice să se muncēscă pentru credință, drept acēea încă n'au luat platele și fīgāduiale, și iară zice că fies-care de întru noi de să ia călea ce a făcut cu trupul lui, deca va să zică așa de acēsta și va să arate că fără de trup nemica nu face sufletul nice va să ia de nu se vor împreuna amāndoi, [Zri] drept acēea să nu gândēscă cine-va că sufletul după mōrtea trupului se strică sau se rāspēște ca un fum sau ca un nor, cum iaste sufletul și duhul dohtōcelor și al jigāniilor : ce ea ascultă pe Hs. unul chip și unul fără de mōrte al sufletelor nōstre, cum ne învață și zice, nu vā fie frică de ceia ce ucig trupul vostru : că sufletul nu'l pot ucide, [Matei Zac. 37]. drept acēea sufletele sânt după mōrtea trupului o ființă carea iaste un lucru de nu se strică nici să rāspēște ca fumul și ca norul; nic

iasie făcut mai înainte de cât trupul, după bârfelele a lui Orighen pentru că omul în zgăul muerii nu samănă sămânța fără de suflet: ce vine de face om însufletit cu sufletul și cu trupul desăvârșit, pentru că trupul fără de suflet n'are chip, nici sufletul fără de trup n'are chip; numai sufletul dobitocului iaste cela ce se face pespe Duhul văzduhului, întru mișcare vie, întru sângele dobitocului, întru suflet a dobitocului are acēsta că iaste făcut de în cele 4 stihii și deca mōre dobitocul: să rāsipēste iară într'acēlea, iar sufletul omului iaste o ființă cuvântătoare fără de mōrte și gânditoare, și n'are acēsta, să fie de în stihii ce e numai de la Dumnezeu cum știe singur numai Dumnezeu, și de acolo de unde știe sfinția sa, și cum știe așa 'l au tocmit, care suflet nu iaste începătorul n'uraj: [Zri]. ce iaste fără de sfârșenie, pentru că și coconi cari' lēpadă de într'ansel muerile deca se inchipuiaste trupul și mōre în zgăul muerii. Sufletul coconului aceluia nu mōre nice piare ce tot iaste viu și nu se strică, numai ce să adună cu noi tōte sufletele 6menilor cu trupurile la înviarea înaintea a lui Dumnezeu cu lucrarea cea nespūsă a acelu' prea putērnice Dumnezeu acēstea zisem cu puține cuvinte: a pentru rândul sufletului. [cunoștere un. cu al. la împdr. psalm. 102]. Iar pentru cum se cunoșc unii cu alții într'acea lume de sus nesfârșită carea n'are sfârșenie, de acēsta Dumnezeescul David zice: ia coh Duh proidet vnem i nebudet i ne poznaetsea ctomu measta svoego; adecă sufletul carele au eșit de în lume apoi nu o va cunoște, căci că au eșit de întunērec, de mērgē la lumină dar de tot acolo cum vor cunoște unul pre altul? care suflete nice o dată n'au văzut unul pre altul gol în lumea acēsta, pentru că cunoștința se face pre semne și de alēgeri și despărțire ce are unul de cătră altul iar sufletul deca mōre omul n'are nice o alēgere, nice un semn de cătră altul, numai ce sânt la tōte o semănare pre felii; și iar deca se vor scula adecă deca vor învia nu vor avea cunoștință pre felii unul de altul, pentru că acolo nu iaste nici mișcorare nici mătirea trupului, nici muerēște nici bārbatēște nici albii nici negri, nici coconi nici bătrini: ce cum au fost Adam când 'l au zidit Dumnezeu în raii, așa vor să înviaze toți cari' au murit de începuta lumii, ca și grăunțele adecă sămânța deca ce cade de în spinii și în pământ se-au îngrupat mic și nu rāsar iară mic: ce să fac pline de spice, cum au fost mai înainte de ce nu căzuse de în spice, pentru că sfinții părinți zic: Nașterea 6menilor iaste, că vor să se facă ceea ce au murit ca omul cel de întâi și de început, ce să zice ca Adam, cum am zis mai sus, deci cu socotința chiară, nice un om nu va să cunoșcă unul pre altul: ce numai cu

Dumnezeiască înțelepție, [Gl. 19. Zac. 6]. vor cunoște pre mulți, pentru că zice și la evanghelie pentru ovreai: Văzreat nai ego] probodoșă, adecă zice cum vor să cunoșcă ovreai pe Hs. pe carele 'l au împuns cu sulfa și acolo vor lua isprava focului de veci cu dracii. [Ioan Zlatouș]. Zice și Dumnezeescul Zlatouș pentru sufletele cum se cunoșc în lumea de sus și aduce pilda de la evanghelie că bogatul de carele zice la evanghelie carele se îmbrăca în Caftane și în zarpale după mōrte au cunoscut pre Avraam carele fusese mort de atâtea ani, și nice semnele știa nice altă cunoștere avea la dînsul ce încă zise: Părinte Avraame și 'l cunoscu cum iaste Tată a multe limbi, și cum iaste acel Avraam minunat, și să înțelegeți și să știți de acēsta pre ce semne 'l cunoscu sau pre ce graiū că adōră au vorbit vre o dată cu dînsul? să știți că acēle suflete ce să cunoșc după mōrte de n'ară avea darul a lui Dumnezeu nu s'ar fi adus aminte cum au avut 5 frați în lume și aducându'și aminte de lume și de casa cum zice, drept acēea suflete iară cunoscu lumea și pre ceia ce sânt în lume, iară 5 frați de cari zice mai sus va să zică de cinci simțiri ale omului, ce însă iară cum cunoscu bogatul pe sārăracul Lazăr carele nu mai era cu împuțiciunea ranelor și sārăc, cum 'l cunoscu în lume deca vrēme ce zic unii că nu se cunoșc sufletele? ce e cum am zis mai sus sufletele cunoscu unul pre altul cu darul lui Dumnezeu și iară: sau cu darul a lui Dumnezeu, sau cum zice Evanghelia: sosēște până acēea atâtea că se cunoscu sufletele într'acea lume iară pentru suflet cum iaste fără de mōrte, am spus multe socotele, [Zri] și iară vom mai zice de în celea ce am adevărat ale sfinților părinți că bogat și eretic mai vartos Orighen zicea că sufletele sânt făcute mai înainte, și deca se polimēște trupul în zgăul muerii după 40 de zile deca îngrecēză muerea atunci vine sufletul de înviază trupul și de acēsta zicea minciună și orbēște: ca un orb de dracul, iară adevērița iaste așa, când se împreună bārbatul cu muierea, cu lucrarea și cu tocmea a lui Dumnezeu facese trupul împreună cu sufletul, și ia ascultă pre Moysi să vezi ce zice, cum când au făcut Dumnezeu pre omul făcut'au numai un bārbat și numai o muiare, și le zise: creșteți și vă îmuliți și împleți pământul, deca zice și socotește nemul cum de acolo se-au nāscut cutarele și cutarele, și mult lăfēște lumea, iară nu zice cum au poruncit Dumnezeu bārbatului cu muierea lui să facă trupure și el să bage sufletele: ce pre omul au făcut însufletit. Trupul și sufletul și sămânța lui iaste însufletită și cum iaste el cuvântătoriu: așa iaste și sămânța lui cuvântătoare, și pentru ca să înțelegeți bine nebune eritice socoteleā chiară,

ară nu sus în vânt de cele ce zic ia spusem văzuta vre un dobitoc să se hrănescă nefiind viu și însufletit, cum bārfești na zic tu? [Zri O. ereticule]. că și în zgăul muerii deca ar fi acel trup al copilului fără de suflet, deca cade sămânța bārbatului în zgăul muerii; până în 40 de zile de n'ar fi vie și însufletită: au nu s'ar impuți și au n'ar putezi? iară tu vezi că cade o picătură de apă adecă sămânța și acēea se hrănește în face cap cu obraz, cu nas, cu ochi, cu mâni, cu picioare și cu alte mădulare trupului: și tu vezi să nu fie viu însufletit și să se hrănescă? ce fără de minte ești a socoti acēsta lucru că de ar fi așa cum bārfești tu, nu se-ară mișca adins elu'ș în pāntecele muerii de n'ar fi carele 'l mișcă: ce să zice deca ce 'l mișcă carele iaste sufletul, [Zri pentru ceia ce zic că nu se face sufletul cu trupul împreună de o dată] și ia vezi la om că deca mōre căce nu mai are suflet carele iaste de 'l mișcă: rămāne trupul mort și nemișcat și deca nu mai îmblă nice mai grāiaste: ce n'uraj câte puțin câte puțin putrezēște în pământ căci că nu mai are suflet carele 'l înviază: ce însă sufletul deca vrēme ce înviază trupul, el iaste fără de mōrte, și nice un om nu pōte să înțelegă sau să pricepă ce iaste sufletul, numai ori ce am priceput de stāpānul Hs. și mai înainte de prooroci, cari zic că sufletul după dar ce are, iaste pre chipul a lui Dumnezeu, drept acēea noi 6menii ne ducem în munca vēcului căci că mustrăm chipul a lui Dumnezeu cu păcatele carele facem. Pentru acēea și besērica se rōgă de nūmele 6menilor și zice: obraz esm nezrecemāia slavi tvoea, aștei iaz vāi noșu sāmārașeniū iprocēea; adecă chip sânt eū omul al slavei tale Dōmne acēi nespuse mār de și port pre mine sēmnele păcatelor mele, iară tot chipul tău sânt, pentru acēea și iară la slava marelui Antonie zice: eje po obrazu sābliudāi nevredimū i procea, adecă tu'ar pāzit ce au fost pre chip, adecă sufletul tu'ar nebetējit, adecă nevātāmat, iară eū ocașnicul de mine 'lam stricat cu păcatele, pentru acēea zice Dumnezeescul Grigorie Bogoslov priceastih sea obrazu inēsāhranib, adecă eū am avut pārtāșie de în chipul fiului și a cuvāntului lui Dumnezeu, al neschimbatului chip al tatălui și nu 'l am pāzit, adecă cu păcate 'l am stricat; chipul va să zică sufletul pentru acēea au luat al nostru chip, adecă făcutu-se-au om cu suflet și cu trup, ca pe chip să spāsēscă și trupul să 'l facă fără de mōrte, deca zice fiul și cuvāntul a lui Dumnezeu se-au priceștuit ce să zice se-au împreunat cu chipul omului ce să zice cu înțelegătoriu suflet și trup, ca să spāsēscă pre chipul, adecă gânditoriu suflet al omului, și să facă

fără de mōrte și pe trup, carele era dezbrăcat de chip.

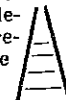
Pentru trei părți ale sufletului: a cuvāntătoaresc a pohitorose, și a mānios. Gl. 20.

[Grigorie Nisodii]. Marele Grigorie Nischie de meștersugul și de înțelepția cea mare a sufletului așa zice; trei lucrure sânt carele se vād la suflet: Cuvāntătoriu, pohitoriu și mānios, într'acēste trei ale sufletului aflāse și bunătatea și răotatea.

[Pentru cuvāntător]. Bunătatea cuvāntătoriuului iaste ca cum ar fi neștine pravoslavnice, întru propoveduirea apostolilor, carea o au adevērit Dumnezeescii părinți de se-au adunat după vrēme de au făcut sāborā a tōtā lumea, și pre în bogate locure. Inșā bunătatea cuvāntătoriuului iaste să știe binele ce iaste să 'l fie, și răul ce iaste să se ferescă să iubescā blagocestia și lucrurile cele bune, iară ne blagocestia să urascā, așjidera și faptele păcatelor: acēsta iaste bunătatea cuvāntătoriuului, iar răotatea cuvāntătoriuului iaste neblagocestia adecă când se lēpādā neștine de legeș, adecă de domnul nostru Is: Hs; lumina cea adevēritā carea luminēză pre tot omul deca ce vine în lume, adecă la dînsul la Hs, și altele căte dāșertēzā besērica a lui Dumnezeu și anātimisēște și mai pe scurt să zică neștine bunătatea cuvāntătoriuului iaste căte vin de sânt de spāsenia sufletului, iar răotatea cuvāntătoriuului iaste: căte duc pre om în muncā de la mic până la mare.

Cuvāntător.

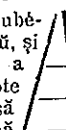
are bunătatea sufletului și drēptā credință și lucrurile cele rele.

[Pentru pohitorose]. Bunătatea pohitei iaste ca să știe neștine tōtā dragostea lui și pohita: la domnul nostru Is. Hs; și întru poruncile lui, și nemica să nu cinstēscā măi mult deale lumii acēștia: de cât dragostea a lui Dumnezeu, pentru că bunătatea fără de ajutoriu lui Dumnezeu nu se isprāvēște cum zice Dumnezeescul Iacob brat Bojii, acēsta iaste bunătatea cea bună a pohitirii, iar răotatea a pohitirii iaste, când iubēște cine-va dulcēța lumii, averea, slava, cinștea: și tōtā podōba trupului, carele pornesc pre omul în curvie, și într'alte răotāși dievolești.

Pohitoresc.

Bunătate are să iubescā pre Dumnezeu, și pentru dragostea a lui Dumnezeu, tōte ale lumii acēștia să nu le bage în sēmā.

Răotate are dulcēța iubirea de banii, curvia, preacurvia, zācērea cu bārbat, și de frica a lui Dumnezeu de tot nu se tēme.

[Pentru mânios]. Mânia are bunătațe când se manie cine-va asupra Diavolului să zică că tu drace 'm zice să curvesc, să prea curvesc, să ucig, să fac voile tale, ce eă nu te ascult, numai ce' zic să fugi departe de mine, căci că Hs. al mieă iaste cu mine, și câte răotăți ve brodi să faci mie, nemica nu poți să'm faci, pentru că asupra sufletului mieă n'ai putere. Acesta iaste bunătațea a Măniitorului, adecă a mâniei; să se manie tot creștinul asupra dracului, și spre lucrurile cele rele, să gonescă de la ănsul gândurii dracului și ale tuturor păcatelor, iar răotatea mâniei iaste întâi pizma, ținerea de manie îndelung, aducerea aminte de rău și muzăvirea carea face și bătăi și tôte zărvile și uciderele.

Mănierea.

Inșă bunătațe are să se manie spre diavolul numai care 'ndemăă tôte păcatele la om să se ferescă de a lucerile aminte ale dracului

Iar răotăți are să pizmescă să ție manie mult să aducă aminte de rău să muzăvirescă să ridice cuțit și lemn pre om.

Pentru fiul și cuvântul a lui Dumnezeu domnul nostru Is. Hs. pentru ce ai trebuit să se intrupeze: Gl. 21.

[Dumnezeu, blagocestivi]. Spune-vom și de acestă că pentru multe lucrure și vini căci că era toți omeni, dă desupt împăcat și îmblestemul ce luase Adam, pentru neascultarea poruncii a lui Dumnezeu, drept aceea se-ai căzut cela ce ai vrut să spăsescă pre păcătoși: să fie striin de tot păcatul. Pentru că un Vraciu bolnav dăznodat, adecă să' fie tôte vinele stricate, acela nu pôte să tãmăduiască nice pre un bolnav: ce trebuie vraciu să fie sănătos și să se ducă să vază pre bolnav și să' fie mintea întregă și mânile sănătose, ca să apuce strângerea cu mânile și cu mintea să pricépă hola, deci deca vrême ce era toți omeni jos împăcat cine în multe cine în puține, pentr'aceea nu putea om pre om spăsi, ca cum se-ar afla doi înși într'o Mare cu grea furtună, și nu pôte unul altuia să ajute și atăta se nevoeaste unul ca și altul. Iar Domnul nostru Is. Hs, zice fiul și cuvântul a lui Dumnezeu, carele era fără de nice un păcat (pentru că trupul care ai luat luatul'au fără de păcate, și se făcu dohtor sufletelor 'și trupurilor) neavând sfinția sa nice o hola ce ai fost desăvârșit Dumnezeu și om desăvârșit, dece cu săvârșenia lui ai spăsit lumea, adecă pre omeni, pentr'aceea se-ai căzut să se intrupeze acela numai fără de păcate, dar căce n'ai venit inger? [Intrebare, răspuns] căci că tainele tatălui nu le pricépe, fără numai fiul și cuvântul lui, unul fiind singur Hs. carele iaste o sfință cu tatăl

cu și altul om carele nu cunoște mintea altui om: [vezi pentru ceea ce zic că pricépe pre alt om, ce'mi te portă], ce numai cuvântul omului cunoște a luminate încă iar nice un inger nu iaste făcător ce el iaste făptura a lui Dumnezeu, pentr'aceea n'ai putut ingerul să ia trup să se facă om, dece pentr'acesta ai trebuit singur fiul și cuvântul a lui Dumnezeu să se intrupeze că putea să facă tot lucrul, încă tot omul era jos în mörte și toți mergea în iad, și pre toți 'i ăinea iadul, dar cum ai fi putut cine-va ai prooroc ai altul să spăsescă pre omul carele ai mers în iad împreună cu alții: iară domnul nostru Is. Hs. măcar de ai și murit și ai mers în iad, mers' ai cu mult mal de grab, nu să rămăe acolo ca alții, ce pentru să scotă și pre alții de acolo și ia ascultă întâi pre David ce zice: ghi văzvel esi ot ada Dșu moiu, adecă tu Dômne un Dumnezeu (măcar de ești și de trupul mieă) scos' ai sus de în iad sufletul mieă și ai putrezit în pământ trupurile tuturor omenilor, iar trupul stăpânului Hs. nice o dată nice cum n'ai putrezit, pentru că iadul nu putea să' inghiță ca pe alții carii avea bogate păcate, [palm. 15]. ia ascultă să vezi ce zice David; ni dasij prepodovnomu svoemu videati istleanie, acuma de intr'acestă proorocie ia Damaschim și zice: Vă grobeaje istleanie ne videă stoe tealo și Stăi Cosma: teno vofvoistlenie ne videa Vidco, nije dșatvoea vă ae dea stranno leapno ostavlena baistă; adecă trupul tău domnul mieă n'ai văzut în iad putrejune, nice sufletul tău în iad n'ai rămas neostavlena vâistă, închipuiaște de zice n'ai rămas iară strannoleapno se chiamă minunat și ca pentru să știi ce va să zică, ileanie și istleanie; ileanie se chiamă stricare de într'un lucru într'altul, ce să zice de în viață în mörte, iar istleanie să chiamă cum ai zice, trupul omului sau al altuia acolo unde iaste umăd să se strice să se facă pământ, acestă stricare n'ai văzut trupul Domnului Is. Hs. că 3 zile ai fost în pământ adecă în mormânt și așa ai stătut tot deuna sfântul lui trup ca în cés ce ai murit, [Zri opasno să știi] pentru că Dumnezeu și de la acel trop mort nice o dată n'ai lipsit pentr'aceea zice: Vă grobeaje ploschi vă adeaje sădșe io iaco bog vă rajje să razhoiini com i na preastolea beașe 605: i procea, deci alt ceva n'ai văzut trupul al lui Hs. ce numai mörte, ce să zice despărțela a sufletului de trup, 3 zile, și nici dumnezeire ai lipsit de trupul cel mort nici de la sufletul cel indumnezeit nice de în mormânt nice de în iad ce încă nici de cătră scaunul părintesc, ca un Dumnezeu ce iaste pretutinderea și tôte le obârșește; încă trebuia acestă fiul și cuvântul a lui Dumnezeu, să ia trup ca să înșale pre diavolul să se bată cu dănsul și să' biruiescă. Pentru că diavolul când' ai

duse în munte să vază împărăiile atunce de ar fi fost numai om iar nu Dumnezeu și om, 'l ar fi înșelat; cum ai înșelat și pre Adam căruia 'i zice că de vești mănca de în pom o vă vești face și voi Dumnezeu, și cu trufia acestă' i înșelă, așa făcu și lui Hs. și' i zise: dă ești fiul a lui Dumnezeu și pietrilor să se facă pămăie și acestă ai făcut diavolul ca să chibzuiască cu mintea, trufia omenirii a lui Hs. că iaste Dumnezeu și să știe de dănsul de va fi adevărat el' și fiul cuvântul a lui Dumnezeu, carele vrea să se intrupeze ca să împedede și să strice tocmela spăseniei omenilor ce stăpânul Hs. 'i se cădea să ascuză Dumnezeu ca să prinză pre diavolul, să' i cufunde cum face și pescariul cel bun, carele pörta undița și are fier și pe din afară pune îmbucătura carea deca o vede pēstele și nu știe cumu' de în lăuntru fierul adecă urdița merge să îmbrace îmbucătura aceea și inghite împreună și fierul și se cufundă și se prinde în puterea fierului. Așa și fiul și cuvântul a lui Dumnezeu avu' ai trupul ca o îmbucătură, iară Dumnezeirea carea era într'ansul în trup: înșelă pre diavolul, zicând să se bată cu trupul, iar ei se bătă cu Dumnezeirea, și fu biruit; [Damasch.] pentr'aceea zice Dumnezeescul Damaschim. Plăti'o oblojen iaco lestnoe undiță bojest vennoio siloio tvoeio zmia popral esi, adecă tu ai pus pe din afară împregiur trupul ca și înșalătura în undiță ce să zice îmbucătura și o mănca șarpele adecă diavolul, și se prinse pespre Dumnezeiasca a ta putere cum prinde și pescariul pēstele, încă trebuia și se cădea fiului și cuvântului a lui Dumnezeu să ia trup ca să pătîmescă trupul, căte ai pătîmit singur Hs. la patiga a sfinției sale ca să tãmăduiască cele 5 simțiri ale lui Adam, carele cu dînosele ai călcat porunca a lui Dumnezeu căci că Adam ai gândit cu mintea să se facă Dumnezeu, drept aceea se-ai făcut Dumnezeu om, ca să tãmăduiască acel păcat a lui Adam carele gândi cu mintea să se facă Dumnezeu, mănca de în pom și zice că iaste dulce și bun pentr'aceea și trupul stăpânului Hs. al adeviritului Dumnezeu mănca hiare 'i oțet ca să tãmăduiască păcatul a măncrii lui Adam, apucat' ai Adam de lemn cu mânile, pentr'aceea stăpânul Hs. ținutu-ș' ai palmele: ca să tãmăduiască acela apucare ce ai apucat Adam. Văzu Adam pomul și zise cum iaste, pentr'aceea scuipat fu stăpânul în obraz ca să tãmăduiască vederea; nu ascultă Adam porunca a lui Dumnezeu: iară stăpânul se făcu ascultătoriu tatălui până la mörte ca să tãmăduiască neascultarea a lui Adam [Zri olubimisce] mirosi Adam plodul pomului drept aceea Hs. cu impuțiciunea carea a oțetului și a hierii când vrea să le bea tãmădui mirosela plodului pomului, ca-

rele mănca Adam; luă Adam blăstem să imble pre mărăcină și pre pălămidă; drept aceea puseră în capul stăpânului: cununa de mărăcină: ca să tãmăduiască acel blăstem, imblă Adam în raiu și se duse să mănănce de în pom pentr'aceea, se ținui stăpânul la picior: ca să tãmăduiască acel păcat, dece pentru aceste vini și pentru altele multe carele nu le-am scris ca să nu măi lungim cuvântul, se-ai intrupat fiul și cuvântul a lui Dumnezeu, și se-ai răstignit, și a pătîmit ca să spăsescă pre omul.

Pentru dreptii cum se-ai botezat, și pentru cei necredincioși cum nu se-ai botezat. Gl. 22.

[Dumnezeu și Dascal]. Deca vrêmea ce se-ai făcut trupul omului de în cele 4 stihii deca mörte iale să răsipesc iară într'acela, așa ai fost și pentru Hs., adecă sângele și Apa carele ai curs de într' o sfință a lui costă, curs' ai în stihii ori unde ai curs ale proorocilor, ale dreptilor și într'ale tuturor omenilor și aflându-le se-ai botezat, iară de va zice cine-va că deca vrême ce ai curs în stihii ale tuturor omenilor ai botezat stihii și ale păcătoșilor și ale păgănilor, spune-vom noi și de acestă că nu iaste așa, ce de vă iaste voia să știi adevărat ascultați: cum cură apa și adapă și crește câte află sădite și verzi, iară câte află uscate nu le foloseste, numai ce le lasă iar uscate cum ai fost așa să socotiți să știi și de acestă că numai dreptii se-ai botezat iară nu și păcătoșii.

Pentru noi creștinii de unde ne am numenit dă ne chemăm creștini. Glava 23.

[Marin Preotul adevărite la Hin și daicas]. De la Hs. ne chemăm noi creștinii creștin, că mai nainte ne chemam Nazorei și Galilei, iar deca se răsipiră apostolii pre în laturile lum 'i, mēse Petr și alți ore carii la Antiohia și pre povodviră pe Hs. și de atunci începură ucenici a se chema creștin, cum zice Luca la deaania Apostolilor: de în carii unii ai și țin numai numele. iară darul și lucrurile creștinilor n'ai. Numele și darul ai, ceea ce sânt adeveriții ucenici și soți lui Hs. pentru carii grăiaște Hs. că voi sântei soți miei, de vești păzi poruncile mele și iară de vești păzi cuvântul mieă adevărat vești fi ucenici mie: cum ai fost adevărat vești creștinii adevărați, iară acuma postoli și alții creștinii adevărați, și sânt toți cucerii, Smerii și trăpitori, și sâract de voe și alții într'alt chip asemene, deci deca vrême ce sânt următori adevărați lui Hs. se chiamă creștinii. Stăpânul Hs. frate se chiamă uns cum am zis, pentru că ai fost uns de Duhul sfinț, într'acesta chip și creștinii cei adevărați sânt unși de duhul sfinț și fac plodurile lui carele le numără Pavel cătră Galateani și zice: Plodje Dșu Stgo este ljubov radost, mir, dălgoterpie, blagocest, Milosărdie

Veau, Cratost i văzderjanie. Plodul cel de întâi se chiamă dragostea a lui Dumnezeu ale căruia iaste slavostia blagodarania, adevărită închinare, cătră vecini, [Gl. 5]. dragoste, de ce O creștine când slăvești și te închini lui Dumnezeu întru toate lucrurile cum ai făcut Hs. atunci ești a lui Hs. și te chemi adevărit creștin, [Zac. 213], iară când tu nu slăvești nici mulțimești, nice te închini lui Dumnezeu, [Plod. 1], ce încă hulești pre dinșul și crucea lui și credința lui și altele multe asemene, atunci ești om drăcesc, iară nu creștin.

Plod 2. Al doilea plod al sfintului Duh iaste bucuria, nu a lumii aceștia și a trupului ce a priceperilor și a sufletului, pentru că adevăratul creștin cânduși vede priceperile lui curățite de toate păcatele și împodobite de toate bunătățile, atunci se bucură întru inima lui, bucurie sufletescă, macăr deși se tâmplă și pe din afară de multe ori, [Somonid și stii] a avea scârbe și primejdii și munci ca Dumnezeuști apostolii cari erau muștrați și muciți forte de păgânii iară ei cum zise Luca era bucuros și vesel pentru că Hristos făcuse-i vrednic să fie muștrați pentru numele sfintei sale; și ia ascultați pilda, un om carele iaste în casă și o vede spurcată și grozavă cadeise să se intristeze, așijderea și tu când îți vezi totă priceperea la curată și împodobită de totă bunătatea: atunci și se cade să te bucuri sfințește și sufleteste, iară cânduși iaste sufletul tot stricat de păcate: atunci și se cade să te intristezi înlăuntrul (ce să zice în taină) inimii tale, iară pe din afară petreci și te bucuri, și fie numai numele de creștin: iară dar n'ai.

Plod 3. Al treilea plod al Duhului iaste și se chiamă, Pacea, carea ai avut Hs. spre toți și forte o ai îndrăgit, și o lăsa apostolilor când zise: Pacea dați voaă pacea mea lasu voaă, drept aceea adevăritii creștini: iubesc și în acea pace, iar tu când ești făcător de scandală și iubești să semeți vrăjbi și pléve întru oameni și urăști pacea, atunci nu ești creștinesc: ce dievolesc.

Plod 4. Al patrulea plod iaste îndelug răbdarea carea o ai avut Hs, că ai răbdat multe nevoi, multă sărăcie, multe patime până la moarte, drept aceea și tu să veoști să rabzi, toate scârbele lumii și totă strimtura și zgărcela: pentru dragostea a lui Dumnezeu și pentru nădejdea vieții ceii de sus; iară cânduși ai aduci aminte de reie adecă de răotăși carele îți trimete Dumnezeu pentru spăsenia sufletului tău, iar tu faci pre Dumnezeu nedrept că te pedepséște iară nu pre alții oameni, atunci tu n'ai darul creștinului ce numai numele.

Plod 5. Al cincilea plod iaste și se chiamă al dulceții și al bunătății că tuturor iaste

dulce și bun, adevăritău pre dreptii întru dreptate și laudă lucrurile lor, îndreptă pre cei ce greșise cu dragoste, mângăia pre cei scârbiți bucurare cu ceia ce să bucura și cu cei intristați se intrista, drept aceea și tu când te veș asemăna lui Hs. intră această întru toate atunci ești creștin, iar când sânt la tine toate lucrurile imponci te și îți pare rău pentru sporul și pentru bună petrecanie a fratelui tău a creștinului, și te bucuri și îți pare bine pentru răotatea lui, și ai și altele asemenea a cestora, atunci cumuși voi zice creștin? ba ce încă mai vartos om dievolesc.

Plod 6. Al șaselea plod iaste bunătatea carea o ai avut Hs. că tuturor ai fost făcătoriu de bine, alăta cât și viața și ai dat pentru dragostea noastră, drept aceea și tu când îți e milă de fratele tău creștinul și hrănești slămandul și adăpîi insetosatul, când îmbraci săracul și primești pe strini și altele ca a cesteia faci, atunci ești adevărat creștin, iar tu când nu îți e milă de fratele tău creștinul numai ce faci rău și îl jehuești și îl răpești și îl face nedreptate și îl părăști și îl imprumutezi cu dobândă și camată și faci altele multe nedreptăți: atunci cum vei să te chemi creștin?

Plod 7. Al șaptelea plod, al duhului: chiamă credința carea o ai avut Hs. și tot de una o are, pentru căce făgăduiaște: face făgăduiașteți că de vei păzi legea și să nu îți faci priateni strini, ce să zice vrăjmașii lui dracii, să îți dea raiul și așa va fi, iar tu te făgăduiești când te botezi să fi tot deuna al sfintei sale soși, și să nu faci voile diavolului, drept aceea, tu dai vei face cum te ai făgădui și vei fugi de dracul ca să nu faci voile lui: atunci adevărat ești creștin, iar când tu te faci mincinos și necredincios și păgân și nu faci voile a lui Dumnezeu, atunci cumuși va zice neștine că ești creștin.

Plod 8. Al optulea plod al duhului iaste blândetele, carele tot de una pururea Hs. le ai avut, și cânduși grăia de rău sfinția nu grăia rău și când pătimia (cum zice Apostolul) nu îngrozia: ce încă era smerit și tăcut ca un miel, [Matei. Glv. 11]. și zicea celorlora ce vrea să fie adevăritii creștini: învățați-vă de mine că blând sânt și smerit cu inima, drept aceea și tu când ești smerit și tăcut, atunci al darul numelui creștinesc, iar când ești trufaș și măreț și nu suferi nice o dată să îți zică cineva alt ceva fără de numele tău, și injuri, muștri, și îngrozești, te lauzi și blăstemi, hulești și părăști, atunci cumuși voi zice creștin?

Plod 9. Al noălea plod al duhului sfint chiamă-se ținerea carea o ai avut Hs. întâi de bucate că nu mânca mai mult de câtuși priimia firea omenescă, a doa de somn, că de multe ori petreca totă noaptea la ruga a

lui Dumnezeu, drept aceea cela ce să ține de bucate și de somn și de alte prisolele ca acestea: acela are și dar și nume de creștin, iară tu, când chelluești totă ziua la bucate multe și în somnuri rele și fugi de la meserică ca dracul de cruce și alergii la curvii, la preacurvii, la jehuirii și la alte zborure dievolesții, [glav. 5. Zac. 213] atunci cum nu îți voi zice că ești om drăcesc, iară nu creștin, vezi o, frate, cari sânt adevărații creștini, zice Dumnezeuștii Pavel către Galateani: a ne hvai sut pleat raspeașa să slrmi ipohomi, adevăritul creștin cade-i-se să răstignescă patimele și pohtele trupului, și atunci se face priatén lui Hs., drept aceea cum se-au răstignit Hs. așijderea și creștinul se cade să se răstignescă adecă să ș omorâ toate mădularele trupului ce se zice și ale păcatelor, [Glav. 3. Zac. 257], cum zice acel dumnezeesc Pavel cătră Colaseani, fugiți de curvie, de necurăție, de patimă, de reaoa pohtă și de lăcomie, adecă iubirea de argin, pentru carele vine urgia lui Dumnezeu pre fii necuceriei cari sânt numai cu numele de creștin: iară lucrurile a lui Hs. nu fac.

Pentru crucea carea facem pe trupurile noastre când ne închinăm și cum se cade să o facem și ce închipuiaște. Glav. 24.

[Dumnezeuștii Dascalii]. Creștinul când se închină cadet-se să ș împreune cele 3 degete ale mâinii drepte, ce de întâi al doilea și al treilea, ca acestea închipuesc trei fete ale dumnezeirii, sfinții troițe în carele crede și iaste botezat întru numele ei adecă al tatălui al fiului, și al sfintului duh, și mărturisește trei fete ale acei Dumnezeuștii troițe, iară adecă ce îți puși mâna sus la cap închipuiaște capul ceriului, iară cânduși pogori mâna jos la mijlocul trupului închipuiaște pământul, pre carele se-au pogorât fiul și cuvântul a lui Dumnezeu de la ceruți pre pământ. Dă se-au intrupat de în sfintul pământ al depururea feciorei Născătoare de Dumnezeu pentru spăsenia noastră a omenilor, iară când rădică mâna de la mijlocul trupului și o suf sus dă spre partea dreaptă, adecă la umăr, închipuiaște slăvita înălțare a celui fiu și cuvânt a lui Dumnezeu, carele se-au înălțat dă pre pământ la ceruți și au șezut din a dreapta cerului a lui Dumnezeu și a tatălui, iară când aduci mâna dăspre partea dreaptă la stanga închipuiaște a doa venire a celui fiu a lui Dumnezeu a domnului și mântuitorului nostru Is. Hs. carele va să judece lumina, iară cânduși pogori mâna dăspre partea stângă până la picioro jos închipuiaște iadul carele va să muncescă Hs. Dumnezeu pre tot pre ceia ce n'ai făcut voile sfintei sale, ce se-au lepădat și le-au călcat.

Pentru unde se-au scris tus patru evanghelii și carele de întri'al cui chip se-au făcut. Glava 25.

[A lui Matei întâi]. Întâi a lui Matei evanghelie scrisu-s-au singur Matei apostol la Ierlșim pre limba oveiașcă în chip de om heruvim după văzneșenie dec'au trecut 8 ani și dăpre oveiaște o ai prepus Ioan grecéște; care evanghelie scrie și povestéște de nașterea trupescă a domnului nostru Is. Hs. cum se-au făcut om pentru noi omenii de în Dumnezeescul și sfintul sânge al depururea feciorei și slăvitei născătoare de Dumnezeu, a sfintei lui Maice, a spăseniei noastre a creștinilor și zice: Cniga rosdta Is. ha sna Davida iproceea.

[Marco a 2]. Iar al doilea stălp de evanghelie a lui Marco scrisu-se-au la Alexanria de Marco apostol în chip de leu după văzneșenie dec'au trecut 10 ani carele închipuiaște împărăția și domnia a fiului lui Dumnezeu a Domnului nostru Is. Hs. carele iaste împărat împărăților și domn domnilor și al ceriului și al pământului și zice acest evanghelist: zacealo evanghelia Is. Hs. sna bojia, iacoe est pisanno vâ Porreah, se az posăilaio Aggia moego preadlițem i voim ije ugotovit putvoi predtohoiu, acelea ce zice că voiți trimete ingerul meu și altele vezi bine că arată putere împărătescă.

[Luca a 3]. Iar al treilea stălp de evanghelie al Lucăi; scrisu-se-au la Roma în chip de junc, dec'au trecut după văzneșenie 15 ani, carele închipuiaște și arată tocmela și rândul prețesc și arhieresc și se încpe de la Zaharia Preotul și zice: Ponej ubo mnozi naceașa ciniti poveast iproceea.

[Ioan a 1]. Iar al patrulea stălp de evanghelia lui Ioan scrisu-se-au de singur Ioan Apostol în ostrorul Pamoșului în chip de Vultur zburătoriu, după văzneșenie dec'au trecut ani 32. Pentru că vulturul sborâ în sus așa și el grăind lucrure de bogoslovie mai nalle: Vă naceaia bea slovo: iproceea pentru aceea scriu pe Ioan în chip de vultur.

Pentru ce vinți pierd sfintele darul carele ai. Glava 26.

[Teodorit episcopul chirucii]. La Daviil prooroc face poveste Teodorit și zice: Când ai robii Navhodonosor Ierlșimul și luă a cesteia sfinte vase de le spurcă întru bucatele lor și întru altele fără de cale, ce la acele sfinte nu putea nimenia să între la dănselle nice să se finză să le pipăce acolo unde era aceștia toate nude se zice la staa stăih numai Arhierul ce intra de cădea într'un an o dată și de vrea fi necurat numai cât tăia Dumnezeiasca dreptate și bine știu deozar cum vazu o dată căruța carea purta chivotul, [Andrei Can. Fel]. ce să zice tronul în carele

era sfinta sfinților și se întorse să cază căruța aceea, atunci merge și el să ajute ca să facă bine și căci nu fu de în preoți: țâie! Dumneziasca dreptate și muri, drept acia zice slăii Andrei la marele canon al lui pentru aceasta lucru: poslujii bojestvenaim să draigatinea ce să zice cu frică și cu culturnur.

[*Intrebare cu mirare*]. Aicea de acesta au întrebat unii și zicea că ovreii cari era omeni curăț al lu Dumnezeu și numai căci nu era preoți căci se tindea la sfintele și Dumnezăștile lucrure pentru ce muria? iar Navhodonosor cu omenii lui cari era închinători de idoli și necurați cum luara acele sfinte de le spurcară când prădară Ierslimul și le făcură de totă slujba rea și de rușine: și nu pătiră nici un rău?

[*Răzvrățenie*]. Zice de acesta acel Teodorit că până ce sânt omenii lu Dumnezeu, intru poruncile lui și intru darul lui: ș'acela sfinte tôteș în darul, pre carele sfințește-le Dumnezeu pentru cuceria și sfinția omenilor, iară când urgiște Dumnezeu pre niște omeni pentru păcatele lor, atunci și acela pierduș darul carele au că Dumnezeu 'l ia, măcar de și pedepsște dumnezeu iarăși pre ceia ce au pedepsit omenii lu cum au pedepsit pre Nabhodonosor carele spurcară acele sfinte vase ale besericii cu posadnicele lui, că Dumnezeu cu vrăjmașii lui căci fără de lege păgân: pedepsște pre credincioși ca să se țelomudrască să se întorcă să vie la pocanie, de ce de să vor întorce Dumnez-ș se face milostiv asupra lor, de iartă și izbăvește pre dânșii de palimile muncii și nevoii, iară el de nu se vor întorce atunci să izbăndește cuvântul Apsotolului carele zice de veșii vrea să mă ascultați dulcețile pământului veșii mânca, iară de nu veșii vrea să mă ascultați: spata pre voi va junghia, că gura domnului au grăit acetea.

Pentru sfintele icone ce arată ca să ne închinăm lor cu dragoste și userdie iară nu cu slujirea. Glava 27.

[*Dumnezeștii Dascalii*]. Dragoste se chiamă o iubire și o apropiare a unui lucru, cum ai zice, pentru dragostea fiului mieu, văz și iubesc obrazul celuiia carele are o dragoste și o semnare a fiului mieu, acesta se chiamă cu dragoste, iară slujirea se chiamă când acea iconă a unui sfint sau a lui Hs să crezi și să mărturisșii că iaste acela Hs. și cinșești a cea iconă ca pre Dumnezeu sau pre sfintul a cui iaste icona ca pe sfintul acela: atunci mergi în muncă, ce icona a lui Hs. sau a sufletului: să 'l te închini pentru numele a lui Hs. sau a sfintului, pentru că zice marele Vasilie: cinștea icona vine pespe chipul cel de întâi, și la săbor: zice cine nu se va închi-

na chipului Domnului nostru Is. Hs. cu dragoste iar nu cu slujire: [*Zri opasno*]. să anatema, ș' acuma ce iaste cu dragoste și slujirea, însă obiceiū avea împărășii să pue în mijlocul țargului chipurile lor, adică slăpili, au de marmură săpate, au de zugrăvie zugrăvite și căci trecea închinase iconelor pentru cinștea împăratului, și acesta zice cinștea icona vine pespe chipul cel de întâi ce să zice la împăratul carele se chiamă chipul de întâi. iară nu slujia nice se închină nice slujia icona ca împăratului într'acesta chip să socotești și pentru sfintele icone.

Pentru cinci lucrure pe carele se odihnește Dumnezeu, și carele sânt acela. Gl. 29.

[*Porunca 1*]. Întai iaste curata rugă și rugă curată iaste să ai dragoste și dreptate pe fratele tău creștinul, ca să se potă auzi rugăciunea ta către Dumnezeu.

2 A doa poruncă iaste citirea psalmilor sau cu mulți omeni sau și singur de eluș adică să te nevoești la beserica ta. să cânti și să stăvești pre Dumnezeu cum te vești cum am zis sau cu mulți sau de eluș, că zice și Dumnezeescul David: Vaspoiu Gvsi domdeje esmă.

[*Psalm. 145*]. 3. A treia poruncă iaste cinștea dumnezeștilor cuvinte ale duhului ce să zice să citescă neștine dumnezășiasca scriptură, tot de una carea iaste plină tôte de cuvintele dumnezeescului Duh, pentru că dumnezeștii prooroci, dumnezeștii Apostoli, dumnezeștii părinți, dumnezeștii dascalii căle au zis și au scris, tôte le-au zis cu darul și luminarea a duhului sfânt.

4 A patra poruncă iaste aducerea aminte cu durerea inemil de păcate și de morțe și de judecată ce va să fie, ce să zice cu inemă înfrântă, să ș' aducă aminte neștine de păcatul lui, să se întorcă cu tot sufletul și să aducă aminte de judecată ce va să fie, a domnului nostru Is. Hs. carele va să judece lumea. și să ș' aducă aminte de morțe cărieaș sântem datorți toți omenii săi plătim, că de ș' va aduce aminte omul cum va să moră, nici odată nu va face rău.

5. A cincea poruncă iaste rucodelia, adică carea te-au dat să faci să trăești în lume, au meșterșug au negoțatorie au altă meșterie fie ce va fi să 'l faci drept, bun, să nu înșeli și să o faci rea. nice să iați cuiva vreun lucru ceva să 'l înșeli sau fără dreptate că căle ce să adună cu înșelăciune și cu ne dreptate curând să răsipesce și pier. Mai bine iaste să dobăndeșcă neștine puțin lucru (zice Solomon) cu dreptate, de cât să câștigi mulț cu nedreptate și Sirah zice, [*Somon Sirah* galbenii cari se strîng cu înșelăciune și fără dreptate ca răul vor să se usuce și ca tunetul în ploie: așa vor să cură, adică vor să

luga de la mânilor lui, și el de dinșii va să se lipsescă.

Pentru nărocul și de se va cădeu creștinilor să mărturisescă și să se laude în Năroc. Glava 29.

[*Anastasic a Dumnezeștii cetăți a marii Antiohiei*]. Nărocul 'l au fost socotind și 'l au pus numele aproape de Ellini, care năroc iaste o isprăvnicie în lume nesocotită mai nainte; povestea va să zică că nărocul nu iaste alt ceva fără numai ce socotește omul mai nainte ce să zice nesocotind cum va trăi în lume și cum se va grijii 'l vine ce 'l vine asupra cum ai zice au rău facu au bine au de voiș sluji au de nu voiș sluji, au de voiș lucra au de nu voiș lucra, au de voiș păți nevoe, au de nu voiș păți, [*Zri să știi*] și zice că ori ce 'l vine asupra nărocului iaste; ce aceta de 'l va socoti și 'l va zice neștine: acela iaste păgân și fără de lege, [*Zri să știi de zodia omului*] iar creștinul să grijiască și să socotească înainte să mărturisescă pre Dumnezeu împreună cu tôte, iar care creștin va mărturisi nărocul, acela au căzut de an locmela și înțelepția creștinilor, cum au fost ellini, de socotia lucrurile cele deșarte și de nimica, că aceia ellini. tôte câte venia lu omeni le scria zicând că le iaste de în stèle și de în năroc, și de în stèle va să zică că cele 7 planele adică: Cron, Zevs, Asis, Sorele, Afroditi, Ermis și Luna carele se chiamă 7 zodie, zic că fieș care de acetea au căte o fire sau și mai multe și ori cine se va naște într'acela cés, când se mișcă fieș care de într'acela stèle zic că iaste și va să fie în firea ei, ce trebuiaște să facă după firea lui și să vie fieș carele cum 'l porță acea zodie, [*ursitură*] carea are firea aceta în care se-au născut, drept aceta tôte căle se tamplă omenilor zicea ca firea lui 'l au născut într'acela și nărocul ce au vrut să se tamplă omului aceluia 'l au ural așa, ce de acetea hărsia nebuște și neînvațat și fără de minte cum zicea și Fariseii, cari zicea că nașterea a fie cărua și Imarmenul ce să zice nărocul lu aduce 'l de vine ce vine fie cărua în lume: ce aceta nebuște și fără pri epere zicea, și pentru ceia ce slujia nărocului ca lu Dumnezeu, zice Dumnezeasca scriptură, și vădește nepricéperea și păgânătatea lor și zice, val de ceia ce gătesc masă diavolului adică cari fac jertve și mese mescătorele nărocului, că au făcut jertve cu dobitocele și amestecături, adică cu vârsări de vinuri și de unt de lemn pre foc; [*Pentru Astrologhi*] și pentru Astrologhi zice să stea și să vă scotă Astrologhi cerului că acum trinete Dumnezeu urgia lui, ce să vie Astrologhi să vă pădeșcă, și iară ovreii vor să arză ca nuiaiele în foc, și nu ș' vor izbăvi sufletul lor de în va-

pae, adică voi cari credeți în nașterile omenilor și în zodie și în Năroc, acum v'au urgisit Dumnezeu și v'au dat în foc ca nuiaiele, lasă să vă scotă Nărocul și minușile și zodiele. Așjiderea și domnul bate ș' joc de neînțelepția acelor omeni și zice unde 'l sânt Astrologhi să 'l spue acum răotășile căle ce vor să 'l vie asupra.

[*Sennedă să știi*]. Va să zică Slăii Anastasic că nici nașterea omenilor și stihile carele se fac nice nărocul iaste adeveriți că de ar fi adeveriți nașterea omenilor pre Zodie și pre Năroc, când vine urgie a lui Dumnezeu n'ară muri într'un cés 100 sau 200 sau o mie de omeni, nice într'o corabie unde sânt atăta suflete și au bogate nașteri și bogate nărocure nu se-ar neca într'un cés atăta omeni născut fiind unul într'o stihie și altul într'alta, și unul în năroc bun, altul în năroc rău, și mor toți într'un cés, și ce veș mai mult, ca și în vrmea a lui Faraon de necă Dumnezeu atăta mil de omeni numai într'o certă, și în vrmea potopului, și la Sodoma, și în vrmea lu Ezechie împărat, când era Isaia prooroc, veni ingerul domnului și tăe într'o noște optzeci și cinci de mil de Asiri, și avea bogate nașteri și bogate nărocure; ce n'ar fi folosit nice dohtorii, nice legile ar fi făcut dreptate într'aceta vrme. [*Zri unde e nărocul*]. Ce însă vom zice că nașterea și nărocul și tôte ale tuturor iaste Dumnezeu, carele ține în mânilor sale și viața și morțea, și plătește fieș căruia datoriu după lucrurile lui, și de va muri păcătosul împreună cu dreptul să nu te mixi, pentru că păcătosul muri că 'l tăe Dumnezeu calea ca să nu facă mai multe păcate să se pedepsescă mai mult, iară dreptul de au murit, murit'au că 'l au fost dea muri, ce să zice om să moră, și descărcă mai curând trupul de pre dînsul, carele are legat cu sufletul: ca să nu greșescă să mergă să se muncescă, și lăsă tôte fricile, și nevoile ale acetiș lumi putredă, și trăiaște în vecl. Bine de va zice că trăiaște și păcătosul și dreptul în vecie în căea lume: ce dreptul merg în viața vecinică și sfintă iară păcătoșii în munca de vecl.

[*Sennedă*]. Sfintul carele începe cuvântul adică dumnezeescul Anastasic va să arate cu sfinții părinți că căle ce zic Ellini că sânt nărocure, și nașterea carea se naște tot omul a zodiilor; sânt minciuni și hărfelă, că singur dumnezeu iaste carele are puterea pre tôte, că de ar fi acela adevărate, a tot omul n'ar trebui nici dohtorii, nice ajutor de alt ceva; nice ar fi cază a legilor pre ceia ce fac rău: ce încă nice alt lucru carele se tamplă omenilor nu li s'ar tampla, fără numai fieș căruia ce 'l ar fi să păș, și arată sfintul cu dumnezeștii dascalii cari zic atăta socotéle frumose și adeveriți că fie

cine carele va avea minte desăvârșit, încă și cea ce aș puțină: le dă să cunoască cum grăesc minciunii acei Ellin, [Grigorie ostrov] și întâi aduce pre stăii Grigorie Nischii carele zice că auzi mulți zicând de aceste lucrure și răzând auzi să vă aduceți a-minte de dohtorul cel mare al Ellinilor carele scrie și spune întru socotelele vrăjitoareștii ale dohtoriei, când vezi zice un om holnav de va muri, de nu va muri, poțil' cunoște pre sêmele trupului [Semneză]. Și cum era un dohtor anume Rodios și atâta de bineștia merșterșugul dohtoriei, cât cu erbile lungia viața aceluia ce vrea să möră curând, deci nu sta nici la nașterea omului, nice la nărocul, nice în césul când negrea de vrea să möră, căci că el știea numai cu erbi să lungescă viața a aceluia holnav, și acel dohtor era de pururea holnav. și știa să facă numai atâta cum am zis să lungescă zilele trupului său cu dohtoriele deacia strică alte socotele carele zicea Ellinii, că nașterea omului și nărocul lui aduceți să pață nevoi în lume, iar noi vedem în zioa de astăzi că de va lovi neștine pre cine-va cu o sabie și săl' vază toți dohtorii și alt om tot să zică căl' auzi rânit de mörte și de nu'l vor vrăciui va muri omul, iar deca o ar vindea acea rană se-ar tămădui și ar scăpa de mörte, iar de'l ar lăsa nevindecat ar muri, aceluia nu'l au fost nașterea lui nice nărocul lui să möră: căci că erbile 'l au tămăduit.

[Semneză]. Spune și Esop o pildă și râde de cea ce cred aceste lucrure, care Esop a fost Ellin înțelept, era zice un Astrolog și ședea la fârg de căuta și privea nașterile și nărocurile a fieș căruia, decia tãmplăse ore cul de'l spuse nărocul, și eși de la dinsul, iară peste puțin cês întimpină pre Astrolog alergând. și'l întrebă unde alergi tu astrologule? el zise spuse-mi ore cine-cã'm sparg casa și o fură; iară cela'l răspunse și zise; dar cum știi nărocul altora iar al tău nu știi? deca vrême ce iaste așa, minciunii al spus și mie și altora, deca nu'l știi tu nărocul tău și stristea, ce însă noi acesta zicem carea iaste adevărit: că în mâna a lui Dumnezeu stău și cereștile și pãmãntesștile și mörtea și viața și altele tôte, și nărocul și nașterea, iară pre astrologhi cade-se vredniceste să creză neștine (cum aș auzit) că le sânt cuvintle mincinose și pilde adecă hãrșele, numai acesta iaste noaș creștinilor să avem frică la inemile nōstre adevărit la Dumnezeu și pre dinsul să upovăim și să nãdăduim: căruia i se cade slava în vécî Amin.

Pentru viața omului are vrême cu soroc, căci ani cu trăi, deca cã unii zic cã are, iar bogatî zic cã n'are. Glara 30.

[Anastasiu al Dumnezeștii cetății al marii

Antiohiu]. De acesta vom zice că vieții omului nu e nici un soroc pus, nici iaste vrême om vrême scrisă mai înainte, sau socotelelă adăta ani să trăiască; ce s'afat și voia a lui Dumnezeu când va atunce mōre omului și cum va zice sau va împãrți acela: iaste și sorocul vieții omului adecă voia a lui Dumnezeu; iară cătră ceea ce iubesc omul cu soroc și anif a fieș căru om cătră acela vom răspunde de vom zice nu se va afla la Dumnezeu să fie făcut vre-un lucru să fie fără de cale, acesta niminea să nu o socotească și iarăși de ar fi fost mai înainte o hotărâre și o zicere a vieții a tot omul atâta aul să trăiască căl' războlesc nice odată nu se-ar ruga niminea vre-unui s'fint, nice ar chema vre o dată pre dohtor pentru că acea hotărâre ce au hotărât mai înainte Dumnezeu ar fi adevărată, însă hotarul și sorocul a vieții a tot omul iaste porunca a lui Dumnezeu carea niminea nu pōte să o pricēpă, carea se chiamă nedomirita de minte de om, iar de ar fi hotărâre sau soroc vieții omului, toșit mai înainte să trăiască atâta, de acesta spune apostolul cătră corinteni: [Gl. II]. Iaco îndăii ipiea tealo i crucega, nedostoinea, sudsebea, iast i'piet. [Zac 149] sego radi suneati, otvas balni: i spat devolni. Adecă deca nu sânt destoinici pentru păcatele lor să se pricēpliască de trupul și sângele Domnului, drept acea unii holnavesc și unii mor. [Semneză]. Va să zică că iaste hotărâtă viața omului: ce numai de păcate vine la bogatî și hōle și morț, drept acea s'fătuiaste și Solomon și z'ce să nu facă nimănuilea rău, să nu facă nimănuilea fără de lēge ca să nu mori mai înainte de vrêmeșta, drept acea cu adâncimea înțeleptiei a lui Dumnezeu carele cunoște mai înainte mōrtea omului, și cunoște ce'l iaste de folosul lui și ce'l iaste de peire, drept acea 'l in cându' pare lui și'l lasă iară cătu'l pare, după nespusa lui înțeleptie și acea înțeleptie a lui Dumnezeu nespusa iaste sorocul vieții a tot omul; [Damasc]. drept acea Damaschin vrân să cinstescă acea nespusa înțeleptie a lui Dumnezeu carele pune hotar întru viața a tot omul zice la cea ce să pristăvesc: Neizicnoio glubinoio Mudeosti tvoea opredēliaeși jivet iprovidiși smirt; icăjizni moi premeaniaeși iaco blgo utroben iprocea, adica cu adâncimea înțeleptiei tale cea nespusa carea nu pōte neștine să o spue: pu' hotarul vieții omului și privești mai înainte mōrtea și'l ducl într'altă viață mai bună că un milosărd ce ești, însă am vrea să zicem și altele mai multe de aceste: ce sosēște cât am scris, ce încă să știi și acest puțin carele auzis marele Vasilie; într'o poslanio de mândgăiare: carea scrie unuf prieten al lui creștin

zice să nu plângă nice să tânguiască de viața sa că nu murit, că Dumnezeu a făcut omeni ca să slujască în lumea lui a lui Dumnezeu după lucrul carele le-au dat să slujască, cum ar fi un împărat carele ia la casa lui de tot felul de slugi ca să 'l se umple Palatul și să slujască cineș după slujba ce va fi vrâdic, decia a cel stăpân decă nu'l mai treabă dea slugă pentru bogate vini ce au făcut omeni 'l și ia altul, așa și Dumnezeu are pre omeni în lume să 'l implie pãmântul și să slujască cineș ce'l se-au dat, iară decă nu'l treabă de a fi slugă și a'l slui, el ia și vine altul în locul lui, drept acea la Dumnezeu stă să trăiască omul: auz vrême multă aș puțină și voia înțeleptia a lui Dumnezeu, iaste sorocul și hotarul vieții a fieș căru om.

Pentru cum trăia omeni cel mai de înainte are vrême și ani mulți. Glara 31.

[Dumnezeștii Dascalii]. În vrêmea acea când dumnezeirea era întru nēmum omenilor zice să inchina și credea în idoli: iar muncirea întru adevăritul Dumnezeu nostru facătorul ceriului și al pãmântului și tōte celele intrănsul, drept acea tocmi Dumnezeu (carele au făcut tōte cu înțeleptie) de unii omeni aceia mulți ani ca să se întorcă de inchinarea idolilor și de în lucrurile diabolului, să vie întru pricēperea Dumnezeiască să creză drept întru adevăritul Dumnezeu și să facă voile lui, iară nēmum cel de pre urmă ce să zice noi creștinii am cunoscut adevărită credință, lumina de vécî carea luminează pre tot omul carele vine în lume, adecă la domnul nostru Is. Hs. și întru neînșeputul lui tată, și întru Dumnezeusul și s'fintul toșit fiind al lui Duh pentru aceia nu venim întru viața multă viață lungă căce sântem întâi întru s'finta Troiță, și căci că lumea aceste iaste mōrte: iară împãrția a lui Dumnezeu iaste viață de vécî și nesfârșită și căci sântem și după dar pespe dumnezeusul hotez, pentru aceia ne iubēște și ne scōte de în mōrte sine sue la viața de vécî, la moșia nōstră cea de întâi carea se chiamă raiul.

[Zri]. Socotiți să știți și într'alt chip pentru acesta lucru: adecă cu cât se apropie sfârșenia lumii să se facă coneșul: cu atâta și omeni li se impuținează ani: adecă trãesc vrême puțină.

De unde e de se afla mulți omeni de începuta nașterii lor și de în vârsta tinetiei, pre felii sânt blãuzi, smeriți, bunșori, iară alții sânt la mânia, și unii iubesc viața lumi carele iaste iară alții sânt curvari, unii iubesc muncile, alții le urăsc, și unii sânt fitori adevărit postnici, unii sânt slobozî la mând de mâni iară alții nu dau, și unii sânt nepocății și petrec fără de grije și cu lene. Gl. 32.

[Anastasiu al cetății lui] Dumnezeu Mare

Antiohiu]. Pespe aceste vom zice căce că Dumnezeu nu iaste să facă pre cest om să știe curăția iară pre altul curvari și pre unul urgisitor adecă mâniaș și pre altul răbdător și pre altul scump iară altul eflin și slobod să dea, dar ce? sânt niște vini carele urmēză și imblă pre felul stihiiilor trupului, cu carele cu aceste și cu vrêmele și cu nãravurile se fac omeni așa.

[Semneză]. Dă se va afla imulțire ce să zice creșterea căldurii stihiei adecă a sângelui, în césul zimștirii coronului când îngrecēză muiarea: atunc copilul acela se face cald întru amestecări carele iubēște viața lumii aceștia și acela iaste și slobod la mână a da. iar de va îngreca muiarea la purcēderea stihii ceil' rect, ce să zice a flegmei atunce se face copilul cu firea rēce și nepricēpută adecă cu minte puțină, iar când îngrecēză muiarea întru stihia cea uscată adecă a hierii a pãmântului zic, atunce face pre om de ține rătoatea, și om amar și privighetor adecă fără somn și rău, iar de va îngreca muiarea întru stihia cea umădă carea iaste apa atunca face coconul fără grijă și lenevos, de iubēște lucrure pãmântesști și e lacom, căci că de vom zice că îngrecēză muiarea de face copil cu porunca a lui Dumnezeu, unul viclen altul bun, și unul nedătătoriu lesne, iar altul lēșne dătătoriu și altul ș ține curăția iar altul iubitoriu de mueri nu putem să zicem că nice omul cela ce ș ține curăția se va afla să albă plată, nice curvariul muncă căci au făcut Dumnezeu pre acela curvari și pre acela lalt de ș ține curăția: ce încă nice cel mâniaș nu iaste destoinic muncilor de la Dumnezeu căci că așa 'l au făcut Dumnezeu, pentru că Dumnezeu carele iaste drept și acea dreptate n'au făcut pre unul să fie ucigaș și pre altul smerit și pre unul iute la mânia iar pre altul milostiv, și altul oemilostiv, că mare nedreptate ar fi să muncescă pre un ucigaș, așijderea și într'alte păcate întru tōte sau în bunătate: ce omeni se fac de în felul stihiiilor cum aș auzit.

[Semneză]. Ce însă de te va întreba neștine zicând că așa am nãscut eu cum sēu tãmplat de m'au făcut pãrinții miei și pre felii sânt așa cum mă voiți munci sau cum voiți avea plată de la Dumnezeu? Răspunde că pentru acea sēu făcut pravilele și legile, făcutusēș cazaniile: carele sânt ca un frăt, să contēnescă firea a fieș căruia ca să pãzescă poruncile ale lui Dumnezeu, ca să albă plată aproape de Dumnezeu. Căce că de voiți naște eu întru fire să fid pohtoriu la mueri, atunce eu sau cu post sau cu altă strimtură a trupului: contenesc firea trupului meu să nu curvescă, atunc voiți păzi poruncile lu Dumnezeu și stric firea felului în care m'am nãscut:

ca să păzească poruncile a lui Dumnezeu și atunci va da Dumnezeu plăți, deci pentru aceea nău dat Dumnezeu minte ca să ne socotim și să ne grijim cu mintea noastră și să ne fie mintea stăpână și Domn ticăloșelor patime adecă celor reale; și iar de m'am născut eu să fiu cu mintea grosă și cu pricepere puțină poruncita noă Dumnezeu să facem domiri-re și minte subțire; Cu ce? cu învățătura Dumnezeștilor scripturi cu nevoia de pururea să înțere pe fiș-carele, carele are minte să învețe și el și să înțelegă, adecă să biruie-scă și să învingă grosim'eș cu nevoia și cu înțelepția altora, iar de veș zice cum va putea fi acesta? [Sennedz]. atunci tu ia pildă de la o piatră sau de la un fier sau de la o piatră fără de preț adică Adamant ce să zice diamant carele n'are tăiere adică nu se pôte tăia și cu frecare, frecă în toate zile și se netezesc toate și să și strică, iar piatra și marmura fă o fune de un lucru ce e mai môle carele iaste părul decia tu frecă cu dinsa în toate zilele Marmura sau piatra că o taie funea cum se vede la multe puțire și pe într'alte locure, iar pentru piatra diamant de care am zis nice un fier nu'l prinde, [Sennedz] iar meșterii care'l fac au aflat niște cenușe de pui și cu aceea l' frecă de l' curățeză și l' dreg și l' fac luminos, drept aceea pravilele, legile și poruncile a lui Dumnezeu și învățăturile și îndreptările lui; acelea sânt carele dreg și îndreptăză pre cale pre firele omenilor călea reale întru bune. Și iar de va naște neștine scump și ne milostiv pre acela l' învață scripturile și mai vartos Dumneziasca Evanghelie pilda a săracului Lazăr, și a celui bogat nemilostiv și iară pilda aceluia ce i se iudestul adecă l' se înmulțiră toate și se socotea să facă atâta lucrure, iară ingerul zise lui, nebune, drept aceea de acesta cliamă pre toți scumpii nebuni, [Zri pentru Scumpii] dară unde iaste mai mare neștine să fie neștine rob argintului și aurului, carele le vedem toți în toate zilele și în tot césul murind unii și și lasă avuția pre pământ; căce că nu pot să o ia, iară săracul sușletul până ce iaste în lume iaste încărcat de greolășile lumii, iară decă móre trupul atunci se ușurează de asupra lui, și merge duhul în lumea de sus slobod de într'acéstă tină a aceluia lumii trecătoare, adevărat de va avea bune făcute. Dar nu iaste acesta un lucru frumos să socotescă neștine să se socotescă să's înfrângă și să's contenescă scumpeata lui să se facă estin ca să aibă acolo plăți? [Caută de veș, o iubitore de lume], și cu avararea lui aicea să cumpere palate și lucrure carele nu i au văzut ochii, nice urechile i au auzit (cum zice Dumnezescul Pavel) în ceea laltă lume unde le are Dumnezeu gătime pentru dreptii, numai că ce va da aicea de în argin și de în aur, carele le pôte să le fure fiș care tâlharii și ce zic

incă numai tâlharii; ce și copii, frații lui rudenii lui, urăscuși viața căce nu ved ceasul când va muri ca să l' ia cum mai curând ce are, iară el nu va să cumpere lucrure acolo la ceri unde nice viermii nice furii nici al ceva le strică vre odată, dară cum nu pôte fi unul ca acela adevărat fără de minte. Drept aceea n'are niminea ce vinu căci m'am născut eu așa și căci așa voi să mor și nemica nu voi avea plăți de la Dumnezeu. Și iară un om ce va fi ucigaș au n'au lăsat Dumnezeu legile să pedepsescă și să pedepsescă pre ucigaș: ca să's contenescă firea cea de ucide carea au că au lăsat să ia môle de vo ucide pre cine-va [omul ucigaș. Matei Zac 12] sau au n'are atâta minte acela om că să socotescă, că de va ucide pre om: ucide pre unul carele iaste de a lui felii, ia să vașă dobitocele călea ce sânt toate de o fire și de un felii: că nice odată nu ucide una pre alta. Și iară omul mânios nu pôte să's contenescă mânia decă merge de nainte. omului ce să mânia și să's aducă aminte cum se mânia pre iconă adecă pre chipul a lui Dumnezeu, care Dumnezeu va să se mânia asupra lui: căce se au mânia pre chipul său, [omul mânios] sau au doră nu l' au poruncit să iubești pre vecinul tău ca și pre tine sau au doră n'au zis iubiți vrămași voștri și bine faceți lor, că ce iubiți priatenii voștri? că așa fac și păgânii: drept aceea întru toate felurile ce să nasc omenii după himus [Matei Zac 15] adecă stihile ce să alță părinții lor cându' sémână, așa au și multe tământuiri și frâne ca să tământuiescă și să pedepsescă firea lor: ca să aibă plăți de la Dumnezeu, și pentru aceea avem atâta și atâta pilde.

[Sennedz]. Ore știți bine că de nu va mânca neștine nice va bea: nu trăiaște; iară am văzut pre mulți de ceia ce mânăncă și héu mulți și curvari fugind de în lume și se duc în pustie și cu atâta post ce au făcut și cu atâta strimțuri și sgărcile ale trupului lor au urât înăncarea și băutura cea multă și curvia și s'au făcut trupurile (cum am zice) nesimțitoare și môle de acestea lucrure. Și iară omenii ucigași și iubitori de viață carii iubeșc viața lumii, cumu'ș dau trupurile întru multe munci ca cum ar păși altu iară nu ei și să poltosească mórtea ca să dobândescă imparția cerului, și într'alte feluri și s'au rale ale omului întru toate: pline sânt învățăturile hesericii și viețile și traiurile sfinților și de curvar și de prea curvar și de ceia ce mânăncă și héu mult și de cel scumpi și de cel iuș la mânia și răi, [frumos mai de tot], ia vezi pre propodbna Maria Egiptienina curvă că dinsa și că de hrănită cu mânăncă și băuturi numai căci's opri trupul cum să sfinți, caută de vezi și la otecnică că's pline de această, vezi căci mucenici și au dat singele

pentru Hs. carii era bărbat și ucigași vitelii, ia vezi iar căci n'au dat nemănuși nice odată de într'averea lor, iară apoi și vindură ce a veș mult puțin averea lor și le dederă săracilor pentru Hs. și iară căci de cel iuș la mânia se smerită și se făcură blânzi pre la a fătășchiturii, căci tâlhar se făcură sfinți, căci curvar și curvari, căci răi, căci beșivii, bărbat și curvar, s'ete, împerați, domni, boiari, bogat și săraci, Mitropoliți, episcopi, egumeni, popi, diaconi și călogări se munciră pentru Hs. și și înfrânără firele lor cu legile și învățăturile lui Dumnezeu. Drept aceea nu se tâmplă cuiva să facă pohtele sale că așa m'am născut și așa am l' felii și firea. Drept aceea se rógă lui Dumnezeu de acesta și prorocul David și zice: Ne ucloți Srdja moego vă slovesa lučapstvja: eje nepstevatii vinii ogreasc. adecă Domne nu m' pleca inema mea întru cuvinte viclene, cu care cuvinte să allu vini întru păcatele mele. [David psalm 140] Drept aceea de cine iaste nesebuit de nu va să's vie întru adevăriniță să se îndrepteze.

Pentru copii de se vor munci pentru părinții lor gl. 33,

[Iar a lui Anastasie]. Pentru lucrul acesta ce zice că plătește Dumnezeu păcatele până la al treilea ném, adecă, pre feciori, pre nepoși și pre al doilea nepoși ia să ascultați. Dumnezeu zice că nu vor muri feciorii pentru părinții lor nici părinții pentru feciori, ce fiș cine va să móră pentru al lui păcat. [Glav 18 Ierem 31]. Drept aceea zice și pespe Iezechie Proroc: carea iaste oștea ce vine la voi. Părinții au mânăncat acrima adecă agurida, iar dinții copiilor voștri au stripezit. Drept aceea grăiaște domnul, viu eu, această oște ce vine să hată pre altă oște nu va să fie pentru alt ceva: ce numai pentru ceia ce au mânăncat agurida, și au stripezit, și toate sușletele sânt ale mele, și sușletul care va greși: acela va să móră și acela ce să va naște nu va lua păcatul de la ceia ce au făcut păcat. Sfințul va să zică așa că pentru cel cuvint ce zice Dumnezeu, că păcatul părinților până la al treilea ném. Va să zică că nu va să pășă copilul muncă sau pedepsă trupescă, au sușletescă pentru părinții lui: ce acesta iaste socotința și înțelegerea acestuia cuvânt: că un tată au adunat avere și avuție multă, cu nedreptăți și cu cele chipure și năravure așa de cele imblătoare ca și de cele neamblătoare, de acia le au lăsat coconilor, și căce sânt adunate rău pe nedreptate și de jah, pentru aceea nu se vor bucura de dăusele nice copii lui nice nepoșii lui, nice al doilea nepoși care se chiamă al treilea ném, nice le vor moșteni bine; iar ceia ce zice până la al treilea ném acesta arată

că de să vor bucura feciorii tēi de dēsele, iar nepoșii tăi nu se vor bucura, și de se vor bucura nepoșii tăi de dēsele, iar al doilea nepoși nu se vor bucura, ce numai acolo se vor da nedreptățile părinților, și de aceea zice Dumnezeu că va da Dumnezeu păcatele adecă nedreptățile și jehuirile până la al treilea ném ce să zice să piară și să se sfârșescă acele nedreptăți de într'acel ném. Iar de va zice neștine dar ce strică copii carii n'au făcut nice o nedreptate să piarză acelea bucate și ei să sfârșescă? ascultă. Aceia nu pierd nemica de al său, ce pierd acele ce's adunate pe nedreptate, carele n'au fost ale lor, nice ale părinților lor numai ce au fost striine jehuite și rapite. Și încă putem zice că Dumnezeu iubește copiii aceia: să l' dăscarde de nedreptățile părinților lor, să nu cumva să fie avuția lor foarte încărcată de nedreptăți să se afunde în undele și nădlabii și în valurile diavolului, cum pate și o corabie ce iaste pre încărcată și să o lovescă o mare furtună și să nu lēpede să se ușureze corabia ca să se pôtă lupta cu valurile, cu vihorale și cu vânturile. ca să nu se afunde să se nēce. Drept aceea la bucatele și avuțiile carele sunt răă adunate pedepsēte Dumnezeu până la al treilea rudă iar nu la trup sau la sușlet căce că ar fi mare nedreptate aprōpe de Dumnezeu. Pentru aceea singur Dumnezeu zice: cine's cu păcatul lui va să móră și nu va lua copilul păcatul tatăneșău, adecă fie cine după păcatele ce face se va pedepsi. Drept aceea aduce pildă și zice: Părinții mânăncă agurida iar copii lor le strepezesc, ce să zice că cine va mânca agurida aceluia vor strepezii și dinții. Adecă cine face păcatul: acela va să se și pedepsescă. Pentru că ce tată au prea curvit vre odată iară apoi copilul să aibă dulcēța prea curviei, carele pôte încă că n'au fost născut sau care tată au ucis când va vre un om și tu sa zici că copilul au vărsat sângele aceluia ce se-au ucis, iar copilul pôte că încă n'au fost născut. Drept aceea de acesta iaste mare nedreptate, ori de ce păcat ce face tată să fie pătaș și copilul căce: că pe trupul lui și pre sușletul lui are păcatele acelea tată carele au făcut cu trupul și cu sușletul său, iar nedreptățile (cum am zis) carele jehuiaște, și răpēște de stringe avuție nedreptă și o lasă aicea (că nu pôte să o ia cu dinsul) acela au făcut doă lucrure, că au leat el cu sine și s'au dus cu păcatul nedreptății: iar une altele și strinsōrea păcătoșă și fără dreptate, le lasă copiilor săi, și nepoșilor și al doilea nepoși. Drept aceea ca niște adunătură striină fuge iar de la mânăle lor. De acia cea ce ține une altele și strinsōrea striină, rămâne gol, adecă de nedreptățile tăntăneșău; cum pate un om ce ară numără niște galbeni striini carii dă aluia, ca niște striini ce nu's al lui, iar lui nu rămâne ne-

mica, fără numai rugina : daecă păcatele nedreptăți.

[Isaia] Zice și prorocul Isaia : se celc i dealo ego : adecă fie cine's pōrtă al său lucru naintea-sa, și dreptul, iar are naintea sa dreptatea lu, drept acēia zice domnul : O ! tu casa a lu lil, pre fies-cine de intru voi voi să jude, după calea a fie căruca.

Pentru vise carele sânt adevărate și carele nu sânt adevărate Glava 34.

[Aceluias Anastasie] Vin la om multe vise, căci că fine intru mintea lu' acel lucru ce iubēște să câștige și să dobândescă tōtă zion, deacia nōpte 'l vede in vis, vin visele și pespe dracl, vin și de la stomach când prea mănâncă omul mult și se îmbată, vin și de la Dumnezeu, că de multe ori Dumnezeușii āngerș cu visure ingrozesc și spară pre noi, și de multe ori și sufletul ca un cuvintător și gânditorii ce iaste : cunōște mai nainte și arată omulu niște lucrure, însă drept acēea câte vise va vedea omul, pentru îndreptarea și întorcerea de în rău la bine : acēlea să le și iubescă.

[Calon] Pentru vise spun și înțelepții cei de afară adecă Calon. Elica aște ctoe iacoje o-jidaei i vāsnea laiajde neclae, adecă câte are omul intru mintea lu' când iaste dāșteptat, iară deca adōrme acēlēs vede și in vis.

Pentru ce iaste acēl Efud pespe carele intraba preotul pre Dumnezeu și pentru podoba preotului, și pentru doă-spre-zēce pietri scumpe și pentru cuvântul carele zice Domnul numele mieii și nu 'l am arătat lor. Glava 35.

[Anastasiu al Dumnezeușii cetății Marii Antiohii] Acesta nume să'l spue neștine semneză sau arătare sau izbăvire. Și chipul (adecă) vederea lu' era de o palmă, țesut ca un rotocol pre piept, adecă ca un Golpiu de mătase cu sarmă de aur, și de meșterșug peștrit, împistrită, iară in mijloc avea ca o stea tot de aur, iară despre o parte și de alta : doă pietri smaragd; și pre un Zmaragd era scris căte 6 rude a lu lil, pre altu iară așa 6 și se făcea amādoă tus dōsprezēce rude, adecă acelor 12 feciori a lu Iacov, căce că acēl nēm se chiamă 12 rude, iar între acēl doi zmaragdi era o piatră de Adamant și când vrea să întrebe preotul pre Dumnezeu pentru ve un lucru, atunce 'l lega intru Epomidă.

[Semneză]. Epomida era o haină ațarhiereului, carea o punea la umărș : ca și in ziua de astăzi Omoforul. Și Epomida acēea o aducea peste umăr denainte pre piept, cum vine și omoforul, deacia când vrea să întrebe preotul pre Dumnezeu punēș mânăte legate de desuptul Epomidii, de aciaș tindea palmele de desupt, și punea marginile epomidii desupra

pre palme'si, și căutând la acēl Efud : întreba pre Dumnezeu, de ce vrea să întrebe, iară piatra acēea de Adamant aciaș strălucia (deca plăcea lu' Dumnezeu acēa întrebare ce întreba Preotul) și arunca mare lumină și zări a fară, iară de nu plăcea lu' Dumnezeu sta numai in tocmēla ei și deacia mai mult nu strălucia, iară de vrea Dumnezeu să dea omeni săl sabii : se făcea sāngerată, iară de vrea să vie mōrte sau ciumă să făcea neștră.

[Zlatoust pentru podoba preotul]. Iar Arhierēul in vrēmea cea de demult vēche, când vrea să între la staa Stăih : se îmbrăca intr'o haină carea se chiama Podir adică de in cap până la piciorē așijderea și Epomida, încă mai îmbrăca ș'altă îmbrăcăminte de venia până la cōpse, încă mai îmbrăca ș'alta carea o chema Loma, și era dindărăt la marginile hainii carea ajungea până la piciorē încă mai purta florē de rondii, grecēste Antiroas roncus, adecă cicuri sau chenafuri ca florile de rōndie și clopoțel, iar desupra capulu purta tiara ce să zice corivantion care să chiamă miștră Arhierescă și un rocolas de aur făcut ca o potcovă in carele era scris numele a lu' Dumnezeu și desupra pre umărē purta doi zmaragdi și pre unu era scris 6 rude ale lu lil și pre altu alte șase carele zice mai sus, iară dinainte pre piept era acēl Efud și pre dīnsul era 12 pietre scumpe. [Semneză]. Ce să cade să vază neștine cum era acēle împărțēle atele și socotēlele atele, căci că Dumnezeu adevărat nu se odihnește pre haină de porțir și pre lachint : ce's zugrăvēste chipul sfințiel sale pe florile cēle trupesti ale bunătășilor căci că Dumnezeu de s'ar fi odihniț adevărat, pre acēle podobe scumpe : ce ar putea si ? căce că mai nainte pentru Aaron nu îmbrăcă pre Moysi : ce Moysi era gol de podobele preoțest, iară apoi el îmbrăca pre preoții și cu apă nu se spală : iară el pre alții spăla, cu unsoare nu se unse : iară pre alții el 'l ungea, el haină preoțescă nu îmbrăcă; iară pre alții preoții îmbrăca; pentru ce ? ca să șii că nu trebuēsc atāta podobe celora ce sânt desăvârșit la Dumnezeu : ce'l spāșesc numai bunătășile lu, drept acēea pre chipul preotulu zugrăvēste bunătășile, însă sus la cap numele a lu' Dumnezeu și dinainte spre piept : cuvântul al lu' Dumnezeu iar jos florile și plodurile, adecă îndreptările bunătășilor.

Numele celor doă-spre-zēce rude ale lu lil și lângă dānșele apropiērea celor doă-spre-zēce pietri ce era pre Efud.

1. Ruvim	—	Sardion
2. Simeon	—	Topazie
3. Levi	—	Zmaragd
4. Iuda	—	Antrax
5. Dan	—	Samsfir
6. Neftalim	—	Aspis

7. Gad	—	Yachynt
8. Asir	—	Ahatis
9. Isahar	—	Ametisos
10. Zavulon	—	Hrisolitos
11. Iosif	—	Virilaios
12. Veniamin	—	Onihitis

Slav Epifanie episcopul de la Chypru pentru doă doă spre zēce pietri scumpe carele erau întuite pre Efud.

7. Sardion careia' zic Vavilonenă iaste o piatră de 'l iaste firea ca focul și ca sângele; carea se face in țara Vavilonulu carea iaste între Asirēni și iaste luminōș și are și putere dohtorēscă de vindecă carea este de trebă dohtorilor la unslături, și la rane carele se fac de fier : ungând cu dānsa ranele și umslăturile.

8. Topaziastie mai roșie de cât Antroca și se face la un oraș ce să chiamă Topazi la India. Care Pazie o frēcă dohtori pe o grease adecă o frēcă nu iaste de intr'ansa rușală : ce rămāne in zēma acēea ca laptele, adecă albastru : deacia ceia ce o frēcă implu vase cât vor, că de o ar freca nicl împrejurul ei nicl la cumpănă scade nice nemica : numai ce stă tot intr'un chip cum ș'au fost și nu se strică, și acēa apă ce iaste de intr'ansa când o frēcă : iaste forte de folos la ochi când dor, iucă și la ochi ce nebunesc, adecă carii 'ș es din minte : numai cum li o va da să hea se tāmăduiaște.

9. Smaragdul carele iaste vērde, scotul ca o rădăcină de in munții Indiei, și de acolo l'bsapă varvarii ș'il află de'l tae iară puterea lu' iaste de astāmpărare sētea și de'ș vedēra țala intr'ansa ca intr'o oglindă.

10. Antraxul iaste oxiu roșu și se face la Marchidona Liviei, adecă a varvariei, carea se chiamă Africa. Și povestesc cum nu se afla zion : ce nōptea, că dā pară ca o facie sau ca un cărbune lasă schintel, și după un cēs iar se potolēste, de acia cunoscāndu cēea ce o caută că iaste acēea, merg la lumina ei și o află, iar deca o află o iau și când o țin și o duc, ori cu ce haine de o ar acoperi : zările lor tot es afară.

11. Zafirul iaste can mohorāt (sau grecēste paracochinizi) și se face la Sarachinia și la India. Și când o frēcă să o amestec cu lapte de miuere, [semneză să stii], și să ungi durēle carele sânt și se chiamă umslături, numai că se tāmăduesc. Incă și tablele cēle ale lezilor carele dēde Dumnezeu lu' Moisi, era de Zafir.

12. Aspis iaste in chipul smaragdulu și se află la gura unu rău ce se chiamă Termodontos, aprōpe de alt rău carele se chiamă Amantidos al Chyprulu carea iaste forte de trebă la ceia ce'l lovesc nābūdāicite, adecă la ceia ce'l lovesc lovitur și cad jos de se tāvālesc și le mērgē spumele.

7. Yachint, și acēsta iaste can mohorāt (sau grecēste paracochinizi) și se află la mijlocul laturilor Schitiei. Schitia se chiamă tōte laturile miezii nōpte, unde lăucesc ceia ce să chiamă Schiti, cum ai zice : Tātārū, Ungurii, Rumāni, Rușii și acēle nēmure tōte carele sânt in laturile a miază nōpte, adecă Gothii.

Dece acolo in pustia Schitiei ceii marți, iaste o prăpastie, adecă o crăpătură forte adancă, căt nu pōte omul acolo să inble. Și acēa prăpastie iaste ingrādītă cu munți nalți despre amādoă pârșile, și sus de in vârful ei de-ar căuta cine va să se plăce, nu pōte vedea fundul nice pământul jos al acēii prăpastii. Că de adāncime se intunecēză ca și cum al căuta intr'o mare fumedenie, intru care prăpastie, trimet împărăiț acolo de șed pre cel vinovaș, și junghe Miel, Berbeci, și deca 'l belesc ei aruncă carnea jos in crăpătura prăpastiei, iară pietrile să lipesc de carnea mieilor, iară vulturii cari lăucesc sus pe pietrile muntelui, cătră mirosēla cărnii se pobōră jos și răpesc mieii și 'l aduc in sus afară, iară pre carne sânt pietrile lipite. Deacia māncānd vulturii carnea pietrile rămān desupra pre marginile muntilor, iar acēl vinovaș privesc unde au dus vulturii acea carne și merg de adună acēle pietri scumpe și așa trimet împărăiț de de le iau, și ad lucrare ca acēsta, că de le va pune cineva pre cărbuni aprinși, iale nu se strică, iară cărbunii se sting, și nu numai acēsta ce încă de le va apuca cineva pre acēle pietri și să le invăluiască intr'o cărpă și să le bage in foc să le ție dēsupra, cela ce le ține arde : iar cărpa nu arde, încă mai povestesc cum sânt forte de trebă acēle pietri : la muerile cēlea ce vor să fete ca să nască lesne.

8. Piatra Ahatis mohorātă iaste, sau grecēste paracochinizi, și acēsta se află spre laturile Schitiei, putere de vrăcire, ca acēsta are, că de va mușca pre om scorpia sau ohea sau alt șarpe, cum vei freca cu dīnsa pre om la frunte, aciaș se tāmăduiaște.

9. Ametisos, și acēea iaste can mohorātă sau grecēste Paracochinizi și lasă vāpae adāncă, adecă multă, și se află la munții Varvariei pre lângă marginea mării, iară cine o va purta la dīnsul numai să 'l se atingă de trup : căt vin de-ar hea nice odată nu se îmbată.

10. Hrisolit, iaste ca in chipul aurulu și grecēste Parāhrisizi și se află intr'o piatră carea se chiamă freatidi adecă puț, aprōpe de marginea bălții Ahiemenidii, a Vavilonulu, pentru că Vavilonul și puțul pietrii acēia : chiamă 'l Ahemenida. Acea piatră de o vei freca, tāmăduiaște pre ceia ce au piatră cari nu's pot lăsa udul, așijderea și de durērea in frāngerii mădulariulu și de stomah, și de tōte lucrurile pāntecelu tāmăduiaște.

11. Virillion, carea indulcēste sau grecēste

glichizi și se face aproape de țărniș munte-lui carele se chiamă Tavru. Carele iaste în-lăuntru la Anatolie, iar lucrare de tămăduire acesta n'are.

12. Onnyhon, carea iaste plăviță și se află și aceea la același munte al Tavruului.

Teodorit episcopul Chyruului, pentru cucăntul carele zice numele mieii Domnului și mică ar-tău lor.

[*Semnătăt să știți Storele de în cap lui Hs.*] Invață Dumnezeii pre Moysi, pre carele 'i au destoinicil a toată mila dragostea și cînstea, căci ea acel nume carele nu 'i arată palriar-șilor iar lui Moysi 'i arată. Pentru că zice că-tre dînsul : eu sânt o, o', n, o, o', n zice Dum-nezeii.

Acest nume adecă : o o n aproape de ovrei se chiamă nespuz : adecă nu pôte neștine să 'i spue, căci că ovrei ai oprit pre loși să nu 'i spue cine-va pre limba lor. Carele se scrie cu patru slove, pentr'aceea se chiamă Tetra-grammaton ce să zice cetveropismennago, romănăște de patru slove, aceea se scria și pre acel rotocol de aur carele era făcut ca o pot-covă, care o punea pe fruntea arhiereului și era lipită de mitra ceea ce purta și aceea se chiamă ovreiaște Aia, iară samaritenii pre limba lor Iaves.

Pentru vîdățiile carele fac noaă limbele adecă păgăni, oare cu porunca a lui Dumnezeii te fac ai ba ? Glava 36.

[*Anastase al Dumnezeștii marii cetăți An-tioh.*] potcovă] lubitorul de omeni și dreptul judecătorii domnului nostru Is. Hr., când greșim de multe ori dă pre noi la vrăjmași nu să ne piarză ci să ne pedepsescă, cum zic lu l'il pespe Ieremia prooroc : aveți nădejde omenii miei aducându-vă aminte de l'il, vîndutu-vă întru limbă nu a fi de peire ce căci ai urgisit voi pre Dumnezeii carele v'au făcut, drept a-acea v'adeade în mâinile vrăjmașilor. Iară noaă ni să cade să știm că pentru păcatele nostre de multe ori ore dăm în mâinile vrăj-mașilor păgăni, după judecata cea droplă a lui Dumnezeii că zice Isaiia pentru l'il : cine ai dat întru răpire și întru robie pre Iacov adecă pre omenii ovreilor și pre l'il celora ce'l prădară dăd'el Dumnezeii că 'i au greșit și nu vrea să imble în căile lui, nice să as-culte legea lui, și dăce proorocul Isaiia că ai dus pre dînsii urgia mîniei sale iar reshoiul carele era asupra lor zicea : ai dōră nu pôte mîna domnului să păzescă și să isbăvescă sau se-au supărat urechii lui ca să nu auză ce păcatele vōstre despart între voi și întru Dumnezeii și pentru păcatele vōstre ș'au in-tors fața ca să nu 'i se facă milă că mîniele vōstre sunt legate cu sângele nedreptății și degetele vōstre cu păcate și buzele vōstre ai grăit fără de lege și limba vōstră se în-

vață nedreptate și mică unul nu grăește drept nice iaste judecată adevărată. Așijderea zice și Iezechil că de la fața a lui Dumnezeii : eu zice voios v'au dați în sabie și toți veți să cădeți jungheli. adecă veți să inuriți, pentru că căle v'am grăit nu m'aiți ascultat și aiți făcut violenție ce să zice rău naiate mea, și celea ce n'am vrut voi le ați ales. Și iarăși m'ai grăește acest așa. Și vor cunoște tōte limbile că pentru păcatele seau robii casa a lui l'il, că sau lepădat de mine, și eu 'mi am întors fața de cătră dînsii și am dat pre dînsii în mâinile vrăjmașilor lor și după fără de legile lor așa ai făcut lor.

[*Ot ishod.*] Și zice Domnul cătră Moisi; mică unii v'aduă sau mișa să nu 'i faceți rău să nu cum-va să strige la mine și cu auzire voiți auzi strigarea lor și mă voiți urgisi cu mînie : ce apoi vor rămănea mucrile vōstre v'aduă și copii vōștri săraci.

[*Ot Lenit.*] Și zice Domnul cătră Moisi, de veți imbla întru poruncile mele și să păziți învătăturile mele să le faceți, dăvoii ploaă mea la vrēmea ei și pămîntul și va da rōdele lui și pomii și vor da plodul lor și va ajunge area pre cules, iară culesul va ajunge sāmānta. Adecă se va înmulți viața noastră, și veți mîncă pîinea vōstră de îndestul și veți șede pre pămîntul vōstru păziți împrejur și voiți da pace în pămîntul vōstru, și veți domni fără de frică, și nu va fi niminea să vă înfri-coșeze, și voiți piarde tōte hierile ceale reale de în pămîntul vōstru și răsboiul nu va t'rece pre în țara vōstră și veți goni vrăj-mașii vōștri și vor cădea jungheli naintea vōstră cu frică, și cinci de în voi vor goni o 100 și o 100 vor goni mi și se vor omorā vrăjmașii vōștri cu sabia și voiți căluta pre voi de v'au voiți hlagoslovi și o v'au voiți crește și o v'au voiți mulți și voiți pune legea mea cu voi și veți mîncă vechile vechilor adecă să prea îmbătrîniți și de la fața mea veți scōte de în noaă vechi și voiți pune legea mea întru voi, și nu o va ură sufletul miei și voiți imbla întru voi și o v'au voiți fi Dum-nezeii vōstru, iar voi omenii miei, și eu voiți fi Domnul Dumnezeii vōstru, iar de nu veți vrea să ascultați aceea ce am zis să faceți poruncile mele ce veți sta împotriva lor și nu veți băga sēma nice veți socoti sufletul vōstru întru judecătile mele să nu faceți tōte poruncile mele și eu voiți face vouă așa. Dă-voiți asupra vōstră sārăcia, rāea, bōla și să se lege cu mahramă ochii vōștri și sufletul vōstru să se împuțineze și să piară și veți semăna semînțele vōstre în deșert și le vor mîncă vrăjmașii vōștri și voiți pune pe voi obrazul miei și veți cădea (adecă veți peri) naintea vrăjmașilor vōștri și o v'au vor goni ceea ce v'au ură și veți fugi negonindu-vă nimenea. Deacia și într'acea pedepsă ce v'au

veți pedepsi de nu mă veți ascu'ta voiți să adaog să v'au pedepsesc cu rane deșarte, peste păcatele vōstre și voiți să stric mustrarea trușiei vōstre și voiți să fac cerul ca fierul, și pămîntul ca āramă pentru voi, și v'au să fie puterea vōstră deșartă și pămîntul vōstru nu va să ș' dea Plodul și pomii țarinelor vōstre nu va vor da rodurile lor, și iară de nu veți imbla drept ce împoaciș și nu mă veți asculta : voiți să adaog spre voi rane hube după păcatele vōstre și voiți să trimeț spre voi fierile sālbatice ale pămîntului să v'au mănānă și să v'au strice tōte dobitōcele și să v'au împuțineze, și căile vōstre vor fi dășerte iară de nu v'au veți pedepsi cu acestea : ce încă veți imbla spre mine împoaciș imbla-voi și eu cu voi împoaciș cu mânia mea, și voiți să v'au rānesc de șapte ori pentru păcatele vōstre, și voiți să aduc asupra vōstră spata : să izbāndesc legii mele, și v'au veți mîncă pre la satele vōstre, și voiți trimēte mōrte pre voi (adecă ciumi), și veți mîncă tru-purile feciorilor vōștri și ale fētelor vōstre, și v'au veți da în mânia vrăjmașilor vōștri și v'au vor semāna limbile și v'au vor trimēte afară cu spata care va s'ie v'au asupra vōstră, cate iaste foc, grindinā, sōmete, ciumā, lā-custe dînșii hierilor, scōrpiile, șerpil, sulimeșdrișile, sabia, acestea tōle se-au făcut pentru izbānda păcătoșilor : cari nu vor să se întōrcă să se părăsescă să vie la pocanie să se iarte.

Pentru omenii cei răi și nedăstoinicil, cari se fac stăpāni și oblăduesc omenii : ore de la Dumnezeii ai ba. Glava 37 :

[*Anastase al Marii și Dumnezeștii cetății An-tioh.*] Acesta ce să face așa de iau omenii cei răi și nevrēdnicil stăpānie : iaste a lui Dumnezeii depărtare sau slobozie, drept a-acea le dă oblăduirea, căce că sânt omenii răi și violenți, părăși, clevetitori, plini de piznă și de muzavirie, învățăturile lui nu fac, drept aceea iaste urāt de Dumnezeii și despărțit, de ce ca pentru să 'i pedepsescă, și să 'i smere-scă, le dă stăpāni ca niște muncitori și svā-pōiași și sālbatoci, după cumu 'i inema ome-nilor și se imple cuvāntul al lui Dumnezeii carele zice : Voiți să v'au dați domn Vlādicil stăpāni, după cum v'au sânt și inemile vōstre.

Pentru ceea ce să surdă de cad de pre niscare rāpe, sau cari se necă, ore acleia patule cu porunca și cu împuține și cu îngrozirea a lui Dumnezeii, ai de înlucarea diavolului. Glava 38.

[*Iar acleiaș a lui Anastas.*] Dumnezeiasca scripturā zice că neșpilitre sânt judecătīle a le lui Dumnezeii și fără de urme cărānile lui, urma se chiamă urnele omului, iară urmez v'au să zică un om carele caută urmele altuea,

să vază unde mōrge, însă judecătīle ale lui Dumnezeii și căile lui nu pôte cineva să le caute să le vază nice să le alle, și acesta iaste adevărat, iară ceia ce mor cu mōrte iute, a-acea nu mor toți pentru păcatele lor. Căce că feciorii a lui Iov cari era drepti se prăpăd'iră în casa lor carea să strică și murirā. Așijde-rea și Hs. ne învață și zice de acesta că nu era m'ai păcătoș cel 18 bārbași de căt ceia ce ședeā în Ierslim, pre cari căzu pîrgul a lui Si-loam și 'i pierdu de pre fața pāmāntului. Decē de acesta ne învățām, că nu numai cel păcā-toș mor mōrte rea, ce de multe ori și drep-tii, pespe niște lucrure nevāzute, adecă ne-rātate și ascunse taini de Dumnezeii.

[*Caută să știți cum mor omenii și drepti și păcāți.*] Carele acestea se fac în trei chipure, întâiu pentru niște omeni drepti, de multe ori Dumnezeii iartă să fie omorāți, ai de fieri, ai de cutremure, ai de tneacore, ai de fulgere sau de niscare căderi ca să se spēre ceea lalți să zică, că deca vreme ce pāși acel om drept rău ca acela : dar încă noi păcātoșii ce vom să p'itim, și deca vrēme ce dreptul dăbia se spāsește ; dar necuratul și pīcātosul unde se va arāta ? A doa iară într'alt chip, pōte că dōrā ai niscare greșale mic și cu ācea îngrozire erlā Dumnezeii să palā acel rău : ca să se afte desāvārsit drepti aproape de Dum-nezeii. A treia iară într'alt chip că unii ca niște putērnici ce sânt, ai luat păcatele ome-nilor, adecă cari sânt Domni și stāpāni, și păcatele omenilor sânt pe creștetul stāpānu-lui, și de multe ori se dă întru mōrte rea pentru priimirea ce ai luat pre omeni și face pedepsă aceea și pentru dānsii, iară pentru omenii mari izbāvire. [*Caută de vezi să știți Domnii, boierii, bogății, patriarșii, Vlādicii, egumenii, cum mor așa de grab.*] Pentru că și Hs. pentru păcatele vōstre, se rāni și luā mōrte : ca să ne spāsească. Drept aceea cu-noscānd acesta să nu ne mirām cānd auzim căce că pre Isaiia Prooroc : laū lāiat cu hir-ștrāul, și pe Iōn hotezătorul capul iau lāiat și pre Ștefan Pervo Mucenic : cu pietri laū ucis și pre apostol Petr 'iau rāstignit și alți sînți mulți ai căzut în reale nevoi și mori de ce pentru acestea trei chipure lasā Dumnezeii de pat sînșii și dreptii morți iuti. Așijderea iară se face mōrte iute și spre omenii cei vi-clenți în trei chipure : întâiu pōte că cad aceia întru grōznica pedepsă a lui Dumnezeii, ca să se îndreptēze să ș' ție curăția să se întōrcă să se pocāiască sau ca să alle ceia ce mor a-colo o pārticea de ertare păcatelor, pentru că mulți aslā acolo izbāvire, cārora li se des-parte sufletele de trupure cu amarā mōrte [*Matei gl. II.*] zac 42. Și acesta vrānd să o a-rate Domnul, zicea pentru niște orașe, ca-rele nu vrea să 'i primescā propoveduirea că pāmāntul Sodomii și a Gomorii va să le fie

maî iusor la zioa judeţului, de cât ceia ce n'au priimit propoveduirea.

[*Somnezău să ştie*]. Tâlcul zice că Sodomitenui căci au luat alăta mörte de amară pentru păcatele lor vor să fie maî ertaţi. Ia cea zi a judecării la a doa venire a lui Hs, căci că au luat pedepsă pe trupurile lor aicea jos în lume. A doa iară după urgia a lui Dumnezeu şi iar după îngrozire cum au fost în vrămea a lui Faraon, şi în vrămea potopolui. Căci că unii ômenî să pedepsesc numai aicea cum se pedepsi şi sâracul Lazăr, iar alţii iar şi aicea într'un chip şi acolo într'altul. Drept acăea nu zice nice' par rău, când vezi că cade omul uideva şi mörte sau se necă, sau mörte altă mörte rea, să zici ce pöte fi acăsta öre cum se necă? Öre sosi césul, aî fără de vrăme muri, aî de la diavolul iaste'î acăsta? ce să ştii că de multe öri de în nesocotinţa lui şi dă neruşine, cade în primejdii şi în rătălji şi în morţi. Cum pat ceia ce väd că se schimbă vrămea iarna de se face furlună şi decă väd aşa atunce es cu corabia afară de în pristanişte, decă cad adins eiş într'alte nevoi, ca niste adinseiş öblăduitori ce sânt, nici Dumnezeu vrând, nice diavolul, ce acăstea şi altele asemenea. acestora, după adins eluş öblăduitorii şi după Domnie ce are omul le face, căce iaste adins eluş öblăduitori. [*Matei gl. 10 Zac. 37*]. Pentru că Hs. zice: că şi părul capului vostru tot iaste numărat. Adevărat iaste de acăsta, căce că satana nu numai la ômenî n'are putere: ce încă nice la doblöce: cum de acăsta mărturiseste sfinta evanghelie, drept acăea unele de într'aceste morţi, se fac cum am zis de multe öri: după urgia a lui Dumnezeu, pre. ceea ce fac păcate şi nu se pocăesc, că şi de potop şi de Sodom: ce s'au făcut iaste scris, că cei răi sânt întru mörte gröznică adecă infricoşată de carea pöte să se ciudescă neşine. Că zice David: mörtea păcătoşilor iute e, [*Psal. 33*] şi când mörge furtuna să piară necuratul adecă păcätosul. A treia iară facuse patimele într'alt chip, după despărţirea a lui Dumnezeu, cum fu la feciorii a lui Iov, şi altele iar numai după cum ştie Dumnezeu: căci că ştie singur cum se fac, şi nice'î plac să se facă nice le opréte să nu se facă, pentru că singur Hs. zice la evanghelie: aî nu se väd 2 pasări drept un ban şi una de într'ansele nu va cădea ce să zice să möră fără de ştirea tatălui miei celui de în ceriü, şi acăstea zicea ca să arate că nu se face nice un lucru şi să nu' ştie, iară să zică cineva că döră nu lucrăză întru töte, pöte că şi de în voia a lui Dumnezeu, de multe öri mor unii cătră oprenia lor cum am zis, căci că şi Mavrichie împărat se rugă lui Dumnezeu în lumea acăsta, să's ia pedepsă şi munca păcatelor sale, şi văzu în visul lui pre un împărat prea slăvit, carele'î zise să'î dea cu

muiarea şi cu feciorii lui în mânilor muncitorului Focăş, carele lucru şi fu; şi tîe capul împăratului şi al împărătesei, şi toţi copii, şi decia stătu împărat acela Foca, despărţirea a lui Dumnezeu pentru păcatele ômenilor.

[*Vezi minunat şi infricoş.*] Şi alta iar, era un aschiten carele strălucea în lume de bunătăţile lui şi de minunî ce făcea, şi avea şi un uenic smerit în pustie, iar într'o zi se duse uenicul la un sat carele'î lînea un stăpân rău şi iute şi'î ală mort într'acea zi, pre carele'î ducea toţi ômenii să'î îngrope cu cădiş şi cu şitelii cu mare cinste; iar decă se întörse poslujnicul la pustie ală pre bogonosetul părinte şi al său dascal mândat de o leoaică, însă decă văzu acăsta mirăse şi se îngrozii şi începu a's eşirea de în fire a imputarea şi a zice şi cum am zice a se judeca cu Dumnezeu zicând: unde e judecata ta cea dreptă dömne? cel Domn hitlén şi rău carele förte te mânia, ac-la cum se pristăvi cu alăta cinste iară cest sfânt carele förte'î slujea nöptea şi zioa iară acuma să möră gröznică mörte ca acăsta? Decî acăstea şi altele împotriva acestora zicând şi judecând cătră Dumnezeu, veni nainte lui ingerul Domnului şi'î descoperi, [*Imputare uenicul cătră Dumnezeu pentru cei ce se îngropă cu multă cinste*] că acel boiarü era de tot rău, şi hitlén: iar un lucru bun făcuse, iară pentru acea cinste ce luă la intruparea lui. Iast'au acea plată a celui bine carele fusese făcută, şi se duse acolo de tot osândim în Ghena focului, iar dascälul tăt au făcut töte câte plac lu Dumnezeu, decî au avut şi el ca un om puţin öre ce păcate pentru'aceea au luat pedepsa amara mörte a păcatului aceluia aicea, iar acolo au mers la împărătia ceriului a lui Dumnezeu curat fiind de tot. Drept acăea dragilor nu se cade să osândim de tot pre ceea ce cad în réle morţi să zicem că pentru păcatele lui au luat într'acesta chip mörte ca acăsta, căci că nu pöte nici un om să socotescă curat şi să cunöscă cu ce judecătă şi cu ce taină tocmeste unele ca acăstea Dumnezeu, căci că de multe öri au venit la unii ômenii morţi într'acestea chipure, după bogate tocméle nearălate: cum aî auzit că am zis maî sus.

[*Vezi despărţirea şi isbändă*]. Să vedeţi ce s'au făcut şi în casa lui David: ca să tămăduiască răul ce se făcuse. Fiind el împărat luă muiarea a lui Urie şi prea curvi cu ea. Drept acăea depărtase Dumnezeu, iară fiinşă apucă cu sila pe fiesa şi făcu păcate cu ea, adecă fratele cu sora. Şi acăsta despărţire se facu pentru pohta ce pohti el pre muiarea bärhatului, şi dede plată în casa lui ruşine ca acăsta: pentru ruşinea ce făcu el în casa lui Urie.

[*Zlatoust pentru cutremur şi cum căle ômenii în primejdii*]. De întru ômenii cei drepti

nu iaste vre unul să n'aibă şi câte ceva greşală adecă păcat. Şi iară's de întru ômenii cei păcătoşi nu iaste vre unul să n'aibă făcut şi câte ceva bine. Dece când vezi pre vre un drept că se răholéste, sau cade vre într'o primejdie, nu te spăimânta şi te cutremura: ce te socotéste întru a ta minte şi zi: acest om drept adevărat eü gândesc ca un om ce iaste că au făcut ceva puţină greşală, drept acăea aicea o ia acuma, iară acolo să nu se muncescă. Şi iar dă vei vedea pe vre un păcätos să jăhuiască şi să läcomescă, şi să facă mit de răolăşi şi apoi să fie petrecând bine, nu te mira: ce zi acest păcätos carele face mit de răolăşi şi nu pate nici un rău, să ştii că au făcut öre ce bine, drept acăea acuma'î ia aicea ca acolo să se muncescă.

[*Marele Vasilie pentru bolnăvire. Zac. 149*]. Bolele carele vin lu ômenii nu sânt töte de felii: ce vin multe böle şi de la Dumnezeu pentru o pedepsă a păcatelor. Şi de acăsta aî zis Slăii Pavel: Că pentru'acesta vină sânt unii bolnavi şi bogăţii mor; ce să şii căci ne pedepsim aicea, pedepsimu-ne ca să nu ne osândim în ceea lume, şi când bolnăvêste cine-va zice să aducă dohtoru; aduce'î ca să vază să cunöscă ce'î e böla: ce tot ni e nădejde la Dumnezeu, carele ţine viaţa şi mörtea cum face şi plugariul carele sëmăna bine sãmânşa în pământ, iară decia sãmânşa nu'şî o astéptă să facă rödă multă de în meşesug şi de în plugăria lui: ce's lasă nădejdea pre Dumnezeu şi'î se rögă să implodescă şi să imultescă sãmânşa lui, încă şi cărmaciului dau'î cărna înmăni ca şi vraciului pre bolnav, ce nu stă la cărmaci să îndreptéze pre ômenii carii sânt în corabie, pentru'aceea ne rugăm lu Dumnezeu carele are putere în töte: să'î îndreptéze. Drept acăea şi bölele töte nu le drége nice le face să'î tămăduiască dohtoriile: sau vrăciurile ce le socotim ca nişte ajutorii firii ômenesşti, şi atunce nu ne nădăjdum pre dohtorie, ce ne lăsăm tötä puterea la Dumnezeu, carele ţine sănătatea şi mörtea, şi viaţa.

Pentru ce lucru iubéste Hs. firea a noastră a ômenilor maî mult de cât a ingerilor şi o slăvi. Glaca 39.

[*Aceluiasi Anastasie a Dumnezeştii şi mariei cetăţi Antioh*]. Pentru'acăsta vrut'au să zică, ideaje umnăjise greali, izobiluet Blgdă. Adecă acolo la ômenii ceia ce li se multéşte păcatul, acolo maî mult prisoséste darul, ce cătră accia pöte să le stea şi împotriva zicând că seară cădea maî mult să se spăsescă şi dracii căci că la dînşii cu mult maî mult se-au immultit păcatul de cât la noi, şi tot se imultéste. Drept acăea ascullă pre dumnezeescul Pavel carele te învaţă chipul intrupării a lui Hs. şi a multa bunătate şi milă, carea aî arătat: noaă, căci că spune

taina carea maî nainte aî zis Dumnezeu înainte de véci, adecă bunătatea carea aî arătat ômenilor, că veni dă se făcu om să izbăvescă pre ômeni de păcate, şi de munca dracului, drept acăea maî mult iubéşte Dumnezeu să'î fie tocméla întru nemul ômenilor, de cât într'altă zidire în tötä; în döă chipure; întâi ca o zidire a mânilor sale; şi căci iaste tiposul tocmirii intrupării sale viu văzut şi nevăzut, maî şi fără de mörte ca şi Hs. Adoilea chip căci se-au făcut noaă ômenilor, unul născut, şi o fiinţă, şi tocmă asemene om, şi pentru o socotéla pre fire şi pre bărv ce are şi iubéste întru apropiarea lui tocmă iubit, şi de rudă şi o fiinţă a lui.

[*Zri opasno*]. Aicea face sfintul o mirare adecă o întrebare şi zice: pentru ce vină iubéste Dumnezeu şi slăvi firea ômenilor, maî mult de cât a ingerilor? însă întâi să ştii, filosofii Ellinilor zic: că tot omul carele zidéste niscare lucrure într'alte chipure nu'î iubéste nice are atăta dragoste la dînsele a lăta de multă ca călea ce le face cu ale sale mâni. Cum aî zice că au moştenit multe ţarine şi case, şi vii sau şi au cumpărat şi le iubéste ca nişte bucate şi lucrure ale lui, iar de ar sădi o vie, sau să pue un pom, sau să zidescă o casă cu mânilor sale, acălea iubéste şi le îndrăgöste maî mult de cât alele de töte câte are, căci că'î socotéste că iaste lucrul mânilor lui şi'î ocrotéste şi'î adapă şi'î plăcă ca cum ar fi un copil născut de diuşul. Drept acăea Hs. fiul şi cuvântul a lui Dumnezeu adevărit: cu ale sale mâni adecă cu Dumnezeesca lucrare zidi pre omul, iar călea lalte zidiri câte aî făcut începând de la ingerii numai cu cuvântul zise şi se făcură şi potunci şi se zidiră, cum zice şi Dumnezeescul Grigorie Bogoslov: I Aco hg i oîl perveae pomăisliv aglăschia si läi i Nesnäiea i pomăislenia slova beaşe dealu isplănenie i Dhom severşenie. Adecă zice că Dumnezeu şi tatăl întâi socoti să fie pulérite ingeresşti, adecă mainte de alte zidiri socoti să fie toţi ingerii iar socotinţa lui era lucrul, şi se obărgi cu cuvântul lui şi cu Duhul sfint se imple adecă cinurile ingerilor, după acăea făcu ceriul şi pământul şi töte câte's într'ansele, zidi omul; ţărănă luă de în pământ (cum zice Moysi) şi iar acela bogoslov Grigorie zice, văzătorii şi gânditorii, mort şi fără de mörte: adecă văzut cu trupul, gânditorii şi nevăzut cu Duhul, mort cu trupul şi fără de mörte cu sufletul. Povelicestva i malosti; adecă o parte a mării sufletului nevăzut şi a chipului lu Dumnezeu, iar alta a micşorării adecă a trupului. Drept acăea Hs. ca o zidire a sa ce iaste omul: iubéste'î şi'î iasto drag acela maî mult de cât ingerii. Iar căce se-au făcut şi acel om cu suflet gânditorii şi cu trup de pământ: drept acăea era mort şi

fără de morțe. Mort cu trupul, fără de morțe după în Dumnezeitul suflet, văzut cu omenia nevăzut cu Dumnezeirea, și deca vreme ce au luat de în firea noastră, și se-au făcut asemenea noaă omenilor pentr'aceia iubeste și firea omenescă mai mult de cât a ingerilor, întâi căce iaste zidirea mânilor sale cum am zis mai sus, iar a doa că se-au făcut în 'o ființă și o iubire și întâi născut omenilor cu a doa naștere carea se chiamă a Dumnezeescului bolez și de ar fi iubit mai bine pre ingeri : se-ar fi făcut inger, de ar fi venit să spăsescă lumea și ar fi făcut ingerii, și pre chipul și pre asemănarea lui, ce căce iubi zidirea mânilor lui pre omeni cum am zis : vru de luă trup omenesc să spăsescă lumea, iproca.

Pentru ce slobozi Dumnezeu pre satana să se lupte cu creștinii iar nu-l pierdu de tot Glava 40

[Anastasiu al Dumnezeștii mari cetății Antioh]. De nu se ar arăta vrăjmașul nici iscușii ostași și viteji și prietenii împăratului nu se-ar vedea și de nu se ar face luptă și război, nice izbândă se-ar vedea, nice cunună, nice plate s'ar face. Ascultă că zic parimiile: cum vei să cunoști carii sunt viteji și prietenii împăratului, de nu se vor arăta vrăjmașii și luptătorii împăratului să se bată, sau să'i cunoască că'i sânt prietenii? și de nu s'ar face vrăjmaș și luptă n'ai putea să dai izbândă culva, de nu'l ai vedea să se bată și să biruiască, ce nice iară pune cunună în cap ca unii biruitoarii, cum era la cei mai de de mult iar în zioa de astăzi pun un rămas și zic: cine va ațerza mai tare de alții să ia acel dar, adecă acel rămas, așa și carele se bate și biruește pe vrăjmașii săi, ar lua acea cinste și acea cunună, sau și orî cine se luptă și dă jos pre cela ce să luptă cu dânsul, să ia cutare dar, și așa se arată biruitoarii și cei ce sânt biruiți, întru lucrure ca acestea ce am zis. Drept aceea și Hs. au slobozit pre Satana ca un vrăjmaș și începătorii de războie și luptătorii, să se bată și să se lupte în toate zilele cu creștinii ca să se arate biruitoarii de biruiască pre diavolul să'l pue jos la picioarele lor: să calce pre șerpi și pre scorpii ce să zice pre meștersugurile ale diavolului și pre totă puterea lui. Drept aceea cum era cel mai dă demult de semna pre toți pre ceea ce vrea să se lupte ca să nu facă vre unul hilenie să zică că eu sânt carele am biruit. Așa și preotul când botăză pre omeni, unge'l cu sfințul myr, la mâni, la picioare, la frunte, la inemă și pretutindenea. Și cându'l unge la picioare zice, să calce pre șerpi și pre scorpii și pre totă puterea vrăjmașului, iară la mâni zice: spre tot lucrul bun, iară la inemă zice: inemă curată zidește: întru mine Dōmne, iară la frunte zice: Sem-

nese spre noi lumina fetei tēle dōmne și acesta o face căce că semnăză și într'armăză ca pe cea ce am zis că merg să se bată, și unsōrea cu carea se unge la picioare unges: ca să fie vartos în credință, iară la mâni, ca să albă putere să se bată cu diavolul, iară la inemă ca să albă inemă adevărită și tare, întru credința a lui Hs. iară la frunte ca să privească întru minlea sa puterea a lui Dumnezeu și frica lui. Și acestea sânt de carele zice sfinți Pavel: să punem coiful duhului și zaoa credinții, adecă platoșa și toate armele duhului, pentru ce? Căce că zice iară acel Sti Pavel, neast nam vran că crăvi i pleati: năcă na cealo islasti mirō derița, mira veaca sego, adecă cu totă puterea și oblăduirea și domnia a dracului: vom să ne batem, și hălând se vor arăta cari sânt viteji și credincioșii împăratului și prietenii, adecă al Domnului nostru Is. Hs., drept aceea au erlat Dumnezeu să supere dracul pre nēmul omenilor, adecă al creștinilor, căci că de țe-ar fi numele de vitej și să nu te văz cu cine tēi hălut, nu te țiu că ești vitej, cum vei putea zice unuea prieten credincios, de nu'l vei vedea că face vitejie. Drept aceea fiind diavolul vrăjmaș, și luptătoriu și supărătoriu se cunosc și prietenii și biruitoarii; și viteji întru credința a lui Hs., și fie carele și în cununa lui, și cinstea și plata sa după biruine ce au făcut, și așa se arată aleșii a lui Hs. Drept aceea să nu'i pară într'al chip când vezi că cad creștinii, întru niscare primejdii de la diavolul.

Că pentru ce vină nu făcu satana, atăta eresure într'altă lege, ce numai într'a creștinilor. Glava 41.

[Iar a aceluiaș Anastasiu]. De acesta vom spune că alte legi ale limbilor toate carele n'au boloz sânt iubite de dracul și nu mai portă grijă să'i dodiească și să le biruească căce sânt ale lui, iar cu legea a lui Hs. se luptă și se bate, pentru aceea bagă atăta eresure ca să pōtă să o biruească. Pentru că credința a lui Hs. numai ce iaste profivnică lui, și'l bate și'l oblăduște și'l robēște și domnește pre el, și căce iaste acesta lucru adevărat, poți le cunoște și ști de acesta, că mai nainte de ce nu venise Hs. pre pământ altă limbă nu era să se închine lui Dumnezeu, ce numai a ovreilor, și diavolul nu putea să se bată mai mult cu al nēm fără numai cu acela, drept aceea se împărățiră rudele și împărățiile a lui Iil, și de multe ori se hătea o credință cu altă, și le băga satana deavea multe feluri de credințe și de eresure, ce înca de se ar fi hălut întru eresure și întru schismaticia lor pentru credința a lui Dumnezeu. (Cum'u s'uni astăzi ca to'i ereticii, de socotesc că cred ei mai bine întru Dumnezeu de cât alții) și ar fi fost mai puțin rău: ce să hătea pentru idoli cum poți vedea în cartea

impărățiilor, Căse lupta unul cu altul zicând: acest Dumnezeu al închinării de Idoli iaste mai bun de cât al lui, încă și de la proroci de acesta poți ști: că zice Ieremia: Pocislugrad lilea bease i bozihi, i eresii praznăia veărăih, irazdealeniaih. Adecă toate cetățile avea câte un mincinos nume de dumnezeu idolilor și i se închina; și toate orașele și ținea eresul lui și despărțire una de alta. Pentr'aceia și spu că cumu'l acuma era și atunce în tot nēmul carea era limbă păgână și ținea o credință, căce că era păgâni și al diavolului, iară blagocestivul nēm al lui Iil cum era acela împărțit cum am zis mai sus, așa și acuma legea a lui Hs. carea iaste blagocestivă credință pentr'aceia iaste împărțită, că se bate în toate zilele diavolul cu dinsa, fiindu'i vrăjmaș adecă credința, și să nu'i pară într'al chip cum adevărită legea lui Hs. pespe lucrarea diavolului se-au despărțit, atunce de adevărită cea de atunce lege a lui Iil, că așa e și acuma cu eresurile și cu despărțirile adecă cu shismaticile. Că diavolul voiaște să dobândescă ceva, de într'aceia lege carea iaste vrăjmașă lui, au nu ști că păgânul nu se bate cu omenii lui ce să bate cu omenii blagocestivi, și său cu înșelaciunii sau cu darure; sau mite sau cu vrăjmașii sau cu război de față imblă de iscodeste în toate zilele să dobândescă și să biruiască păgânul pre blagocestivul; așa face și diavolul cu al săi omeni și cu ceia ce sânt în vora lui, nu se bate cu dinșii nice portă vre o grije de ei că sunt toți al lui, iară cu ceia ce sânt striini iar nu al lui, cantă pre toate căile să'i dobândescă și să pōtă să'l aducă cu căta lui. Văzutu'l vre o dată pre vre un fur să aibă vii și țarine, au alte bucate să caute în toate zilele să plângă și să răpescă dentr'acelea ale lui: adevărat ba n'ai văzut, ce cantă să ia de la striine și să prade și să jehuiască, ca se le împreune cu ale sale să le facă mai multe. Așa și diavolul acesteia cantă în toate zile. Pentr'aceia și sfinții părinți și singur domnul nostru Is. Hs. povestesc pentru cei iacomii, căce iubesc mai mult și câte striine: ei se fac asemenea diavolului carele cu totă nevoița și cu tot meștersugul, cantă să dobândescă ce e striin ce să zice pre omenii a lui Dumnezeu cari sânt striini și lepădăți de dēnsul aceste iaste adevărită și socotela cum ai auzit, carea face diavolul atăta eresuri și shismaticii întru omenii domnului.

Oare diavolul iaste vinovat, a tot păcătul, și a totă curvia, și cadesa să'l blestemăm au ba. Glava 42.

[Aceluiaș Anastasiu, a Dumnezeștii și marii cetății Antioh. Pentru cei ce zic că ne-au împins diavolul de am făcut cutare sau cutare lucruri]. Diavolul pe nimenea nu îndemnă, numai ce samănă d' desupt pre ascuns, iară o-

bicieu cel rău iaste cela ce îndemnă pre om; drept aceia obicieu cel rău iaste cu mult mai rău viclea și mai tare de cât diavolul, drept aceea trebuie să împulăm noaă, că diavolul pune gândurile și semănă naintea la totă răutatea, dar tu cându'l cunoști că e rău că ce'l faci? iară cându'i vine gândul al lui Dumnezeu și pricepi că iaste gând bun, drept ce'l lași și nu'l faci? ce te duce să alegi în căi rele: și cum nu se cade, carele plac diavolului: ca să te muncescă, iară nu vei să iubesci să alergi în căi bune, și în lucrure cinștile și bune carele plac lui Dumnezeu și omenilor, ore diavolul face aceste ce faci au obicieu tău cel rău: știu că vei zice ca să te întrepezi diavolul m'a îndemnat, că mi-au adus gândurile și obicieu cel rău, nu vei putea zice cum nu ț-au adus și Dumnezeu multe gândure și bune și încă mai multe de cât ale diavolului, și n'ai vrut să faci al: lu Dumnezeu. Drept aceia diavolul strică ca un începătoriu al gândului: ce și tu strică mai mult carele faci mai bine voea dracului de cât a lui Dumnezeu.

Pentru care molitvă și cuvânt de în sfânta scriptură iaste frica dracilor. Glava 43.

[Iar acelaș Anastasiu] Niște sfinți bărbați purtători de duhul sfinț, povestea că au văzut pe dracii cu ochii, unde mergea la dinșii ca să'i bage în primejdii, iară ei, pespe puterea a lui Dumnezeu goniat și lugea de la dinșii. Inșă într'o zi cu porunca a lui Dumnezeu, fură șinuți dracii, sfinții întrebară pre dinșii și ziseră: de în legea vechi și noaă care cuvânt infricoază pre dinșii? și răspuseră dracii de ziseră: infricoază pre noi totă Dumnezeiasca scriptură, iară mai ales de toate ne infricoază începătura psalmului 67, adecă: dăvâscrisiet bă, ida razăii dusea vrazii egoo: i dăvâscrisiet ollița ego nanavideastii ego, iaco istezaet dim da isteznut, iacotacl vosc ollița ognea, tacoo da pogvanut greașniță ollița ba, a Pravedniții văzraduisea. Cum auzim cuvintele aceste, într'acel cēs slă hēs'e puterea nōsōră, și ne rāsipim și fugim de la omul acela departe și nu putem să ne apropiem de dinsul, nice să'l mai vedem, că foc iase de la dinsul ca să ne arză.

Pentru păgânul și ovreii cari vor face multe bunătăți, putea vor să ia împărăția cerurilor, au ba. Gl. 44.

[Aceluiaș Anastasiu] Domnul zise cătră Nicodim, adevăratu' zic, că cine nu se va naște a doaa oră cu apă și cu duhul: nu va intra la împărăția cerurilor, drept aceea hinc că iaste adevărat, că nu înkă la împărăția cerurilor cel nebotezat și păgân, iară așa nu s'iarde plata cu acea hincă petrecanie carea i' dă Dumnezeu, și avuție și hrană și cu alte înșelaciuni ale lumii acesteia, cum auzi acel bogat: aduți

aminte că ai luat bunătățile tale întru viața; și iar în vec ce va să fie are mare despărțire de cât cel păgân carele n'au făcut bunătăți, pentru că cum sânt aproape lângă Dumnezeu, multe lăcașure pentru cei drepi, așa sânt și la cei păcătoși multe feluri de muncă.

[*Intrebare cu deadinsul*] Dar cum zise Apostol Petr, că în toate limbile carii se vor teme de Dumnezeu și se facă dreptate: sânt primiți la Dumnezeu: [*respuns*] Când zicea Apostol Petr acesta cuvânt era (cum am zice) totă lumea păgână. și toate limbile fără nume, dece într'aceea vreme ce se temea de Dumnezeu și făcea dreptate (cum zice la denia apostolilor pentru Cornilie sutașul) era primiți la Dumnezeu pentru bunele lui fapte și pentru bunele lui lucrure, și au ovréiu era, au Ellin și se temă de Dumnezeu, cum era Nineviténii și prietenii a lui Iov, toți pentru lucrurile lor cele bune, era primiți la Dumnezeu iar deca veni propoveduirea a lui Hs. [*Mat. zac 35*] și Apostolii ne învățară să ne hotezăm, ascultă ce zice Hs., către apostoli, ori în ce cetate ce veși merge și nu vor primiți pre voi, atunci ești afară de în cetate și vă scuturați și prahul de pre picorele vóstre, și o lăsați celorla ce lăcuesc acolo, că adevărat vă grăesc că mai ușor va fi Sodomul și Gomorulă la zioa judecării, de cât locurile celea ce n'au primit cuvântul a lui Dumnezeu, deci dar cum va să fie primiți la Dumnezeu, deca ce nu cinstéște proorocia a lui Hs., nice crede într'ansa, pentru că omul carele iaste într'acesta felii nice de Dumnezeu și e frică, nice face dreptate. Așa să socotești și de cea ce zice Sti. Pavel: că mainte de propoveduirea a lui Hs., era slavă și cinsté la omul carele făcea bine, întâiu la ovré și la Ellin, iar după propoveduirea a lui Hs., zice, de va fi și ingeri să vie de la ceriți să spuie vóă altele de celea ce am spus noi: acela să fie Ananema.

[*Semnăz*] Sfântul acesta va să zică că această întrebare de va fi au ovréiu, au păgân și să facă lucrure bune, putease-va spăsi și să fie primiți la Dumnezeu, au ha? de acesta au întreat cela ce au întreat, pentru că zice Dumnezeu pespe prooroci, ori cine va face lucrure bune, și să'i fie frică de Dumnezeu, acela iaste primiți la Dumnezeu, și acesta au zis Dumnezeu, și le-au și vrut, mai nante de ce nu venise să se întrupescă, iar deca veni și se întrupă și învăță pre omeni cum vor să trăiască și cum vor să petrecă, ceea ce vor vrea să fie primiți la Dumnezeu: li se cade să se nască a doa oră de în duhul și de în apă cum am zis, de le va fi voia să ia împărăția ceriurilor, căce că acesta iaste adevărat; că cine nu se va hoteza să se facă fiu luminii a duhului sfânt să spēle păcatele

cele vechi întru sfântul hotez și acel blăstem ce dăde Dumnezeu pre Adam să se facă fiu lui Dumnezeu și moșnen împreună cu Hs. nice unul nu e primit la Dumnezeu, adică la împărăția ceriurilor, și căți nu priimesc hotezul, aceia nu pot să'i dea sēma la zioa judecării, când vor vrea să ia munca de veș cu draci, să zică că nu știu nimica.

[*Pentru bogății creștinii pre carii vedem că fac păcate și lor li se dă bine de la Dumnezeu și li e bine și și scap și de multe nevoi. Glava 45.*]

[*Acluias Anastas a Dumnezești și marii cetăți Antioh.*] Judecările a lui Dumnezeu sânt nesocotite și neispitite, carele nu pōte neștine nice să le înțelegă nice să le ispēscă. Drept aceea se cade să nu osândescă nimica pe vre un om păcătos, până la aceea zi a judecării ce să zice a Domnului, că zice elisias: Că iaste drept zice care lucră se strică cu dreptatea lui, și iaste iar fără de lege, care lucru rămâne nestrical întru răutatea lui, iară unii păcătoși văzând că au bogate greșale adevăte păcate: iară pre taină fac alte bunătăți mari, iară noă omenilor ne pare cum sânt păcătoși, iară aproape de Dumnezeu sânt drepi. [*Caută vezi bine de far, o mul.*] Iară unora drepi le pare pentru bunătăți ce au făcut și se măresc forte, iară nu se smeresc: ce pentru măriia lor vor su ia osānda fariseului, însă bogății de în blagoslovenia părinților lor se vrednicesc millii a lui Dumnezeu, ca și Solomon pentru tată-său David, pentru că zise Dumnezeu către ael Solomon: [*Pre cine blagoslovi părinți*] n'au păziti poruncile mele și învățăturile mele celea ce se-am poruncit, puntr'aceea voiu să'i sparg împărăția ta, de la mâniele tale, și voiu să o dau slugii tale lui Rofoam deci întru viața ta nu voiu face acesta pentru numele tălănetăii lui David, [*gl. gla 30.*] alții iară carisant hitlén și pre urma lor vor să se pocăiască ei privad înțelepția a lui Dumnezeu și părăsesc acele lucrure hitlene carele făcuse și viu la voile a lui Dumnezeu, ia vezi pre Sti Pavel, carele era gonac besericii a lui Hs., și vrămaș, propoveduirii, și că ce vrea să se facă propoveduitorii evangheliei, Dumnezeu mai nante privăzu de dingsul: ca și cum ar fi fost de început propoveduitorii besericii, și iarăși alții căce se pocăiesc și se futuro și iau dulcea lui Dumnezeu, care dulcea adevăte bunătele celorla ce li se înțeliează inema și nu se pocăiesc: se face mănecare pedepșelor carele va să ia acolo, cum era bogățul în vremea lui Lazar, căruia Dumnezeu i dăde tot binele ca să se pocăiască. [*Pavel.*] Iară lui mai mult i se înțeliea inima întru rău iară aceea dulcea a lui Dumnezeu care se făcea la dingsul era ca să se pocăiască. De acesta zice apostol Pavel: au nu cunoști că dulcea a lu

Dumnezeu te duce întru pocanie? iar cu înțelienirea inemii tale și cu nepocanie strângi viziariu pentru tine urgie în zioa judecării, a descoperirilor și a dreptei judecării a lu Dumnezeu, carele va să plătescă fie cui după lucrurile lui, și acela cunoscănd Dumnezeescu David [*psl. 36*] săfătește și zice: Nerevnuu speaostemu vputisvoem, celcu tvoreastemu bezzacione. Adevă să nu voești să le asēmeni și să pohtești la cela ce se îndreptăză în calea sa, adică la omul carele face rău, că păcătoșii vor peri, ce să zice se vor strica, iară vrămașii Domnului, în cēs ce se vor slăvi și se vor nalța: rāsipiese-vor ca fumul. Drept aceea nu'i fie frică când se îmbogățēză omul și i se îmullēște slava că de grab se va nșca ca iarba, și iar zice: Văzuiți pre păgānului prea înlāndu-se și trulindu-se ca copacii chedrulul de livan și trecui și nu'l văzuiți acolo, și căutaiți pre dingsul și nu se află nicl locul lui, ce veș zice iar cum se pustii numai cât scāzu peri ca un vis pentru fără de legea lui, și lāsă avuția sa altora, și oceanicul se făcu și mai oceanic, și slava cea deșartă și trecătoare și stricătoare de suflet: ca un vis trecu; drept aceea cum se cade zicea înțelepții: nu ferici slava păcătoșului, căci că nu ști carea i va fi întorcerea, adică carea va să mērgă sus în jos, nice să'i pară bine pentru petrecania cea bună a păcătoșilor: că căile lor vor fi tocmă cu lēșpezl drēse și pardosite ca să pōtă imbla, iar pre la căpătāe sânt grōpe adānci, ce vor cădea de se vor prăpādi să nu se mai vază ca și faraonitēni.

[*Semnăz de învațā a nu osāndi.*] Sfintul va să zică așa că de veș vedea pe vre un credincios să facă păcate, iar Dumnezeu i dă tot binele în lume, iar eu sau alt om bun nu avem nicl un bine, de acesta i zice că dear trāi omul să nu'l clevețești nicl să'l osāndești, iar alți sfinți părinți zic: nice pre păgān nice pe necredincios nice o dată să nu'l dai diavolului căt va trāi, că nu ști până la sfârșitul lui, dar de se va spāsi mai bine de cât cela ce gāndești lu că e sfinț. [*Pentru cea ce le zic omeni: o ce om sfinț,*] de aceia să socotești iar să'i pre unii sfinți și să'i fericești, iar ei pre ascuns să aibă mari păcate, și la sfārșenia lor să fie de peire, drept aceea au păcātos de veș vedea că are avuție multă să nu socotești căce iaste păcātos și i e bine în lume, nice să'l osāndești. Că cine știe dar de va fi avānd niscare lucrure bune în taină sau de va fi și prea om viclén rău, iar Dumnezeu căci privea de (cum am zis) că până la sfārșenia lui va să să facă el rob să se spāsescă, și iară altul are blagoslovenia părinților, care părinți era robii lui Dumnezeu și moșneni împărăției sale: ce pentru dragostea părinților sără mēcar de ar fi și vrōdnic muncilor, Dumnezeu i dă bună petrecānie aicea în lume, ca

după ce i va eși sufletul să se bucure diavolului de dingsul.

[*Pentru cuvântul carele zice Dumnezeu cu proorocul Agghel că al mieu iaste arginul și aurul și'l voiu da cui voiu vrea. Gl. 46.*]

[*A acluias Anastas.*] Ceia ce zice că al mieu iaste arginul și aurul: Dumnezeu au zis, iar cea ce zice cui voiu vrea i voiu da nu se au scris nice Dumnezeu au zis. Ce acēstā adāogere iaste a omenilor celor fără de minte și făcălori de rău, drept aceea nicl unul, de la răzbōe sau de la robii, sau de la furtiaguri, [*Aggei Glav. 2*] sau de la mārțurii strāmbe, sau de jalure sau de mite, sau de camete, carele au luat de în nedreptăți, și jahure și au strāns avuție, nu pōte să zică cineva că accl om s'au îmbogățit de la Dumnezeu: ce de la hitlénul, adică de la diavolul și de la păcate, și numai cela ce au strāns argin și aur ce să zice avuție de în trūdā drēpți și fără de păcate accia pot să zică împreună cu Iov: Domnul ni-o au dal, domnul ni-o au luat, iar cea ce adunā avuție nedreptā în deșert mulțimesc lui Dumnezeu: Și ia ascultai de ael Iov să vedeți ce zice: Avuția carea e adunată fără dreptate lepāda-se-va, și iar pentru cei drepi, se strēnge avuția păgānilor; [*Pentru cea ce strēng avuții reale.*] adică păgāni și nedrepti, adunā avuție și fac viziare pentru cei drepi, pentru că ei nice o dată nu se bucurā de dinsa: ce iar mērgă la omeni cei drepi și bun, și iarăș zic, că eu cunosco o bōlā rea pentru avuția cea ce o ișteși aprōpe lāngă un om, [*Solomon*] pentru răotatea lui, adică o avuție nedreptā iaste ca o bōlā la un om carea o strēnge lāngă dingsul, pentru că de multe ori și avuția rea, carea să strēnge cu nedrept, vedem că iaste ca o bōlā rea, māncāndu'l zioa și nōptea să plătescă cu rău, el și căți au luat de la dingsul avuție. Zice și Solomon: cela ce adunā nedreptāțile sufletului său, adunā pentru alții, și întru binele lui vor să se hrānescă și să se bucure alții. Bunā iaste avuția la cea ce până o au făcut n'au făcut nedreptāți.

[*Marele Vasilie de într'al sōi cuvint cătyā cei ce se îmbogățesc.*] Cautā să nu strāngi avuția, cu mi de lude și de ostēnele fără dreptate, că adunā prahul păcātorilor pentru tine și pentru alții carii vor să o moșnenescă, să arzā și să se muncescă rău pentru răotate ce te'ai făcut singur adins tine și căce ai lāsāt lārguire otrāviti altora: ce să dīce copiilor. [*Semnăz*] socoția iaste acēstā că avuția cea nedreptā carea o lāsā cātrā alții, acēea iaste vina la dingsul ceea ce o vor moșteni: să pațā mult rău? căci că iaste nedreptā. Drept aceea un om ce va să facă banii cu nedreptate, doă răotāți pale: una că dobānlescē nedreptatea păcātului, a doa că face șalt păcāt că lāsā a-

vuție nedreptă carea de grab se duce și piare. [Grigorie bogoslov Sennézd]. Poruncéștene și Dumnezescul Grigorie Bogoslov : să nu ne amestecăm avuțiile noastre cealca ce's făcute bine, cu avuția cea făcută rău, căce că de înfrăceasta nedrepte va să se strice avuția noastră cea dreptă, ca nisce molii ce mănâncă pânza.

Pentru ciumă când iaste într'un loc, și de va fugi, putea-va să scape de mörte ai bu? Glava 47.

[A aceluiaș Anastas]. Socotéla carea spune de ciumă, și taina iaste adăncă și anevoe să o înțelegă neșbine, întru mința lui, și puțioi sănt carii vor putea să o ia întru mințe, însă auzi'tam de înțelepți omeni, cum iaste taină a lui Dumnezeu, adecă ascunzătorca carea nu știe niminea, fără numai Dumnezeu, și iaste pentru pedepsa omenilor. Povestesc unil că se face Ciuma [Matei gl. 10] de în vântul reale și socotesc că se face fără de porunca a lui Dumnezeu. Ce în să ascultați: două pasări drept un ban, nici una de într'ânsele nu möre pre pământ fără de voia tatălui micil cel de în cerure. Drept acéca și aceale lucrure carele sănt ale aerului și totă lumea pre firea lor lucréză cu porunca a lui Dumnezeu, fac și lucrările lor, ce însă au cu aere au cum-va într'alt chip se face ciumă cu porunca a lui Dumnezeu se face, iară de voi fugi de în loc să scapi, facevei ca cela ce zice proorocul: [Isai. gl. 26] ucrăitesea va maleaelico, dondeje mimoidet gneav ysn : adecă zice Dumnezeu cu gura proorocului, să fugi până va tréce mânia a lui Dumnezeu, drept acéca vom zice și noi, ascundeți-vé puțin cu pocaanie și cu inemă înfrintă când ai döră va tréce mânia a lui Dumnezeu, daca vom ruga pre Dumnezeu cu tot sufletul, că judecata a lui Dumnezeu iaste multă fără fund, și nu știm ce va Dumnezeu să facă noaș. Acésta știim că orice face tôte sănt bune și drepte, și în mâna lui, marginele pământului, și totă duhamia vie, și cum va așa ne face, ca un putérnic și doma ce iaste futuror, și tocmește tôte lucrurile omești cătră folosul al fié cui.

De unde putem socoti că vedem pre unil omeni drepti când vor să möră, iară ei se nevoesc în multe zile, iară mulți păcătoși mor numai cât curând cu pace, fără de nice o muncă. Glava 48.

[Aceluiaș Anastasie al Dumnezeștii, și marii cetăți Antiohia]. Tôte judecățile ale lui Dumnezeu, a le ști cineva nu pôte; drept acéca iaste bine să ne le ispitim mult, însă socotind vom zice, că de multe ori și omeni buni, sau mai înainte de mörte sau la mörte se muncesc, ca noi să vedem să ne înfricășăm să ne putem înțelepți ca să ne pocăim,

căci că se tâmplă și acelor omeni drepti ca niște omeni ce sănt, de au câte ceva greșală și pentru acea muncă ce iaș aicea la vremea morții lor ei să curățéză de tot, și merg fără de păcate în mâinile lui Dumnezeu, iară păcătoșii care mor fără de nice o muncă, însă aceia au avut puțin öre ce bine făcut și și iaș plata celui bine aicea, drept acéca n'au vézut nice o muncă pe trup, nice înainte de mörtea lor nice la mörte, pentracéca déca vréme ce și au luat hünătățile lor în viață, ducă se neopriți oceanicil în munca focului de véc.

Pentru trupurile noastre ale omenilor, carele multe seau ucis și de miș de hieri și de paseri seau mncat, sau în mare seau necat și de miș de hieri și de pești se au mncat și seau stricat, și seau mistuit în pântrecele hierilor și ale jigăniilor și seau topit acolo, și au trécut acéle trupure cum se vor aduna iară să vie la înviare, adecă la judecata a doa venire a Domnului nostru Is. Hs. gl. 49.

[Iară aceluiaș Anastas]. Pentru scularéa trupurilor noastre a tuturor omenilor carele vor să înviaze la a doa venire a Domnului nostru Is. Hs., la carea va să judece totă lumea, mărturisim că vine gésal și acuma iaste când morții vor auzi glasul a lui Dumnezeu și vor învia. [Ion. gl. 5]. Că de vom créde cum Dumnezeu iaste prea putérnic și adevérat pre om în adus de în ce n'au fost în ce iaste, cu mult iaste mai lesne să facă a doua öra, și să învoiască zidirea carea au făcut și mörtea o au răsipit, adecă o au făcut fărănă, iar de vom créde cum zise David ca în mâinile lui sănt marginile pământului, ori unde de ar mörge trupul să se potolésca, [psalm 94] sau să stea, sau să se mănânce în mâinile ale lui Dumnezeu iaste, și apa și focul, și hierile și pasările, iar de la aceale hieri și jigăni, va să scöță acela trup ce au luat de l' au mncat, sau de unde se au necat, ori de unde au ars. Căci că trupul carele au murit nu piare: ce de se va strica trupul sau de miș de hieri, sau de alte vini, iar merge acolo, de unde se-au făcut în céle patru stihii, adecă sângele întru căldura sörélu și umezela în apă adecă tusea și uscăciunea în pământ adecă fiarea, și răcéla în văzduh ce să zice si gma, și ca un zălog staü la dânsele și să tin până la vrémea învierii, la carea înviare, putérea a lui Dumnezeu le ia de la acéle stihii și le înviază : iar cum au făcut de întâi când au luat de într'ânsele și au făcut pre om.

Pentru cutremur cum se face. Glava 50.

[Ioan Damascin]. Cutremurul într'acésta chip se face. Pământul se îngrecéză de vânt, adecă se umplu vinele lui, deacia când purcéte vântul, să iasă de în vinele pământului, însă vânt fiind mult iar vinele fiind

strimite, atunce nevoiaște-se vântul förte să iasă, și când va să iasă, scutură și cutremură tot pământul acolo unde sănt apröpe vinele acélea unde iaste vântul într'ânsele, iară nu cutremură tot pământul ce număi (cum am zis) acolo unde iaste apröpe vântul, și să nu cum-va să nu cideți acésta că așa iaste cum auziți, luați pildă de la noi omeni, că de multe ori când se implu vinele noastre de vânt și purcéde să iasă, scutură tot trupul și și smeréște și ni e frică förte tare de mörte, și atunce iase vântul cald de în nările noastre, iar déca iase ne izbăvim de acea hölä, iară pentru cuvântul Dumnezeescului David carele zice : Priziraeai na zemlu, it voreai us treastisea. [Psalm 103]. Acésta numai o dată se-au făcut, când se răstigni Domnul nostru Is. Hs, că căută de pre cruce pre pământ și atunce se cutremură tot, adecă se făcu cutremur în totă lumea. [Matei gl. 27]. și se întunecă söréle și tâmpla besericii se sparse, pietrile se despicaü. Mormânturile se deschiseră, morții se sculară de pe în gröpc și se arătară a mulți.

[Zri]. Să se știe și de acésta că nevoindu-se vântul și éșind de pre gaurile pământului : bubuiaște și sparge pământul într'acela loc, într'acéca arată și pedeapsă domnezeiască, cum și aiurea scrie, că fulgerul tunetului și cutremurile, arată urgia și mânia pedepsii a lui Dumnezeu.

Pentru fulgere și pentru tunete cum se fac. Glava 51.

[Aceluiaș Anastas al Dumnezeștii și marii cetăți Antioh]. Norii adunându-se și înmulțindu-se sus cătră cerü, pripindu' vîntul să vie unul de o parte altul de alta, împreună-se și se clonesc tare, și lovindu-se unul cu altul așa tare iase foc, deci clocnirea acéia iaste tunetul iar focul iaste fulgerul și însă tunetul se face mai înainte de fulger, iar noi omeni, întâi vedem fulgerul carele se face mai pre urmă de tunet, și ia să ascultați să vedeți cum se face acésta. Vedérea omului adecă să vază niștine, véde curând ce va să vază iar a auzi zăbovéște auzi, ce a ce iaste, pentracéca se chiamă vedérea ascuțit, iar auzirea zăbaynică, drept acéca când în beserică și auzi a auzi, iar fulgerul noi îl vedem curând. [Sennézd]. Și luați pildă de la ceia ce l' pripești de departe tänd lémne, și vedem securea numai cât unde lovește, iar sunetul de grab nu l' auzim, numai déca tréce puțin cés, atunce auzim și sunetul; [Sennézd]. încă să mai știți și acésta că de împreunarea și clocnirea norilor cum am zis se face fulgerul, carele nu iaste stricătorin adecă rău, că tréce curând, iar când se lovesc norii atunce de va cădea foc de în cerü și să se împreune cu fulgerul, atunce acel fulger vine pre pământ și

ce află arde, carele se chiamă cheravnos, adecă când zicem noi că trăsnește pre fie ce lucru. Cumu e otelul i șcrémenea când le clocnéști iale sună și lasă foc, așa și norii déca se lovesc unul cu altul fac, și lasă sunet și foc, adecă tunet și fulger : și așa iaste.

Pentru sfărșenia lumii, are hotar, adecă soroc în ce vréme se va face. Glava 52.

[Iară aceluiaș Anastas]. Domnul știe tôte mai înainte de ce nu's făcute, însă zic sfinții părinți când se va împlea lumea cea de sus atunce se va face și sfărșenia lumii, adecă déca se va împlea socotéla și numărul al omenilor celor drepti pre numărul ingerilor carii căzură, ca să se împle acel loc, al aceluia cin carele au căzut, cum zice Dumnezeescul Grigorie Bogoslov : Cade-se să se împle lumea cea de sus. Și de acésta zice ca cum l' ar întreba neștine când va să se sfărșescă acé-tă lume ? și zice la cuvântul nășterii a lui Is : Is. povelevaet ne să proflivimusea, adecă déca vréme ce zice Is așa, să nu stăin împotivă, dar unde grăiaște Is ? grăiaște la Evanghelie când zice : Mnogi obiteli u otia morgo sul, isplāniti podobael vsea, adecă multe lăcașure sănt apröpe, lângă fatăi mētē, și se cade să se împle tôte, deci de la acésti cuvânt în Dumnezeescul Anastasie, și răspunde celora ce l' întrăbulă de zic, öre iaste vrémea hotărâtă când va vrea să se sfărșescă lumea ai ha ? și zice că nu e hotărâtă : ce déca se vor împlea acéle locure ce s'au doșertat când au căzut einul ingeresc ? atunce se va sfărși și lumea. Dar cum va să se împle ? déca se vor face atia sfinți și drepti, să mergă în locul acelor ingeri : să se împle lăcașurile ale lui Dumnezeu, și când auzi multe lăcașure, va să zică : șes cine după lucrurile sale, așa l' iaste și lăcașul apröpe lângă Dumnezeu, într'alt chip sănt lăcașurile apostolilor, într'alt chip a Proorocilor, într'alt chip a mucenicilor, într'alt chip a propovednicilor, într'alt chip a Drepților, într'alt chip al călugărilor, într'alt chip a döstăvniilor; drept acéca când în beserică și zice : Mnogi obiteli ateliba sput, podostoa nün vā seam razdaliami, pomearea dobrodeateli, cum am zice că după măsura a hünătății a șes-căruia, împartu-se și lăcașurile carele sănt apröpe lângă Dumnezeu, ce iară tot un lăcaș iaste, [Zri opasno], că o curte iaste a lui Is. totă, drept acéca să aibă și bogate locure, și toți sănt stugi lui Is. cumu e o curte a unui împărat carea are de tot felul de obate, și ori de taină loc, de va fi al împăratului iaste, au hasna de avuție un le tänd cămara sau, țverca împărătescă, și al cinste mai jos sau mai sus, tot iaste după des-toinicia a fie căruia, micar de au și fost mai mică slujba împăratului, tot se chiamă slu-

gile împăratului și robii lui, măcar de sânt ei și pre în bogate despărțit, iară așa o curte a împăratului ei închide. Drept aceea, sfârșenia lumii n'are vreme cu soroc: ce numai când se va împlăa cinul carete: au căzut, și să împlăe toate curțile adevă toate lăcașurile de sfinți și de omeni drepti: a atunci va fi și sfârșenia lumii.

Pentru sfânta născătoare de Dumnezeu Precetăea, câți ani au trăit aicea în lume. Gl. 53.

[De la *leatopiseț*]. Trăit'au pre pământ sfânta născătoare de Dumnezeu cincizeci și noai, când au intrat întru Staa Stăih era de trei ani, și au fost acolo înlăuntru ani unsprezece și lună trei, și cându' blagovestit ei ingerul, era de patrușprezece ani și trei luni, iară când născu pre domnul nostru Is. Hs. pre pământ era de cincisprezece ani. Și au fost după nașterea domnului pre pământ, împreună cu fiul ei unul născut, ani treizeci și trei, decia după înălțarea Domnului au trăit ani unsprezece. Toți anii vieții ei ce au trăit aicea în lume au fost 59.

Invățături alese a bogății dascăli, de în bogate canoane, pentru Preoți, și pentru liturghie poruncă. Glava 54.

[Dumnezești Dascăli]. Preoții nu vor păți nemica aicea, că pedepsă lor ei așlăptă acolo munca de véc, numai de nu se vor părași de liturghie și de păcate și să se pocăiască vredniceste cum se cade.

Pentru că de va veni preotul sau diaconul întru căderea de curvie sau într'alt ceva în fire ce păcate, carele operește pre dînșii de preoție, de se vor pocăi, de prierestenia dumnezeescului dar nu se opresc.

Maș nainte de toate cine se vredniceste a se face slugă lu Dumnezeu, nice o dată nu 'i se cade a sta naintea jertăvnicului, și să aibă urăcinne aspra cul-va: ce înlăi să se împăce cu cela ce e învrăjbit, decia atunci să începă a face liturghie.

Nu se cade preotului să porțe haină scurtă la liturghie: ce lungă până tocma jos la călcăe, asjiderea iară nice slihariu de lână, ce cu frică cu grijă și cu dădinsul să păzescă toate veșmintele besericii.

Nice iară să 'i fie rușine de cine-va sau frică, nice de ar fi singur împăratul și dea sfântul dar celor nedăstoinici, până nu se vor părași de păcate, și să se pocăiască vredniceste cu durere și cu înemă înfrântă.

Că ceia ce vor fi aleși să facă liturghie și vor da curatul trup și sânge al lui Hs. spurcaților, celora ce sânt cuprinși de fie ce patimă necurată a curviei, sau învrăjbiți unul cu altul sau făcând nedreptate cui-va sau vor fi bețivi sau furi sau de fie ce păcat, carele operește pre dînșii, de dumnezeiasca prier-

estenie, și mai nainte de ce nu se vor fi curățit le vor da sfântul dar, preoți ca aceea osândi-se-vor, ca Iuda cela ce au vândut pe domnul Hs.

Cade-se Preotului să numere omenii ceia ce vor vrea să se prierestiască, decia atunci să facă sfintele cesture în potiriu, iară de să vor tămpla să prisosescă, nice cum să nu îndrăznescă să le pogribescă numai singur; să se osândescă ca un lacom: ce să le dea preotul numai tunsilor, adevă călugărilor sau diaconilor hirotoniți, măcar și a doa oră, iar de nu se vor împlăea să le dea și la mirăni, însă carii vor fi mai nainte aleși adevă gata de cuminecătura, iar citețul și clericul: nu li se cade să se apropie de dumnezeestilo taine, nice mirănel să se atingă de sfintele sau să 'ie cădănița: nice cum.

Iar potiriul să 'l acopere preotul sau diaconul și să 'l cătăscă a doa oră cu vin câte puțin și de odată cu apă, și să 'l ștergă cu burețele forte bine cu dădinsul.

Să nu cum-va să nu porți grije de sfintele și pentru negrija și nesocotința ta să se apropie de dînsele șorecele, sau musca sau pasăre sau să lași darurile să se strice că apoi te vei osândi forte la grăznica zi a judecării și în véc ce va să fie.

Molitevnice trebuie să aibă, și să nu citești Moliteve de grab și inspăimăți și grozav: ce cu rugă curată.

Nice d. va fi agnețul grozav să 'l tai să 'l bagă la potiriu, nice vin împușit sau rău sau acru, sau oșețit: ce toate să le iaș curate și să amesteci vinul cu apă întru sfântul potiriu iar să nu faci numai cu vin.

Nice iară să porțe preotul la sfântul jertăvnic haină grozavă și nespălată, și cum am zice mai pre scurt: trebuie toate pre tocmă să se facă ale sfinteii lui liturghii, ca să se facă sfânta lăru de sânge jertvă cu bună priimire, iar carii ei vor sluji cu destoinicie viața de véc și moștenescă cu darul lui Hs.

Pentru liturghie.

Veniți iar de ascultati inușiți miei frați carii întrați în beserica a lui Dumnezeu să povestesc voaă ca să obârșim vremea liturghiei cu mătă pază, frică a lui Dumnezeu să avem întru inimile noastre, și nice căl să nu vorbim întru beserica a lui Dumnezeu.

Că cum stă omul cu frică și cu dădinsul cu cucerie naintea împăratului și a Do m, ca să nu cum-va să se pornescă împăratul sau domnul cu vre o vină spre dănsul, și cu atăta cutremur și osteneță ne cucerim la un împărat și domn, trecătorii și pământesc, și naintea împăratului și domnului nice frate pe frate îndrăzneste a striga, iară de 'l va și striga aceiaș să schimbă fața împăratului și a domn, iară noi stând înaintea vecnicului

împăratului nostru și Dumnezeu la beserica niminea să nu îndrăznescă a grăi călă cine-va ce numai să vă hie mîntea întru căntări și la rugă și la citeați, să nu ocărăm beserica, Vorbind, răzând, dormind, căntând în cōce și încoale, lenevindu-ne fără grijă: schimbând picioarele și îmuliind scuțul și lărgind ochii în toate părțile.

Acultă și socotește ce grăiaște ruga ta, și limba ta. Pasan nin viotichin apotometa merinnan ostōn vasilea ton olon ipodoxomeni. Sloveneste zice: Vseacuo nica jitemscuo ot verjem peceal, iaco trea vseah, potemlioște; adevă acuma să lepădam totă grija lumescă ca să priimim pre împăratul tuturor, împăratul împăraților și carii vor să se spăsescă cadelișe să se înțelepțe și să tacă la vremea de rugă, iar carii se vor indeletnici întru bătălele îmbulziți de dracul de toate părțile atunci nu 's va schimba Dumnezeu fața spre noi fără dreptate, ce pre dreptul pentru nesebuirile noastre, nu numai pentru păcatele noastre ce încă și pentru căce nu cērtă pre ei preoți, și păstorii.

Iar cei aleși și învățați de preoți și nu ascultă pre unii ca aceia de grab să se scōlă și să se gonescă de în sfânta a lui Dumnezeu beserica, că mare păcat iaste lor.

Iar ei de vor zice că nu știu cānta sau citi nici socotesc sau nu înțeleg ce să grăesc, atunci zicevoiu voaă, decă vreme ce tot cēsul liturghiei, stați afară de beserica întru nebăgare în semă și în răsare pentru ceca nu socotiți cele ce să grăesc și slujba ce să face în beserica.

Diaconul zice: Dveri, dveri, care dveri zice, să nu gādești că zice numai ale besericii ce și ale inemii și ale sufletului, ca să nu ni se indeletnicize mîntea întru lucrurile lumesci.

Să venim și la simbolul credinței, când zice diaconul. Vānmeam, ca să luām aminte și să socotim cuvintele carele se grăesc.

Zicem vāruia vō edinago Boga oțta vse derjitelā tvorța Neacu i zemli vidimāimje vāseam i ne vidimāim, ivā edinago gospoda Is. Hs. Stana bojia edinorodnago ot oța, rojednago preajde vseh veac: i procenae; deaia zice: vā edinū sftuetiu sabarnuio i apostoliscuo țercov.

Pentru ce e sfintă? Pentru că Dumnezeu lăcuiaste într'ansa; pentru ce e săhornicescă? pentru că Dumnezeu în toate limbile ceia ce cred și se botăză biserica a lui Dumnezeu 'i priimeste, că singur Hs. grăiaște cine va veni cătră mine, pre acela nu 'l voi scōte afară.

După aceia zice diaconul: Staneam do-brea, nu zice de starea picioarelor, ci zice să nu fi cu picioarele înlăuntru, iară afară mîntea 'l cugetă, nu înlăuntru cu picioarele,

iară afară cu mîntea porți grijă pentru boi, vaci, cai, oi, lărine, grădini, moși, bani, vii, safe, rumāni, sau pentru gāndurile cele necurate și ale altor lucruri lumesci.

Staneam să strahom; dar ce e să stām cu frică? iaste să stai la liturghie cu totă prieresterea dumnezeiască și cu tot sufletul.

Vāmeam stoe vāznoșnie, dar ce e vāmeam? iaste să ascultă cu totă inema cuvintele cele ce să zic de la preot iară să nu 'i nālucēști mîntea într'altă parte.

Diaconul zice sămirom prinosite; iară noi răspndemu' mlst mira jertva hvalemia, mlst zice să miluești sārăcii, mir iar zice să aibă cu toții pace, jertva hvalemia zice ca să priimescă Dumnezeu acea jertvă ce stă înainte pre sfântul prestol, pespe slavoslavia inemii și buzelor tale ca un bun și iubitoriu de omeni ce iaste.

Preotul zice gorea imeaim sārđta iară noi împreunām zicānd că gu' și ne trebuie mila lui să miluim pre ceia ce sânt în nevoi, flāmānzind, insetoșind, striini, golii, ceia ce zac în hōle și cei de pe în temnițe, pentru că beserica și sfânta liturghie pre ceia ce fac bine pomeneste zicānd pomeani gn. plodonoseaștih vāstāih tvoih tartevah i pominaoștih niștia.

Preotul zice: Pobeadnuio peasnā, ca pentru darul lui Dumnezeu să fim pāziți să trimetem sus lui Dumnezeu cāntarea a tristeto cucerial și rugāndu-ne ca să izbăvescā pre noi Dumnezeu de toate păcatele și să spāsescā sufletele nostre.

Ce se cade și preotului să învețe omenii de în toate scripturile, că scriptura mōe pre om, mai vārtos de cāt untul și veselēște inima mai vārtos de cāt vinul; ce iaste mai tare de cāt piatra? nemica; și ce iaste mai mōle de cāt apa? iar picarea picăturii pātrunde piatra, [Zri. o Arhierule și preote]. așa și preotul carele învață cu dădinsul pre omeni de în scripturā mōe inimile omenilor mai vārtos de cāt untul și le veselēște mai vārtos de cāt vinul: că scriptura nu veselēște pānteecele: ce inema.

Nu se cade Arhierul sau preotul să 's învețe omenii lui cu urgie, ci cu blāndete și cu înțelepție și să nu arunce omenilor cuvānt de spāimā cā cum aruncā neșine o piatră într'o fāntānā curată și limpede de o turburā așa și cuvāntul cu urgie, nu sālbatăcește pre cei slabi numai, ci turburā și pre cei tari ce pot.

[Pentru cei ce nu șed în beserici]. Unii de în cei nesocotitori ce nu forte grijesc nu numai a pestit întră și merg în beserica. Ca și decā întrā, neavānd dor sau grije de zābavā ce se au zābovit ei se lenevesc și șed. Dar cu se-au dat să se odihnescă și să șeză: Celor bātrāni și neputernici și în hōle și în du-

reii fiind, iară carii sânt sănătoși, și sed, a-
sămenea suat boilor și vâcarilor celor, ce
să rezemă în ceonage Décia, după zăbava
ce să zăbovesc li se mai adauge lor, încă
s'alt păcat ale nebăgărilor în sémă.

Căli de futrale boiarilor slugi ca niște
stâlpi de lemn, ca niște stâlpi de piatră, ca
niște omeni fără de trup, ca fără de suflet,
și nemișcați, stau naintea boiarilor lor ca să
placă omenilor cestora ce astăzi sânt, iară
măine nu sânt, iară noi stând naintea lui
Hs. nu băgăm sémă nici grijim de împăratul
cel vecinic și fără de mörte, și alt nemica nu
cântăm adevă nu vedem fără numai pre ceea
ce'i vedem că se priceștuesc, și ne nevoim
să eșim ca și căinile ce mușcă furis, furând
cinstea sfințelor darure.

[Pentru cei ce nu stau cu frică în beserică].
Ome, când vii de intri la beserică a lu Dum-
nezeu de multe cuvinte ale tale și de multe
bărféle ale tale, tu cheltuești totă vrémea li-
turgiei, neascultând Dumnezeeștile cuvinte
și graiuri, carele nu le poți și nici le poți în-
văța că nu pohtești citenia ci pohtești bār-
frea.

[*Leitis. Gl. 4.*] Că salana întru sãmânța hu-
nelor grăunțe ale liturgiei sãmână plévele,
mărućinii, scaii și pālămida, adevă gânduri
spurcate și cuvinte deșarte și bărféle, pentru
nebăgarea în sémă.

Că inema înțelepților iaste în casa de plân-
gere, iară inema nebunilor iaste în casa de
veselie.

Să nu urgisim de tot unii pre alții a nu'i
invăța și a nu'i indrepta cătră pocaanie, că
invățătura acésta care invăță pre noi să ur-
gisim pre Dumnezeu, și lucrurile céle bune
ale lui, iaste rea, că într'acéa vor urgisi
pre cela ce au zis unul altnea, multă ne-
voință cu dédinsul să arătați.

Conet i Bogu Slava
Amin.

Davşomu i darovavşomu, menea hudomu,
Ponacc alea, i săverşnie videali.

(urmăză un clişeu reprezentând un inger
cu o cruce de gât).

CATASTIHUL ACESTEI SFINTE ȘI DUMNEZEESTI PRAVILE.

CAPETELE CARTII ACESTIA DE PRAVILA.

	<i>(List)</i> <i>Pag.</i>
1. Pentru judecatoriū cum i se cade să fie milosărd și să nu creză cuvintele nimă- nuī, fără de iscodire sau întrebare	142
2. Pentru dreptatea și pentru să facă judecatoriul dreptate.	143
3. Pentru légea și ce iaste légea, și pentru cel fără de lége ce inchipuiaste.	143
4. Pentru obiceiul besericii și al cetăților carele nu se află scris	143
5. Pentru patriarhul că iaste obrazul a lu Hs., și când'i s'au dat să hirotonească mitropoliți	143
6. Pentru ce lueru hirotonește Iracdia pe patriarhul	144
7. Pentru arhierii și alți preoți carii nu pomenesc pe patriarhul	144
8. Pentru cela ce vrea să fie arhieru sau preot sau diacon și'i va pără pre dinșii cine-va.	144
9. Pentru cela ce ia arhieria sau preoția sau alt dar besericesc sau cu galbeni sau cu boiar și pentru luarea banilor de popie, și pentru preotul carele ia dar la sfința caminecătura	145
10. Pentru preoți de vor curvi sau de vor fura sau de vor face jurământ strāmb.	145
11. Pentru preotul carele va avea muiare și se va face Arhieru, să se despartă de dinsa, și hirotonia lui să se facă cu voea ei	145
12. Pentru episcop și ce să chiamă episcopul: și cum i se cade să fie volnic pre tôte lucrurile besericii	145
13. Pentru Arhieru că să nu facă hirotonie afară de eparhia lui nici să hirotonească pre nimenea de într'altă norie strānă	146
14. Pentru arhieru de ș va lăsa scaunul său și se va duce într'alt loc să se zăbo- vască șase luni.	146
15. Pentru preotul carele n'are muiare să nu șază cu alta	146
16. Pentru pāra episcopilor și a clericilor și carii se priinesc la pāra	146
17. Pentru ca ceia ce părăsc pe Arhieru trebuie să fie nevinovați.	147
18. Pentru căți arhierii trebuie să fie când judecă pre Arhieru, și căți la Preot, și căți la Diacon	147
19. Pentru arhieru carele să judecă și'i va trimete sāborul o dată, a doa oră, și a treia oră veste și nu va mērgé să se judece	147
20. Pentru de se va afla Arhieru ve într'o pără până nu i se va face judecată nu'l scot de în scaun	147
21. Pentru cela ce părăște pre episcop întru multe lucrare protivnice, și apoi nu pōte să dea de față nici unu	147
22. Pentru că la judecată nu se cade să aducă mărturie eretic, nici păgān: nici iară numai un creștin ce doi sau și trei creștini credincioși iară la pără cinci	148
23. Pentru părăși să n'aducă mărturie casnici, adevă de în casă, nice rudenie	148
24. Pentru că mărturie trebuie să fie omeni credincioși și carii se opresc să nu mărturisescă și carii nu se opresc	148
25. Pentru preotul de va mărturisi strāmb, sau va prinde fagă de iscălitura lui.	149
26. Pentru preot sau diacon de'i va pără cine-va.	149
27. Pentru preot sau episcop sau alt sfințit ce i vor lua darul iară el va face liturgie	149
28. Pentru judecata patriarhului, că nu se mai judecă.	150

Glava	Pag.
29. Pentru arhierul carele' iaste luat darul, acela are voe. să mai chame a doa ora săborul să se mai judece de lucrul părâi lui.	
30. Pentru arhierul de se va fi luat darul vre unu' arhieru' și după aceea se'ut aflat nevinovat și de când se'ut început a se luarea darul arhierului, și iară se'ut ertat.	150
31. Pentru schimbarea Arhierilor, și pentru lepădări, și pentru că se dă scaunul arhieresc către alt arhieru' Exarșesc.	
32. Pentru episcopi și preoți de nu vor pomeni pe mitropolitul lor, și pentru că greșalele preoților de arhieru' se canonesc.	
33. Pentru anatema	151
34. Pentru cela ce se afurisește de arhieru' drept sau nedrept.	
35. Pentru arhierul de va opri pre preot sau va afurisi pe miren, ca să ia mită, sau va inchide beserica sau pe alt preot sau sfințit sau pre alt cineva de va afurisi fără vină.	
36. Pentru ceia ce să împrenă cu cel afurisit.	
37. Pentru afurisitul cum se cunoște după mörtea lui de unde se'ut afurisit.	152
38. Preoții să nu afurisească pe nimenea fără voia arhierului lor.	
39. Pentru cei afurisiți pe caril afurisește arhierul, iară după mörte se află trupurile lor dăzlegate.	
40. Pentru mortul ce să va afla înreg trupul lui și păr neavând nemica.	153
41. Pentru preotul ce'l va opri arhierul lui de liturhie iară el va îndrăzni de va sluji.	
42. Pentru clirici și călugări de vor face sfat sau însoțire asupra arhierului de va injura pe preotul sau 'l va bate.	
47. Pentru arhierul de va face liturhie singur.	157
51. Pentru odejdiile arhieresti cu carele se îmbracă arhierul când slujește, ce închipuesc una și alta.	158
53. Pentru ce se chiamă patriarhal bogonosel și ce închipuște mantia lui, și léspezile, răurile, Capasul, și tunderea capului și lumina.	159
54. Pentru numele lui Is. Hs. unde iaste semnat întru sfințul trup al arhierului, și ce închipuiaște când blagoslovéște cu amândoaă mâinile lui.	
55. Pentru arhieru' sau prot de se vor schimnici sau unde se vor tunde în silă.	160
56. Pentru preotul carele se va afla în păcate, și ómenil să fugă de la dânsul, și pentru să nu osândéscă mirénu' pre popa, și pentru să nu osândéscă neștine, și pentru cinstea preoților.	
57. Pentru cartea sau zapisul arhierului, și după mörte unde să i să dea hainéle sau unétele.	
58. Pentru vârsta hirotoniei preoților, și care păcate apărá de preoție.	161
59. Pentru podóba arhierescă sau preoțescă ce închipuște.	
60. Pentru preot carele va sluji și nu se va pricești Dumnezéșilor taini.	
61. Pentru cela ce va să se preoțescă mai nainte până nu ia fámée.	
62. Pentru preotul ce va avea vrajbă cu cineva și de va vărsa în zioa ce va face liturhie.	162
63. Pentru preotul să nu sárute mort când va vrea să slujască liturhie, nici dăca va face liturhie să nu sárute sfințele icóne.	
64. Pentru preotul de va sluji liturhie fără de Antimis, sau nu va purta grije de beserica a lui Dumnezéu ce o va urgisi sau va arde vas al besericii.	
65. Pentru preotul de va fi vânzătoriu, sau prinzătoriu de pásări sau de va vrăji sau va mérge să'l vrăjască, sau de va fi vânzătoriu de altul.	
66. Pentru preotul de nu'ș va citi césurile și va face liturhie și de va face singur maslo.	
67. Pentru preotul de va muri fără coconi.	163
68. Pentru preoții ca să nu judece pe arhierul lor.	
69. Pentru preoți și diaconi, de nu vor pomeni pe arhierul lor.	
70. Pentru că preoții sânt în chipul celor șapte-zeci de apostoli, iar arhierul în locul celor 12: și nu numai câte dăzlegă arhierul sânt dăzlegate, ce câte dăslégă și pre cei ce au luat pe nedreptate.	
71. Pentru preoți și călugări ca să nu se amesice și să pórté grijă de lucrurile și grijile mirenesi nici să vrăciuiască.	

Glava	Pag.
72. Pentru toți sfinții, adecă preoții de nu'ș vor citi tóla pravila adecă slujba lor, și pentru de șapte ori în zi lăudaiute Doamne, și carele sânt 7 laude.	164
73. Pentru mirenu' ce se va sfi a se cumineca de preotul miren carele va avea preotésă.	
74. Pentru preotul carele se va rușina a 'și cumineca preotésa lui.	
75. Pentru preot de se va însura sau preotésa de se va mărita sau mirenu' cliric. adoa óra de să vor însura.	
76. Pentru cela ce va să se preoțescă și va lua muiare sau văduvă sau slujnică, sau alta ce va fi avénd viață rea.	165
77. Pentru cela ce să află în păcate carele apărá de preoție iară el se va hirotoni.	
78. Pentru ovreaiu de se va boteza se face preot.	
79. Pentru preotul de va ispovedi păcatul său de voe, carele au făcut mai înainte de hirotonie.	
80. Pentru diacon de va curvi sau până la sárutare va greși preotul sau diaconul.	166
81. Pentru muiarea de va face copil și va năpástui pre popa cá'l-au făcut cu dînsul (întrebarea lui Constandin episcopul către sfințul mitropolit de la Iraelia Chyr Nichita.)	
82. Pentru de să va însura cineva și se va preoți, iar însurarea se va afla fără de lége și de cliricul miren de va avea fámee iar într'aceiaș chip.	
83. Pentru preotul ce e oprit și despărțit de popie, de va zice blagosloven bog naș și Boje ústedrină și pentru de va sluji preotul cu popa cela ce e oprit de liturhie.	
84. Pentru preotul de 'l va curvi muiarea lui sau a mirenu' și va vrea să se preoțescă: și de preotésa de se va apuca cu désila să o curvéscă cineva.	167
85. Pentru arhierul caril vor primi preoți strinu', fără de cărți de pace și de ertăciune, și ce închipuesc cărțile și de preotul robit de 'l vor primi fără de carte.	
86. Pentru preoții caril iau camătă, sau călugari, sau mireni.	168
90. Pentru clirici de vor întra chezași.	170
91. Pentru clirici ca să nu mérge la cărciumă, nici să fie cărciumă.	
92. Pentru cei îndrăciți ca să nu fie clirici, și pentru preoții caril cad și leșină.	
93. Pentru că iau preoție și ceia ce nu sânt de rudă de preoție, așjiderea și ceia ce să nasc de în fámee curvă.	171
94. Pentru de să va hirotoni episcop sau altul de în rândul preoției și va avea semn sau altă hetejune.	
95. Pentru preotul de va blagoslovi nuntă fără de lége.	
96. Pentru preotul de să va spăla în zioa ce va vrea să slujéscă liturhie sau mirenu' ce va vrea să se cuminece și va mérge la bae.	
97. Pentru preot de 'l va cură sânge de în nas, sau de în dinți când va vrea să slujéscă liturhie.	
98. Pentru preotul de să va tãmpla să se săblăznéscă în zioa ce va să slujéscă liturhie.	
99. Pentru preot să se feréscă de muiarea lui când va să slujéscă liturhie.	
100. Pentru preoții caril 'și goneac fámeele sale socotind pentru smerenia sau să urască nunta cea pre lége, sau vinul sau carnea.	172
101. Pentru muiarea carea 'ș va lãsa hãrbatul, sau hãrbatul pre muiare's pentru urăciunea nuntel, și pentru muiarea carea nu va să se culce cu hãrbatulus.	
102. Pentru sfințele vase, și de furarea sfințelor carele sânt ale besericii.	
103. Pentru ca să se judece toți cliricii și călugării de Arhierul lor.	
104. Pentru episcop și de alți clirici caril jócã în harjeți sau se lepădă de numele lui Hs.	173
105. Pentru preotul carele va zice de mânic să fie păgân, sau alt miren, sau de va blãstema sau va hulii preotul sau mirenu'.	
114. Pentru ómenil mireni în vreme de gónă de 'l vor prinde și 'l vor face păgani iar apoi vor vrea să se preoțescă.	179
115. Pentru ceia ce iau a doa hirotonie, și caril se hirotonesc a doa óra și caril se botezá a doa óra, și pentru Arhierul cela ce 'l e luat darul de va face hirotonie.	
116. Pentru cela ce va să zidéscă mănãșire sau beserica să nu le oblãduiască nice fără de voea arhierului să le facă.	180

Glava	Pag.
117. De va închina cine-va niscare lucrure la beserică sa la mănăstire și va vrea să le ia înapoi, și iară cu lucrurile și bucatele și toate ce are mănăstirea și besericile sânt neschimbate și nemutate	180
118. Pentru bărbatul sau femeea, carele va să mergă la chipul călugăresc până în câtă vreme să se ispitescă și fără de stareț să nu se tunză	>
119. Pentru că nimenile n'are putere să facă călugăr fără de voea archierescă, și pentru popa mirên ca să nu facă călugăr	>
120. Pentru podoba călugărescă și a cămilăvci și ce închipuiaște când zic metanie și pentru ce să chiamă călugărul călugăr	181
121. Pentru ieromonah adecă popă, călugăr și călugări ca să nu șază în lume; și pentru care vini es de pre în mănăstiri	>
122. Pentru bolnavii carii se fac la mortea lor călugări, și pentru călugărul carele nu'ș citește totă slujba lui	>
123. Pentru călugărul sau călugărița de se vor însura sau schimnicul sau neschimnicul de va curvi	182
126. Pentru călugărița sau mirênă de va fi supuitoare sau vótre	>
132. Pentru bucate ce va avea călugărul cum se cade să se împartă de nu va avea feciori sau de va și avea	183
133. Pentru tatăl ca să nu opréscă fiului său partea de moșie de se va face călugăr	186
134. Pentru preoție și chipul călugăresc carele iaste mai mare	>
135. Pentru călugări și călugărițe ca să nu se facă cumetri, nice eromonahul adecă popa călugăr să nu cunune nuntă	>
136. Pentru beserica în carea nu se face slujbă 40 de zile și ce iaste beserica	187
137. Pentru că șapte sânt darurile Duhului sfint, și șapte taine ale besericii și șapte bunătăți mari, și șapte păcate de morțe	>
138. Pentru să nu se îngrope mortul în lăuntru în beserică, nice să mute de în mortmânt trupul omului nice măcară țărâna	>
139. Pentru că pe în beserici să nu se facă băuturi și mâncări nice cărciume și vânzări pre în sfintele grădini	>
140. Pentru ca să nu bage dobitoac în beserică nice să măie nice să mănânce nice să bea într'ansa	>
141. Pentru cum trebuie să hotéze preotul copilul mic	188
142. Pentru preoții carii hotéză în trei părinți, în trei fi, și în trei duhure, și pentru cei ce nu hotéză în trei părinți	>
143. Pentru că copilul cându'l bagă în scaldătore să caute spre răsărit	>
144. Pentru ce închipuiaște când desfașă copilul	>
145. Pentru ce închipuiaște întorcerea care întore copilul spre apus	189
146. Pentru unsórea	>
147. Pentru ce ne hotezăm întru numele sfintei troițe	>
148. Pentru crucile coconului ce închipuesc, și tunderea și scutecile cele noao cu carele l' imbracă	>
149. Pentru cei ce se hotéză să'i ungă cu sfintul și marele mir, și scaldătore ce închipuiaște și când să se hotéze copilul	190
150. Pentru coconii de va fi îndoire că nu sau hotezat sau seau hotezat	>
151. Pentru copilul de se va afla la sfârșit să moră și preotul va hoteza și nu va apuca să zică ceea ce să lepădă de satana, nici molitvele ce va face de aceea, zicele-va după aceea de va trăi copilul au ha	>
152. Pentru preoții carii hotéză copiii Agareanilor sau să facă lor cumetri, sau primesc jertva a ereticului, și pentru nepreoții carii hotéză copil	>
153. Pentru că de nevoe hotéză și mirénul, și pentru coconii creștinilor carii mor nebotezați, unde merg	>
154. Pentru că îndoit iaste omul și pentru ca ceriurile sânt închise celor nebotezați	191
155. Pentru preotul de va hoteza pre copilul lui ca un preot și de va biagoslovi nunta lui-său	>
156. Pentru preotul că deca mănâncă să nu hotéze ce numai naintea Dumnezăeștii liturghii nici în postul cel mare să nu hotéze	>
157. Pentru preotul să nu hotéze în casă și pentru copilul mic de va muri nebotezat de lénea preotului sau a părinților	>
158. Pentru care păcate să iară după morțe, pentru liturghii, rugă și milostenii carele se fac pentru cei ce mor	192

Glava	Pag.
159. Pentru că nu numai morților sânt de folos și de ortarea păcatelor Dumnezăeștilor liturghii ce încă și viilor	192
160. Pentru liturghiele ce dau preoților pentru sărăcuste pentru cei vii și pentru cei morți	193
161. Pentru cesturile, ce sânt, și pentru mueri carele au hărbați eretici sau păgâni, cădélise-va să ducă prinose	194
162. Pentru ce lucru după morfea omului fac poméne a treia zi, a noa zi și a patruzecile, și când se apărá să nu se facă	>
163. Pentru sufletele dreptilor și ale păcătoșilor unde se află în ziua de astă-zi	195
164. Pentru preotul carele va sluji și se vor vârșa sfintele sau i va cădea zveazda și când sânt sfintele obârșite și pentru prescurile proscomidite de le vor mânca câini	>
165. Pentru cinstitele darure de se vor strica și Preot cum i se cade să aibă loc de spălat în oltari și miianul să nu între în lăuntru	196
166. Pentru anafora drept ce o ia creștinii și pentru când se află cu muerile lor să nu o ia nici'icóne să sárute	>
167. Pentru bolnavi de vor muri necuminecați pentru leanea preotului	>
168. Pentru cela ce are vtrăjbă să nu i primești prescurile la beserică, nici să'i priceștuesți și de va muri cine-va neertat	>
169. Pentru mireanii carii nu așteaptă până se va sfârși slujba ce es afară	>
170. Pentru cela ce va să se priceștuiască ca să nu se afle cu muiarea lui sau de se va tâmpla să se săblăznescă în vis și de va vârșa, deca se va priceștui	>
171. Pentru care zi a săptămânii să se păzescă muiarea și bărbatul de amestecarea trupului	197
172. Pentru muerile cele logodite întru carele și pentru logodne și pentru că logodna iaste aseamene și făgăduială nuntelor ce vor să fie	>
173. Pentru logodne ca să fie bărbatul de 14 ani și femeea de doisprezece	>
174. Pentru junele carele va logodi muiare, și el va muri apoi de va putea fratesău să o ia	>
175. Pentru o față ce priimi molitve de logodnă cu ore-care Ioan iară căci era pre mică ea căuta să se despartă	198
176. Pentru cela ce va să se preoțescă și i va muri logodita lui sau era logodna afară de lége	>
177. Pentru făgăduialele sau arvunile logodnei carele să dau iară apoi o parte i pare rău și de va muri vre-unul de în cei logodiți sau se va face călugăr apoi și pentru sărutare	>
178. Pentru câte vini despart pre cei logodiți	>
189. Pentru rânduialele spițelor nunta carele arată la a câte se fac împreunările, și la a câte să nu se facă	204
190. Pentru împărțirea rudeniei și pentru rudenia de sânge	205
191. Pentru a șaptea spiță de sânge ca să nu se facă	>
192. Pentru a opta spiță de sânge ca să se facă	>
193. Pentru rudenia despre cuscrie	206
194. Pentru numele unchiului cum se împarte și să grăiasțe în trei și pentru trei nemure	207
195. Pentru feciorii de suflet și ai sfintului hotez	>
196. Pentru doi copii cei va priimi neștine de la sfintul hotez, de vor puté să se împreune întru nuntă, și altele bogate de trebă pentru Dumnezăescul hotez	208
197. Pentru robul erlaț ca să nu ia pre stăpână-sa, nice pre muerile stăganilor lor	209
198. Pentru că în nunte trebuie să căuțăm ce e și cum se cade și de va curvi sau va spurca neștine pe vre-o muiare	>
199. Pentru nuntele cele ce se apărá și fără rudenie	215
200. Pentru ispravnicii și a micilor copii	216
201. Pentru în ce chip se numără sau se socotesc nasterile și spițele	>
202. În Sfintul și marele post să nu se facă nice o nuntă	>
203. Pentru nunta cea de infăiș, și ce iaste nunta și pentru nunta ce e pre lége	>
204. Pentru locmétele cele próste de nemica carele se fac pre la nunte și nefacându-se molitvele pre dinșil	217

<i>Glava</i>	<i>Pag.</i>
205. Pentru cum se chiamă nunta cea de întâia, a doua și a treia, și pentru canonul celor cu 2 nunte, și a celor câte cu trei nunte.	217
206. Pentru pricéperea sau cunoșterea ca să știe neștine tocmeirea împreunărilor pentru a treia nuntă și a patra nuntă făcutusei vâleat 6428	218
207. Pentru hogași copii cari se chiamă adevărați și cari hieși și cari copii, și cari întunecați.	218
208. Pentru nunta fără de lege și canonul lui, și pentru cea ce țin posadnică.	218
209. Pentru cea ce se va cununa cu trei mueri, și una de într'ânsele să se aște fără de lege, de va putea să ia alta.	218
210. Pentru cea ce să prind frați ca să nu se facă.	218
213. Pentru urgie tocmită asupra celor ce despart bărbatul de muiare și muiarea de hărbat fără cuvânt de vină, și pentru cartea cea de despărțelă ce inchipuiaște.	221
214. Pentru despărțelile nuntelor și vinele muerii de carele o desparte bărbatul și 'l dohândeste zestrele.	221
216. Vinile bărbatului de carele 'l lasă muiarea lui și 'și ia zestrele ei și darurile carile i le-au dat pentru nuntă.	223
217. Desparte-se nunta sau cununia când bărbatul nu se află trupeaște cu muiarea lui.	223
218. Despărțirea nuntel când bărbatul nu află pre muiarea lui față curată.	224
219. Despărțirea nuntel când se face neștine călugăr, iar muiarea lui să se mărite și el după vreme va să se facă arhieru.	224
220. Pentru muiarea de 'și va bate bărbatul că se desparte.	224
221. Pentru bărbatul de va hi fur se desparte de dînsul muiarea lui.	224
222. Pentru omul rob sau muiarea robă că se desparte.	224
223. Pentru muiarea carea va fi fost robă și o vor hi spurcat pre acea să nu o despartă bărbatul.	224
224. Pentru bărbatul ce 'și va goni muiarea și o vor spurca alții să nu o despartă.	225
225. Pentru bărbatul sau muiarea de va hi mișa sau gubavă că se despart.	225
226. Pentru rudenă sfintului botez se desparte.	225
227. Pentru rudenă fecioriei de suflet se desparte.	225
228. Pentru nunta cea fără de lege se desparte.	225
229. Pentru a patra însurare că se desparte.	225
230. Pentru nevârsta nuntel că și acea se desparte.	225
231. Pentru bărbatul carele se va afla cu muiarea's afară de fire se desparte și pentru canonul lui.	225
232. Pentru bărbatul cu muiarea cari vor hi vre unii de într'ânșii eretic se desparte.	225
233. Pentru bărbatul ce va avea muiare să se îndrăcescă și va să o lase.	225
234. Pentru patma sau lovitura ce lovește pre om și cade jos de se bate sau se tăvăleşte și 'l merg spumele, cum se judecă la adevărta mare beserică până astă-zi.	225
235. De se va tâmpla cuiva să se ducă într'alt loc și acolo să fie posadnice sau să nu trimetă muerii lui cheltuijală de hrana vieții ei să se despartă.	226
236. Pentru muiarea careia i se va duce bărbatul sau se va face rob sau se va duce la ôste și se va face perit și ea va vrea să se mărite.	226
238. Pentru cea ce se va afla cu sócră-sa și de canonul lor.	227
239. Pentru cea ce 'și va lăsa muiarea de răul sau de vina alții mueri.	227
240. Pentru curvie și de canonul ei.	228
241. Pentru omul ce 'și va afla muiarea curvind și va ucide pre dînsa și pe curvari, sau o va ucide fără de vină sau fără de voea lui.	228
250. Pentru ce la ce 'și face mörte de voe sau hărbat sau muiare.	239
251. Pentru fata de o va sili neștine să 'l strice felia sau măcar și cu voea ei.	241
255. Pentru stricarea copilelor și canonul bărbatului.	241
256. Pentru călugăriță de o va apuca cine-va cu desila sau copila de stăpănu-său, sau altă muiare de cine-va.	241
261. Pentru muiarea ce rămâne veduă și va să se mărite în anul acela.	246
262. Pentru muiarea carea va rămânea văduă și se va mărita că nu ia de în bucatele bărbatului ei nemica, fără numai de la copii de vor muri, asjiderea și bărbatul.	246

<i>Glava</i>	<i>Pag.</i>
263. Pentru muiarea măritată carea va avea niscare haine, unelte și nu va spune unde le-au aflat.	246
264. Pentru muiarea carea va rămânea văduvă și nu se va mărita ce va lua de în bucatele bărbatului ei, asjiderea și bărbatul.	247
265. Pentru prețuirea zestrelor și neprețuire, și pentru zestrile de afară.	247
266. Muiarea se prețuiaște de tot datornicul și de va intra muiarea chezașă pentru bărbatul ei.	247
267. Pentru bărbatul carele va face cheltuiiale la bóla muerii lui și la mörte.	248
268. Pentru prețuirea zestrelor de întâii și de a doa.	248
269. Pentru tocmeirea bărbatului și a muerii și pentru darure ce se vor face între ei.	248
270. Pentru darurile ce se fac muintea nuntel.	248
271. Pentru darure și pentru ce lucrure se întorc darurile, iară îndărăl.	248
272. Pentru hărbat și mueri de vor rămânea vădu și le va rămânea cocon și va muri, sau și de nu vor face și va muri bărbatul sau muiarea fără de cocon cum se vor împărți hainele lor.	249
273. Pentru prețuirea moșiilor și pentru moșul de 'l va rămânea feciori și nepoi cum vor moșteni pre dînsul.	249
274. Pentru cea ce mörte fără de zapis au hărbat au muiare și copii n'are ce numai părinți și frați, cărora li se va cădea să 'l moștenescă.	249
275. Pentru cea ce va muri și va avea frate de doaă număni și nepoi al frăți-nesău, cari vor hi fost cu tatăl lor de un tată și de o mamă: cari de într'ânșii 'l vor moșteni.	249
276. Pentru cea ce mörte de nu va avea frați sau nepoi cum se va cădea să 'l moștenescă, și pentru moștenirea bărbatului și a muerii.	250
277. Pentru aducerea, adeci de va hi dat tatăl fiesă zestre și au făcut și au tocmit ca să nu mai ia de în bucatele lui.	250
278. Pentru care copii se chiamă adius ois-ohlăduitori și cari neohlăduitori.	250
279. Pentru părțile a feciorilor cari au luat de la tatăl lor părțile lor și murind el cară vor să ia.	251
280. Pentru cea ce va vrea să ia moștenire până în călți ani să se asculte și pentru datorii până când se vor căce, și altele bogate pentru datorii.	251
281. Pentru camătă.	251
282. Pentru Falchidiu, acesta Falchidia se chiamă o lege de judecată.	251
283. Pentru feciori ca să cinstescă părinții lor, și ca părinții să nu's despartă feciorii și să dea untea mai mult, altina mai puțin.	251
284. Vinile carele fac pe feciori fără de moștenire de în bucatele părinților și pentru feciorul carele se va însura fără de voea tătănesău.	252
285. Pentru tocmeala ce să face ca să fie și după mörte, și în călți ani sânt volnici feciorii și fetele să facă acea tocmeala, și câte murlurii să fie și pentru frații de vor hi bucatele lor neimpărțite, și pentru Codichel adeci zapis sau răvășel.	252
286. Pentru tocmeala sau cartea celor ce sânt supuse la un loc, și pentru dărite ce dă omul ca să stea la un loc.	253
287. Pentru ispravnic și pentru vârsta micilor și mai marilor feciori.	253
288. Pentru uneltele sau zălôge.	254
289. Pentru răspunsul sau judecata judecătorilor aleși.	254
290. Pentru tocmiti.	254
291. Pentru doaă soții, unul de într'amândoi de va prinde pe altă soție fără voea celuea-lalt.	254
292. Pentru jurământ.	254
293. Pentru feciori ca să hrănescă pe părinții lor.	254
294. Pentru plugari de va ara vpe o țarină fără de voea celuea ce a cui iaste.	255
295. Pentru cel ce va lua hoi să are sau să lucrere fie ce și va muri și pentru moara căria cumu' va cură apă.	255
310. Pentru cea ce va lua cal sau viță cu chirie sau cu năem și 'l va încărcă sau 'l va împovăra greu.	260
311. Pentru cea ce va lua vie sau țarină să o lucrere în parte, și pentru cea ce face cheltuijală la un lucru striim.	261
312. Pentru soțotela zilii și pentru Dumnezăestile Pașii, și pentru postul sfinților apostoli câte zile sânt, și pentru an câte săptămăni și câte zile are.	261

Glava	Pag.
313. Pentru care zile se chiamă calandele, none și idi.	261
314. Pentru 24 de slove adevărate buchile cele grecești cine le au aflat	>
315. Pentru câte mile în ostrăvele cele mari ale mării a totă lumea.	>
316. Pentru câți munți mari și nalți sânt și cumu's numele lor	>
317. Nomo canon și cum că arhierilor său dat voe și blagoslovenie să împlinească și să împușineze canoanele, și pentru ceea ce să pocăiesc să nu'i întorcă nice să se lepede de dinșii a nu'i priimi	>
318. Pentru preotul de va ispovedi fără de voea arhierelui său, sau se va tâmpla vre-o nevoie de'l vor chema la vre un bolnav și nu va merge să'l ispovedească	262
319. Pentru că se dă și preoților mirén și ieromonașilor să fie Duhovnici, și ce să chiamă duhovnicul, și duhovnicul de va spune cuiva păcatul celui ce 'i se ispovedește	>
320. Pentru bolnavi de vor fi și mâncat să se pricestuiască și pentru cel canoniș, că de le va fi la mörte să se cuminece	>
321. Pentru de câți ani se cade a se ispovedi bărbatul și muiarea, și cum se cade tuturor să ne pocăim și preoții și mirénii	>
322. Pentru câți se ispovedesc de a lor bună voe cum li se cade să se canonească.	263
323. Pentru cea ce să lepădă de Hs. de voe sau de nevoie	>
324. Pentru de în ce vârstă se socotesc la Dumnezeu păcatele omului	264
325. Pentru omul păcătos carele va face un lucru bun puteva lua certăciune de toate păcatele lui	>
326. Pentru de va face un fâlhariu 100 de ucideri decia să'i prinză să'i tae capul puteva fi izbăvit de uciderile ce au făcut	>
327. Pentru duhovnic cum 'i se cade să aibă loc cinstit și sfint pentru ceea ce 'i se ispovedesc și ce să zică către dânși, și pentru ceea ce sufăr dă în canonul lor și pentru ceea ce nu sufăr a ținea.	>
328. Pentru vrăji și pentru cea ce merg pre la vrăjitori și pentru cea ce porță baere.	265
329. Pentru Malachia, adevărat cine's bate mădulariul în mână și pentru curvie, și pentru cea ce să culcă cu fămăea nebotezată	>
330. Pentru amestecare de sânge	>
331. Pentru muiarea carea se află întru mueria ei.	266
332. Pentru cea ce zace cu bărbat, și face cu dobitoc	>
335. Pentruuciderea	>
336. Pentru cleric sau mirén de vor bate sau vor lovi pe vre un om și va muri, și cel sfințit adevărat câți au rânduialele preoției de vor bate pe cineva	>
343. Pentru fur și pentru ceea ce primesc pre fur și tâlhari.	273
344. Pentru săpătorul de mormănture și furul de sfințe	>
372. Pentru jurământul și mărturia strâmbă, și de cea ce va lua un lucru asuprit cu jurământ	>
373. Pentru clevețirea și țitoriul de mânia, și ascultătorul la ferestră și vânzătorul său părășul	292
374. Pentru muiarea carea va purta erbi sau va mânca ca să nu facă feciori, sau de's va omorâ copilul său de's va urgisi copilul carele va naște.	293
375. Pentru călugărițe de va ști pre altă călugăriță că face păcat și nu va spune stariții, și de va ști vre un mirén pre altul greșind si nu'l va opri.	>
376. Pentru cea ce mănâncă carne a fiescării jigăni mörte sau mursecată.	>
377. Pentru muiarea carea va muri făcând se'u daca va face, și pentru moșă când se primesc la beserică.	>
378. Pentru mortul de se va afla strigoii căruia 'i zic vârcolac, ce trebuie să'i se facă.	294
379. Pentru spurcăciune de va cădea în puț sau într'alt vas sau în fâină, sau în grâu sau în unt-de-lemn	>
380. Pentru postul ajunului nasterii a lui Hs., și al bobotezii și de să vor tâmpla aceste praznice înțercurea sau vinerea	295
381. Pentru postul sfințelor și marilor păresemii și a toate miercurile și vinerile, și când se slobozește ajunarea acestor doao zile și cum se cade călugăriilor și lumea să o păzescă cu post	296
382. Pentru muiarea ce va naște în postul mare și pentru ómenii și mueri bolnave, cum să nu ție a nu mânca unt-de-lemn și vin, ce numai de carne să se ție a nu mânca.	>

Glava	Pag.
383. Pentru Blagoveștenii de să va tâmpla în săptămâna cea mare, mâncavom pște, au ba	296
384. Pentru postul crăciunului și al sfinților apostoli.	>
385. Pentru postul de în luna Avgust, al Dómei nostre sfinței născătoare de Dumnezeu	297
386. Pentru postul înălțării cinstitei cruci.	>
387. Pentru simbol adevărat vearuio vă edina boga, când seau făcut.	>
388. Pentru cele 7 sfințe și a totă lumea săbora când seau făcut și pentru ce	>
389. Pentru sfințele icóne carele vor fi forte vechi și stricate, ce trebuie să se facă de dinsele	300
390. Pentru cum se zice pohvala arhierelui la césurile cele mari.	>
391. Tocmela șederii nainte (sau mai sus) a cuviosilor patriarși și Mitropoliții și arhiepiscopii, carele se află până în zioa de astăzi de sânt supuse împărăției Tarigradului	301
392. Pentru cari mitropoliți în până în zioa de astăzi episcopii.	>
393. Pentru mitropoliți cari se zic prea cinstiți și exarși, și cari numai prea cinstiți.	302
394. Boerile sau cinstile sau deregătorile arhierilor și tocmirile lor.	>
395. Pentru cum scriu arhierii la pápa, Tarigrádénului. Alexandriei, Antiochiei și Ierlimumului și Ohridului.	303
396. Pentru cum scriu mitropolit către mitropolit și cum către arhiepiscop și cum către episcop	304
397. Pentru cum scrie episcopul către mitropolitul lui, și cum către alt episcop	>
398. Pentru cum scrie arhierul la boiarii ceea de la marea beserică	305
399. Pentru cum scrie arhierul la cnezul Serbiei și la suprușița lui	>
400. Pentru cum scrie arhierul la jupân, la boiarii mari și la om cinstit	>
401. Pentru cum scrie arhierul către mai marele Stagoriei și la egumenii și la stareți.	>
402. Cartea de mărturia duhovnicului, pentru cela ce va fi harnic de preoție	>
403. Pentru cum scrie arhierul cartea cea tocmită preotului și cartea de slobozie	306
404. Cartea e duhovnicie a duhovnicului când se face	>
405. Cartea de ertăciune carea scrie arhierul	>
406. Pentru cum scrie arhierul Stavropigion și antimisul	>
407. Pentru cum scrie arhierul carte când se face săbor, și el nu merge ce's dă sfatul către alt arhieru	307
408. Pentru cum se scrie prascia episcopului	>
409. Pentru cum scrie arhierul carte celui ce va să trecă pre în țară sau peste mare care se chiamă Pandete	308
410. Cartea de cêrerea mănăstirii carea scrie arhierul	>
411. Cartea robului	>
412. Pentru cum scrie arhierul cartea de despărțelă carea dă muerii când o páraște lărbatul și nu póte să o dea de față și va să o lase	>
413. Cartea de despărțelă de curvie	309
414. Carte de despărțelă cându'i bărbatul legat	>
415. Carte de despărțelă când se duce bărbatul și nu se mai vede.	>
416. Carte de despărțelă omului îndrăcit	>
417. Carte de despărțelă, când nu trimete bărbatul cheltuială de hrană vieții muerii lui.	310
Canónele sfinților apostoli.	318
Canónele sfinț. săbor a totă lumea întâi de la Nichea	322
Canónele sfinț. săbor nameastnic, de la Anchira.	326
Canónele sf. săbor nameastnic, de la Neochesaria	328
Canónele sf. săbor nameastic de la Gangra.	331
Canónele sf. săbor nameastnic de la Antiohia	335
Canónele sf. săbor nameastnic de la Laodichia	340
Canónele sf. săbor a totă lumea 2 de la Tarigrad.	342
Canónele sf. săbor a totă lumea 3 de la Efes	344
Canónele sf. săbor a totă lumea 4 de la Haichidona	348
Canónele sf. săbor nameastnic de la Sardichia	354
Canónele sf. săbor nameastnic de la Cartoghen	372
Pentru Agapie și Gavadie	>
Canónele sf. săbor a totă lumea 5, de la Tarigrad	>

Glava

	Pag.
Pentru sf. săbor 6 a totă lumea, de în Tarigrad.	377
Pentru sf. săbor iar a 6, a totă lumea de la Trulla, carele se chiamă 5 a șase.	390
Canónele sf. săbor a totă lumea 7, de la Nichea a doa.	391
Săbor sf. 1 și 2, de în beserica sf. apostoli de în Tarigrad.	395
Săbor de în sfinta Sofia.	397
Canónele sfintului și marelui Vasilie.	399
Timotei patriarh. întrebări și răspunsuri forte de folos.	409
Nicolae patriarh, întrebări și răspunsuri forte de trebă.	412
Șapte întrebări și răspunsuri, iar ale lui Timotei Alexandrin.	413
Costandin epis. întrebări, respuns Nichitei Metrop. Ieraciei.	416
Intrebarea unui Arhimandrit.	417
Porunca marelui Vasile către preoți pentru liturghie.	418
Ión Zlatous cătră preot.	418
Nichifor patriarh cătră preot.	»
Marele Vasilie pentru pricéstenie.	»
Teologia Dumnăzăștilor și sf. învățatori și dascăli și întrebări și răspunsuri ale sf. Anastasie patriarh de lucrure ale ceriului și ale pământului, văzute și nevăzute de tot folosul forte de trebă tocmită pre 53 de glave.	»
Alte învățături pentru preoți și pentru liturghie forte de folos.	»
<i>Sfârșitul catastihului a pravilii arhieriești de întăr.</i>	
Catastihul al doilea	
<i>Al pravilelor împărătesci, alse de în sftocol împăratului Iustinian, pentru multe feluri de judecări cu tot răspunsul lor tot pe rând arătate, sic-ce glava, cu toate începăturile ei după greșalele fieș-cui, cine va căuta de grabă să pōit afla carea în ce loc și fōie se află.</i>	
43. Pentru cela ce va svătui său va trimite pre altul să facă vre o răolate.	154
44. Ce pedepsă vor lua ceea ce sfătuesc pre neștine să facă rău.	»
45. Sémnele carele arată pre cel greșit cumue vinovat.	156
46. Ce pedepsă vor lua ceia ce ajutoresc pre altul spe vre o răotate.	»
48. Pentru ceia ce vor sudui pre judecătoriiu său pre ómenii cei domnești.	157
49. Pentru ceia ce vor sudui pre sol.	158
50. Pentru ceia ce vor sudui pre mal marii lor.	»
87. Pentru ceia ce vor face bani răi.	168
88. Pentru ceia ce îmblă cu bani răi.	169
89. Pentru ceia ce gălesc comóră.	»
106. Pentru certarea celora ce înjură pre altul.	173
107. Pentru sudalme când se vor chema micl. și când se vor chema mari.	175
108. Când va putea scăpa de certare cela ce înjură.	»
109. Când va putea să vie să se plângă la judecătoriiu pentru sudalmă.	176
110. Când se va chema sudalmă de va zice neștine altuia, minți.	177
111. Pentru ertarea sudalmei cum și în ce chip se face.	»
112. Pentru ceia ce grăesc de rău și înjură sau muștră pre domnul țării.	178
113. Pentru ceea ce înjură și ocărăsc pre neștine cu scrisóre.	»
124. Pentru ceia ce ș lepădă călugăria și și răd de cinul călugăresc.	182
125. Pentru pedepsa celora ce ș vor lepăda călugăria.	183
127. Pentru certarea votului.	»
128. Carele se chiamă votu și când se va pedepsi.	184
129. Cela ce ș va năemi casa pentru să se facă într'ansa curvie.	185
130. Pentru părinți ceia ce ș vor votri sau supune fetele.	»
131. Pentru bărbații ce ș vor votri muerile.	186
179. Pentru care vin ș despart casnicii, bărbatul de muere.	198
180. Pentru prea curvia unuea că se va tocmi și aceluia-lalt și nu se vor despărți.	199
181. Cum și în ce chip se desparte bărbatul de muere pentru sodomia.	»
182. Când se vor despărți casnicii pentru eres, de va fi unul eretic.	200
183. Când se va despărți muiera de bărbat, pentru vrăjmășia bărbatului.	201
184. Cum și în ce chip se va putea arăta vrăjmășia bărbatului.	202
185. Când are voe bărbatul să ș bată muiera.	»
186. Care când trebue să ș pue bărbatul chezaș, că nu ș va omoră muiera.	»
187. Pentru câte feluri de lucruri, pōte bărbatul să ș gonéscă muiera.	203

Glava

	Pag.
188. Când iaste muiera datóre să imble după bărbat.	204
211. Pentru sânge amestecat ce felii de certare li se va da.	218
212. Pentru amestecare, de sânge ce să face cu nuntă.	219
215. Când ș va piarde zéstrele muiera ce va fi făcut pre curvie și când nu le va piarde.	221
237. Pentru bărbații ce vor lua doao mueri.	226
242. Pentru ucidere și câte feluri sânt.	228
243. Pentru pedepsa ucigătorilor de ómeni.	229
244. Pentru cela ce ș va ucide pre tată-său.	230
245. Pentru ceia ce vor face ucidere cu otravă.	234
— Prepusurile otrăvil cum se vor créde.	»
246. Pentru ceia ce ucig pre ceia ce vor să ș ucigă.	235
247. Pentru ceia ce ucig pre ceia ce ș gălesc furând.	236
248. Pentru ranele cele de mórte.	238
249. Când se va pedepsi cela ce au rani pre allul.	»
252. Ceia ce fac silă fételor de le strică fetia.	239
253. Când iaste datoriiu cela ce face silă fetei să o înzestréze.	240
254. In ce chip se va putea arăta cum să se fie făcut silă fetei.	241
257. Ce certare se va da celuia ce răpéște călugăriă.	242
258. Pentru ceia ce fac curvie cu călugărițe.	»
259. Pentru răpire și ce certare li se va da.	243
260. Ce pedepsă se va da celuia ce răpéște muiera curvă.	245
296. Pentru plugarii și pentru alți lucrători de pământ <i>vina 1</i> .	255
1. <i>Zaclo.</i> Plugariul să nu tae cu plugul de în hotarul altuia să ș mal-lătescă pământul său.	255
2 <i>Zac.</i> Pentru plugariul ce va întra în hotarul altuia.	»
3 » Cela ce va ara pământul altuia neintrebat.	»
4 » Plugarii ce să vor tocmi de ș vor schimba pământurile.	»
5 » Plugariul ce să va însela la schimbul pământului.	»
6 » Plugarii ce ș vor schimba pământurile de naintea ómenilor.	»
7 » Plugariul ce va avea pără cu altul pentru semăntura și va merge de va sicera fără știrea judecătoriiului.	»
8 » Pentru ceia ce vor face lazuri sau curăliu pre loc striin.	»
9 » Când se vor tocmi niște lucrători să lucreze împreună la sic ce lucru de vor vrea pot să strice acea tocmelă.	»
10 » Doao sate ce vor avea price pentru hotar.	»
11 » Ceia ce vor semăna imparte într'o arătură.	»
12 » Cela ce va lua vie în rupt să o lucreze după aceea se va căi și se va părăsi.	»
13 » Cine va curăți de mărăcini pământ striin.	»
14 » Pentru vecinul său rumănul ce va fugi de în sat și ș vor rămănea ocinele.	256
15 » Cela ce se va lirăni pre ocinele celui fugit.	»
16 » Ceea ce vor lua ocine pentru datorii.	»
17 » Cela ce va găsi în cale dobitoac vătamat.	»
18 » Țăranul ce va fugi de în sat să nu ș priméscă necăir.	»
19 » Cela ce va lua de la altul boi să ș are.	»
20 » Cela va lua dobitoacul altuia fără știrea stăpănului și se va duce cu dîn-sul în cale.	»
Glava 297. Pentru ceia ce vor împărți rōda ce vor fi semănat în parte.	»
21 <i>Zac.</i> Plugariul ce va semăna în pământ striin.	»
22 » Parca celuia ce samăna pre locul altuia.	»
Glava 298. Pentru cei ce samăna în parte, acelora cum li se cade să împărță.	»
23 <i>Zac.</i> Cela ce va lua pământ striin imparte și nu ș va lucra bine cum se cade.	»
24 » Cela ce va lucra vie striină ca să împărță rōda.	»
25 » Plugariul ce va lua pământ striin să lucreze ș apōt se va părăsi, și nu ș va lucra.	»
26 » Plugariul ce va lua pământ să ș are de la vie un om ce va fi dus în cale și apōt nu ș va ara.	»
Glava 299. Pentru furtisaguri ce vor face lucrători, <i>vina a doa</i> .	»
27 <i>Zac.</i> Cela ce va fura sapă sau lăile de la viari.	»
28 » Cine va fura clopot de la vre un dobitoac.	257

Glava.	Pag.
29 Zac. Vierul ce va fura r6da de in via ce lucr6z6, sau gr6dinariul de va fura le-	257
30 » P6storiul ce va mulge oile sau vacile furi6 f6r6 de 6tirea st6p6nului.	»
31 » Cela ce va fura miri6tea altuia ce s6 zice spicele	»
32 » Cela ce va fura cal sau ho6.	»
33 » Cela ce va fura ho6 de in cired6.	»
34 » Cela ce va fura snopi sau va freca spice	»
35 » Ceea ce vor intra in vie s6 m6nince iar6 s6 nu fure	»
36 » Ceia ce vor fura plug sau her de plug, sau jug.	»
37 » Ceia ce vor fura c6rul altuia	»
38 » C6nd vor fi intr'un sat ni6te furi mul6i	»
39 » Cela ce va imbla fur6nd n6ptea h6uturi pe in tr6g	»
Glava 300. Pentru tot feliul de p6stori, <i>vina a treia.</i>	»
40 Zac. C6nd va nemeri vit6 de la plug in cired6	»
41 » V6cariul ce va lua dobitoc s6'l pasc6 6i'l va piarde.	»
42 » Dobitocul cu p6storiu de va face vre o pagub6	»
43 » V6cariul ce va lua ho6 de la plugariu s6'l pasc6 intr'acea zi 6i de'l va piarde.	»
44 » V6cariul ce va lua ho6 dimin6ta de la plugariu 6i va fi s6n6tos, iar6 s6r6 se va afla bolnav	»
45 » Pentru v6cariul ce va jura str6mb 6i va fi vinovat	»
46 » V6cariul ce va arunca cu toiagul 6i va v6t6ma vre o vit6, sau 6i intr'alt chip.	»
Glava 301. Pentru paguba ce vor face dobit6cele in 6arin6 sau in vii, <i>vina a patra</i>	»
47 Zac. C6nd va afla ne6tine dobitoc in vie sau in 6arin6.	»
48 » Dobitocul a f6ta, de va pa6te pre locul altuia	»
49 » C6nd va g6si ne6tine vre un dobitoc, f6c6nd pagube	258
50 » C6nd va afla ne6tine r6m6tori6 sau dul6u, 6tric6nd niscare bucate	»
51 » Dobitocul ce va intra in vie sau in pom6te, 6i va c6dea in vre o gr6p6 sau de s6 va imp6ra	»
52 » Dobitocul ce va vrea s6 sar6 preste gard 6i se va imp6ra	»
53 » Cela ce va ucide dobitocul ce'l va fi f6cut pagub6	»
54 » C6nd vor g6si dobitoc in vie f6c6nd pagub6	»
Glava 302. Pentru pagubele ce s6 vor face in 6arine, <i>vina a cincea</i>	»
55 Zac. Cela ce va sicera 6i 6 va c6ra snopi, 6i d6cia va h6ga dobitoc in 6arin6 6i vor fi p6m6nturile altor nestr6nse	»
56 » Cela ce 6 va h6ga dobitocul in vie 6i vor fi neculese	»
57 » Ceia ce vor avea obr6ce sau v6dre, sau alte m6suri hieclene	»
Glava 303. Pentru uciderea dobit6celor, <i>vina a sasea</i>	»
58 Zac. C6nd va d6r6ma ne6tine in p6dure 6i va c6dea p6dure de va ucide vre un dobitoc.	»
59 » D6r6m6nd ne6tine un copac de va sc6pa securea 6i va ucide vre un dobitoc.	»
60 » Aduc6ndu 6 ne6tine vitele de in c6mp de se va lua cu dinsele 6i vre un dobitoc striin.	»
61 » Cela ce intinde curse sau la6uri la vre un pomet 6i de se va prileji s6 se prinz6 dobitoc dum6stic.	»
Glava 304. Pentru luptarea a do66 dobit6ce, 6i pentru v6t6marea lor.	»
62 Zac. C6nd se vor lupta do66 dobit6ce 6i va v6t6ma una pre alta.	»
63 » C6nd va veni un dobitoc asupra altuia 6i cela ce nu'l va da cale.	»
64 » C6nd se vor sf6di doi dul6i 6i st6p6nii nu'l vor desp6r6i 6i va v6t6ma unul pre altul	259
65 » De va avea ne6tine dul6u simet 6i de va birui pre to6i.	»
66 » De va ucide ne6tine dul6u p6storesc.	»
67 » Cela ce va omor6 dul6u de turm6	»
68 » Cela ce va strica dobitocul altuia.	»
Glava 305. Pentru pomi, <i>vina a saptea</i>	»
69 Zac. Cela ce va p6zi un pom 6i'l va cre6te in loc striin	»
70 » De va 6ta pomul in marginea viei.	»
71 » C6nd se vor prici ne6tine pentru niscare tufe de vie	»
72 » Cela ce va t6ia vie rodit6re sau 6i saduri	»
73 » Cine va t6ia pomi dum6stici	»

Glava.	Pag.
74 Zac. Pomul ce va fi b6tr6n sau uscat	»
75 » Cela ce invat6 pre altul s6 m6rg6 s6 tae pomul	»
Glava 306. Pentru arsuri 6i de t6te feliurile de p6rj6le, <i>vina a opta.</i>	»
76 Zac. C6nd va l6sa ne6tine p6rjol in pometul sau	»
77 » Cela ce va slobozi p6rjol in p6dure striin6	»
78 » Cela ce va arde gardul viei	»
79 » Ceia ce vor aprinde casa omului	»
80 » Ceia ce vor pune foc la grajd, sau la alt loc unde va 6ta f6n, pae 6i altele ca ac6stia	»
Glava 307. Pentru n6emiti, <i>vina a noua</i>	»
81 Zac. N6emitul sau argatul ce va strica dobitocul cuiva ca s6 pl6tesc6 st6p6nusu	260
82 » N6emitul ce va imbla n6ptea fur6nd.	»
83 » N6emitul cuiva de va fura de multe ori 6i va sc6te turma sau cired6 6i vor peri niscare vite.	»
84 » Cela ce va da dobitoc la p6storiu f6r6 6tirea st6p6nului	»
85 » P6storiul c6nd va l6sa de va pa6te dobitoc, oi sau vaci, sau iape, cu 6tirea st6p6nului.	»
Glava 308. Pentru ceia ce vor zidi sau vor r6s6di pre locul altuia, <i>vina a zecea.</i>	»
86 Zac. Un om ce 6 va face cas6 sau alt ceva pre locul altuia.	»
87 » Cela ce va zidi sau va r6s6di pre loc striin	»
88 » Cela ce r6s6de6te pomi pre p6m6ntul altuia	»
89 » Cela ce r6sip66te casa altuia f6r6 de voia judec6toriuului	»
90 » De se va cheltui ne6tine s6 fac6 fie ce nam66ti sau olate pre loc striin	»
Glava 309. Pentru mori, <i>vina 11</i>	»
91 Zac. De va face ne6tine m6r6 pre locul a mul6i.	»
92 » C6ndu 6 va face ne6tine m6r6 dup6 ce s6 vor imp6r6i megia6ii carii s6nt cu d6nsul in sat	»
93 » C6nd va neca apa morii niscare p6m6nturi.	»
94 » Are putere cela ce'l se vor strica p6m6nturile, c6nd se va indrepta apa morii pe intr6nsele s6 opr6sc6 m6r6 s6 nu imble	»
Glava 333. Pentru sodomie ori ce feliu va fi 6i c6te feliuri s6nt	266
» 334 Pentru cea ce vor face curvie cu dobit6ce	268
» 337. Ce ped6ps6 vor lua ceia ce s6 g6sesc la sfad6	»
» 338. S6mnele care arat6 pre cel cu arme ce se au aflat la sfad6.	»
» 339. Ped6ps6 ce vor lua ceia ce vor ajuta vinovatului	269
» 340. Ped6ps6 celora ce s6nt gazde de furi 6i de t6lhari	»
» 341. Ce cert6re va lua cela ce d6 putere cuiva s6 fac6 vre o r6totale	270
» 342. Certarea ce s6 va da celora ce multimesc vinovatului	272
» 345. Pentru alt feliu de furti6aguri, <i>vina 12.</i>	273
1 Zac. Vorba pentru r6ndul furti6agului	»
2 » Cum se c6de judec66ilor s6 dea mare certare furilor	274
3 » Furti6agurile s6nt de multe feliuri	»
4 » Un feliu de furti6ag iaste mare, iar6 altul mic	»
5 » C6de-se s6 6tim c6 do6oo cert6ri se dau furului	»
6 » Pentru omul ce'l vor fura bucatele	»
7 » P6guba6ul de va c6re la judec6toriu s6 c6rce casa cuiva	»
Glava 346. Pentru furii ce in drumurile f6r6 arme, <i>vina 13.</i>	»
1 Zac. Pentru ceia ce vor p6zi drumurile f6r6 arme, numai pentru furti6agul	»
2 » Cela ce s6 va face a v6na pre l6ng6 drum pentru s6 apuce ceva cu furti6ag	»
3 » Furul ce va sparg6 zid sau u6a sau tron r6cl6.	»
4 » Cela ce s6 va ascunde la vre un loc ca s6 fure	»
5 » Cela ce va fura haine de la bae	»
6 » Cela ce va fura lucru pu6in.	»
7 » Cela ce va fura de in casa st6p6nului	»
8 » Cela ce va fura de in bes6ric6 lucru s6nit	»
9 » Cela ce va fura g6in6, g66te 6i de alte pas6ri.	»
10 » Cela ce va fura furti6ag mare int6ia dat6	275
11 » Cela ce va dezbr6ca 6meni pe drum n6ptea	»
12 » Cela ce va face trei furti6aguri	»
13 » Pentru t6lhariul de drum	»

<i>Glava.</i>		<i>Pag.</i>
14 <i>Zac.</i>	Când vor fi niște soții multe de vor tâlhări	275
15	Pentru vânzătorul de omeni	
16	Vânzătorul de omeni după moarte ce'l vor face, încă să dea și prețul ce au luat	
17	Cela ce va fura dobitoc de în pădure sau de în câmp.	
18	Cela ce va fura dobitoc ce va găsi slobod lângă un drum.	
19	Pentru cela ce trage apa și o scôte de în matcă	
20	Cela ce strică adăpătorile dă pre drumuri.	
21	Când va grăbi neștine de va întorce furțișagul	
22	Țiganul sau țiganca de'l vor prinde furând	
23	Când va cere neștine vre un lucru și'l va tăgădui	
24	Când va trimite neștine pre altul să fure	
25	Cela ce va sfătui pre neștine să fure	
26	Cela ce va da ajutoriu furului ori în ce felii.	
27	Când se va afla într'o rudă numai unul să fie fur	
28	Cela ce va găsi ceva pe drum și nu va mărturisi	
29	Cine va găsi ceva pe marginea apei	276
30	Când va răsturna neștine carul în vre o apă mare	
31	Cine va apuca ceva de la casa ce arde și de nu'l ar fi luat ar fi scăpat de n'ar fi ars.	
32	Când va lua neștine lucrul de la casa ce arde, că de nu'l ar fi luat ar fi ars acolo.	
33	Pentru cela ce va muta hotarul.	
34	Cela ce va lua piatra hotarului	
35	Cela ce va trimite pre altul să mute hotarul.	
36	Cine va lua bani împrumut și nu'l va da.	
37	Cela ce va cere un dobitoc să mergă la cutare loc și va merge mai departe	
38	Cela ce va da altuia să'i ține niscare lucruri și el va îmbla cu dănele ca și cum ar fi ale lui	
39	Cine va lua bani să'i ție și'l va cheltui	
40	Când va lua neștine avuție să o ție și să o păzescă și o vor fura	
41	Când va cere neștine un lucru de la altul deca i'l va da atunci cel vor fura.	
42	Cela ce va zice că'l au furat avuția ce au fost pre mâna lui.	
43	Neguțatorul ce'l vor da bani să'i ție și'l vor număra.	
44	Ispravnicul cuiva de va lua bani de la niscare datornicii acelor săraci.	
45	Cela ce să va lega de altul zicând că iaste datoriu	
46	Când vor avea niște soți bani împreună	
47	Cela ce va cheltui banii besericii	
48	Cela ce va fura lucru sfințit, de în loc cinstit.	277
49	Cela ce va fura lucru nesfințit de în loc sfințit.	
50	Pentru cela ce'l vor certa pentru furțișagul	
51	Care lucru se chiamă sfințit.	
52	Cela ce va fura moște	
53	Cela ce va fura cruce de în beserică	
<i>Glava 347.</i>	<i>Pravilă pentru vama cea domnească, vîna 14.</i>	
1 <i>Zac.</i>	Cine va îmbla cu înșelături și nu va plăti vama domnească	
2	Cela ce va zice că n'au știut unde iaste vama	
3	Cine nu va merge drept pre la vamă	
4	Cărăușul ce va ocoli vama	
5	Vameșul ce va afla negoțul singur fără stăpân	
6	Vameșul ce nu va lua negoțul cel ascuns	
7	Vameșul ce nuș va lua vama până în 5 ani	
8	Cine va sări pre vameș când'l vor cere vama.	
9	Vameșul ce va lua mai mult de cumu'i adetul	
10	Vameșul ce va cere vamă de niscare lucruri ce nu se-au dat altă dată vamă	
11 <i>Zac.</i>	Vameșul ce va năpăstui pre negoțatori	
12	Vameșul ce va fi vinț să nu trecă negoțatori pre la vre o schilă	
13	Cela ce va face vamă noao carea n'au fost	

<i>Glava.</i>		<i>Pag.</i>
14 <i>Zac.</i>	Cum nu pôte face nimenile vana noao, carea n'au fost, fără numai singur împăratul sau Domnul	278
15	Cela ce va fi erlat de nu va plăti vamă	
<i>Glava 348.</i>	<i>Pentru cea ce fură în pizma cuiva cu batjocură, vîna 15.</i>	
1 <i>Zac.</i>	Cela ce va face răs de altul de'l va fura ceva.	
2	Cela ce va merge să fure și nu va fura	
3	Cela ce va apuca slujnica altuia	
4	Când va avea neștine vre un lucru la altul și nu'l va putea scôte.	
5	Cela ce va scôte și va lua pietrele de la vicia altuia.	
6	Cela ce va fura de sărăcie	
7	Cela ce va fura de la vrăjmașul lui	
8	Năemitul ce nuș va lua simbria	
9	Cine va fura hiară sau pasăre sălbatecă.	
10	Cela ce va fura de la tată-său	
11	Sluga ce va fura pre stăpănu-său.	
12	Muiarea ceea ce va fura de la bărbat	
13	Cela ce va sfătui pre muiare să fure de la bărbat.	
14	Muiarea ce va fura de la cela ce curvește cu dinsa.	
15	Călugărul ce va fura pre egumen	
16	Cela ce va fura vre un lucru ce'l va fi făgăduit neștine să 'i dea, și el nu va aștepta.	
17	Cela ce să va îndatori la altul	
18	Cela ce va zice cum'l au erlat părășul	
19	Cela ce's va prinde un lucru de furat și'l va lua fără de știrea judecătorului.	279
20	Țăranul de's va găsi pământul țindu'l altul, sau casa's, și va vrea să o ea fără știrea judecătorului.	
21	Un om are un cocon micșor ce până a crește's au lăsat avuția pre mâna fră-țină-său să se hrănescă.	
22	Un om ce ar lua un lucru a ore cui și'l ar da altuia să se hrănescă, cela cu lucrul nu pôte să'l ia fără de judecător.	
23	Cela ce se va apuca de va lucra o vie pustie și o va înoi, și vicia va avea stăpân	
24	Când va muri cela ce au înoi vicia, și nu'l vor rămănea feciori.	
25	Dăca va curăți neștine vicia și o va drège, după ceea o va lăsa iarăș de să va pusii	
26	Doi omeni de vor avea pară pentru o vie și până a se pară va merge unul și va culège vicia	
27	Cela ce's va lua lucrul de la altul singur cu voea sa fără știrea judecăto-riului.	
28	Doi omeni când se vor certa vrând se scotă unul pre altul de într'un loc.	
29	Cela ce să va teme că'l vor scôte de într'o casă	
30	Când va goni neștine pre stăpân de la bucatele lui	
31	Tată cu fecior va să scotă unul pre altul de în ocine și de în bucate.	
32	Vlădica sau egumenul vor lua unde vor găsi vre un lucru de al besericii și fără știrea judecătorului	
33	Igumenul cu săhorul singuri cu voea lor vor lua averea vlădicăi după moarte.	
34	Cela ce va împrumuta cu bani pre neștine, sau'l va năemi casă, nu va putea să's ia al său fără știrea judecătorului.	280
35	De va avea neștine un ispravnic, la bucatele sale.	
36	Când va judeca un judecătoriu strâmb.	
37	Ore ce va să zică să dea de doi ori prețul celui lucru	
38	De va avea neștine la altul ce va vre un lucru, și'l va cere și cela nu'l va da	
39	Un om de bună voea sa de va lăsa ceva unui sărac	
40	Cela ce va avea datorie la cine va și vor avea tocmelă să ia și altul ceva în preț	
41	Cela ce va face tocmelă cu altul până la o zi.	
42	Un om de să va tocni cu altul să'i dea un dobitoc.	
43	Un om ce's va lăsa la moarte averea sa cui va vrea	
44	Pre cela ce'l vor lăsa să moștenescă pre urmă	
45	Cela ce va fi ispravnic vre unui mort.	

Glava.	Pag.
46 Zac. Când va lăsa neştine ceva altuia să se hrănescă.	280
47 » De vor lăsa cuiva ceva drept suflet	281
48 » Cine va apuca maine de vreme de va lua de acélea bucate ce'l seau dat drept sufletul celui mort .	
49 » Pentru fie ce lucru ce să va da drept suflet.	
Glava 349. Pentru sémnele furtişagului, <i>vinu 16</i>	
1 Zac. Pentru furtişagul cum iaste cu nevoie a'l arăta	
2 » Yéstea şi fuga tuturor arată furtişagul .	
3 » Unde se face furtişagul trebuie să arate locul, iaste stricat pre unde va fi intrat furul de a' furat .	
4 » Nu se va crede păgubaşul pre cât va zice că'l au furat, ce trebuie să'y dea jurământ .	
5 » Să se dea jurământ şi celuia de la carele s'au furat	
6 » Incă se dă jurământ şi celuia ce mută hotarul	
7 » Doi vrăjmaşi scriind unul o carte părănd celuea-lalt cum scrie ceva de rău de dînsul, el va apuca cartea şi o va sparge .	
8 » Pentru ovreaş cum nu'l se dă jurământ, şi pentru jurământul ce să dă inpotriva furului .	
9 » Omulu rău face prepus de furtişag.	
10 » Face prepus de furtişag şi cela ce va lreće pre un loc pre unde nu va fi mai trecut .	
11 » Prepusul se face încă şi când vor găsi pre neştine într'acel loc unde seau făcut furtişagul .	
12 » Carele va fugi într'acea zi den casa ce seau furat, face prepus să fie acela vinovat .	
13 » De să va găsi vre o haină a cuiiva, la locul unde seau furat.	
14 » Omul sărac de va cheltui niscare banî multî	
15 » La care casă vor găsi niscare meştersugure de tréba furtişagului	282
16 » Un om ce îmblă amestecându-se, acolea fără tréba şi părănd pre unul şi pre altul, acela face prepus să fie el vinovat	
17 » Când ar putea neştine să smintescă furtişagul	
18 » Acéste prepusurî nu sânt nice de o tréba in potriva omului cel bun	
19 » Face prepus de furtişag şi cela ce zice altuia că e vrăjitoriu	
20 » Omul ce va fi vestit de rău, acela face prepus să'l muncescă.	
21 » La cela ce vor găsi lucru de furat	
22 » Unde vor găsi lucru de furat şi va fi om bun.	
23 » Pre cela ce vor munci pentru prepus.	
24 » Cela ce va cumpăra lucru de furat.	
25 » Cela ce va cumpăra lucru prea estin.	
26 » Celuia ce'l vor dărui lucru de furat	
27 » Cine va cumpăra lucru ce nu iaste de meştesugul lui	
28 » Cine va cumpăra lucru de furat şi'l va întorçe	
29 » Cine va cumpăra lucru de furat, şi va fi lucrul de in beserică	
30 » Cela ce va pune zălog lucru de furat	
31 » Cine va cumpăra vre un lucru de la tâlhariu	
32 » Cela ce va cumpăra furtişag şi va spune tuturor	
33 » C'la ce's va răscumpăra lucrul cel furat cu banî unde 'l va găsi	
34 » Cine va cumpăra lucru de furat şi'l va da al cui a fost.	
Glava 350. <i>Vina întâiu</i> , pentru carca se îndemăna judecătorul, de mai micşoreză pe depşa şi certarea	
» 351. Pentru o sémă de greşale, ce să chiamă că se fac fără de înşelăciune .	
» 352. Ore care greşale se chiamă cu înşelăciune	283
» 353. Pentru a doa vină ce micşoreză pedépsa şi certarea.	
» 354. Pentru a treia vină ce şovăiaşte cel vinovat.	284
» 355. Certarea celor tinerî.	
» 356. Certarea coconilor	
» 357. Cum se micşoreză certarea celor ce sânt înă nu de vârstă	285
» 358. Vina 4 ce micşoreză certarea şi pedépsa vinovatului.	
» 359. A cincea vină ce micşoreză judecătoriu certarea celui vinovat.	286
» 360. Sémnele nebunului pre ce se va cunoşte	

Glava.	Pag.
Glava 361. A şasea vină asemenea celorla-lalte	286
» 362. Vina a şaptea pentru carca se micşoreză pedépsa	288
» 363. A opta vină ce micşoreză certarea după voia judecătoriu	289
» 364. Vina a 9, aşijderea tot într'acesta chip .	
» 365. Pentru a zecea vină ce iaste ca şi célea-lalte	290
» 366. Vina a 11, pentru micşorarea certării .	
» 367. A doa-spre-zécea vină, aşijderea așa .	291
» 368. A treia-spre-zécea vină, aşijderea așa	
» 369. A 14 vină ce micşoreză judecătoriu certarea.	292
» 370. A 15 vină, tot într'acesta chip .	
» 371. A 16 vină, tot într'un chip pentru micşorarea pedepsii	

Sfrăşitul catastihului pravilei împărăteşti.